

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ.

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ,

Είσοδος 824

ΥΠΟ

Π. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

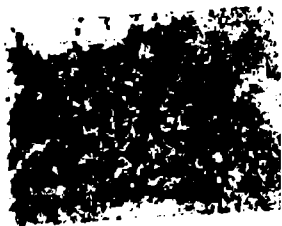

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΕΚ ΤΗΣ ΦΙΛΟΘΑΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ.

1843.

E.P
APF

Faint, illegible text or markings in the lower right area.

ΙΑΚΩΒΩΙ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΩΙ.

Τὴν βίβλον ταύτην, περὶ τῶν σημερινῶν δήμων καὶ τῶν ἀρχαίων κοινοτήτων πραγματευομένην, εἰς Σὲ ἀνατίθημι, Σεβαστὲ Πάτερ! Πρὸ τῆς ἐνδόξου τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστάσεως πράττων τὰ δημόσια πράγματα ὑπὸ Κυβέρνησιν ἐκ κατακτήσεως ὀρμωμένην, ἐχορήγησας ἀντίληψιν πρόθυμον καὶ φιλοπάτριδα εἰς κοινότητος, εἰς σχολεῖα, εἰς ἐκκλησίας, εἰς δημόσια καταστήματα καὶ εἰς συντεχνίας τῆς ὁμογενοῦς ὀλομελείας, κυπτούσης τὸν αὐχένα ὑπὸ ζυγὸν βαρὺν, καὶ προξενούντα τὸν αὐτὸν κυματισμὸν ἀγανακτήσεως καὶ ἐλπίδων εἰς πληθυσμοὺς ἀγνώστους μὲν πρὸς ἀλλήλους, συνδεομένους ὅμως μὲ τῆς ὁμοπαθείας καὶ τῆς πίστεως τὸν σύνδεσμον.

Ἡ νῦν ἐλευθέρᾳ Ἑλλάς, χωρισθεῖσα τῶν γενναίων πλὴν δυστυχεστέρων συνδούλων της, ὀφείλει νὰ προβάλῃ ὑπογραμμὸν κοινωνίας εὐκυβερνήτου καὶ εὐδαίμονος, νὰ ἐμπνέῃ ζηλοτυπίαν καὶ πόθον εἰς τοὺς γείτονάς της καὶ νὰ δικαιώσῃ τὰς ὑπὲρ τῆς συστάσεώς της αἱματώδεις τῶν τέκνων της θυσίας. Συγγράφων τὴν παρῶσαν βίβλον, ἐσκόπευσα νὰ συνδράμω, κατὰ μικρὸν, εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ ἀφιερωῶν αὐτὴν εἰς Σὲ, φίλε πάτερ, ἠθέλησα νὰ δώσω δεῖγμα πάνδημον τοῦ πρὸς Σὲ σεβασμοῦ μου, καὶ νὰ συνδέσω τὰς ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἔθνους ἀρχαίας προσπαθείας μὲ τὰς ἐπιμόνους πρὸς εὐνομίαν ὁρμὰς τῆς πολυπαθοῦς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας.

Ὁ υἱός σου
Π. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΟΤΑΝ πραγματεύεται τις περι ὀργανισμοῦ τῆς κοινωνίας ὑπάρχουν δύο μέθοδοι ἐποπτείας. Κατὰ τὴν πρώτην ἐπεξεργάζεται τοὺς γενικοὺς τῆς κοινωνίας θεσμοὺς, πῶς ἡ κεντρικὴ κυβέρνησις ἐπενεργεῖ εἰς ὀλόκληρον τὴν κοινωνίαν, καὶ πῶς ἀντιπροσωπεύει αὐτὴν ὡς πρὸς τὰς ἐσωτερικὰς τῆς ἀνάγκας καὶ ὡς πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς, μετὰ τὰ ὅμορα ἔθνη, σχέσεις. Κατὰ τὴν δευτέραν, ἡ ἐπεξεργασία ἐνδιατρίβει εἰς θεσμοὺς καὶ ὀργανισμοὺς ὑποδεεστέρους, εἰς συμφέροντα τὰ ὅποια φθάνουν μέχρι τοῦ γενικοῦ καὶ αἰθερίου ὀρίζοντος τῆς ἐπικρατείας, ἀλλ' ἀφοῦ διαβῶσι διὰ τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ Δήμου.

Εἶναι εὐμορρον θέαμα ἡ πατρις, μετὰ τοὺς γενικοὺς τῆς θεσμοὺς, μετὰ τὴν κεντρικὴν τῆς ἀρχὴν ἐπισκιάζουσαν ὅλον τὸ κράτος· ἀλλὰ καθὼς τὸ κοινωνικὸν αἶσθημα ἐπεκτεινόμενον καθ' ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα, διὰ νὰ ὀρισθῇ καὶ νὰ ἀναπτυχθῇ, ἔχει χρῆσιν ὀρίων, καὶ ἀναγκάζεται νὰ περιληφθῇ ἐντὸς ἐπικρατείας τινός· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ἐπικράτεια, διὰ νὰ κυβερνηθῇ καλῶς, καὶ νὰ εἰσδύσῃ καθ' ὅλα τῆς τὰ μέρη ὁ κοινωνισμὸς καὶ τὸ εὐδιοίκητον, ἔχει ἀνάγκην χωρισμοῦ καὶ διαιρέσεως. Προέρχεται ἴσως ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινον ἀσθένειαν· ἀλλὰ πέραν τινῶν ὀρίων, ἡ ἀνθρώπινος διάνοια καθὼς καὶ τὸ ἀνθρώπινον αἶσθημα, ἐξασθενοῦσιν ἐξαπλούμενα· διὰ

τοῦτο ἢ διαίρεσις καὶ ὁ χωρισμὸς ἔρχεται εἰς βοήθειαν τῆς ἀδυναμίας μας.

Καὶ ὁ πατριωτισμὸς αὐτὸς διαχέεται μὲν ἐφ' ὅλον τὸ κράτος, ἢ καρδία πάλλει ἀδικαιρέτως διὰ τὴν γενικὴν πατρίδα, ἀλλ' ἡ γενικὴ πατρίς εἶναι μακρὰν, τὸ γενικὸν αἶσθημα τοῦ πατριωτισμοῦ εἶναι ἀπέραντον· διὰ τοῦτο ἡ καρδία ἔχει ἀνάγκη ὀρμητηρίου τινος καὶ σταθμοῦ, ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἀναπαύεται τρόπον τινα εἰς συμβεβηκότα ὑλικώτερα, συνδεόμενα μὲ τὰ ἀτομικά του συμφέροντα καὶ μὲ τὴν καθημερινὴν του ζωὴν· καὶ ἡ φροντίς καὶ ἡ σπουδὴ περὶ τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν πραγμάτων χρησιμεύει ἐνταυτῷ ὡς ὀρμητήριον, καὶ ὡς σταθμὸς τοῦ πατριωτισμοῦ.

Τὸ κράτος καὶ ἡ γενικὴ πατρίς, διαγράφοντες περὶ ἡμᾶς κύκλους ὑπερμεγέθεις, δὲν δύνανται νὰ μᾶς ἐγγίσωσι παρὰ κατὰ τινὰς κινήσεις τῆς καρδίας μας καὶ κατὰ τινὰ μεγάλα συμβεβηκότα τῆς κοινωνίας· ἀλλ' ὁ δῆμος καὶ ἡ ἐπαρχία περιστρεφόμενοι διὰ κύκλων ἀδιακόπως περιγραφομένων περὶ ἡμᾶς, μᾶς ἐγγίζουσι καθ' ὅλας τὰς κινήσεις μας καὶ κατὰ πάντα τὰ συμβεβηκότα τῆς ζωῆς μας.

Τὸ κράτος πολλάκις περιλαμβάνει τεμάχια ἀσύνδετα καὶ ἄσχετα πρὸς ἄλληλα, τὰ ὅποια δὲν ἐμπνέουσι πρὸς ἄλληλα στοργὴν, μὴ συνδεόμενα μῆτε διὰ τῆς γλώσσης, μῆτε διὰ τῆς θρησκείας, μῆτε διὰ τῆς κοινῆς γενήσεως, καὶ πολλάκις ἐκπολεμούμενα διὰ συμφερόντων ἐχθρικῶν· ἀλλ' ὁ δῆμος καὶ ἡ ἐπαρχία δὲν χωρίζονται πώποτε διὰ τῆς διαφορᾶς τῶν συμβεβηκότων τούτων, ἐκ τούναντίου συνέχονται καὶ συσφίγγονται διὰ τῆς ταυτότητος συμφερόντων, διαλέκτου, θρησκευματος καὶ δικαιωμάτων.

Ὁ δῆμος καὶ ἡ ἐπαρχία εἶναι τὸ φυσικὸν καὶ κοινὸν στάδιον τῆς ἀνθρωπίνου δραστηριότητος. Ἐντὸς αὐτοῦ διανοίγομεν

τούς παιδικούς μας ὀφθαλμούς, ἐντὸς αὐτοῦ εὐρίσκομεν ὅλους τούς μάρτυρας τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας, ἡ ἀτομικὴ ἡμῶν ἐργασία στρεφόμενη περὶ αὐτὰ ἢ ὑλικά πράγματα, ἢ ἐφαρμοζομένη ἐπὶ ἀκίνητα ἢ κινητὰ κτήματα ἐντὸς αὐτῶν ἐνεργεῖται. Ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν ἀνδρῶν ἐξόχων, οἱ ὅποιοι ἐπεκτείνονται πέραν τῶν ὁρίων τοῦ δήμου καὶ τῆς ἐπαρχίας καὶ αὐτοῦ ἐνίοτε τοῦ Κράτους, οἱ κοινὸι ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν τὸ 1|80 τοῦλάχιστον τοῦ πληθυσμοῦ, περιορίζονται ἐντὸς τοῦ Δήμου, ἢ μόλις ἐξαπλοῦνται ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας ὡς πρὸς τὰς ἡμερουσίους σχέσεις των. Ἡ κοιτὶς καὶ ὁ τάφος, καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα, καὶ αἱ βιωτικαὶ περιπέτειαι, καὶ ἡ τῆς ζωῆς δραστηριότης, καὶ τὰ καθημερινὰ συμφέροντα, ἐντὸς αὐτῆς τῆς περιφερείας περιστέλλονται.

Εἶναι ἄφευκτος λοιπὸν ἡ σπουδὴ καὶ τοῦ δήμου καὶ τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἴσως ἡ σπουδὴ τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν ἡμπορεῖ νὰ λάβῃ ὡς ὀρμητήριον τὸν δῆμον. Τῶντι ὑφ' ὁποιανδήποτε ἐπιρροὴν καὶ ἂν ἐμορφώθησαν αἱ κοινωνίαι, ὑπὸ τὴν ῥάβδον τοῦ δεσπότου, ὑπὸ συνάλλαγμα αὐτοπροαίρετον, ἢ ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τῆς οἰκογενείας, δὲν συναγελάσθησαν διὰ μιᾶς οἱ ἄνθρωποι, εἰς ἀπεράντους κοινωνίας, ἀλλὰ συνῆλθον, κατὰ μικρὰ ἀθροίσματα, ὑπὸ τὴν νομαδικὴν μορφήν τῆς φυλῆς, ἢ ὑπὸ τὸν ἐδραῖον χαρακτῆρα τῆς γεωργικῆς ζωῆς καὶ ἐπομένως ἐσχημάτισαν δήμους αὐθυπάρχτους. Ὁ δῆμος λοιπὸν καὶ ἐντὸς τῆς κοινωνίας αὐτῆς σπουδαζόμενος, ἡμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς πυρὴν τῆς κοινωνίας, ὡς περιέχων τὰς στοιχειωδέστερας σχέσεις καὶ τὰ στοιχειωδέστερα τοῦ κοινωνισμοῦ συμφέροντα· ἡ δὲ ἐπαρχία, συγκροτουμένη ἀπὸ τὴν συνένωσιν πολλῶν δήμων, ὡς ἀποτελοῦσα τὸν δεύτερον βαθμὸν τοῦ κοινωνισμοῦ. Ἄλλ' ὁ δῆμος καὶ ἡ ἐπαρχία δὲν παρουσιάζονται τώρα ὑπὸ μοναδικὴν ἔποψιν. Ὡς μονάδες διοικη-

τικά, περιλαμβάνουσαι συμφέροντα και δικαιώματα, ἔχουσιν αὐθύπαρκτόν τι, ἀλλ' εἶναι και μέρη τοῦ ὅλου τῆς ἐπικρατείας, πρὸς ἣν ἔχουν σχέσεις και δεσμούς ἀδιαρρήκτους, διὰ τοῦτο ὑπὸ δύο μορφᾶς παρουσιάζονται και ὑπάγονται εἰς δύο νόμους, τὸν γενικὸν, και τὸν ἐπαρχιακὸν ἢ δημοτικόν.

Ἐκ τούτου, κατὰ δεύτερον λόγον ἡ σπουδὴ τῶν δημοτικῶν και ἐπαρχιακῶν θεσμῶν συνδέεται μὲ τὸν ὀργανισμόν τοῦ κράτους· και ὁ ὀργανισμὸς οὗτος εἶναι ἀτελής, ὅταν δὲν συμπληροῦται ἀπὸ τοὺς ἐπαρχιακοὺς και δημοτικούς. Δὲν ἀρκεῖ τὰ γενικὰ τοῦ κράτους συμφέροντα ν' ἀντιπροσωπεύονται ἐπιτυχῶς, πρέπει τὰ ἐπαρχιακὰ και τὰ δημοτικά, ἀποτελοῦντα τὰ κοινότερα τῆς ζωῆς συμβεβηκότα, νὰ ἔχωσι τοὺς νομίμους ἀντιπροσώπους των και προστάτας.

Αἱ κοινωνικαὶ ἀρχαὶ κέκτηνται ἀναντιρρήτως περισσότερα δικαιώματα, και τὸ μέγιστον δικαίωμα τοῦ νομοθετεῖν, ἐνῶ αἱ δημοτικαὶ και ἐπαρχιακαὶ ἔχουσι μόνον ἔργον τὸ διοικεῖν και τὸ ἐκφράζειν τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας· ἀλλὰ και ὡς πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ταύτην, ἀναφαίνεται πάλιν ἡ σχέσις και ὁ σύνδεσμος μεταξὺ τοῦ κράτους τῆς ἐπαρχίας και τοῦ δήμου, σχέσις και σύνδεσμος ἐνυπάρχων μεταξὺ τοῦ νόμου και τῆς ἐκτελέσεως, μεταξὺ τῆς γενικῆς διοικήσεως και τῆς μερικῆς και περιορισμένης διαχειρίσεως, μεταξὺ τοῦ νομοθετεῖν και τοῦ δίδειν τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα και τὰς πληροφορίας πρὸς δημιουργίαν νόμων.

Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι καθὼς ἡ κεντρικὴ κυβέρνησις ἐπενεργεῖ ἐπὶ τὰς δημοτικὰς και ἐπαρχιακὰς διοικήσεις, και συντρέχει εἰς τὴν τελειοποίησίν των· κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀντενεργεῖ ὁ δημοτικὸς και ἐπαρχιακὸς ὀργανισμὸς ἐπὶ τὴν κυβέρνησιν τοῦ κράτους και συντείνει εἰς τὴν εὐρυθμον και ἀρμονικὴν πορείαν τῆς. Εἰς τὰ Κράτη στερούμενα

τοιούτων οργανισμῶν, σαλεύσατε ὀλίγον τὴν κεντρικὴν ἀρχὴν καὶ μὲ αὐτὴν συγκλονεῖται ὅλον τὸ κράτος. Ἐκ τοῦναντίου ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν, ἡ κεντρικὴ ἀρχὴ κλονουμένη, εὐρίσκει ἔρισμα, καὶ πολλάκις ὅταν αὐτὴ πέσῃ οἱ δῆμοι καὶ αἱ ἐπαρχίαι διατηροῦνται καὶ ἀνθίστανται. Ἡ ἱστορία καὶ πρὸ πάντων ἡ σύγχρονος ἱστορία τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Γαλλίας, ἐπικυροῦ τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην διὰ παραδειγματῶν ἀντιθέτων.

Ἄλλ' ἡ ρύθμισις τῆς ἀμοιβαίας ταύτης ἐπενεργείας, μὲ τρόπον ὥστε νὰ γεννᾶται ἐξ αὐτῆς ἀρμονία καὶ σύμπραξις πρὸς τὴν κοινὴν εὐδαιμονίαν καὶ ὄχι πόλεμος καὶ δρᾶσις ἀντιφατικὴ, ἀποτελεῖ ἐν τῶν κυριωτέρων ζητημάτων, τὰ ὅποια θέλομεν ἀπαντήσῃ περὶ τὴν πορείαν μας.

Ὁ δημοτικὸς καὶ ἐπαρχιακὸς ὀργανισμὸς παρίσταται ὑπὸ μυρίας ἐπόψεις· ἀλλὰ μίαν ἐξ αὐτῶν δὲν πρέπει νὰ λησμονησωμεν μήτε εἰς αὐτὴν τὴν προσιμῶδη πραγματείαν. Ἐλέχθη πρὸ πολλοῦ, ὅτι ὁ δῆμος εἶναι ἀπεικόνισμα τοῦ κράτους, εἶναι κράτος ἐν μικρογραφίᾳ εἰκονιζόμενον. Αἱ μεταφοραὶ συχνὰ σκοτιζοῦν ἀντὶ νὰ διασαφήτῃ τὰς ἐννοίας, καὶ ὑπάρχουσι μύριοι λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους δὲν υἱοθετοῦμεν ὀλοτελῶς, τὴν μεταφορικὴν ταύτην ἔκφρασιν. Εἶναι ὅμως βέβαιον, ὅτι ὁ δῆμος καὶ κατὰ μέρος ἡ ἐπαρχία εἶναι ἠθικὰ ὄντα αὐτοτελεῖ, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀναφαίνονται ὅλα τὰ συμβεβηκότα καὶ αἱ περιπέτειαι τῆς ἐπικρατείας. Ὁ δῆμος κέκτηται κτήματα, φορολογεῖ, ἔχει ἀστυνομίαν ἰδίαν, ἐκπαίδευσιν καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα ἴδια· ἡ διοίκησις του διαιρεῖται εἰς ἐνεργὸν καὶ βουλευομένην, καὶ ἀνεურίσκονται ἐν αὐτῇ καὶ δικαστικῆς ἐξουσίας ἔχνη, δηλ. τὰ τρία ἐλατήρια τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς. Ἐντὸς τοῦ δήμου γινῶνται καὶ διαμάχονται τὰ αὐτὰ πάθη, αἱ αὐταὶ δρέξεις

τὰ ὁποῖα ἀπαντῶνται εἰς τὸ κράτος· ἐπομένως, ὁ δῆμος ἠμπορεῖ ἀληθῶς νὰ χρησιμεύσῃ ὄχι μόνον ὡς ὄργανον διοικήσεως, καὶ ὡς μέσον κοινωνικῆς προόδου, ἀλλὰ καὶ ὡς γυμναστήριον πολιτικοῦ βίου, ὡς σχολεῖον κοινωνικῆς ἐκπαίδευσεως, τῆς ὁποίας τόσους χρόνους ἐστερήθημεν.

Τὸ κράτος καὶ ὅταν εὐπορῇ συνταγματικῶν θεσμῶν, δὲν προσκαλεῖ εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων πραγμάτων παρὰ ὀλίγους τινας. Ἡ Γαλλία ἔχει 200,000 ἄνδρας ἐκλογεῖς, ἡ Ἀγγλία περὶ τὸ ἑκατομμύριον καὶ δὲν εὐρέθη εἰσέτι κοινωνία Εὐρωπαϊκῆ νεωτέρα, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ δικαίωμα τοῦ νομοθετεῖν, ἢ τοῦ ἐκλέγειν τοὺς νομοθέτας ἐπικληροῦται εἰς πάντα ἐνήλικα, ἔχοντα τὴν χρῆσιν τοῦ νοός του.

Ἄλλ' ἐντὸς κράτους ὑπάρχουν κοινωνικά καθήκοντα καὶ δικαιώματα, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἀπόλαυσιν καθεὶς ἠμπορεῖ νὰ προσκληθῇ· καὶ κατ' εὐτυχίαν τὰ καθήκοντα ταῦτα δὲν εἶναι γενικά καὶ ἀφηρημένα, καθὼς τὰ τοῦ κράτους, ἀπαιτοῦντα ὑψηλὴν διάνοιαν πρὸς κατανόησίν των, ἔχοντα μὲν ἐπιβρόχην εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀτόμου, πλὴν ἐπιβρόχην μακρονήν καὶ ἔμμεσον· ἀλλὰ συνδεόμενα μὲ τὰ καθημερινὰ συμφέροντα, καταληπτά, καθὼς ὅλα τ' ἀναγόμενα εἰς τὴν συνήθη μας ζωὴν.

Δὲν πρόκειται περὶ νόμου τινος γενικοῦ, περὶ σχέσεων μεταξὺ ἔθνῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν ὠφελειῶν ρυμοτομίας, περὶ κτημάτων δημοτικῶν, περὶ τροφῆς, ἢ ὁποῖα μᾶς ζωογονεῖ καθημέραν, περὶ εὐκραοῦς περιέχοντος ἐντὸς τῶν ὁποίων ζῶμεν, καὶ περὶ τοῦ φιλανθρωπικοῦ καταστάματος ὅπου ἠμποροῦμεν καμμίαν φορὰν νὰ ζητήσωμεν ἄσυλον.

Τὰ δικαιώματα ταῦτα ρυθμίζων ὁ δημοτικὸς καὶ ἐπαρχιακὸς ὀργανισμὸς, καθιστᾷ τοὺς πολλοὺς μετόχους τῶν δημοσίων πραγμάτων, καὶ τοὺς ἐξασκεῖ εἰς τὴν διοίκησιν μὲ τρό-

πον πειραματικώτατον. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς δημοτικῆς ἐνεργείας εἶναι συχνὰ καὶ ἄμεσα, καθημέραν πολλαπλασιαζόμενα καὶ καθημέραν προσπίπτοντα εἰς τὰς αἰσθήσεις μας· ἡ ἀμοιβὴ εἶναι ἄμεσος καὶ προσφέρεται εἰς τοὺς εὐδοκίμοῦντας περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν πραγμάτων, ἀπὸ τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν ὑπόληψιν ἐκείνων τῶν συμπολιτῶν των, μὲ τούτους ὁποίους καθ' ἑκάστην ζῶσι, καὶ τῶν ὁποίων δραστηριώτερον ἐπιζητοῦσι τὴν εὐνοίαν.

Ἐπομένως ὄχι μόνον ὑπάρχει στάδιον δημοσίου ἐνεργείας, ἀλλὰ στάδιον διδακτικώτατον· εὐρίσκονται μοχλοὶ τῆς ἐνεργείας ταύτης, τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον, τὸ ὁποῖον ἐπιρροιάζει τοὺς πλέον ἀδιαφόρους ἄνδρας, καὶ ἡ ἐλπίς τῆς γενικῆς ὑπολήψεως, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ ἀγεννέστεραι ψυχαὶ δὲν ἤμποροῦν νὰ μείνωσιν ἀπαθεῖς.

Τοῦτο εἶναι σπουδαῖον· διότι δὲν ἤξεύρω κινδυνωδέστερον συμβεβηκὸς πρὸς κοινωνίαν, παρὰ ν' ἀφήνη τὰ μέλη της νὰ κύπτωσιν αἰωνίως εἰς τὰ ἀτομικά των συμφέροντα, εἰς τὸν πορισμὸν τῶν πρὸς τὸ ζῆν, ἢ εἰς τὴν ἀπόκτησιν εὐπορίας καὶ νὰ μὴν προσπαθῆ ν' ἀνυψώσῃ τὴν διάνοιάν των πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον. Εἶναι κινδυνωδέστατον εἰς τὰς κοινωνίας μάλιστα, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐλεύθεραι, ἢ φέρονται ἀκαθέκτως ἀπὸ τὰς θρμάς των εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

Ἀποτελοῦμεν ἡμεῖς κοινωνίαν ἐξόχως δημοκρατικὴν, ἐξισωθεῖσαν ἀπὸ τὸν δεσποτισμὸν καὶ ἀπὸ τὰ δεινὰ καὶ τὴν δόξαν τῆς ἐπαναστάσεώς μας· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἤμεθα ἄδικοι εἰς τὰς ἀριστοκρατικῶς ὀργανισμέναις κοινωνίαις.

Αὐταὶ ἔπραξαν μεγάλα, μέγιστα πράγματα. Ἰδέτε τὴν Ἀγγλίαν, τὴν ἀρχαίαν Ἀγγλίαν, τὴν Ἀγγλίαν τῆς Ἐλισάβετ καὶ τὴν τωρινὴν, διότι μέχρι τοῦδε ἀριστοκρατεῖται. Ἐνθυμηθῆτε τὴν Ἑνετίαν, τὴν Ῥώμην τῆς ἀρχαιότητος καὶ

αὐτὰς τὰς ἐλληνικὰς ὀλιγαρχίας. Ἐφερον αὐταὶ τὰ ἔθνη τῶν εἰς μεγάλην περιωπὴν δόξης καὶ μεγέθους· διατί; ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι αἰτίαι, ἀλλὰ μία καὶ ἡ σημαντικωτέρα εἶναι, διότι εἰς μίαν τάξιν ἀνθρώπων εὐρίσκετο ἡ ἐνέργεια καὶ ἐπομένως ἡ σπουδὴ καὶ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν δημοσίων πραγμάτων· ὁ αὐτὸς σκοπὸς, τὸ αὐτὸ τέλος διαιωνίζετο μὲ τὰς παραδόσεις μεταδιδομέας ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν· καὶ τὸ τέλος αὐτὸ κατεδιώκετο ἀπὸ ἀνδρᾶς ἐξησκημένους καὶ πολυπείρους.

Εἶναι δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον ὅταν αὐτὸς ὁ λαὸς πράττη τὰ δημόσια πράγματα, νὰ ἐκπαιδεύεται διὰ τῆς Διοικήσεως καὶ νὰ γίνῃ ἄξιος τῆς πράξεως ταύτης, προγυμναζόμενος διὰ τὴν ἐνέργειαν σημαντικωτέρων δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων.

Μία ἄλλη ἔποψις ἡ ὁποία συστήνει τὴν σπουδὴν τῶν νόμων τούτων καὶ τὴν ἀκριβῆ των ἐνέργειαν εἰς τοὺς συμπολίτας μας, εἶναι αἱ ἰδιαίτεροι περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας ἡ κοινωνία μας εὐρίσκεται. Μετὰ παθήματα πολυετῆ καὶ θυσίας ἔχει μερικῶν μόνων ἀνδρῶν, ἀλλ' ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, παραδόσαντος εἰς συνεισφορὰν αἷμα καὶ περιουσίαν ὑπὲρ τῆς γενικῆς ἐλευθερίας, ὑπάρχει ἀντίδρασις τις φυσικὴ ὑπὲρ τοῦ ἀτομικοῦ βίου. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν καθεὶς ἔπαθε· μετ' αὐτὴν, καθεὶς θέλει νὰ ἀπολαύσῃ· ἐλπίδες φλογερὰ ἐσβέσθησαν, πάθη ἀκαταμάχητα κατευνάσθησαν καὶ περιωρίσθησαν εἰς τὸν τακτικὸν τῶν ῥοῦν· ἐκ τούτου, καθεὶς ἐπιθυμῶν νὰ εὐζωήσῃ ἀπεμονώθη, ἐκήρυξε πεπαυμένην τὴν ἐποχὴν τῶν γενικῶν προσπαθειῶν, καὶ ἐφυλακίσθη φιλαύτως ἐντὸς τῆς ἰδίας του ὑπάρξεως.

Ἄλλὰ τὰ δημοτικὰ καὶ ἐπαρχιακὰ πράγματα καλῶς ἐννοούμενα καὶ ἐκτιμώμενα, τείνουσιν εἰς τὸ νὰ χαλαρώσωσι τὰ δεσμὰ τῆς φιλαυτίας ταύτης.

Οἱ μὲν ἀπὸ φιλοδοξίαν, οἱ δὲ ἀπὸ αἴσθημα γενικοῦ καλοῦ,

οἱ δὲ ἀπὸ φροντίδα τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων συνθεομένων μετὰ τὰ δημοτικά καὶ ἐπαρχιακά, φέρονται εἰς τὰς δημοτικάς ἀρχάς· ἀλλὰ δὲν ἤμποροῦν νὰ εἰσέλθωσι παρὰ διὰ τῆς ἐκλογῆς, ἐπομένως πρέπει νὰ στρέψωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν λαόν, καὶ νὰ ἐπιζητήσωσι τὰς ψήφους τοῦ διὰ εὐεργετημάτων, διὰ προσηθείας καὶ διὰ ὑποσχέσεων, ὁρεῖλουν νὰ πλησιάσωσι τοὺς συνδημότας καὶ τοὺς συνεπαρχιώτας των. Τοιοῦτοτρόπως ἀναγεννᾶται ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη καὶ πλησίασις, ἐξαλειφομένη, κατὰ τοὺς καιροὺς τοῦ δεσποτισμοῦ ἀποξενούοντος καὶ ἀποχωρίζοντος τοὺς ἀνθρώπους ἀπ' ἀλλήλων, καὶ κατὰ τοὺς καιροὺς τοὺς ἀμέσως ἀκολουθοῦντας μεγάλας κοινωνικάς καταστροφάς.

Ἡξεύρω, ὅτι πολλάκις ἡ σπουδαρχία, τὴν ὁποίαν ἡ ἐκλογή καὶ ἡ ἐλευθερία ἐξευγενίζουσι, παρεκπίπτει εἰς συκοφαντίαν, εἰς ἐκχείλισιν φατριαστικῶν παθῶν καὶ εἰς πάλην ἀγεννή· ἀλλὰ πρέπει ν' ἀποδίδῃ τις τὰ ἀνθρώπινα ἐλλείμματα εἰς τὸ ἀτελές τῆς ἀνθρωπίνου φύσεως, καὶ εἰς τὰς ἀτελείας τῆς κοινωνίας μας μόλις προκυπτούσης ἀπὸ πολυετῆ δουλείαν. Πλὴν οὔτε εἰς τὴν Ἑλλάδα, οὔτε ἄλλοῦ, ἤμπορεῖ τις νὰ ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ μεταχειρισθῶσιν οἱ πολῖται τοὺς θεσμοὺς ὡς μέσα κενοδοξίας· ἐκ τούναντίου εἶναι εὐτυχές ὅταν τὰ ἀγεννέστερα πάθη λάβωσιν ὡς στάδιον τοῦ πολέμου των, ὅχι τὴν κρυφὴν ἐπιβουλήν καὶ τὴν ἐνεδραν, ἀλλὰ τὰς ἐκλογάς καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

Ὁ Delolme σχολαστικὸς ἐγκωμιστῆς τοῦ Ἀγγλικοῦ πολιτεύματος λέγει, ὅτι ἡ μεγαλητέρα του ἀρετὴ εἶναι, τὸ ὅτι μεταχειρίζεται τὰ ἀνθρώπινα πάθη ὡς μέσα εὐδαιμονίας τῆς κοινωνίας καὶ τῆς συντηρήσεώς της. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀληθές ἐφ' ἐκάστης θεσμοθεσίας, καὶ διὰ τοῦτο, εἰς τὰς ἐλευθέρας ἐπικρατείας, τὰ κόμματα εἶναι ἀναγνωρισμένα, ἔχουν

ἐπίσημον τὴν ὕπαρξιν, ἀναπετανούουν τὴν σημαίαν των θριαμβικῶς καὶ παλαίουσιν ἀνυποκρύπτως ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Τελευταίαν τινὰ παρατήρησιν, καθυποβάλλω περὶ τῆς σπουδῆς καὶ ἐφαρμογῆς τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν ὀργανισμῶν.

Πᾶσα ἐπανάστασις, ἢ πλεόν νόμιμος, (καὶ νομιμωτέρα δὲν ὑπάρχει ἀπὸ τὴν ἐδικὴν μας) καταστρέφει μαζὴ μὲ τὰς διεφθαρμένας ἐννοίας τῆς δουλοπρεποῦς ὑποταγῆς, πολλάς ἄλλας ἔξεις κοινωνικὰς, καὶ ἰδέας συνδεομένας μὲ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀνθρώπου ἐντὸς τῆς κοινωνίας· καὶ δὲν εἶναι παράδοξον, διότι ἡ πλεόν καχοήθης κυβέρνησις ἔχει τι συντηρητικόν.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην, ὅταν εὐθύς δὲν δημιουργηθῶσι νόμοι καὶ θεσμοὶ στηρίζοντες τὰς κοινωνικὰς ἰδέας καὶ συνδέοντες τὰ διαρρήχθέντα δεσμὰ, τότε, ὁ ἀνθρώπινος νοῦς τρέχει ἀχαλίνωτος εἰς τὸ ἀπέραντον καὶ ἀχανές στάδιον τῆς φαντασίας, τότε ἐκ τῶν διαφόρων ἐπιθυμιῶν καὶ ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι γεννῶνται καθεκάστην, προκύπτει ἀληθῆς νοσητικὴ ἀναρχία, ἢ ὁποῖα εἶναι τὸ βεβαιότερον σύμπτωμα τῆς ὑλικῆς.

Τοῦτο καθ' ἡμέραν βλέπομεν συμβαῖνον ἐπὶ τῶν κεντρικῶν θεσμῶν. Ἡ στέρησις κειμένου ἀκριβοῦς περιορίζοντος τὰς ἐννοίας ἀνεγείρει μυρίας ἰδέας, μυρίας ἐπιθυμίας· καὶ ποτὲ μὲν προβάλλεται εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὀφείλουσαν νὰ συνδέεται μὲ Μοναρχικὴν ἐνότητα, ὡς ἀξιομίμητον παράδειγμα, οἱ ὀμόσπονδοι τῆς Ἀμερικῆς θεσμοί, ποτὲ δὲ τὸ Ἀγγλικὸν σύνταγμα, προῖόν τοπικῶν περιστάσεων, καὶ ἄλλατε, δσάκις κἀνὲν κράτος ἐξυπνήσῃ ἀπὸ τὸν λήθαργον τῆς δουλείας καὶ αὐτοσχεδιάσῃ κἀνὲν πολίτευμα, τὸ ὁποῖον εἶναι μᾶλλον ὄπλον ἐναντίον παρελθούσης τυραννίας, παρά σύλλογος κανόνων συντηρητικοῦ κοινωνισμοῦ, εὐθύς ἀναφλέγονται μύριαι πόθοι!

Κατ' εὐτυχίαν ἐπὶ ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν πραγμάτων, ἔχομεν κείμενα νόμου ἀκριβῆ, ἐπὶ τῶν ὁποίων θέλει διατρίβει ἡ ἐρμηνεία, λαμβάνουσα αὐτὰ ὡς ὄρον παραθέσεως καὶ πρὸς αὐτὰ ἀντεξετάζουσα τοὺς δημοτικούς καὶ ἐπαρχιακοὺς ὀργανισμοὺς ἄλλων ἐθνῶν. Ἀλλὰ πρὸ τούτου, θέλομεν ἐξετάσει τοὺς δημογεροντικούς θεσμοὺς ἐπὶ Τουρκίας, τὰς διατάξεις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τῶν πολιτευμάτων μας, καὶ τελευταῖον τὴν Κυβερνητικὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδημεύθησαν, μικρὸν κατὰ μικρὸν, δημοτικά καὶ ἐπαρχιακὰ δικαιώματα, ἐναντίον τῶν ὁποίων μήτε ἡ Τουρκικὴ τυραννία χατίσχυσεν.

ΠΕΡΙ

ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

ΠΡΟ ΤΗΣ

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ΕΑΝ ένας ξένος διατρέξας τὴν Ἑλλάδα πρὸ τῆς ἐπαναστάσεώς της, ἀνεγίνωσκε κατὰ τύχην κἀνέν τῶν πολιτευμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ ἐπανάστασις ἐγέννησεν, ἤθελε βεβαίως θαυμάσει πῶς οἱ χθῆς ὑποκύπτοντες εἰς τὴν ῥάβδον τοῦ Ὠθωμανοῦ καὶ ὑποφέροντες τὸν πλέον ἐπαχθῆ ζυγόν· διότι ἔθνος δλόκληρον ἐδεδεπόζετο παρ' ἑλοκλήρου ἔθνους· σήμερον διακηρύττουν θαρραλέως τὰ δικαιώματά των καὶ ζητοῦσι κυριαρχικῶς νὰ κυβερνηθῶσιν. Ἡ μετάβασις εἶναι ἀναντιρρήτως τολμηρά· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀνεξήγητος· ὁ ζυγὸς μὲν ἦτον βαρὺς· ἀλλὰ δὲν κατέπνιξεν ἔλα τὰ στοιχεῖα, τῶν ὁποίων ἡ λαθραία ἀνάπτυξις ἔφερε τοὺς Ἕλληνας εἰς ἀπελευθέρωσιν.

Ποῖα τὰ στοιχεῖα ταῦτα; α'. ἡ θρησκεία, ἣτις συμμιγνύουσα τὰς ἐλπίδας τοῦ Οὐρανοῦ μὲ τὴν πίστιν πρὸς τὴν πατρίδα, τὴν ἐστήριξε περισσότερον· β'. ἡ γλῶτσα, μὴν ἀφήτασα νὰ σβεσθῶσιν αἱ ἐνθυμήσεις τῆς ἑλληνικῆς δόξης, καὶ ἐπιτρέπουσα νὰ συνωμοτῶμεν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ἐν ἀγνοίᾳ των· γ'. μερικοὶ δημοτικοὶ καὶ ἐπαρχια-

κοὶ θεσμοί, *vestigia morientis libertatis*, ἔχνη ἀποθανούσης ἐλευθερίας, ἢ μᾶλλον ἔθιμα γεννηθέντα πρὸς ἀμυναν ἐναντίον τῶν συμφορῶν τῆς τυραννίας.

Σκοπεύοντες νὰ πραγματευθῶμεν περὶ αὐτῶν, νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ προλάβωμεν ἰδεῶν τινα σύγχισιν. Ἐπὶ τουρκοκρατίας δὲν ὑπῆρχον ἔγγραφοι θεσμοί, ἐφαρμοζόμενοι οἱ αὐτοὶ καθ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, καθιερωμένοι διὰ νόμου καὶ στηριζόμενοι δι' ἐγγυήσεων· διότι τὸ ὁμοιόμορφον ἐπὶ θεσμοθεσιῶν τότε μόνον ὑπάρχει, ὅταν αὐταὶ ἀποβρέουν ἀπὸ μίαν καὶ μόνην ἀρχὴν ἐγγεγραμμένην ἐντὸς νομοθετηθέντος κανόνος· ἀλλὰ τὰ σποράδην ἀναφαινόμενα συμβεβηκότα, καὶ ὅταν γεννῶνται ἀπὸ ὁμοίας αἰτίας, ποικιλλόμενα κατὰ τοὺς τόπους καὶ τὰς περιστάσεις εἶναι ἀναγκαίως ἀνόμοια. Ἐπιθυμοῦντες ὁμῶς νὰ χαρακτηρίσωμεν κεφαλαιωδῶς τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὡς πρὸς τοὺς ἐπαρχιακοὺς καὶ δημοτικοὺς θεσμοὺς, θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ ὑπαγάγωμεν αὐτοὺς, ὅσον ἤμποροῦμεν, εἰς γενικοὺς τινὰς τύπους.

Ἐπὶ ἐξιστορήσεως θεσμῶν, ἡ κυριωτέρα ἔρευνα εἶναι, πῶθεν οὗτοι ἐγεννήθησαν, καὶ ποῖος ὁ ἐσωτερικὸς τῶν σχηματισμὸς. Δὲν ἤμποροῦμεν βεβαίως ν' ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, μήτε εἰς τὴν ἀρχαίαν Ῥώμην, ὅπου ὁ δημοτικὸς καὶ ἐπαρχιακὸς ὀργανισμὸς συνεδέετο μὲ αὐτὸν τὸν ὀργανισμὸν τοῦ Κράτους. Αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Ῥώμη τότε ἐνισχυθεῖσαι ὥρμησαν ἐπὶ τὰ μεγάλα πράγματα, ὅταν τῶν μὲν ἡ κυβέρνησις ἐθεμελιώθη ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς διαίρέσεως εἰς φυλὰς καὶ εἰς δήμους (α), τῆς δὲ, ὅταν ἐπὶ Σερβίου

(α) Δὲν ἐννοῶ μὲ τοῦτο, ὅτι εἰς Ἀθήνας ἐκτὸς τοῦ Κράτους δὲν ὑπῆρχον ἄλλαι διαίρέσεις διοικητικαί, καὶ ὅτι ἡ φυλὴ καὶ ὁ δήμος δὲν ἀπετέλουν αὐτοτελεῆ τινὰ ὄντα, χρησιμεύοντα εἰς τὴν τμηματικὴν διοίκησιν τοῦ δήμου

Ἄφοῦ ἡ κατάκτησις τῶν βαρβάρων αὐτῶν φυλῶν, μεταβλήθη εἰς τὴν σύστασιν τοῦ φεουδαλισμοῦ, κί πόλεις, δυνάμει τοῦ ἀρχαίου των ὀργανισμοῦ, καὶ τῆς προστασίας τοῦ κλήρου, διετήρησαν ζωὴν ἰδιαιτέραν, διέσωσαν τὰς τέχνας, τὰ γράμματα καὶ τὰ πλούτη, καὶ συχνὰ πολεμήσασαι ἐναντίον τῶν Τιμαριωτῶν κατοικούντων εἰς τοὺς ἀγροὺς, ἐπέτυχον προνόμια ἐγγεγραμμένα ἐντὸς χάρτου, καὶ ἐβοήθησαν τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν νὰ διασείσῃ πρότερον καὶ νὰ καταλύσῃ τελευταῖον τὸν φεουδαλισμὸν (α).

Ἡ κοινότης αὕτη διωκεῖτο ἀπὸ σῶμα ἀρχόντων ὀνομαζόμενον curia, καὶ curiales ἢ decuriones οἱ συγκροτοῦντες αὐτὴν, οἱ ὅποιοι παρελάμβανον τὴν ἀρχὴν ταύτην διαδοχικῶς ἀπὸ τοὺς πατέρας των, ἢ ἐξελέγοντο κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηρίαν, ὅταν εἰκοσιπενταετῆς τὴν ἡλικίαν ἐκέκτητο 25 ζευγαρίων γῆν. Ἡ κούρια αὕτη, καθὼς καὶ ἡ γερούσια τῆς Ῥώμης, ἐσχέπετο περὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων καὶ ἐξε-

(α) Ὑπάρχουσι δύο ἱστορικὰ δόγματα, ὡς πρὸς τὴν μὲρψωσιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν κοινωνιῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπέκειτο ἡ Ῥωμαϊκὴ κατάκτησις, καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς Γαλλίας. Τὸ μὲν διατείνεται, ὅτι τὸ Ῥωμαϊκὸν στοιχεῖον ἐπικρατήσαν ἐνετύπωσεν εἰς αὐτὰς, τοὺς θεσμοὺς καὶ τὰς γενικὰς ῥοπὰς τοῦ κοινωνισμοῦ· τὸ δὲ, ὅτι αἱ ἐπιρροαὶ καὶ αἱ παραδόσεις τῶν βαρβάρων ὑπερίσχυσαν περὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν. Ὁ Κόμης Βουλενβιλλιέ καὶ ὁ Μοντεσκιού ἦσαν οἱ κυριώτεροι ὑπέρμαχοι τοῦ πρώτου δόγματος· ὁ Ἀββᾶς Δουβὸς τοῦ δευτέρου. Τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαῖον, διότι πρόκειται νὰ βεβαιωθῇ ποῖα ἐπιρροὴ πολιτικὴ ἐπεκράτησε τῶν νικητῶν ἢ τῶν νικημένων· ἢ τῶν νικητῶν, παριστάνουσα τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀντιμικτὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν κατακτητῶν· ἢ ἡ ἐπιρροὴ τῶν νικημένων εἰσεύουσα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὀργανισμοῦ τὴν συγκέντρωσιν καὶ τὴν ἐνότητα.

Ὁ Κ. Guizot, διὰ τῶν ἐμβριθῶν περὶ τῆς ἱστορίας συγγραμμάτων του, συνέτεινεν εἰς τὸ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ δόγμα τὸ θεωροῦν τὰς σημερινὰς κοινωνίας, ὡς περιλαμβανούσας περισσότερα Ῥωμαϊκὰ στοιχεῖα κοινωνισμοῦ παρὰ Γερμανικά.

τέλει. Ἐπομένως ἐπέβαλε φόρους, διεχειρίζε τὴν περιουσίαν τοῦ δήμου, ἐξεποίει καὶ παρεχώρει γῆν πρὸς ἀνέγερσιν δημοσίων οἰκοδομῶν, ἀπέστειλεν εἰς τοὺς αὐτοκράτορας καὶ εἰς τοὺς διοικητὰς ἀντιπροσώπους πρὸς διεξαγωγὴν ὑποθέσεων, καὶ διώριζε τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ δήμου ἄρχοντας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν οἱ ἐξῆς.

Duumvires, μονοετεῖς, κινουῦντες ἀγωγὰς, ἢ ὑποχρεούμενοι διὰ τὸν δῆμον ὅμοιοι τοῖς ἐν Ῥώμῃ ὑπάτοις.

Principales, διανέμοντες καὶ εἰσπράττοντες τοὺς φόρους, ἐπιτηροῦντες τὰ θέατρα, ὀχυρώματα κτλ. ἀντιστοιχοῦντες εἰς τοὺς Ἐδίλας τῆς Ῥώμης.

Curatores civitatis, ἐνεργοῦντες τινα χρέη ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν **principales**.

Defensor civitatis, ἐκλεγόμενος ἀφ' ὅλους τοὺς πολίτας, ὅστις παρευρισκόμενος εἰς τὴν διανομὴν τῶν δημοσίων φόρων, ἐπροστάτευε τοὺς πολίτας κατὰ τῶν ἀρχόντων, ἐδίκαζέ τινα ἀδικήματα, κατεδίωκε τοὺς ληστὰς κτλ. αὐτὸς ἦτον ὁ δήμαρχος τῶν Ῥωμαίων, καὶ ὁ παρὰ Συρακουσίους προστάτης πόλεως, ἔχοντες ἀμφοτέρωι ἔργον τὸ δημαγωγεῖν (α).

Παραλλήλως τῆς κοινοτικῆς ταύτης ἀρχῆς, εὑρίσκετο ἡ ἐξουσία τοῦ Πρεφέτου ἐκλεγομένου ἐνίοτε ἀπὸ τὰς πόλεις. Αὐτὸς περιβεβλημένος τῆς γενικῆς διοικήσεως καθήκοντα, ἐπέβλεπεν ὅλας τὰς πράξεις, προέδρευε τῶν ἐκλογῶν, ἀλλ' οὐδέποτε ἀνεμίγνυτο κατ' εὐθείαν εἰς δημοτικὰ καθήκοντα.

(α) Εἰς τὰ ἀρχαῖα πολιτεύματα βλέπομεν ἀρχὰς νομίμους, ἐχούσας ἔργον τὸ δημαγωγεῖν, δηλ. τὸ ἀντιπολιτεύεσθαι ἐπὶ σκοπῷ καταστολῆς τῆς ἀδικίας. Ἀρχὴ τῶρα ἐπὶ τούτῳ συστημένη δὲν ὑπάρχει· ἀλλ' ἡ ἐλευθεροτυπία καὶ ἡ δημοσιότης τοῦ λόγου θεραπεύουσι τοιαύτης ἀρχῆς τὴν στέρησιν.

Ἐκθέσας καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν ἐσωτερικὸν ὀργανισμόν τῆς ῥωμαϊκῆς κοινότητος, δὲν ἐσκόπευσα ἄλλο, παρὰ νὰ καταστήσω πασιφανές, ὅτι δὲν ἔχει τι κοινὸν ὁ ὀργανισμὸς τῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας κοινοτήτων, μὲ τὴν ῥωμαϊκὴν ἀποικίαν ἢ κοινότητα *municipes*.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν πρώτην ἐπίθεσιν τῶν ῥωμαίων εἰς Ἑλλάδα, οἱ Ἕλληνας ὕστερον ἀπότινας ἀντιστάσεις ἔκυψαν τὸν αὐχένα· ἀλλὰ ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ ῥωμαϊκοῦ αἰετοῦ, διεφύλαξαν ἕλας τὰς μορφὰς τῶν ἀρχαίων θεσμῶν καὶ πολιτευμάτων, ἀνισχύρων, διότι δὲν ἐφύσα πλέον ἐπ' αὐτὰ ἡ εὐεργετικὴ πνοὴ τῆς ἐλευθερίας. Αἱ σκιάι αὐτὰς ἐξηλείφθησαν μὲν ὅτε τὸ κέντρον τοῦ ῥωμαϊκοῦ κόσμου μετετέθη εἰς Βυζάντιον, ἀλλὰ τότε οἱ κοινοτικοὶ θεσμοί, τοὺς ὁποίους διεγράψαμεν, ἐμαραίνοντο ἀπὸ τὸν ἀπόλυτον δεσποτισμὸν τῶν αὐτοκρατόρων, καταξηραίνοντα πᾶν ἐλεύθερον κατασκευάσμα. Οἱ δημοτικοὶ τότε ἀρχόντες κατέστησαν ἀπλοὶ φορολόγοι, καὶ τὸ γελοιωδέστερον, ἐγγυηταὶ καὶ πληρωταὶ τῶν καθυστερούντων φόρων *servi reipublicæ*. Ἐκ τούτου αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ ἐφεύγοντο ὡς ἀποτρόπαιαι, μ' ὅλον ὅτι περιήπτοντο παρὰ τῶν νόμων πλεῖστα ὠφελήματα, ἐν οἷς ἡ κατὰ κληρονομίαν διαμονὴ τῆς ἀρχῆς εἰς τὰς οἰκογενείας, καὶ ἡ νομιμοποίησις τῶν νόθων διὰ τῆς πολιτογραφήσεως εἰς τὴν κοινότητα *oblation à la curie*.

Ἐνῶ λοιπὸν ἡ κεντρικὴ ἀρχὴ ἐνέκρωνε τοὺς θεσμοὺς αὐτοὺς παντοῦ ὅπου ὑπῆρχον, δὲν ἦτον πιθανὸν νὰ τοὺς ἐπιθέσῃ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, μήτε ἡ Ἑλλάς αὐτὴ νὰ τοὺς πολιτογραφήσῃ ἀσμένως, ἀφοῦ δὲν ἦσαν παρὰ ὄργανα δεσποτισμοῦ.

Ἡρὸς τούτοις ἐὰν οἱ ἐπὶ Τουρκοκρατίας θεσμοὶ κατήγοντο ἀπὸ τὴν ῥωμαϊκὴν κοινότητα, δὲν ἤθελον διατηρήσει κατὰ τι τοῦλάχιστον τὸν τύπον τοῦ ἐσωτερικοῦ σχηματισμοῦ τῆς ;

ἀλλ' αὐτοὶ ἦσαν ἀπλούστατοι, καθὼς θέλομεν ἰδῆ ἐντὸς ὀλίγου, περιοριζόμενοι εἰς μίαν ἀρχήν, ἐνῶ ἡ ῥωμαϊκὴ κοινότης περιελάμβανε σχηματισμὸν ἔντεχνον, μὲ πολλὰς ἀρχὰς ἀμοιβαίως σταθμιζομένας.

Τὸ σκότος ἐπαυξάνει καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ Φράγχοι ἐπεκράτησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αἱ φυλαὶ αὐταὶ ἦλθον κ' ἔφυγον μεταξὺ τῆς σιωπῆς τῆς ἱστορίας, καθὼς λησταὶ λεηλατοῦν τοὺς ναοὺς καὶ φεύγουν, βοηθούμενοι ἀπὸ τῆν σιωπῆν καὶ τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Μεταξὺ λοιπὸν τῆς ἀβεβαιότητος ταύτης καὶ τῆς στέρσεως θετικῶν πληροφοριῶν, ζητοῦντες νὰ μαντεύσωμεν τὴν γένεσιν τῶν δημοτικῶν θεσμῶν τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ Τουρκοκρατίας, δὲν ἐπέχομεν ν' ἀνατρέξωμεν ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς κατακτῆσεως.

Οἱ Τοῦρκοι μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατεξουσιάσαντες τοὺς τόπους τοὺς προσλαβόντας ὕστερον τὸνομα *Εὐρωπαικῆς Τουρκίας*, ἦσαν βάρβαροι μέχρι ἀπλοϊκότητος, ἀμαθεῖς τῆς γλώσσης τῶν κατακτηθέντων ὑπηκόων, ἀδεεῖς περὶ τὰ κυβερνητικὰ πράγματα καὶ καθίσταντο μεταξὺ λαῶν πολυπληθῶν καὶ εὐμαθεστέρων. Πρῶτον ἔργον τῆς κατακτῆσεως ἦτο, νὰ δημεύσῃ ὅλην τὴν ἀφύτευτον καὶ ἀνοικοδόμητον γῆν καὶ ὅσα κτήματα ἐθεώρησεν ὡς δημόσια· συγκεντρώσασα δὲ τὴν ἰδιοκτησίαν αὐτῶν εἰς τὸν Σουλτάνον διένειμε τὴν ἐπικαρπίαν μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν τῆς κατακτῆσεως· β'. τὸ νὰ διανείμῃ τὴν κατακτηθεῖσαν ἐπικρατείαν εἰς διοικήσεις στρατιωτικὰς, περιλαμβανούσας καὶ τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, καὶ νὰ διασπείρῃ τοὺς στρατιώτας ὡς φύλακας καθ' ὅλην τὴν ἑκτασίν της· γ'. ἐπειδὴ ἦτον δύσκολον νὰ ἔλθῃ εἰς προσαρτὴν ἄμεσον μὲ τοὺς νικηθέντας, νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰ καθέκαστα τῆς διοικήσεώς των καὶ νὰ τοὺς

φορολογῆ, ἄφησεν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους τὴν φροντίδα τῆς ἰδίας διοικήσεως καὶ τῆς φορολογίας.

Τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἐνεδύθη ὁ κληρὸς καὶ οἱ ἔγκριτοι. Τοῦ κληρῶν ἡ ἰσχύς, ὁ διορισμὸς καὶ ὁ σύνδεσμος πρὸς τὴν κεντρικὴν Μεγάλην ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι ἰδιαίτερον ἀντικείμενον συζητήσεως. Περιοριζόμενοι εἰς τὴν λαϊκὴν τῶν προεστώτων ἐξουσίαν, διατεινόμεθα ὅτι εἶναι πολλὰ λογικὸν τὸ νὰ μετεχειρίσθησαν οἱ κατακτηθέντες εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐκλογὴν, ὡς μέσον διορισμοῦ τῶν προεστώτων.

Εἰς τὴν Βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν δὲν ὑπῆρχεν ἀληθῆς ἀριστοκρατία, εὐρισκομένη μάλιστα εἰς τὰς κεκραμένας κυβερνήσεις, καθ' ἃς ἡ μοναρχία ἤμπορεῖ νὰ συμβιβασθῆ μετὰ τὴν ὑπαρξιν ἀνεξαρτήτων τινῶν σωμάτων· ἐνῶ ὁ δεσποτισμὸς ἐξισάζει τὰ πάντα ὑπὸ τὸ δρέπανόν του. Ὑφίσταντο μὲν ὑπεροχαί, βαθμολογία μεγιστάνων καὶ ὀγκώδεις τίτλοι εἰς τὸ Βυζάντιον· ἀλλ' αὐτὰ ἐδημιουργοῦντο καὶ κατεδαφίζοντο ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ἀποθεωμένου ἱμπεράτορος, ὁ ὁποῖος προεϊκόνιζε, κατὰ τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὴν κομπορρημοσύνην, τοὺς τωρινούς Σουλτάνους τῆς ἀγωνιώσης Τουρκίας.

Μὴ ὑπαρχουσῶν δὲ ἰθαγενῶν ὑπεροχῶν ἀναγνωρισμένων, καὶ ἀριστοκρατίας ἐμφυτευμένης εἰς τὴν γῆν, ἡ ὁποία ἤθελεν εὐθὺς ἀναλάβῃ τὰς ἡνίας τῆς διοικήσεως ὑπὸ τὴν ἀλλοεθνή καὶ ἀλλόθρησκον κυβέρνησιν, ἡ ἐκλογὴ φυτικῶ τῶ λόγῳ ἐδύνατο ν' ἀναδείξῃ τοὺς ἱκανωτέρους νὰ ἐξοικονομήσωσι τὴν δυστυχῆ τῶν πραγμάτων κατάστασιν. Τί ἔμελλεν εἰς τὴν Τουρκικὴν κυβέρνησιν, ποῖον ἦν τὸ μέσον τοῦ διορισμοῦ ἢ ποῖοι οἱ διοριζόμενοι; ἡ μᾶλλον ὅσον διὰ τῆς ἐκλογῆς ἀνεφαίνετο ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν πολλῶν εἰς τινὰς προὔχοντας, τότε αὐτοὶ ἦσαν τελειότερα ὄργανα φορολογίας καὶ ἐρμηνεῖς πικρότεροι τῶν τυραννικῶν προσαγμάτων εἰς τοὺς κατακτηθέντας.

Ἄλλ' οἱ νικημένοι λαοὶ ὠφεληθέντες ἀπὸ τὰς περιστάσεις ταύτας, ἔπραξαν ὅτι πάντοτε πράττουσιν οἱ διὰ τῆς κατακτήσεως στερούμενοι κυβερνήσεως ἐθνικῆς καὶ πολιτικῶν ἐγγυήσεων, δηλαδή ἐπροσπάθησαν διὰ τῆς στενῆς συνενώσεως πρὸς ἀλλήλους εἰς κοινοτικὴν συγκοινωνίαν, νὰ συμβοηθῶνται κατὰ τῆς τυραννίας, καὶ νὰ διασώσωσιν τὰ ἔθιμα, τὴν θρησκείαν καὶ τὴν γενεὰν ἀπὸ τὸ ναυάγιον τῆς δουλείας.

Αὐτοί, δοῦλοι ἐντὸς τῆς γενικῆς κοινωνίας, ἦσαν ἐλεύθεροι ἐντὸς τῆς κοινότητος· συνδεδεμένοι διὰ τῆς ἀλληλεγγύης τῆς κοινῆς συμφορᾶς, παραπονούμενοι καὶ κραυγάζοντες ὅσάκις κἀνείς τῶν δημοτῶν ἠδίκηίτο ἀπὸ τοῦ δεσπότης, καὶ θεωροῦντες τὴν καθ' ἐνὸς προσβολὴν ὡς ἐπίθεσιν καθ' ὅλης τῆς κοινότητος, ἔζων ἰδίαν τινα ζωὴν, σχηματίζοντες ἐκ κοινῆς συναιρέσεως καὶ ἐξ ἀνοχῆς τῶν δεσποτῶν, ἰδίας δικαιοδοσίας, πειθόμενοι εἰς τοὺς ἄρχοντας τοὺς ὁποίους ἐξέλεγον καὶ συγκερῶντες τὴν πικρίαν τῆς νέας τῶν πραγμάτων καταστάσεως διὰ τῶν παραμυθιῶν τῆς θρησκείας.

Οἱ ἄρχοντες λοιπὸν αὐτοὶ δὲν περιωρίζοντο εἰς τὴν δασμολογίαν, ἀλλ' ἐδίκαζον, καὶ διώκουν, ἐμποδίζοντες, ὅσον τὸ δυνατόν, τὴν ἐπέμβασιν τῆς γενικῆς κυβερνήσεως εἰς τὰ πράγματα τῆς κοινότητος, διὰ μέσων συμβιβαστικῶν.

Τοιοῦτω τρόπῳ ἡ ἀμάθεια τῶν κατακτητῶν, ἡ διαφορὰ τῆς γλώσσης καὶ τῆς θρησκείας καὶ ἡ ἐπίθεσις φόρων εἰς τοὺς κατακτηθέντας, ἐγέννησε τοὺς δημοτικούς θεσμοὺς, οἱ ὅποιοι πρὸς μὲν τοὺς κατακτητὰς ἐχρησίμευσαν ὡς ὄργανα φορολογίας, πρὸς δὲ τοὺς δουλωμένους λαοὺς ὡς ἄμυνα ἐναντίον τῶν δεινῶν τῆς τυραννίας.

Παρατηρήσεως ἄξιον εἶναι, ὅτι ὄχι μόνον ἡ φορολογία· ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις τῶν φόρων συνετέλει εἰς τοῦτο. Εἰς τὴν Τουρκίαν, περὶ τὰς ἀρχὰς μάλιστα τῆς κατακτήσεως, ὁ ἔμ-

μεσος φόρος, ὁ φόρος ὁ ἐπίπτων ἐπὶ τὸν φορολογούμενον διὰ τῆς ἐφαρμογῆς του εἰς τὸ πρᾶγμα, ἦτο σχεδὸν ἄγνωστος.

Ἐὰν οἱ ἄμεσοι φόροι ἦσαν ἐν χρήσει κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις δὲν ἤθελε πώποτε λάβει ἀνάγκην τοιούτων ὀργάνων φορολογίας, διότι χωρὶς τῆς βοήθειας των ἤθελε δασμολογῆ τὰ κατακτηθέντα πλήθη. Ἄλλ' ἡ ἄμεσος φύσις τοῦ φόρου κατέστησεν ἀναγκαίαν τὴν μεσάζουσαν δημοσθνή ἐξουσίαν. Ὁ ἄμεσος φόρος ἔχει ἀνάγκην νὰ διανεμηθῇ· ἡ διανομὴ προϋποθέτει γνῶσιν ἀκριβῆ τῆς περιουσίας αἰωνίως μεταβαλλομένης τοῦ φορολογουμένου, καὶ διὰ τοῦτο ἡ τοπικὴ διοίκησις ἦτον ἀναγκαία.

Ὁ διανεμητικὸς φόρος ἔχει καὶ τοῦτο τὸ χαρακτηριστικόν, ὅτι τὸ ποσὸν ἐφ' ὅλην τινα κοινότητα ἢ ἐπαρχίαν ἐπιβαλλόμενον εἶναι προσδιωρισμένον. Ἐπομένως εἰάν τινες τῶν φορολογουμένων ἐραθύμουν περὶ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ φόρου, ἢ ἀπεδήμουν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, ὁ φόρος ἐπέπιπτε βαρύτερος εἰς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς κοινότητος. Ἐκ τούτου ἡ διαμονὴ ἐντὸς τῆς κοινότητος, ἐγένετο ἀναγκαστικὴ· ἐγεννᾶτο δὲ ἀμοιβαία τις ἐπίβλεψις καὶ ἀλληλεγγύη, αἱ ὁποῖαι συνέδεον ἔτι μᾶλλον τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς αὐτῆς κοινότητος.

Ἐπὶ τὸν καὶ ἄμεσοι φόροι μὴ χρήζοντες διανομῆς καθὼς ὁ προσωπικὸς, τὸ χαράτζι, ἀλλὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ φόρος οὗτος ἐξηγοράζετο ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας ἢ ἀπὸ τὰς κοινότητας, πληρωνόμενος δι' ἀποκοπῆς (α), καὶ τοιούτῳ τρόπῳ ὁ προ-

(α) Κεσίμι ἢ μακτού· ἐθεωρεῖτο ὡς μέσον φορολογικῆς ἀνακούφισεως· διότι οἱ Ὀθωμανοὶ δὲν ἀνεμιγνύοντο εἰς τὴν εἰσπραξίν του. Ἐν τῶν κυριωτέρων προνομίων τὰ ὁποῖα ἀπήτησαν οἱ Σέρβοι περὶ τὴν πρώτην κατάστασιν τῆς ἀτελοῦς αὐτονομίας των, ἦτον τὸ μακτού.

σωπικὸς φόρος διενέμετο εἰς τοὺς φορολογουμένους ἀπὸ τὴν τοπικὴν ἀρχήν, κατὰ τὴν περιουσίαν καὶ τὰς παραγωγοὺς δυνάμεις ἐκάστου.

Ἄλλος φόρος καὶ ὁ σημαντικώτερος ἦτον ὁ ἔγγειος δεκατισμός. Ἄφοῦ ἡ ἀφύτευτος καὶ ἀνοικοδόμητος γῆ, καὶ ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸ Βυζαντινὸν δημόσιον ἐδημεύθη ὑπὲρ τοῦ Σουλτάνου, διενεμήθη καθὼς εἶπομεν ὡς στρατιωτικὴ ἀμοιβή, καὶ ὡς τίμημα διαρκοῦς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς στρατιώτας τῆς κατακτήσεως. Αὐτοὶ δὲν ἐσυνδύαζον, καθὼς οἱ Ῥωμαῖοι στρατιῶται, τὸ φιλοπόλεμον μὲ τὴν ἀγάπην τῆς γεωργίας· μὴ γεωργοῦντες δὲ, παρεχώρουν τὴν γῆν εἰς τοὺς κατακτηθέντας, ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ ὅτι καλλιεργοῦντες θέλουν ἀποδίδει δέκατον ὅλων τῶν προϊόντων.

Τὸ δέκατον ἀπλούστατα εἰσπραττόμενον δὲν εἶχεν ἀνάγκην διανομῆς καὶ τῆς μεσολαβήσεως τῶν τοπικῶν ἀρχῶν· καὶ ὀφειλομενὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τοιαύτη φορολογία ἀπέτελει περιττὴν τὴν ὑπαρξίν δημοτικῶν ἀρχῶν· ἀλλ' αὐτὸς ὁ φόρος δὲν ἦτο μόνιος, καὶ συχνὰ ἐξαγοραζόμενος ἀπὸ τὰς κοινότητας μετεβάλλετο εἰς διανεμητικόν. Παράδειγμα προβάλλομεν τὴν μόνιμον περὶ τούτου συνθήειαν τῆς ἐπαρχίας τῶν Ἀγράφων.

Ἄλλη πηγή τῆς συστάσεως τῶν δημοτικῶν θεσμῶν εἶναι βεβαίως καὶ αἱ συνομολογηθεῖσαι εἰς πολλὰ μέρη συνθήκαι μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν καὶ τῶν κατακτητῶν. Τὸ Αἰγαῖον ἦτον ὀλόκληρον προικισμένον ἀπὸ κοινοτικῆς ἀρχῆς, ἀλλ' αἱ ἀρχαὶ αὗται συνέστησαν τὸ πλεῖστον διὰ συνθήκης τινός, γενομένης μεταξὺ τοῦ Σουλτάνου Ἰμπραχίμη περὶ τὸ Τουρκικὸν ἔτος 1036, καὶ τῶν νήσων Νάξου, Ἄνδρου, Μήλου, Πάρου, Σαντορίνης, Σίφνου καὶ λοιπῶν. Οἱ κατακτηταὶ δὲν συνέθεντο ἴσοι πρὸς ἴσους, ἀλλὰ τινὰς

πληθυσμούς ὄρεινούς ἢ νησιωτικούς, μεταξύ τῶν ὁποίων δὲν ἤθελαν νὰ κατασταθῶσι, καὶ τοὺς ὁποίους δὲν ἐδύναντο νὰ ἔχωσιν ὑποχειρίους, ἐνέδυσαν μὲ προνόμια, ἐπιδαψιλευόμενα ἐντὸς ἐπισήμων διαταγμάτων.

Τοῦ Μεγάλου Βασιλέως καὶ Αὐτοκράτορος Σουλτὰν Ἰμπραήμ ὁ Ἀκτιναμές ὅπου ἔδοσεν εἰς τὰ νησία (α).

Ἀπὸ τὸ νησί τῆς Ἀξιᾶς, καὶ τῆς Ἄντρος, καὶ τῆς Μῆλος, καὶ τῆς Πάρου, καὶ τῆς Σαντορίνης, καὶ Σύφου καὶ τῶν λοιπῶν νησιῶν, οἱ ἄνθρωποι, Χρήσωμος Ῥῶκας, Κανέλλος, Κάιος καὶ Μηκέλης, καὶ Δαμιανὸς, καὶ Χρηστόδουλος, καὶ Μηχάλης ὁ Μπερλής, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἦλθον εἰς τὴν ἀνικτὴν μου Πόρτα, καὶ εἶπαν, ὅτι ὁ μακαρίτης παπὺς μου ὁ Σουλτὰν Σουλεϊμάνης [ὁ θεὸς νὰ τοῦ συγχωρήσῃ εἰς τὸν παράδεισον] εἰς τὸν λογισμένον αὐτοῦ καιρὸν, ἦτον ὁ Χαφεντώπης Καπετὰν Πασσᾶς καὶ ἐδιάβει εἰς αὐτὰ τὰ νησία, καὶ οὕτως δὲν ἐστρεψοκεφαλιάσανε μόνον ἐπροσκύνησαν τὴν ἀνίκητόν μου Βασιλείαν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τότε καὶ ἐδῶθεν ἓναν Ῥωμαῖον Μπέϊ ἔκαμαν, καὶ ἀπεράσοντας καιρὸς, ἓνας Ἑβραῖος Μπέϊς ἐπάνω εἰς τὰ νησία τὸ ὄνομά του Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν Βασιλείαν μου ἐστάθηκε, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰωσήφ μερικὸν τοὺς ἔκαμεν Ζάπτι, καὶ κατὰ πῶς ἦτον ἡ τάξις τους, καὶ τὸ κανόνι τους, ἕως τὴν σήμερον ἡμέραν εἰς τὸν ἴσκιον τῆς

(α) Τὸ πρωτότυπον τοῦ Διατάγματος τούτου ἀπωλέσθη περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως, ἐναποτεθὲν εἰς χεῖρας τοῦ Ν. Μουρούζη ἀτυχῶς ὑποκύψαντος εἰς θάνατον καὶ εἰς δήμευσιν. Ἀντίγραφον μεταφράσεως κοινοποιηθὲν μοι διὰ τῆς φιλοκάλου φροντίδος τοῦ διοικητοῦ Κυρίου Οἰκονομίδου ἐκδίδω ἀπαράλλακτον.

Βασιλείας μου, ἐτοῦτα ὅλα τὰ νησία οἴχως καμμίαν πήρα-
ξιν ἀπέρασαν.

Ἀποθανόντος δὲ τοῦ ῥηθέντος Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν ἀνίκητόν
μου Βασιλείαν Μπέϊς Φλαμπουριάρης, καὶ Καδῆς Κριτῆς
ἐβάλλθηκε νὰ κρίνωνται ὁμοῦ μὲ τέτοιαν ἀπόφασιν, κατὰ τὸ
κανόνι καὶ Νόμον ὅπου ἐχάρισεν τῶν Χιοτῶν, ὅτι εἰς τὰ
νησία, καὶ ἐχαρίσθη τὸ αὐτὸ καὶ ὅμοιον Κανόνι, καὶ νὰ περ-
νοῦσιν εἰς ὅλα παρόμοια, καὶ τῶν Χιοτῶν ὁ νόμος καὶ τὸ
κανόνι, καὶ νόμον ὅπου τοὺς ἔδωκε νὰ μὴ πληρώνωσι, καὶ
ὅπου τοὺς ἐχάρισεν εἶναι, νὰ πληρῶνουν ὅπως ἐπλήρωναν
καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὰ χαράτσια τους, καὶ περισσότερον νὰ
μὴ πληρῶνωσι, καὶ ὅποιος δὲν εἶναι διὰ χαράτσι νὰ μὴ
πληρῶνῃ, καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ χαράτσι τους οὔτε Σπέζα, οὔτε
Ἀβαρίζη, οὔτε Ἀγγιμογλανῶ, οὔτε Καλέπι, οὔτε Μααντι-
κάσι (α), οὔτε ἀπ' ὅ,τι ἄλλα τεκλίφια ὁποῦ ἔχει ἡ ἀνίκητή μου
Βασιλεία νὰ μὴ δίδουν, καὶ ὅπως εἶνε ὁ λανθασμένος των
Νόμος νὰ πηγαίνουν εἰς ταῖς ἐκκλησίαις των, καὶ ἀπ' ὅταν
βέλουν ν' ἀνοίγουν τὰ μνηματὰ τους, οὔτε Καδῆς, οὔτε Μπέϊς
νὰ τοὺς πειράζουν· Μιρὶ διὰ τοὺς ἀποθαμένους των νὰ μὴ
γυρεύουν, οὔτε νὰ πέρνουν ὅτι οὔτε εἰς τοῦ θεοῦ τὴν κρίσιν,
οὔτε εἰς τὸ κανόνι μας εἶνε ἐτοῦτα, καὶ νὰ θάπτουν τοὺς
νεκροὺς ὑπ' ἐκκλησίας. Ἀπὸ δουλιᾶς ὅπου δὲν εἶνε τῆς κρί-
σης, οἱ Καδῆδες δυνατὰ νὰ φυλάγωνται χωρὶς κρίσιν κανένα
νὰ μὴ πειράζουνε. Καὶ ἡ ἐκκλησίας των, ὅταν χαλάσουν
νὰ ταῖς φτιάνουν, καθὼς ἦτον πρῶτα, καὶ κανέννας εἰς τοῦτο

(α) Ἡ μετάφρασις μετέφερε λανθασμένα πολλὰ ὀνόματα. Σπέζα ση-
μαίνει προσωπικὸν τινὰ φόρον ὑποδεέστερον τοῦ χαρατζίου. Ἀβαρίζη τυχη-
ρά. Ἀγγιμογλανῶ, Καλέπι, εἶναι δύο λέξεις διεφθαρμέναι καὶ ἀκατάληκται.

νά μή τοὺς πηράζῃ. Ἀπὸ τ' ἀμπελιά τους, καὶ χωράφια τους ἢ δεκατιαῖς καθὼς ἐπέρονουνταν πρῶτα, ἔτσι πάλιν νά πέρωνται, καὶ περισσότερον τίποτε κανεῖς νά μή πέρνη· καὶ ἀπὸ τ' ἄλλα τους μούλκια κανεῖς στανικῶς νά μή τοὺς ἐβγάλη οὔτε ἀπὸ τὰ χέρια τους κανεῖς στανικῶς νά τὰ πέρνη. Καὶ ἀναμεσόντας ὅποιος ἤθελεν ἀφίσει διὰ τὰ ροῦχα του ἢ διατάξει ὅτινος ἤθελε θελήσει, ἢ ὅτινος ἤθελε τὰ χαρίσει νά πιάνεται καὶ ἀπὸ τοὺς Καλίχιδες, καὶ Κασίμιδες νά μὴν ἀπλώνουν, καὶ πειράζουν τίποτε. Καὶ ἀπὸ τὰ πρῶτα ἕως τὴν σήμερον κατὰ τὸν λανθασμένον τους νόμον ὅτι κρίσιν ἐχωρίσανε, καὶ ἔχουν ἀπόδειξιν εἰς τὰ χέρια τους, κατὰ ὅπου τὴν ἐκρίνασι πρῶτα κατὰ τὸν λανθασμένον των νόμον κανένας πλέον νά μή χαλάσῃ τὴν κρίσιν τους, καὶ οἱ Καδῆδες διὰ Χοτσέτι, καὶ διὰ Σιτσιλί, καὶ διὰ Ἄρζι ἔξω ἀπὸ τὸ κανόνι νά μή πέρνουν περισσότερον. Καὶ διὰ καμμίαν ὑπόθεσιν, ἐὰν μαλώσουν ἀναμεσόν τους, καὶ βάλουν κανένα ἀγρικιμένον ἄνθρωπον, καὶ τοὺς ἐσιάσει νά ἦνε στεργόμενον, καὶ οἱ Καδῆδες νά μὴν ἔχουν νά κάμνουν εἰς τέτοιαν λογῆς σύμβασιν. Καὶ ἀπὸ ψευδομάρτυρας δυνατὰ νά φυλάγωνται, καὶ διὰ τοῦτο περισσότερον ἀπὸ πεντακόσια ἄσπρα δίχως Χοτσέτι καὶ Συγκιλάτι, ἂν μαρτυρήσουν οἱ αὐτοὶ μάρτυρες οἱ Καδῆδες νά μή τοὺς ἀφηκράζωνται. Καὶ ἀπὸ κρασί καὶ ἄλλα φαγοπότια τῆς Κουμπανίας τῶν σπιτιῶν των Κουμέρκι νά μή δίδουνε, καὶ ἀπὸ τοὺς Νησιώτας ἐτούτους ὁπόταν ἤθελαν ὑπάγει εἰς πραγματείαν τους, ἀποθανόντας κανένας ἀναμεσόν τους οἱ σύντροφοί τους νά περιλαμβάνουν τὰ ροῦχα του, καὶ οἱ Ἐμίνιδες, καὶ οἱ Μπεϊτουλμαλτζίδες χέρι εἰς τοῦτα τὰ ροῦχα νά μὴν ἀπλώσωσιν.

Καὶ ἀπὸ ἐτούτα τὰ Νησιά ὁποῖος ἤθελεν νά ἔμπη εἰς τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ, νά ἔλθῃ ἐμπροστὰ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ

θεοῦ καὶ μαρτύρησιν, ἃς ἐμπαίνη· κανεὶς στανικῶς Μουσουλμάνον νὰ μὴ κάμνη.

Καὶ ἀπὸ τὰς γυναῖκας των ὅποια ἤθελε θελήσει νὰ πάρῃ Τοῦρκον ἄνδρα νὰ ἔρχεται ἀτήτης εἰς τοῦ θεοῦ τὴν παστρικήν στραταν, ἔμπροσθε νὰ δίδῃ τὸν λόγον της, ἀμὴ κανεὶς νὰ μὴ τῆς κόπτῃ Καπίνι, ἔξω ἂν ἐτούρκισε πρῶτα. Καὶ ἀπὸ ἀναμεσόν τους ἂν ἦνε καὶ κανένας ἄτυχος ἄνθρωπος, καὶ ἤθελεν κάμει κανένα κακὸν, ἐκεῖνος ὁ ἴδιος νὰ παιδεύεται, καὶ ὄχι ἄλλος κανένας δι' αὐτόν. Καὶ ὁποῖος ἄλλος ἀπὸ αὐτοὺς ἤθελεν ἔβγει τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ σπίτι του μὲ φοτία, μὲ λυχνάρι, ἢ καιρὶ διὰ καμμίαν του δουλίαν κανεὶς νὰ μὴ τοὺς πειράζῃ, καὶ εἰς τὰ χωριά του Ναϊπης νὰ μὴν ἐβγαίνῃ, ὁποῖος ἔχει Νταβὰ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν κρίσιν, καὶ τινὰς νὰ μὴ τοὺς ἐμποδίζῃ, καὶ αὐτοὶ ὅπου μάζόνουν τὰ Χαράτσια τους καὶ ἄλλα τους χρέη ὅ,τι εἶνε ἀπὸ τῆς ἀρχῆς νομοθετημένον ἐκεῖνο νὰ πέρνουνε, καὶ περισσότερον ἓνα Μαγκίρι νὰ μὴ πέρνουν καὶ τοῦ ἀλόγου τους τὴν ταγὴν, καὶ φαγοπότι τους νὰ ἀγοράζουσι ἀπὸ τὸ πουγκί τους. Καὶ τοὺς χρεώστας ὁ Μουχζούρης εἰς σίδερα, καὶ σκοτεινὸν τόπον ἂν ἦνε τῆς γνώμης τῶν γερόντων νὰ μὴ τοὺς βάνῃ, καὶ ἦτι θέλημα τοὺς πέσει ὁ Καδῆς τους, καὶ ὁ Μπέις τους νὰ τὸ βλέπουν μὲ τὴν κρίσιν, καὶ ὄχι ἄλλος κανένας, καὶ Δραγουμάνον νὰ βάλουν ἀτοίτους ὁποῖος τῶν ἀρέσει, καὶ ταῖς βύγλαις ὅπου βάνουσιν, ὡς καθὼς ἦτον πρῶτα, ὁποῖον θέλουν νὰ βάλουν ἀτοί τους νὰ φυλάγουν, καὶ ἄλλος κανένας εἰς τοῦτο νὰ μὴ ἀνακατώνεται. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νησία Γιανήτσαρης, οὔτε Γιαζαξῆς μὲ τὸ νὰ μὴ χρειάζωνται νὰ μὴν ἐμπαίνη. Καὶ ἀπὸ ἐτούτους ὁποῖος ἤθελεν πειραχθῆ, καὶ νὰ τοῦ κάμουν ζουλούμι, ἢ ἀπὸ Μπέιν, ἢ ἀπὸ Καδῆν, ἢ ἀπὸ ἄλλον τινα καὶ ἤθελεν θελήσει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἀνίκητόν μου Πόρταν νὰ

ἔμπη εἰς κάτεργον, ἢ εἰς ὅποιον ζύλον ἤθελεν καὶ κανένας·
 νὰ μὴ γίνεταί ἐναντίος, κανεὶς νὰ μὴ τοῦ λέγη ποῦ ὑπάγει,
 καὶ διὰ ποῦ ὑπάγει, οὔτε Πασᾶς, οὔτε Καδῆς. Καὶ ἀνάμε-
 σὸν τοὺς τὰ χωράφιά τοὺς, ὅπου οἶδουν μὲ ἀποκοπὴν ἕνας
 τοῦ ἄλλου ὅ,τι λόγον ἔχουν λαλημένον, κανεὶς ἄλλος νὰ
 μὴ τὸν χαλαῖ, μόνον καθὼς εἶνε εἰς τὸν λανθασμένον τῶν
 Νόμων νὰ πιάνεται· περισσὸν, ὀλίγον, κανεὶς νὰ μὴ τοὺς
 πιάνη. Καὶ ἐτοῦτα ὅλα ὅπου ἐγράφθησαν εἰς τὴν ἀνίκητον
 Βασιλείαν ὅλα νὰ πιάνωνται, καὶ ὅποιος δὲν πιάσει τὸ Κα-
 νόνι μου νὰ τὸν κάμνουν γνωστόν εἰς ἀνίκητὴν μου Πόρταν,
 τὸ ὄνομά του ξέχωρα νὰ ἔρχεται ἀπὸ τὸ δίκαιόν του. Ἔτσι
 γράφω, καὶ ἔτσι ὀρίζω. Καὶ τοῦ παποῦ μου, καὶ τοῦ πατέ-
 ρα μου, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου, τὸν Ἀκτιναμέ ἔγραψα, καὶ
 ἐγὼ καὶ τὸν ἔκαινούργισα, καὶ τὸν ἔδωσα αὐτουνῶν τῶν
 νησιωτῶν νὰ περνοῦν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν μεγαλώτατόν μου
 ἴσκιον. Ἔτσι ὠρίσα πῶς ὁ Ἀκτιναμές μου διὰ νὰ τὸν πιάνε-
 τε, καὶ ἀπ' ὅ,τι ἔγραψα, ὅποιος ἤθελεν ἐβγεῖ ἕνα περισσότερον,
 ἢ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ δίκαιόν του δυνατὰ ἔρχομεν. Καμμιάς
 λογιῆς ἔλεος μὴ γένηται, ἔτσι εἰξεύρετε, καὶ μὲ τὸν ὀρισμὸν
 μου δουλιὰ νὰ κάμετε.

Ἔτος τουρκικὸν Ἀλλῆ 1036.

Ἠσχολήθημεν νὰ γνωρίσωμεν τὴν γένεσιν τῶν κοινοτήτων,
 ἃς ἐγκύψωμεν μικρὸν καὶ περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν κοινο-
 τήτων, τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Ἴδομεν
 διατὶ οἱ δημοτικοὶ οὗτοι θεσμοὶ δὲν ἦσαν ὅμοιοι καθ' ὅλα τὰ
 μέρη τῆς Τουρκικῆς ἐπικρατείας· ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ μέγα
 μέρος ὅμοιαι περιστάσεις ἐπενήργησαν εἰς τὴν σύστασίν των,
 θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ ἐκθέσωμεν ὅρους τινὰς ἐφαρμοζο-
 μένους εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς θεσμοὺς τούτους.

α. Ἐκτὸς τοῦ Αἰγαίου καὶ τῶν τόπων ἐκείνων ὅπου ἐπεχορηγήθησαν προνόμια δι' ἀκτιναμέδων ἢ χάριστων αὐτοκρατορικῶν, παντοῦ ἄλλοῦ οἱ κοινοτικοὶ οὗτοι δεσμοὶ ἦσαν ἄγραφοι.

β'. Ὁ τρόπος τοῦ διορισμοῦ ἦτον ἡ ἐκλογή, ἔμμεσος ἢ ἄμεσος.

γ'. Οἱ διοριζόμενοι ἄρχοντες ποτὲ μὲν ἦσαν εἰς μόνος, ποτὲ δὲ δύο, τρεῖς, καὶ πέντε πολλάκις, ἀλλ' ὅλοι ἦσαν τῆς αὐτῆς φύσεως, ἔχοντες τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν, συνάπτοντες τὴν σκέψιν μὲ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ μὴ διηρημένοι εἰς ἐκτελεστικὸν καὶ βουλευτικὸν σῶμα.

δ'. Ἡ διάρκεια τῶν ἐκλεγομένων ἀρχόντων περιωρίζετο, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς ἓν ἔτος· ἀλλ' ἡ ἐκλογή ἦτον ἐλευθέρα νὰ φέρῃ τοὺς αὐτοὺς εἰς τὰ πράγματα, καὶ πολλάκις ἡ δοθεῖσα ἐντολή ἀνεκαλεῖτο πρὸ τοῦ ἔτους, ὅταν ἀνεκαλύπτοντο σφετερισμοὶ καὶ βιαιοπραγαίαι. Συνέβαινε δὲ πολλάκις οἱ ἐκλογεῖς νὰ παραβιάζωνται εἰς τὰς ἀποφάσεις των διὰ τῆς βίας ἐκλεγομένων τῶν δημογερόντων καὶ διὰ τῶν σχέσεων των μετὰ τῶν Ὠθωμανῶν.

ε'. Τὰ καθήκοντα τῶν ἀρχόντων ἦσαν γενικὰ καὶ ἀόριστα, παντοῦ σχεδὸν ὑπερπηδούντα τὸν κύκλον τῆς δημοτικῆς καὶ ἐπαρχιακῆς διαχειρίσεως· ἀλλὰ τὰ κυριώτερα ἦσαν, ἡ διανομὴ καὶ εἴσπραξις τῶν γενικῶν καὶ τοπικῶν φόρων ἢ ἐξοικονόμησις τῶν χρεῶν μὲ τὰ ὅποια ἦσαν βεβαρυμένα· ὅλαι σχεδὸν αἱ κοινότητες ἐπὶ Τουρκίας· διάλυσις δικαστικῶν διατάξεων μὲ τὴν σύμπραξιν τοῦ κλήρου, συμβιβαστικῶν τῶ τρόπῳ ἀστυνομία ἢ ὅποια ἦτον τοσοῦτω μᾶλλον ἀναγκαῖα καθόσον ὑπῆρχεν ἀλληλεγγύη τις μεταξὺ τῶν μελῶν ἕλης τῆς κοινότητος, καὶ ἐπεβάλετο πρόστιμον (τζερεμές) ἐφ' ὅλην τὴν κοινότητα δι' ἀδικήματα ἰδιωτικά.

Ἡμπορεῖ τις ν' ἀπαριθμήσῃ πολλὰ ἄλλα καθήκοντα· διότι ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις ἀπὸ ἀμάθειαν ἢ ἀπὸ ἀφροντισίαν ἀνείχετο τὴν ἐπασχόλησιν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν εἰς πλεῖστα ἀντικείμενα. Ἀλλὰ τὰ σύνορα τῆς ἐνεργείας δὲν ἦσαν εὐφύλακτα μήτε καλῶς προσδιωρισμένα· καθότι ἡ ἀπλή θέλησις τοῦ διοικητοῦ Ὀθωμανοῦ, πολλακίς ἢ αὐθάδεια τοῦ στρατιώτου, παρεβίαζον τὰ καθήκοντα ταῦτα καὶ διέστρεφον τὴν ἀρμοδιότητα τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν.

Ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν καὶ ἡ σύστασις ἦτο περίεργος διὰ τὴν ἄκραν ἀπλότητα. Καθ' ὅλην τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα, περὶ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνανεώσεως τῶν ἀρχῶν, εἰς ἕκαστον χωρίον, εἰς ἐκάστην πόλιν ἢ κωμόπολιν, συνήρχοντο ὅλοι οἱ ἐνήλικες πολίται ὑπὸ δένδρον πολύφυλλον ἢ ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας ἢ ὁποῖα, καθὼς καὶ εἰς τὰς Ἰταλικὰς τοῦ Μεσαιῶνος πολιτείας, ἦτο στάδιον τῆς ἐνεργείας τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

Ἐνταῦθα χωρὶς ψηφηροσίαν, ἀλλὰ δι' ἐπιφωνήσεως ἐξελέγοντο οἱ δημογέροντες τοῦ χωρίου. Αὐτοὶ εἶχον διπλὴν ἐντολήν· πρῶτον νὰ διαχειρίσῃσι τὰ τοῦ χωρίου πράγματα· δευτέρον νὰ ἐκλέξωσι τοὺς ἐπαρχιακοὺς προεστώτας, μαζὴ μὲ τοὺς ἐκλογεῖς τῆς πρωτεύουσῃς τῆς ἐπαρχίας· διότι οἱ τῶν χωρίων δημογέροντες διὰ τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς διωρίζοντο, οἱ δὲ τῆς ἐπαρχίας διὰ τῆς ἀμέσου ἐνταυτῶ καὶ ἐμμέσου. Ἀφοῦ ἐπεραιούτο ἡ ἐκλογὴ, παρουσιάζετο ὁ ἐκλεγθεὶς ἐνώπιον τοῦ Καδὴ, ὁ ὁποῖος τῷ ἔδιδε δίπλωμα περιέχον τὴν βεβαίωσιν, ὅτι οἱ ἐκλογεῖς τῷ ὄντι παρεχώρησαν τὴν ἀρχὴν ταύτην εἰς τὸν παρουσιαζόμενον πρὸς διαχείρισιν τῶν κοινοτικῶν πραγμάτων.

Εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐπίσης κάθε χωρίον ἐκλεγε τὸν δημογέροντά του· οἱ τῶν χωρίων τοὺς ἐπαρχιακοὺς προεστώτας· καὶ κατὰ τρίτον βαθμὸν οἱ ἐπαρχιακοὶ ἐξέλεγον

τούς κεντρικούς προεστώτας τοῦ Μωρέως καὶ τὸν βεκίλην ἢ ἀντιπρόσωπον τῆς Πελοποννήσου εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐκ τούτου τρεῖς βαθμοὶ τῆς διοικητικῆς βαθμολογίας, ἔχοντες βάσιν τὴν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον καὶ πολλάκις μικτὴν ἐκ τῶν δύο ἐκλογὴν.

Οἱ δημογέροντες τῶν χωρίων διεῖπον τὰ τοῦ χωρίου πράγματα, καὶ διώριζον μετὰ τῶν ἐκλογέων τῆς καθέδρας τῶν ἐπαρχιῶν τοὺς ἐπαρχιακοὺς προεστώτας. Αὐτοὶ διεχειρίζον τὰ τῆς ἐπαρχίας καὶ συνετέλουν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ βεκίλη καὶ τῶν κεντρικῶν προεστώτων, οἱ ὁποῖοι εὐρισκόμενοι ἐκεῖ ὅπου ἐφέδρευεν ὁ στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς διοικητὴς τῆς Πελοποννήσου, ἐκυβέρνηων τὰ γενικά τῆς πατρίδος πράγματα καὶ τοῦ βεκίλη, ὅστις ἀντιπροσώπευε τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς τῆς Πελοποννήσου παρὰ τῆ Ὀθωμανικῆ Πόρτα καὶ παρὰ τοῖς ἰσχυροῖς Ἑλλησιν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν προεστώτων ἐμειοῦτο πολλάκις καὶ ηὐξάνετο διὰ τὸν συμβιβασμὸν τῶν κομμμάτων· ἀλλ' ἐν γένει εἰς τὰ χωρία εἷς μόνος ἦτον ὁ διοριζόμενος· εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ εἰς τὴν καθέδραν τρεῖς ἢ τέσσαρες τὸ πλεῖστον.

Εἰς τὴν συνοπτικὴν ταύτην ἔκθεσιν περὶ Πελοποννήσου δὲν περιλαμβάνεται ἡ ὄρεινὴ Μάνη, ἡ ὁποία πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Πελοποννήσου κατὰ τὸ 1770, βοηθήσασα τὸν περίφημον βεζύργη Κιουπροῦλη κατὰ τῶν Ἑνετῶν ἀπελάμβανε τελείαν σχεδὸν αὐτονομίαν, ὑποσχομένη δασμὸν 4,000 γροσίων εἰς τὸν Σουλτάνον τὸν ὁποῖον σπανίως ἐπλήρωνεν. Μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ ὑποταγὴ τῆς Μάνης ἦτον ἀληθεστέρα· ἀλλ' ἡ τοπικὴ διοίκησις διετήρησε τὸν πρῶτον χαρακτήρα. Ἐκαστὸν χωρίον διώριζε δι' ἐκλογῆς καπιτάνιον εἰς ὃν ἐναπέθετε τὴν πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν ἀρχήν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διορίζοντο καὶ οἱ ἐπαρχιακοὶ προεστώτες·

ἀλλ' ἀρχηγὸς ὅλης τῆς Μάνης ἐξελέγετο εἰς τῶν προκρίτων, ὁ ὁποῖος ἐλάμβανε τὸν ἐπίσημον διορισμὸν τοῦ ἀπὸ τῆν Ὀθωμανικὴν Πόρταν.

Ἡ Χίος δις ἐκυριεύθη παρὰ τῶν Τούρκων· κατὰ πρῶτον ἀπολέμωσεν σχεδὸν καὶ δολίως ὑπὸ τοῦ Πιάλ πασαῖ ἐπανεληθόντος ἀπράκτου ἀπὸ τῆν πολιορκίαν τῆς ἱπποτικῆς Μελίτης περὶ τὸ 1566 τῆν 17 Ἀπριλίου, δεσπύζοντος τοῦ Σουλτάν Σουλεϊμάν. Ὑστερον κατακρατηθεῖσα παρὰ τῶν Ἑνετῶν μετὰ τὰς ἐνδόξους νίκας τοῦ Μοροζίνη περὶ τῆν Πελοπόννησον καὶ τῆν Ἀττικὴν, κατεκτήθη δεύτερον ἀπὸ τοὺς Τούρκους περὶ τὸ 1695. Οἱ Χίοι τότε ὑποκύψαντες εἰς τῆν ὀργὴν τοῦ Σουλτάνου, μετὰ πολλὰ παθήματα, ἐκινδύνευσαν νὰ ἐξανδραποδισθῶσιν· ἀλλ' ἐξηγόρασαν ὕστερον τῆν ἐλευθερίαν των διὰ πρεσβειῶν Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, τοῦ ἐξ ἀπορρήτων, καὶ διὰ καταβολῆς ἐνὸς ἑκατομμυρίου γροσίων. Ὁ Κύριος Α. Μ. Βλαστός εἰς τὰ Χιακά του λέγει, ὅτι ἡ Χίος ἀπῆλαυσε πάλιν τὰ προνόμια δαψιλευθέντα κατ' ἀρχὰς παρὰ τοῦ Σουλτάν Σουλεϊμάν, ἀλλὰ δὲν ἀναφέρει ποῖα ἦσαν αὐτὰ τὰ προνόμια, μήτε ἐὰν ἐνεγράφησαν ἐντὸς χάρτου, καθὼς ῥητῶς βεβαιοῦται ἐντὸς τοῦ καταχωρηθέντος Ἀκτιναμέ τῶν Κυκλάδων.

Ἄλλὰ γραπτὰ ἢ ἀγραφα τὰ προνόμια ταῦτα ὑπῆρχον, καὶ ἡ νῆσος διωκεῖτο ἀπὸ ἀρχὰς ὁμογενεῖς ἰσχυράς, εἰς τὰς ὁποίας ὑπετάσσοντο οἱ Χίοι μὲ εὐπειθείαν.

Ἡ Χίος διαιρεῖτο ὡς πρὸς τῆν διοίκησιν, εἰς τῆν ἀστυκὴν κοινότητα τῆς χώρας, καὶ εἰς τὰς ἀγροτικὰς κοινότητας, περιλαμβανούσας ἐξήκοντα δύο χωρία, ἐξ ὧν τὰ τεσσαράκοντα ἐξ ὑπέκειντο εἰς τῆν χώραν. Εἴκοσι ἔν αὐτῶν, μαστιχοχώρια ὀνομαζόμενα, τιμωρούμενα διότι ἡ φύσις τὰ ἐπλούτσει μὲ τῆν γέννησιν εὐγενοῦς πραιόντος, τῆς

μαστίχης, υποκειμένης εἰς μονοπόλιον, ἀνῆκον εἰς ἐπισήμους Ὀθωμανοὺς, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἷς μόνος εἶχε τὴν ἐπίστασιν. Ἐν τρία ἄλλα χωρία, διωρισμένα νὰ ἐργάζωνται εἰς τὰ ὑδραγωγεῖα τῆς πόλεως ἀμίσθως, καὶ νὰ φροντίζωσι περὶ αὐτῶν, εὐρίσκοντο ὑπὸ τὴν διοίκησιν Ὀθωμανοῦ τινος ἐπιστάτου, *Νερουλᾶ* ὀνομαζομένου, καὶ δημογερόντων ἐπιψηφισομένων παρὰ τῶν συνεγχωρίων.

Ἐκαστον τῶν πρώτων ἐψήφισε δύο δημογέροντας κατ' ἔτος, οἵτινες διεῖπον τὰ τοῦ χωρίου πράγματα κατὰ πρῶτον βαθμὸν, ἀλλ' οἱ τῆς χώρας δημογέροντες ἀπετέλουν τὴν ἀνέκκλητον ἐφορεύουσαν ἐξουσίαν.

Τὰ μασιχοχώρια συγχροτοῦνται ἰδίαν περιφέρειαν διωκοῦντο ἀπὸ ἐκλεγόμενους δημογέροντας ἐκάστου χωρίου καὶ ἀπὸ δύο γενικοῦς δημογέροντας ὀνομαζομένους ἐπιτρόπους· ἡ δὲ τῶν ἐπιτρόπων ἀρχὴ περιήρχετο ἀμοιβαδὸν εἰς χειρας δέκα τῶν ἐγκριτοτέρων τῆς περιφερείας ταύτης.

Ἄλλ' ἡ κυριωτέρα ἐξουσία ἐνεσώλευεν εἰς τοὺς Δημογέροντας τῆς χώρας. Αὐτοὶ ἦσαν πέντε, τρεῖς ὀρθόδοξοι καὶ δύο καθολικοί, ἐκλεγόμενοι κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Οἱ πέντε δημογέροντες συνήρχοντο μετ' εἴκοσι ἄλλων ἐγκρίτων, ἐξ ὧν οἱ μὲν ὀκτὼ ἦσαν ἐκ τῆς Ἀπλουταρίας, ὀκτὼ ἐκ τοῦ Ἐγκρεμοῦ, δύο ἐκ τοῦ Παλαιοκάστρου, καὶ δύο καθολικοί. Οἱ Δημογέροντες Ἀπλουταρίας καὶ Ἐγκρεμοῦ, ἐνεχειρίζον καθεὶς εἰς ἕκαστον τῶν ὀκτὼ συνεγχωρίων του, κλειστὰ γραμμᾶτια, τὰ ὁποῖα ἀνοιγόμενα εὐρίσκοντο τὰ δώδεκα ἄγραφα, τὰ δὲ λοιπὰ περιέχοντα τὴν λέξιν *μεῖνον* καὶ μόνοι τέσσαρες οἱ κατέχοντες τὰ γραμμᾶτια ταῦτα, ἔμενον εἰς τὴν συνέλευσιν. Οἱ τέσσαρες μετὰ τῶν πέντε δημογερόντων, δύο καθολικῶν καὶ δύο Παλαιοκαστριῶν, ἀπετέλουν δεκατριμελῆ ἐκλογικὴν συνέλευσιν, ἡ ὁποία συζητοῦσα περὶ τῶν ἱκανοτέρων, διώριζε

πέντε, ἐγκαθιδρυμένους δι' ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς καὶ διὰ τῆς παρουσιάσεως εἰς τὸν Μουσελίμην καὶ εἰς ὅλας τὰς τουρκικὰς ἀρχάς.

Οἱ δημογέροντες οὗτοι διορίζοντες ἄλλους ὑπαλλήλους λειτουργούς, εἶχον συνεργοῦντά εἰς τὰ τῆς κυβερνήσεως δύο δικαστήρια (α), τὸ μὲν ἐμπορικόν, δικάζον τὰς διενέξεις, ἐπιστατοῦν ἐπὶ τῶν χρεωκοπιῶν καὶ ρυθμίζον τὰς σχέσεις τῶν ἐμπόρων πρὸς τὸ τελώνιον· τὸ δὲ θαλάσσιον, κρίνον ἀνεκκλήτως τὰς διενέξεις μεταξὺ πλοιάρχων καὶ ναυτῶν ἢ ναυτικῶν καὶ ἐμπόρων κλ. Παρὰ τὰ δικαστήρια ταῦτα ὑπῆρχε σύστημα αἰρετῶν κριτῶν δικάζον τὰς περὶ κληρονομιῶν καὶ περὶ ἰδιοκτησίας διαφοράς. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων τούτων ἀνετίθετο εἰς τοὺς δημογέροντας.

Οἱ δημογέροντες εἶχον ἀληθῆ κυβερνητικὴν ἐξουσίαν ἀστυνομοῦντες, διοικοῦντες, τιμωροῦντες καὶ ἐπενεργοῦντες ὄχι μόνον ἐπὶ τὰς πράξεις ἀλλ' ἐπὶ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, γινόμενοι τιμηταὶ ἀνένδοτοι τῶν ἠθῶν καὶ ἐπεκτείνοντες τὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἰδιωτικὴν ζωὴν. Ἐκ τούτου οἱ κατὰ τῆς πολυτελείας νόμοι· ἐκ τούτου ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀποδημίας κατὰ καιροὺς ὠρισμένους, καὶ ἡ καταδίκη εἰς ἀγαμίαν ἐπιβαλλομένη εἰς τοὺς ἐγκαταλειπόντας τὰς νεανίδας τὰς ὁποίας ἐμνηστεύθησαν, καὶ παρὰ θέλησίν των.

Οἱ δημογέροντες, ὡς ὄργανα κολάσεως ἢ ἀστυνομικῆς ἀπαγορεύσεως ἀδικημάτων, μετεχειρίζοντο, ποτὲ μὲν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν, ποτὲ δὲ τὴν Τουρκικὴν ἐξουσίαν, ἡ ὁποία ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σεβομένη τὰ καθεστῶτα, ἐγίνετο εὐπειθὲς μέσον ἐκτελέσεως τῶν ψηφίζομένων παρὰ τῶν Δημογερόντων.

Ἡ περίεργος αὕτη διοίκησις συνεπληροῦτο ἀπὸ τρεῖς ἀν-

(α) Τὰ μέλη τοῦ ἐμπορίου δικαστηρίου ὠνομάζοντο πρωτομάστρες.

τιπροσώπους διοριζομένους μεταξύ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμπόρων Χίων, πρὸς βοήθειαν καὶ ὑποστήριξιν τῆς νήσου παρὰ τοῖς ἰσχυροῖς Ὀθωμανοῖς καὶ Ἑλλησιν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ· καὶ ἀπὸ δύο ἐπιτοπίους συνελεύσεις, τὴν μίαν συγκειμένην ἐκ πεντήκοντα περίπου τῶν ἐγκρίτων, τὴν δὲ ἐξ ὀκτῶ ἕως δέκα πέντε τῶν πρώην λειτουργησάντων τὴν πόλιν, συκαλουμένων ὁσάκις σιτοδεία ἠπείλει τὴν νῆσον ἢ ἐπρόκειτο νὰ νεωτερίσωσι περὶ τὰς εἰσφορὰς, ἢ νὰ κανονίσωσι νέον τι συμβεβηκός. Αἱ συνελεύσεις αὗται ἐξέδιδον ἀμετατρέπτους ἀποφάσεις.

Τὸ περίπλοκον τοῦτο κατασκευάσμα ἀπομονοῦται μεταξύ ἐκτεθέντων ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν συστημάτων, μόνον αὐτὸ περιέχον ἀρχὰς καθαρὰς ὀλιγοκρατίας, πλησιαζούσης κατὰ τι εἰς τὰς Ἰταλικὰς τοῦ Μεσαιῶνος πολιτείας, τῶν ὁποίων τὰς ἐνθυμήσεις ἐνεφύτευσεν ἴσως, ἡ πολυετής τῶν Ἰουστινιάνων ἐπικράτησις εἰς τὴν νῆσον. Πολλοὶ ἦσαν οἱ μετέχοντες τῶν ἀρχῶν ἀλλ' ἅπαντες ἦσαν οἱ ἔγκριτοι ἀληθῆς δὲ γνώμων τῆς ἐπικρατούσης ἐν τῷ πολιτεύματι ἀρχῆς, εἶναι τὸ ἐκλογικὸν σύστημα τὸ ὁποῖον περιώριζεν αὐστηρῶς εἰς ὀλίγους τινὰς πολίτας τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν.

Οἱ λόγοι τῶν Χίων ὕμνησαν τὸ σύστημα τοῦτο, καὶ εἶναι ἀδίκον ἴσως νὰ κρίνη αὐστηρῶς αὐτὸ, ἐνῶ ὑπὸ τὴν σκιάν του ἤκμασαν τὸ ἐμπόριον, ἡ γεωργία καὶ ὁ πολιτισμός. Ἀλλὰ τὰ ὀλιγαρχικὰ ταῦτα κατασκευάσματα ἔχοντα σχετικὴν τινα ὡς πρὸς τὸν τόπον καὶ χρόνον ἀρετὴν, παιδαγωγοῦντα πρὸς καιρὸν τοὺς πολίτας, καὶ φέροντα εἰς ἀκμὴν τινα κατ' ἐποχὰς πρωτογενεῖς καὶ ἀθώας, ἀντίκεινται εἰς τὴν ἀπόλυτον πρόοδον, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ θεσμοὺς σεβομένους περισσότερον τὴν ἀτομικὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθερίαν καὶ χορηγοῦσαν δικαίωματα ἄφθονα εἰς τοὺς πολλούς.

Ἡ ἰσχύς ἐν γένει τῶν ἀρχόντων τῆς δουλωμένης Ἑλλάδος ἦτον συνδεδεμένη μὲ τὴν προσωπικὴν ἐπιρροήν καὶ μὲ τὴν εὐνοίαν τὴν ὁποίαν παρὰ τοῖς κρατοῦσιν ἀπελάμβανον.

Δὲν δύναται τις νὰ ἐπιφέρῃ μίαν καὶ μόνην κρίσιν ἐπὶ τοὺς διέποντας τότε τὰ πράγματα. Κατὰ δυστυχίαν πολλάκις κατεύθυνον τὴν σιδηρὰν τῆς τυραννίας ῥάβδον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ὁμογενῶν των, ἀλλὰ πολλάκις τὴν ἀπεσόβησαν, γενόμενοι εὐεργετικοὶ πρὸς τοὺς συμπολίτας των. Ἡ ἐξουσία εἶναι ἐταίρα διαφθείρουσα συχνὰ τοὺς πλησιάζοντας αὐτήν· κατὰ μείζονα λόγον ὅταν ἡ ἐξουσία ἐνεργεῖται ὑπὸ κυβέρνησιν πηγάζουσαν ἀπὸ κατάκτησιν καὶ ἔχουσαν ὡς σκοπὸν ὄχι τὸ κοινὸν συμφέρον, ἀλλὰ τὴν ἰδίαν τῶν κατακτητῶν ὠφέλειαν ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν κυβερνωμένων.

Ἴδιον χαρακτῆρα προβάλλουν οἱ εἰς Ἵδραν καὶ Σπέτζας τοπικοὶ θεσμοί. Ἐφόσον ἐκτείνονται αἱ σύγχρονοι ἐνθυμήσεις, ἡ Ἵδρα διωκεῖτο ἐκ δέκα τῶν πρεσβυτέρων καὶ πλουσιωτέρων οἰκοκυραίων. Αὐτοὶ ὅσάκις ὀλιγόστευον, ἀποθνήσκοντος ἢ ἀπροδημοῦντος κἀνεὸς αὐτῶν, παρελάμβανον συνάρχοντα ἐκ τῶν γεροντοτέρων πλοιάρχων. Ἡ Γερουσία αὕτη τῶν δέκα δὲν συνίστατο διὰ τῆς ἐκλογῆς, ἀλλὰ τιμοκρατικῶς ἀνελάμβανε τὴν ἐξουσίαν, αὐτὴ ἡ ἴδια ἀναπληροῦσα τὰς ἐλλείψεις τὰς ὁποίας ὁ θάνατος ἄφηνεν. Ὅσάκις δὲ ἦτον ἀνάγκη ἐκτάκτων εἰσφορῶν, ἢ φόβος ἀναρχίας, τότε συνεκαλοῦντο εἰς συμβούλιον οἱ ἐν Ἵδρᾳ εὐρισκόμενοι πλοῖαρχοι, εἰς οὓς καθυπεβάλλοντο αἱ ἀναφυόμεναι δυσκολίαι, καὶ ἐζητεῖτο παρ' αὐτῶν συμβουλή καὶ σύμπραξις πρὸς διευθέτησιν τῶν δεινῶν περιστάσεων.

Τὰ πράγματα διευθύνοντο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μέχρις ὅτου ὁ φόνος τοῦ Κουντουριώτου, καὶ ἡ αὔξησις τοῦ ῥωμαλέου αὐτοῦ καὶ ἀχαλινώτου πληθυσμοῦ, κατέστησεν ἀναγα-

καίαι διοίκησιν καὶ ἀστυνομίαν πλέον σύντονον. Τότε ἐγένεον αἴτησις πρὸς τὸν Ναύαρχον, ὁ ὁποῖος διώρισε διοικητὴν τὸν εὐνοούμενόν του Καπιτὰν Γεώργην.

Εἰς τὰς κοινότητας τὰς αὐτονόμως σχεδὸν διοικουμένας, σπουδαῖον ἀντικείμενον ἦτον ἡ ἀστυνομία. Κατὰ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ὅπου οἱ κάτοικοι ἦσαν ἀπόλεμοι, ὁ αὐθάδης κακοῦργος δυνάμει τῶν ὅπλων καὶ τοῦ θάρσους του, ἐκακούργει ἀτιμωρήτως καὶ καθύβριζεν ἀφόβως τὰς ἀρχάς. Εἰς Ὑδραν ἡ ἀστυνομία ἦτον δύσκολος, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν δυσάγωγοι. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ τιμωρῶσι τὰ ἐγκλήματα καὶ νὰ ἐκθέτῶνται εἰς πρόστιμα καὶ ζημίας ἐπιπιπτούσας ἐπὶ τὴν κοινότητα, καὶ νὰ ἐφελκύωσι συγχρόνως τὴν ἐπέμβασιν τῆς Τουρκικῆς ἀρχῆς, ἐπρόκρινον νὰ προλαμβάνωσι τὰ ἀδικήματα, τῶν πλοιάρχων ἀρνούμενων εἰς τοὺς αὐθάδεις πάντα πόρον ζωῆς, διὰ τῆς μὴ ἀποδοχῆς ἐντὸς τῶν πλοίων των (α).

Εἶναι περίεργον διατὶ ἐνῶ παντοῦ ἡ ἐκλογὴ ἐχρησίμευεν ὡς βάσις τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν, εἰς Ὑδραν συνεκροτοῦντο αἱ ἀρχαὶ τιμοκρατικῶς.

Ἄλλ' ἡ Ὑδρα καὶ αἱ Σπέτζαι εἶναι ἀποικίαι Ἀλβανικῶν φυλῶν, φυλῶν ὀρεινῶν καθ' ἃς ἰσχύουσι πάντοτε αἱ τιμοκρατικαὶ ἕξεις.

Δὲν εἶναι δὲ πιθανὸν ἡ πολιτεία νὰ ἐσχηματίζετο πρὸς τὸ πλεῖστον, καθὼς καὶ αἱ οἰκίαι των προσελάμβανον μορφὴν νηός; Εἰς τὴν θάλασσαν ὁ ἄνθρωπος ἀντιτάττεται καθ' ὅλων τῶν στοίχείων συνωμοτούντων κατ' αὐτοῦ. Μεταξὺ τῶν τριχυμιῶν

(α) Εἰς Ὑδραν ὑπῆρχε κανονισμὸς ἔγγραφος τῆς ναυτιλιακῆς ἀστυνομίας ῥυθμίζων ἀκριβῶς τὰς μεταξὺ ναυτῶν καὶ πλοιάρχων καὶ ἐμπόρων σχέσεις, σωζόμενος μέχρι ταῦδε εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ δήμου Ὑδρας.

καὶ τῶν λαιλάπων, μία μόνη φωνὴ ἀκούεται, ἡ φωνὴ τοῦ πλοιάρχου, εἰς τὴν ὁποίαν ὅλοι ὀφείλουσαν νὰ πείθωνται καὶ νὰ ἐκτελῶσι τὸ ἐκφωνούμενον πρόσταγμα ἐπὶ ποινῇ τῆς ἰδίας καταστροφῆς καὶ τῆς ἀπωλείας ὀλοκλήρου τῆς νηὸς. Εἶναι πιθανὸν λοιπὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὴν πολιτείαν τῆς νηὸς ἐμιμήθησαν αἱ ναυτικαὶ αὐταὶ φυλαὶ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν τοπικῶν των θεσμῶν.

Ἡ σύντομος αὕτη ἔκθεσις φέρει ἡμᾶς ἀναγκαίως εἰς τὸ νὰ ἐρευνήσωμεν τὴν ἰδέαν ταύτην πολλάκις ἐπαναληφθεῖσαν, ὅτι οἱ πρὸ τῆς Τουρκίας δημοτικοὶ καὶ ἐπαρχιακοὶ θεσμοί, ἦσαν ἐλευθερότεροι ἀφ' ὅσους ἡ Μοναρχία εἰσήγαγεν.

Πρῶτον ὀφείλομεν νὰ θέσωμεν διάκρισιν τινα, ἀναγκαιοτάτην εἰς τὴν ἀπαθῆ ἐκτίμησιν τοῦ ζητήματος. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἡ κυβέρνησις ἦτον ἀλλοεθνῆς, καὶ ἐθεωροῦμεν ὡς καθήκον ἱερὸν τὸ ν' ἀποξενώσωμεν αὐτήν, ὅσον τὸ δυνατόν ἀπὸ τὴν διαχείρισιν τῶν πραγμάτων μας. Ἀλλὰ συσταθείσης ἅπαξ κυβερνήσεως ὁμοθρήσκου καὶ ὁμοεθνοῦς, ποῖος ἐπιθυμεῖ ν' ἀποσπᾶσθαι ἀπὸ τὰ καθήκοντά της τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, τὴν ἀνωτάτην ἐπίβλεψιν τῶν κοινοτήτων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἢ τὸ δικαίωμα τοῦ μεταβάλλειν ἐπὶ τὸ κρεῖττον τὰς φορολογικὰς μεθόδους. Τὸ μέγα πλῆθος τῶν καθηκόντων τῶν ὑποδεεστέρων τούτων ἀρχῶν ἀνήγγελλε τὴν δυστυχίαν τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, καὶ τὸ ἀλλόφυλον τῆς γενικῆς διοικήσεως!

Ἐπάρχουν δίκαια παράπονα περὶ τοῦ πολυδαπάνου τῆς τωρινῆς τοπικῆς διοικήσεως, κατ' ἀντιπαραβολὴν ὡς πρὸς τὴν ἀρχαίαν. Εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ ὀλιγοδάπανον εἶναι πολύτιμος ἀρετὴ τῶν κυβερνητικῶν καὶ διοικητικῶν διαχειρίσεων· ἀλλ' ἡ σπατάλη τῆς δημοτικῆς περιουσίας δὲν γεννᾶται ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐκ τῆς κακῆς ἐφαρμογῆς, καὶ ἐκ τῶν

κακῶν ἕξεων, τὰς ὁποίας οἱ διοικηταὶ ἐπέτρεψαν νὰ ρίζω-
θῶσιν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, εἰς τοὺς ἀρτιφρεῖς δήμους τοῦ Κρά-
τους. Οἱ νόμοι ὤπλισαν τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν μὲ ὅλην τὴν
δύναμιν τοῦ καταστέλλειν τὴν κατάχρησιν· ἐὰν αὐτὴ νεκροῦ-
ται εἰς χεῖρας των, ἐὰν οἱ διοικηταὶ ἀνέχονται τὴν ἀδικίαν
τοῦ Δημάρχου, ἀνταποδίδοντες τὴν ἀνοχὴν τῆς ὁποίας ἔχουσι
συχνὰ καὶ αὐτοὶ ἀνάγκην, τὸ σφάλμα βεβαίως πρέπει ν' ἀπο-
δοθῆ εἰς τὴν ἀτέλειαν καὶ τὴν διαφθορὰν τῶν διοικητικῶν
ὀργάνων καὶ εἰς τὴν κακὴν ῥοπὴν, ἣ ὁποία ἐδόθη εὐθὺς ἐξ
ἀρχῆς εἰς τὴν διοίκησιν. Οἱ ἐπαινέται τῶν ἀρχαίων χρόνων
λησμονοῦσιν ὅτι ἡ δημοσιότης ἀνακαλύπτει τὰ μικρότερα
ἀτοπήματα, ἐνῶ ἡ σιωπὴ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, ἐσκέπαζε
μὲ κάλυμμα πυκνὸν τὰς μεγαλητέρας ἀδικίας.

Θεωρητικῶς ἐξεταζομένων τῶν παλαιῶν τούτων θεσμῶν,
εὐρίσκονται τῷ ὄντι πραγματοποιούμεναι ἐν αὐτοῖς ἀρχαὶ
δημοκρατικώταται, ἀποκρουσθεῖσαι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτον
εἰς τοὺς κυβερνητικοὺς καὶ διοικητικοὺς ὀργανισμοὺς μας.

Ἴδομεν ὅτι αἱ ἀρχαὶ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἦσαν ἐτήσιαι
καὶ εἶναι βεβαίως δημοκρατικωτάτη ἀρχὴ τὸ ὀλιγοχρόνιον
τῶν ἀρχόντων, ἐπιτρέπον εἰς τοὺς ἐκλογεῖς νὰ ἐπεμβαίνωσιν
ὅσον τὸ δυνατόν συχνότερα εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν ἀρχῶν καὶ
νὰ βαπτίζωσιν αὐτὰς ἐτησίως εἰς τὴν πηγὴν ἀφ' ἧς ἀνα-
βρῦουσιν.

Ἄλλη ἀρχὴ δημοκρατικωτάτη ἦτον ἡ ἀνάκλησις τῆς ἐν-
τολῆς δεδομένης παρὰ τῶν ἐκλογέων, ὅσάκις οἱ ἐντολοδόχοι
δηλ. οἱ ἄρχοντες κατεχρῶντο τῆς ἐξουσίας. Ὅσοι διατείνονται
ὅτι ἡ κυριαρχία ἐνοικεῖ εἰς τὴν ἀχαλίνωτον θέλησιν τοῦ πολί-
του, καὶ ὅτι αὐτὴ μόνη εἶναι ἀρμοδία νὰ δημιουργῆ τὰς
ἀρχάς, θεωροῦσι παράλογον τὸ νὰ δεσμεύεται, μὴ δυνα-
μένη νὰ καταλύσῃ ὅ,τι ἅπαξ ὤκοδόμησεν. Εἰς τοὺς θεσμοὺς

τούτους ἢ πλέον ὀχλοκρατικὴ συνέπεια τοῦ κοινωνικοῦ συναλλάγματος τοῦ Ῥουσσῶ εὐρίσκειτο ἐν ἐνεργείᾳ· διότι κατὰ πάντα σχεδὸν καιρὸν, ἡ ἐκλογή ἐδύνατο νὰ καταστρέψῃ ὅσας ἀρχὰς ἐδημιούργητε, καὶ ν' ἀνεγείρῃ ἄλλας. Δὲν εἶναι ἐπίσης ἄξιον ἐποχῆς καὶ κοινωνίας ἐλευθέρας, ἡ οὐδετερότης τῆς ἐξουσίας περὶ τὸν διορισμὸν τῶν δημογερόντων καὶ ἡ βεβαίως εἰς πολλὰ μέρη, τῆς θελήσεως τῶν ἐκλογέων παρὰ τοῦ **Καδῆ**, ἐκπληροῦντος κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν χρέη συμβουλευιογράφου; Ἡ ἐξουσία βεβαίως δὲν εἶναι παρὰ ἐντολὴν δεδομένη εἰς τοὺς διοικοῦντας πρὸς διαχείρισιν τῶν κοινωνικῶν πραγμάτων· ἀλλὰ σπανίως παρουσιάζεται ὑπὸ ἔποψιν τόσον ἀπλὴν καὶ ἐπιδεικνύει ἀκραιφνῆ χαρακτῆρα ἐντολῆς.

Πρὸς τούτοις τὸ σημαντικώτερον βεβαίως ὄλων τούτων, ἦτον ἡ πάνδημος ἐκλογή, τόσον μεμακρυσμένη ἀπὸ τὰς περιπλοκάς, τὰς ὁποίας τὸ 62 ἄρθρον τοῦ Δημοτικοῦ Νόμου εἰσήγαγεν. Κατὰ γενικὸν κανόνα, πᾶν μέλος τῆς κοινότητος ἐνήλικον ἐδύνατο νὰ συμμεθέξῃ τῆς κοινοτικῆς ἐκλογῆς. Καὶ τοῦτο εἶναι λογικώτατον καὶ εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος καθὼς ἐν ἐκτάσει θέλομεν πραγματευθῆ, ὅταν περὶ δημοτικῶν ἐκλογῶν ὁμιλήσωμεν.

Δὲν ἦτον ἐπίσης περιέργον καὶ ἡ ἀπεριόριστος αὕτη ἀρμοδιότης τῶν κοινοτικῶν ἀρχόντων ἐκπληρούντων ἐνίοτε καὶ δικαστικὰ καὶ κυβερνητικὰ καθήκοντα;

Ὅλα ταῦτα εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀντιλέξεως· ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει γινόμενοι φορτικοὶ ἐπαινέται τῶν δυστυχῶν ἐποχῶν τῆς Ἑλλάδος νὰ φαινόμεθα ὡς ἀνακολούθως ποθοῦντες πράγματα, τὰ ὁποῖα δικαιολογούμενα τότε ἱστορικῶς, οὐδεμίαν ἔχουν ἔννοιαν εἰς τὴν παροῦσαν κατάστασίν μας. Ποῖος ἐνῶ ὑπάρχουσι δικαστήρια ἐπιθυμεῖ ν' ἀναθήσῃ τὰς διενέξεις του εἰς κοινοτικούς ἀρχοντας, ἢ νὰ βλέπῃ ἐνεργού-

μενα τὰ κυβερνητικὰ καθήκοντα ἀπὸ αὐτούς· τὸ δὲ κράτος χωρὶς ἐνότητα, χωρὶς ὁμοιόμορρον νομοθεσίαν καὶ διοικήσιν νὰ διατέμνεται εἰς τόσας μικρὰς κυβερνήσεις, ὅσαι καὶ κοινότητες ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας; Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον βεβαίως περιστατικὸν τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἀδικαιολογήτους καὶ γελοίους τοὺς πόθους τοῦ παρελθόντος, εἶναι τὸ ὅτι οἱ θεσμοὶ οὗτοι δὲν ἐστηρίζοντο ἀπὸ καμμίαν ἐγγύησιν, ἀλλ' εἰς μόνην τὴν ἀνοχὴν τῶν κρατούντων ἐπερείδοντο. Λέγοντες ἐγγύησιν, ἐννοοῦμεν ἀρχὴν τινα ἀπὸ τὴν κυβερνήσιν ἀνεξάρτητον, ἐξασφαλίζουσαν καὶ τὴν ἀρμοδιότητα καὶ τὴν σύστασιν τῶν θεσμοθεσιῶν. Γοιαύτης ἐγγυήσεως, ἐμφωλευούσης εἰς τὰ Βουλευτικὰ πρὸ πάντων σώματα, στερούμεθα ἀκόμη σήμερον· ἀλλ' ὑπάρχει ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου κατεξελέγχουσα τὰς παρανόμους ἐπεμβάσεις, ὑπάρχει ἡ πολιτικὴ αἰδῶς ἡ ὁποία δὲν δύναται ὀλοτελιῶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς κυβερνῶντας. Εἰς Τουρκίαν, ὅχι μόνον τῆς Κυβερνήσεως ἢ θέλησιν, ἀλλὰ τοῦ τελευταίου ὑποδιοικητοῦ, ἀστυνόμου ἢ καὶ ἀπλοῦ χωροφύλακος τὸ αὐθαίρετον, κατέστρεφον, ὡς ἴστων ἀράχνης, ὅλον τὸ κατασκευάσμα τῶν κοινοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν θεσμῶν.

Δὲν ὑβρίζομεν τὸ παρελθὸν τῆς δουλωμένης Ἑλλάδος, ἀλλὰ δὲν τὸ θυμιάζομεν μὲ πόθους καὶ μὲ ἀγεννεῖς στεναγμούς μετανοίας· δὲν ζητοῦμεν νὰ τὸ καλύψωμεν μὲ σύννεφον αἰωνίου λήθης· ἐκ τούναντίου ἀναπολοῦμεν αὐτὸ, βεβαιοῦντες διὰ τῆς ἱστορίας, ὅτι καὶ ὑπὸ τὴν πλέον στυγεράν τυραννίδα δὲν ἐστερήθημεν δικαιωμάτων καὶ ἕξεων ἐλευθέρων. Ἡ ἐλευθερία εἶναι φυτὸν εὐρῶστον βλαστάνον παντοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς γῆς τῆς ξηρανομένης ἀπὸ τὸν φονικὸν ἄνεμον τοῦ δεσποτισμοῦ.

Ὁ Βυζαντινὸς ζυγὸς καίτοι ὁμοφυῆς καὶ ὁμόθησκος

ἐχάυνωσε τοὺς Ἕλληνας, ἀφῆρσεν ἀπὸ τὴν ψυχὴν των τὸ δραστήριον, ἀπὸ τὸ σῶμα των τὴν ἐρώμην, ἀπὸ τὸν νοῦν των τὴν κατάληψιν καὶ τὴν μεγαλοφυΐαν. Ἐχρειάζετο βάπτισμα ταπεινώσεως, συμφορῶν καὶ αἵματος, τὸ βάπτισμα τῆς Γουρκικῆς κατακτήσεως. Διὰ τὸ νὰ ὑπερασπίσωμεν ἑαυτοὺς ἐναντίον της, διὰ τὸ νὰ φάγωμεν τὸν πικρὸν ἄρτον τῆς ζωῆς, διὰ τὸ νὰ ἀποσείσωμεν τὸν ἀπεχθῆ αὐτὸν ζυγὸν ἐχρειάσθη μακρὰ ὑπομονή, ἐπίμοχθος ἐργασία, καὶ τελευταῖον ἥρωϊκὴ προσπάθεια διὰ τὴν ἐλευθέρωσίν μας.

Ἀλλὰ τώρα μόλις ἀποδυθέντες τὸ φρυγικὸν κάλυμμα τῆς δουλείας, ἀποβαλόντες τὴν σοριστείαν καὶ τὴν χάνωσιν τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς, καὶ ὀρμώμενοι ἀπὸ ἐπανάστασιν καθ' ἣν τὰ παθήματα ἦσαν πολλὰ καὶ μεγάλα, δὲν θέλομεν ἀπαυδῆσαι εἰς τὴν ἐπίπονον αὐτὴν πορείαν περὶ τὸ τέλος τῆς ὁποίας θέλομεν ἀπαντήσαι τὸν χρυσοῦν τῆς Ἑλλάδος αἰῶνα (α)!

ΜΕΣΟΛΑΒΟΥΣΑ ΕΠΟΧΗ.

Ἡ ἐπανάστασις δὲν ἦλθε νὰ καταλύσῃ τὴν ὑπάρχουσαν ἐλευθερίαν ἀλλὰ νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν, νὰ τὴν περιφρουρήσῃ μὲ ἐγγυήσεις, καὶ ἀντὶ τῆς τυχαίας ἐπικρατήσεως ἐθίμων τινων, νὰ καταστήσῃ γραπτοὺς θεσμοὺς καὶ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ὁμοίους.

Οἱ Ἕλληνες ὡς πρὸς τὴν δημιουργίαν τῶν νόμων, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὸν πόλεμον, δὲν ἦσαν προετοιμασμένοι, διὰ μακρῶν σπουδῶν ἢ διὰ μακροῦς πείρας περὶ τὸ θεσμοθετεῖν.

(α) Περὶ τῆς διαίρεσεως τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ Ἑνετικῆς Κυβερνήσεως ἰδὲ Courrier de la Grèce 1830 No. 16, καὶ τὸ πρῶτον φυλλάδιον τοῦ Ἑὐρωπαϊκοῦ Ἐρανιστοῦ τοῦ 1842.

Ἵπῆρχον μὲν πολλοὶ πεπαιδευμένοι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἀλλ' οἱ λόγιοι ἐνησχολοῦντο πρὸ πάντων εἰς τὴν ἰατρικὴν, ἢ εἰς τὴν φιλολογίαν· τὰ δὲ συγγράμματα τῶν προγόνων καὶ τῶν ξένων τὰ περὶ πολιτειῶν καὶ θεσμοθετημάτων πραγματευόμενα, ἐσπουδάζοντο μᾶλλον ὡς ἔργα τέχνης, παρά ὡς ταμεῖα πολιτικῆς ἐμπειρίας καὶ δεινότητος. Δὲν ἀποροῦμεν λοιπὸν ὅτι οἱ πρωτογενεῖς τῆς ἐπαναστάσεως ὀργανισμοὶ καὶ νόμοι, ποτὲ μὲν λακωνικοὶ καὶ ἀπλούστατοι ἐστεροῦντο τῶν πλέον στοιχειωδῶν διατάξεων, ποτὲ δὲ σχινοτενεῖς περιεῖχον θεωρητικούς ὀρισμούς οἰκειότερον εὕρισκομένους, ἐντὸς διδακτικῶν τῆς πολιτικῆς βιβλίων. Ἀλλὰ κατ' ἐκείνας τὰς ἐποχὰς, καθ' ἃς μετεβάλλοντο τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας εἰς ὄπλα ἐναντίον τῶν τυράννων, τὸ νομοθετεῖν δὲν ἦτον δύσκολον, ἀλλὰ τὸ ἐφαρμόζειν τοὺς νόμους, εἰς ἐπαρχίας περιοδικῶς ἐκπορθουμένας καὶ εἰς πληθυσμούς ἐνόπλους ὄλους, πολεμοῦντας ἢ φυγαδευομένους εἰς τὰ σπήλαια. Διὰ ταῦτα, εἰς τὴν συνοπτικὴν αὐτὴν ἔποψιν τῶν διαφόρων ὀργανισμῶν, πολλάκις θέλομεν ἀπαντήσῃ διατάξεις αἱ ὁποῖαι ἔμεινον ἀνεκτέλεστοι.

Ἡ συνέλευσις τῆς Ἐπιδαύρου, περιλαμβάνουσα κατὰ πρῶτην φορὰν τοὺς ἀντιπροσώπους ὅλης τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος, ἐγέννησε γενικὸν πολίτευμα, ὀργανίζον τὴν ἐπικράτειαν καὶ ἐνιδρύον κυβέρνησιν γενικὴν δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Πρὸ τῆς ἀξιομνημονεύτου ταύτης ἐποχῆς, ἐξ αἰτίας τῶν δυσκολιῶν γενικῆς συνόδου, τὰς ὁποίας ἔφερε τὸ ἄσχετον μεταξὺ τῶν διαφόρων τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχιῶν, ἐκ τῆς μὴ γενικεύσεως εἰσέτι τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐνεργῶνται τὰ ἐπαναστατικὰ μέτρα χωρὶς ἀναβολὴν καὶ ἐπιτοπίως, συνελήφθη ἡ ἰδέα τῆς συγκροτήσεως τριῶν κυβερνητικῶν κέντρων, συνδεδεμένων μὲ δεσμὸν ὑπαλληλίας πρὸς τὴν

συστηθησομένην ἔθνικὴν Βουλὴν, ἡ ὁποία θέλει εἶναι τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος καὶ τοποτηρητῆς τοῦ ἐσομένου Βασιλέως κατὰ τὴν Νομικὴν Διάταξιν τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος. Ἐπομένως συνεστήθησαν τρεῖς κυβερνήσεις· εἰς τὴν Πελοπόννησον ἢ Πελοποννησιακὴ Γερουσία, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ὁ Ἄρειος Πάγος· καὶ εἰς τὴν Δυτικὴν, ἡ Γερουσία τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος. Ἐκάστη τῶν Κυβερνήσεων τούτων ἦτον συγκροτημένη διὰ γραπτῶν ὀργανισμοῦ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀναζητοῦμεν τὰ περὶ κοινοτήτων καὶ ἐπαρχιῶν νομοθετούμενα.

Εἰς τὴν Νομικὴν διάταξιν προταθεῖσαν παρὰ τοῦ πατριώτου Νέγρη, καὶ ὀργανίσασαν τὸν Ἄρειον Πάγον, οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ κοινοτήτων. Συγκροτεῖται ἐπαρχιακὴ διοίκησις, συνισταμένη ἀπὸ ἐκλεγχομένου προεστῶτας, ἐδρεύοντος εἰς τὸ κεντρικώτερον τῆς ἐπαρχίας καὶ διέποντος ὅλα τὰ ἐπαρχιακὰ καὶ κυβερνητικὰ πράγματα. Ὁ Ἄρειος Πάγος δωδεκαμελής, ἐκλεχθεὶς ἀπὸ τὴν συγκαλεσθεῖσαν περὶ τὴν πρώτην σύστασίν του συνέλευσιν, ἦτο τὸ κέντρον τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, διεῖπε τὰ γενικὰ πράγματα καὶ εἶχε σχέσεις ὑπαλληλίας πρὸς μόνην τὴν Βουλὴν. Ἀλλὰ διότι ἡ Νομικὴ Διάταξις σιωπᾷ περὶ κοινοτήτων, δὲν ἐξάγεται ἐκ τούτου ὅτι κατηργήθησαν αὐταὶ ἢ ἐξέλιπον ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Ὁ ἔρωσ τοῦ νεωτερισμοῦ, συνήθησιν περὶ τὰς πρώτας ἐποχὰς τῶν ἐπαναστάσεων, ἀπέσυρεν ἴσως τὴν προσοχὴν τοῦ νομοθέτου ἀπὸ τὸ ζωηρὸν αὐτὸ καὶ ἐνθερμον σοιχεῖον τοῦ ἀρχαίου κοινωνισμοῦ μας, ἀλλὰ τὸ σοιχεῖον αὐτὸ δὲν ἐξηλείφθη καὶ μὲ ὅλην τὴν ἐπίσημον ταύτην παράλειψιν καὶ οἱ ἐπαρχιακοὶ προεστῶτες ἐξελέγοντο ἀπὸ τοὺς δημογέροντας τῶν κοινοτήτων, καὶ αἱ κοινότητες αὐταὶ ἦσαν τὸ κυριώτερον ὄργανον τῆς κυβερνήσεως.

Εἶναι τῷ ὄντι περίεργον, ὅτι ἐνῶ ἡ συνέλευσις τῆς Ἀνα-

τολικῆς Ἑλλάδος; ἐνομοθέτησε περὶ γενικῆς Βουλῆς τοῦ κράτους, περὶ δικαιωμάτων ἐν γένει τοῦ πολίτου Ἕλληνας; καὶ ἐσφετερίσθη συντακτικὴν ἐξουσίαν ἀνήκουσαν εἰς ὀλόκληρον τὸ ἔθνος, παρῆλειψε γὰρ κανονίσῃ τὸ περὶ κοινοτήτων ἀντικείμενον, μὴ ὑπερβαῖνον ἀναντιβῆτως τὴν ἀρμοδιότητά της.

Ἡ αὐτὴ σιωπὴ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν περὶ Ἐφορειῶν Διαταγὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἡ ὁποία μετασχηματίζει ὅπως οὖν τὸν ἐπαρχιακὸν ὄργανισμὸν τὸν ὁποῖον ὁ θεμελιώδης Νόμος ἔθεσεν.

Οἱ ὄργανισμοὶ τῶν Γερουσιῶν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου στεροῦνται μὲν τοῦ μεγάλου πλούτου τῶν διατάξεων, τῶν ὁρισμῶν, καὶ τῆς διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τοῦ πολίτου Ἕλληνας, περιεχομένων ἐντὸς τοῦ πομπώδους πολιτεύματος τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ περιλαμβάνουσι κατ' εὐτυχίαν διατάξεις πρακτικωτέρας ἀναγγελλούσας περισσότεραν πολιτικὴν ἐμπειρίαν τῶν Νομοθετῶν.

Οἱ ὄργανισμοὶ οὗτοι ἀποδέχονται τρεῖς βαθμοὺς διοικητικούς. Περὶ τὴν βᾶσιν τὰ χωρία ἐκλέγοντα ἐφόρους ἔχοντας ἔργον τὴν διαχείρισιν τῶν τοπικῶν συμφερόντων, τῆς ἀστυνομίας καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν τῆς Γερουσίας (α). Περὶ τὴν κορυφὴν ἢ κεντρικὴν κυβέρνησιν, ἡ Γερουσία ἐκλεγομένη εἰς μὲν τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τοὺς Ἐφόρους τῶν πόλεων καὶ Ἐπαρχιῶν μετὰ τῶν *Καπιτάνων*· εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον συγκροτουμένη ἀπὸ τοὺς πληρεξουσίου ἐκάστης ἐπαρχίας. Αἱ Γερουσίαι ἀμφοτέραι, ἔχουσαι τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν ὅλων τῶν τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων κυβερνη-

(α) Ἴδὲ Κεφ. Α' τοῦ ὄργανισμοῦ τῆς Προσωρινῆς διοικήσεως τῆς Πελοποννήσου καὶ Κεφ. Ε' τοῦ ὄργανισμοῦ τῆς Προσωρινῆς διοικήσεως τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος.

τικῶν ὑπεθέσεων ὑποτάσσονται εἰς ὅλας τὰς ἐπιταγὰς τῆς ἐθνικῆς Βουλῆς (α).

Περὶ τὰ μέσα εὐρίσκεται ἡ ἐπαρχιακὴ διοίκησις συγκροτουμένη ἀπὸ ἐφόρους ἐκλεγομένους καὶ αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς ἐφόρους τῶν χωρίων, καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον συνενουμένους μὲ τοὺς ἐκλογεῖς τῆς καθέδρας τῆς ἐπαρχίας. Αὐτοὶ ἀποτελοῦσι μὲν εὐθύπαρκτον τὴν ἐπαρχιακὴν διοίκησιν, ἀλλὰ κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν ὄργανισμὸν δύνανται νὰ ἐπιτάττωσι καὶ νὰ διευθύνωσι τοὺς ἐφόρους τῶν χωρίων.

Τοιαύτη ἦτον ἡ κατάστασις τῶν κοινοτήτων· α. ἀνεγνωρίσθησαν διὰ τῶν μερικῶν αὐτῶν πολιτευμάτων· β. ἔκαυονίσθη στοιχειωδῶς τὸ περὶ ἐκλογῆς των· γ. συνέστησαν κοινοτικαὶ πολυμελεῖς διοικήσεις καθ' ὁμοίωσιν τῶν γενικωτέρων διοικήσεων· δ. συνεδέθησαν αἱ κοινότητες μὲ τὸ γενικὸν τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως σύστημα.

Αἱ τμηματικαὶ αὗται διοικήσεις συγκροτηθεῖσαι ἐκ τῶν προεκτεθεισῶν αἰτιῶν καὶ κατὰ μίμησιν τῆς Ἀμερικανικῆς Ὁμοσπονδίας, ὅχι μόνον δὲν κατηργήθησαν ἀπὸ τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ συνέλευσιν, ἀλλὰ καθιερωθεῖσαι παρ' αὐτῆς ὑπετάχθησαν εἰς τὴν κεντρικὴν τῆς Ἑλλάδος διοίκησιν (ὄρα Σουλ. Μάμουκα Τόμ. Β'. σελ. 33 Παραρτήματα.)

Ἄλλ' ἐὰν ἡ μίμησις τῆς Ἀμερικανικῆς Ὁμοσπονδίας ἐπετρέπετο πρὸ τῆς συγκεντρώσεως ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους ἐντὸς ἐθνικῆς συνελεύσεως, καὶ τῆς δημιουργίας γενικῆς διοικήσεως, ἦτο βεβαίως ἀμάρτημα πολιτικὸν ἢ καθιέρωσις παρὰ τῆς συνελεύσεως τῶν κυβερνήσεων τούτων. Ἡ πεῖρα

(α) Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία, μέχρι τῆς συστάσεως τῆς Βουλῆς, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ συνομολογῇ συνθήκας καὶ δάνεια εἰς λογαριασμὸν τοῦ ἔθνους.

ἀπέδειξεν ἀμέσως ὅτι δὲν ἦτο· δυνατόν νὰ συνυπάρξῃ διοικήσις κεντρικὴ μετὰ τῶν μερικῶν· ἡ γενικὴ ἐνέργεια παρελύετο ἀπὸ τὰς ἐνεργείας ἐκάστης αὐτῶν, καὶ ἰδίως ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία εὐρίσκετο πάντοτε εἰς ἀκήρυκτον ἐπανάστασιν ἐναντίον τῆς Διοικήσεως. Διὰ τοῦτο μία τῶν πρώτων ἐργασιῶν τῆς ἐν Ἄστρει Δευτέρας τῶν Ἑλλήνων συνελεύσεως, ἦτον ἡ κατάργησις τῶν Γερουσιῶν καὶ μερικῶν διοικήσεων, διότι ἀνεδέειχθη ἐπιβλαβῆς αὐτῶν ἡ ὑπαρξίς, δι' ὅσα μεγάλα ἐπιφέρει ἐμπόδια εἰς τὴν πρόοδον τῆς Δημοσίου Οἰκονομίας (ἰδὲ Συλ. Μάμουκα Τόμ. Β'. σελ. 62.)

Ἡ ἐν Ἄστρει Συνέλευσις ἐξέδωκε πρώτη Νόμον, ὀργανίζουσα τὰς ἐπαρχίας διαιρουμένας εἰς κωμοπόλεις καὶ χωρία. Ὁ νόμος οὗτος, δὲν συγκροτεῖ ἐπαρχιακὸν καὶ δημοτικὸν ὀργανισμὸν ἴδιον, μήτε ἀναγνωρίζει τὰς κοινότητας καὶ τὰς ἐπαρχίας ὡς ἄτομα ἠθικὰ, ἀλλὰ προτιθέμενος ὡς σκοπὸν τῆς ἐπικρατείας τὸν ὀργανισμὸν καὶ τὴν διευθέτησιν λαμβάνει τὴν ἐπαρχίαν, τὴν κωμόπολιν καὶ τὸ χωρίον, ὡς στοιχεῖα μὲ τὰ ὁποῖα δύναται τις νὰ δημιουργήσῃ τῆς γενικῆς κυβερνήσεως τὸ οἰκοδόμημα· ἀλλὰ δὲν μένει εἰς αὐτὰ τὸ αὐτοτελὲς τῆς ὑπάρξεως. Ἡ ῥοπή αὕτη τοῦ Νόμου δὲν εἶναι τυχαῖα, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἀλλὰ συμβιβάζεται μὲ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἐπικρατοῦσα ἀνάγκη ἦτο, τὸ νὰ ὑπαχθῶσιν ὅλα τὰ μέρη τοῦ Κράτους εἰς ἐνότητά τινα καὶ νὰ δημιουργηθῇ κυβέρνησις κεντρικὴ ἰσχυρὰ, προνοοῦσα καὶ ἐπτελοῦσα χωρὶς ἀναβολὴν, πᾶν τὸ συντελοῦν εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος. Ἐπομένως οἱ τῶν κωμοπόλεων καὶ χωρίων δημογέροντες, μ' ὅλον ὅτι ἐκλεγόμενοι ἀπὸ τοὺς κατοίκους, καὶ κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἀριθμοῦ των, ἐνῶ ὁ ἐπαρχος διορίζετο ἀμέσως παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἦσαν παρὰ ὄργανα τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως.

Εἶναι ἀξιοπαρατήρητον, ἐν αὐτῷ τῷ Νόμῳ, ὅτι οἱ ἐπαρχιακοὶ ἐπιστάται τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων, ἔχοντες ἔργον τὴν εἰσπραξίν καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν γενικῶν τοῦ Κράτους προσόδων διωρίζοντο κατ' ἐκλογὴν τῶν κατοίκων· ἡ διάταξις αὕτη, σκοπὸν εἶχε νὰ καταστήσῃ συμμετόχους τοὺς πολίτας τῆς διαχειρίσεως τῶν φόρων, καὶ συγχρόνως ν' ἀπομακρυνθῇ ἡ διοίκησις, ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον, ἀπὸ τὰς ἀρχαίας κοινοτικὰς καὶ ἐπαρχιακὰς ἔξεις, καθ' ἃς οἱ δημογέροντες καὶ οἱ προεστῶτες, ἦσαν τὰ κυριώτερα τῆς φορολογίας ὄργανα.

Ὁ Νόμος οὗτος εἰσάγει περὶ χρηματικῆς διαχειρίσεως καὶ περὶ ἀστυνομίας σύστημά τι, τὸ ὁποῖον εἶναι περιέργον ἀντιπαραβαλλόμενον μὲ τὸ ἐνεστῶς.

Πρῶτος κανὼν Οἰκονομικοῦ Ὁργανισμοῦ εἶναι ἡ σύρρευσις τῶν προσόδων τοῦ Κράτους εἰς γενικὸν ταμεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξερχόμεναι διανέμονται εἰς τὰς διαφόρους ἀνάγκας τῆς ἐπικρατείας· τὰ δὲ ἐπαρχιακὰ ταμεῖα δὲν εἶναι παρὰ ἀπλὰ ταμιεύσεως καὶ πληρωμῆς ὑπάλληλα ὄργανα· ὁ 12 Νόμος ἐκ τούναντίου ἀποσυνθέτει τὴν συγκέντρωσιν ταύτην, καὶ ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ εὐρίσκεται ἰδιαιτέρος ταμίας καὶ διαχειριστὴς τῶν δημοσίων προσόδων καὶ ἐξόδων, ὑπέκειναι εἰς μόνην τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ὑπουργείου τῆς Οἰκονομίας.

Οἱ ἰσχύοντες Νόμοι κυρίως δὲν ἀναγνωρίζουσι παρὰ μίαν μόνην ἀστυνομίαν, τὴν δημοτικὴν. Εἰς τὴν Γραμματεῖαν δὲ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐμφωλεύει ἡ ἀνωτέρα ἀστυνομικὴ ἀρχὴ (α) φροντίζουσα τὴν γενικὴν τοῦ Κράτους ἀσφάλειαν καὶ ἔχουσα τὴν κηδεμονίαν καὶ τακτοποίησιν τῶν τοπικῶν ἀστυνομιῶν· κατὰ τὸν 12 Νόμον ἡ ἀστυνομία εἶναι ἐπαρχιακὴ

(α) Ἰδὲ Διατ. περὶ ὀργανισμοῦ τῆς Γραμματείας τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 3 Ἀπριλίου 1833.

καὶ παρὰ τῷ Ἐπάρχῳ ἐδρεύει ἴδιος λειτουργός, ὁ ἀστυνόμος διοριζόμενος παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐντὸς τοῦ νόμου τούτου εὐρίσκεται μὲν περιπεπλεγμένος ὁ ὀργανισμὸς τοῦ Κράτους μὲ τὸν ἐπαρχιακὸν καὶ δημοτικὸν, παραγκορίζεται μὲν ἡ ἀτομικότης τῶν ὑποδεστέρων αὐτῶν Σωμάτων· ἀλλὰ καθιεροῦται ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς, καὶ ἐκλογῆς ὄχι προνομιοῦχος, θεμελιουμένης εἰς διακρίσεις καὶ τεχνητὰς βάσεις ἐκλογικοῦ συστήματος, ἀλλ' ἐλευθέρας καὶ στηριζούσης τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν οἰκογενειῶν.

Ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ κατὰ τὸ 1826 ἀρξαμένη συνέλευσις δὲν παρήλλαξε τὸν Νόμον τοῦτον· διακοπεῖσα δὲ ὕστερον καὶ ἐξακολουθήσασα εἰς Τροιζῆνα, ἐξέδωκε Νόμον τὸν περὶ ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας, καθιεροῦντα μὲν ἀκέραιον τὸ τῆς ἐκλογῆς δικαίωμα, εἰσάγοντα δὲ διαίρεσιν τῆς ἐπικρατείας εἰς ἑκτεταμένα θέματα, ἀντὶ τῶν μικρῶν ταὶ κακῶς ὀροθετημένων ἐπαρχιῶν.

Ὁ Κυβερνήτης Γ. Καποδίστριας ἐπέφερεν εἰς τὸ σύστημα τοῦτο μεταβολὰς σπουδαίας διὰ δύο ψήφισμάτων· τὸ μὲν ἐπιγραφόμενον Διάταγμα, ἐξεδόθη τὴν 16 Ἀπριλίου 1828, τὸ δὲ, τὴν πρώτην Ἰανουαρίου 1830.

Τὸ πρῶτον ψήφισμα ὑπόσχεται ἢ μᾶλλον ἐπαπειλεῖ μεταβολὴν συστήματος ὡς πρὸς τὴν ἰκανότητα τῶν ἐκλογέων, διακρίνει κατὰ πρῶτον τοὺς ἐκλογεῖς καὶ τοὺς ἐκλεξίμους, θεωροῦν αἰρεσίμους ἐκείνους μόνον ὅσοι πληρώνοντες περισσότερους φόνους καὶ ἔχουσιν ἡλικίαν 25 ἐτῶν. Ὁ (ἑκτακτος ἐπίτροπος) διοικητὴς προεδρεύει μετὰ τῶν δημογερόντων τὰς ἐκλογάς· αὐτὸς συντάττει τοὺς καταλόγους τῶν ἐκλογέων καὶ τῶν ἐκλεξίμων, καὶ τοὺς μὲν μόνος, τοὺς δὲ μετὰ τῶν δημογερόντων, δικάζων καὶ μετ' αὐτῶν τὰς κατὰ τὴν ἐκλογικὴν

σύνοδον γενόμενας ἐνστάσεις ἐναντίον τῶν καταλόγων. Μετὰ ταῦτα ἡ ἐκλογή ἐγένετο διὰ τῆς πλειονοψηφίας. Κατ' αὐτὸ τὸ ψήφισμα οἱ τῶν χωρίων, κωμῶν καὶ πόλεων δημογέροντες δι' ἀμέσου ἐκλογῆς διορίζονται, οἱ δὲ ἐπαρχιακοὶ ἐκλέγονται διὰ συμμίκτου τινὸς μεθόδου ἐμμέσου καὶ ἀμέσου. Κατὰ τὸ ἄρθρον 10 οἱ « δημογέροντες τῶν χωρίων, κωμῶν καὶ πόλεων ἐνούμενοι μὲ τὸν ἑκτακτον ἐπίτροπον εἰς τὴν κεντρικὴν τῆς ἐπαρχίας πόλιν, ἐκλέγουσι δύο τρεῖς δημογέροντας, ἐξ ὧν ὁ εἷς οἱ δύο εὐρισκόμενοι μὲ τοὺς δημογέροντας τῆς ῥηθείσης πόλεως σχηματίζουσι τὴν ἐπαρχιακὴν δημογεροντίαν, ἡ ὁποία κατὰ τὸ ἄρθρον 11 διαιρουμένη εἰς δύο μέρη, τὸ μὲν ἐπιστατεῖ τὰ τῆς πόλεως, τὸ δὲ τὰ τῆς ἐπαρχίας πράγματα.»

Τὸ περὶ καθηκόντων τῶν δημογεροντιῶν κεφάλαιον εἶναι βραχυτάτον. Διατάττει τὴν ἐξακολούθησιν τῶν αὐτῶν χρεῶν καὶ τὴν ὑποταγὴν εἰς τὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τῶν ἐπαρχιακῶν δημογεροντιῶν καὶ τῶν ἐκτάκτων ἐπιτρόπων. Ἀλλὰ τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀναπληροῦται ἀπὸ τοῦ Διάταγμα ἐπιγραφόμενον *Γενικαὶ Ὁδηγίαι πρὸς τοὺς Δημογέροντας*. Εἰς τὸ ἄρθ. 2 οἱ Δημογέροντες θεωροῦνται σύμβουλοι τοῦ ἐκτάκτου ἐπιτρόπου, εἰς τὸ ἄρθ. 3 διανέμεται ἡ διοικητικὴ ἐργασία μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς δημογεροντίας. Τὰ διατάγματα ταῦτα ἐκίνησαν κατακρίσεις αὐστηράς ἀ. διότι ἐξεδόθησαν χωρὶς τῆς συνδρομῆς τοῦ Πανελληνίου (α) β'. διότι ἡ ἐπέμβασις τῶν ἐκτάκτων ἐπιτρόπων εἰς τὰς ἐκλογικὰς ἐργασίας κατέλυε τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐκλο-

(α) Τὸ Πανελλήνιον ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε δικαίωμα ἐισηγησεως (initiative), ἐφ' ὅλων τῶν Νόμων καὶ ὅτι ἡ γνωμοδότησις καὶ σύμπραξις του ἐπὶ συντάξεως νόμων ἦτον ὑποχρεωτικὴ.

γῶν καὶ τοῦτο ἀλήθευε μάλιστα ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ καταλόγου τῶν αἰρεσίμων, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἔκτακτος ἐπίτροπος μετὰ τῶν δημογερόντων, συντάττων ἐνταύτῳ τοὺς καταλόγους καὶ δικάζων τὰς κατ' αὐτῶν ἐνστάσεις, μὴ ἐπιβαλλόμενος πρὸς τοῦτους εἰς κανόνα ὡς πρὸς τὰς ἐργασίας ταύτας, ἐδύνατο ἀκωλύτως νὰ χειροτονῇ ὁποῖους ἤθελεν ἐκλεξιμούς, καὶ ν' ἀποκληρώνη τοὺς λοιποὺς τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

Πρὸ πάντων ὅμως προκύπτει ἐκ τῶν διαταγμάτων τούτων, ὅτι ὁ Νομοθέτης δὲν ἠθέλησε νὰ δημιουργήσῃ δημοτικὰς καὶ ἐπαρχιακὰς Ἀρχὰς παραλλήλως τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς εὐρισκομένας, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ συμπράττωσι μὲ αὐτὴν, νὰ τὴν φωτίζωσι καὶ νὰ ἐξελέγχωσι τὰς πράξεις τῆς, ἀλλὰ προέθετο πρὸ πάντων νὰ συστήσῃ ὄργανα τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς, ὅσον τὸ δυνατόν εὐχρηστα, διὰ τῆς ἐκλογῆς διευθυνομένης καθ' ὅλας τὰς περιπετείας ἀπὸ τοὺς Διοικητάς.

Τῆς ἐν Ἀργεὶ Συνελεύσεως τὸ Ψήφισμα ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1829, ἐχορήγησε γενικὴν ἀμνηστίαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν περὶ ὅλων τῶν μεταρρυθμίσεων ἐπὶ τὸ δεσποτικώτερον, τὰς ὁποίας ἐνήργησε κατὰ τὴν προσωρινὴν ἐκείνην κυβερνητικὴν ἐποχὴν μεσολαβοῦσαν μεταξὺ τῆς καταλύσεως τῆς Βουλῆς τὴν 18 18 Ἰανουαρίου 1828 τελεσθείσης καὶ τῆς συγκαλέσεως τῆς ἐν Ἀργεὶ συνελεύσεως.

Τὸ ἀξιωματιμότερον τοῦτο Ψήφισμα ἐν ὀνόματι τῆς παύσεως τῶν πολυετῶν μόχθων καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ἐπεκύρωσε τὴν πολιτικὴν αὐτοτονίαν τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος, πολλῶ μᾶλλον ἐνέκρινε προσωρινῶς ἀπάσας τὰς μεταβολὰς περὶ τὴν διοίκησιν. Διὰ τοῦ Θ' ἄρθρου ἐπέτρεψε νὰ γίνωσι τροπολογίαι, ὅσας ἢ πείρα ἤθελεν ἀπαίτησιν.

Ἄλλ' αἱ συγχωρηθεῖσαι τροπολογίαι ἐξέκλινον εἰς κατάλυ-

σιν πάσης ἐκλογῆς καὶ πάσης ἐλευθερίας περὶ τὴν σύστασιν τῶν δημογεροντικῶν ἀρχῶν· καὶ τοῦτο ἔπραξε τὸ ἀπὸ ἀ. Ἰανουαρίου 1830 Ψήφισμα (α). Οἱ φίλοι τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας κατηγοροῦσι τοὺς ἐλευθερόφρονας ὡς καταστρέφοντας τὰς ἱστορικὰς τῶν ἐθνῶν παραδόσεις καὶ εἰσάγοντας δυναστικῶς ἐπὶ θεσμῶν, ἀπομιμήματα ἑτερογενῆ ξένων ἐπικρατειῶν.

Ἄλλ' οἱ ἐλευθερόφρονες δύνανται ν' ἀντιστρέψωσι τὴν κατηγορίαν κατὰ τῶν ἀντιπάλων των· διότι τὰ κατασκευάσματα τοῦ δεσποτισμοῦ καθὼς τὰ τῆς ἐλευθερίας ὁμοιάζουσι πρὸς ἀλλήλα καὶ ἀμιλλῶνται πρὸς ἀμοιβαίαν μίμησιν καὶ ἀντιγραφῆν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπὶ τῆς Ὑπατίας καὶ Αὐτοκρατορίας τοῦ Ναπολέοντος, καταλυθείσης τῆς ἐκλογῆς, εἰσῆχθη ὡς μέσον διορισμοῦ τῶν Ἀρχῶν, ἡ σύνταξις καταλόγων ὑποψηφίων ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας τοὺς ὄημους ἢ καὶ αὐτὰ τὰ σιωπηλὰ νομοθετικὰ σώματα, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡ κεντρικὴ ἀρχὴ ἐξέλεγε τοὺς δημοσίους λειτουργούς (β).

Τὸ ἄρθρον 3 τοῦ ἀπὸ ἀ. Ἰανουαρίου 1830 Ψηφίσματος συγκροτεῖ δωδεκαμελῆ συμβούλια ἐπαρχιακῶν Δημογερόντων ἐκλεγόμενα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἐντὸς καταλόγων, τοὺς ὁποίους θέλουν προβάλλει εἰς αὐτὴν αἱ τοπικαὶ ἀρχαί, καὶ τῶν ὁποίων τὸν ἀριθμὸν θέλει διπλασιάσει ἡ Γερουσία.

Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ μέθοδος αὕτη κηρύττεται προσωρινή, μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ περὶ ἐκλογῶν Νόμου· ἀλλ' εἶναι.

(α) Ὅρα Γενικὴν Ἐφημερίδα τοῦ 1830 ἀριθ. 6.

(β) Τὸ δαιδαλώδες τοῦ Συεῖς σχέδιον Συντάγματος καθιέρωσε πρὸ πάντων τὴν ἀντικατάστασιν τῆς ἐκλογῆς διὰ τοῦ νόθου αὐτοῦ καὶ ἀνελευθέρου συστήματος.

παράδοξος ἢ παρασκευὴ ἐκλογικοῦ συστήματος διὰ τῆς βαθμιαίας καὶ ὀλοτελοῦς καταργήσεως πάσης διατάξεως περὶ ἐκλογῆς.

Τὸ Συμβούλιον τοῦτο προεδρευόμενον πάντοτε ἀπὸ τὸν Διοικητὴν (ἄρθρ. 7) διαιρεῖται εἰς τέσσαρα τμήματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀναλαμβάνον ἀμοιβὰδὸν, ἐν διαστήματι τριμηνίας μόνης, τὰς δημογεροντικὰς ἐργασίας, μισθοδοτεῖται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν τριμηνιαίαν ἐνέργειάν του (ἄρθρ. 5, 6).

Κατὰ τὰς σωζομένας ἐνθυμήσεις, ὁ Νόμος αὐτὸς ἐφηρμόσθη ἀτελῶς ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν δημογερόντων καὶ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν των· ἀλλ' εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ διοικητικὴ πείρα καὶ ἐνότης περὶ τὴν ἐπαρχιακὴν καὶ δημοτικὴν διαχείρισιν, διὰ τῆς ἀττάτου μεταβολῆς τῶν διεπόντων τὰ δημόσια πράγματα, παραλείπόντων εἰς ἄλλους τὰς ἡνίας τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ Δήμου, ὅταν μετὰ τριμηνιαίαν ἐνέργειαν, ἐδυνήθησαν μόνις νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν φύσιν τῶν καθηκόντων των;

Τὸ ἔμισθον τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Δημογερόντων δὲν εἶναι ἀτόπημα καθὼς ἐθεωρήθη ἀπὸ τοὺς συγχρόνους τοῦ Ψηφίσματος· διότι προκρίνω λειτουργοὺς εἰλικρινῶς μισθουμένους, παρὰ ἐκείνους ὅσοι ὑποκρύπτουσι σκοποὺς ἰδιοτελείας ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀβραβεύτου καὶ ἀμίσθου πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας· καὶ διότι, ὁ μισθὸς καθιστῶν τὰς ἀρχὰς προσιτὰς εἰς τοὺς πένητας, ἀπαλάττει αὐτὰς ἀπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν ἐπικράτησιν τῶν ὀλίγων. Ἄλλ' ἢ διὰ ταῦτα αὕτη συνδυαζομένη μετὰ τὸ ἄρθρον 7, διατάττον τὴν ἀκριβῆ σημείωσιν τῆς διαφωνίας τῶν συμβούλων πρὸς τὸν Διοικητὴν, καὶ τὴν ἀναφορὰν περὶ τῆς διαφωνίας ταύτης εἰς τὴν Κυβέρνησιν κατὰ πᾶσαν περίστασιν, πείθουσιν ἀκούοντως

ὅτι τὸ ἔμμισθον τῆς ἀρχῆς ἐνομοθετήθη διὰ νὰ αὐξηθῆ τῆς κυβερνήσεως ἡ ἰσχὺς ἐπὶ τοὺς δημοτικούς ἀρχοντας (α).

Εἰς τριαύτην κατάστασιν εὔρεν ἡ παροῦσα κυβέρνησις τὰ περὶ δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν Ἀρχῶν. Ὁ δημοτικός Νόμος νομοθετηθεὶς περὶ τὸ 1834 ἐφηρμόσθη κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος. Εἰς τὸ διάστημα τοῦτο αἱ κοινότητες ἐκυβερνοῦντο προσωρινῶς ἀπὸ τοὺς ἐνυπάρχοντας δημογέροντας.

Ὁ ἀπὸ 3 Ἀπριλίου 1833 Νόμος περὶ διαιρέσεως τοῦ Βασιλείου καὶ τῆς διοικήσεώς του, θέτει τὰς πρώτας βάσεις τοῦ νέου συστήματος ἐν τῷ ἄρθρῳ 18. Ἡ διοίκησις ἐκάστου Δήμου ἐμπιστεύεται εἰς ἕνα Δημογέροντα, προτεινόμενον ἀπὸ τοὺς δημότας καὶ ἐπικυρούμενον παρὰ τοῦ Βασιλέως ἤτοι ἀμέσως ἤτοι διὰ τοῦ Νομάρχου.

Σιμὰ τοῦ Δημογέροντος θέλει ὑπάρχει ἐν Δημογεροντικὸν συμβούλιον, ἐκλεγόμενον ἀπὸ τοὺς δημότας.

Μετὰ τὴν διάταξιν ταύτην ἐμβαίνομεν εἰς τὸ στάδιον τῶν νέων ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν θεσμῶν, στάδιον ἄδοξον πρὸς τὸ παρὸν, διότι ὁ τοπικὸς θεσμὸς δὲν συνδέεται μὲ τὸν γενικὸν τοῦ Κράτους, ὁ ὁποῖος εἶναι προστάτης καὶ κηδεμὸν ὅλων τῶν ἀτομικῶν καὶ περιληπτικῶν δικαιωμάτων καὶ συμφερόντων, ἀλλὰ στάδιον χρήσιμον καὶ παρασκευαστικὸν ἐνεργείας σπουδαιότερων δικαιωμάτων ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Μοναρχίας. Περὶ τὰ πρόθυρα τοῦ σταδίου τούτου ἐνόμιτα ἀναγκαῖον νὰ ἐπιθεωρήσω συντόμως τὰς κυριωτέρας τῶν προηγηθεισῶν διατάξεων μερικᾶς αὐτῶν ἐπέκρινον αὐστηρῶς διότι

(α) Περὶ τῆς Μεσολαβούτης ταύτης ἐποχῆς ἰδὲ διατριβὴν σπουδαιότατην εἰς τὸν ἀριθ. 18 τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἡ μετριοπάθεια καὶ ἡ αὐστηρότης περὶ τὰ ἐπιχειρήματα διαστέλλουσι τὴν διατριβὴν ταύτην γραφεῖσαν μεταξὺ ἐξάψεως παθῶν καὶ τοῦ γρότου ἐπαναστάσεως.

ἔκρινον ἀξίας αὐσσηρᾶς ἐπικρίσεως, καὶ διότι ἡ ἱστορία ὀφείλει νὰ στιγματίζῃ τὰς παρεκτροπὰς ἀπὸ τοὺς ὑγιεῖς καὶ ἀκλόνητους τῆς πολιτικῆς κανόνας, εἰς ὁποιανδήποτε ἐποχὴν καὶ ἀπαντᾷ ταύτας. Οἱ εὐνοοῦντες τὴν ἐποχὴν ταύτην δὲν δύνανται νὰ μὲ ὑποπτεύσωσιν ὡς ἀνακυκοῦντα τὴν στάκτην ἐσθεσμένων παθῶν ἐπὶ σκοπῶ τοῦ ν' ἀναζωπυρώσω μερικοὺς σπινθήρας διότι καὶ αὐτοὶ φίλοι τῆς προόδου τῆς πατρίδος τῶν δὲν ἀποδέχονται τὰ κληροδοτήματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, παρὰ προνοητικῶς κηρυττόμενοι κληρονόμοι ἐξ ἀπογραφῆς.

Ο Θ Ω Ν (α)

ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΙ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Γραμματεία λαμβάνει ἐπισυναπτόμενον σχέδιον νόμου περὶ πολιτείας καὶ διοικήσεως τῶν δήμων συνοδευμένων μὲ τὴν ἐφεξῆς ἀπόφασιν.

I.

Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ θέλει ἐξετάσει τὸ ἐπισυναπτόμενον σχέδιον Νόμου καὶ θέλει συσχεφθῆ περὶ αὐτοῦ.

(α) Ἐνομίσαμεν χρησιμώτατον νὰ προτάξωμεν τὰς Ὁδηγίας ταύτας τῆς Ἀντιβασιλείας, ἀνεκδότους μέχρι τοῦδε, ἀπευθυνομένας εἰς τὴν Γραμματείαν τῶν Ἑσωτερικῶν. Ἡ μετάφρασις καθιστᾷ αὐτὰς πολλαχού ἀσαφεῖς, ἀλλ' ἡ ἀσάφεια δὲν ἐξασθενεῖ τοῦ ἔργου τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν ὠφέλειαν, ἣτις δύναται νὰ προκύψῃ περὶ τὴν κατάληψιν τοῦ δημοτικοῦ Νόμου ἀπὸ Ὁδηγίας, αἱ ὁποῖαι χρησιμεύουσιν ὡς νομοθετικῶν αἰτιολογιῶν ἔκθεσις. Εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ πρὸ αὐτῶν τῶν Διαταγμάτων ἐχόντων σκοπὸν τὴν διασάφησιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν Νόμων, προτάσσεσαι ἔκθεσις αἰτιολογίας ὑπὸ μορφήν ἀναφορᾶς πρὸς τὴν Βασιλίαν. Καθ' ὅλα τὰ ἐλεύθερα κράτη ὁ Νόμος δημιουργεῖται μετὰ τῆς δημοσιότητος τοῦ τύπου καὶ πανδήμων βουλευτικῶν συζητήσεων. Παρ' ἡμῖν μόνον, χαλκεύεται μετὰ τῶν συννεύρων καθὼς ὁ κεραυνὸς, καὶ καθὼς ὁ κεραυνὸς ἐξαστράπτει αἰφνιδίως καὶ καταπλήττει ἕντι νὰ φωτίζῃ τοὺς κυθερωμένους.

Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ταύτην διορίζομεν

α' Ὡς Πρόεδρον,

Τὸν Νομάρχην τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας Κ. Μαῦρον.

β'. Ὡς μέλη,

Τὸν Σύμβουλον τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας Κ. Θεοχάρην.

Τὸν Σύμβουλον τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς ἐπὶ τῆς Δημοσίου ἐκπαιδεύσεως Γραμματείας Κ. Σχοινᾶν.

Τὸν Σύμβουλον τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμ. Κ. Κένταυρον· τὸν πρῶτον Ἐφορον τοῦ ἐν Γίρυνθι ἀγροκηπίου Κ. Παλαιολόγον.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμ. θέλει εἰδοποιήσῃ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ὑπηρεσίας τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ διορισμοῦ των, καὶ θέλει τοὺς προσκαλέσει νὰ κάμωσιν ὅσον τάχος ἔναρξιν τῆς ἐπιτετραμμένης εἰς αὐτοὺς ὑπηρεσίας· Ἐν ταυτῷ δὲ νὰ τοὺς διακινῶσῃ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην ὕλην καὶ τὰς προηγουμένας πράξεις· ἔτι δὲ νὰ προσνείμῃ εἰς αὐτὴν τὴν Ἐπιτροπὴν ἕνα τῶν ὑπουργικῶν Γραμματέων, πρὸς κατάστρωσιν τοῦ Πρωτοκόλλου τῶν συνεδριάσεων.

II.

Ἀφ' οὗ ἡ Ἐπιτροπὴ τελειώσῃ τὴν γνωμοδότησίν της περὶ τοῦ σχεδίου τοῦ νόμου θέλει παραδόσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματεία, ἣτις θέλει συντάξῃ τὴν πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβόλιον ἀναφορὰν, καὶ ὑποβάλλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν σκέψιν αὐτοῦ.

Ἀποπερατωθείσης δὲ τῆς σκέψεως ταύτης, τὰ περὶ αὐτῆς πρωτόκολλον, ἢ ἀναφορὰ τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας καὶ ἡ γνωμοδότησις τῆς Ἐπιτροπῆς θέλει καθυποβληθῆ εἰς ἡμᾶς ὅσον τάχος.

III.

Ἡ συστηθεῖσα Ἐπιτροπὴ θέλει συνοδεύσει τὴν γνωμοδότησιν τῆς με ἐντελῆ καὶ πιστὴν ἔκθεσιν τῶν ἐπὶ Τουρκοκρατείας ὑπαρξάντων κανονισμῶν τῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα κοινοτήτων, τῶν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνος γενομένων εἰς αὐτοὺς μεταρρυθμίσεων, καὶ τῶν ὅσων ἢ πεῖρα ἐδίδαξε περὶ τῆς μέχρι τοῦδε καταστάσεως τῶν Κοινοτήτων.

Ἡ δὲ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματεία καὶ τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον θέλουν συνοδεύσει τὴν ρηθεῖσαν ἀναφορὰν μὲ ὅσας κρίνουν εὐλογον νὰ προσθέσουν παρατηρήσεις.

IV.

Εἰς τὴν σύσκεψιν περὶ τοῦ σχεδίου τοῦ νόμου πρέπει νὰ ληρθοῦν ὑπ' ὄψιν κατ' ἐξοχὴν τὰ ἐφεξῆς, καὶ νὰ γενῆ γνωμοδότησις, ἂν, καὶ ποίας τροποποιήσεις αἱ παραῦσαι περιστάσεις ἀπαιτοῦν ὡς ἀναγκαίαις καὶ ἐπωφελεῖς.

A'.

Οἱ δῆμοι δὲν θεωροῦνται μόνον ὡς πολιτικὰ συστήματα, σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι νὰ διευκολύνουν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων καὶ τὴν διὰ κοινῆς συνδρομῆς ἐκπλήρωσιν τῶν τοπικῶν δημοσίων ἀναγκῶν ἢ μεταξὺ τῶν μελῶν του σχέσις εἶναι σχέσις ἰδιωτικῆ, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἀφαιρεθῆ ἀπὸ τοὺς δῆμους τὸ δικαίωμα νὰ σχηματίζουσιν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀνεξάρτητον ὄλομέλειαν.

Ἄν δὲ, ἀναγνωρισθέντος τοῦ δικαίωματος τούτου, ἐκπληρωθῶσι τὰ ὅσα ἀπαιτεῖ ἢ κατὰ τὸν ὑπάρχοντα κανονισμὸν τῶν δήμων ἰδιωτικὴ αὐτῶν σχέσις, δὲν ὑπάρχει πλέον κανὲν ἐμπόδιον διὰ νὰ ἐνωθοῦν πολλοὶ μικρότεροι δῆμοι εἰς ἓνα μόνον, νὰ θεωρηθοῦν ὡς πολιτικὰ συστήματα, καὶ νὰ δοθῆ εἰς αὐτοὺς κατάλληλος διοργανισμὸς διοικητικὸς.

Εἰς λίαν μικροὺς δῆμους εἶναι ἀδύνατος ἡ ἀνάπτυξις καὶ

διατήρησις ζωηρᾶς συμπνοίας καὶ δραστηριότητος, ὡς πρὸς βελτίωσιν τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν καταστάσεως, ἀλλ' οὔτε δύνανται εὐχαρίστως νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὰς δημοσίους ὑποθέσεις· ὁ περιορισμὸς τῆς ἀρμοδιότητος καὶ ἡ ἀνικανότης τῶν μέσων ἀποναρκώνει τὴν δραστήριον ἐνέργειαν. . .

Ὅσον πλέον περιορισμένοι εἶναι ἡ περιφέρεια αὐτῆ, τῆς ὁποίας πρέπει νὰ γενῆ ἡ ἐκλογὴ, τόσον δυσκολώτερον κατανατᾷ εἰς τὸ νὰ εὕρῃ τις ἀξίους προύχοντας. Ἡ ἀνωτέρα τῆς δημοσίου διοικήσεως διεύθυνσις παρεμποδίζεται καὶ δυσκολεύεται, ὅτε τὰ ὄργανα αὐτῆς εἶναι μὲν πολλὰ, πλὴν ἀνίκανα.

Ἀφ' ἐτέρου μέρους ὅμως εἶναι, ὅχι ὀλιγώτερον ἐπάναγκες νὰ περιορισθῇ, ἢ ὑπὲρ τὸ δέον ἐξάπλωσις τῶν δῆμων. Ἄν λυθῇ μετὰξὺ τῶν δημοτῶν ὁ δεσμὸς τῶν συμφερόντων, ἢ ἂν δὲν τοὺς ἐνώσωσι σχέσεις καὶ συζεύξεις, ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὴν κοινὴν διοίκησιν τὸ ἀσφαλέστατον καὶ ἀκλόνητον αὐτῆς θεμέλιον, καὶ ἡ ἀρμοδιότης τῆς λαμβάνει ἕκτασιν ἀσυμβίβαστον μὲ τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεώς της.

Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ ἐντελής ἔνωσις πλειόνων δῆμων, ἂν ἐμπροσθὴ νὰ κατορθωθῇ ἄνευ παραβιάσεως τῶν ἰδιωτικῶν σχέσεων καὶ δικαιωμάτων, καθιστάνει τὴν Διοίκησιν πολλῶ ἀπλουστέραν καὶ εὐκολωτέραν, καὶ ὅτι ἐπομένως πανταχοῦ ὅπου πλειότερα χωρία μὲ ἴδια δημοτικά δικαιώματα καὶ μὲ ἴδιαν δημοτικὴν περιουσίαν ἐνώνονται εἰς ἓνα Δῆμον, πρέπει νὰ μείνῃ ἀνοικτὴ ἡ ὁδὸς διὰ τῆς ὁποίας νὰ κατορθωθῇ τελεία συσσωμάτωσις αὐτῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει ἐξετάσει ὀκριβῶς καὶ ἐπιμελῶς, τίνι τρόπῳ ὁ σχηματισμὸς τῶν Δήμων καὶ τῶν Δημορχιῶν, δύναται νὰ κατορθωθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅσον ἔνεστι καταλληλότερον, κατὰ τὰς ἀναπτυχθείσας ἀρχάς· ἂν αἱ καιρικαὶ καὶ τοπικαὶ περιστάσεις δὲν ἀπαιτοῦσι τροποποίησιν ἐκείνων τῶν

ἀρχῶν, καὶ τῶν ἐπ' αὐτάς θεμελιωμένων ἐρισμῶν, τίνι τρό-
 πῳ δύνανται ν' ἀφαιρεθοῦν τὰ ὁποῖα ἐκ τῆς κατερημώτεως
 τοῦ τόπου προκύπτουν ἐμπόδια εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν
 Δήμων, καὶ ἂν δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν πρέπει νὰ προσδιορι-
 σθῆ καὶ κατώτερος τῶν 300, ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῶν πρὸς
 σχηματισμὸν ἐνὸς ἰδίου δήμου ἀπαιτουμένων ψυχῶν, ἂν εἰς τὸ
 ἄρθρον 7 δὲν πρέπει νὰ προσδιορισθῆ εὐθὺς εἰς ποίας περι-
 πτώσεις δύο ἢ πλείότερα χωρία δύνανται ἢ πρέπει νὰ ἐνωθῶ-
 σι τελείως ἄνευ τῆς συναινέσεώς των, καὶ ποῖαι αἱ τοιαῦται
 περιπτώσεις.

Ὁ σχηματισμὸς τῶν Δήμων ἦναι ἀντικείμενον μεγίστης
 σπουδῆς, καὶ ἔχομεν πλήρη πεποίθησιν, ὅτι θέλουν ληφθῆ εἰς
 ὄριμον καὶ περιεκτικὴν σκέψιν ὅλα ἕσα εἰς αὐτὸ ἀναφέρονται.

Β'.

Οἱ Δήμοι ἀποτελοῦσι τὸ κατώτερον μέλος τῆς διαιρέσεως
 τοῦ Βασιλείου· ἡ σχέσις τοῦ μέλους τοῦ Δήμου εἶναι ἡ βάσις
 ὄλων τῶν πρὸς τὴν Ἐπικράτειαν καὶ πρὸς τοὺς Δημορχια-
 κοὺς καὶ ἑπαρχιακοὺς Δήμους σχέσεων.

Τὰ 3 καὶ 4 ἄρθρα καθιεροῦσι λοιπὸν τὴν ἀρχὴν τῆς γενικό-
 τητος τοῦ Δημοτικοῦ συνδέσμου. Ἄν συγχωρῆται μικρά τις
 ἐξαιρέσις διὰ τὰ ἐκτὸς τῆς περιοχῆς τοῦ Δήμου κείμενα, με-
 γαλῆτερα δάση, λιμένας καὶ ἀκαλλιεργήτους τόπους ἢ αἰτία
 εἶναι, ὅτι ὡς πρὸς τὰ τοιαῦτα μέρη ὁ δημοτικὸς σύνδεσμος
 εἶναι ἀσήμαντος διὰ τὸ ἰδιοφυὲς τῆς καταστάσεώς των, καὶ
 ὅτι ἐπομένως ἤθελεν ἀντιβαίνειν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης
 τὸ νὰ συμπαραληφθῶσι καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῶν τῶν μερῶν
 ἀπολύτως εἰς ὅλα τὰ βάρη τοῦ Δήμου, καὶ ὅτι τέλος πάντων
 τὰ ρηθέντα μέρη ὄντα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ περιουσία τοῦ Κράτους,
 πρέπει νὰ διατηρηθοῦν εἰς αὐτὸ ἀκέραια καὶ ἀπαραμείωτα.

Πρωτίστη συνέπεια τῆς κατὰ τὸ 5 ἄρθρον διαιρέσεως τῶν

Δήμων είναι εἰς τὸ 36 ἄρθρον ἐκπεθεῖσα ποικιλία εἰς τὴν σύστασιν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Διαστολή μεταξὺ ἀστυχῶν καὶ χωρικῶν Δήμων δὲν ἔχει χώραν, διότι μὴ ἀνηκούστη πλέον οὔτε τῆς γεωργίας ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ χωρία, οὔτε τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου εἰς τὰς πόλεις, λείπει πᾶν πρὸς ὑπόστασιν τῆς ἀνω διαστολῆς διακριτικὸν σημεῖον.

Γ.

Τὸ δευτέρον τμήμα τοῦ σχεδίου ἐνασχολεῖται εἰς τὴν διάγραφην τῆς ἐννοίας καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν μελῶν τοῦ δήμου, καὶ προσδιορίζει πρὸ πάντων τίνι τρόπῳ ἀποκτᾶται καὶ τίνι τρόπῳ χάνεται τὸ δικαίωμα τοῦ δημότου καὶ τὰ συννημένα μὲ αὐτὸ προνόμια.

Ἐπειδὴ πᾶν μέλος τοῦ Κράτους, πρέπει νὰ ᾖ καὶ μέλος Δήμου τινός, καθότι τὰ καθ' αὐτὸ θεμέλια τοῦ Κράτους εἶναι οἱ δῆμοι, ἀνάγκη πᾶσα νὰ προσδιορισθῇ εἰς ἕκαστον πολίτην ὁ δῆμος εἰς τὸν ὅποιον ἔχει νὰ ζητήσῃ τὰ δημοτικὰ δικαιώματα, καὶ εἰς τὸν ὅποιον νὰ ἀπολαύῃ αὐτὰ, ἕωσοῦ νὰ ἀποκτήσῃ ἀλλαγῶν δημοτικὸν δικαίωμα. Ἐμβριθεῖς αἰτίαι ἀπαιτοῦσι τὴν ὅσον ἔνεστι μέγιστην εὐκολίαν τῆς ἐκ δήμου εἰς δῆμον μετοικεσίας· ἐπειδὴ τοιοῦτοτρόπως μόνον δύνανται νὰ ἀναπτυχθῶσι καὶ νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπωφελῶς ὅλαί αἱ σωματικαὶ καὶ νοεραὶ δυνάμεις.

Ἄλλ' ὅσον μεγαλύτερα εἶναι ἢ κατὰ τοῦτο ἐλευθερία, τόσον ὠριμωτέρας σκέψεως ἄξιον εἶναι νὰ προσδιορισθῇ, ἂν τὸ χρέος τῆς περιθάλψεως τῶν ἀμικάνων πενήτων πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς δημοτικὸν ἢ ὡς ἐπαρχιακὸν ἢ ὡς νομαρχικὸν βᾶρος· ἐπειδὴ εἶναι φανερὸν ὅτι ἂν ἡ ὑποχρέωσις αὕτη θεωρηθῇ ἀπολύτως ὡς δημοτικὸν βᾶρος, ἢ ἀπολύτως ἐλευθερία τῆς ἐκ δήμου εἰς δῆμον μετοικεσίας ἤθελε προξενήσῃ εἰς μερικοὺς δῆμους, καίτοι προσωρινῶς, ὑπέρογκον βᾶρος.

Δ'.

Τὸ σχέδιον κάμνει διαστολήν μεταξύ ἀπλῶν μελῶν καὶ μεταξύ πολιτῶν δήμου, ἐπειδὴ καθ' ὅλας τὰς σχέσεις τοῦ κοινωνικοῦ βίου τὰ προσωπικά καὶ πολιτικά δικαιώματα τοῦ ὑπηκόου βαθμολογοῦνται κατὰ τὴν ἰδιοκτησίαν του, καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς μετοχῆς του εἰς τὰ δημόσια βάρη.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπλᾶ τοῦ δήμου μέλη δὲν θέλουν ἀποτελεῖ τάξιν Εἰλωτῶν· εἰς ἕκαστον διορίζεται ἡ περιφέρεια τῶν εἰς τὸν δήμον δικαιωμάτων του, εἰς ἕκαστον μένει ἀνοικτὴ ἡ ὁδὸς νὰ ἀπολαύσῃ ὅλα τὰ δικαιώματα πολίτου τοῦ δήμου, ἀφ' οὗ ἀποκτήσῃ τὰς ἐπὶ τούτῳ ἀναγκαίας ἰδιότητας.

Διὰ νὰ ἀπολαύῃ τις τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου δήμου, πρέπει ἀφεύκτως νὰ ᾔῃ ἀποκαταστημένος, καὶ νὰ κατοικῇ εἰς τὸν δήμον ἐκεῖνον, ἔχων ἰδιοκτησίαν ἀκίνητον, ἢ νὰ μετέρχεται ἐπιτήδευμα ὑποκείμενον εἰς φοροδοσίαν. Διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐμποδίζεται ὁ ἐγωϊσμός τοῦ νὰ κατακερματίσῃ τοὺς δήμους εἰς χωριστὰ κράτη ἐν τῷ κράτει, καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν τοῦ δήμου εἰς καταπιστευτικά δικαιώματα οἰκογενειῶν.

Μ' ὅλον τοῦτο κατὰ τοὺς δεσμούς τοῦ νόμου, θέλουν διατηρεῖσθαι καὶ ὑποστηρίζεσθαι αἱ τυχόν ὑπάρχουσαι ἰδιωτικά νόμιμοι σχέσεις, ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν ἕκαστος ἔχει μετοχὴν εἰς τὴν ἐπικαρπίαν τῆς δημοτικῆς περιουσίας.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸ παρὸν δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα σύστημα ἀμέσου φορολογίας, εἶναι ἐπ' ἀνάγκης νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸ ἄρθ. 12 προσωρινοὶ ὅρισμοί, καὶ δι' αὐτῶν νὰ διαστραφοῦν τὰ ὅσα, μέχρι συστάσεως τοιοῦτου φορολογικοῦ συστήματος, δύνανται νὰ χρηγηθῶσιν τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου.

Ἡ ἐμβριθὴς αὕτη ὑπόθεσις πρέπει νὰ ληφθῇ εἰς ἀκριβε-

στάτην σκέψιν, καὶ νὰ ὑποβληθοῦν αἰτιολογημένοι παρατηρήσεις.

Ε΄.

Τὸ τρίτον Τμήμα διαλαμβάνει τὰ γενικά δικαιώματα, τὰ ὅποια ἔχουν οἱ δῆμοι ὡς σῶμα δημόσιον, καὶ τὰς εἰς ἀμοιβὰς δι' αὐτὰ τὰ δικαιώματα ὑποχρεώσεις. Ἡ διαχείρισις τῆς περιουσίας τῶν κατὰ τὸν τρόπον ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, εἶναι ἐν τῶν δικαιωμάτων τούτων, εἰς ἐκείνας μόνον τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δὲν ἀνετίθη ἀποκλειστικῶς εἰς εἰδικὴν ὀργανιστικὴν ἐταιρείαν· διότι οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, τὸ δικαίωμα τῆς διαχείρισεως δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἀνήκη εἰς τὸν πολιτικόν, ἀλλ' εἰς μόνον τὸν ἐκκλησιαστικόν δῆμον. Οἱ περὶ τῆς διαχείρισεως ταύτης κανονισμοί, πρέπει ἐπομένως νὰ διορισθοῦν, δι' ἰδιαίτερου διατάγματος.

Τὸ σχέδιον δίδει μὲν εἰς τοὺς δήμους ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ πᾶσαν κηδεμονικῆς ἐξουσίας τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπικρατείας, ἐπιβάλλει ὅμως εἰς αὐτοὺς τοὺς τελευταίους τὸ χρέος νὰ ἐπιτηρῶσι καὶ νὰ ἐλέγχωσι τὰς πράξεις τῶν πρώτων.

Ἐν ᾧ ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς δήμους νὰ διοικῶσι τὰς ὑποθέσεις των δι' ἀντιπροσώπων των ἐκλεγομένων παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων, ἐν ᾧ ἀπονέμεται εἰς αὐτοὺς αὐτονομία καὶ ἐλευθερία κινήσεως, καὶ ἐν ᾧ ἀνατίθεται εἰς αὐτοὺς ἡ ἐκτέλεσις ἐμβριθῶν κυβερνητικῶν δικαιωμάτων, ἡ ἐπιτήρησις ἀπὸ μέρους τῆς ἐπικρατείας δὲν φέρει πλέον χαρακτῆρα κηδεμονίας, ἀλλ' οὔτε ἤμπορεῖ νὰ γενῆ λόγος περὶ ἀνηλικίας τῶν δῆμων.

Ἡ εὐθύνη τῶν διοικούντων, ὁ διορισμὸς καταλλήλων τύπων καὶ γενικῶν διατάξεων διὰ τὴν διοίκησιν, ἡ δημοσιότης αὐτῆς, καὶ μίᾳ ἀγρυπνος ἐπιτήρησις ἀπὸ μέρους τῶν ἀμέσως ἀνωτέρων ἀρχῶν τῆς ἐπικρατείας, εἶναι ἡ ὑπεράσπισις, τὴν ὁποίαν ὁ νόμος χορηγεῖ εἰς τὰ δικαιώματα τῶν δῆμων καὶ

εἰς τὰ κοινὰ συμφέροντα ἀπέναντι τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν τῶν νοικοτήτων.

Ἡ μὲν κηδεμονία παρεμποδίζει πᾶσαν ἐλευθέραν κίνησιν, καὶ δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ δημοτικοῦ βίου, καὶ τὴν ὅποιαν οἱ πολῖται ὀφείλουσι νὰ λαμβάνουν μετοχὴν εἰς τὰ πράγματα τῆς πατρίδος. Τὸ δὲ δικαίωμα καὶ χρέος τῆς ἐπικρατείας νὰ θέτῃ τὴν διεύθυνσιν τῶν δημοτικῶν ὑποθέσεων ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν ἀρχῶν τῆς, θεμελιούται ἀναντιρρήτως εἰς τὸν ἴδιον οὖσον τῶν ὑποθέσεων τούτων, καὶ εἰς τὸ ὁμοίωμα τῆς διεύθυνσεως τῶν δημοσίων πραγμάτων.

Ἄν καὶ τὰ τοπικὰ συμφέροντα ἀνατίθενται καταλληλότερον διὰ τὴν διαχείρισιν καὶ διοίκησιν τῶν δήμων, δὲν παύουν μὲ ὅλον τοῦτο νὰ ἀποτελῶσι μέρος τῶν γενικῶν δημοσίων συμφερόντων· ἐπομένως ἡ ὑποχρέωσις τῶν δήμων τοῦ νὰ περιθάλλουν τοὺς πένητας, νὰ νοσοκομῶσι τοὺς ἀσθενεῖς τῶν, νὰ συσταίνωσι τοπικὰ σχολεῖα διὰ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν, νὰ ἀσφαλιζῶσι τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα καὶ τὰ τῆς ἰδιοκτησίας, διὰ καταλλήλων ἀσφαλιστικῶν καταστημάτων, κτλ. δὲν εἶναι ἰδιωτικαὶ τῶν μελῶν συμφωνίαι, ἀλλὰ θεμελιούται εἰς τοὺς γενικοὺς νόμους τῆς δημοσίου εὐταξίας, τῆς ὁποίας ἡ διατήρησις εἶναι οὐσιωδῶς μέρος τῆς ἀρμοδιότητος τῆς κυβερνήσεως τοῦ κράτους.

Ἡ κυβέρνησις ἔχει νὰ ἐπαγρυπνῇ, ὥστε οἱ δῆμοι νὰ μείνωσι καθ' ὅλας τὰς δημοσίας πρὸς τὴν ἐπικράτειαν σχέσεις τῶν ἐνωμένων μὲ αὐτὴν, ὡς ὑποτεταγμένα μέλη τοῦ ὅλου, ὥστε οἱ παρὰ τῶν δημοτικῶν Ἀρχῶν ἐκδιδόμεναι τοπικαὶ διατάξεις, νὰ μὴ ἀντιβαίνωσι ποτὲ εἰς τοὺς ὑπάρχοντας γενικοὺς νόμους καὶ διατάγματα, ὥστε ἡ διοίκησις τῆς δημοτικῆς περιουσίας καὶ ἡ περὶ δημοτικῶν ὑποχρεώσεων διάταξις

νά μὴν ἐξασθενίζη, ἢ ἀνατρέπη τὴν εἰσπραξίν τῶν γενικῶν φόρων πρὸς τὴν ἐπικράτειαν κατὰ Νομούςς ἢ ἐπαρχίας.

Γ'.

Τὸ τέταρτον τοῦ σχεδίου Τμήμα διαλαμβάνει τοὺς πόρους, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ δήμοι νὰ λαμβάνωσι τὰ μέσχα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων των καὶ διορίζει τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

Ὁ πρῶτος πόρος εἶναι ἡ δημοτικὴ περιουσία.

Ἄν καὶ ἡ ἐπικαρπία μισθίων τινῶν τῆς περιουσίας ταύτης, οἷον λόγου χάριν τῶν δημοτικῶν βοσκῶν, δασῶν κλπ. εἰς μέρος τινα, κατὰ παλαιὰν συνήθειαν, ἢ κατ' ἄλλους τίτλους, δὲν ἀνήκει εἰς τὸν Δῆμον ὡς ἠθικὸν πρόσωπον, ἀλλὰ εἰς διάφορα μέλη αὐτοῦ θεωρούμενα ὡς ἄτομα, δὲν ἤμπορεῖ μὲν ὅλον τοῦτο νὰ ἐπιτραπῇ ὥστε ἡ τοιαύτη περιουσία νὰ μεταβληθῇ εἰς περιουσίαν ἀτομικὴν καὶ νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν ἀρχαῖον καὶ ἀληθῆ προσδιορισμὸν, ἐν ᾧ τὸ εἰσόδημα ἀπαιτεῖται ἀπὸ ἀναποφεύκτους ἀνάγκας τοῦ δήμου.

Τὸ πότε ἐπιτρέπεται νὰ γένη ἐκποίησης τῆς δημοτικῆς περιουσίας, διορίζεται ἀκριβῶς εἰς τὸ ἄρθρ. 19 διὰ νὰ θέσῃ βάσεις εἰς τὰς συζητήσεις καὶ τὴν εὐθύνην τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν.

Ζ'.

Ἡ εἰς τὸ δημοτικὸν Ταμεῖον παράδοσις τῶν ἐξ ἀστυνομικῶν παραβάσεων προστίμων, εἶναι ἀναγκαῖον ἀποτέλεσμα τῆς ἀρχῆς, ὅτι ὅποιος φέρει τὰ βάρη τῆς ἀστυνομικῆς διοικήσεως, λαμβάνει καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς πλεονεκτήματα. Τοιοῦτοτρόπως ἀφαιρεῖται πᾶσα ὑπόψια, ὅτι αἱ παρεμβάσεις τῶν ἀστυνομικῶν ποινικῶν δικαστηρίων σκοπὸν ἔχουσι τὴν ὠφέλειαν τοῦ Ταμείου.

Η'.

Διὰ τῶν ἐμμέσων καὶ τῶν λειπῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 27 ρά-

ρων φορολογοῦνται ὄχι μόνον τὰ μέλη τοῦ δήμου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οἱ ξένοι· ἡ ἐκλογή τοῦ εἴδους τοῦ φόρου, καὶ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ ἀφορᾷ τὰ ἐμβριθέστερα συμφέροντα τῆς οἰκονομίας τοῦ Κράτους. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν μεγάλη προσοχὴ εἰς τὸν προσδιορισμὸν ἐκείνων τῶν προϋποθέσεων, αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν τὴν ἐπίθεσιν τοιούτων φόρων.

Θ.

Ἡ εἴσπραξις ἀμέσων ἐράνων νὰ γίνεται μόνον χάριν ἀναπληρώσεως τῶν ἀναγκαίων ἢ ἐπωφελῶν τοῦ δήμου ἐξόδων, ἂν οἱ προῤῥηθέντες πόροι τῶν δημοτικῶν ἐσόδων δὲν ἤθελον ἐξαρκέσει. Ὁ περιορισμὸς οὗτος ὅλων τῶν ἀμέσων δημοτικῶν ἐράνων ἐμπεριέχεται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν φύσιν· συνήθως εἰς τὴν διανομὴν αὐτῶν δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ περιουσία ἐκάστου, ἢ τὸ ὀλικὸν εἰσόδημά του, ἀλλὰ μόνον τὸ εἰσόδημα τῶν εἰς φόρον ὑποκειμένων πραγμάτων· πρέπει λοιπὸν νὰ γενῆ πρόνοια, ὥστε νὰ μὴν ἐγγιχθῆ τὸ κεφάλαιον δι' ἀορίστου καὶ ἀπερισκέπτου τῶν ἐράνων ἐκτάσεως.

Ἐκαστον εἰς φόρον ὑποκείμενον πρᾶγμα καὶ ἕκαστος πολίτης τοῦ δήμου εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὴν συνεισφορὰν τοῦ ἐράνου· ἀνυπόστατος καὶ ἀνεκτέλεστος εἶναι ἡ ἀρχή, ὅτι ἡ χάριν δημοτικῶν καταστημάτων συνεισφορὰ, πρέπει νὰ ἀναλογητῆ ὅλη κατὰ τὸ ποσὸν τῆς περιουσίας, ἀλλὰ κατὰ τὸ ποσὸν τοῦ συμφέροντος, τὸ ὁποῖον προκύπτει ἐξ αὐτῶν δι' ἕκαστον τῶν συνδρομητῶν. Τοῦτο μᾶς τὸ ἀπέδειξε ἡ πείρα· ἔθεν ἐλήφθη ὡς μέτρον τῆς διανομῆς ἡ βᾶσις τῶν ἀμέσων φόρων, ἐπεφυλάχθη ὅμως εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξουν ἄλλο καταλληλότερον μέτρον τόσῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον, κατὰ τὸ παρὸν, δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα σύστημα, καλῶς θεμελιωμένου ἀμέσου φορολογίας.

Ὁ τρόπος κατὰ τὸν ἑποῖον νὰ κληνίζωνται αἱ συνεισφοραὶ

ἐκείνων τῶν μελῶν τοῦ δήμου, τὰ ὅποια δὲν ἔχουν δικαίωμα πολίτου, πρέπει νὰ ληφθῆ εἰς σκέψιν ἰδιαιτέρως παρὰ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς· διότι ἐν ᾧ οἱ τοιοῦτοι, χωρὶς νὰ ἔχουν εἰς φόρον ὑποκειμένην περιουσίαν, καὶ χωρὶς νὰ μετέρχωνται ἐπιτήδευμα ὑποκείμενον εἰς φόρον, χαίρουσι τὰ ἀγαθὰ τοῦ δημοτικοῦ συνδέσμου, δὲν πρέπει νὰ ἔχουν εἰς τὰ βάρη τοῦ δήμου, διότι τοιοῦτοτρόπως προσβάλλονται αἱ ἀρχαὶ τῆς δικαιοσύνης.

Γ.

Ὡς μέσον πρὸς ἀπάντησιν τῶν δημοτικῶν ἀναγκῶν ἀναφέρει τὸ σχέδιον καὶ τὰς ὑλικὰς ἐργασίας, ἐπειδὴ αὗται διανεμόμεναι κατὰ δίκαιον τρόπον, φαίνονται εἰς τοὺς φορολογουμένους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὀλιγώτερον ἐνοχλητικαὶ παρὰ τοὺς ἐράνους· ἀλλ' αἱ τοιοῦται ἐργασίαι γινόμεναι δι' ὑποζυγίων καὶ φορηγῶν ζώων δὲν πρέπει νὰ πέσουν εἰς βάρος μόνον τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ζώων· ἐπομένως οἱ δῆμοι ὀφείλουσι ἢ νὰ ἀποζημιώσῃ τοὺς τοιοῦτους διὰ τὴν μετακόμισιν, ἢ νὰ ἀναθέτουν τὴν μετακόμισιν εἰς τὸν θέλοντα νὰ τὴν ἀναδεχθῆ εἰς μικροτέραν τιμὴν· διότι δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἀποδειχθῆ, ὅτι οἱ ἔχοντες ὑποζύγια ἢ φορηγὰ ζῶα ὀφείλουσι νὰ ἀναδέχωνται μόνον τῶν κοινὰ βάρη· ἐπομένως αἱ τοιαῦται ἐργασίαι τῶν πρέπει νὰ θεωρηθῶν ὡς προεκταβολή, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ τοῖς ἐπιστρέψῃ ἡ κοινότης.

Αἱ διὰ χειρὸς ἐργασίαι εἶναι, πρὸ πάντων εἰς μικροὺς δήμους, μέσον ἐπωφελές τοῦ νὰ κατορθωθῶσι τὰ πλεον σημαντικὰ ἐπιχειρήματα, μὲ ἀποφυγὴν ἐνοχλητικῶν χρηματικῶν φόρων, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσπραχθῶν. Χωρὶς τούτων ἡ σύστασις ὁδῶν καὶ ὁρόμων, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κρέματα κατὰ μέγα μέρος ἢ προαγωγή τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ τόπου, ἢ θέλει

ματαιωθῆ κατά τὸ παρὸν ἐξ ὀλοκλήρου, ἢ τοῦλάχιστον δὲν θέλει κατορθωθῆ ἄνευ τῆς βαρυτάτης παρενοχλήσεως τῶν φορολογουμένων.

ΙΑ'.

Τὸ πέμπτον Τμήμα περιέχει τοὺς ὀρισμοὺς περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, διὰ τῶν ὁποίων οἱ δῆμοι ἐνεργοῦν τὰ δικαιώματά των. Συνελεύσεις τῆς ὀλομελείας τῶν πολιτῶν δὲν πρέπει νὰ γίνωνται. Ἐκτὸς τῶν δυσκολιῶν, αἱ ὁποῖαι παρουσιάζονται, διὰ νὰ γενῆ συνέλευσις τῶν πολιτῶν εἰς κάθε ὄχι τόσο μικρὸν δῆμον, τοιαῦται συνεδριάσεις εἶναι ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ στάδιον τῶν χαμερπεστάτων παθῶν καὶ τῆς ἰδιοτελείας, καὶ ἐκ τῶν τοιούτων συζητήσεων προερχόμεναι ἀποφάσεις εἶναι τόσῳ μᾶλλον ἀνίσχυροι πρὸς ἐπαύξεισιν τῆς δημοτικῆς εὐδαιμονίας, καθ' ὅσον λείπει εἰς τοὺς μετέχοντας ἢ εὐκαιρία τοῦ νὰ ἀποκτήσουν τὰς ἀπαιτουμένας ἀκριβεῖς καὶ βασίμους γνώσεις τῶν συζητηθησομένων διοικητικῶν ὑποθέσεων.

Ἡ ὀλομέλεια τῶν πολιτῶν τοῦ δήμου ἔχει ἓνα μόνον, ἀλλ' οὐσιωδέστατον δικαίωμα, τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ τὰς διοικητικὰς ἀρχάς του.

Εἰς κανένα δῆμον δὲν πρέπει νὰ ἐπιβληθῆ ὡς διοικητικὴ ἀρχὴ ἄτομον μὴ χαῖρον τὴν ἐμπιστοσύνην του· ἢ ἐμπιστοσύνη αὕτη ἀναφαίνεται ἀσφαλῶς μόνον εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐκλογὴν.

ΙΒ'.

Ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῶν δημοτικῶν Ἀρχῶν, τὸ σχέδιον κάμνει διαστολὴν μεταξὺ ἐνεργείας ἢ ἐκτελέσεως καὶ συσκέψεως καὶ διατάξεως, καὶ τὴν μὲν πρώτην ἐπιτρέπει εἰς τὸν Δήμαρχον καὶ τοὺς Παρέδρους, τὴν δὲ δευτέραν εἰς τὸ Δημοτικὸν συμβούλιον.

Πᾶς σύλλογος εἶναι κατάλληλος διὰ σύσκεψιν, ὄχι ὅμως διὰ ἐκτέλεσιν.

Ἡ διεύθυνσις τῶν ὑποθέσεων καὶ ἡ ἐπιδέξις διαχειρίσις αὐτῶν, ἀπαιτοῦσι προσωπικὴν ἱκανότητα, ἡ ὁποία δὲν ἐμπορεῖ νὰ ᾔηται ἰδέα συμβουλευτικοῦ σώματος, ἀλλὰ μᾶλλον παραλύεται ἐντὸς αὐτοῦ.

Ὅπου σύλλογοι λαμβάνουν καὶ ἐκτελεστικὴν δύναμιν, ἐκεῖ χάνεται ὁ σημαντικώτερος καὶ ἰσχυρότερος προμαχῶν ὄλων τῶν ἐλευθεριῶν καὶ δικαιωμάτων· ἡ εὐθύνη τῶν διοικούντων εἰς τὴν μυστικὴν προσωπικότητα τῆς διοικήσεως ἀρχῆς, ἥτις αἰτιολογεῖ ἕκαστον τῶν νοημάτων τῆς μὲ τὴν πρόφασιν, ὅτι αἱ ἀποφάσεις εἶναι ἀποφάσεις συλλόγου.

Ὅπου ἡ ποιὴ δὲν δύναται νὰ καταφθάσῃ τὸν ἔνοχον ὅπου μόνον τὰ ἀποτελέσματα τῆς διοικήσεως, καὶ ὄχι οἱ αἴτιοι αὐτῶν ὑπόκεινται εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν ἐπιτηρουσῶν Ἀρχῶν τῆς ἐπικρατείας καὶ εἰς τὴν ἐπαγρύπνησιν καὶ κρίσιν τῆς κοινῆς ὑπολήψεως, διότι ἕκαστον μέλος τῆς διοικήσεως ἀρχῆς δύναται νὰ τινάξῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἀδομένην ἔνοχον, ὅπου ὡς συνήθως ἀκολουθεῖ εἰς τὰ ἀπὸ τοῦ κυρίου σκοποῦ των ἀπομεμακρυσμένα καὶ παρεκτραπέντα συμβούλια, ἡ ἀρχὴ ἀμοιβαίας συγκαταβάσεως καταλαμβάνει τὸν τόπον τῆς ἐλευθέρας αἰτιολογίας καὶ τὴν ἀλήθειαν συμβοηθόν τῆς, ὅπου ἐπομένως αἱ ἀποφάσεις δὲν φανερόνουν πλέον τὴν εἰς ὄριμον σύσκεψιν ἐπιστηριζομένην θέλησιν τῆς ὀλομελείας, ἀλλὰ ἐκφράττουν ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς θελήσεως τῆς ὀλομελείας τὴν θέλησιν ὀλίγων τινῶν ἀναγνωρισθεῖσαν ἀπὸ τῶν λοιπῶν κατὰ σιωπηλὴν ἀμοιβαίαν συμφωνίαν, ἐκεῖ δὲν ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ εὐθύνη, καὶ μία οὕτως διωργανισμένη διοίκησις φέρει ἐν ἑαυτῇ τὸν σπόρον τῆς ἀπωλείας.

Ὅθεν τὸ σχέδιον ἐμπιστεῦν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν

μόνον εἰς ἄτομα, προσπαθεῖ νὰ ἐμποδίσῃ νὰ μὴ γενῆ ἡ ἀρχὴ τῆς εὐδαιμονίας ἀπλῆ σκιά.

Τὸ ἐν εἴδει συλλόγου διωργανισμένον δημοτικὸν συμβούλιον πεπροικισμένον μὲ τὰ ἀναγκαῖα δικαιώματα ἐπιστατεῖ μετὰ τοῦ Δημάρχου εἰς τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ δήμου, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐμποδίσῃ διὰ παρεμβάσεως, τὴν ὁδὸν τῆς διοικήσεως καὶ τὴν ἐνέργειαν καὶ ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων. Τὸ Δημοτικὸν συμβούλιον ἐκλέγει ἐξ αὐτοῦ τὸν πρόεδρόν του. Τοιουτοτρόπως ἔχει ὄργανον ἱκανὸν πρὸς ἐπιτήρησιν τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ ἡ Διοίκησις, καὶ πρὸς ἄγρυπνον πάντοτε ἔλεγχον αὐτῆς· τοῦ ὄργανου τούτου ἤθελε στερεῖσθαι τὸ Δημοτικὸν συμβούλιον, ἐὰν ὁ Δήμαρχος προέδρουε τὰς συσκέψεις του. Διὰ νὰ μὴ λάβουν ὅμως ποτὲ αἱ συσκέψεις αὗται τὸν χαρακτήρα ἀτελείας, καὶ διὰ νὰ μὴ λείψῃ ἡ εἰς αὐτὰς ἀναγκαῖα βᾶσις, τουτέστι ἡ πλήρης τῶν συζητηθησομένων ἀντικειμένων γινῶσις, διὰ νὰ μὴ προξενήσῃ τὸ πνεῦμα, ἐμπόδιον ἀνυπερβλήτον μεταξὺ τῶν ὀργάνων τῆς ἐκτελέσεως καὶ τῶν τῆς συσκέψεως, καὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ διχονορίας, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐνωθοῦν αἱ προσπάθειαι ἀμφοτέρων τείνουσαι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς εὐδαιμονίας τοῦ Δήμου, διὰ ταῦτα πάντα ὅχι μόνον ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Δήμαρχον ἡ εἴσοδος εἰς ὅλας τὰς συνελεύσεις τοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου, ἀλλὰ μάλιστα ἐναπόκειται εἰς αὐτὸν νὰ εἰσάγῃ τὰς συζητηθησόμενας ὑποθέσεις, καθ' ὅσον δὲν πρόκειται περὶ κατηγορίας αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

Ἡ θέσις τοῦ Δημάρχου, τῶν Παρέδρων καὶ τῶν δημοτικῶν συμβούλων δὲν συνεπιφέρει οὔτε μισθὸν οὔτε μονιμότητα· εἰς τὸν Δήμαρχον δίδεται ἀποζημίωσις διὰ τὴν ὁποίαν ὑποφέρει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του δαπάνην καιροῦ καὶ κόπου, καὶ

διὰ τὴν παραμέλησιν τῶν οἰκείων αὐτοῦ ὑποθέσεων. Ἡ ἀποζημίωσις αὕτη προσδιορίζεται εἰς ποσότητα τινὰ κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐκ τοῦ ὑπουργήματος ἐνοχλήσεως καὶ κατ' ἀναλογίαν τῆς χρηματικῆς δυνάμεως τοῦ Δήμου· ἐκ τῆς ποσότητος ταύτης πληρόνωνται συγχρόνως καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ δημοτικὴ διοίκησις ἐμπιστεύεται εἰς τὸ κοινωνικὸν πνεῦμα τῶν πολιτῶν, καὶ εἰς τὴν διὰ τὰς δημοσίων ὑποθέσεις κλίσιν του, καὶ πρέπει νὰ ᾔηται ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγοἔξοδος. Ἡ περιοδικὴ ἀνανέωσις τῶν ἐκλογῶν ἐμποδίζει τὴν ἀδράνειαν τοῦ δημοτικοῦ βίου, ἥτις συμβαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὅτε αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ εἶναι μόνιμοι· ἐξασφαλίζει τὴν πρέπουσαν τοῦ δήμου ἐπιβρόχην εἰς τὰ διοικητικὰ πράγματα· ἐγείρει ἐλεύθερον, ἔξυπνον καὶ περίεργον πάντοτε διὰ τὰ δημόσια πράγματα φρόνημα μεταξὺ τῶν πολιτῶν, καὶ ὑποθάλλει τὴν δραστηριότητα καὶ τὸν ζῆλον τῶν Δημοτικῶν ὑπαλλήλων, ὑποβάλλουσα τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δήμου, ἢ ὁποῖα καταφαίνεται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν εἰς τὰς ἐκλογάς, ὄχι ἀπὸ τοὺς ἀρμούς καὶ τὰ πάθη τῆς στιγμῆς, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἡσυχον ἐπιτήρησιν ἐν διαστήματι ἕξ καὶ ἑννέα ἐτῶν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Παρέδρων εἶναι ἀνάλογος μὲ τὸν πληθυσμὸν τοῦ τόπου καὶ μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας· ὅταν πλειότερα χωρία ἐνωθέντα ἀποτελοῦσιν ἓνα δῆμον, αἱ ἀνάγκαι τῆς ὑπηρεσίας ἀπαιτοῦν αὐξήσιν τῶν ὑπαλλήλων μὴ ἀνάλογον μὲ τὸν πληθυσμὸν.

Τὸ δὲ δημοτικὸν συμβούλιον εἶναι εἰς ὅλους τοὺς δήμους ἀρκετὰ πολυάριθμον, διὰ νὰ ἐμπορῇ νὰ ἀντιπροσωπεύῃ αὐτὸ καὶ νὰ ἀνοίγῃ στάδιον εἰς τὰς ἐκλογάς.

Τὸ δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ὀργάνων αὐτῆς, νὰ διορίζῃ τοὺς δημοτικούς ὑπηρέτας ἐκτείνεται μόνον ὡς

πρὸς ἐκείνους τοὺς δημοτικούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπιτρέπεται ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ ἐκτέλεσις, καὶ οἱ ὁποῖοι ὡς πρὸς τὴν ἐπιτετραμμένην εἰς αὐτοὺς τοπικὴν ἀστυνομικὴν διοίκησιν φαίνονται ὡς ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεως. Ὅσον περιωρισμένη καὶ ἂν ᾖ: ἡ ἀρμοδιότης μερικῶν δημοτικῶν διοικήσεων, πάντοτε εἶναι δημόσια τὰ συμφέροντα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὸ ἀντικείμενον τῆς διοικήσεώς των· ἔθεν ἡ Κυβέρνησις τοῦ Κράτους δὲν ἐμπορεῖ ποτέ νὰ ἀποκλεισθῇ τοῦ νὰ συμπράττῃ εἰς τὸν διορισμὸν τῶν διοικούντων.

ΙΓ.

Τὸ ἕκτον Τμήμα διαλαμβάνει περὶ τῶν αἵρεσιῶν· τὰ μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, οἱ κύριοι· Ἀντιπρόσωποι τοῦ Δήμου πρέπει νὰ ἐκλέγωνται δι' ἀμέσου ἐκλογῆς.

Ὅπου ἡ περιφέρεια τῆς ἐκλογῆς εἶναι περιωρισμένη εἰς στενὰ ὅρια, ὅπου αἱ ἐκ τῆς γειτονείας, ἢ ἐκ τῆς συνοικήσεως γινόμεναι συνεχεῖς σχέσεις δίδουν περισσοτέραν βασιμότητα εἰς τὰς ἐκλογάς, διότι τότε αἱ ἐκλογαὶ αὗται δὲν στηρίζονται εἰς ξένην καὶ ὡς ἀληθῆ ὑποληφθεῖσαν γνώμην, ἀλλ' εἶναι ἀποτέλεσμα ἀληθοῦς καὶ ἀμέσου γνώσεως τῶς προσώπων, ἐκεῖ πρέπει νὰ προτιμηθοῦν αἱ ἄμεσοι ἐκλογαὶ τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον μόνον δι' αὐτῶν γεννᾶται καὶ διατηρεῖται ζωηρὰ μετοχὴ τῶν πολιτῶν εἰς τὰ πράγματα τοῦ Δήμου.

Ἀνοίγεται μέγα στάδιον καὶ εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ εἰς τὴν παθητικὴν ψηφηφορίαν, εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφηφορεῖν καὶ εἰς τὸ τοῦ ἐκλέγεσθαι. Ἡ ἄμεσος διεύθυνσις τῶν ἐκλογῶν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτάς τὰς δημοτικὰς Ἀρχάς, καὶ διὰ τῆς ἀπλότητος τῶν τύπων τῆς ἐκλογῆς εὐκολύνεται ἡ λύσις τῆς παραγγελίας των, ἐν ᾧ ὁ Ἐπαρχος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιφυλάττεται τὸ δικαίωμα νὰ ᾖ παρὼν εἰς τὰς ἐκλογάς,

εύρίσκει τὸ μέσον νὰ βοηθήσῃ χρείας καλούσης τοὺς τυχόν ὀλιγώτερον ἐπιτηδείους δημοτικούς ὑπαλλήλους.

Ἡ δημοσιότης τῆς ἐκλογῆς, ἢ μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἔκθεσις τῶν πρωτοκόλλων εἰς τὸ Δημαρχεῖον, καὶ ἡ ἐπιφυλαττομένη εἰς τὰς προεστῶσας διοικητικὰς Ἀρχὰς ἐξέτασις περὶ τῆς νομιμότητος τῆς ἐκλογῆς, θεμελιόνουσιν ἀσφαλῆ καὶ εὐκόλον ἔλεγχον.

Τὸ εἰς τὴν δημαιρεσιακὴν ἐπιτροπὴν ἀπονεμόμενον δικαίωμα ἐκκλήσεως, παρέχει εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐκλογῶν νέαν ἀσφάλειαν.

Εἰς τὰς ἐκλογὰς τοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου ἀφέθη ὁ ὄρκισμός τῶν ἐκλογέων, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὸν κατὰ πολλοὺς λόγους ἐπιβλαβέστατον πολλαπλασιασμόν τῶν ὄρκιων.

Ἄν μολοντοῦτο ὑπάρξουν δυσκολίαι κατὰ τοῦτο, θέλουν καθυποβληθῆ εἰς ἡμᾶς· ὡσαύτως θέλει ὑποβληθῆ μήπως ἐκ τῆς κατὰ τὸ ἄρθρ. 65 προφορικῆς ψηφοδοσίας γεννηθῆ κατὰχρησις πρὸς φοβισμόν τινῶν τῶν ἐκλογέων καὶ πρὸς ἄτοπον ἐπιρροὴν εἰς τὰς ἐκλογὰς, καὶ μήπως εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσαχθῆ ἄλλος τρόπος τῆς ψηφοδοσίας, ληφθείσης ὁμῶς ὑπ' ὄψιν τῆς κατὰ τὰ χωρία ἐλλείψεως τῶν γινωσκόντων γράφειν καὶ ἀναγινώσκειν.

Διὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ Δημάρχου καὶ τῶν Παρέδρων τὸ σχέδιον ἔθεσε στενώτερα ὄρια.

Ὁ Δήμαρχος καὶ οἱ Παρέδροι δὲν εἶναι μόνον ὑπάλληλοι τοῦ Δήμου, ἀλλὰ καὶ ὑπάλληλοι τοῦ Βασιλέως· ὅθεν εἰς τὸν διορισμὸν αὐτῶν δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἀποκλεισθῆ ἡ σύμπραξις τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑποψηφίων ἐφαίνοντο ἀναγκαῖοι περιορισμοὶ τινές, διὰ ν' ἀπομακρυνθῶσι δι' αὐτῶν οἱ ἀνίκανοι.

Δύω ὁδοὶ ὑπάρχουσι πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου, ὁ περιορισμὸς τοῦ δημαιρεσιακοῦ συμβουλίου, καὶ ὁ περιορισμὸς τοῦ δικαίωματος τοῦ ἐκλέγεσθαι.

Ἄν τὸ δημαιρεσιακὸν Συμβούλιον ἤθελε συντίθεσθαι μόνον ἀπὸ τοιαῦτα ἄτομα, περὶ τῶν ὁποίων ἤμπορεῖ τις νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι ἔχουσι μεγαλητέραν φρόνησιν καὶ φροντίζουσι ἐξαιρέτως διὰ τὰ δημοτικὰ συμφέροντα, δὲν ἤθελεν ἀπαιτεῖσθαι βέβαια ἰδιαιτέρα αὐστηρότης εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῶν ἰδιοτήτων, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ δώσουν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι, διότι ἡ ἀναγκαία ἐγγύησις ὑπάρχει ἤδη εἰς τὰ προτερήματα τῶν ἐκλεκτόρων· ἂν ὅμως τὸ δικαίωμα τῆς μετοχῆς εἰς τὴν ἐκλογὴν δὲν ἐξαιρεῖται ἀπὸ ἰδιαιτέρας προϋποθέσεις, εἶναι ἀνάγκη νὰ περιορισθῇ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι καὶ νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐκεῖνα μόνον τὰ προτερήματα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐχέγγυα τῆς χρησιμότητος καὶ ἰκανότητος τῶν ἐκλεχθησομένων.

Τὸ σχέδιον ἐπρόκρινε τὸ πρῶτον τῶν δύο συστημάτων τούτων, ὡς παρέχον τὸ μέγα πλεονέκτημα, ὅτι δι' αὐτοῦ δὲν ἀποκλείονται ἀπὸ τὰς σημαντικωτέρας δημοτικὰς θέσεις ἐκεῖνοι οἱ πολῖται τοῦ δήμου, οἱ ὁποῖοι ἔχοντες μικροτέραν περιουσίαν ἐνασχολοῦνται ὀλιγώτερον περὶ τὰ ἰδιά των συμφέροντα, καὶ ὄχι σπανίως, ἔχουσι μεγάλην ἐπιδεξιότητα διὰ τὴν διοίκησιν τῶν δημοτικῶν ὑποθέσεων, καὶ ὅτι δὲν περιορίζονται αἱ ἐκλογαὶ εἰς ἐκείνους, οἵτινες συχνάκις δέχονται τὴν ἐπιτραπέισαν εἰς αὐτοὺς ὑπηρεσίαν ἀκουσίως, θεωροῦντες αὐτὴν ὡς βᾶρος τὸ ὁποῖον βλάπτει τὰ ἰδιά των συμφέροντα.

Τὴν διεύθυνσιν τῆς δημαιρεσιακῆς ἐπιτροπῆς ἀναθέτει ὁ νόμος εἰς τὸν Ἐπαρχον, ἢ ἀντιπρόσωπόν του· ἂν ὁ παύων Δημάρχης ἐπεφορτίζετο αὐτὴν, ἤθελεν ὑπάρχει φόβος μήπως τῷ δοθῇ τοιουτοτρόπως προσβάλλουσα τὴν ἐλευθέραν ἐκλογὴν

ἐπιρροή πρὸς κατόρθωσιν τῆς ἐκ νέου ἐκλογῆς αὐτοῦ. Τὸ νὰ ἀνατεθῆ εἰς τὸ δημαιορειακὸν Συμβούλιον ἡ ἐκλογή τοῦ Προέδρου ἐφαίνετο ἀφ' ἐτέρου μέρους ἐπικίνδυνον, διότι οὕτως ἡ Κυβέρνησις ἤθελε στερηθῆ τοῦ καταλληλοτέρου μέσου, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἐμποδίσῃ τὰς διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν ἐκλογέων εὐκόλως γενομένας σκευωρίας καὶ βραδουργίας εἰς τὰς ἐκλογάς.

Ἡ προφορική ψηφοδοσία εἰς τὸ πρωτόκολλον τῆς ἐκλογῆς δὲν μᾶς ἐφάνη παραδεκτὴ εἰς τὴν ἐκλογήν τῶν ὑποψηφίων διὰ τὰς θέσεις τοῦ Δημάρχου καὶ τῶν Παρέδρων· ὅπου ἡ ἐκλογή γίνεται διὰ μιᾶς μόνον συνεχοῦς πράξεως καὶ ἐνώπιον ὄλων τῶν ἐκλογέων, ἐκεῖ ὁ ῥηθεὶς τρόπος τῆς ψηφηφορίας προσβάλλει εὐκόλως τὴν ἀναγκαίαν τῶν ἐκλογέων ἀνεξαρτησίαν. Μένει μολοντοῦτο νὰ γένη σκέψις, ἂν ὁ προβαλλόμενος εἰς τὸ σχέδιον τρόπος τῆς ψηφηφορίας δὲν θέλει ἀπαντήσῃ μεγάλας δυσκολίας δι' ἔλλειψιν τῆς ἀπαιτουμένης παιδείας τῶν μελῶν τοῦ δημαιορειακοῦ συμβουλίου, καὶ ἐπομένως ἂν δὲν ἦναι ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθωμεν καὶ κατ' αὐτὴν τὴν περίπτωσιν εἰς τὴν προφορικὴν ψηφηφορίαν, προσδιορίζοντες ὅμως εἰδικοὺς τὴν ἐλευθέραν ἐκλογήν προστατεύοντες τύπους.

Ὁ ὄρισμός τοῦ ἄρθρ. 74 Στ. Β'. ὅμως κάμνει ἀναγκαῖον νὰ τεθῆ καὶ ἄλλος προσωρινὸς ὄρισμός, τουτέστι ἀπὸ ποῖα προτερήματα νὰ ἐξαρτᾶται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι ἐωσοῦ εἰσαχθῆ σύστημα ἀμέσου φορολογίας.

Περιμένομεν περὶ τούτου αἰτιολογημένην γνωμοδότησιν.

ΙΔ'.

Εἰς τὸ ἔβδοςμον Τμήμα μεταβαίνει τὸ σχέδιον εἰς τοὺς κατὰ μέρος κλάδους τῆς δημοτικῆς διοικήσεως.

Εἰς ὅλους τοὺς δήμους δίδονται ἴσα δικαιώματα ὡς πρὸς

τοῦτο, διότι δὲν ὑπάρχει ἀπογρῶτα αἰτία τοῦ νὰ βαθμολογῶμεν τὰ δικαιώματά των κατὰ τὸν πληθυσμὸν.

Ἄν καὶ δυσκολώτερον εὐρίσκονται εἰς τοὺς μικροὺς δήμους ἐπιδέξιοι καὶ ἔμπειροι Διοικηταί, εἶναι ὅμως βέβαιον, ὅτι κατὰ τὸν πληθυσμὸν ἐκτείνεται ἡ συστέλλεται καὶ ἡ σφαῖρα τῆς δημοτικῆς διοικήσεως, καὶ ἐπομένως εὐρίσκεται εἰς ἀναλογίαν ὡς πρὸς τὴν ἰκανότητα τῶν Διοικητῶν.

Εἰς τοὺς μεγαλητέρους δήμους, ὅπου ἡ ἀστυνομικὴ διοίκησις ἔχει μεγαλητέρας περιπλοκάς καὶ πλειοτέρας ἐργασίας καὶ δυσχερεῖς, θέλουν διορίζεσθαι παρὰ τῷ δημάρχῳ, παρ' αὐτοῦ μὲν προβαλλόμενοι, παρὰ τοῦ Βασιλέως δὲ διοριζόμενοι Ἄστυνόμοι, οἵτινες πληρῶνονται ἀπὸ τὸ δημοτικὸν Ταμεῖον.

Τὸ σχέδιον προσδιορίζεται ἄλλως εἰς γενικοὺς μόνον ὅρισμους τῆς ἀστυνομικῆς ἀρμοδιότητος. Ἡ διαχείρισις τῆς κατωτέρας μόνον τοπικῆς καὶ ἀγρονομικῆς Ἀστυνομίας πρέπει νὰ ἀνατεθῇ εἰς κάθε Δῆμον ὡς ἀντικείμενον τοῦ τοπικοῦ συμφέροντος, ἀλλ' ἡ Ἀστυνομία αὕτη εἶναι μόνον ἡ διοικητικὴ μὴ ἐκτεινομένη εἰς ἀστυνομοδικαστικὰς ἐργασίας καὶ εἰς ἐνέργειαν κοινοῦ δικαιώματος, τὰ ὁποῖα πάντα εἶναι ξένα τῆς διοικήσεως ἐν γένει, καὶ πρέπει νὰ χωρισθοῦν ἀπὸ αὐτὴν διὰ τὸ συμφέρον τῶν δημοσίων ἐλευθεριῶν.

Γὰ καθήκοντα τοῦ Δημάρχου καθ' ἕκαστον κλάδον τῆς τοπικῆς ἀστυνομικῆς διαχειρίσεως δὲν προσδιορίζονται διὰ Νόμου· τοῦτο εἶναι ἀντικείμενον ἰδιαιτέρων ἐδηγιῶν.

ΙΕ'.

Εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς δημοτικῆς περιουσίας ἡ παραλαβὴ τῶν εἰσοδημάτων, ἡ πληρωμὴ τῶν ἐξόδων καὶ ὁ λογαριασμὸς τῆς ληψοδοσίας χωρίζονται ἀπὸ τὴν Διοίκησιν. Ὁ κατ' ἔτος μετὰ ὄριμον ἐξέτασιν καὶ σύσκεψιν προσδιορισθησόμενος προϋπολογισμὸς στερεώνει τὴν ἀνατιθεμένην εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς

ἐπικρατείας ἐπιτήρησιν τῆς δημοτικῆς οἰκονομίας, καὶ δίδει συγχρόνως εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς δημοτικῆς περιουσίας κανόνα σταθερὸν καὶ ἀμετάβλητον.

Ὁ καταστρωθησόμενος παρὰ τοῦ εἰσπράκτορος λογαριασμός τοῦ δημοτικοῦ Ταμείου διακρίνεται καλῶς ἀπὸ τὸν διοικητικὸν λογαριασμὸν τοῦ Δημάρχου· ὁ μὲν πρῶτος ἐμπεριέχει τὰς ὑλικὰς ἀποδείξεις τῶν εἰτελθόντων καὶ ἐξελθόντων χρημάτων, ὁ δὲ δεύτερος λόγον περὶ τῆς καταλληλότητος καὶ νομιμότητος τῆς διαχειρίσεως, περὶ τῆς αἰτίας τῶν ἐξόδων, περὶ τοῦ ἂν ἡ χρῆσις τῶν χρημάτων ἔφερειν ὠφέλειαν εἰς τὸν Δῆμον, καὶ περὶ τῶν αἰτιῶν, διὰ τὰς ὁποίας μερικὰ εἰσοδήματα δὲν εἰσπραχθῆσαν.

Ἡ ἐξέτασις καὶ ἔγκρισις ἢ μὴ ἔγκρισις τοῦ χρηματικοῦ λογαριασμοῦ τοῦ δημοτικοῦ Ταμείου, εἶναι τὸ ἀντικείμενον ἀπλῆς λογιστικῆς πράξεως· ἡ δὲ ἐξέτασις τοῦ περὶ διαχειρίσεως λογαριασμοῦ τοῦ Δημάρχου ὑπάγεται εἰς τὸ διοικητικόν.

ΙΓ΄.

Ἡ διαχείρισις τῆς περιουσίας τῶν κατὰ τόπους ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, καθ' ὅσον ἀνήκει εἰς τοὺς Δήμους, πρέπει νὰ χωρισθῇ ὀλωσδιόλου ἀπὸ ἐκείνην τῆς δημοτικῆς περιουσίας, διὰ νὰ ἐμποδισθῇ πᾶσα ἄτοπος σύμμιξις τῶν δύο, καὶ πᾶσα χρῆσις τῆς περιουσίας τῶν καταστημάτων δι' ἄλλοτρόπους σκοπούς.

Εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἱερεῖς συγχωρεῖται νὰ κατέχουν τὴν θέσιν των εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν καταστημάτων τούτων, καὶ τοιοῦτοτρόπως γίνεται ἀσφαλῆς ἔλεγχος τῆς διαχειρίσεως.

ΙΖ΄.

Τὸ ὄγδοον Ἐπιμετρεῖον διαλαμβάνει τὰς κατὰ τοὺς Δήμους σχέσεις τῆς πειθαρχίας. Ἡ δημοτικὴ διοίκησις, ὡς ἐβρέθη, ἔχει ἀντικείμενον τὰ δημόσια συμφέροντα, καὶ ἐπομένως δὲν

ἐμπορεῖ νὰ ἐξαιρεθῆ οὔτε ἀπὸ τὴν εἰς ὄλους τοὺς κλάδους τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἀναγκαίαν πειθαρχίαν, οὔτε ἀπὸ τὴν διηνεκῆ ἐπιστάσιαν καὶ ἐπιτήρησιν, διὰ τῆς ὁποίας μόνης ἀπομακρύνονται ἐπιβλαβεῖς συγκρούσεις τῶν γενικῶν καὶ τοπικῶν συμφερόντων, διαφυλάττεται ἡ ἰσχὺς τῶν νόμων, καὶ ἐξασφαλίζονται οἱ δῆμοι κατὰ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐκουσίῳ ἢ ἀκουσίῳ παρεκτροπῆς τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν τῶν.

Τὸ σχέδιον προσπαθεῖ νὰ διαγράψῃ ἀκρίβως εἰς τὰς ἐπιστατούσας ἀρχὰς τὴν πρὸς τοὺς δῆμους θέσιν καὶ δικαίωμάτων, καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν δημοτικὴν διοίκησιν κατὰ πάσης παρεμβάσεως κηδεμονικῆς, καταπατούσης τὴν αὐτονομίαν τῆς.

Εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ δοθῆ ἡ ἀνήκουσα ἐλευθερία τοῦ πράττειν, καθ' ὅσον ἡ χρῆσις αὐτῆς δὲν καταντήσῃ εἰς κατάχρησιν.

Τὸ σχέδιον προέθετο νὰ καταθέσῃ διὰ γενικῶν περὶ διοικήσεως δδηγιῶν, διὰ τῆς ὅσον δυνατὸν μεγαλητέρας δημοσιότητος ὄλων τῶν πράξεων τῆς διοικήσεως, καὶ δι' ἀκαταπαύστου καὶ ἀγρύπνου ἐγγῦθεν ἐπιστάσιος, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἐμποροῦμεν νὰ ἐπιτύχωμεν διὰ τῆς ἐνοχλητικῆς καὶ ἐμποδιζούσης τὴν δημοτικὴν διοίκησιν κηδεμονίας. Προέθετο νὰ δώσῃ εἰς τοὺς δῆμους νόμιμον ἐλευθερίαν, ὅχι ἀχάλινωτον ἐξουσίαν καὶ αὐθαίρετον διεύθυνσιν τῶν ὑποθέσεών των, χωρὶς νὰ τοῖς χορηγήσῃ τὰ μέσα νὰ ὠφελήσουν τὰ τοπικά πρὸς βλάβην τῶν ἐμβριθῶν γενικῶν συμφερόντων, θεωρῶντες τὰ πρῶτα ὡς ἀνώτερα τῶν δευτέρων.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον αἱ ἀποφάσεις τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου πρέπει διὰ νὰ ἔχουν κῦρος νὰ φέρουσι τὴν ἔγκρισιν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοῦ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, ὅπου ἐνέχονται ὅχι μόνον τὰ μερικά, ἀλλὰ καὶ τὰ γενικά συμφέροντα, ἢ ὅπου δὲν ἤμπορεῖ νὰ προϋποτεθῆ εἰς τοὺς δημοσι-

κούς Διοικητάς ἢ ἀναγκαία γνῶσις τῶν πραγμάτων, ἢ ἀνεξαρτησία τῆς θελήσεως.

Εἰς τοὺς Ἐπάρχους δίδεται ἡ πρέπουσα εἰς αὐτοὺς θέσις ὡς ὄργανα τῆς ἐπιστατούσης ἀρχῆς, ἡ δὲ ἀνωτέρα διεύθυνσις τῆς δημοτικῆς διοικήσεως ἐπιφυλάττεται εἰς τοὺς Νομάρχας, διὰ νὰ διατηρηθῇ τοιοῦτοτρόπως ἡ τόσον ἐμβριθῆς ἀρμονία καὶ τὸ ὁμοιόμορφον τῆς διοικήσεως καὶ νὰ μὴ δόθῃ χώρα εἰς πολυειδῆ σφάλματα διὰ τὴν ἀνιδεότητα καὶ ἀπειρίαν πολλῶν ὑπαλλήλων.

Εἰς τὴν ἀνωθεν διεξοδικὴν ἔκθεσιν ἐκαινοποιήσαμεν καὶ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν καὶ εἰς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον τὰς ἀρχὰς ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐθεμελιώσαμεν τοὺς κυρίους ὁρισμοὺς τοῦ ληφθησομένου παρ' αὐτῶν εἰς σκέψιν σχεδίου, καὶ προσειλύσαμεν τὴν προσοχὴν των εἰς τοὺς πρωτορινοὺς ὁρισμοὺς καὶ τὰς ἀναπληρωτικὰς ἐλλείψεις, καὶ περιμένομεν μὲ πλήρη πεποίθησιν, ὅτι ἡ γνωμοδότησις θέλει δώσει εἰς τὸν ἐκδοθησόμενον Νόμον ἐκείνην τὴν ἐντέλειαν, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ τὸ ἐμβριθές τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Ἐνταυτῷ ἐλπίζομεν ὅτι αἱ σκέψεις θέλουν ἐπιταχυθῆ ὅσον τὸ δυνατόν.

Ἐν Νευπλίῳ τὴν

1833.

EN ONOMATI TOY ΒΑΣΙΛΕΩΣ

II ANTIBASILEIA

ΓΝΩΜΑΙ (α)

ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Α'. (15^ο Ιουνίου)

1. Διὰ τὸ ἀκριβέστερον ἀπεφασίσθη αἱ ἐννέα γενικαὶ διαιρέσεις τοῦ Νομοσχεδίου, νὰ σημειωθοῦν μὲ τὸ ὄνομα *Μέρη*, νὰ διαιρεθοῦν δὲ αὐτὰ εἰς *Κεφάλαια* καὶ *παραγράφους* ὑπὸ ἰδιαιτέρας ἐπιγραφάς, ἐπιφυλαττομένης ὡσαύτως καὶ τῆς κατ' ἄρθρον διαιρέσεως.

2. Πρὸς τετέθη καὶ ἐνεκρίθη νὰ γίνῃ ἐκ νέου ἡ ἀνάγνωσις ὄλου τοῦ Νομοσχεδίου, νὰ παραβληθῇ αὖθις μὲ τὸ Γερμανικὸν πρωτότυπον καὶ νὰ διορθωθῇ κατὰ τὸ λεκτικόν· καὶ ὅσον μὲν αἱ διορθώσεις ἀνάγονται εἰς τὴν σαφήνειαν ἢ εἰς τὴν ἀκρίβειαν, νὰ μὴν ἐκτεθοῦν οἱ λόγοι, καθ' ὅσον δὲ αἱ μετοχαὶ ἀφορῶσι τὴν ἔννοιαν, νὰ σημειωθοῦν τὰ αἷτια αὐτῶν.

Εἰς τὸ ἄρθρον 1 ἀντὶ τοῦ ἔχον *ἴδιαν δημοτικὴν περιουσίαν* καὶ *ἴδια δημοτικὰ δικαιώματα*. Γράφε *ἔχων*, ἢ *μὴ*, *δημοτικὴν περιουσίαν* καὶ *ἀπολαμβάνων ἴδια δημοτικὰ δικαιώματα*, διότι ἄλλως ἤθελεν ἀποκλεισθῆ τὸ

(α) Μετὰ τὴν διευθυνθεῖσαν εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἑσωτερικῶν ἐκθεσιν τῆς Ἀντιβασιλείας κοινοποιούμεν τὰς γνώμας τῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ διαφόρους συνεδριάσεις ἐκτεθείσας. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο προτάτομεν τῆς περὶ δῆμων πραγματείας, περιοργείας χάριν, καὶ διὰ νὰ συμπληρώσωμεν τὰς προπαρασκευαστικὰς τῆς ἐκδόσεως τοῦ Νόμου συσκέψεις, μὴν ἀποδίδοντες εἰς αὐτὸ, περισσοτέραν ἀξίαν ἀφ' ὅσῃν ἔχει ἐνδιαιθέτως καὶ ἔφ' ὅσῃν προσέλαβεν ἐκ τῶν συμμετασχόντων εἰς τὴν σύσταξιν του.

πλείστον μέρος τῶν Δήμων, ἂν ὄχι ὅλον, ὡς μὴ ἐχόντων δημοτικὴν περιουσίαν.

Παρατηρήθη ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ὅτι εἰς κἀνὲν μέρος τοῦ Βασιλείου δὲν ὑπάρχει κυρίως δημοτικὴ περιουσία, συνισταμένη εἰς ἀκίνητα κτήματα ἢ εἰς χρηματικὰ κεφάλαια· ἐπομένως ἂν καὶ τὸ Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον θεμελιούται εἰς τὴν βάσιν τῆς ὑποθετικῆς ὑπάρξεως δημοτικῆς περιουσίας δὲν δύναται νὰ ἐμβῆ ἐντελῶς εἰς ἐνέργειαν, ἐπειδὴ ὅμως διὰ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ τούτου, καὶ μὲ τὴν πρόοδον τῆς ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς βελτιώσεως τοῦ ἔθνους, θέλουν ἀναπτυχθῆ ἄπειροι πόροι πρὸς ἐπίτευξιν τῶν μεγάλων σκοπῶν, τοὺς ὁποίους προτίθεται τὸ Νομοσχέδιον, διὰ τοῦτο τὸ παραδέχεται ἢ πλειοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς ὁποῖον εἶναι, χωρὶς νὰ ἐξοβελίσῃ τὴν πολλάκις ἐπαναλαμβανομένην ἔκφρασιν, δημοτικὴ περιουσία, ἂν καὶ δὲν ὑπάρχῃ αὕτη πραγματικῶς σήμερον, ὡς εἴρηται· ἀφ' ἑτέρου μέρους ὅμως, δὲν νομίζεται συμφέρον νὰ προικισθῶσιν οἱ Δήμοι ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, διότι τὸ τοιοῦτον ἀντιβαίνει εἰς τὴν δημόσιον οἰκονομίαν. Ἐντοσοῦτω δὲ εἶναι δίκαιον ἐνταύτῳ καὶ πολιτικῶς ὠφέλιμον τὸ νὰ ἀναδεχθῆ τὸ Ἰαμεῖον τῆς ἐπικρατείας ἐν μέρος τῶν δημοτικῶν ἐξόδων, τὸ ἀποβλέπον τὴν ἀστυνομικὴν διοίκησιν τῶν πρωτευουσῶν τῶν Νομῶν, ἣτις πρέπει νὰ ἐξαρτᾶται ὀλωσδιόλου ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ νὰ ᾖναι χωρισμένη ἐντελῶς ἀπὸ τὴν κυρίως δημοτικὴν διοίκησιν.

Δύο μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Κ. Σ. Σκοῦρος καὶ ὁ Κ. Γ. Παλαιολόγος δὲν ἦσαν ἐντελῶς σύμφωνα μὲ τὴν πλειοψηφίαν ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο· τοὺς λόγους τῆς διαφόρου γνώμης των, ἐξέθεσαν οἱ Κύριοι οὗτοι ἰδιαίτερος.

Εἰς τὸ ἄρθρ. 2 ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ προστεθῆ μετὰ τῆς λέξεως μὲ ὑπάρχοντα ἤδη Δήμον τὸ ἐξῆς: Τὰ

Μοναστήρια θέλουν καθυπάγεσθαι (καθόσον δὲν προσβάλλονται ὑπάρχοντα δικαιώματα) εἰς τοὺς γεωγραφικῶς πλησιεστέρους Δήμους.

Ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ὀβελιστέον τὸν παράγραφον ἀπὸ τοῦ ἢ συσσωμάτωσις αὕτη μέχρι τοῦ κατὰ τὰ ἐκδοθησόμενα Διατάγματα, καθότι οὔτε ἰδιοκτησία δημοτικὴ ὑπάρχει, ὡς εἴρηται, καὶ ἂν ὑπάρχη δὲν προσβάλλονται διὰ τῆς συγχωνεύσεως τῆς δημοτικῆς περιουσίας ἰδιωτικά δικαιώματα, ἀλλ' εὐκολύνεται μᾶλλον δι' αὐτῆς ἢ τόσον ἀναγκαίᾳ συσσωμάτωσις τῶν Δήμων.

Ἐκτὸς τούτου ἠθέλαμεν καταστήσει εἰς ἀντιφάσεις, ἐὰν οἱ μεταβαίνοντες εἰς νέον Δῆμον ἠθελον εἶσθαι ἀναγκασμένοι νὰ ἀγοράζουσι τὴν μετοχὴν τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων, χωρὶς ν' ἀποζημιώνωνται δι' ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἐγκατέλιπον εἰς τὸν παλαιόν.

Εἰς τὸ ἄρθρον 5 ἔγειναν αἱ ἐξῆς μεταβολαί: ἀντὶ τῶν 10,000 ἐγράφη 8000, ἀντὶ τοῦλάχιστον 2000, ἐγράφη τοῦλάχιστον 1500, καὶ ἀντὶ μὲ ὀλιγωτέρους τῶν 2,000, ἐγράφη μὲ ὀλιγωτέρους τῶν 1500. Ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐνεκρίθη διὰ νὰ θεραπευθῶσι πολλῶν πόλεων φιλοτιμίαι, καὶ διότι ἐὰν ἔμενον οἱ ὑπάρχοντες ἀριθμοί, ἠθελον καταστήσει, ἐκτὸς δύο ἢ τριῶν πόλεων, ὅλοι αἱ λοιπαὶ νὰ καταριθμῶνται εἰς τὴν τρίτην τάξιν διὰ τὸ ὀλιγάνθρωπόν των.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Β'. (16 Σεπτεμβρίου).

Τὸ 6 ἄρθρον ἐφείλκυσε ἐξαιρέτως τὴν προσοχὴν τῆς ἐπιτροπῆς ὡς διαπραγματευόμενον περὶ σπουδαιστάτου ἀντικειμένου· ἐξηρέθη τὸ, « ἂν ἦναι κατορθωτέον, καὶ ἂν συμφέρη εἰς τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν, τὸ νὰ πολλαπλασιασθῶσι Δῆμοι ἔχοντες μικρὸν ἀριθμὸν κατοίκων, καὶ νὰ κατακερματισθῇ

οὕτως ἐκάστη ἐπαρχία εἰς πολλὰ μικρὰς ὑποδιαιρέσεις, καὶ ἂν ἀφ' ἑτέρου ἢ ἔνωσις πολλῶν τόπων, κειμένων μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων, εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν δῆμον, δὲν ἤθελε δυσκολεύσει τὴν κοινωνίαν εἰς τὰ συναλλάγματα τῶν ὑπηκόων, καὶ χαυνώσει τὸν δημοτικὸν σύνδεσμον. » Ἡ Ἐπιτροπὴ νομίζει ὅτι οὔτε τὸ δεύτερον εἶναι ἐντελῶς ἐφαρμοστέον, οὔτε τὸ πρῶτον συμφέρει ὡς πρὸς τὴν εὐκολίαν τῆς διοικητικῆς μηχανῆς, ἂν καὶ ἦναι ἀφ' ἑτέρου μέρους σωτήριον καὶ ἀναγκαῖον, ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ, (ἥτις κατέρθεται πρὸ πάντων διὰ τῶν διδομένων εὐκολιῶν) τὸ νὰ μὴν ἀπαιτῆται ἀναγκαίως μέγας ἀριθμὸς κατοίκων διὰ νὰ σχηματισθῆ νέος Δῆμος· ὅθεν διὰ νὰ συμβιβασθοῦν ὅλαι αἱ προκύπτουσαι δυσκολίαι ἐνεκρίθη, νὰ τροποποιηθῆ τὸ κείμενον τοῦ πρώτου στίχου τοῦ 6 ἄρθρου, γραφομένου ἀντὶ τριακοσίας, διακοσίας, καὶ ἀντὶ σχηματίζει, δύναται νὰ σχηματίζη. 2. Νὰ συστηθῆ εἰς τὴν πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως, τὸ νὰ δώσῃ τὰς ἀνηκούσας ὁδηγίας εἰς τὰς κατὰ τόπον διοικητικὰς Ἀρχὰς, ὅταν πρόκειται νὰ ἐνεργηθῆ ἢ κατὰ Δήμους τοῦ κράτους διαίρεσις, ὥστε νὰ εὐκολύνουν ὅλαις δυνάμεσι, καθόσον δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὰ ἀληθῆ τῶν κατοίκων συμφέροντα, τὸν σχηματισμὸν μεγαλητέρων Δήμων, δηλαδὴ Δήμων δευτέρας τάξεως· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ὁ σχηματισμὸς Δήμων, συνοικισθησομένων δι' ἀποίκων θέλει εὐκολυνθῆ, καὶ θέλομεν ἐπιτύχει τὴν τόσον εὐχταίαν διοικητικὴν συναρμολογίαν, καθισταμένων μεγαλητέρων τῶν ἤδη ὑπαρχόντων Δήμων.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Γ'. (18 Σεπτεμβρίου).

Ἐνεκρίθη νὰ γίνῃ μεταρρύθμισις γενικὴ ἀπὸ τὸ παλαιὸν ἄρθρον 11 ἕως τέλους τοῦ 14, ὡς ἐφεξῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ.

*Περὶ τῶν γενικῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων
Δημοτῶν.*

§. α. *Γενικαὶ διατάξεις.*

Ἄρθρον 10. Ὅλοι οἱ δημόται ἔχουν α) δικαίωμα νὰ μετέχωσιν ἐξ ἴσου τῆς ἐπικαρπίας καὶ τῆς ἀπολαύσεως τῆς δημοτικῆς περιουσίας, ἔπου ὑπάρχει, καὶ νὰ ζητοῦν διαμονήν, καὶ εἰς περίπτωσιν ἐνδείας καὶ ἀποδεδειγμένης πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι ἀνικανότητος, τὴν ἀπαιτουμένην περίθαλψιν καὶ μετοχὴν εἰς ὅλα τὰ καταστήματα τοῦ Δήμου, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν ἀποκλειστικὸν τινα ὄρισμόν· β) ὑποχρέωσιν νὰ συνεισφέρωσιν ἀναλόγως εἰς ὅλα τὰ βάρη πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν δημοτικῶν σκοπῶν, καθόσον οἱ Νόμοι δὲν ἐπιτρέπουσι κατὰ τοῦτο ἐξαιρέσιν.

§. β. *Ἰδιαιτέρα δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις.*

Ἄρθρον 11. Ὅσοι τῶν Δημοτῶν ἔχοντες τὴν μόνιμον διαμονήν των ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ Δήμου, ἀποκτήσαντες ἀκίνητον περιουσίαν, καὶ μετερχόμενοι τέχνην ἢ ἄλλο τι φορολογούμενον ἐπιτήδευμα, ἢ καὶ νοητικὴν βιομηχανίαν, ἐθεμελίωσαν τὴν εἰς τὸν Δήμον ἀποκατάστασίν των, ἔχουν α. ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ νὰ ψηφοφοροῦν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν δημοτικῶν Ἀρχῶν, τὰ ἐκλέγωνται οἱ ἴδιοι μέλη αὐτῶν, ἐὰν ἔχωσι τὰς ἄλλας παρὰ τοῦ Νόμου ἀπαιτουμένας ιδιότητας· β) τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ δέχωνται, ἐν ἑλλείψει νομίμων παραιτήσεως λόγων, τὴν δι' ἐκλογῶν ἐπιτραπεῖσαν εἰς αὐτοὺς δημοτικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ νὰ διαχειρίζωνται αὐτὴν πιστῶς καὶ εὐσυνειδότης, καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν διάρκειαν.

Τὸ πρωτότυπον σχέδιον τοῦ Νόμου κάμνει διακρίσεις μεταξὺ *Μελῶν, Δήμου καὶ Δημοπολιτῶν*, αἱ ὁποῖαι καὶ δυσκατάληπτοι εἶναι καθ' ἑαυτάς, καὶ μὴ ἐφαρμοστέαι εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὰ ἥθη τοῦ τόπου. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνέκρινε νὰ συμπεριλάβῃ ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα *Δημότης* ὅλους τοὺς ἀνήκοντας εἰς ἓνα Δῆμον, καὶ νὰ δώσῃ ἐπίσης εἰς αὐτοὺς γενικὰ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις, νὰ περιορίσῃ δὲ τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφισοῦν καὶ ἐκλέγεσθαι εἰς τὰς δημοτικὰς Ἀρχὰς εἰς ἐκείνους μόνον τοὺς Δημότες, ὅσοι ἔχουσι τὰ ἐπὶ τούτῳ παρὰ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα, κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἰδίου σχεδίου.

Ἐνεκρίθη ἐπίσης νὰ δοθῇ τὸ τελευταῖον τοῦτο δικαίωμα καὶ εἰς τοὺς μετερχομένους νοητικὴν βιομηχανίαν, καθότι οἱ τοιοῦτοι ἔχουσι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περισσοτέραν ἰκανότητα καὶ εὐκαιρίαν, διὰ νὰ μὴν ἀπασχολῶνται οἱ ἀναγκασιότεροι εἰς τὴν πρόοδον τῆς βιομηχανίας καὶ γεωργίας λοιποὶ δημόται, συμφώνως μὲ τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα εἰς τὸ ἄρθρον 13 (σελ. 22) τῶν ὁδηγιῶν. Ἐκτὸς τούτου ἤθελεν εἶσθαι ἄδικον νὰ στεροῦνται τοῦ δικαιώματος τούτου ἄνδρες, τῶν ὁποίων τὸ κεφάλαιον συνίσταται εἰς τὰς διὰ πολλοῦ κόπου καὶ δαπάνης προσκτηθείσας γνώσεις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Δ'. (19 Σεπτεμβρίου.)

Ἄρθρον 15 (18 παλαιὸν) ἀριθμὸς γ. ἀντὶ ἀποζημίωσις γράφε *ἀντιμισθία*. Ἡ ἐσχάτη αὕτη λέξις ἐνεκρίθη ν' ἀντικατασταθῇ ἀντὶ τῆς πρώτης, διὰ νὰ μὴ δώσῃ αἰτίαν εἰς ὑπόνοιαν, ἐναντίον τοῦ πνεύματος τοῦ Νομοθέτου, ὅτε πρόκειται λόγος νὰ ἐκτιμηθῶν, τρόπον τινά, αἱ εἰς τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του γινόμεναι ζημίαι καὶ ἔξοδα, καὶ ν' ἀποδοθῇ εἰς αὐτὸν ἡ ἀντίστοιχος ποσότης, ἐν ᾧ ὁ σκοπὸς τοῦ Νομο-

σχεδίου είναι να χορηγῆται εἰς τὸν ὑπηρετοῦντα μικρά τις ποσότης, πρὸς ἀμοιβὴν τῶν κόπων του, καὶ διὰ τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα τοῦ γραφείου, καθὼς φαίνεται πλατύτερον εἰς τὸ ἄρθρ. 38 (41).

Ἄρθρον 29 (32 παλαιόν) ἀριθμὸς γ. ἀντὶ ἐνεχυριά-
ζονται γράφε μεσεγγυῶνται καὶ πωλοῦνται μεσεγγυῶν-
ται, διότι πρόκειται λόγος περὶ προσωρινῆς ἐξασφάλισεως.
Τὸ δὲ πωλοῦνται πρέπει νὰ προστεθῆ, διότι ἤθελεν εἶσθαι
ἀνοίκειον τὸ νὰ μεσεγγυῶνται μὲν τὰ κινήτᾶ, νὰ πωλῶνται
δὲ τὰ ἀκίνητα.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ε΄. (21 Σεπτεμβρίου.)

Ἄρθρον 59 (62 παλαιόν.) Ἄρθρον γ'. ἐνεκρίθη ν' ἀφαι-
ρεθῆ ἡ λέξις *πταῖσμα*, καθότι δὲν ἐνόμισεν ἡ ἐπιτροπὴ δί-
καιον νὰ στερηθῆ ὁ πολίτης τὸ τόσον πολύτιμον δικαίωμα
τῆς ψήφου, δι' ἀπλοῦν ἐπανορθωτικὸν πταῖσμα, καὶ μάλιστα
πρὸ τῆς δικαστικῆς ἀπαράσεως.

Ἄρθρον 63 (66 παλαιόν.) Ἡ Ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ ὅτι
εἰς τὸν παράγραφον τοῦτον ὑποτίθεται, ὅτι προϋπάρχει καὶ
ἐνεργήθη ἤδη ἐντελῶς τὸ δημοτικὸν σύστημα, καὶ ὅτι ἐξετε-
λέσθησαν ἅπαξ ἐκλογαὶ κατὰ τὸν παρόντα Νόμον φρονεῖ
ἐπομένως ὅτι εἶναι ἀνάγκη εἰς τὸ τέλος τοῦ Νομοσχεδίου,
νὰ ὀρισθῆ ἐν εἴδει παραρτήματος ὁ τρόπος καθ' ὃν θέλουν
γίνει αἱ ἐκλογαί, εἰς τὴν πρώτην τοῦ Νόμου ἐφαρμογὴν, καὶ
νομίζει καταλληλότερον νὰ δοθῆ ἡ ἐξουσία εἰς τὰς πολιτικὰς
Ἀρχὰς νὰ κινήσουν ἐφ' ἅπαξ τὴν δημοτικὴν μηχανὴν, ἐπι-
στατοῦσαι καὶ διευθετοῦσαι τὰς πρώτας ἐκλογάς.

Ἄρθρον 65 (68 παλαιόν.) Ἡ προφορικὴ ψηφοφορία καὶ
ἡ καταχώρησις τῶν ὑποψηφίων εἰς τὸ πρωτόκολλον, δὲν
συμφέρει κατὰ τὸ παρὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρῶτον μὲν καὶ

κυρίως, διότι ὁ Ἕλληνας δὲν ἔχει τοιαύτην ἀνεξαρτησίαν θελήσεως, ὥστε νὰ δώσῃ ἢ ν' ἀποποιηθῇ τὴν ψήφον του κατὰ συνείδησιν, ὅταν τὸ πρᾶγμα γίνεται διὰ ζώσης φωνῆς· δεύτερον δὲ καὶ διότι ὄχι μόνον τὸ γράφειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀναγινώσκειν αὐτὸ δὲν εἶναι ἱκανὰ διαδεδομένον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὥστε ἐπομένως, ὁ καταχωρῶν τὰ ὀνόματα εἰς τὸ πρωτόκολλον ἠμπορεῖ νὰ παρεκτραπῇ εἰς καταχρήσεις καὶ δολιότητας· ἔθεν φρονεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ προσφυῇ τὸν μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει τρόπον τῆς διὰ κυάμων μυστικῆς ψηφοφορίας.

Εἰς τὸ Ἄρθρον 70 (73 παλαιόν) προσετέθη· οἱ μετερχόμενοι *ροητικὴν* *τινα βιομηχανίαν*, διὰ τοῦς εἰς τὸ τέλος τῆς Γ'. Συνεδριάσεως ἐκτεθειμένους λόγους.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5'. (20 Σεπτεμβρίου.)

Ἄρθρον 39 (42 παλαιόν.) Καθόσον ἀφορᾷ τὸ οὐσιῶδες κεφάλαιον τῆς ἀστυνομίας, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξέφρασε τὴν γνώμην τῆς ἀνωτέρω. Συνεδριάσις Α'. κατὰ τὴν ὁποίαν φρονεῖ ὅτι εἶναι μεγίστη ἀνάγκη ὑπαγορευομένη ἀπὸ τὴν φύσιν τῶν πρᾶγματων καὶ τὴν ἐνεστῶσαν ἠθικὴν τοῦ τόπου κατάστασιν, νὰ χωρισθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ Ἀστυνομία, καὶ νὰ διορίζωνται εἰς τὰς σημαντικὰς πόλεις τοῦ Κράτους, κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν Ἀστυνόμοι πληρωνόμενοι ἀπὸ τὸ Ταμεῖον τῆς ἐπικρατείας.

Ἄρθρον 40 (43 παλαιόν.) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνέκρινε νὰ προσδιορισθῇ ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δημάρχου ἀντὶ ἕξι εἰς τρία ἔτη, φυλαττομένου ὅμως τοῦ δικαίωματος εἰς τὸν Δῆμον τοῦ νὰ ἐκλέξῃ καὶ δι' ἄλλον τριετίαν τὸν αὐτὸν, ἀν' εὐδοκίμησῃ εἰς τὴν πρώτην κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐμποδίζονται μὲν αἱ καταχρήσεις, ὅσας εὐκολύνουν αἱ διὰ τῆς πολυμετοῦς ἀρχῆς προσκτώμεναι τοπικαὶ ἐπιρροαί, ἀνοίγεται

δὲ στάδιον εἰς τὴν ἰκανότητα καὶ εἰς τὴν φιλόκαλον ἀμίλλαν, καὶ καθίσταται φιλοτιμότερος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν τοῦ ὀ Δήμαρχος, ὅστις ἐννοεῖ ὅτι δι' εὐδοκίμου διαγωγῆς ἡμπορεῖ νὰ ἐκλεχθῆ ἐκ νέου.

Εἰς τὸ ἄρθρον 41 (44 παλαιόν) προστετέθη· δύναται δὲ ὁ Νομάρχης ἢ ἀπ' εὐθείας ἢ κατὰ πρότασιν τοῦ Ἐπαρχοῦ νὰ παύσῃ προσωρινῶς τὸν Δήμαρχον κτλ. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐνεκρίθη παμψηφεί ὡς ὑπαγορευομένη ἀπὸ τὴν πείραν καὶ τὴν ἀνάγκην, διὰ νὰ μὴ γίνωνται συνεχῶς προσκόμματα εἰς τὴν πρόοδον τῶν ὑποθέσεων ἐκ τῆς μακρᾶς καὶ παραλόγου ἰσχυρογνωμίας τῶν Δημάρχων.

ἄρθρον 55 (58 παλαιόν.) Ἄντι δι' ἐγγέα ἔτη, γράφει δι' ἐξαετίαν ἐνεκρίθη δὲ ἡ μεταβολὴ αὕτη διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι ἐξετέθησαν ἀνωτέρω ἄρθ. 40 (43 παλ.) ὡς πρὸς τὸν Δήμαρχον.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ζ'. (22 Σεπτεμβρίου.)

ἄρθρ. 106 (109) §. 3. Τὸ κείμενον λέγει, πρὸς ἐξόφλησιν ὑπαρχόντων χρεῶν νὰ δανείζωνται νέα κεφάλαια κτλ. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ προσθήσῃ εἰς σχόλιον τὰ ἐξῆς· χρεῶν δηλ. γενησομένων μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Νόμου καὶ ὄχι τῶν παλαιῶν, τῶν τε πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῶν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Νόμου τούτου. Τοῦτο γνωμοδοτοῦσα ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἀποφαίνεται ἂν πρέπη ἢ ὄχι, νὰ πληρωθοῦν τὰ παλαιὰ χρεῖ, ἀλλὰ νομίζει ὅτι τοῦτο εἶναι ἔργον ἐμβριθοῦς σκέψεως καὶ ἀπόκειται εἰς τὴν βαθύνοϊαν τῆς Κυβερνήσεως, ἣτις βέβαια θέλει λάβει ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ περὶ τούτου διαλαμβάνον ψήφισμα τῆς ἐν Ἄργει τετάρτης Ἐθνοσυνελεύσεως. — ἄρθρον 111 (114) προσε-

τέθη ἐπὶ τέλους· ἐξαιρουμένης τῆς εἰς τὸ ἄρθρον 41 (44) ἐνδιαλαμβανομένης περιπτώσεως· καὶ τοῦτο διὰ τοὺς ἐκεῖ ἐκφραζομένους λόγους· (ἴδε τὰ Πρακτικά τῆς Συνεδριάσεως Ε΄.) (20 Σεπτεμβρίου).

Ἄρθρον συμπληρωτικόι.

Κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογὴν τῶν δημοτικῶν Ἀρχῶν, ἐπειδὴ δὲν προϋπάρχει Δήμαρχος οὐδὲ δημοτικὸν Συμβούλιον παλαιόν, θέλει διορίσει· ἀπ' εὐθείας ὁ Νομάρχης ἢ ὁ Ἐπαρχος, μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ εἰς τὸ ἄρθρον 62 νέον, 65 παλαιόν ἀναφερομένου καταλόγου, Δημαιορειακὴν Ἐπιτροπὴν συγκειμένην, εἰς μὲν τὰς πόλεις ἀπὸ ἑνα τῶν δημογερόντων, ὅποιον ἐγκρίνει ὁ Νομάρχης ἢ ὁ Ἐπαρχος, καὶ δύο δημότας ἐκλεγομένους παρὰ τῆς Ἀρχῆς ταύτης, εἰς δὲ τὰ χωρία ἀπὸ τὸν μόνον ὑπάρχοντα Δημογέροντα καὶ δύο δημότας ἐκλεγομένους ὡσαύτως παρὰ τοῦ Νομάρχου ἢ Ἐπάρχου. Τούτου γενομένου, προχωρεῖ ἡ ἐκλογὴ τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου, διευθυνομένη παρὰ τῆς οὕτω συγκειμένης δημαιορειακῆς ἐπιτροπῆς, ὑπὸ τὰς ὄψεις καὶ τὴν ἐφορεῖαν τῆς εἰρημένης πολιτικῆς Ἀρχῆς.

Τὰ δὲ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Δημάρχου καὶ τῶν Παρέδρων θέλουν γένη ἀπαράλλάκτως καθὼς διαλαμβάνει ὁ παρῶν Νόμος, ἐφορευόντος καὶ ἐπαγρυπνοῦντος τοῦ Νομάρχου ἢ τοῦ Ἐπάρχου.

Ἀναφορὰ τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Ἰπουργικὸν Συμβούλιον.

§. 1. Οἱ ὑποφαινόμενοι διορισθέντες παρὰ τῆς Α. Μ. διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τὸ περὶ Δήμων Νομοσχέδιον, συνήλθομεν ἀμέσως εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Νομαρχείου τούτου, καὶ ἐκάμαμεν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν μας.

Ἐν πρώτοις ἀνέγνωμεν ὅλον τὸ σχέδιον διὰ τὰ ἐμβῶμεν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Νομοθέτου, ἀλλὰ συγχρόνως παρατηρήσαμεν ὅτι πρέπει πρὸ πάντων τὰ διορθώσωμεν τὴν μετάφρασίν του.

Ἡ διόρθωσις αὕτη ἐπασχόλησε τὴν Ἐπιτροπὴν ἡμέρας τινάς, διότι ἐχρειάζετο τὰ συγκρίνη τὴν μετάφρασιν μὲ τὸ κείμενον ὁμοῦ μὲ τὴν διόρθωσιν αὐτὴν, διορθώθη καὶ τὸ φραστικὸν ὥστε πολλὰ ἄρθρα μετεσχηματίσθησαν, διαφυλαττομένης τῆς ἐννοίας τοῦ κειμένου.

§. 2. Ἀκολούθως ἤρχιστε τὰς τακτικὰς συνεδριάσεις τῆς καταστρώουσα πρωτόκολλον εἰς ἐκάστην συνεδρίασιν.

Εἰς τὸ πρωτόκολλον τοῦτο εὐρίσκονται γεγραμμέναί αἱ μεταρρυθμίσεις ἄρθρων τινῶν, τὰς ὁποίας ἡ Ἐπιτροπὴ φρονεῖ ἀναγκαίας ἕνεκα τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τοὺς ὁποίους ἐξέφρασα δι' ἐκάστην μεταρρύθμισιν λόγους· ἀπόκειται δὲ εἰς τὴν Α. Μ. τὰς παραδεχθῆ ἢ τὰς ἀπορρίψῃ.

§. 3. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐξετασθέντος καὶ ἐπεξεργασθέντος Νομοσχεδίου, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπρόσθεσε καὶ ἓν ἄρθρον συμπληρωτικὸν, περὶ τοῦ πῶς τὰ ἐφαρμοσθῆ κατὰ πρώτην φοράν ὁ νέος τρόπος τῆς ἐκλογῆς τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου, μὴ προὔπαρχουσῶν δημοτικῶν Ἀρχῶν, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Νομοσχεδίου.

§. 4. Τελειωθείσης τῆς ἐξετάσεως τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὑπαρξάντων κανονισμῶν τῶν κοινοτήτων, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα γενομένων μεταρρυθμίσεων κτλ. συντάξασα καθόσον ἠδυνήθη ἐντελῆ καὶ πιστὴν ἔκθεσιν χωριστὴν, τὴν ὁποίαν ὑποβάλλει ὁμοῦ μὲ τὴν παροῦσαν γνωμοδότησίν της.

§. 5. Τὸ πρωτόκολλον τῆς Ἐπιτροπῆς ἤθελεν εἶσθαι ἴσως ἀρκετὸν τὰ φανερώσῃ τὴν ὁποίαν ἐξέφρασε γνώμην εἰς

ἕκαστον παρ' αὐτῆς μεταρρυθμηθέν ἄρθρον· ἀλλ' ἐπειδὴ διετάχθη νὰ συνοδεύσῃ τὰς πράξεις της, μ' ὅσας κρίνει εὐλογον εἰς προσθήκην τοῦ πρωτοκόλλου νὰ κάμῃ μεταρρυθμίσεις, σπεύδει νὰ ἐκθέσῃ αὐτὰς εἰς τὴν παροῦσαν, καθόσον ἡ πείρα τὴν ὑπηγόρευσε, ἀποκρινομένη κατὰ σειρὰν εἰς ἑκάστην πρότασιν ἢ ζήτησιν ἐνδιαλαμβανομένην εἰς τὰς ὁδηγίας της.

§. 6. Περὶ ἐνώσεως πολλῶν μικρῶν Δήμων εἰς ἓνα, δὲν εἶναι δύσκολον εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐνωθῶσι πλείοτεροι Δῆμοι εἰς ἓνα, ὁπότεν ἡ ὠφέλεια ἦναι ἐπαισθητή· τοῦτο δύναται νὰ κατορθωθῇ τότε, ὅταν ἡ Κυβέρνησις ὑποσχεθῇ εἰς τοὺς ἐνωθησομένους Δήμους πλεονεκτήματα τινά, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἔχει ἰδιαιτέρως ἕκαστος χωριστὸς Δῆμος, ὡς ἐν παραδείγματι ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχὴ τοῦ ἐνωθησομένου Δήμου νὰ πληρώνηται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν κατὰ συνέχειαν, διὰ τόσα ἔτη· τὸ νὰ διανεμηθῇ πλείοτέρα γῆ εἰς αὐτὸν, παρὰ εἰς τοὺς μικροὺς Δήμους, τὸ νὰ ἔχῃ ἓνα εἰρηνοδίκην μὲ μεγαλητέραν δικαιοδοσίαν, μίαν ἐκκλησίαν, ἐν ἀπόσπασμα χωροφυλάκων κτλ. τότε εἰς τὸ κεντρικώτερον χωρίον θέλει παρευρίσκηται ὁ Δήμαρχος, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ χωρία τοῦ Δήμου θέλει παρευρίσκηται ἀνὰ εἰς Πάρεδρος ὡς διαλαμβάνουν καὶ αἱ ὁδηγίαι τῆς Α. Μ. σελίς 18.

Δὲν εἶναι ἐπίσης δύσκολος ἡ ἔνωσις, διότι· μὴ ἔχόντων τῶν χωρίων ἰδίαν δημοτικὴν περιουσίαν, οὐδὲ ἴδια δημοτικὰ δικαιώματα νὰ χάσουν, ἔχουν ἐξ ἐναντίας ν' ἀποκτήσουν ἀν' παραδεχθῶσι τὸ σύστημα τῆς ἐνώσεως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι τὰ διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν γινωσκόντων γράφειν εἰς τὰ χωρία δὲν θὰ ἐφαρμοσθῇ μ' ἐπιτυχίαν τὸ περὶ ψηφοφορίας μέρος ε'. περὶ Δημαιρεσιῶν καὶ πὸ Ζ'. περὶ Δημοτικῆς Διοικήσεως τοῦ Νομοσχεδίου, ἐὰν οἱ πλείοτεροι μικροὶ δῆμοι δὲν ἐνωθῶσι εἰς ἓνα.

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐκάστη ἐπαρχία πρὸς εὐκολίαν τῶν εἰσπρακτόρων τῶν δημοσίων προσόδων ἐδιαιρεῖτο εἰς τμήματα συνειθισμένοι ὄντες οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν κατὰ τμήματα διαίρεσιν, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ συμμορφωθῶσι εἰς τὴν ἔνωσιν τῶν μικρῶν χωρίων.

Τὸ ἄρθρον 6 τοῦ Νομοσχεδίου θέλει εἶσθαι ὑποχρεωτικόν, διότι ὁ νόμος δὲν συγχωρεῖ δῆμον μικρότερον τῶν 200 ψυχῶν, ἤτον καλὸν ὡσαύτως νὰ ἐνωθῶσι κατὰ χρέος καὶ ὅσα χωρία ἔχοντα ὀλιγωτέρας τῶν 500 ψυχῶν, ἀλλὰ μὴ ἀπέχοντα μιτὴν ὄραν τὸ ἐν τοῦ ἄλλου.

Σελ. 4. §. 7. Περὶ σχηματισμοῦ τῶν Δήμων καὶ τῶν Δημαρχιῶν.

Μολονότι ἡ δημοτικὴ ἐνεργητικὴ ἐξουσία περιορίζεται εἰς ἓνα μόνον δήμαρχον, ἐνῶ κατὰ τὸ ἐνυπάρχον σύστημα μερίζεται ἐπίσης εἰς ὅλους τοὺς δημογέροντας μιᾶς κοινότητος, ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν διστάζει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ νέου σχηματισμοῦ, καὶ εἶναι γνώμης νὰ δοκιμασθῇ ὁ νέος νόμος εἰς μίαν μόνην ἐπαρχίαν, ἢ εἰς ἓνα νόμον, οὕτω, ἂν δὲν ἀπαντηθῶσι δυσκολίαι εἰς τὴν ἐφαρμογὴν, ἢ αὖται εἶναι ὑπερβαταί, νὰ ἐφαρμοσθῇ γενικῶς εἰς ὅλον τὸ Κράτος.

Σελίς 6. §. 8. Περὶ ἀλλαγῆς τοῦ δημότου ἀπὸ ἓνα εἰς ἄλλον δῆμον.

Ἄν καὶ εἰς τινὰ Κράτη, ὁ ἀλλάζων διαμονὴν δὲν ἀποκτᾷ τὰ δημοτικὰ δικαιώματα εἰμὴ μετὰ ἓν ἔτος, εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁμως, διότι εἶναι ἀκατοίκητος, καὶ διότι ὅλοι σχεδὸν οἱ μὴ αὐτόχθονες ὑπήκοοι τῆς Α. Μ. δὲν κατετάχθησαν ἀκόμη εἰς κανένα δῆμον, συμφέρει ὁ μεταβαίνων ἢ ὁ ἐρχόμενος νὰ στήσῃ τὴν διαμονὴν του εἰς ἓνα δῆμον, ν' ἀπολαμβάνῃ τὰ δικαιώματα ὅσα οἱ νόμοι τῶ ἐπιτρέπουσιν, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ κήρυξιν του πρὸς τὸν δήμαρχον. Εἶναι φανερόν

ὅτι αὕτη ἡ μετοικεσία ἐπιφέρει ἀπλὰς δυσχερείας εἰς τοὺς αὐτόχθονας δημότας, οἵτινες ὀνομάζουσι ξένους ὡς καὶ τοὺς πλησιοχώρους τοῦ δήμου τῶν ἄλλ' ἢ Κυβέρνησις εἶναι ἀναγκασμένη νὰ ὑπερβῆ τὴν ἐξ ἀμαθείας προερχομένην ταύτην δυσχερείαν τῶν αὐτόχθόνων διὰ καταλλήλων παραινήσεων καὶ διαταγμάτων.

Σελίς 6. §. 9. Περὶ περιθάλψεως τῶν ἐνδεῶν καὶ πενήτων.

Εἶναι χρέος ἰδιαιτέρον ἐκάστου δήμου μᾶλλον ἢ περὶ αὐτῶν φροντίς, καὶ ἐπειδὴ οἱ πένητες οὗτοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐπιπολάζουσι εἰς τὰς πόλεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι καὶ πλουσιώτεροι δήμοι, αὐταὶ δύνανται καὶ νὰ τοὺς περιθάλπουσι χωρὶς τῆς συνδρομῆς ἄλλου τινὸς δήμου· ἐξαίρουμεν ὅμως τοὺς νοσοῦντας, τοὺς μανιακοὺς καὶ τοὺς ἐσχατογήρους, διὰ τοὺς ὁποίους νὰ γίνουσι καταστήματα κατ' ἐπαρχίας ἢ νόμους, διὰ κοινῶς ἐξόδων ἀπάντων τῶν δήμων.

Σελ. 6 ἕως τέλους 7. §. 10. Περὶ τοῦ ἀπλοῦ δημότου καὶ τοῦ ἔχοντος δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν καὶ ἐκλέγεσθαι.

Ἐπειδὴ τὸ ἐνυπάρχον φορολογικὸν σύστημα τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀκανόνιστον, καὶ ἐναντίον μὲ τὸ ὅποῖον ὑποθέτει τὸ νομοσχέδιον τῶν δήμων, ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὸ πρωτόκολλόν της ἔδωκεν τοὺς λόγους της περὶ τούτου, τροπολογήσασα τὸ ἄρθρον 11 (14), περιορίσασα αὐτὸ εἰς δύο μόνον ἄρθρα, τὰ ὁποῖα ἐξέθεσεν εἰς τὸ πρωτόκολλόν της, μὲ τὰς αἰτιολογίας της τὰς ὁποίας ὑποβάλλει εἰς τὴν ἐπίκρισιν τῆς A. M.

Εἰς τὰ χωρία ὅπου ἄλλη τέχνη δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ἡ γεωργία, εὐκόλον εἶναι καὶ ἀπὸ τὴν σήμερον νὰ γνωρίσῃ τις τοὺς πλέον φορολογουμένους ἀπὸ τὴν δημοσίαν ἀποδεκάτωσιν· ὁ Ἐπαρχος ἀφ' οὗ ἀναπτύξει τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον εἰς τοὺς

κατοίκους ἐκάστου χωρίου, δύναται νὰ συντάξῃ διὰ τῶν προκριτοτέρων τοὺς καταλόγους τῶν ὀνομάτων τῶν φορολογουμένων.

Εἰς μόνας τὰς πόλεις εἶναι δύσκολον νὰ διακριθῶσιν οἱ ἔχοντες τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου δημόται, διότι αἱ τέχνηαι δὲν ὑπόκεινται εἰς φορολογίαν, ἕως οὗ δὲ τεθῆ ἡ φορολογία αὕτη, δύναται οἱ ὑπάρχοντες δημογέροντες ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Ἐπαρχοῦ, νὰ καταστρώσωσι κατάλογον τῶν εὐυπόληπτων δημοτῶν, καὶ μετὰ τὴν δημοσίαν ἔκθεσιν τοῦ καταλόγου, ἐκεῖνος ὅστις νομίζει, ὅτι τὸ ὄνομά του ἀδίκως ἡμελήθη, δύναται νὰ προσφύγῃ εἰς τὸν Ἐπαρχον καὶ νὰ ἐκθέσῃ τοὺς λόγους του, παρόντων καὶ τῶν δημογερόντων, διὰ ν' ἀποφασισθῇ ἂν πρέπη ἢ μὴ νὰ καταχωρισθῇ τὸ ὄνομά του εἰς τὸν κατάλογον, κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ νομοσχεδίου.

Μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ καταλόγου ἡ δημαρρεσιακὴ ἐπιτροπὴ θέλει γενῆ, κατὰ τὴν πρώτην φοράν, ὡς διαλαμβάνει τὸ συμπληρωτικὸν ἄρθρον, τὸ ὁποῖον ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον νὰ θέσωμεν εἰς τὸ τέλος τοῦ Νομοσχεδίου, κατὰ δὲ τὰς ἀκολουθous δημαρρεσίας ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν καθεστῶσαι δημοτικαὶ ἀρχαί, τὸ συμπληρωτικὸν τοῦτο ἄρθρον παύει καὶ ἐμβαίνει εἰς ἐνέργειαν τὸ 5'. μέρος τοῦ Νομοσχεδίου.

Σελ. 8. §. 14. Περὶ τοῦ Γ'. μέρους τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ εὔρε σύμφωνον τὸ μέρος τοῦτο μὲ τὴν γνώμην τῆς ἐκτὸς τοῦ ἄρθρου 15 νέου, (18 παλαιόν) ἀριθ. γ. περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ Δημάρχου, τὴν ὁποίαν προσφορότερον ὠνόμασεν ἀντιμισθίαν.

Σελ. 10. §. 12. Περὶ τῆς εἰς τὸ Δ'. μέρος ἀναφερομένης Δημοτικῆς περιουσίας.

Εἰς τὸ ἄρθρον 16 νέον (19 παλαιόν) τὸ Νομοσχέδιον ἐπα-

να λαμβάνει πάλιν περί δημοτικῆς περιουσίας, ἀλλ' ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὸ πρωτόκολλόν της, Συνεδρίασις Α', ἐξέθετε σαφῶς ὅτι δὲν ὑπάρχει.

Τὰ λεγόμενα λειβάδια τῶν κοινοτήτων περί τῶν ὁποίων γίνεται λόγος εἰς τὰς πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ὁδηγίας σελίς 10 δὲν εἶναι κυρίως ἰδιοκτησία τῶν κοινοτήτων ἀλλὰ δημοσία· διότι ἐπὶ Τουρκίας τὰ λειβάδια εἴτε δημοσία εἴτε ἰδιωτικὰ δὲν ἐπλήρωναν δέκατον (ἡ τουρκικὴ ἐξουσία ἀπεδεκάτιζε μόνον τοὺς καρπούς) ἀλλ' ἔδιδον κατ' ἔτος εἰς τὸν Σπαχὴν δηλ. εἰσπράκτορα, τόσα χρήματα, τόσον βούτυρον, καὶ τόσα σφακτὰ (ἀρνία) τὰ ὁποῖα ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τόπον ἀποδεκατώσεως· ἡ δὲ πληρωμὴ αὕτη ἀπεδείκνυε ὅτι τὰ λειβάδια ἦσαν τοῦ Σουλτάνου, διότι ἄλλως πληρωμὴ δὲν ἔπρεπε νὰ γίνεται εἰς τὸν Σπαχὴν.

Ἡ δὲ πληρωμὴ αὕτη ἐγένετο συγκαταβατικῇ, χάριν τῆς κοινότητος ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν ἔκαμναν οἱ ἀπλοῖ ἰδιῶται οἱ ἔχοντες λειβάδια εἰς τὴν κατοχὴν των.

Ἀλλὰ τὰ λειβάδια τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν κοινοτήτων, τὰ ἐνέμοντο δωρεάν, μόνον ἐκεῖνοι τῶν κατοίκων ὅσοι εἶχον ποίμνια, καὶ ὅσοι δὲν εἶχον, δὲν ὠφελοῦντο ἀπὸ τὴν ἐπικαρπίαν αὐτῶν. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἔχη σκοπὸν νὰ δώσῃ τὰ εἰρημένα λειβάδια ἢ μέρος αὐτῶν, ἢ ἄλλα ἀντ' αὐτῶν, εἰς ἕκαστον δῆμον, τότε κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ἐπικαρπία θελεῖ εἶσθαι πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοτικοῦ Ταμείου.

Ὅπου δὲν ὑπάρχει ἐθνικὴ γῆ, ὡς παραδείγματος χάριν, εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ προικίσῃ τοὺς δῆμους μὲ γαίας τῶν Μοναστηρίων, ἀνταλλάττουσα αὐτὰς μὲ ἴσης ἀξίας ποσότητα ἄλλης ἐθνικῆς γῆς, εἰς τὴν Πελοπόννησον ἢ στερεὰν Ἑλλάδα, ὅπου τὸ Μοναστήριον ζέρξῃ νὰ τὰς λάβῃ, ἀντὶ τῶν παραχωρησομένων εἰς τοὺς δῆμους.

Τὸ ἄρθρον 26 νέον (29 παλαιόν) διὰ τὴν εὕρεσιν ἄλλου καταλληλοτέρου εἰς τὴν ἀναλογίαν τῆς συνεισφορᾶς τῶν ἐράνων μέτρου, ἐτροπολογήθη παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς, προσθεσάσης ὅτι τὰ ἔκτακτα ταῦτα μέτρα πρέπει νὰ ὑποβάλλωντα, εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς προεστῶσης πολιτικῆς ἀρχῆς διὰ νὰ μὴ γίνωνται μὲ βᾶρος τινῶν τῶν δημοτῶν καὶ μὲ ὄφελος τῶν ἐπιλοίπων.

Σελίς 13. §. 13. Περὶ τοῦ Ε'. μέρους, ἦτοι περὶ τῶν Δημοτικῶν Ἀρχῶν.

Τὸ νέον τοῦτο δημοτικὸν σύστημα θέλει ἐφαρμοσθῆ εὐκόλως εἰς τὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις· δυσκόλως ἴσως καὶ ἀδύνατον νὰ ἐφαρμοσθῆ καὶ εἰς τοὺς μικροὺς δήμους, ὡς εἶναι τὰ πλείοτερα χωρία τῆς Ἑλλάδος· ἐντεῦθεν ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνώτεως πλειοτέρων μικρῶν δήμων εἰς ἓνα, ὡς προεξέθεσαν ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὸν § 6 τῆς παρούσης ἀναφορᾶς των.

Διὰ τὴν ἐνεστῶσαν τῶν πραγμάτων κατάστασιν, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὸ πρωτόκολλόν τῆς Συνεδρίας Ε', ὅτι οἱ Ἀστυνόμοι τῶν σημαντικωτέρων πόλεων τοῦ Κράτους νὰ διορίζωνται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, πληρωνόμενοι ἀπὸ τὸ Γαμεῖον τῆς Ἐπικρατείας ἐωσοῦ κριθῆ ἀναγκαῖα ἡ διάρκεια τοῦ ἐκτάκτου τούτου μέτρου.

Ὡσαύτως περιώρισε τὴν διάρκειαν τῶν δημοτικῶν Ἀρχῶν εἰς ὀλιγώτερα ἔτη (ἄρθ. 40 καὶ 55 νέον, 43 καὶ 58 παλαιόν) διὰ νὰ ἐμποδισθοῦν αἱ καταχρήσεις, καὶ δι' ἄλλους λόγους ἀναφερομένους εἰς τὸ πρωτόκολλον τῆς Ε'. Συνεδριάσεως.

Ἐνεκρίθη δὲ εἰς τὴν ἰδίαν συνεδρίασιν νὰ προστεθῆ εἰς τὸ ἄρθρ. 41 νέον (44 παλαιόν) ὅτι ὁ Νομάρχης δύναται νὰ παύσῃ προσωρινῶς τὸν Δήμαρχον κτλ. τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔχουν καὶ οἱ Ἐπαρχοὶ τῆς Γαλλίας.

Σελ. 41. §. 14. Τμήμα 5'. Περὶ τῶν Δημαιορесиῶν.

Ἀπὸ τὸ ἄρθρον 59 (παλαιὸν 62) ἀριθ. γ'. ἀφηρέθη ἡ λέξις πταΐσμα· δι' ἀπλὰ ἐπανορθωτικὰ πταΐσματα εἶναι ἀνοίκειον νὰ στερηθῇ ὁ δημότης τὸ πολύτιμον τῆς ψήφου.

Ἐπειδὴ αἱ ὀδηγίαι (σελίς 21) ἐπιβάλλουν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὸ χρέος τοῦ νὰ γνωμοδοτήσῃ ἂν ἡ προφορικὴ ψηφοφορία κατὰ τὸ ἄρθρον 65 νέον (68 παλαιόν) δύναται νὰ γεννήσῃ καταχρήσεις, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξέθεσεν εἰς τὸ πρωτόκολλόν της, Συνεδριάσις 5', ὅτι συμφέρει ἡ μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει διὰ κυάμων μυστικὴ ψηφοφορία.

Εἰς τὸ ἄρθρον 70 νέον (73 παλαιόν) ἀριθ. 2 ἐνεκρίθη νὰ προστεθῇ, οἱ μετερχόμενοι νομικὴν τινα βιομηχανίαν διὰ τοὺς εἰς τὸ τέλος τῆς Γ'. Συνεδριάσεως ἐκτεθειμένους λόγους εἰς τὸ πρωτόκολλον τῆς Ἐπιτροπῆς.

Αἱ ὀδηγίαι (Σελίς 23—24) ὑποχρεοῦν τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ δώσῃ αἰτιολογημένην γνώμην, α'. ἂν ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 77 νέον (80 παλαιόν) ψηφοφορία διὰ τὰς θέσεις τοῦ Δημάρχου καὶ τῶν Παρέδρων δύναται νὰ ἀπαντήσῃ μεγάλας δυσκολίας, καὶ β'. ποῖοι πρέπει νὰ ἐκλέγωνται ἕωσοῦ εἰσαχθῇ τὸ σύστημα ἀμέσου φορολογίας.

α) Ἡ Ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ ὅτι διὰ μὲν τὰς πόλεις καὶ τοὺς μεγάλους δήμους τῶν κωμοπόλεων, δὲν θ' ἀπαιτηθῇ δυσκολία, ἀρκεῖ μόνον νὰ δοθῇ εἰς τοὺς δήμους ὁ τύπος τοῦ ψηφοδελτίου κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ ἐκλογεῖς θά καταγράφουν τὰ ὀνόματα τῶν παρ' αὐτῶν ἐκλεγομένων, καὶ ν' ἀναπτυχθῇ ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ψηφοφορεῖν ἀπὸ τὸν Ἐπαρχον, καὶ ἀπὸ τὴν δημαιορειακὴν ἐπιτροπὴν.

Ἄρθρον 74 νέον καὶ 77 παλαιόν. Διὰ δὲ τοὺς μικροὺς Δήμους, ἐπειδὴ οἱ πλειότεροι τῶν ἐκλογέων εἶναι ἀγράμμα-

τοι, συμβάλλει ὁ εἰς τὸν §. 14 τῆς παρούσης ἀναφορᾶς ἐκθεμένος τρόπος, δηλ. ἡ διὰ κυάμων μυστικὴ ψηφηφορία.

6) Περὶ δὲ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι ἕωσοῦ εἰσαχθῆ σύστημα ἀμέτρου φορολογίας, ἡ Ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι τὰ νέα ἄρθρα 11, 59, 60 καὶ 71, ὡς φαίνονται τροποποιημένα, προσδιορίζουν προσωρινῶς ἀπὸ ποῖα προτερήματα ἐξαρτᾶται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι· οἱ δὲ λόγοι τῆς ἐπιτροπῆς ἐξετέθησαν εἰς τὸ πρωτόκολλόν τῆς Συνεδρίας Γ'. εἰς τὸ ἄρθ. 11 καὶ Συνεδρίας 5'. εἰς τὸ ἄρθ. 59. νέον.

Περὶ τῶν παλαιῶν χρεῶν τῶν Δήμων.

§. 16. Ὁ ἀριθμὸς 3. τοῦ ἄρθ. 106 (109 παλαιόν) ὁ ὁποῖος φέρει « αἱ δημοτικαὶ Ἀρχαὶ πρὸς ἐξόφλησιν ὑπαρχόντων χρεῶν νὰ δανείζωνται νέα κεφάλαια » ἔθεσε τὴν Ἐπιτροπὴν εἰς βαθείας σκέψεις· μετὰ ἰκανὴν συζήτησιν ἐνεκρίθη ὅτι εἶναι ἀνοίκειον νὰ τεθῆ ἀποφαντικῶς, ἢ εἰσέτι ὑπὸ ἐξέτασιν αὐτῆ σπουδαία συζήτησις, εἰς τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο, ἐπρόσθεσεν εἰς τὸ εἰρημένον ἄρθρον τὸ ἐξῆς σχόλιον· « δηλ. (χρεῶν) γενησομένων μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Νόμου » καὶ ὅχι τῶν παλαιῶν τῶν τε πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Νόμου τούτου, ὡς φαίνεται καὶ εἰς τὸ πρωτόκολλόν τῆς Συνεδρίας Ζ'.

Μολονότι τὸ 5'. ψήφισμα τῆς ἐν Ἀργεὶ τετάρτης ἐθνοσυνελεύσεως ἐκάνοντε τὸν τρόπον τῆς πληρωμῆς τῶν ἐπὶ Ὀθωμανικῆς ἐξουσίας τῶν τοιούτων χρεῶν, παραδεχομένης ταῦτα ὡς ἐθνικὰ χρέη, ὅπως καταχωρισθῶσιν εἰς τὸν Κώδικα τοῦ ἐθνικοῦ χρέους, πληρονομένης τῆς Κυβερνήσεως ὀλίγον κατ' ὀλίγον διὰ τσοῦτου ἢ τοιούτου δεσμίματος ἐπι-

βαλομένου εἰς τὰς κοινότητας, τῶν ὁποίων θέλει ἀναδεχθῆ τὰ χρέη, τίποτε μέχρι σήμερον δὲν ἐνεργήθη, ἀλλ' οὔτε εἶναι εὐκολον νὰ ἐνεργηθῆ, διὰ τὸ ἀδύνατον τοῦ ποσοῦ καὶ τὸ ἀτακτον τῶν τοιούτων χρεῶν.

Ἄλλα σχεδὸν τὰ τοιαῦτα χρέη τῶν κοινοτήτων δὲν ἐγέναν δι' ἄλλην αἰτίαν, εἰμὴ διὰ νὰ πληρώσουν τοὺς ἐκτάκτους φόρους καὶ ἐράνους τῆς Τουρκικῆς ἐξουσίας, καὶ διὰ ἐξοδα τῶν τότε προκρίτων (πολλάκις μάταια καὶ ἐπιβλαβῆ) πρὸς καταδίωξιν ἢ ἀλλαγὴν τῶν ὑπαλλήλων ἀρχῶν ὀθωμανικῶν ἢ χριστιανικῶν.

Ἄσται κοινότητες εἶχον εὐκαταστάτους κατοίκους, ἐπλήρωναν ἀμέσως τοὺς εἰρημένους φόρους ἢ ἐράνους, ὅσται δὲ ἦσαν ἄποροι ἐδανείζοντο εἰς τὸ ὄνομα ἐνὸς ἢ πλειόνων τῶν προκρίτων των, οἱ ὁποῖοι ἦσαν καὶ δανεισταί, ἐνίοτε ἐδάνειζον καὶ ἄλλοι αὐτόχθονες ἢ ξένοι.

Ἐκ τούτου συνάγεται, ὅτι τὰ χρέη ταῦτα τῶν κοινοτήτων ὄντα ἰδιαίτερα χρέη ἐκάστης κοινότητος, ἐπειδὴ αἱ εὐποροὶ κοινότητες τὰ ἐπλήρωνον ἀμέσως, αἱ δὲ ἄποροι ἐδανείζοντο διὰ νὰ τὰ πληρώσουν, δὲν δύνανται ποτὲ νὰ γενοῦν τῶρα χρέη τοῦ ἔθνους ὅλου, διότι θὰ συμμερισθῶσι τὰ χρέη ταῦτα καὶ αἱ κοινότητες, ὅσται δὲν ἔχουν τοιαῦτα χρέη.

Τὸ ν' ἀναδεχθῆ ὅλον τὸ ἔθνος τὸ χρέος μιᾶς κοινότητος, ἤθελεν εἶσθαι τὸ αὐτὸ, ὡσὰν νὰ ἀναδεχθῆ μία κοινότης τὸ χρέος ἐνὸς ἀπλοῦ πολίτου.

Δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι αἱ κοινότητες ἐδανείσθησαν καὶ ἀπὸ Ὀθωμανοῦς, οἱ ὁποῖοι ἂν καὶ ἔχασαν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐξουσιάσουν τὰ κτήματά των, διότι τὸ ἐν Λονδίνω Συμβούλιον τῶν τριῶν Δυνάμεων ἀπεφάσισε νὰ δοθῶσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος· δὲν θὰ ζητήσωσιν ἄρα γε αὐτοὶ ἢ οἱ κληρονόμοι των τὰ πρὸς τὰς κοινότητας δάνειά των;

Διὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ τοὺς τοιοῦτους ἡ Ἐπιτροπὴ νομίζει ἀναγκαῖον, τὸ ὁποῖον ἐπρόσθεσε σχόλιον εἰς τὸ ἀρθ. 106 νέον, μένον εἰς τὴν ἐπίκρισιν τῆς Α. Μ.

§. 16. Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει ἄλλας παρατηρήσεις νὰ ἐκθέσῃ, ἀλλὰ μετὰ τὰς ὁποίας ὑποβάλλει τροποποιήσεις καὶ προσθαφαιρέσεις, θεωρεῖ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον σύμφωνον μὲ τὰ ἤθη καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου, καὶ ἔργον ἀξίον τῆς πατρικῆς φιλοδικαίας Κυβερνήσεως τῆς Α. Μ.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 2 Ὀκτωβρίου 1833.

Ἡ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τῶν Δήμων ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ

Κ. ΣΧΙΝΑΣ, Π. ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ, Σ. ΣΚΟΥΦΟΣ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΙΡΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ.

ΜΕΧΡΙ τούδε προοιμιάζοντες τὴν μελέτην τοῦ ἐπαρχιακοῦ καὶ δημοτικοῦ νόμου, ὠμιλήσαμεν ἀδιαιρέτως περὶ δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν θεσμῶν πρὸ τῆς ἰσχύος τῶν σημερινῶν νόμων. Εἰς τὸ ἐξῆς ἰδίως θέλομεν πραγματευθῆ περὶ δήμου καὶ τῶν διεπόντων αὐτὸν κανόνων.

Ἐπάρχει μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ ἐπαρχίας καὶ δήμου· ἡ μὲν ἔχει τεχνητὴν τινὰ ὕπαρξιν, δημιουργημένη ἀπὸ τὸν νόμον, ὁροθετουμένη ἀπὸ αὐτὸν καὶ κανονιζομένη ὡς πρὸς τὰς σχέσεις τῆς πρὸς τοὺς δήμους καὶ πρὸς τὸ κράτος. Ἄλλ' ὁ δῆμος, μ' ἔλον ὅτι καὶ αὐτὸς διοικῆται ἀπὸ κανόνας ἐντὸς νόμου περιεχομένου, βλαστάνει καὶ αὐξάνει αὐτοφύτως. Καθὼς φαντασθῆ τις ἄθροισμα οἰκογενειῶν, εὐθὺς συγκροτεῖται ἡ κοινότης, καὶ εὐθὺς ἀναφαίνεται ἡ ἀνάγκη ἀρχῆς τινὸς πηγαζούσης ἀπὸ κοινὴν ἐκλογὴν, ἔχουσιν ἔργον γὰρ πρᾶττε τὰ δημόσια τοῦ δήμου πράγματα. Διὰ τοῦτο εἰς τὰς πλέον πρωτογενεῖς κοινωνίας, καθὼς καὶ εἰς τὰς μᾶλλον προβεβηκυίας κατὰ τὸν πολιτισμὸν, ἀπαντᾷ τις πανταχοῦ τὸν δῆμον ἄμορφον καὶ χονδροειδῆ, ἢ πολιτισμένον καὶ τέλειον κατὰ τὰς κοινωνίας ἐντὸς τῶν ὁποίων ζῆ.

Ἡ ἐπαρχία εἶναι περιφέρεια διοικητικὴ, περιγραφεῖσα διὰ τὴν εὐκολωτέραν διαχείρισιν τῶν δημοσίων πραγμάτων, ἐνῶ

ὁ δῆμος ἀποτελεῖ σῶμά τι αὐτοτελές, ὑπάρχον ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ κοινωνισμοῦ.

Ποία μεγαλητέρα ἀπόδειξις τοῦ αὐτοφθοῦς τῶν δήμων, παρά τὸ νὰ εὑρίσκειται μεταξὺ τοῦ σκότους τοῦ μεσαιῶνος, ὀργανιζόμενος λαθραίως καὶ κραταιούμενος ἀπὸ αὐτὰς τὰς περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπροσπάθουν νὰ πνίξωσι τὰ τελευταῖα αὐτοῦ σπέρματα. Ἐπὶ τουρκοκρατίας μεταξὺ τῶν τριχυμιῶν τῆς τυραννίας ὁ δῆμος ὑπῆρξεν, ἔζησε, καὶ ἔζησε πολλάκις ἰσχυρὸς καὶ ἔνδοξος. Ἔχει δίκαιον ὁ Κ. Τοκεβίλλε (α), λέγων μὲ τὴν Ἰταλιτὸμορφον φράσιν του· *c'est l'homme qui fait les royaumes et crée les republiques, la commune parait sortir directement des mains de Dieu*. δηλ. ὁ δῆμος εἶναι ἀναγκαῖον προῖόν τῶν βροτῶν τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἐνέσταξεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Τοῦτο εἶναι ἀληθές· ἀλλ' εἶναι ἐπίσης βέβαιον, ὅτι ἐὰν ἀπαντᾷ κανεὶς πανταχοῦ κοινοῦτητας, δυσκόλως εὑρίσκει τακτικῶς ὀργανισμένην τὴν κοινοτικὴν ἐλευθερίαν, καὶ τοῦτο διότι αἱ κυβερνήσεις ἦναι συχνὰ πολέμια τῶν ἰδίων συμφερόντων. Ἡ κοινοῦτης τὸν ἀνθρώπον χωρισμένον καὶ ἀδύνατον συνάπτει μὲ τοὺς ὁμοίους του, συνδέει μὲ μυρίους δεσμοὺς, καὶ οὕτως ἡ γενικὴ κοινωνία τὸν παραλαμβάνει εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἰσχυρῆς, ἱκανὸν ν' ἀντιπαραταχθῆ ἑναντίον τοῦ γενικοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐξησκημένον εἰς τὰ κοινωνικά του χρέη· ἀλλὰ συγχρόνως ὁ σύνδεσμος αὐτός, προστατεύει ἀπὸ τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς τὰς ἐπεμβάσεις· διότι εἷς μόνος παλίτης δὲν δύναται ν' ἀντιτάξῃ παρὰ ὑποταγὴν ἢ ἀνίσχυρον ἀντίστασιν· ἀλλὰ κτηνότητες ὁλόκληροι δὲν τυραννοῦνται εὐκόλως.

(α) De la democratie en Amerique t. 1.

Διὰ τοῦτο ὁσάκις αἱ κοινότητες εὐρέθησαν ἀπέναντι τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς, χωρὶς μεσολαβοῦντα προστάτην, ἐνικήθησαν καὶ ἐξουδενώθησαν. Παραδείγματα φέρομεν αὐτὸν τὸν πόλεμον τῶν Γαλλικῶν κοινοτήτων πρὸς τὴν Μοναρχίαν, ἀφοῦ αὕτη κατισχύσασα τοῦ φεουδαλισμοῦ δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκη τῶν κοινοτήτων, καὶ τελευταῖον ὅσα ἐξεθέσαμεν περὶ τῆς καταργήσεως τῶν δημογεροντιῶν ἐπὶ τοῦ Κυβερνήτου.

Ἄλλὰ διότι μάλιστα ὁ δῆμος καὶ ὁ ὀργανισμὸς του συντείνει τόσον εἰς τὴν εὐρυθμίαν τοῦ ἀνθρωπίνου κοινωνισμοῦ, πρέπει εὐλαβῶς νὰ διατηρῆται, καὶ νὰ θεωρῆται ἱεροσουλία ὁσάκις αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ χρησιμεύουσιν ὡς ὄργανον αἰσχροκερδοῦς πορισμοῦ, ἢ ὁσάκις μετατρέπεται καὶ παραμορφοῦται ἡ ἔννοια τοῦ δημοτικοῦ νόμου, πρὸς ὄφελος τῶν δικακούντων, καὶ ἀπὸ τῶν φατριῶν τὰς ὁρμάς.

Ὁ Δημοτικὸς νόμος περιέχει 124 ἄρθρα, διατρούμενος εἰς ἑννέα μέρη, καὶ ὑποδιαιρούμενος εἰς κεφάλαια. Πραγματεύεται — Περὶ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς διαιρέσεως τῶν δήμων. — Περὶ τῶν ἰδιοτήτων καὶ δικαιωμάτων τοῦ δημότου. — Ποῖα δικαιώματα ἔχει ὁ Δῆμος καὶ ποίας ὑποχρεώσεις ἀναλαμβάνει. — Ἐπειδὴ ἡ ἐνέργεια τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ὑποχρεώσεων ἢ ἐκπλήρωσις, ἀπαιτεῖ ὑπαρξιν πόρων, ὁμιλεῖ περὶ αὐτῶν, πηγαζόντων ἀπὸ δημοτικὴν περιουσίαν ἢ ἀπὸ ἐπίθεσιν φόρων, καὶ ἀπὸ διανομὴν δημοτικῶν ἐργασιῶν. — Τῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῶν δικαιωμάτων ἡ ἐνέργεια πρέπει ν' ἀνατεθῆ εἰς ἀρχάς· ποῖαι αἱ δημοτικαὶ αὗται ἀρχαί· εἰς πόσας τάξεις διαίρουνται· ποῖα τὰ καθήκοντα ἐκάστης· πῶς γίνεται αὐτῶν ὁ διορισμὸς καὶ ποῖα τὰ μέσα τὰ ἐξασφαλίζοντα τὴν ἀνόθευτον ἐκλογὴν. — Μετὰ ταῦτα ὁ νόμος πραγματεύεται περὶ ἐκάστης τῶν δημοτικῶν διακρεσιῶν καὶ τελειοῦται διὰ τοῦ μερὸς Η ῥυθμίζοντος με-

ρικώτερον τὰς σχέσεις τῶν δήμων πρὸς τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν, καὶ κανονίζοντος τὰ τῆς διοικητικῆς ἐποπτείας.

Ἄλλ' ὁ δημοτικὸς νόμος περιέχει γενικόν τινα κώδικα αὐθύπαρκτον, ἐπαρκοῦντα εἰς τὴν διοίκησιν τῶν δήμων καὶ εἰς ὅσον μέρος γενικῆς διοικήσεως ἀνατίθεται εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχάς; Ὅχι βεβαίως. Ἡ δημοτικὴ διοίκησις περιλαμβάνει σχεδὸν ὅλους τοὺς διοικητικοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ αὐτοὶ προϋπάρχουσι τοῦ δημοτικοῦ, ἢ κανονίζουσιν ἀντικείμενα ἔχοντα ἀνάγκη νὰ περιλαμβάνωνται εἰς ἰδιαίτερούς νόμους, καὶ ὅχι νὰ συσσωματῶνται κατὰ περιστάσιν ἐντὸς τοῦ δημοτικοῦ· ἐπομένως ὁ δημοτικὸς συμπληροῦται ἀναγκαίως ἀπὸ τοὺς λοιποὺς διοικητικοὺς, καὶ ἦτον ἄτοπον τὸ νὰ κολοβώσῃ τις αὐτοὺς ἢ νὰ τοὺς νομοθετήσῃ ἐκ νέου καὶ νὰ τοὺς εἰσθιβάσῃ δυναστικῶς ἐντὸς τοῦ δημοτικοῦ. Ἀλλὰ μετὰξὺ αὐτῶν, μερικοὶ ἐτέθησαν ἐπίτηδες διὰ τὴν δημοτικὴν διαχείρισιν καὶ εἶναι ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τῶν περὶ δήμων θεσμῶν, π. γ. Τὰ ἄρθρα 27, 28 κτλ. περὶ ἐμμέσων καὶ ἀμέσων δημοτικῶν φόρων πραγματευόμενα, ἐνεργοῦνται διὰ τῶν περιοδικῶς ἐκδιδομένων νόμων περὶ δημοτικῶν φόρων. Αἱ περὶ δημαιρεσιῶν ὁδηγίαι ὑπὸ μορφήν νόμου ἐκδοθεῖσαι ἀπὸ 8 (20) Ἰουνίου 1834 ἀναπληροῦσι τὴν συντομίαν τῶν περὶ ἐκλογῆς κανόνων τοῦ δημοτικοῦ νόμου· ἐπίσης καὶ ὁ νόμος ἀπὸ 31 Μαρτίου (12 Ἀπριλίου) 1835 περὶ ἱερομονάχων εἶναι ἀναπληρωτικὸν ἄρθρον τοῦ περὶ δήμων νόμου. Ἄλλοι δὲ νόμοι κανονίζοντες ἀντικείμενα μὴ ὄντα ἰδίως δημοτικά, ἀλλ' ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὴν δημοτικὴν διοίκησιν πρέπει νὰ συνδεθῶσι μὲ τὸν δημοτικὸν νόμον, καὶ νὰ περιληφθῶσιν εἰς τὴν αὐτὴν ἀνάπτυξιν ἐντὸς γενικῆς πραγματείας περὶ δημοτικῆς διοικήσεως. Τὸ ἄρθ. 3 (Δ. Ν.) λέγει, ἕκαστος ὑπῆκοος τοῦ κράτους θέλει

ἀναγκαιῶς καταταχθῆ εἰς ἓνα ὄμιμον. Διὰ τὴν ἡξέυρη τῆς ποῖοι οἱ ὑπῆκοοι τοῦ κράτους πρέπει ν' ἀνατρέξῃ εἰς τὸν περὶ ἰθαγενείας νόμον. Ἴδὲ καὶ τοὺς νόμους περὶ φόρου ἐπιτηδευμάτων, περὶ φόρου ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν, περὶ στρατολογίας κτλ.

Ἐπομένως ἡμποροῦμεν νὰ θεωρήσωμεν ὡς ὁμολογούμενον, ὅτι καὶ ἄλλοι νόμοι συνυπάρχουν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καθόσον δὲν καθηρέθησαν καὶ δὲν ἀντίκεινται αἱ διατάξεις τῶν μὲ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ δημοτικοῦ νόμου.

Τί ἐστὶ δῆμος· ὁ νόμος δὲν ὀρίζει μῆτε ἔχει χρέος νὰ ὀρίσῃ· ἀλλὰ δύο τῆς λέξεως αἱ ἔννοιαι: Δῆμον ὀνομάζομεν τὴν τοπικὴν περιφέρειαν ἐπὶ τῆς ὁποίας εὐρίσκονται τὰ μέλη δῆμου τινός· σημαίνει πρὸς τούτοις καὶ τὸ σύνολον τῶν στοιχειωδεστέρων σχέσεων γεννωμένων ἀπὸ τὴν συνένωσιν πολιτῶν εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν ἢ εἰς τὴν αὐτὴν ἀγροτικὴν περιφέρειαν (α), ῥυθμιζομένων διὰ τοπικῆς τινος ἀρχῆς. Ἐκαστος πολίτης ἔχει διπλὰς σχέσεις· τὰς γενικὰς πρὸς τὴν ἐπικράτειαν, καὶ τὰς μερικὰς πρὸς τὸν δῆμον· καὶ ὁ δῆμος ἐπίσης, διφυεῖς σχέσεις κέκτηται, καθόσον θεωρεῖται ὡς αὐθύπαρκτον, ἢ μέρος τῆς γενικῆς πατρίδος, τῆς ἐπικρατείας.

Ὁ δημοτικὸς νόμος γενικὸς πρὸς ὅλους τοὺς δήμους καθιερώνει τὴν ἰσότητά μεταξὺ τῶν δήμων διαφόρων τάξεων· διὰ τοῦτο ὁ μικρότερος καὶ ὁ μεγαλύτερος αὐτῶν ἔχουσι τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις. Εἰς τινὰ κράτη Γερμανικὰ καθὼς εἰς Πρωσίαν, ὑπάρχει διαίρεσις μεταξὺ ἀστυκῶν καὶ ἀγροτικῶν δήμων, καὶ ἐκ τούτου δύο

(α) Les citoyens considérés dans les relations locales qui naissent de leur réunion dans une ville ou dans certaines parties des campagnes. L. 1791.

νομοθεσίαι διαφορετικαί ἐγεννήθησαν· ἡ περὶ τῶν πόλεων, καὶ ἡ περὶ τῶν ἀγρῶν. Τὴν διάκρισιν ταύτην ἠθέλησαν νὰ καθιερώσωσι καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλ' ἀπεκρούσθη εἰς τὴν πατρίδα ταύτην τῆς ἰσότητος.

Πόθεν προκύπτει αὕτη ἡ διαστολή; Ἐντὸς τῶν πόλεων ἐμφωλεύει τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία· εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐπικρατεῖ ὁ γεωργικὸς βίος· εἰς τὰς πόλεις εὐρίσκεται περιπλοκὴ συμφερόντων, ἀνάγκαι πολυειδεῖς ἀδιακόπως ἀναγεννώμεναι, ἔξεις πολυτελείας καὶ κομψότητος· εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐκ τούναντίου, αἱ ἀνάγκαι εἶναι ὀλίγαι, ἀπλοϊκώταται καὶ εὐκόλος ἡ θεραπεία των, ἡ διαφορὰ λοιπὸν τῶν ἐργασιῶν καὶ ἀναγκῶν ἀποτελεῖ διαφόρους τὰς μεταξὺ τῶν συνδημοτῶν σχέσεις καὶ διάφορον τὸν τρόπον τοῦ κανονισμοῦ των· ἀλλ' ἡ διάκρισις αὕτη δὲν εὐρίσκεται εἰς Ἑλλάδα, καὶ θέλει ἐξαλειφθῆ εἰς τὰς Γερμανικὰς Ἐπικρατείας, ἐν αἷς συνδυάζεται τόσον εὐτυχῶς, τὸ εὐκραές καὶ ἄνετον τοῦ ἀγροτικοῦ βίου μὲ τὴν βιομηχανικὴν ἐργασίαν.

Ἄλλ' ἴσως ἡ διαστολὴ αὕτη ἔχει καὶ ἱστορικὴν τινα πηγὴν. Κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα αἱ νομαδικαὶ ῥοπαὶ τῶν κατακτησάντων τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν βαρβάρων ἔπαυσαν καὶ ἀνεπτύχθη ὁ φεουδαλικὸς ὄργανισμός.

Οἱ κατακτηταὶ ἐνιδρύνθησαν εἰς τοὺς ἀγροὺς, καὶ ἐντὸς αὐτῶν κατασταθέντες ἀνήγειρον τὸν φεουδαλικὸν πύργον των· ἀπέναντι τοῦ πύργου ὑψώθη ἡ ἐκκλησία, καὶ περὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν πύργον τὰ καταλύματα τῶν χωρικῶν, αἱ ὁποῖοι ὑπεῖκον ὡς δουλοπάροικοι εἰς τοὺς κατακτητάς.

Ἄλλ' αἱ πόλεις διαφυλάξασαι μέχρις αὐτῆς τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Σχβιγγνύ, ἔχθη τινα Ῥωμαϊκῶν θεσμῶν, διὰ τῆς ἰσχύος τοῦ ἀρχαίου των ὄργανισμοῦ καὶ διὰ τῆς βοηθείας τοῦ κλήρου, ὑπέκυψαν μὲν εἰς τὴν φεου-

δαλικήν ἰσχύν τῶν κατακτητῶν, ἀλλὰ διατηρήσαντες ἐσωτερικὴν τινα διοίκησιν καὶ ὄργανισμὸν δημοτικόν, διεφύλαξαν τὰς τέχνας, τὸ ἐμπόριον, καὶ τὰ γράμματα ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.

Αἱ πόλεις πρὸς διάσωσιν τοῦ ὄργανισμοῦ τούτου ἀντέστησαν, καὶ ἐπολέμησαν συχνὰ γενναίως ἐναντίον τῶν τιμαριωτῶν. Ὁ πόλεμος ἀλλοπρόσαλλος περὶ τὰ ἀποτελέσματα του, ἐπέφερεν ἐνίοτε τὴν καταστροφὴν τῶν πόλεων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ, τὴν ἐπιχορήγησιν χάρτου (charte) ἐντὸς τοῦ ὁποίου κατεγράφοντο τὰ ἀμοιβαῖα δικαιώματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῶν κοινοτήτων καὶ τῶν τιμαριωτῶν. Ἐκ τῆς διαφόρου αὐτῆς ἱστορικῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀγροτικῶν καὶ ἀστυκῶν πληθυσμῶν, ἦτον φυσικὸν οἱ ἀγροὶ ἀπελευθερωθέντες βραδέως, μετὰ τὴν τελείαν τοῦ φεουδαλισμοῦ κατάργησιν ἐν ὑποκύψωσιν εἰς διαφόρους ἔξεις καὶ ἔθιμα δημοτικά (α).

Ἄρθρ. 1.

- Ὅλον τὸ Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος θέλει διαιρεθῆ εἰς
- » Δήμους· ἐκάστου δὲ Δήμου θέλει προσδιορισθῆ ἡ περιοχὴ.
- » Ἐκτεταμένα δάση, ἔλη, καὶ ἄλλοι ἀκαλλιέργητοι καὶ
- » ἀλίγως κατοίκους ἔχοντες τόποι θέλουν διαιρεθῆ εἰς ἰδίας
- » περιοχάς. »

Ἄρθρ. 3.

- Ἐκαστος ὑπήκοος τοῦ κράτους πρέπει νὰ ᾔηται αὐτὸς καὶ
- » ἡ οἰκογένειά του μέρος Δήμου τινός.
- » Οἱ κατοικοῦντες τὰς εἰς τὸ ἄρθρ. 1, 6' διαλαμβανομέ-
- » νας ἰδίας περιοχάς ὑπάγονται εἰς τὸν πλησιέστερον Δῆμον
- » καθόσον ἀφορᾷ τὸ διοικητικὸν καὶ τὴν αὐτοχθονίαν, ἕως

(α) Περὶ τούτου ἰδὲ *Histoire de la civilisation en France* par Guizot.

» ὅτου, αὐξανομένου τοῦ ἀριθμοῦ των, ἀπαρτίσωσιν ἴδιον
» Δῆμον. »

Τὰ ἄρθρα 2 καὶ 3 περιέχουσιν ἀρχὴν θεμελιώδη. Τὸ μὲν λέγει, ὅτι κἀνὲν μέρος τοῦ κράτους δὲν δύναται νὰ εὐρίσκειται ἐκτὸς δημοτικῆς τινος περιφερείας· τὸ δὲ ὅτι κἀνεὶς ὑπήκοος τοῦ κράτους, δηλ. πολίτης Ἑλλήν, δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἦναι ἐλεύθερος ἀπὸ δημοτικὸν δεσμόν.

Ὁ δεσμὸς οὗτος, εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον τῆς κοινωνίας· διὰ τοῦ δήμου ἢ κεντρικῆ ἀρχῆ κυβερνᾷ τὸ ἄτομον καὶ διαβιβάζει τὰς θελήσεις τῆς εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς ἐπικρατείας. Πῶς μέλλει λοιπὸν νὰ διοικηθῆ τοπικὴ τις περιφέρεια μὴ ὑπαγομένη εἰς δημοτικὴν ἀρχήν; Πῶς τὸ ἄτομον θέλει προστατεύσει τὴν ὑπαρξίν του καὶ θέλει ἔλθῃ εἰς σχέσιν μὲ τὸ κράτος παρὰ διὰ τοῦ Δήμου; Ὁ δῆμος πρὸς τούτοις ἔχει βάρη καὶ ὠφελείας, κέκτηται ὑποχρεώσεις καὶ δικαιώματα, πῶς ἤμπορεῖ νὰ διαφύγῃ τις τῶν ὑποχρεώσεων τὴν ἐκπλήρωσιν ἀποφεύγων τοῦ νὰ γίνῃ μέλος δήμου;

Ἄλλὰ δύναταί τις ἴσως, παραιτούμενος τῶν δημοτικῶν ὠφελειῶν, νὰ διαφύγῃ καὶ τὰ βάρη, κατὰ τὸν κανόνα τοῦ ἀστυχοῦ δικαίου. Τοῦτο εἶναι ἀδύνατον· διότι ὁ Δῆμος εἶναι συνέπεια τοῦ κοινωνισμοῦ, καὶ εὐρισκόμενός τις ἐντὸς κοινωνίας δὲν ἤμπορεῖ νὰ μείνῃ ἀμέτοχος τῶν ἀναγκαίων ἐπακολουθημάτων τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

Δύναταί τις νὰ ἀπωθήσῃ ὠφελημάτων τινῶν τὴν ἀπόλαυσιν, π. γ. τὸ νὰ μὴν ὀδηγῆ τὰ βροσκήματά του εἰς δημοτικὴν νομὴν, ἢ νὰ στερῆται τοῦ δικαιώματος τῆς προικοδοτήσεως καὶ τῆς πτωχοκομίας, ἀσθενῶν νὰ μὴ καταφεύγῃ εἰς τὸ δημοτικὸν νοσοκομεῖον, ἀλλ' εὐρισκόμενος ἐντὸς δήμου, ἐξασφαλίζεται διὰ τῆς δημοτικῆς ἀστυνομίας, ἀναπνέει ἀέρα εὐκραῆ, ἀπολαμβάνει μύρια ὠφελήματα τὰ ἑποῖα ἢ ἐντὸς

δήμου παρουσία αναγκαίως συνεπιφέρει· αὐτῶν τῶν πλεονεκτημάτων δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ παραίτησις καὶ ἐπαμένως δὲν ἠμπορεῖ τις νὰ ἀποφύγῃ τοῦ νὰ γείνη μέλος δήμου, προρασιζόμενος ὅτι δὲν συμμετέχει δημοτικῶν ὠφελημάτων.

Ἄλλ' ὁ νόμος ἀποδέχεται ἐξαιρέσεις τινὰς ὡς πρὸς τοὺς τόπους καὶ ὡς πρὸς τοὺς κατοίκους.

Τὸ ἄρθρον 1 § 2 λέγει, ἐκτεταμένα δάση, ἔλη, καὶ ἄλλοι ἀκαλλιέργητοι (γρ. ἀκατοίκητοι) καὶ ὀλίγους κατοίκους ἔχοντες τόποι θέλουν διαιρεθῆ εἰς ἰδίας περιοχάς.

Ὁ δὲ § 2 τοῦ 3 ἄρθρου, οἱ κατοικοῦντες τὰς εἰς τὸ ἄρθρον 1 β' διαλαμβανόμενας ἰδίας περιοχάς κτλ. πραγματεύεται περὶ τῆς δημοτικῆς καταστάσεως τῶν κατοίκων, τῶν ἐντὸς τῶν περιοχῶν εὑρισκομένων. Τί δὲ αἱ περιοχαὶ αὗται; ἀποτελοῦσιν διοικητικὴν αὐθύπαρκτον μονάδα ἔχουσαν ἴδια δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις; Ὁ νομοθέτης δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλην στοιχειωδεστέραν τοῦ δήμου· ἀλλ' ἐθεώρησεν ἄδικον τὸ νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς ὅλας τὰς δημοτικὰς ὑποχρεώσεις τόποι ἀπωκισμένοι καὶ ὀλιγοίκητοι, ἀδυνατοῦντες ἐκ τῆς ὀλιγανθρωπίας καὶ ἀποστάσεώς των, νὰ συμμεθέξωσι τῶν δημοτικῶν ὠφελειῶν· ἐπομένως προσήφθησαν μὲν εἰς τὸν πλησιέστερον δῆμον, ἀλλὰ προσωρινῶς, μέχρις ὅτου κατοικισθέντες γίνωσιν ἱκανοὶ νὰ προβιβασθῶσιν εἰς δήμου κατάστασιν. Διὰ τοῦτο τὸ ἄρθρ. 3 ὑπάγει τοὺς κατοίκους τούτους εἰς τὸν πλησιέστερον δῆμον ὡς πρὸς τὸ διοικητικὸν καὶ τὴν αὐτοχθονίαν· δηλ. αἱ πρὸς τὸ κράτος σχέσεις τῶν κατοίκων τούτων θέλουν ἔχει ὄργανα τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς τοῦ πλησιεστέρου δήμου, καὶ ἐπειδὴ ἕκαστος ὑπήκοος τοῦ κράτους πρέπει νὰ ᾔηται μέλος δήμου τινός, οἱ ἐντὸς τῶν περιοχῶν τούτων εὑρισκόμενοι, θεωροῦνται ὡς

ἀνήκοντες εἰς τὸν πλησιέστερον δῆμον, ἀλλ' ἀπαλλάττονται τῶν πλειόνων δημοτικῶν ὑποχρεώσεων.

Ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις ἀποσταλεῖσα εἰς τὴν ἐπὶ μορφώσεως τῶν δήμων ἐπιτροπὴν, δικαιολογεῖ τὴν περὶ περιοχῶν διάταξιν λέγουσα, ὅτι τὰ μέρη ταῦτα ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κράτους εὐρισκόμενα, πρέπει νὰ διατηρηθῶσιν ἀκέραια καὶ ἀπαρομοίωτα. Δὲν ἀποδεχόμεθα τὴν αἰτιολογίαν ταύτην, διότι ἀγνοοῦμεν κατὰ τί τὰ κτήματα τοῦ κράτους θέλουσι κατακερματισθῆ ἐντὸς τῶν ὁρίων δήμου συμπεριλαμβανόμενα· ἐκ τούναντίου μάλιστα, ἡ δημοτικὴ ἀρχή, εἴτε ὡς ὄργανον τῆς διοικήσεως, εἴτε αὐτεπαγγέλτως, ἤθελεν εὐκολώτερον προστατεύει ταῦτα. Πρὸς τούτοις τὸ κράτος ὡς πρὸς τὴν παρουσίαν ἀποχωρίζεται τῶν δήμων· δύναται μὲν νὰ θεσπίσῃ τὸ ἀφορολόγητον τῶν ἰδίων κτημάτων, διὰ νὰ μὴν αὐξήσῃ ἀνωφελῶς τῆς εἰσπράξεως τὰς δαπάνας, ἀλλ' ἤθελεν ἀδικήσῃ τὸν δῆμον, ἐὰν διὰ τοιούτων μέσων ἐζήτει νὰ ὑπεκφύγῃ τὰ δημοτικὰ βάρη (α).

Ἄρθρ. 2.

» Τὰ ὅρια τῶν Δήμων καὶ περιοχῶν θέλουν τεθῆ, λαμβανομένης ἐπιμελῶς ὑπ' ὄψιν τῆς φυσικῆς τοποθεσίας, καὶ, ὅπου εἶναι δυνατόν, κατὰ τὰ ὑπάρχοντα μόνιμα σήματα, ὡς δηλαδὴ τὰς ράχεις τῶν βουνῶν, τὰς φάραγγας, τὰ νερὰ καὶ τὰ τοιαῦτα.

» Τὰ ὅρια θέλουν σημειωθῆ δι' ὀροθετικῶν λίθων. »

Τὸ κράτος δὲν δύναται νὰ διοικηθῆ καλῶς πρὶν διαιρεθῆ εἰς διάφορα τμήματα· ἀλλ' ἐκ τῆς καλῆς διαιρέσεως γεννᾶται οἰκονομία καὶ ὀραστηριότης περὶ τὴν διοικητικὴν ἐνέρ-

(α) Ἡ περὶ περιοχῶν διάταξις τοῦ νόμου οὐδέποτε ἐτέθη εἰς πρᾶξιν καὶ ἐπομένως αἱ διακρίσεις αὗται ἔμεινον ἀνενέργητοι.

γειαν. Όταν οί πολίται ένοικοῦσιν έντός εύρύθμων τοπικῶν διαιρέσεων, τότε τά δικαιώματα καί τά συμφέροντά των συμμαχοῦντα εύκολώτερον, συντηροῦνται άμειβαίως καί υπερασπίζονται· ή δέ συνένωσις αύτη ένισχύουσα τήν δημοτικὴν καί τήν κεντρικὴν άρχήν συντείνει θαυμασίως εἰς τήν εύδαιμονίαν τοῦ δήμου καί τῆς έπικρατείας.

Τὸ άρθρον 2. θέτει κανόνας τινάς περι όροθετήσεως δήμων, κοινάς εἰς τὰς όροθετήσεις τῆς έπαρχίας καί αὐτοῦ τοῦ κράτους. Ἄλλ' οί κανόνες οὔται εύκρινίζονται καί πλατύνονται έντός τῶν άπό 25 Δεκεμβρίου 1839 όδηγιῶν τῆς γραμματείας τῶν Ἐσωτερικῶν.

Όταν πρόκειται νά τεθῶσι κανόνες γενικοί, σκοπὸν έχοντες τήν έκτέλεσιν νόμου τινός, καί νόμου μάλιστα θεμελιώδους, εἶναι τακτικώτερον νά έκτίθενται ὄχι έντός όδηγιῶν, αἱ όποῖαι δέν εἶναι ύποχρεωτικαί παρά εἰς τοὺς ύπαλλήλους λειτουργοὺς εἰς οὓς άπευθύνονται· άλλ' έντός διατάγματος κανονιστικοῦ, (α) έχοντος ισχὺν πλέον μόνιμον πλέον άφιλονείκητον, καί συνταυτιζομένου με τὸν νόμον τοῦ όποίου άποβλέπει τήν έκτέλεσιν. Ἄλλὰ όφείλομεν νά έκτιμήσωμεν τοὺς κανόνας τούτους καί έντός όδηγιῶν εύρισκομένους.

Ἐκ τοῦ νόμου συνδυαζομένου με τὰς όδηγίας πρακύπτει, ὅτι ή διοικητικὴ άρχή, χωρὶς νόμου καί χωρὶς Β. διατάγματος, εἶναι άρμοδία νά διατάξη τήν μεταβολήν τῶν συνόρων τῶν δήμων. Ἡ διοίκησις όφείλει μὲν νά κάμῃ τήν έλαχίστην τοῦ δικαιώματος χρῆσιν· διότι αἱ σχέσεις τῶν πολιτῶν ένισχύονται καί κανονίζονται διὰ τῆς μακρᾶς έξεως, ένώ διὰ τῆς άστατάτου μεταβολῆς τῆς δημοτικῆς περιφερείας άσθενοῦσι καί αποβαίνουσιν άφιθόλαι· άλλὰ μετὰ τὸν ὀργανισμόν τῶν

(α) Ὅρα εἰς τὰ τοῦ Δημάρχου καθήκοντα περι τῆς διακρίσεως ταύτης.

δήμων, τὰ ὄρια ταῦτα ἔπρεπε νὰ τεθῶσιν ἅπαξ μονίμως καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνάγκης ταύτης αἱ ὀδηγίαι σκοπεύουν νὰ θεραπεύσωσιν.

Ἡ ὀροθεσία γίνεται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διοικητοῦ κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἐκάστου δήμου διορίζει τριμελῆ ἐπιτροπὴν ὀροθετῶν· καθεὶς αὐτῶν λαμβάνει ὀδηγίας παρὰ τοῦ διοικητοῦ, προσδιορίζοντος πόθεν ἀρχίζει ἡ ὀροθετικὴ ἐργασία, πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως. Οἱ ὀροθέται τῶν γειτνιαζόντων δήμων ἐργαζόμενοι κοινῇ πρὸς εὕρεσιν παλαιῶν ὀροθετικῶν σημείων, καὶ πρὸς διαγραφὴν νέας γραμμῆς συνόρων, βεβαιοῦσιν ἐντὸς πρακτικῶν τὴν ὀροθεσίαν, ἥτις κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Δημοτικοῦ νόμου καὶ κατὰ τὰς ὀδηγίας, λαμβάνει κατὰ πρόκρισιν τὰ φυσικὰ παρὰ τεχνητὰ σημεῖα ὀροθετήσεως. Ὅταν οἱ ὀροθέται συμφωνῶσιν, ἔχει καλῶς· εἰδεμὴ ἀναφέρονται εἰς τὰ δημοτικὰ συμβούλια τὰ ὁποῖα ἀφ' οὗ ἀποπειραθῶσι νέον συμβιβασμὸν καὶ ἀποτύχωσιν, ἀναθέτουσιν εἰς τὸν διοικητὴν νὰ ἀποφασίσῃ πρωτοκλήτως περὶ τούτου. Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τοῦ διοικητοῦ προσβάλλῃ συμφέροντα ἢ δικαιώματα, ἐκκαλεῖται εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν γραμματεῖαν, ἀνεκκλήτως ἀποφασίζουσαν. Ἡ δὲ δικαιοδοσία τῆς Γραμματείας ἀναφαίνεται πρωτοκλήτως καὶ ἀνεκκλήτως, καθόσον οἱ δύο ἢ οἱ πλείονες ὀροθετούμενοι δήμοι ὑπάγονται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἢ εἰς διαφόρους διοικήσεις. (α)

Ἐκ τοῦ νόμου τούτου προκύπτει, ὅτι ἡ περὶ ὀρίων τῶν δήμων διένεξις ἀποφασίζομένη ἀπὸ τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν

(*) Εἶδὲ τὸ κείμενον τῶν ὀδηγιῶν ἀπὸ 25 Δεκεμβρίου 1839.

δὲν δύναται νὰ δώσῃ χώραν πρὸς ἀνακοπὴν ἢ ἔφεσιν ἐνώπιον οὐδεμιᾶς ἄλλης ἀρχῆς· διότι ἡ διοικητικὴ κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν, ἐνεργεῖ κατὰ τὰς κυβερνητικὰς ἀνάγκας καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἐὰν προσκρούῃ ἰδιωτικὰ συμφέροντα (C. d'état 26 Février 1823.

Ἄλλὰ διότι μάλιστα ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ στερεῖται τακτικῆς δικαιοδοσίας, δὲν δύναται, ἐπὶ λόγῳ ὁρθότησεως δύο δήμων, νὰ λύσῃ διενέξεις, ἀναγομένας εἰς τὰ ἰδιωτικὰ τῶν δημοτῶν ἢ καὶ τῶν δήμων δικαίωματα, διότι θέλει ὑπερβῆ τὴν ἀρμοδιότητά της περιλαμβάνουσαν συμφέροντα μᾶλλον παρὰ δικαίωματα. Ἐπομένως ὁ διοικητὴς ὁρθοθετῶν, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἀποφανθῆ, εἰς ποῖον τῶν δύο δήμων ἀνήκει ἐνὸς κτήματος δημοτικοῦ ἢ κτησίς ἢ ἡ ἐπικαρπία· διότι τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὰ δικαστήρια (α).

Ἄρθρ. 4.

« Πᾶν χωρίον ἔχον τοῦλάχιστον 300 κατοίκους δύναται
» νὰ σχηματίσῃ ἴδιον Δῆμον μὲ ἰδίαν Δημοτικὴν Ἀρχήν.

» Μικρότερα χωρία, σποράδην κείμενα οἰκίαι, μύλοι καὶ
» ἄλλαι οἰκοδομαί, πρέπει νὰ ἐνωθοῦν εἰς Δῆμον, ἢ μετ'
» ἀλλήλων, ἢ μὲ πλησίον τι κείμενον μεγαλύτερον χωρίον,
» ἢ, κατὰ τὴν εἰς τὸ ἄρθρ. 3, 6' διαλαμβανομένην περίπτω-
» σιν, νὰ προσηλωθοῦν πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὸν πλησιέστερον
» Δῆμον. Κατὰ τοῦτο δὲ θέλουν ληφθῆ μετ' ἐπιστασίας
» ὑπ' ὄψιν αἱ ὑπάρχουσαι σχέσεις καὶ συγχωνεύσασιν.

» Τὸ αὐτὸ θέλει γενῆ καὶ ὡς πρὸς τὰ μοναστήρια. »

Τὸ ἄρθρον 2 πραγματεύεται περὶ ὁρθοθεσίας τῶν δήμων· τὸ 4 περὶ σχηματισμοῦ· τὸ μὲν ὑποθέτει τοὺς δήμους

(α) Ἡ ὁρθοθεσία τῶν δήμων δὲν ἐνεργήθη εἰσέτι δια τὰς προ πολλοῦ μελετωμένας καὶ πρὸ ὀλίγου ἐκτελεσθείσας συγχωνεύσεις.

ὑπάρχοντας καὶ τὰ σύνορά των ἀμφιβαλλόμενα· τὸ δὲ, κατὰ ποίας ἀναλογίας πληθυσμοῦ καὶ ἐκτάσεως σχηματιζόμενοι οἱ δήμοι, δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν δημοτικὸν σκοπὸν. Τὸ ζήτημα εἶναι τὸ σπουδαιότατον ἀφ' ὅσα ὁ δημοτικὸς νόμος περιέχει.

Εἶδομεν, ὅτι ἐὰν τὸ κράτος καὶ ἡ ἐπαρχία δημιουργοῦνται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, ὁ δήμος προκύπτει αὐτοδημιουργητος ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ· ὁ νόμος δύναται νὰ μορφώσῃ τὸν δήμον, ἀλλ' ἐν γένει αὐτὸς προϋπάρχει παντὸς δημοτικοῦ ὀργανισμοῦ διότι ἔχει ἰδίαν ὑπαρξιν, ὡστὶ καὶ σάρκα, τὰ ὅποια παρὰ τῆς φύσεως αὐτῆς παρέλαβεν. Ἐπομένως δὲν δύναται ὁ νομοθέτης νὰ καταργήσῃ αὐτὸν, νὰ τὸν διαιρέσῃ τυραννικῶς εἰς δύο ἢ πολλὰ μέρη, ἢ νὰ συνάψῃ εἰς ἓν δύο ἢ πολλοὺς δήμους. Εἶναι ἀδιάφορον ἐὰν ὁ δήμος ᾖ μὲν μέγας ἢ μικρὸς· πολλάκις οἱ μικρότεροι δήμοι ἔχουν ἀρχαιότεραν καὶ πλεον̄ σεβαστὴν ὑπαρξιν, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῶν ἀντιτείνουσι περισσότερον εἰς τὸ νὰ συγχωνευθῶσι μετ' ἄλλων, προσηλωμένοι ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν ὑπόκρημνον ἐκκλησίαν των καὶ εἰς τὸ κοιμητήριον ὅπου ἀναπαύονται τόσαι γενναὶ ἀφανῶν προγόνων. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος Mounier ἔλεγεν *l'individualité d'une commune est une sorte de propriété qu'il faut respecter*. Ἡ ἀτομικότης κοινότητός τινος εἶναι ἰδιοκτησία, τὴν ὅποιαν ὀφείλομεν νὰ σεβασθῶμεν. *Rapport à la chambre des pairs sur les attributions des autorités municipales*. Ὁ δὲ Κύριος Montlosier *La suppression d'une commune est une sentence de mort prononcée contre elle*. Ἡ κατάργησις κοινότητος εἶναι ποινὴ θανάτου κατ' αὐτῆς ἐπιβαλλομένη.

Ὅσοι περιφρονοῦντες τὴν ἀτομικότητα τῶν δήμων, ζητοῦσιν ἀδιακόπως διαιρέσεις καὶ συγχωνεύσεις λησμονοῦσιν

ὅτι ὁ δῆμος δὲν εἶναι διοικητικὴ περιφέρεια τὴν ὁποίαν ὁ νομοθέτης καὶ ἡ διοίκησις κατὰ θέλησιν ἠμποροῦν νὰ ἐπεκτείνωσιν ἢ νὰ σμικρύνωσιν· ἀλλ' ὄν γεννηθὲν χωρὶς τῆς βοηθείας τοῦ νόμου ἢ τῆς διοικήσεως, τὸ ὅποιον ἐπομένως καμμία ἀνθρώπινος δύναμις δὲν δύναται νὰ κατακερματίσῃ. Ἀλλὰ θεωρουμένου τοῦ δήμου καὶ ὡς διοικητικῆς περιφερείας, διατί διὰ τῆς ἀστάτου συστολῆς ἢ ἐπεκτάσεως τῆς περιφερείας ταύτης νὰ παρεκτρέπωνται αἱ δικαστικαὶ καὶ διοικητικαὶ σχέσεις τῶν δημοτῶν, καὶ νὰ συντρίβεται αὐθαιρέτως ἑταιρεία συγκοινωνιῶν πρὸ αἰῶνων ὑπάρχουσα;

Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἴσχυσαν νὰ διασώσωσι τοὺς δήμους ἀπὸ τὰς συγχωνεύσεις, καὶ ἰδοὺ ποῖα ἐπιχειρήματα ἀντιτάττουσιν οἱ φίλοι τῆς συγχωνεύσεως. Τὸ κράτος διηρημένον εἰς λίαν μικροὺς δήμους δὲν δύναται νὰ ἐπιβῆσθαι μήτε εἰς τὸν μερικὸν σκοπὸν τοῦ δήμου, μήτε εἰς τὸν γενικὸν τοῦ κράτους.

α'. Διότι εἰς δῆμον ὀλιγάνθρωπον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἡ δραστηριότης ἐκείνη, ἡ ὁποία γεννᾶται ἀπὸ μόνην τὴν συγκοινωνίαν πολλῶν κατοίκων.

β'. Μικροὶ δήμοι δὲν δύνανται νὰ ὑποφέρωσι φόρους ἱκανοὺς νὰ συντηρήσωσι δημόσια καταστήματα ἐπωφελῆ.

γ'. Ἐντὸς μικρῶν δήμων δὲν εὐρίσκονται ἄνθρωποι ἱκανοὶ νὰ πράξωσι τὰ δημόσια πράγματα· τὸ κράτος ἀποκτᾷ μὲν ὄργανα διοικήσεως ἀπειράριθμα, καθόσον οἱ δήμοι πολυπλασιάζονται, πλὴν ἀτελεῖ καὶ ἀνίκανα νὰ φέρωσιν εἰς πέρας τοὺς κοινωνικοὺς σκοποὺς καὶ νὰ εὐχαριστήσωσι τὰς ἀνάγκας.

Διότι μεταβολαὶ τινες ἐσωτερικαὶ τοῦ δήμου καθιστῶσι τὴν περιφερείαν τοῦ δυσανάλογον πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ δήμου καὶ πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῆς γενικῆς διοικήσεως.

Αὐτοὶ οἱ λόγοι ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς ν' ἀποδεχθῶμεν ὡς ἐξαίρεσιν, τῆς συγχωνεύσεως τὴν ἀνάγκην, ἐξαίρεσιν ὁμῶς

στηρίζουσαν τὸν κανόνα τοῦ ἀδαιρέτου καὶ ἀπαραβιάστου τῶν δήμων. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν, τοιαύτη ἡ γενομένη κατάχρησις τῆς συγχωνεύσεως, ὥστε κατέστη ἀμφισβητούμενη ἡ ὕπαρξις καὶ ἡ ἀτομικότης ὄλων τῶν δήμων· καὶ ἀντὶ δήμων κινδυνεύομεν νὰ ἔχωμεν διοικητικὰς περιφερείας, συνεχομένας τὰς περισσοτέρας εἰς δημοτικὴν συγκοινωνίαν ἀπὸ μόνον τὸν δεσμὸν τοῦ νόμου. Εἶθε ὁ χρόνος καὶ ἡ ἔξις νὰ γεννήσῃ πάλιν δημοτικὸν σύνδεσμον καὶ ἀπὸ τεμάχια κοινοτήτων δυναστικῶς συνενωθέντα εἰς δήμον, ν' ἀναζήσῃσι δήμοι ἔχοντες τὰ αὐτὰ συμφέροντα, τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ τὰς αὐτὰς ῥοπὰς πρὸς κοινὸν δημοτικὸν κέντρον!

Ἄρθρ. 8.

« Ὁ σχηματισμὸς καὶ ἡ διαίρεσις τῶν Δήμων διατάττεται παρὰ τοῦ Βασιλέως· ἀλλὰ διὰ νὰ γένη εἰς τὸ μέλλον »
 » μεταβολὴ τοῦ ἅπαξ προσδιωρισμένου διοργανισμοῦ αὐτῶν,
 » ἀπαιτεῖται προηγουμένως ἡ γνωμοδότησις τοῦ ἀρμοδίου
 » Δημοτικοῦ Συμβουλίου, καθὼς καὶ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ καὶ
 » τοῦ Νομαρχικοῦ Συμβουλίου. »

Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἔπρεπε νὰ προταχθῇ τῶν τεσσάρων προηγουμένων ἄρθρων, διότι κανονίζον, κατὰ ποῖον τρόπον δύναται ὁ δήμος νὰ σχηματισθῇ καὶ νὰ διαιρεθῇ, θέτει ἐγγυήσεις τινὰς ἐμποδιζούσας τὰς ἀτοπίας ἀδικαιολογήτων συνενώσεων καὶ κατακερματισμῶν. Ἀπαιτεῖται ἡ γνωμοδότησις τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, διότι ἔχοντα ταῦτα ἄμεσον συμφέρον εἶναι ἀρμόδια ν' ἀποφανθῶσι περὶ δημοτικῶν πραγμάτων τῶν ἐπαρχιακῶν, ὡς ἐχόντων ἔργον νὰ ἐπιβλέπωσι τὰ τῶν δήμων πράγματα, καὶ διότι ἡ συνένωσις καὶ ἡ διαίρεσις μεταβάλλει τὰς σχέσεις τῶν δήμων πρὸς τὴν ἐπαρχίαν καὶ πρὸς τὴν διοικητικὴν περιφέρειαν, καὶ διότι εὐρισκόμενα ὑπεράνω τῶν δήμων, δύνανται νὰ κρίνωσιν ἀπαθῶς τὰ συγκρουό-

μενα συμφέροντα πολλῶν δήμων, καὶ οὕτω νὰ φωτίσωσι τὴν κυβέρνησιν.

Ἡ γνώμη των εἶναι ὑποχρεωτική; ὄχι βεβαίως· διότι ἐκ φύσεως τὰ διοικητικὰ συμβούλια δὲν ἔμποροῦν νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν θέλησίν των εἰς τὴν κυβέρνησιν. Διορίζονται παρὰ τοῦ νόμου πλησίον τῆς διὰ νὰ φωτίζωσι καὶ νὰ ὀδηγῶσιν αὐτήν· ἀλλὰ καθὼς ζητήσουν νὰ καταστήσωσι τὴν γνώμην των ὑποχρεωτικὴν, τότε ἡ ἐξουσία, ἡ ἐκτέλεσις καὶ εὐθύνη τῆς ἐκτελέσεως μεταβαίνει εἰς αὐτά· ἡ δὲ κυβέρνησις παρεκπίπτει εἰς ἀψύχου καὶ ἀνευθύνου ἐκτελεστοῦ κατάστασιν. Ἐπομένως ἡ κυβέρνησις ὀφείλει μὲν νὰ ζητήσῃ καὶ ν' ἀκούσῃ τὴν γνώμην των, ἀλλ' εἶναι ἐλευθέρα ν' ἀποδεχθῇ ἢ νὰ ἀπορρίψῃ αὐτήν.

Τὰ συμβούλια δύνανται αὐθορμήτως νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν κυβέρνησιν τὴν γνώμην των περὶ τῆς διαιρέσεως καὶ τῆς συνενώσεως τῶν δήμων;

Ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἶναι ἰδίως διοικητικόν, ἀναγόμενον εἰς τὴν καλὴν διαχείρισιν τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν πραγμάτων, νομίζω ὅτι τὰ δημοτικὰ καὶ ἐπαρχιακὰ συμβούλια δὲν εἶναι ἀναρμόδια νὰ ἐκφράζωσι τοιαύτας εὐχάς. Τὰ 28 καὶ 29 ἄρθρα τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίῶν νόμου, καλῶς ἐρμηνευόμενα, ἐπιτρέπουσι τὴν αὐθόρμητον περὶ τούτου γνωμοδότησιν.

Αἱ διατυπώσεις αὗται καὶ ἀκριβῶς ἐκπληρούμεναι, ἐξασφαλίζουν ἀτελῶς τὴν ἀτομικὴν τῶν δήμων ὑπαρξιν. Διὰ τοῦτο εὐκταῖον ἤθελεν εἶναι νὰ εἰσαχθῇ ἡ ἐξῆς ἐπὶ τοῦ νόμου μεταβολή. Ὅσακις τὰ δημοτικὰ καὶ ἐπαρχιακὰ συμβούλια συμφωνοῦσι περὶ τῆς συνενώσεως, τότε ἡ σύμπνοια αὕτη ἀναγγέλλει, ὅτι ἀληθῶς ἡ συνένωσις ἢ ἡ διαίρεσις εἶναι σύμφωνος μὲ τὰ συμφέροντα καὶ τῶν δήμων καὶ τοῦ κράτους, καὶ

ἐπομένως ἀρκεῖ πρὸς πραγματοποίησιν τῆς μεταβολῆς τὸ βασιλικὸν διάταγμα· ἀλλ' ὡσάκις ἡ γνωμοδότησις ἐκδίδεται ἀποφατικὴ ἢ ἀσύμφωνος, ὑπαρχούσης ἀμφιβολίας περὶ τῆς ὠφελείας τῆς μεταβολῆς, ἔπρεπε νὰ εἰσαχθῇ ἄλλη ἐγγύησις, ἢ *διάταξις νόμου* ὀρίζοντος τοῦ δήμου τὴν συνένωσιν ἢ τὴν διαίρεσιν.

Οἱ Γάλλοι ἀκριβέστεροι ἡμῶν φύλακες τοῦ ἀπαραβιάστου τῶν δήμων, ἐθεώρησαν ὅτι ὡσάκις ἔλθῃ ὁ νομοθέτης εἰς ἀνάγκην νὰ συνενώσῃ ἢ νὰ διατέμνῃ δῆμον, ἡ ἀνάγκη αὕτη ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ μὲ ὅσας πλείστας ἐγγυήσεις.

Ἴδού ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐξιστόρησις. Ἡ συντακτικὴ συνέλευσις διατηρήσασα τὰς ὑπαρχούσας πόλεις, κωμοπόλεις, χωρία καὶ ἐνορίας, ἐπρότρεψε τὰς ἐπαρχιακὰς δικαίησεις, νὰ βοηθῶσι τὴν συνένωσιν πολλῶν δήμων εἰς ἓνα, πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ δημοτικοῦ συστήματος καὶ ἀπλοποίησιν τῆς διοικήσεως (*instruction 12 Novembre 1790*).

Κατὰ τὰ συντάγματα τοῦ 1791 καὶ 1795 ἡ διαίρεσις καὶ ὁ σχηματισμὸς τῶν δήμων, ἐγένετο διὰ *νομοθετικῶν ἀποφάσεων*, μέχρι τῆς ἀναγορεύσεως τοῦ Ναπολέοντος ὡς ὑπάτου. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἐξ ἀναλογίας νόμου τινὸς περὶ δικαιοδοσίας τῶν εἰρηνοδικείων, ἡ ἐκτελεστικὴ ἀρχὴ ἐξέδιδε τοιαύτας ἀποφάσεις, ἀλλὰ περιβεβλημένας μὲ πλείστας διατυπώσεις, προηγουμένης τῆς γνώμης τῶν διαμεριζομένων ἢ συνενωμένων δήμων καὶ ὅλων τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Τὰς διατυπώσεις ταύτας τὸ ἀπορρίφθῆν περὶ δήμων νομοσχέδιον τοῦ 1829 ἐπροσπάθησε νὰ συνάψῃ εἰς νόμον, καὶ τελευταῖον ὁ νομοθέτης τοῦ 1835 ἐνομοθέτησεν. Ἴδὲ 1, 2, 3 ἄρθρα τοῦ Νόμου ἀπὸ 1837 *sur les attributions les autorités municipales*.

Ἄρθρ. 5.

« Ὁ σχηματισμὸς Δήμων ἐχόντων ὀλιγωτέρους τῶν
» 300 κατοίκων ἐμπορεῖ νὰ γένη κατ' ἐξαίρεσιν τότε μόνον,
» ὅταν ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν σχέσεων πηγάζωσιν ἰδιαί-
» τεροι λόγοι πρὸς τοῦτο, καὶ ὅταν οὐδὲ ὁ διορισμὸς τῆς Δη-
» μοτικῆς Ἀρχῆς, οὐδέ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν δημοτικῶν σκο-
» πῶν παρεμποδίζεται διὰ τοῦ τριούτου σχηματισμοῦ.

» Πρὸ πάντων δὲ θέλουν δίδεσθαι κατὰ τοῦτο αἱ δυναταί
» εὐκολίαι, ὅταν πρόκηται λόγος νὰ συνοικισθῶσι νέα χωρία
» δι' ἀποίκων. »

Τὸ ἄρθρον 4 ἀπαιτεῖ τοῦλάχιστον 300 κατοίκους διὰ
νὰ σχηματισθῇ δῆμος· τὸ παρὸν περιέχει ἐξαίρεσιν τοῦ
ἐλαχίστου τούτου ὅρου, διὰ τὴν ἐκ τοῦ πολέμου ἐρήμωσιν
τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ἐπικρατουςῶν
ἐλπίδων περὶ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Νόμου, ὅτι ἡ Ἑλλάς θέλει
κατοικισθῆ ἐξ ἀποίκων οἱ ὁποῖοι ἐξῶθεν ἤθελον συρρέουσι, καὶ
διότι ἀπαιτήσας ὁ νόμος, ὅλ' οἱ κάτοικοι καὶ ὅλ' οἱ τόποι τῆς
Ἑλλάδος νὰ περιληφθῶσιν ἐντὸς δήμου, ὥφειλε νὰ χορηγήσῃ
ὅλας τὰς πρὸς τοῦτο εὐκολίας. Οἱ λόγοι οὗτοι, καὶ ἰδιαίτε-
ραί τινες περιστάσεις, καθὼς ἡ ἀπομόνωσις κατοίκων ὀλιγω-
τέρων τῶν 300 ἐντὸς νησίου, ἢ ἐντὸς δρυμῶν ἀπωκισμένων,
δικαιολογοῦσι τὴν ἐξαίρεσιν τῆς ὁποίας ὁμως ἡ ἐφαρμογὴ
ἀποσοβεῖται ἀπὸ τὸν Ν., ὡσάκις ὁ διορισμὸς δημοτικῆς
ἀρχῆς εἶναι ἀδύνατος καὶ ἐκ τῆς ὀλιγότητος τῶν κατοίκων
ἀποτυγχάνει ἡ τῶν δημοτικῶν σκοπῶν ἐκπλήρωσις (ἰδὲ
ἄρθ. 18).

Ἄρθρ. 6.

« Ἐνωθέντων πλειοτέρων χωρίων εἰς ἓνα δῆμον, ἐπιφυ-
» λάττεται εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἡ ἰδιοκτησία του, ἡ ἀπόλαυσις
» τῆς περιουσίας, τὴν ὁποίαν ἤθελεν ἔχει τυχόν κατὰ τὴν

» ἐποχὴν τῆς ἐνώσεως, καὶ ἡ ἰδιαιτέρα αὐτῆς διαχειρίσις ἢ
» δὲ περιουσία αὕτη δὲν δύναται νὰ συγχωνευθῆ, εἰμὴ ὅταν
» τὰ ἐνωθέντα χωρία συγκατατεθῶσιν ὁμοφώνως εἰς τοῦτο,
» καὶ ὅταν καὶ τὰ μὴ ἔχοντα δικαίωμα εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν
» ταύτην ἀγοράσωσι τὴν εἰς αὐτὴν μετοχὴν, κατὰ τὰ ἐκδο-
» θησόμενα Διατάγματα. »

Ὁ δῆμος καθὼς ἠθικὸν ὄν δύναται νὰ ἔχη περιουσίαν. Τὴν δὲ δημοτικὴν περιουσίαν, ἀποτελοῦσι τὰ κτήματα κινητὰ ἢ ἀκίνητα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὅλοι οἱ κάτοικοι ἑνὸς ἢ πολλῶν δήμων ἔχουν ἴσον δικαίωμα κτήσεως ἢ ἐπικαρπίας (α).

Ἐπειδὴ δὲ μεταξὺ τῶν συνενουμένων ἢ διατεμνομένων δήμων εἶναι πιθανὸν νὰ ἔχη ἕκαστος ἰδίαν περιουσίαν, ὁ νομοθέτης ἠθέλησε νὰ κανονίσῃ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο.

Τὸ σύστημά του εἶναι σύμφωνον μὲ τὴν αὐστηρὰν δικαιοσύνην, ἀποτρέπουσαν τὴν μικροτέραν προσβολὴν ἐναντίον τοῦ ἱεροῦ τῆς ἰδιοκτησίας δικαιώματος· ἀλλ' ἐπιφέρει πολλὰς ἀτοπίας μὴ συμφωνούσας μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ δημοτικοῦ συνδέσμου.

Ὁ δῆμος εἶναι συγκοινωνία, γεννηθεῖσα ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀμοιβαίας προστασίας καὶ τῆς κοινῆς τῶν ἀγαθῶν διαχειρίσεως· καθὼς πολλοὶ δῆμοι συνενούμενοι φυλάξωσι περιουσίαν μὴ ἀνήκουσαν εἰς ὅλους, καὶ ὠφελήματα εἰς τινὰς αὐτῶν περιοριζόμενα, τότε ἀναγεννῶνται ἀντιζηλῖαι, τὰ συμφέροντα συγκρούονται, καὶ ὁ δημοτικὸς σύνδεσμος διαρρήγνυται.

Διὰ ταῦτα ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ συνενούσα τοὺς δήμους, ὀφείλει πρὸ πάντων νὰ προσπαθῆ παντὶ σθένει νὰ συνταυ-

(α) Ἴδὲ 542 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος.

τίζη τὰ δικαιώματα, νὰ συνδέη τὰ συμφέροντα, καὶ νὰ τὰ ὑπάγη εἰς τὴν αὐτὴν διαχείρισιν καθὼς ἐφίεται τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἄρθρου 6.

Ἐὰν δὲ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον ἢ κεντρικὴ ἀρχὴ καὶ τὰ συμβούλια πρέπει ν' ἀπέχῃσι τριούτων ἀσυμφόρων συνενώσεων.

Ἄλλ' ὁ νόμος ἐνταῦθα ἐπιτρέπων εἰς διάφορα τμήματα δήμου τινός, χωριστὴν ἰδιοκτησίαν καὶ χωριστῶν δικαιωμάτων ἀπόλαυσιν, δὲν ἐπρονόησε, πῶς ἡ τμηματικὴ αὕτη περιουσία θέλει διαχειρίζεσθαι. Τοῦτο εἶναι σπουδαῖον, διότι ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ δὲν δύναται νὰ διαχειρίσῃ παρὰ τὰ κοινὰ τοῦ δήμου συμφέροντα. Πρὸς τούτοις μεταξὺ διαφόρων δήμων συνενωθέντων, δύναται νὰ ἀνεγερθῇ ἀμφισβήτησις περὶ τῆς κτήσεως ἢ νομῆς τῶν κτημάτων· πῶς εἶναι δυνατόν ἢ διεκδίκησις τῶν διαμαχομένων δικαιωμάτων νὰ ἐνεργῆται ἀπὸ τὸ αὐτὸ σῶμα ἐκλελεγμένον ἀπὸ τοὺς δύο ἀντιδίκους ;

Νομίζομεν ὅτι ἡ ἔλλειψις αὕτη, δύναται ν' ἀναπληρωθῇ ἐκλεγμένων, ἐντὸς τοῦ συνενωθέντος δήμου, δύο ἢ τριῶν ἢ ἑνὸς διαχειριστῶν τῆς περιουσίας ταύτης, ἢ ἀνατιθεμένης τῆς διαχείρισεως εἰς ἓνα τῶν παρέδρων, περιστοιχιζόμενον ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς μᾶλλον φορολογουμένους τοῦ τμήματος.

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐγεννήθη ὑπὸ αὐτὴν τὴν μορφήν.

Ἐπάρχει ὁ ἀπὸ 12 (24) Μαΐου 1835 νόμος περὶ τῆς ἐν δικαστηρίῳ παραστάσεως τοῦ δημοσίου τῶν δήμων καὶ λοιπῶν σωματείων, καθ' ὃν αἱ δῆμοι θέλουν ἐνάγει καὶ ἐνάγεσθαι εἰς τὰ δικαστήρια διὰ τῶν δημάρχων ἢ κοινότης Κάδδης, ἄλλοτε μὲν αὐθύπαρκτος, ἤδη ἀποτελοῦσα μέρος τοῦ δήμου Κοτυλαίων (Εὐβοία ἐπαρχία Καρυστίας) διαφιλονεικοῦσα κτήματά τινα ἐναντίον τοῦ δημοσίου, διώρισε διὰ τοῦ δημάρχου πληρεξούσιον τὸν δικηγόρον ὅστις ἐνήγαγε

τὸ δημόσιον, διεκδικῶν τὰ κτήματα ταῦτα. Γενομένης ἐνστάσεως παρὰ τοῦ δημοσίου, ἐξεδόθη παρὰ τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν ἡ ἐξῆς ἀπόφασις.

Ἀπόφασις τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν. Κοινότης
Κάδδη κατὰ τοῦ Δημοσίου.

« Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ περὶ συστάσεως τῶν Δήμων νόμου, ἐνωθέντων πολλῶν χωρίων εἰς ἓνα Δῆμον ἐπιφυλάττεται εἰς ἓνα ἕκαστον αὐτῶν ἡ ἰδιοκτησία του. ἡ ἀπόλαυσις τῆς περιουσίας τῆν ὁποίαν ἤθελε τυχὸν ἔχει κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐνώσεως καὶ ἡ ἰδιαιτέρα αὐτῶν διαχείρισις· ἐπομένως ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν ταύτην ἐξακολουθεῖ νὰ θεωρῆται ὡς αὐθύπαρκτον ἠθικὸν πρόσωπον, δυνάμενον νὰ ἐνάγεται ἕνεκα αὐτῆς ἐνώπιον αὐτῶν.

• Ἐπειδὴ ἀφοῦ ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν ταύτην ἀποτελεῖ ἰδιαιτερον ἠθικὸν πρόσωπον, διάφορον ἀπὸ τὸν δῆμον μεθ' οὗ ἐνώθη, ἔπεται ὅτι ὁ δῆμος οὗτος δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ δικαστηρίου, καθόσον ἀφορᾷ τὴν περιουσίαν ταύτην ἐφ' ἧς ὁ δῆμος δὲν ἔχει κἀνὲν οἰονδήποτε συμφέρον.

• Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ κοινότης τοῦ χωρίου Κάδδη, θέλουσα νὰ διεκδικήσῃ ἀπὸ τὸ δημόσιον γαίας τινας, τὰς ὁποίας κατεῖχε πρὸ τῆς μετὰ τοῦ δήμου τῶν Κοτυλαίων ἐνώσεως αὐτοῦ, δὲν διώρισεν ἀπ' εὐθείας πληρεξούσιόν τινα διὰ νὰ τὴν ἀντιπροσωπεύῃ ἐπὶ δικαστηρίου· ἀλλὰ τὸ πάντῃ ξένον εἰς τὴν προκειμένην δίκην δημοτικὸν συμβούλιον τοῦ αὐτοῦ Δήμου, κατ' αἴτησιν (ὡς λέγει) τοῦ εἰρημένου χωρίου παρήγγειλε τὸν διορισμὸν τοῦτον εἰς τὸν Δήμαρχον ὅστις διώρισε τὸν δικηγόρον μετὰ τὴν ἐξουσίαν ν' ἀντικαταστήσῃ καὶ ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ πληρεξούσιον.

» Ἐπειδὴ ἐπομένως αἱ πράξεις αὐτοῦ μὴ ἐπιχειρησθεῖσαι ἀπὸ τὸ νόμιμον πρόσωπον εἶναι ἄκυροι.

» Ἀκυρώνει τὴν ἀγωγήν. »

Ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι στηριγμένη εἰς τὰς ἀληθεῖς ἀρχὰς τοῦ δημοτικοῦ νόμου καὶ πιστοποιεῖ ἔτι μᾶλλον τὴν ἔλλειψιν ἰδίων διαχειριστῶν, ὡς αἰκίς χωρίον συνενούμενον διαφυλάττει ἰδίαν περιουσίαν. Κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῆς νομοθεσίας μας, δὲν ὑπάρχει τρόπος τῆς παραστάσεως ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τῶν συνενωμένων κοινοτήτων; φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ἀσφαλέστερον μέσον εἶναι, ἢ προσέλευσις ὄλων τῶν κατοίκων ἐνώπιον συμβολαιογράφου, πρὸς διορισμὸν πληρεξουσίου ἢ καὶ μονίμου διαχειριστοῦ τῆς ἰδίας περιουσίας. Τοῦτο ἐν χρήσει ὡς αἰκίς καὶ τὰ χωρία αὐτὰ ἔρχονται ὡς πλειστηριαστὰ τῶν προσόδων τῆς περιφερείας των καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς τοῦτο ἀντιπροσώπους (α). Τὸ ἄρθρον 38 § 2 ἐμποδίζον τὰς πολυπληθεῖς συνελεύσεις δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, διότι δὲν πρόκειται παρὰ περὶ ἐνεργείας ἀστυκῶν δικαιωμάτων καὶ ὄχι περὶ συσκέψεως πολιτικῶν πραγμάτων.

Ἄρθρον 7.

« Οἱ Δήμοι διαιροῦνται κατὰ τὴν πληθὺν τῶν κατοίκων εἰς τρεῖς τάξεις·

» α' τάξις Δήμοι μὲ δέκα τοῦλάχιστον χιλιάδας κατοίκων·

» β' — Δήμοι μὲ δύο τοῦλάχιστον χιλιάδας κατοίκων·

» γ' — Δήμοι μὲ ὀλιγωτέρας τῶν δύο χιλιάδων. »

Ὁ πληθυσμὸς προσδιορίζει τὴν τάξιν τῶν Δήμων· ἡ δὲ τάξις τὸν ἀριθμὸν τῶν συμβούλων, παρέδρων καὶ τῶν δημο-

(α) Τοιαύτην λύσιν ἔδωκε καὶ ἡ τῆς Γραμματείας τῶν Ἐσωτερικῶν ἐγκύκλιος ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1839.

τικῶν ἐκλογέων· ἐπομένως πρὸς κατάταξιν τῶν δήμων χρησιμεύει ὡς βάσις ἢ στατιστικῇ. Ἡ εἰς τρεῖς τάξεις κατάταξις τῶν δήμων δὲν ἐπιφέρει δικαιωμάτων ἢ ὑποχρεώσεων διαστολήν· ἀλλὰ δι' αὐτῆς ἀναλογεῖται μόνον ὁ ἀριθμὸς τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῶν δήμων. Ἡ κατάταξις τῶν δήμων γενομένη κατὰ τὸν πληθυσμὸν ἐδύνατο νὰ θεμελιωθῇ καὶ εἰς ἄλλα συμβεβηκότα. Ἡ τοπικὴ περιφέρεια ἢ τὸ ποσὸν τῶν εἰσοδημάτων τῶν δήμων ἦτον δυνατόν νὰ ληφθῶσιν ὡς βάσεις κατατάξεως, ἀλλὰ μήτε ἡ τοπικὴ ἔκτασις ἀποτελεῖ τὸν δῆμον, μήτε τὸ ποσὸν τοῦ εἰσοδήματος. Τί ὠφελεῖ τὸ νὰ διαιρῆται εὐρύθμως τὸ κράτος εἰς ἰσομεγεθεῖς περιφερείας, ὅταν δὲν ὑπάρχη ἀνάλογος πληθυσμὸς, καὶ ἄνθρωποι ἱκανοὶ νὰ ἐνεργήσωσι τὰς ἀρχάς. Τὸ εἰσόδημα θεωρούμενον ὡς θεμέλιον κατατάξεως, ὅχι μόνον ἔχει τὴν ὑλικὴν καὶ ἀγεννῆς, ἀνάξιον κοινωνικῶν κατασκευασμάτων, ἀλλ' εἶναι συχνὰ καὶ μεταβλητὸν ἢ καὶ ἀφανές, ὅταν συνίσταται εἰς νομῆν κοινῶν κτημάτων ἢ εἰς ἄλλα πράγματα δυσκόλως ἐκτιμώμενα. Ἡ κατάταξις ἐκτελεῖται ἀπὸ τὸν διοικητὴν μὴ κατὰ νόμον ἀναγκαζόμενον νὰ λάβῃ τὴν γνώμην τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν Συμβουλιῶν· αὐτοῦ ἢ ἀπόφασις δύναται νὰ ἐκκληθῇ εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΩΝ.

Ἄρθρον 9.

- Ἡ ἰδιότης καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ δημότου ἀποκτῶνται,
• α. Διὰ τῆς γεννήσεως. Δι' αὐτῆς ὑπάγονται τὰ μὲν
• γνήσια τέκνα εἰς τὸν Δῆμον τοῦ πατρὸς, τὰ δὲ νόθα εἰς
• τὸν τῆς μητρός·
• β. Διὰ τῆς κατατάξεως. Ὅταν ὁ Δῆμος, εἰς τὸν ὁποῖον
• ὑπάγεται τις διὰ τῆς γεννήσεώς του, δὲν ᾔηται γνωστὸς, ἢ
• ὅταν οἱ γονεῖς του ᾔησαν ἀπάτριδες, τότε ἰσχύουν οἱ ἐφε-
• ξῆς ὀρισμοί: Ἐχθετα τέκνα (*enfants trouvés*) κατατάτ-
• τονται προσωρινῶς καὶ ἄχρι τῆς ἀνακαλύψεως τῶν γονέων
• των εἰς τὸν Δῆμον, ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ ὁποίου εὑρέ-
• θησαν ἢ ἀνετράφησαν, καὶ, ἀγνοουμένου τοῦ τόπου τῆς
• ἀνατροφῆς, εἰς τὸν Δῆμον, ὅπου ἐσχάτως ἀπηντήθησαν.
• Ὅσοι Ἕλληνες ἐν διαστήματι τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνος
• ἐγκατέλιπον τὰ ξένα μέρη ὅπου διέμενον, καὶ μετέβησαν
• εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθὼς καὶ ὅσοι φιλέλληνες, συμμαθε-
• ξαντες τοῦ ἀγῶνος, δὲν ἀπέκτησαν μέχρι τοῦδε δημοτικὸν
• δικαίωμα (α), θέλουν καταταχθῆ εἰς ὑπάρχοντά τινα
• Δῆμον, καὶ οἱ ἐνδεεῖς ἐξ αὐτῶν (β) θέλουν λάβει τὰ ἀναγ-
• καῖα μέσα διὰ νὰ ἀποκτήσωσι πόρον ζωῆς·

(α) Τὸ Γερμανικὸν κείμενον λέγει ὀφείλουσι.

(β) Ἐπίσης τὸ Γ. κ. ὀφείλουσι.

- γ'. Διὰ τῆς κατὰ τοὺς νόμους γενομένης νυμφεύσεως
- ἐντὸς ἐνὸς Δήμου·
- δ'. Διὰ τῆς κατὰ τὰς νομίμους διατάξεις γενομένης εἰς
- » ἓνα Δήμον (α) τελείας ἀποκαταστάσεως. »

Ὁ Νόμος διὰ τοῦ ἄρθρου 3 ἐπιτάττει πάντα πολίτην νὰ ᾔηται αὐτὸς καὶ ἡ οἰκογένειά του μέλη δήμου· τὰ πρῶτα ἄρθρα τοῦ μέρους δευτέρου περιγράφουσι πῶς ὁ ἰδιώτης καὶ τὰ δικαιώματα ἀποκτῶνται ὁ Δήμος, εἴπομεν, δὲν εἶναι ἡ τοπικὴ περιφέρεια, ἀλλὰ τὸ σύνολον τῶν στοιχειωδῶν σχέσεων γεννωμένων ἀπὸ τὴν συνένωσιν πολιτῶν τινων ἐντὸς ὠριμένης τοπικῆς περιφερείας· καὶ δημότης δὲν εἶναι ὁ εὐρισκόμενος ἐντὸς περιφερείας, ἀλλ' ὁ ἔχων σχέσεις καὶ δικαιώματά τινα προκύπτοντα ἀπὸ τὴν συνένωσιν πολλῶν πολιτῶν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. Ἡ κατάστασις τοῦ δημότου ἤμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις κατὰ τὸν νόμον· ἀλλὰ πρὶν περὶ τούτου ἀσχοληθῶμεν ἀνάγκη νὰ ἰδῶμεν πῶς ἡ κατάστασις αὕτη ἀποκτᾶται.

Συνήθως συγχέεται ἡ ἐγγραφὴ τῶν ξένων εἰς δῆμον τινα ἐπὶ σκοπῶ πολιτογραφήσεως, μὲ τὴν προσάρτησιν τῶν ἰθαγενῶν εἰς ἓνα τῶν δήμων τοῦ Κράτους. Ὁ Δημ. Ν. πραγματευόμενος περὶ μόνων τῶν ἰθαγενῶν, ἐπιτρέπει εἰς τὸν μετα-

(α) Τὸ Γ. κ. πανοικί μετानαστατεύσεως καὶ τελείας. Κατὰ τὰς νομίμους διατάξεις. Εἶναι ἄπορον τί ἐννοεῖ ὁ Νόμος νόμιμοι διατάξεις. Ἐπειδὴ παρ' ἡμῶν ἡ μετानαστάτευσις ἀπὸ δήμου εἰς δῆμον εἶναι ἐλευθέρα, καὶ οὐδὲν τίθεται παρὰ τοῦ νόμου πρόσκομμα ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ δικαιώματος τούτου, νομίζω ἅτι αἱ λέξεις αὗται παρέλκουσι, μεταφερθεῖσαι μετὰ τοῦ ἄρθρου τούτου ἀπὸ ξένην τινα νομοθεσίαν, ἐν αἷς ἡ ἐλευθερία τῆς μετατοπίσεως δὲν καθιερώθη παρὰ τοῦ Νόμου.

γενέστερον νόμον ἀπὸ 15 Μαΐου 1835 νὰ διέπη τὰ περὶ τοὺς ξένους, καὶ νὰ εἰσάγη αὐτοὺς βαθμηδόν, δι' ἐγγραφῆς εἰς δῆμον τινα καὶ διὰ τριετοῦς δοκιμασίας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν. Τὸ μόνον αἴτιον τῆς συγχύσεως εἶναι, διότι ὁ περὶ ἰθαγενείας νόμος ἐμπιστευόμενος γενναίως εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχάς, αὐτὰς ἐνέδουσε μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τείνωσι χεῖρα πατρικὴν εἰς ἐκείνους τεὺς ξένους, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦσι νὰ συναριθμῶνται ἐντὸς τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Ποῖα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐγγραφῆς ταύτης ὡς πρὸς τοὺς ξένους θέλομεν ἐξετάσει προσεχῶς· ἀρκεῖ πρὸς τὸ παρὸν νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ὁ νόμος περὶ μόνων ἰθαγενῶν ὀμιλεῖ ἐν τῷ Μέρει Β'.

Γεννᾶται τις δημότης ἢ γίνεται ἐξ ἰδίας του ὑστερινῆς πράξεως. Ἡ γέννησις δίδει τὴν ιδιότητα τοῦ δημότου· καὶ τὰ μὲν γνήσια τέκνα θεωροῦνται ὡς μέλη τοῦ δήμου τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ εἶναι ἢ ἦτον δημότης· διότι δὲν ὑποτίθεται ἡ θέλησις τῆς μεναβολῆς· τὰ δὲ νόθα τέκνα, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ εἶναι ἄγνωστος καὶ ὁ παῖς δὲν ἔχει νομίμους σχέσεις παρὰ τὰς τῆς φύσεως, διὰ τοῦτο ἀναγνωρίζεται δημότης τοῦ δήμου ὅπου ἡ μήτηρ ἐνοικεῖ.

Οἱ παῖδες διαφυλάττουσι τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός των τὸν δῆμον· ἀλλὰ δύνανται νὰ μεταβάλωσι δῆμον πρὸ τῆς ἐνηλικιότητός των; ὁ νόμος σιωπᾷ· ἀλλ' ἡ φύσις τῶν πραγμάτων δὲν συναινεῖ εἰς τοῦτο (α). Ὁ ἐνήλιξ δὲν ἔχει ἰκανότητα διὰ τὰ μικρότερα τῆς ἀστυκῆς ζωῆς· πῶς δυνάμεθα νὰ τὸν θεωρήσωμεν ἰκανὸν νὰ μεταβάλῃ δῆμον καὶ νὰ μεταλλάξῃ δεσμοὺς τόσο σημαντικούς; πῶς ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ θέλει

(α) Ὁ Πρωσιακὸς Νόμος ρητῶς ἀποκλείει τοῦ δικαιώματος τοῦ του τὸν ἀνήλικα καὶ δικαίως.

παραλάβει καὶ καταγράψει θέλησιν, τὴν ὁποίαν ὁ νομοθέτης ἀναγνωρίζει ἀνίσχυρον καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀστυκὰ τοῦ βίου πράγματα ;

Ἡ γυνὴ διότι ἔχει τὴν κατοικίαν τῆς ἐντὸς δήμου τινὸς θεωρεῖται ὡς δημότης αὐτοῦ ;

Τὸ ἄρθρον 13 ἀποστερεῖ τὰς γυναῖκας τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι· ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς ὅλα τὰ δημοτικά βάρη, καὶ ἀπολαμβάνουν ἕλων τῶν δημοτικῶν ὠφελημάτων (ἰδὲ ἄρθρ. 11)· ἐπομένως εἶναι δημόται. Πρὸς παραμυθίαν δὲ τῆς στερήσεως τῶν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων δὲν ἦτον δυνατὸν οἱ παρ' αὐτῶν διδόμενοι ἄμεσοι φόροι, καταλογιζόμενοι εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν ἢ γαμβροὺς νὰ δίδωσι δικαιώματα ἐκλογῆς ἢ αἰρεσιμότητος ;

Ὁ δημοτικὸς νόμος τῆς Πρωσίας τοῦ 1808 χορηγήσας τὸ δικαίωμα εἰς τὰς γυναῖκας τοῦ νὰ γίνωνται δεκταὶ ὡς δημόται ἀπεστέρησαν αὐτὰς, τοῦ δικαιώματος τοῦ ψηφισεῖν. Ὁ σημερινὸς ἀποκλείει, φαίνεται, αὐτὰς τοῦ δικαιώματος τούτου, διότι λέγει, διὰ νὰ γείνη τις δεκτὸς ὡς δημότης (bourgeois) ὀφείλει νὰ ἦναι ἄρρην κτλ. νομίζω παράλογον τοῦτο· διότι αἱ δημοτικαὶ σχέσεις εἶναι ἀναγκαῖαι, μὴ συνδεόμεναι δὲ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲ τὰ γενικὰ τοῦ κράτους συμφέροντα καὶ δικαιώματα καὶ μὴ δυνάμενα ἐπομένως νὰ γένωσι ἐφικτὰ εἰς τὰς γυναῖκας.

Β'. Διὰ τῆς κατατάξεως.

Κατατάττουσα ἀρχὴ εἶναι ὁ δήμαρχος μὲ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον· διότι ἡ οἰκογένεια πρέπει ν' ἀποφανθῆ ἔαν δέχεται νέον μέλος εἰς τοὺς κόλπους τῆς. Ὁ δὲ Διοικητὴς εἶναι ἀρμόδιος ν' ἀποφασίσῃ κατ' ἐκκλησίαν, ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως.

Ἡ κατάταξις εἶναι ὑποχρεωτικὴ, ἀλλὰ κατὰ ποῖον τρόπον;

Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ ἠμπορεῖ νὰ καθυποβάλῃ τινὰ ἄκον-
τα εἰς κατάταξιν; Ἐν γένει δὲν ἠμπορεῖ τις νὰ ὑποβληθῇ
εἰς πρῶξιν ἀναγκαστικῶς *nemo cogitur ad factum*· ἀλλὰ
ὁ νόμος, ἄρθρον 3 ἐπιτάττει τὴν κατάταξιν εἰς δῆμον· ὅταν
ἀρνηταί τις νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, ἡ δημο-
τικὴ ἀρχὴ δύναται νὰ τὸν καθυποβάλῃ, διότι δὲν ἀνηκει εἰς
αὐτὸν νὰ ὑπεκφεύγῃ τὰ δημοτικὰ βάρη.

Ἐκτὸς τούτου ὁ νόμος ὀφείλει νὰ ἔχῃ κύρωσιν· εἰάν δὲν
ἀποδοθῇ τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχήν, θέλει
καταντήσῃ μάταιος καὶ ἀνωφελής.

Τινὲς ἐφρόνησαν, ὅτι ἡ ἀναγκαστικὴ κατάταξις δὲν εἶναι
τὸ μόνον μέσον τῆς κυρώσεως τοῦ νόμου. Τὸ 664 ἄρθρ.
τοῦ Πεινικοῦ Νόμου, θεωροῦν ὡς ἀγύρτας τοὺς μὴ
ἔχοντας σταθερὰν κατοικίαν, μηδὲ συγχωρημένην τινὰ
ἀσχολίαν, ἡ μέσα διατριβῆς, ἀποδέχεται ὡς ἓν τῶν στοι-
χείων τοῦ πταίσματος τῆς ἀγυρτείας, τὴν μὴ ἐγγραφὴν
εἰς δῆμόν τινα, διότι πῶς ἄλλως θέλει τις ἔχει σταθερὰν
κατοικίαν; Ἀλλὰ παρατηρητέον, ὅτι ἡ μὴ σταθερότης τῆς
κατοικίας εἶναι κατὰ τὸν νόμον ἓν τῶν στοιχείων τῶν ἀπο-
τελούντων τὴν ἀγυρτείαν· ἐπομένως ἡ διάταξις τοῦ 664
ἄρθρου ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κύρωσις τοῦ νόμου, ἀλ-
λ' ὡς κύρωσις ἔμμετος καὶ μακρυνή.

Πᾶς πολίτης δύναται νὰ ὑποχρεώσῃ τὴν δημοτικὴν ἀρχήν
εἰς κατάταξιν;

Κατὰ πρῶτον ἀνάγκη διακρίσεως μεταξὺ ξένων καὶ ἰθαγεν-
ῶν. Τοὺς πρῶτους οὐδεὶς νόμος ἀναγκάζει νὰ ἐγγραφῶσιν
εἰς δῆμόν τινα· καθότι ἡ προσέλευσις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἰθα-
γένειαν εἶναι προαιρετικὴ· τοὺς δευτέρους ὁ νόμος ἐπιτάττει
νὰ καταταχθῶσιν. Ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι ἡ κατατάττουσα
ἀρχὴ εὐκολώτερον δύναται ν' ἀπωθήσῃ τὴν αἴτησιν τοῦ

άλλοδαπού παρὰ τοῦ ἰθαγενοῦς. Ἄλλὰ μήπως ἡ ἄρνησις εἶναι ἀδύνατος πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς; Θεωροῦμεν ἄφευκτον ἢ ἀφήσωμεν εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχήν, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ νὰ ἐκτιμήσῃ, ἐὰν τῷ ὄντι ὁ αἰτῶν νὰ καταταχθῆ εἶναι ἀγύρτης καὶ ἐπικίνδυνος εἰς τοῦ δήμου τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἡσυχίαν διότι ἐὰν ἡ ἐλευθερία αὕτη ἀφαιρεῖτο, ἡ κατατάττουσα ἀρχὴ ἤθελε καταστῆ ὄργανον ἄκριτον, παραδεχόμενον ἀδιαστόλως τὰς περὶ πολιτογραφήσεως αἰτήσεις εἰς τὸν δῆμον, καὶ πολ- λάκις εἰσάγον ἰδίαις χερσὶ τὴν ἀνησυχίαν καὶ τὴν ἀταξίαν ἐντὸς τῶν κόλπων του. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς ἐκτιμήσεως πρέπει ἀναγκαιῶς νὰ συνδυασθῆ μὲ τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν, τὴν ὁποῖαν ἕκαστος πολίτης ἔχει τοῦ νὰ ἦναι μέλος δήμου τινός. Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ὁ Νόμος οὐδένα θέτει περιορισμὸν ὡς πρὸς τοῦτο· ἀλλ' ἡ σιωπὴ τοῦ Νόμου ὄχι μόνον δὲν περιστέλλει ἀλλ' ἀφήνει πλέον ἄνετον τὴν ἐκτίμησιν τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς· ἡ κακὴ διαγωγὴ τοῦ αἰτοῦντος δύναται νὰ δικαιολογήτῃ τὴν ἀπόρριψιν τῆς αἰτήσεώς του, ἀλλ' ὄχι καὶ ἡ ἔνδεια (α). Ὅσακις ὁμως ἀναιτιολογήτως καὶ ἀπὸ μικροπρεπῆς ξηνηλασίας πνεῦμα ἀπωθεῖται ὁ πολίτης, τότε δύναται νὰ ἐκκαλέσῃ πρὸς τὸν διοικητὴν, φύλακα τῶν νόμων, ὁ ὁποῖος μεταρρυθμίζων τὴν ἀπόφασιν διατάττει τὴν ἀποδογὴν τοῦ αἰτοῦντος.

Κατὰ τὰς περιστάσεις τῶν δύο πρώτων παραγράφων τοῦ ἄρθρου, ἡ κατάταξις γίνεται ἀπὸ μέρους τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς ἀναγκαστικῶς τρόπον τινά· ἡ κατάστασις τῶν ἀτόμων τοῦ-

(α) Κατὰ τοῦ Προτυπικὸν νόμον ὑπεβαλλονται παρὰ τοῦ νόμου εἰς κατάταξιν, οἱ ἔχοντες εἰς τὰς μικρὰς πόλεις 300 σκούδων κτήματα καὶ εἰς τὰς μεγάλας 2000 σκούδων, καὶ οἱ ἐπαγγελματιῶν τέχνην ἔξ ἧς πορίζονται καθαρὸν εἰσόδημα 200 μέχρις 600 σκούδων.

των ἦτον ἐκκρεμῆς μέχρι τοῦδε ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ παύει τὸ ἀμφίβολον τοῦτο διὰ τῆς αὐθαρμῆτος κατατάξεως, τοσοῦτω μᾶλλον ἀναγκαίας, καθόσον δὲν πρέπει νὰ ἐπιπίπτωσι τὰ βάρη τῆς πτωχοκομίας, στρατολογίας κτλ. εἰς ἄλλον δῆμον, καὶ πρέπει νὰ προσδιορισθῇ ἡ κατοικία παίδων ἀνεστίων, καὶ διὰ τούτου νὰ προσηλωθῶσιν οὗτοι εἰς γῆν τινα, καὶ νὰ ἠθοποιηθῶσι διὰ τῆς προσηλώσεως.

γ'. Διὰ τῆς νυμφεύσεως καὶ ἀποκαταστάσεως. Ἡ νύμφευσις καὶ ἡ ἀποκατάστασις ἀποδεικνύουσι τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ κατοικισθῶσιν ἐντὸς τοῦ δήμου· ἀλλ' ἡ πρόληψις τοῦ νόμου δὲν πρέπει νὰ κατισχύῃ καὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς· ἐπομένως παρὰ τὴν θέλησιν νυμφευθέντος τινος ἡ ἀποκατασταθέντος, διατηροῦντος τὴν ἀρχαίαν δημοτικὴν του κατοικίαν εἰς ἄλλον δῆμον, δὲν δύναται νὰ θεωρῆται δημότης χωρὶς αἰτήσεως. Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ ἔμπορεῖ μὲν νὰ κατατάξῃ αὐτοὺς ἐντὸς τοῦ δήμου, διὰ νὰ καταστήσῃ συμμετόχους τῶν δημοτικῶν εἰσφορῶν, ὠφελουμένη ἐκ τῆς προλήψεως ταύτης τοῦ Νόμου· οἱ νυμφευθέντες καὶ ἀποκαταστημένοι ἀποκτῶντες δικαίωμα ἀναντιρρήτον εἰς κατάταξιν, διὰ τῆς νυμφεύσεως καὶ ἀποκαταστάσεως, δύνανται νὰ νικήσωσι τὴν ἄρνησιν τῆς καταταττούσης ἀρχῆς, δίδοντες προφανῆ ἐχέγγυα προσηλώσεως εἰς τὸν δῆμον· ἀλλὰ μέχρι τούτου περιορίζονται τὰ ἀποτελέσματα τῆς διατάξεως ταύτης, καὶ ἡ ὕπαρξις τῶν δύο τούτων συμβεβηκότων, δὲν δύναται νὰ ἰσοδυναμήσῃ μὲ τὴν κατάταξιν ἐκ προαιρέσεως τοῦ πολίτου ἢ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς γινομένην· ἐπομένως ὀρθῶς ἀπεφῆνατο τὸ Συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας, διὰ τῆς ἀπὸ 12 Νοεμβρίου 1841 ἀποφασεῶς του, ὅτι ὁ νυμφευθεὶς εἰς τινα δῆμον δὲν δύναται νὰ ἐξασκῇ τὰ δημοτικά του δικαιώματα ἂν προηγουμένως δὲν κατεγράψῃ μέλος αὐτοῦ.

Κατὰ τῆς κατατάξεως, παρὰ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς γενομένης, ἔχει ὁ καταταπτόμενος δικαίωμα ἐφέσεως ἐνώπιον τοῦ διοικητοῦ, καθὼς καὶ κατὰ τῆς ἀρνήσεως τοῦ νὰ καταταχθῆ.

Ἄρθρ. 10.

« Τὸ ἐποῖον ἅπαξ ἀπήλασέ τις δημοτικὸν δικαίωμα
 » διαρκεῖ ἕως τοῦ ἀπολαύσει νέον εἰς ἄλλον Δῆμον, καὶ τότε
 » χάνει ὁ τοιοῦτος τὸ ἀρχαιότερον δημοτικὸν δικαίωμα,
 » ἐκτὸς μόνον ἐάν, ἐπιφυλαττόμενος αὐτὸ, ἀναφεροθῆ ἐγγρά-
 » φως πρὸς τὴν μέχρι τοῦδε δημοτικὴν ἀρχὴν του καὶ λάβῃ
 » τὴν συγκατάθεσιν της. »

Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ μετοικισθῆ τις εἰς τὸν δῆμον ὅπου προσωρινῶς ἐγγράφεται, ἢ τοῦλάχιστον ν' ἀποδείξῃ ὅτι, ἐκ τῶν ἐργασιῶν του, ἀναγκάζεται νὰ διαμείνη κατὰ τινα χρόνον ἐντὸς τοῦ δήμου.

Κατὰ τὸν νόμον δὲν δύναται τις νὰ ᾔηται δημότης δύο δήμων, τὸ 13 ἐπικυροῦν τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀπαιτεῖ μόνιμον διαμονὴν διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων ἐπομένως τὸ ἐν δικαίωμα παύει ὅταν ἀρχίσῃ τὸ ἄλλο· ἀλλ' ὅταν αἱ περιστάσεις τὸν ἀναγκάζωσι νὰ διαμείνη εἰς ἄλλον δῆμον διὰ νὰ μὴν ἀργῆ ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων, ἤμπορεῖ νὰ ἐγγραφῆ προσωρινῶς, ζητῶν τὴν συγκατάθεσιν τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς τοῦ δήμου τὸν ὁποῖον προσωρινῶς ἐγκατέλειψεν. Ἐκ τούτου γεννᾶται προσωρινή τις ἐγγραφή καὶ προσωρινή τις προσήλωσις εἰς δῆμον, μὴ παραγράφουσα τὴν ἀρχαιοτέραν προσάρτησιν εἰς ἄλλον δῆμον, εἰς τὸν ὁποῖον δύναται τις νὰ προσέλθῃ πάλιν χωρὶς νὰ ᾔηται ἀνάγκη δευτέρας ἐγγραφῆς. Κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα εἰς ποῖον δῆμον ἀνήκεν; εἰς ὅντινα βεβαίως καὶ ἐνήργει τὰ δημοτικὰ δικαιώματα· ὁ νόμος τοῦτο ἐπίσταται λέγων, πρὸς τὴν μέχρι τοῦδε δημοτικὴν ἀρχὴν.

Τοῦτο τὸ ἄρθρον ἀποδεικνύει ὅτι δὲν δύναται τις διχῆ νὰ ἐνεργῆ τὰ ἐκλογικὰ καθήκοντα· διότι ἤθελεν εἶναι περιττὴ ἡ τῆς συγκαταθέσεως ἄδεια, ἐὰν ἀνεμποδίστως ἠδύνατο ὁ δημότης νὰ τελῆ τὰ τοῦ δημότου καθήκοντα.

Τοῦ δικαιώματος τούτου ἔγινε κατάχρησις, πρὸ πάντων ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου περὶ στρατολογίας, ἀπὸ 16 Νοεμβρίου 1837 καὶ ἐπὶ τῆς χορηγήσεως ἀποδεικτικῶν, πρὸς ἀπόλαυσιν δικαιωμάτων πενίας, (Πολ. Δικ. 220 § 1) διότι τὰ μὲν ἀποδεικτικὰ ταῦτα παρὰ τῶν Δημάρχων ἐκδίδονται, ἡ δὲ στρατολογία παρ' αὐτῶν ἐνεργεῖται καὶ ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ δήμου. Διὰ τοῦτο οἱ εὐποροὶ ἐνεγράφησαν δημόται ἐκεῖ ὅπου ἡ περιουσία των εἶναι ἄγνωστος, οἱ στρατεύσιμοι δὲ εἰς δήμους, ὅπου ἡ ἀπογραφή ἤδη ἐνεργήθη. Ἡ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Γραμματεία θέλουσα νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀτοπίαν, διέταξε νὰ μὴ γίνεται μετάθεσις δικαιώματος, χωρὶς προηγουμένης ἀδείας αὐτῆς. Ἡ θεραπεία εἶναι τῆς ἀτοπίας χειροτέρα, διότι ἡ κατάργησις νόμου δι' ἐγκυκλίου εἶναι κινδυνωδέστερον τῆς κακῆς χρήσεως δικαιώματος. Ἡ Γραμματεία ἐδύνατο διὰ καταδιώξεων νὰ ἐμποδίσῃ τὰς δολίας συνεννοήσεις μετὰ τῶν δημάρχων, νὰ καταστήσῃ τοὺς διοικητὰς ἀγρύπνους περὶ τὰς λαθραίας ταύτας μεταθέσεις, ν' ἀπαιτήσῃ προηγουμένην ἀγγελίαν τοῦ σκοποῦ τῆς μεταθέσεως εἰς τὴν μέχρι τοῦδε δημοτικὴν του ἀρχὴν, (Πολ. Γαλ. Κώδ. ἄρθ. 104 ἐξ ἀναλ.) ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἰδιοποιηθῆ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐγγράφειν καὶ κατατάττειν εἰς δῆμόν τινα. Ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ εἶναι ἐν μέρος τῆς κοινοτικῆς ἐξουσίας, διότι κηδεμονεύει καὶ ἐφορεύει αὐτῆς· ἀλλ' ἐὰν, ἐπὶ λόγῳ ἐφορείας, ἡ κηδεμονεύουσα ἀρχὴ λάβῃ τὴν θέσιν τῆς ἐφορευομένης καὶ ἐνεργεῖ ἀμέσως, καταργῆται πλέον πᾶσα δημοτικὴ ἐξουσία.

Ὁ Γαλλικὸς καὶ ὁ Βελγικὸς Νόμος οὐδὲν περιέχουσι περὶ κατατάξεως. Ἡ περὶ τούτου δυσκολία ἀναφαίνεται, ἐπὶ τῆς διανομῆς τῶν δημοτικῶν ὠφελημάτων, ἐπὶ εἰσφορῶν καὶ ἐκλογῶν· τότε ἐξετάζεται ἡ κατοικία (*domicile*) ἐκάστου, καὶ τυγούτης διαφωνίας, αὕτη δικάζεται ἀπὸ τοῦ τακτικῶν πρωτοδικεῖον (α).

Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ Γερμανικὸν δίκαιον, ἢ μᾶλλον εἰς ἐκείνους τοὺς νόμους, οἱ ὁποῖοι ἀπεδέχθησαν συμβιβασμὸν τινα μεταξὺ τοῦ ἀρχαίου καὶ νεωτέρου δικαίου.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους κοινοτικούς ὀργανισμοὺς τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης δὲν ἐκηρύττοντο ὅλ' οἱ πολῖται δημόται, ἀλλὰ τὸ δικαίωμα τοῦ δημότου διέμενεν εἰς χεῖρας τῶν πρώτων οἰκῶν τῶν συστησάντων τὸν δῆμον, ἢ εἰς συντεχνίαν τινα, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐφυλακίζετο, ὡς ἐντὸς σιδηροῦ κύκλου, τὸ δικαίωμα τοῦ δημότου.

Ἡ κατάστασις αὕτη ἐπικρατεῖ εἰς τινὰς δῆμους τῆς Ἀγγλίας, ἰδίως δὲ εἰς Ἰρλανδίαν μὴ ἀπολαύσασαν εἰσέτι τὸ εὐεργέτημα κοινοτικῆς μεταρρυθμίσεως. Εἰς τὴν ἀχανῆ πόλιν τοῦ Λονδίνου περιέχουσιν πολλῶν περισσοτέρους κατοίκους ὅσων ὀλόκληρος ἡ Ἑλλάς κέκτηται, περὶ τοὺς τρεῖς γιλιάδας μετέσχον μόνον τῆς τελευταίας ἐκλογῆς τοῦ **Lord Maire**, διότι τὸ δικαίωμα εἶναι συνημμένον μὲ συντεχνίαν ἢ μὲ ἀρχαῖά τινα οἰκογενειακά δικαίωματα.

Ἐπὶ τῶν ἐνδόξων πολέμων τῶν κοινοτήτων κατὰ τῶν τιμαριωτῶν, βλέπει τις, τὴν κοινότητα παλαίουςαν ἐξωτερικῶς κατ' αὐτῶν, ἐσωτερικῶς δὲ ἀντιταττομένην ἐναντίον τοῦ ὄχλου ἀμετόχου τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἦσαν τότε τὰ ἀριστοκρατικὰ προνόμια τῶν πολλῶν.

(α) Ὅσα τὸ περὶ ἐκλογῶν Κεφάλαιον.

Ἐντὸς τῆς ἱστορίας λοιπὸν ἀναφαίνεται ἡ συνύπαρξις δύο τάξεων, ἐξ ὧν ἡ μὲν κατεκράτει τὰ δημοτικὰ δικαιώματα· ἡ δὲ ἀμέτοχος αὐτῶν· ἐκ τούτου οἱ περὶ κατατάξεως κανόνες ἦσαν αὐστηροὶ καὶ συχνὰ τὸ δικαίωμα τοῦ δημότου, ἀγοράζεται μὲ ἀδράς ἀντιμισθίας ἢ μὲ διατυπώσεις ἀφομοιούσας τὴν κατάταξιν μὲ αὐτὴν τὴν πολιτογράφησιν. Κατὰ τὴν παροῦσαν τῆς ἰσότητος ἐποχὴν, καθ' ἣν τὰ δικαιώματα εἶναι εἰς ὅλους προσιτὰ, οἱ περὶ κατατάξεως κανόνες καθίστανται ἀνωφελεῖς· ἀλλὰ παρ' ἡμῶν οἱ κανόνες οὗτοι ἔχουν ἰθαγενῆ τινα ὠφέλειαν. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔπου ὑπῆρξε πληθυσμῶν σύμμιξις καὶ μεταναστατεύσεις, ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ἀναγκαῖα ἡ κατάταξις, καὶ νὰ τεθῶσι κανόνες ἀκριβεῖς περὶ τούτου, διὰ νὰ κατασταθῶσιν οἱ πολῖται ἐντὸς τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, καὶ διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως, νὰ συνοικειωθῶσι πρὸς ἀλλήλους ἄνθρωποι, ὑποκύψαντες εἰς διαφόρους προπετείας καὶ ὀρμώμενοι ἀπὸ τόπους μακρυνούς.

Ἡ κατάταξις εἰς φυλὰς καὶ φατρίας ἐθεωρήθη καὶ εἰς τὰ ἀρχαῖα πολιτεύματα ὡς μέσον ἰσχυρὸν ἀστυνομίας. Εἰς Ῥώμην ἐλογίζετο ἄτιμος ὁ πολίτης ὅστις μὴ καταγεγραμμένος εἰς φυλὴν τινα ἢ κεντουρίαν διέφευγε τὴν ἐτησίαν ἀπογραφὴν καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν τιμητῶν ἐπὶ τὸν βίον καὶ τὴν κατάταξιν ἐκάστου. Εἰς τοὺς αὐτοὺς λόγους ἀποδοτέον ἴσως καὶ τοῦ Σόλωνος τὸν νόμον, ἀναγκάζοντα ἕκαστον πολίτην νὰ δικαιολογῇ ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς τὰ μέσα τοῦ ζῆν.

Ἄρθρ. 11.

- Πᾶς δημότης ἔχει δικαίωμα νὰ ἀπαιτῆ παρὰ τοῦ δήμου
- α. Διαμονὴν καὶ, εἰς περίπτωσιν ἐνδείας καὶ ἀποδε-
- δειγμένης ἀνικανότητος τοῦ ἐργάζεσθαι, τὴν ἀπαιτουμέ-
- νην περίθαλψιν·

- β'. Ἴσῃν μετοχὴν τῆς ἐπικαρπίας καὶ τῆς ἀπολαύσεως
- τῆς δημοτικῆς περιουσίας, καθ' ὅσον δὲν διετάχθη ἄλλο τι
- δι' ἰδιαιτέρων νομίμων ὁρισμῶν ὡς πρὸς τὴν μετοχὴν ἐν
- γένει ἢ ὡς πρὸς τὸ μέτρον αὐτῆς·

- γ'. Μετοχὴν εἰς ὅλα τὰ δημοτικὰ καταστήματα, ὅσα
- δὲν ἔχουν ἀποκλειστικόν τινα προσδιορισμόν. »

Τὰ προλαβόντα ἄρθρα κανονίζουσι τὸν τρόπον τῆς κατατάξεως, τὸ παρὸν καὶ τὰ ἐπόμενα τοῦ μέρους τούτου, περιγράφουν τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τὰ συνημμένα μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ δημότου.

Πρῶτον δικαίωμα εἶναι ἡ διαμονὴ ἐντὸς δήμου τινός. Κανείς δὲν δύναται ν' ἀποδιώξῃ τὸν πολίτην, τοῦ δήμου εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκεται προσσηρημένος (α). Τοῦτο ἀπορρέει ἀπὸ γενικόν τι ἀνθρώπινον δικαίωμα, ἀποκροῦον πάντα περιορισμόν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ὑπάγειν ἢ διαμένειν παντοῦ τῆς ἐπικρατείας. Ἐξαιρέσεις τοῦ δικαιώματος τῆς διαμονῆς ὑπάρχει δὲν ἐννοοῦμεν τὸ περὶ ἐκτοπίσεως διάταγμα, ἐφήμερον μάλιστα τῆς κοινωνίας (β), ἀλλὰ τὸ περὶ ἀστυνομικῆς ἐπιτηρήσεως ἄρθρον τοῦ Ποινικοῦ Νόμου (γ). Ὁ νόμος, καθ' ἃς περιγράφει περιστάσεις ἄφησεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα

(α) Οἱ περισσότεροι δικαιογράφοι τοῦ δικαίου τῶν ἐθνῶν ἀποδέχονται ὅτι οἱ ξένοι, γινόμενοι ἐπικίνδυνοι πρὸς τὴν ἐπικράτειαν ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐνοικοῦσι, δύναται ν' ἀπελασθῶσιν καὶ μετ' αὐτὴν τὴν ἐγγραφὴν ἐπὶ ἀκοπῇ πολιτογραφήσεως. Τὸ δικαίωμα δὲν ἀμφισβητεῖται· ἀλλ' ἡ χρῆσις ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ κακὴ καὶ ἀντικειμένη εἰς τὰς συμπαθείας καὶ ἕξεις, αἱ ὁποῖαι πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἐπικρατῶσι μεταξὺ ἐθνῶν. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ χρῆσις δύναται νὰ καταστῇ ἐτι μᾶλλον ἐπικίνδυνος διὰ τὸ ὁμόφυλον τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων.

(β) Τὸ διάταγμα τοῦτο ἐξεδόθη τὰ 1840 καὶ κατηργήθη περὶ τὸ 1841.

(γ) Ἴδτε τὰ ἄρθρα 33, 34 καὶ 35 αὐτοῦ.

νά προσδιορίζη τὸν τρόπον τῆς κατοικίας τῶν κακούργων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι διήνυσαν μὲν τὸ στάδιον τῆς ποινῆς, ἀλλ' ἢ διατριβή των εἰς μέρη τινὰ εἶναι ἐπικίνδυνος, καὶ ἰδίως, ὅπου πρᾶχθὲν τὸ ἀδίκημα, ἄφησεν ἐνθυμήσεις ὀδυνηράς καὶ ἐναύσματα ἐκδικήσεως, τὰ ὅποια θέλουν ἀνάψη, καθὼς ὁ ἐγκληματίας παρουσιασθῆ.

Μετὰ τὴν διαμονὴν, ὁ νόμος θέτει τὸ δικαίωμα τοῦ συντηρεῖν τὴν ζωὴν διὰ τῆς δημοτικῆς ἀντιλήψεως. Ὄταν ἐξ αἰτίας ἐνδείας, μὴ προερχομένης ἀπὸ ἄρνησιν ἐργασίας καὶ ἀδράνειαν, ἀλλ' ἀπὸ νόσον καὶ ἀνικανότητα περὶ τὸ ἐργάζεσθαι, περιέπεσεν εἰς στέρησιν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, εἶναι δίκαιον νὰ τύχη περιθάλψεως. Διότι γεννώμενός τις ἐντὸς κοινωνίας ἔχει δικαίωμα νὰ ζῆσῃ, καὶ ὅταν ὁ ἴδιος δὲν δύναται νὰ διατηρήσῃ τὴν ζωὴν του, εἶναι νόμιμον νὰ προστρέξῃ πρὸς ἐκείνους μεθ' ὧν συγκοινωνεῖ τῶν ὠφελειῶν καὶ ὑποχρεώσεων τοῦ δημοτικοῦ βίου (α).

Ἐπειδὴ τ' ἀποτελοῦντα τὴν δημοτικὴν περιουσίαν κτήματα, ἀνήκουσιν εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῶν δημοτῶν, ὅλ' οἱ δημόται μετέχουσιν ἐξ ἴσου τῆς ἐπικαρπίας καὶ τῆς ἀπολαύσεως αὐτῶν. Ὁ νόμος, διὰ τῶν ἐξαιρέσεων τὰς ὁποίας ἐν τῷ ἰδίῳ ἄρθρῳ θέτει, ζητεῖ ν' ἀποκλείσῃ τῆς κοινῆς ἐπικαρπίας τὰ κτήματα ἀνήκοντα εἰς ἀρχαίους δήμους συνενωθέντας, καὶ νὰ ἐπιφυλάξῃ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ κανονίσῃ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὅποῖον θέλουσι καρποῦσθαι οἱ δημόται, ἐπὶ σκοπῷ διατηρήσεως τῶν κτημάτων. Προκειμένου λόγου π. χ. περὶ ξυλεύσεως εἰς δημοτικὸν δάσος, κατὰ ποίαν ἐποχὴν καὶ κατὰ ποίαν ἀναλογίαν θέλει γίνεσθαι ἡ ξύλευσις.

(α) Οἱ περὶ πτωχοκομίας Νόμοι στηρίζονται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ δικαίωματος. Ὅρα περὶ τούτου Κεφ. Γ'. τοῦ Μέρους Ζ'.

Ὁ νόμος μεταχειρίζεται τὴν λέξιν ἐπικαρπίαν ἐμφαίνουσαν χρήσιν καὶ ἀπόλαυσιν κινητῶν καὶ ἀκινήτων ἀλλοτριῶν πραγμάτων (ἰδὲ Θεοφ. Βιβ. Β. Τιτ. Δ. Περὶ χρήσεως καρπῶν) ἐνῶ οἱ δημόται εἰσὶν ἰδιοκτῆται τῶν δημοτικῶν κτημάτων. Τῆς λέξεως ταύτης ἡ χρῆσις δὲν εἶναι ἄσκοπος. Ἡ ὀλομέλεια τῶν δημοτῶν ἔχει καρπώσεως δικαίωμα, διότι ἰδιοκτικῆς εἶναι τὸ ἠθικὸν καὶ ἀτελεύτητον ὄν τοῦ δήμου, συνιστάμενον ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν παροῦσαν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπερχομένην γενεάν τῶν δημοτῶν. Ἡ χρῆσις λοιπὸν τῆς παρούσης ὀφείλει νὰ περιορίζηται εἰς κάρπωσιν, ἐπὶ σκοπῶ διατηρήσεως καὶ μεταδόσεως τῶν κτημάτων εἰς τὰς μελλούσας γενεάς.

Οἱ δημόται δὲν ἔμποροῦν νὰ ἀπολαύσωσιν ὅλα τὰ εἶδη τῶν καρπῶν. Ἐντὸς τῆς ἐπικαρπίας περιέχεται καὶ τῶν ἐνοικίων ἢ ἀπόλαυσις· ἀλλ' αὐτὰ, κατὰ τὸ ἄρθρον 23, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ διανεμηθῶσι μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ δήμου, καὶ ὅταν περισσεύσωσιν ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τῆς δημοτικῆς περιουσίας. Οἱ δημόται λοιπὸν περιορίζονται μάλιστα εἰς τὴν κάρπωσιν τῶν φυσικῶν προϊόντων (α).

Ἐπίσης τὰ δημόσια καταστήματα εἶναι προσιτὰ εἰς ὅλους τοὺς δημότας ἐκτὸς τῶν ἐχόντων ἀποκλειστικόν τινα προσδιορισμὸν, ἐν φροντιστήριον π. χ. τῶν δυτικῶν δημοσυντηρητην, δὲν ἔμπορεῖ ν' ἀποδεχθῆ μαθητιῶντας τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 12.

Ἐκ τοῦ ἐναντίου ὀφείλει πᾶς δημότης νὰ συνεισφέρῃ ἀναλόγως εἰς ὅλας τὰς κοινὰς ὑποχρεώσεις καὶ βάρη πρὸς

(α) Ἰδὲ τὸ περὶ δημοτικῆς περιουσίας κεφάλαιον. •

• ἐπιτυχίαν τῶν δημοτικῶν σκοπῶν, καθ' ὅσον οἱ νόμοι δὲν
 • ἐπιτρέπουσι κατὰ τοῦτο ἐξαίρεσιν. »

Οἱ ἀπολαύοντες τῶν ὠφελειῶν ὑποφέρουσιν ἀναγκαίως
 καὶ τὰ δημοτικὰ βάρη. Ὁ νόμος ἀποκρούων τὰ προνόμια
 δὲν ἀποδέχεται παρὰ ὀλίγας τινὰς ἐξαίρέσεις, καὶ αὐτὰς
 ἐπὶ λόγῳ δημοσίου συμφέροντος· πρὸς διασάφησιν τούτου ἰδὲ
 τὰ ἄρθρα 30, 36 (Δ. Ν.) καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν ἐξηγήσεις.

Ἄρθρ. 13.

• Τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν καὶ ἐκλέγεσθαι εἰς τὰς
 • δημοτικὰς ἐκλογὰς ἀνήκει γενικῶς μόνον εἰς ἐκείνους
 • τοὺς δημότας, οἵτινες ὑπερέβησαν τὸ εἰκοστὸν πέμπτον
 • ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἔχουσι τὴν μόνιμον διαμονὴν των εἰς
 • τὸν Δῆμον, ζῶντες ἀνεξαρτήτως, καὶ ἔδωκαν τὸν ὄρκον
 • τῆς ὑποταγῆς κατὰ τὸ ἀπὸ 30 Ἰανουαρίου (11 Φεβρουα-
 • ρίου) 1833 Διάταγμα.

• Ἐξαιροῦνται δὲ γενικῶς

• α. Γυναῖκες,

• β. Ὅσοι στεροῦνται τῆς ἐλευθέρως διαχειρίσεως τῆς
 • περιουσίας των,

• γ. Οἱ κατηγορημένοι ἐπ' ἐγκλήματι,

• δ. Ὅσοι δυνάμει ἀποφάσεως ἐγκληματικῶν Δικαστη-
 • ρίου κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ποινικοῦ κώδικος ἔχασαν ἢ
 • διὰ πάντα ἢ πρὸς καιρὸν τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν καὶ
 • τοῦ ἐκλέγεσθαι. »

Τὸ 13 ἄρθρον σπουδαιότατον, διότι ἐνταύτῳ ἀπαριθμῶνται
 αἱ ἀναγκαῖαι ιδιότητες πρὸς ἐνέργειαν τῶν δημοτικῶν δικαιο-
 μάτων, συμπληροῦται ἀπὸ τὸ 62, προσδιορίζον τὴν σχε-
 τικὴν ἰκανότητά τῶν πολιτῶν ἐν ἐκάστῳ δήμῳ. Καθὼς θέλει
 ἀναπτυχθῆ ὅταν περὶ ἐκλογῶν ἰδίως πραγματευθῶμεν, τὸ
 13 ἄρθρον κανονίζει, πᾶσι ἔχουν τὸ δικαίωμα συμμετοχῆς

Handwritten notes and a signature on the right margin, including the number 356.

δημοτικῶν δικαιωμάτων· ἀλλὰ τὸ δικαίωμα δὲν ἀρκεῖ μόνον, χρειάζεται καὶ ἡ ἰκανότης διαφέρουσα καὶ μεταβαλλομένη κατὰ τοὺς τόπους, κατὰ τοὺς καιροὺς καὶ κατὰ τὴν σημαντικότητα τῶν δημοτικῶν πραγμάτων. Διὰ τοῦτο πλησίον τοῦ δικαιώματος γενικοῦ καὶ μονίμου, τίθεται ἡ ἐνέργεια μεταβλητὴ καὶ ποικίλη, κανονιζομένη ἀπὸ τὸ 62 ἄρθρον τοῦ Δ. Ν.

Ἄς ἐπεξεργασθῶμεν πόσαι καὶ ποῖαι αἱ ἰδιότητες αὗται

1. Τὸ νὰ ᾔηται δημότης·
2. εἰκοσιπενταετῆς ἡλικία·
3. μόνιμος διαμονὴ εἰς τὸν δῆμον·
4. ἔρκισις τοῦ ἔρκου τῆς ὑποταγῆς·
5. ἀνεξαρτησία πάσης θεραπείας (domesticité)·
6. τὸ νὰ μὴν ὑπάγεται εἰς τὰς ἐξαιρέσεις τοῦ νόμου.

Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν πότε πρέπει νὰ ὑπερβῇ τις τὸ 25 ἔτος, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐξασκήσεως τῶν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων ἢ τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὸν κατάλογον; Ἡ ἐγγραφὴ προετοιμάζουσα τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς δὲν ἀποτελεῖ τὸ δικαίωμα· διὰ τοῦτο ἦτον λογικὸν ἴσως ἡ ἡλικία ν' ἀπαιτῆται κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐνεργείας· ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο ἤθελεν ἐπιφέρει δυσχερείας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν· διὰ τοῦτο τὸ 65 ἄρθρον τοῦ Δ. Ν. λέγον, ὅτι ἐκτίθεται κατάλογος τῶν ἐχόντων κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρ. 13 τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν ἢ τοῦ ἐκλέγεσθαι, ἀπαιτεῖ τὴν ὑπέρβασιν τοῦ 25 τῆς ἡλικίας, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐγγραφῆς, εἰς τὸν κατάλογον.

Ἡ ἡλικία συνήθως ἀποδεικνύεται διὰ τῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων. Ἐπειδὴ δὲ ὡς πρὸς τὴν παροῦσαν τῶν ἐκλογέων γενεὰν δὲν ὑπάρχουσιν, ἀρκοῦσι τὰ ἰδιωτικὰ τῶν οἰκογενειῶν βιβλία, ὅταν δὲν δίδωσιν ὑποψίαν νοθεύσεως, ἢ κοινὴ γνῶσις περὶ τῆς ἡλικίας πολίτου τινός, διπλώματα ἀκαδημαϊκὰ, ἐνίοτε καὶ αὐτὰ τὰ διαβατήρια μὲ ἄλλας ἐνδείξεις συνδυαζόμενα. Ἄλλ' ἐπὶ τούτων πάντων, πρέπει νὰ προσέ-

χωσιν οί καταγράφοντες έντός τῶν καταλόγων δημόσιοι λειτουργοί, μήπως οί πολίται δημιουργῶσιν ὑπέρ έαυτῶν τίτλους.

Ἡ ἡλικία ένίστε ἀπυδεικνύεται ἀπό αὐτὴν τὴν ιδιότητα δημοσίου τινός λειτουργοῦ. Τὸ άρθρον 11 τοῦ Δ. ὄργ. λέγει. « Περὶ πλέον διά τούς προέδρους, εἰσαγγελεῖς, δικαστάς καί εἰρηνοδίκας, ἀπαιτεῖται ἡ συμπλήρωσις τοῦ 25 ἔτους. » Ἐπομένως ὁ δήμαρχος ἤμπορεῖ θαρρόντως νά καταγράψῃ εἰς τόν κατάλογον τῶν ἐκλογέων τούς προέδρους, δικαστάς καί εἰρηνοδίκας, ἐκτός ἐάν ὑπάρχη ἀτομική τις ἐξαίρεσις τῆς διατάξεως ταύτης κατὰ τόν §. 4 τοῦ αὐτοῦ άρθρου, διότι ἡ ἐξαίρεσις εἶναι εἰδική πρὸς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν, μὴ ἐκτεινομένη εἰς τὰ ἐκλογικὰ δικαιώματα.

Καθ' ὃν καιρὸν ἐξεδόθη ὁ Δ. Ν. ἡ ἀστυκὴ ἐνηλικιότης ἤρχετο περὶ τὰ 25 ἔτη, καί δὲν ἦτον δυνατὸν οἱ πολίται νά κηρυχθῶσιν ἱκανοὶ πρὸς ἐνέργειαν τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων πρὸ τῆς ἀστυκῆς ἐνηλικιότητος. Ἄλλὰ δὲν πρέπει νά ἐξισάσωμεν τὴν δημοτικὴν ἀνικανότητα μὲ τὴν ἀστυκὴν, καθὼς καί εἰς κράτη ἀρκτικώτερα, ὅπου ἡ νοσητικὴ ὠριμότης ἀκολουθοῦσα τὴν φυσικὴν ἔρχεται βραδύτερον; Εἰς τούς νεωτέρους 25 ἐτῶν ὁ Ν. ἠδύνατο ἴσως ν' ἀρνηθῇ τὸ δικαίωμα τῆς αἰρεσιμότητος ἀλλ' ὄχι καί τῆς ἐκλογῆς.

Ἡ ἐγγραφὴ ἀλλοδαποῦ εἰς δῆμον τινα χορηγεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ψηφοφορίας ἢ τῆς αἰρεσιμότητος ἢ τοῦλάχιστον μίαν τῶν δύο ἱκανοτήτων; Ἴσως ἦθελέ τις ἀμφιβάλλῃ ν' ἀπαντήσῃ ἀποφατικῶς, εἰσὶν δὲν πρόκειται διὰ τῆς ἱκανότητος ταύτης νά ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τὰ δημόσια πράγματα τοῦ Κράτους, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ τοῦ δήμου. Πλὴν εἶναι ἀναντιρρήτος ἡ τοῦ ζητήματος ἀποφατικὴ λύσις.

Ὁ νόμος μεταχειρίζεται εἰς τὸ παρὸν άρθρον, εἰς τὸ 62

καὶ παντοῦ τὴν λέξιν δημότης, ἀλλ' ἔννοσι βεβαίως τοὺς ἰθαγενεῖς καὶ διὰ τοῦτο οὐδαμοῦ διακρίνει μεταξὺ ἐκλογῆς καὶ ἀρίσειμότητος· ἡ δὲ μὴ διάκρισις αὕτη εἶναι ἰσχυρὸν ἐπιχείρημα, διότι, ἤθελεν εἶναι ἄτοπον ὁ μὲν περὶ ἰθαγενείας νόμος ν' ἀποκρούῃ τοὺς ξένους τῆς ἐνεργείας τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων· ὁ δὲ δημοτικός νὰ τοὺς εἰσάγῃ ἐντὸς τῆς ἀρχῆς τοῦ Δημάρχου, ἀρχῆς συμμίχτου, μετεχούσης καὶ τῆς δημοτικῆς ἐξουσίας καὶ τῆς γενικῆς τῆς ἐπικρατείας (Δ. Ν. ἄρθ. 40). Ἀλλὰ πῶς τὸ ζήτημα τοῦτο δύναται νὰ γεννηθῆ; Τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ περὶ ἰθαγενείας νόμου ἀπὸ 15 (27) Μαΐου 1835 λέγει, *Το δικαίωμα τῆς πολιτογραφήσεως προσκτᾶται ὁ μετὰ τριετῆ ἀδιάκοπον διατριβὴν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῷ μέσῳ ἐνὸς τῶν δήμων τοῦ Βασιλείου πανοικί κατοικήσας καὶ ἀποκατασταθείς.* Τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐπιτρέπει εἰς τὸν ξένον νὰ ὑποβάλλῃ τὴν περὶ πολιτογραφήσεως αἴτησίν τοῦ εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν τοῦ δήμου ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐπιθυμεῖ νὰ κατοικήσῃ. Πόσα λοιπὸν ἔσεται ἡ κατάστασις τοῦ δημότου τούτου κατὰ τὴν τριετῆ δοκιμασίαν; Τὸ ἄρθρ. 8 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἀποδίδει τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀστυκῶν δικαιωμάτων (*droits civils*). Παρ' ἡμῖν δὲ, ἀστυκὰ δικαιώματα τῶν ὁποίων δὲν μετέχουσιν εἰ ξένοι εἶναι κυρίως τὸ δικαίωμα τῆς παραχωρήσεως τῆς περιουσίας (Π. Δ. ἄρθρ. 687.), ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς ἐγγυοδοσίας διὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ ζημίας (ἄρθρ. 78 τῆς Πολ. Δικ.) καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μὴν ὑποβάλληται εἰς προσωπικὴν κράτησιν, παρὰ ἐπὶ μόνων τῶν περιπτώσεων τῶν περιγραφομένων ἀπὸ 999 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικ. Τῶν ἀστυκῶν τούτων δικαιωμάτων ἀπολαμβάνει ὁ ἀλλοδαπὸς ἅμα ἐγγραφεῖς. Τὸ δὲ συναλλάττεσθαι, τὸ διαθέτειν, τὸ ἀποκτᾶν κινήτὰ ἢ ἀκίνητα, θεωροῦνται τοῦ δικαίου τῶν ἐθνῶν πλεονεκτήματα. Ὑποκείμενος πρὸς

τούτοις εἰς ὅλα τὰ δημοτικά βάρη, φρονούμεν ἀδιστακτως, ὅτι ἤθελεν εἶναι ἀνεπιεικὲς καὶ ἄδικον, τὸ νὰ στερῆται καὶ τῶν δημοτικῶν ὠφελημάτων. Διὰ μόνην τὴν ἐκλογὴν καὶ αἵρεσιμότητα εἶναι ἀνάγκη ν' ἀπολαύσῃ τὸ τῆς ἰθαγενείας δικαίωμα.

Διαμονή. Ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ὁ γινόμενος ἐκλογεὺς ἢ αἵρεσιμος δημότης νὰ ἔχῃ τὴν βεβαίαν διαμονήν· διότι δὲν ἀρκεῖ τὸ νὰ ἔχῃ συμφέροντα νὰ ὑπερασπίσῃ ἐντὸς δήμου τινός, ἀλλ' ὀφείλει νὰ συμβιώσῃ μὲ τοὺς δημότας, καὶ ν' ἀποκτήσῃ συγκοινωνίας σχέσεις, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν δημοτικὸν σύνδεσμον. Ὁ Κ. Δουπὲν ἔλεγεν εἰς τὴν βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Γαλλίας, ὅτι ἀφοῦ ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ ὁμοιάζει τὰς πρωτογενεῖς πατριαρχικὰς κυβερνήσεις, ὁ πατριάρχης ὀφείλει νὰ στήσῃ τὴν σκηνὴν του, ἐντὸς τῆς οὐλῆς τὴν ὁποίαν κυβερνᾷ.

Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ὁ νόμος δὲν προσδιορίζει ὀπόση διαμονὴ εἶναι ἀναγκαῖα ἐντὸς δήμου τινός, διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἢ ἐνέργεια τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων. Εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ τὸν νόμον 10 Ἰουνίου 1793 *le constitution du 22 frimaire au VIII* καὶ καὶ τὸ ψήφισμα τῆς 23 Ἀπριλίου 1807 *le domicile communal s'établit par une année de residence* ἡ δημοτικὴ κατοικία ἀποκτᾶται δι' ἑτησίου ἐν τῷ δήμῳ διαμονῆς (α). Ἀλλὰ παρ' ἡμῶν, μὴν ὑπαρχούσης τοιαύτης διατάξεως, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐγγραφὴν ἀρχίζει τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων ἢ ἐνέργεια. Ἐκ τῆς σιωπῆς ταύτης τοῦ νόμου προκύπτει σύνθηρος ἀτόπημα εἰς τὰς δημαιορεσίας. Ὅσοι ζητοῦν ν' ἀπολαύσωσι πλειονοψηρίαν, πείθουσι τοὺς

(α) Ἰδὲ *Traité de organisation de corps municipaux* par M. A. Bost.

ὀπαδούς των, προσωρινῶς εἰς δῆμον τινὰ διαμένοντας, νὰ ἐγγραφῶσι δημόται, καὶ μὴ ἔχοντες σκοπὸν ἀποκαταστάσεως ἐντὸς αὐτοῦ, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ψηφηφορήσωσιν ὑπὲρ τοῦ φίλου των ἢ τοῦ κόμματός του. Ἄλλ' ἡ διόρθωσις τοῦ ἀτοπήματος εὐκολος, ὅταν τεθῆ παρὰ τοῦ νόμου διάστημα ἕξ ἢ ὀκτῶ μηνῶν μεταξὺ τῆς ἐγγραφῆς καὶ τῆς ψηφηφορίας.

Ὁ νόμος μετὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ἰδιοτήτων καταγράφει τὰς ἐξαιρέσεις, καὶ α'. ἐξαιρεῖ τὰς γυναῖκας, β'. τοὺς στερουμένους τῆς ἐλευθέρως διαχειρίσεως τῆς περιουσίας των. Μεταξὺ τούτων δὲν κατατάττει τοὺς ἀνήλικας περὶ ὧν διέλθε τὸ πρῶτον ἐδάφιον, μήτε τοὺς καταδικασμένους εἰς εἰρκτὴν, εἰς πρόσκαιρα δεσμὰ ἢ εἰς ποινὰς ἐπιφερούσας πολιτικὸν θάνατον, διότι αὐτῶν ἡ ἀπαγόρευσις ἢ ἡ πολιτικὴ ἀνικανότης, κηρυττομένη ἀπὸ τὸν Ποινικὸν νόμον, προβλέπεται ἀπὸ τὸ 4 ἐδάφιον τοῦ ἐρμηνευομένου ἄρθρου. Ἀλλ' ἐννοεῖ τοὺς διὰ βλακείαν, διὰ πτώχευσιν, χρεωκοπίαν ἢ δι' ἄλλους λόγους στερηθέντας δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας των.

Τὸ ἐδάφιον Γ. ἐξαιροῦν τοὺς κατηγορουμένους ἐπ' ἐγκλήματι ἐννοεῖ ἐπὶ κακουργήματι, διότι αὐτοὶ μόνοι ὑποκύπτοντες ἀνεξαιρέτως εἰς προηγουμένην φυλάκισιν, εὐρίσκονται εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἐνεργήσωσι δημοτικὰ καθήκοντα.

Ἐντὸς τῆς ἐξαιρέσεως περιέχονται καὶ οἱ ἐπ' ἐγκλήματι κατηγορούμενοι. Ἡ λέξις ἐγκλημα ἔχει τί ἀόριστον διότι δὲν περιλαμβάνεται, ἐντὸς τῆς τριμεροῦς τῶν ἀδικημάτων διαιρέσεως τοῦ Ποιν. Νόμου, εἰς κακουργήματα, πλημμελήματα καὶ πταίσματα ἄρθρ. 2 καὶ 3 τοῦ Ποιν. Νόμου διακρινόμενα ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ τὸ ποσὸν τῶν ποινῶν. Ἐκ τούτου ἡ τῶν Ἑσωτερικῶν Γραμματεία ἠθέλησε νὰ θεωρήσῃ ἀνικάνους περὶ τὸ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι καὶ αὐτοὺς

τοὺς ὑποκύφαντας εἰς κατηγορίαν ἐπὶ πλημμελήματι. Ἄλλ' ἡ ἐπέκτασις αὕτη εἶναι τολμηρά, διότι ἐκτὸς τοῦ Γερμανικοῦ κειμένου μεταχειριζομένου λέξιν ἀκραιφνῶς ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὴν λέξιν κακούργημα, ὁ Ποιν. Ν. ἄρθρα 2, 21 καὶ 22 ἐγκληματικὴν ποινὴν ὀνομάζει τὴν ἐπὶ τὰ κακούργηματα ἐπιβαλλομένην, κατ' ἀντιδιαστολὴν τῆς ἐπαγορευτικῆς κολαζούσης τὰ πλημμελήματα. Ἐὰν δὲ ὑπῆρχε καὶ περὶ τούτου ἀμφιβολία, ἡ ἀμφιβολία ὄφειλε νὰ λυθῆ μᾶλλον πρὸς ἔκτασιν παρὰ εἰς συστολὴν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων. Τὸ ἄρθρον 43 τοῦ περὶ Ἐπαρχιακῶν συμβουλίων Νόμου μεταχειρίζεται τὴν λέξιν κακούργημα. Πρὸς τούτοις μόνη ἡ κατάστασις τοῦ ἐπὶ κακούργηματι κατηγορουμένου δὲν συμβιδάζεται μὲ τὴν ἐνέργειαν πολιτικῶν καθηκόντων, ὅχι μόνον διότι αἱ ἐπιβαρύνουσαι αὐτὸν ὑποψίαι καταπτοῦσι περισσότερον τὴν κοινωνίαν, καὶ ἡ παρεύρεσις αὐτοῦ ἐπὶ συλλόγου ἐνεργοῦντος πολιτικά καθήκοντα, ἤθελε κινήσει τῶν παρόντων τὴν ἀπέχθειαν, ἀλλὰ διότι ἡ ἐπὶ κακούργηματι κατηγορία ἐπιφέρει πάντοτε τὴν φυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου.

Ἡ ἐπέκτασις τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ἴσως ἦτον δίκαιον νὰ γίνῃ ἐπὶ τῶν πλημμελημάτων εἰδικῶν ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογικῶν καθηκόντων π. χ. εἰς τοὺς κατηγορουμένους ἐπὶ δωροδοκίᾳ τῶν ἐκλογέων ἢ νοθεύσει τῶν ψηφοδελτίων· ὁ λόγος τῆς ἀπαγορεύσεως κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν εἶναι σαφής, καὶ αὐτὸς ἴσως ἔπεισε τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ καταχωρίσῃ ἐντὸς τοῦ νομοσχεδίου τὴν ἐφεξῆς περίοδον μὴ γενομένην δεκτὴν. « Οἱ κατηγορούμενοι, καὶ » πρὸ πάντων ὑπὸ δικαστικὴν ἐξέτασιν διατελοῦντες ὡς δωροδοκήσαντες τοὺς ἐκλογεῖς, καὶ οἱ καταδικασθέντες. »

Ἡ καταμήνουσις, καὶ αὐτὴ τῆς προανακρίσεως ἡ ἑναρξίς

δὲν ἀποστεροῦσι τοὺς πολίτας τῶν δικαιωμάτων των· χρειάζεται ἐμφιλοχώρησις δικαστικῆς πράξεως, καὶ ἐπὶ μὲν πλημμελήματος πρέπει νὰ ἐκδοθῆ βούλευμα, ἢ τούτου μὴ ὑπάρχοντος, νὰ ἐπιδοθῆ εἰς τὸν κατηγορούμενον κλητήριον θέσπισμα· ἐπὶ δὲ κακουργημάτων, ἢ τοῦ βουλεύματος τῆς ἀποπομπῆς ἔκδοσις. Διότι μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος ἢ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ θεσπίσματος, ἢ εἰσαγωγή εἰς δίκην εἶναι ὑποχρεωτική.

Τὸ 326 ἄρθρον τῆς Πολ. Δικ. ὀνομάζει κατηγορουμένους τοὺς ὑπαλλήλους κατὰ τῶν ὁποίων ἐγένετο προανάκρισις, ἀλλὰ θεωρῶ ἀπρόσφορον τὴν χρῆσιν τῆς λέξεως, διότι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι δὲν πρέπει νὰ τίθενται εἰς ἕττονα θέσιν τῶν λοιπῶν πολιτῶν, ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων. Ἡ διοικητικὴ προανάκρισις δὲν εἶναι πρῶξις δικαστικῆ ἀντιστοιχοῦσα μὲ τοῦ βουλεύματος τὴν ἔκδοσιν. Ὁ εἰσαγγελεὺς ἀναγκάζεται μὲν, ἐκ τῆς βαρύτητος τῶν συλληχθεισῶν ἀποδείξεων, νὰ εἰσαγάγῃ εἰς δίκην τὸν ὑποπτον ἢ νὰ ὑποβάλῃ εἰς δικαστικὸν Συμβούλιον τὴν δίκην· ἀλλὰ τοῦτο ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

Ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ Νόμου ἐπὶ κατηγορίας εἶναι προσωρινή, διότι ἡ ἀπόλυσις τοῦ κατηγορουμένου καταργεῖ αὐτήν· ἀλλ' ἡ ποινὴ στιγματίζει τὸν καταδικασθέντα μὲ ἀνικανότητα διαρκοῦσαν ἔσον καὶ αὐτὴ ἡ ποινὴ τῆς ὁποίας εἶναι συνέπεια, καὶ πολλάκις ἐπιζῶταν καὶ μετὰ τὴν παῦσιν τῆς, καθὼς ἐπὶ πολιτικοῦ θανάτου.

Ἡ στέρησις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων ἐπικρατεῖ ἰδίως εἰς τὴν νομοθεσίαν ἐλευθέρων ἔθνων, γινομένη τσοσούτω μᾶλλον καιρία καὶ σοβαρὰ, καθόσον ἀκμάζει ἡ ἐλευθερία, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι φέρει εἰς ἀρχὰς σπουδαίας, ἐπενεργούσας εἰς τὴν διοικητικὴν καὶ κυβερνητικὴν πορείαν τῆς ἐπικρατείας. Ἡ ποινὴ αὕτη κατὰ

ὄυστυχίαν δὲν ἐφάπτεται μόνον τοῦ ἀδικοῦντος ἀλλὰ καὶ τῆς κοινωνίας, πρὸς ὄφελος τῆς ὁποίας ἐξασκεῦνται τὰ πολιτικὰ δικαιώματα· βλαπτομένης μάλιστα, διότι στερεῖται ἐκλογέως ἢ αἵρεσίμου, πράττοντος τὰ δημόσια τοῦ Κράτους, τῆς ἐπαρχίας ἢ τοῦ δήμου πράγματα. Ἄλλ' ὁ κακοῦργος δὲν δύναται νὰ ψηφισθῆται καὶ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ λοιπὰ δικαιώματά του πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον· ἀδικήσας τὴν κοινωνίαν, κηρύττεται διὰ τῶν δικαστηρίων τῆς ἀνίκανος περὶ τὴν ἐξάσκησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

Ἄλλὰ διότι μάλιστα ἡ ποινὴ αὕτη ἐπενεργεῖ ἐπὶ τὰ πολιτικὰ πράγματα, ὁ νομοθέτης νομοθετῶν καὶ ὁ δικαστὴς ἐφαρμόζων τὸν νόμον, ὀφείλουσι πᾶσαν προσπάθειαν νὰ καταβάλλωσιν, ὥστε νὰ μὴ γίνηται ὄργανον πολιτικῶν ἐκδικήσεων καὶ μέσον τοῦ θριάμβου τῶν κομμάτων, ζητούντων ἀγεννῶς νὰ νικήσωσι τοὺς ἀντιπάλους των διὰ τῆς δικαστικῆς νεκρώσεως τῆς πολιτικῆς ἐνεργείας των.

Οἱ πολῖται τῶν ἀνωτέρων τάξεων εἶναι εὐαίσθητότεροι ἴσως πρὸς τὴν ποινὴν ταύτην, ἀλλὰ μήπως αἱ ποιναὶ ἐν γένει δὲν ἐπενεργοῦσιν ἀνίσως ἐπὶ τοὺς καταδικαζομένους, κατὰ τὴν ἡλικίαν, τὴν κοινωνικὴν τάξιν, τὸ φύλον καὶ τὸν βαθμὸν τῆς εὐαισθησίας; Εἰς τοὺς δικαστὰς ἐναπόκειται διὰ τῆς ἐπιεικειᾶς καὶ τῆς ἀκριβοῦς διακρίσεως, νὰ θεραπεύωσι τὴν ἀνένδοτον τῆς ποινῆς ἰσότητα.

Ἡ στέρησις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων δὲν εἶναι παρ' ἡμῖν αὐτοτελὴς ποινὴ, ἀλλὰ πρόσθετος καὶ ἀκολουθοῦσα ὡς συνέπεια ἀναγκαῖα, ἀ. ἔλας τὰς ἐγκληματικὰς, β'. τὰς ἐνιαυσίους τοῦλάχιστον κολάσεις ἐπιβαλλομένας ἐπὶ τινὰ τῶν πλημμελημάτων κατὰ τὸ ἄρθρον 22 τοῦ Ποιν. Ν. (α).

(α) Ἴδὲ ἄρθρα 21, 22, 24 τοῦ Ποιν. Ν. καὶ τὸ Διατ. ἀπὸ 20 Μαΐου 1836 περὶ μεταβολῆς ἄρθρων τινῶν τοῦ Ποιν. Ν.

Ἐν γένει ἡ των δικαιωμάτων στέρησις εἶναι ἰσοχρόνιος μὲ τὴν ποινὴν εἰς τὴν ὁποίαν προστίθεται· ἀλλ' ἡ παραγραφή τῆς ποινῆς δὲν ἐξαλείφει τὴν συνέπειαν ταύτην (ἄρθρ. 550 § 3 τῆς Ποιν. Δικ.). διότι ὁ νομοθέτης θεωρεῖ μὲν ἄξιον συμπαθείας τὸν ζήσαντα ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς ποινῆς ἐπὶ δέκα ἢ 20 ἔτη καὶ διαφυγόντα τὴν ἐφαρμογὴν τῆς· ἀλλὰ ἔχει καὶ ἱκανὸν νὰ ἄρξῃ τῶν συμπολιτῶν του. Μόνη ἡ ἀποκατάστασις (ἄρθρ. 564 τῆς Ποιν. Δικ.) ἀποδίδει εἰς αὐτὸν τὰ δικαιώματα διὰ καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀφαιρεθέντα. Ὁ ἀδικήσας ἐξωσθεὶς πάσης συμμετοχῆς τῶν πραγμάτων τῆς πόλεως εἰσάγεται πάλιν διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως καὶ ἐγγράφεται ὡς ἐνεργὸν μέλος τῆς κοινωνίας.

Τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἔχει ἡ χάρις ἡ ὁποία μὴ ἐξαλείφουσα μῆτε τὸ ἀδίκημα (α) μῆτε τὴν καταδίκην αὐτὴν, ἐμποδίζει μόνον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως ἢ παύει αὐτὴν ἐὰν ἤδη ἐφηρμόσθη· ἀλλὰ δὲ ἀποδίδει τὰ πολιτικὰ δικαιώματα· διότι καθὼς λέγει ἀπόφασίς τις τοῦ Γαλλικοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας « ἡ κηρυχθεῖσα παρὰ τοῦ
 » Νόμου ἀνικανότης, προσφερομένη ὡς ἐγγύησις εἰς τὴν κοι-
 » νωνίαν ἢ εἰς τινὰ μέλη τῆς δὲν καταργεῖται διὰ τῆς χάρι-
 » τος, μῆτε αἱ ἄλλαι διατάξεις τῆς ἀποφάσεως αἱ ὑπὲρ
 » τρίτων ἐκδοθεῖσαι. » Παρ' ἡμῶν τὸ Συμβούλιον τοῦ Κρά-
 τους δικάζον περὶ ἐπαρχιακῶν δικαιωμάτων ἐδίκασε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Οἱ πλείότεροι τῶν Γάλλων νομοδιδασκάλων φρονοῦσιν ὅτι ἐὰν ἡ χάρις χορηγηθῇ πρὶν ἡ ποινὴ καὶ ἡ ἀκολουθοῦσα αὐτὴν πολιτικὴ ἀνικανότης ἐπιβληθῇ ἐπὶ τὸν καταδικασθέντα, αὐτὸς

(α) Ἡ χάρις μάλιστα ἀποδεικνύει τοῦ ἀδικήματος τὴν ὑπαρξίν *indulgentia, quos liberat, notat L. 3 ff de generali abot.*

διατηρεῖ τὰ πολιτικά του δικαιώματα, τὰ ὅποια οὐδέποτε ἐστερήθη μὴ ἐκτελεσθείσης τῆς ἀφαιρούσης αὐτὰ ἀποφάσεως (α).

Ἡ ἀμνηστία, γενικωτέρα περὶ τὰ ἀποτελέσματα της, καταλύει τὸ ἀδίκημα, τὰς καταδιώσεις καὶ τὰς καταδίκας, θεωροῦσα ὡς μὴ ὑπάρξαντα τὰ ἀδικήματα καὶ ἐπομένως διασώζει ἀπαραμείωτα τὰ τῶν ἀπολαυσάντων τὴν ἀμνηστίαν δικαιώματα.

Πᾶσα ἀπόφασις καὶ βούλευμα δικαστικὸν ἀπολύοντα τὸν κατηγορούμενον καταργοῦσι τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην. Ὁ νόμος διὰ τῆς μὴ διαστολῆς ἀποκροῦει τὴν διάταξιν τοῦ Προυσιακοῦ Δημ. Ν., ἀποκλείοντος τῆς ψηφοφορίας καὶ αἰρεσιμότητος τοὺς ἀπολυθέντας δι' ἔλλειψιν ἀποδείξεων.

Ἄρθρ. 14.

« Πᾶς δημότης, ἔχων τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν, ὀφείλει νὰ παρευρίσκηται εἰς τὰς δημοτικάς ἐκλογὰς καὶ νὰ ψηφοφορῇ κατ' αὐτάς· πᾶς δὲ, ἔχων τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι εἰς Δημοτικάς Ἀρχάς, ὀφείλει νὰ δέχεται, ἐν ἔλλειψει νομίμων παραιτήσεως λόγων, τὴν δι' ἐκλογῆς ἐπιτραπεῖσαν εἰς αὐτὸν δημοτικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ νὰ ἐκπληρῇ αὐτὴν πιστῶς καὶ εὐσυνειδότηως καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν διάρκειαν. »

Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι σαφές· ἰδὲ ἄρθρα 21 καὶ 64 τοῦ Δ. Ν. πρὸς πλείονας διασαφήσεις.

(α) Ἰδὲ Rauter vol. 2 p. 574, Foucart vol. 1er. p. 105 οἱ Merlin καὶ Lagrevèrend φρονεῦσιν ὅτι ἡ χάρις ἀείποτε ἐξαλείφει τὴν ἀνικανότητα.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ.

Ἄρθρ. 15.

- « Πᾶς Δῆμος ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν,
» ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς Κυβερνήσεως,
» α. Νὰ ἐνεργῇ κατὰ τοὺς καθεστῶτας νόμους τὴν κατω-
» τέραν ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ Δήμου τοπικὴν καὶ ἀγρονο-
» μικὴν Ἀστυνομίαν·
» β. Νὰ διοικῇ ἀνεξαρτήτως τὰς ὑποθέσεις του καὶ νὰ
» διαχειρίζῃ τὴν δημοτικὴν περιουσίαν·
» γ. Νὰ διαχειρίζῃ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὴν πε-
» ριουσίαν τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων (fondations
» pieuses), καθ' ὅσον αὕτη εἰς συμμίκτους Δήμους δὲν
» ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς ἰδιαιτέραν θρησκείαν·
» δ. Νὰ ἐκλέγῃ τὰς Δημοτικὰς Ἀρχάς του ἐκ τῶν
» ἰδίων αὐτοῦ μελῶν.
» Αἱ ὑπὸ στοιχ. α. ὑποχρεώσεις καὶ ἐξουσίαι ἐνεργοῦνται
» παρὰ τῶν Δήμων ἐν ὀνόματι καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Κυ-
» βερνητικῆς Ἀρχῆς τοῦ Κράτους· τὰ δὲ ὑπὸ στοιχ. β. γ.
» δ. δικαιώματα, ἐν ὀνόματι τῶν ἰδίων αὐτοῦ Δημοτικῶν
» Ἀρχῶν. »

Ἡ διοικητικὴ ἐπιτήρησις ἀναφερομένη εἰς τὸ ἄρθρον ἡμ-
πορεῖ νὰ ὑπαχθῇ εἰς δύο τάξεις καθόσον ἐφαρμόζεται εἰς
τὰς ἀστυκὰς πράξεις τῶν κοινοτήτων ἢ τῶν ομάδων, καὶ κα-
θόσον σκοπεύει τὸν κανονισμὸν τῶν διοικητικῶν πράξεων τὴν

μὲν πρώτην ὀνομάζομεν διοικητικὴν κηδεμονίαν, διότι ἀφομοιοῦται μὲ τὴν ἐνέργειαν τῶν κηδεμόνων ἐπὶ τὰς πράξεις τῶν ἀνηλίκων· τὴν δὲ δευτέραν, κυρίως διοικητικὴν ἐπιτήρησιν, διότι σκοπεύει τὴν ῥύθμισιν καὶ τὸν κανονισμόν τῆς ἐξουσίας, ἡ ὁποία ἐναπετέθη εἰς τοὺς δήμους παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἢ πηγάζει ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς.

Περὶ διοικητικῆς κηδεμονίας.

Ἄς ὁμιλήσωμεν πρῶτον περὶ διοικητικῆς κηδεμονίας τὴν ὁποίαν φαίνεται ὅτι ἀποκρούει τὸ 16 ἄρθρον τοῦ Δ. Ν. οὕτως ἔχον.

Ἄρθρον 16.

« Ὡς πρὸς τὴν δημοτικὴν περιουσίαν δύνανται οἱ Δῆμοι νὰ ἐνεργοῦν ὅλα τὰ δικαιώματα, καὶ νὰ ἐμβαίνοῦν εἰς ὅλα τὰ συναλλάγματα, ἔσα οἱ πολιτικοὶ νόμοι συγχωροῦσιν εἰς τοὺς ἰδιώτας ἐν γένει, καὶ δὲν ἀπαγορεύουσι ῥητῶς εἰς τοὺς Δήμους.

» Τὰ δικαιώματα τῶν ἀνηλίκων δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς Δήμους. »

Ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις τῆς Ἀντιβασιλείας, χορηγοῦσα εἰς τοὺς δήμους ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ πᾶσαν κηδεμονικὴν ἐξουσίαν, διατάττει συγχρόνως τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν νὰ ἐπιτηρῇ καὶ νὰ ἐλέγχῃ τὰς πράξεις των. Εἰς τοὺς δήμους ἐπιτρέπεται νὰ διοικῶσι τὰς ὑποθέσεις των, δι' ἀρχῶν δημαιρέτων, ἀπονέμεται αὐτονομία καὶ ἐλευθέραι κινήσεις, καὶ ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις ἐμβριθῶν κυβερνητικῶν δικαιωμάτων· ἡ ἐπιτήρησις λοιπὸν τῆς ἐπικρατείας δὲν φέρει χαρακτηριστικὰ κηδεμονίας, ἀλλ' οὔτε εἶναι λόγος περὶ ἐνηλικιότητος τῶν δήμων.

Ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου 16, σαφηνιζομένη ἐκ τῆς ἐκθέσεως, περιέχει ἀξίωσιν τοῦ ὅτι χορηγεῖ ὀλοτελῆ ἐλευθερίαν εἰς τοὺς δήμους· ἀλλὰ μήπως αἱ κοινότητες πρὸ τοῦ παρόντος νόμου ὑπέκειντο εἰς τὴν ἀνικανότητα τῶν ἀνηλίκων, ἢ ἦσαν δοῦλαι περιβεβλημένοι μὲ δεσμὰ, τὰ ὁποῖα ὁ παρὼν Νόμος διαρρήξας, ἄφησεν αὐτὰς νὰ ἐνεργῶσιν ἐλεύθεροι πάσης διατυπώσεως;

Αἱ ἐπὶ τουρκοκρατίας κοινότητες, συχνὰ ἀπεστεροῦντο τῶν δικαιωμάτων των, καθυβρίζοντο καὶ ἐτυραννοῦντο ἐνίοτε ἀπὸ τοὺς κρατοῦντας· ἀλλὰ ἡ τυραννία τῆς κατακτήσεως δὲν ἀπέτρεπε τὴν ἐλευθέραν διαχείρισιν τῆς περιουσίας των, μέχρις ὑποθηκεύσεως καὶ τελείας ἐκποίησεως τῶν καταστημάτων (α).

Τὸ 16 ἄρθρον λοιπὸν κατ' οὐδὲν καινοτομεῖ, μήτε εἰσάγει νέαν πραγματίαν κατάστασιν καὶ πρὸ πάντων διὰ τῆς ἀρνητικῆς ἐκφράσεως « τὰ δικαιώματα τῶν ἀνηλίκων δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς Δήμους » δὲν καταργεῖ ἔθιμον ἢ νόμον δεσμεύοντα μέχρι τοῦδε τὰς κοινότητας. Μήπως ἡ Ῥωμαϊκὴ νομοθεσία διέπυσα ἡμᾶς περιλαμβάνει περιοριστικὰς τῶν δήμων διατάξεις;

Οἱ ἐπικρατοῦντες νόμοι εἰς τὰς Ῥωμαϊκὰς ἀποικίας ἐπέτρεπον εἰς τὰς κούριαι καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν πόλεων, τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διαχειρίζωσιν ἐλευθέρως τὰ πράγματα αὐτῶν. Οἱ ὑπουργοὶ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ οἱ λοιποὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως λειτουργοὶ δὲν εἶχον τὸ

(α) Ἴδὲ τὴν ἱστορικὴν ἔκθεσιν περὶ τῶν δημοτικῶν πρὸ τῆς ἐκμαστώσεως.

δικαίωμα νὰ ἐμφιλοχωρῶσιν εἰς τὰς πράξεις τῆς κοινοτικῆς διαχειρίσεως· ἐπομένως ἡ κατασκευὴ, ἡ ἐπισκευὴ καὶ ἡ διατήρησις τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν, τῶν ὑδραγωγείων, τῶν ἑδῶν, γεφυρῶν, λιμένων, φρουρίων κτλ. ἡ ἀποδοχὴ κληροδοτημάτων, κληρονομιῶν καὶ ἡ συνομολόγησις συμβιβασμῶν, ὅλα ἐν γένει τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν τοπικὴν διοίκησιν, ὑπῆγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν. Τοιαύτη δὲ ἦτον ἡ διάκρισις μεταξὺ τῶν γενικῶν καὶ τῶν κοινοτικῶν πραγμάτων, ὥστε εἷς νόμος ἠπέλει νὰ ἐπιβληθῇ ποινὴ ἑξορίας καὶ δημεύσεως εἰς τοὺς διευθυντὰς ἢ ἄλλους λειτουργοὺς τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως, οἱ ὁποῖοι ἤθελον ἀνεγείρει συζήτησιν τινα περὶ τῶν δημοσίων ἔργων ἐπιχειρουμένων μὲ χρήματα πόλεων, ἢ χορηγηθέντων ἀπὸ τῶν ἰδιωτῶν τὴν ἐκούσιον ἐλευθεριότητα. Ἡ κούρια καὶ τῶν δεκουριῶνων τὸ τάγμα, εἶχε πληρέστατα τὸ δικαίωμα νὰ πωλῇ τὰ κτήματα τῆς πόλεως, χωρὶς προηγουμένης ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως· πρὸς πλείονα μόνον ἀσφάλειαν, ἢ πρᾶξις ἐδημοσιεύετο ἐνώπιον τοῦ ἐπαρχιακοῦ δικαστοῦ.

Πλησίον τῆς ὀλοτελοῦς αὐτονομίας τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν περὶ τὰ ἀστυκὰ δικαίωματα, ὑπῆρχον νόμοι προστατεύοντες τὰς πόλεις καὶ τὰς κοινότητας, οἵτινες ἀφομοιοῦντες αὐτὰς μὲ τοὺς ἀνήλικας, ὡς πρὸς τὰ δικαίωματα τῆς ἀποκαταστάσεως, δὲν καθιέρωνον τὴν δουλείαν πρὸς τοὺς λειτουργοὺς τοῦ αὐτοκράτορος.

Οἱ νόμοι Cod. Tit. LIV. quibus ex causis majores in integrum restituantur, καὶ ὁ Νόμος τοῦ Κώδικος L. XI. Tit. XXIX Rempublicam ut pupullam contra ordinem juvari, moris est (α). ἀλλ' οἱ νόμοι οὗτοι συ-

(α) Ὁ Κύριος Bechard εἰς τὸ δέδομεν σύγγραμμά του Sur la centra-

νέτεινον μὲν εἰς τὸ τὰ προστατεύωσι τὰ συμφέροντα καὶ τὰ δικαιώματα τῶν πόλεων, ἐναντίον τῶν ἐπιδρομῶν τοῦ δημοσίου ἢ τῶν ἰδιωτῶν, ἀλλὰ κατ' οὐδένα τρόπον δὲν κατήργουν τὴν αὐτονομίαν των, ὡς πρὸς ὅλα τὰ καθήκοντα τὰ ἰδίως κοινοτικά, ἐναντίον τῶν διοικητῶν καὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν λειτουργῶν. Τὸ Ῥωμαϊκὸν τοῦτο σύστημα δὲν εἶναι τυχαῖον. Οἱ Ῥωμαῖοι διὰ νὰ στηρίξωσιν ἔτι μᾶλλον τὸ κράτος των εἰς ἀποικίας πολυπληθεῖς καὶ μεμακρυσμένας, ἀπέχοντες ἀπὸ ἀνωφελεῖς καὶ κινδυνώδεις καταπίεσεις, ἄφησαν εἰς τὰς πόλεις τὴν ἐλευθερίαν νὰ διοικῶνται ἀνεξαρτήτως καὶ ἐνίοτε νὰ θέτωσι καὶ νέους νόμους. Ἡ ἐλευθερία αὕτη περιστέλλετο μόνον ἀπὸ γενικούς τινες νόμους τῆς ἐπικρατείας, καὶ ἀπὸ τὸν διορισμὸν ἀρχόντων, ἐχόντων ἔργον τὴν εἴσπραξιν φόρων καὶ τὴν στρατολογίαν. Οἱ ἐκτεθέντες κανόνες δὲν ἦσαν πανταχοῦ ὁμοίομορφοι, ἀλλ' ἐκ τούτων ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ Ῥωμαϊκὴ νομοθεσία δὲν περιελάμβανε τὰς βάσεις τῆς

lisation administrative en France λέγει v. 1. p. 188. les communes furent assugettées à la tutelle administrative, principe emprunté par Louis XIV aux constitutions imperiales de Rome καὶ ἐν σχολίῳ ἀναφέρει τὸν νόμον τοῦ Κώδικος. L. IV. Tit. LIV. lex. V. ἀλλ' ἰδοῦ τί λέγει ὁ Νόμος οὗτος· (ἀναφέρω τὸν ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὰ Βασιλιέα.)

“ Ἡ διάταξις βούλεται, τὰς πόλεις εἰκέναι τοῖς ἐλάττοσι τῶν κέ. ἐνιαυτῶν, καὶ διὰ τοῦτο, ἐν οἷς περιγράφονται, ἔχουσι τὴν τῆς ἀποκαταστάσεως βοήθειαν R. βιβ. 10. Tit. 36. ἐκ ποίων αἰτίων μειζονες εἰς ὀλόκληρον ἀποκαθίστανται. ”

Ἐκ τοῦ νόμου τούτου προκύπτει ὅτι αἱ πόλεις ἀπεκαθίσταντο, ὡσάκις ἐποίουν ἐπιβλαβῆ συναλλάγματα, ἀλλ' ὄχι ὅτι ἐνυπῆρχε καὶ διοικητικὴ κηδεμονία δηλ. ὑποχρέωσις τοῦ νὰ μὴ γίνεταί οὐδεμίαν πράξις ἀστυκὴ χωρὶς τῆς ἀδείας τοῦ διοικητοῦ; Ὁ Κύριος Bechard λαμβάνεται ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου καὶ ὡς πρὸς τὰς σχέσεις μεταξὺ κοινοτήτων καὶ διοικητικῆς ἀρχῆς.

διοικητικῆς ἐπιτηρήσεως ἐπικρατούσης πρὸς ἡμῶν καὶ ἰδίως εἰς τινὰ κράτη τῆς δυτικῆς Εὐρώπης (α).

Ὁ Δ. Ν. ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι καταργεῖ προϋπάρχοντας περιορισμοὺς ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀστυκῶν δικαιωμάτων δὲν προσθέτει εἰς τὴν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐλευθερίαν τῶν κοινοτήτων, μήτε εἰς τὴν ἀπεριόριστον ἄδειαν καθιερωμένην διὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς νομοθεσίας· ἐκ τούναντίου μάλιστα εἰσάγει κηδεμονίαν ἀληθῆ, περιστέλλων τὰς πράξεις τῶν δήμων καὶ ὑποβάλλων αὐτὰς εἰς αὐστηροτάτην προεξέτασιν. Εἰς ποίας βάσεις ἡ κηδεμονία αὕτη στηρίζεται καὶ διὰ ποίους λόγους ἐδημιουργήθη θέλομεν διεξέλθει ἐν συντομίᾳ.

Ἡ κοινωνία δὲν σύγκειται ἀπὸ μόνον ἄτομα. Ὑπάρχουσιν αἱ ομάδες καὶ τὰ δημόσια καταστήματα (β), ἢ καὶ τινὰ ἄτομα περιληπτικά, συμμετέχοντα τοῦ χαρακῆρος τῆς ομάδος καὶ τῶν δημοσίων καταστημάτων. Τί ἐστὶν ὁμὰς *universitas*; Ἄθροισμα ἀτόμων συνδεδεμένων μὲ κοινὸν δεσμόν, διαρκοῦν καὶ μετὰ τὴν ἀλλαγὴν τῶν μελῶν του, ἀνανευομένων διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς γεννήσεως, δεκτικὸν κτήσεως, συναλλαγῆς καὶ παραστάσεως ἐνώπιον δικαστηρίων.

Ἐντὸς τῶν ομάδων ὑπάγονται καὶ αἱ κοινότητες· αἱ ομάδες καὶ τὰ δημόσια καταστήματα δεκτικὰ κτήσεως καὶ διαχειρίσεως κτημάτων, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐνάγωσι καὶ νὰ ἐνάγωνται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων· ἀλλ' ἰδίως αἱ κοινότητες κατὰ τὰς νεωτέρας νομοθεσίας καὶ ἰδίως τὴν

(α) Ἴδὲ τὸν λόγον τοῦ σοφοῦ Daupou εἰς τὴν συζήτησιν περὶ τοῦ δημοτικοῦ νόμου ἐν τῇ Βουλῇ τῶν ἀντιπροσώπων. *Moniteur de 1831* p.

(β) Δημόσια καταστήματα ὀνομάζονται τ' ἀποδεχόμενα τὸ δημόσιον εἰς τοὺς κόλπους των, καὶ συνιστάμενα πρὸς ὄφελος αὐτοῦ ἐπὶ ἠθικῇ ἢ οἰκονομικῇ σκοπῇ.

Γαλλικήν, ἀφομοιοῦνται μὲ τοὺς ἀγγλικὰς ὡς πρὸς τὴν διαχείρισιν καὶ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑποθέσεων των· τοῦτο προκύπτει ἐκ διαφορῶν νόμων τοῦ Γαλλικοῦ Δικαίου καὶ ἰδίως ἐκ τοῦ 537 τοῦ Πολ. Κώδ. καὶ 291—294 τῆς Πολ. Δικ.

Εἴπομεν ὁμιλοῦντες περὶ καρπώσεως ὅτι ἡ παροῦσα γεννεὰ τῶν ομάδων δὲν ἔχει ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἐπὶ τὰ κτήματά της· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι πιθανόν, μὴ προνοῦσα περὶ τοῦ μέλλοντος νὰ ζητήσῃ νὰ ὠφελθῇ ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσαν περιουσίαν πρὸς βλάβην τῶν ἐπερχομένων γεννεῶν, ἡ διοίκησις παρεμβαίνει διὰ νὰ διατηρήσῃ ἀπαραμείωτα τὰ τῶν ἐπερχομένων γεννεῶν συμφέροντα καὶ δικαιώματα. Ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀνάγκης στηρίζεται μάλιστα ἡ ἐπὶ τοὺς δήμους καὶ τὰ ἀγαθοεργὰ καταστήματα διοικητικὴ κηδεμονία.

Αἱ ἀρχαὶ αὗται τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν ἐπολιτογραφήθησαν ἀπὸ τὸν Δ. Ν. εἰς ἡμᾶς ἀπομακρυνθέντας ἀπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν νομοθεσίαν.

Ὡς προείπομεν δύο αἱ βάσεις ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ τῶν πόλεων διοίκησις ἐπὶ Ῥωμαίων· α. ἐντελής ἐλευθερία περὶ τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων καὶ τὰς ἀστυκὰς ἐνεργείας· β. τῆς ἀγγλικίας τὰ ὠφελήματα ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς δήμους.

Ὁ δημοτικὸς Νόμος, κηρύττει (ἄρθρ. 15 § 6) ὅτι οἱ δήμοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ διοικῶσιν ἀνεξαρτήτως τὰς ὑποθέσεις των, καὶ νὰ διαχειρίζωσι τὴν δημοτικὴν περιουσίαν· ἀλλὰ τὰ 115 ἄρθρ. κ. ε. καὶ αἱ διατάξεις ὅλου τοῦ Νόμου ἀποδεικνύουσιν ὅτι τοῦ μικροτέρου ἀστυκοῦ δικαιώματος ἡ ἐνέργεια ὀφείλει νὰ ὑποκύβῃ εἰς προηγουμένην διοικητικὴν ἐπιτήρησιν. Ἐκ τούναντίου τὸ 16 ἄρθρον κηρύττει μὴ ἐφαρμόζόμενα τὰ δικαιώματα τῶν ἀγγλικίων εἰς τοὺς δήμους καὶ ἐπομένως ἀποστερεῖ αὐτοὺς τῆς εὐεργετικῆς προστασίας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Νόμου.

Μεταξὺ τῶν δύο νομοθεσιῶν τούτων ὑπάρχει ἰσοσταθμία πλεονεκτημάτων. Ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς, ἡ ἐλευθερία τῶν κοινοτήτων καθίστα ἀναγκαίαν τὴν ἀπόλαυσιν τῆς προστασίας εἰς τοὺς ἀνγλίκας χορηγουμένης. Παρ' ἡμῶν εἰσάγεται ἡ διοικητικὴ κηδεμονία ἐμποδίζουσα τοὺς δήμους ἐπιβλαβῶν πράξεων, ἀναστελλουσα τὴν ἀσώτευσιν τῆς περιουσίας καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖται περιττὴ ἡ ἀπόλαυσις τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀγγέλκων. Ἡ Ῥωμαϊκὴ Νομοθεσία σεβομένη τὴν ἐλευθερίαν τῶν πόλεων, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ χορηγήσῃ προστασίαν μεταγενεστέραν εἰς αὐτάς, ἐπανωρθῶσαν τὴν παρανομίαν καὶ τὴν κακὴν διοίκησιν τῶν ἀρχόντων· ἡ διοικητικὴ νομοθεσία μας πρεσβεύουσα τὴν ἀρχὴν ὅτι κάλλιον τὸ νὰ ἐμποδίσῃ τις τὸ κακὸν παρὰ γεγονὸς νὰ τὸ διορθώσῃ, ὑπέβαλεν ὅλας τῶν κοινοτήτων τὰς πράξεις εἰς προεξέτασιν καὶ ἐμόρφωσε τὴν διοικητικὴν κηδεμονίαν.

Τὸ 16 ἄρθρον μόνων τῶν δικαιωμάτων τῆς ἀποκαταστάσεως ἀποστερεῖ τοὺς δήμους, ἀλλὰ δὲν καταργεῖ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικονομίας μεταγενεστέρως τοῦ Δ. Ν. ἐν αἷς οἱ δῆμοι ἰδίως ἀναφέρονται.

Τὸ 119 ἄρθρον περιγράφει λεπτομερῶς τὰ ἀστυκὰ ἀντικείμενα ἐφ' ὧν ἐφαρμόζεται ἡ διοικητικὴ κηδεμονία, καὶ πραγματοποιεῖ τὴν ἰδέαν τὴν ὁποίαν καθιερώνει ὁ νόμος ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ· ἀλλὰ ἀφοῦ παρουσιασθῇ ὁ δῆμος ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἡ Πολ. Δικον. προστατεύει αὐτοὺς μὲ τὰ ἴδια ἀμυντικὰ ὄπλα, μὲ τὰ ὁποῖα ὑπερασπίζεται τοὺς ἀγγλίκας.

Τὸ 588 τῆς Πολ. Δικ. ἀπαιτεῖ τοῦ εἰσαγγελέως τὴν γνωμοδότησιν, ὡσάκις πρόκειται περὶ δικαιωμάτων δήμων ἢ ἄλλων δημοσίων καταστημάτων, καὶ τόσον περὶ πλείστου ποιεῖται τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς διατάξεως, ὥστε ἐπιτρέπει τὴν

ἐπανάληψιν τῆς δίκης ὡςάκις ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν ἀκουσθῆ
(ἄρθρ. 785 Π. Δ.)

Τὸ 532 (Π. Δ.) ἀπαλλάττει τὰς δίκας τῶν δήμων ἀπὸ
πείρας συμβιβασμοῦ, θεωροῦν αὐτοὺς ἀνικάνους εἰς συμ-
βιβασμὸν καὶ πρὸς τούτοις διότι ἡ εἰσαγωγή τῆς δημοτικῆς
δίκης εἰς τὰ δικαστήρια ἀποφασισθεῖσα ἐν τῷ δημοτικῷ
συμβουλίῳ, προηγουμένης τῆς ἀδείας τοῦ διοικητοῦ, εἶναι
ἀποχρώντως δικαία, ὥστε νὰ προληφθῆ διὰ συμβιβασμοῦ,
πρὸς κατώρθωσιν τοῦ ὁποίου εἶναι πάλιν ἀναγκαῖον ἢ σύμ-
πραξις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ τοῦ διοικητοῦ.

Ὁ ἀπὸ 12 (24) Μαΐου 1335 νόμος κανονίζων ποῖοι δύ-
νανται ν' ἀντιπροσωπεύωσι τὸν δῆμον ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων,
θεωρεῖ πάντα ἄλλον ἀναρμόδιον παρὰ τὸν Δήμαρχον, καὶ
ἀκυρωσίμους ὅλας τὰς πράξεις, ὡςάκις δὲν ἀντιπροσωπευθῆ ὁ
δῆμος παρὰ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου* διὰ τοῦτο ἡ ἐπανά-
ληψις τῆς δίκης συγχωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθρ. 785 Π. Δ.

Περὶ διοικητικῆς ἐπιτηρήσεως.

Ἡ διοικητικὴ ἐπιτήρησις ἐφαρμόζεται εἰς τὴν ἐνέργειαν
τῶν διοικητικῶν καθηκόντων τῶν δήμων.

Ὅφείλομεν ἐπὶ δημοτικῶν πραγμάτων νὰ ἔχωμεν ἀεί-
ποτε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ δῆμος εὐρίσκεται ἐντὸς γενικωτέ-
ρας κοινωνίας, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ δήμου ὡςάκις ὑπερβαί-
νουσα τὰ ὅρια τῶν δημοτικῶν συμφερόντων καὶ δικαιωμά-
των εἰσβάλλει εἰς τὴν γενικὴν ἀρμοδιότητα τῆς κοινωνίας,
τότε ἀναγκαίως πρέπει νὰ περιεφέλλεται, ἐντὸς τῆς δημοτικῆς
ἀρμοδιότητος, ἀπὸ τὴν γενικὴν διοίκησιν, ἀκυρόνουςαν τὰς
ἀναρμόδιους καὶ παρανόμους πράξεις τῆς, χωρὶς ἐκ τούτου

νά στενοχωρῶνται αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ διὰ τῆς παρανόμου διοικητικῆς παρεμβάσεως εἰς τὴν νόμιμον ἐνέργειάν των.

Ὁ νόμος πρὸς τούτοις παραχωρήσας εἰς τοὺς δήμους τὸ δικαίωμα νὰ διοικῶνται δι' ἰδίων ἀρχῶν, δὲν ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς ἀνευθύνους καὶ ἀνεξετάστους. Παρανομούντων αὐτῶν καὶ βλαπτόντων ἴδια ἢ ἀλλότρια δικαιώματα πρὸς ποῖον θέλει γίνεσθαι ἡ προσταγή; Πρὸς τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν ἀναγκαίως· διότι ἡ μὴ ἐπανόρθωσις τῆς δημοτικῆς ἀδικίας εἶναι τόσον ἐπικίνδυνος ὅσον καὶ τῆς ἰδιωτικῆς ἢ καὶ αὐτῆς τῆς διοικήσεως.

Ἐκτός τῶν λόγων τούτων ἦτον ἐμπόδιον μέγιστον ὡς πρὸς τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τῶν δήμων ἡ ἀνάγκη τῆς διοικητικῆς ἐνότητος καὶ συγκεντρώσεως.

Τί ἐστὶν ἐνότης καὶ συγκέντρωσις; δύο λέξεις τῆς γενικῆς διοικήσεως, τὰς ὁποίας ὅμως πρέπει νὰ ἐκτιμῆσωμεν.

Ἐθνικὴ ἐνότης. Ὅταν ἔθνος ἔχῃ τὴν αὐτὴν θερησκίαν, τὰ αὐτὰ ἦθη, τὰς αὐτὰς κοινωνικὰς ἔξεις, τὰ αὐτὰ φρονήματα, ἐπικρατοῦντα καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας καὶ καθ' ὅλους τοὺς δήμους τότε τὸ ἔθνος ἐκεῖνο ἀπολαμβάνει ἐνότητα. Δὲν ἀρκεῖ ἡ ἐνότης νὰ εὐρίσκηται εἰς τὰ ἦθη καὶ εἰς τὰ φρονήματα, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καὶ εἰς τὴν νομοθεσίαν καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς. Ὅταν ἐντὸς κράτους αἱ ἐπαρχίαι διέπωνται ἀπὸ ἔθιμα καὶ ἀπὸ νόμους διαφόρους, χωριζόμεναι ἀπὸ ἀντιθέτους διοικήσεις, περιτειχισμέναι καὶ ἀποκρούουσαι ἀλλήλας διὰ τελωνιακῶν διατιμήσεων, αὐταὶ δὲν ἀποτελοῦν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ κράτος, ἀλλὰ πολλὰ κράτη συζῶντα καὶ συνδεδεμένα μὲ τὸν αὐτὸν κυβερνητικὸν δεσμὸν. Δοθείσης καὶ τῆς αὐτῆς νομοθεσίας, ὅταν ἡ ἐφαρμογὴ ᾖναι διάφορος, χωριζομένη κατὰ τόπους καὶ κατὰ τὰς περιπτώσεις, ἡ ἐνότης τῆς νομοθεσίας καταστρέφεται, καὶ αἱ γινῶμαι περὶ αὐτῆς

συγχίζονται, ἔταν ἐκ τῶν αὐτῶν ῥημάτων γεννῶνται ἔννοιαι στασιάζουσαι πρὸς ἀλλήλας καὶ συγκρουόμεναι. Ὁ Α. Πάγος δὲν ἔχει κανένα ἄλλον σκοπὸν, παρὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ Νόμου, καὶ νὰ εἰσαγάγῃ ὁμοίωμορον ἐφαρμογὴν αὐτῆς. Οἱ διοικητικοὶ νόμοι δὲν ὑπόκεινται καὶ αὐτοὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς κανόνας, καὶ δὲν ἔχουσιν ἐπίσης ἀνάγκην ὁμοιομόρφου ἐφαρμογῆς; καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ τοῦτο, παρὰ διὰ τῆς διοικητικῆς ἐπιτηρήσεως;

Συγκέντρωσιν ὀνομάζομεν τὴν εἰς τὸ αὐτὸ κέντρον συνένωσιν τῆς κοινωνικῆς ἐξουσίας, καὶ τὴν ἀπὸ τὸ ἴδιον κέντρον τῆς ἐξουσίας ἐξόρμησιν διὰ νὰ φθάσῃ καθ' ὅλον τὸ κράτος. Ὑπάρχουσι δύο συγκεντρώσεις, ἡ κυβερνητικὴ καὶ ἡ διοικητικὴ.

Κυβερνητικὴ εἶναι ἡ ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν διαχειρίσις ὅλων τῶν γενικῶν τοῦ κράτους συμφερόντων, ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν σχέσεων, ἡ ἐπίβλεψις τῆς γενικῆς ἀσφαλείας, ἡ δημιουργία νόμων, ἐνὶ λόγῳ ἡ φροντίς περὶ τῶν πραγμάτων κοινῶν πρὸς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κράτους· ὑπάρχει αὐτὴ εἰς ὅλα τὰ εὐοργάνιστα κράτη καὶ εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον κοινωνικοῦ συιδέσμου. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, διαχωριζομένην εἰς τρία βασίλεια, ὅπου ἐκάστη ἐπαρχία διέπεται ἀπὸ ἰδιαιτέρους κανόνας· εἰς τὰς Ὁμοσπόνδους Πολιτείας (α) τῆς Ἀμερικῆς ἀποτελούσας χωριστὰ κράτη μὲ μόνον τὸν ὁμοσπονδικὸν δεσμὸν συνδεομένης, δὲν εὐρίσκομεν μῆτε ἕγνος σχεδὸν διοικητικῆς συγκεντρώσεως· ἀλλ' εἰς τὰς δύο αὐτὰς ἐπικρατείας ὁ Βασιλεὺς ἢ ὁ Πρόεδρος συγκεντρώνει ὅλην τὴν ἐξουσίαν εἰς χεῖράς του.

(α) Ἴδὲ Tocqueville *la Démocratie en Amérique*. T. 1. p.

Ἡ διοικητικὴ συγκέντρωσις περιλαμβάνει τὴν φροντίδα τῶν δευτεραίων συμφερόντων τῶν δήμων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν μὲ τρόπον, ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπεται ἡ ἀνεξάρτητος διαχείρισις καὶ ἀπόφασις περὶ αὐτῶν, χωρὶς τῆς βοήθειας καὶ τῆς ἐπιβλέψεως τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς.

Αἱ δύο αὗται συγκεντρώσεις πολλάκις συνέχονται ἀλλ' ἀποχωρίζονται κατὰ θεωρίαν καὶ κατὰ πράξιν. Ἡ Ἀγγλία ἡ ὁποία πράττει βεβαίως μεγάλα πράγματα, συγκινεῖ τὰ πλήθη καὶ τὰ φέρει εἰς πράξεις μεταβαλλούσας τοῦ κόσμου τὴν κατάστασιν, δὲν ἔχει διοικητικὴν συγκέντρωσιν, καθὼς καὶ ἄλλα κράτη μὴ ἀναμορφωθέντα διὰ κοινωνικῆς ἐπαναστάσεως, ὡς ἡ Γαλλία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ἑλλάς. Εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ αἱ δύο συνυπάρχουσιν. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1791 εὔρε τὴν πρώτην ὑπάρχουσαν τὴν δευτέραν ἐδημιούργησεν. Ὁ βασιλεὺς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἦταν ὁ μόνος νομοθέτης καὶ ἐξουσιαστὴς· ὑπὸ τὸν βασιλέα ἐπαρχιακοὶ τινες καὶ δημοτικοὶ θεσμοὶ, ἄλλοτε βοηθήσαντες τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἀκμάσαντες· κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ τῆς ἐπαναστάσεως ἀνίσχυροι, ἐγίνοντο εἰς χεῖρας τῆς ἀριστοκρατίας ὄργανα τυραννίας καὶ καταπίεσεως.

Ἡ ἐπανάστασις κατήργησε τὴν βασιλείαν, ἀλλὰ πρὸ αὐτῆς, τοὺς συνυπάρχοντας ἐπαρχιακοὺς καὶ δημοτικοὺς θεσμούς. Ὁ Ναπολέων, διὰ τῆς στρατιωτικῆς δόξης, πρᾶύνας τὸ κατὰ τῆς βασιλείας μῖσος, διέσωσε τὴν ἀπέχθειαν ἐναντίον τοῦ διαμελισμοῦ τῆς ἐξουσίας, καὶ πρῶτος αὐτὸς ἐμόρφωσε τὴν διοικητικὴν συγκέντρωσιν, τὴν ὁποίαν ἡ ἐξουσία ἡ γεννηθεῖσα ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς συμβατικῆς συνελεύσεως, ἐσχεδίασε κατὰ θεωρίαν καὶ ἐνομοθέτησεν.

Ἡ εἰσαχθεῖσα λοιπὸν ἐπιτήρησις εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι:

γέννημα τῆς Γαλλίας· Ἄλλ' ἐντὸς τῆς Γαλλίας καὶ ἐντὸς τῶν ἄλλων ἐπικρατειῶν αὕτη εὐρίσκει πολεμίους καὶ ὑπερασπιστάς.

Ἄς ἐκθέσωμεν καὶ τῶν δύο συστημάτων τὰ ἐπιχειρήματα, πρὶν ἐπαγάγωμεν γνώμην ἐξαγομένην ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατάστασιν τῆς κοινωνίας μας.

Πρῶτον πρέπει νὰ θέσωμεν ὡς ἀφιλονείκητον, ὅτι ἀφ' ὁποιαδήποτε πηγῆν καὶ ἂν ὀρμᾶται ἡ ἀρχὴ ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν ἢ ἀπὸ τὸν βασιλικὸν διορισμὸν εἶναι εὐκόλον νὰ ὑποβληθῇ εἰς συγκέντρωσιν. Καὶ ἀπόδειξιν προβάλλω τὸ Γαλλικὸν σύνταγμα τοῦ 111 ἔτους, κατὰ τὸ ὁποῖον ὅλ' αἱ ἀρχαὶ γεννῶμεναι ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν, ὅλαι ὑπεβάλλοντο εἰς ἀμοιβαίαν τινα ἐπιτήρησιν.

Χωρὶς τῆς ἐπιτηρήσεως, αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ συγκρουόμεναι ἀπὸ ἀνθρώπους κατὰ περίστασιν ἀσχολουμένους περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων καὶ τῶν διαταγμάτων, θέλουσι παρνομεῖ καὶ ἡ παρνομία των δὲν εὐρίσκει τὸν ἐπανορθώσαντα. Ἐκ τούτου πλῆθος ἀδικιῶν καὶ παρνομιῶν, τοσούτω μᾶλλον ἐπικινδύνων, καθόστου θέλουν ἔχει ὄργανα αὐτὰς τὰς ἀρχάς, τῶν ὁποίων ἔργον εἶναι τὸ νὰ καταστήσωσι σεβαστὸν τὸν νόμον.

Ὁ νόμος δώσας εἰς τὸν δήμαρχον καθήκοντα διοικητικὰ ἔθεσεν αὐτὸν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ διοικητοῦ. Τί θέλει γίνεαι ἡ διοικητικὴ βαθμολογία, καὶ τί ὠφελεῖ ἡ ὑπαλληλία, ὅταν ὁ διοικητὴς ἀναγκάζεται νὰ σιωπᾷ βλέπων παρεκτρέπόμενον τὸν Δήμαρχον;

Ὁ νόμος πανταχοῦ τοῦ Κράτους ὁ αὐτὸς πρέπει ἐφαρμογὴν νὰ ἔχη τὴν ἰδίαν· χωρὶς τῆς ἐπιτηρήσεως, τῆς ἐπικυρώσεως καὶ τῆς ἀκυρώσεως παρὰ τοῦ διοικητοῦ ἢ τοῦ ὑπουργοῦ, ὁ νόμος προσλαμβάνων μυριάς ἐννοίας, πολλαχοῦ καὶ μὴ ἐφαρ-

μολόμενος θέλει καταλύσει τὴν ἐνότητα τοῦ Κράτους.

Ἐντὸς κράτους ἰσχυροῦ καὶ ὁμοιομόρφου, χορηγουμένης πλήρους ἀνεξαρτησίας εἰς τοὺς δήμους, θέλομεν ἔχει ἄθροισμα τριακοσίων ἢ τετρακοσίων δήμων, χωρὶς συνένωσιν, χωρὶς κοινὰ ἔξεις, χωρὶς κοινὰ αἰσθήματα συζῶντας ἐντὸς τοῦ χαλαροῦ κύκλου τῆς ἐπικρατείας.

Μὴ ὑπαρχούσης ἐπιτηρήσεως, ἀντὶ λογιστικοῦ τακτικοῦ καὶ προϋπολογισμῶν ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν εὐρύθμων, δὲν θέλομεν ἀπαντᾶ παρὰ συσσωρεύσεις ἀριθμῶν ἀκαταλήπτων, καὶ λογοδοσίας ἀτελεῖς ἢ παντελῆ ἔλλειψιν ἐγγυήσεων, χωρὶς τῶν ὁποίων ἢ σπατάλη τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν χρημάτων θέλει καταναλίσκεται ὅλους τοὺς πόρους τῆς ἐπικρατείας. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν θέλει εἰσχωρήσει καὶ ἡ κατάχρησις ἐντὸς τῶν τμηματικῶν αὐτῶν διοικήσεων, δημοτικά ἢ ἐπαρχιακά ἀρχαὶ ἀπρονόηται, ἐπιψηφίζουσαι πολλάκις δαπάνας ὑπερόγκους, ἢ ἐπιχειροῦσαι οἰκοδομὰς καὶ δημόσια ἔργα πολυδάπανα πληθύνουσιν ἐπὶ ἄπειρον τοὺς δημοσίους φόρους. Ἀφοῦ οἱ ἴδιοι πολῖται φορολογοῦνται ἀπὸ τὸ κράτος ἀπὸ τοὺς δήμους καὶ τὰς ἐπαρχίας ὅταν αὐτοὶ ἐπιβαρυνθῶσι μὲ ὑπερόγκους δημοτικούς καὶ ἐπαρχιακοὺς φόρους, πῶς θέλουσιν ὑποφέρει τοῦ Κράτους τὰς νομιμωτέρας ἀπαιτήσεις;

Ἐὰν τὸ Κράτος εὐρεθὲν εἰς ἀνάγκην νὰ πολεμήσῃ κατ' ἐξωτερικοῦ ἐχθροῦ, θελήσῃ νὰ συγκεντρώσῃ εἰς ἓν ὅλας τοὺς τὰς δυνάμεις καὶ νὰ ὀπλισθῆ ὁλόκληρον, τότε χωρὶς συγκέντρωσιν, χωρὶς ἐνότητα, χωρὶς οἰκονομίαν τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν φόρων, χωρὶς ὑπαλληλίαν, καὶ χωρὶς συγκοινωνίαν μεταξὺ τῶν διαφόρων μερῶν του, ἀδύνατον τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς ἢ ὄθησις νὰ φθάσῃ παντοῦ τοῦ Κράτους καὶ νὰ κινήσῃ ὅλα τὰ ἔλαττήρια τῆς

κοινωνίας. Ὁ Ναπολέων διὰ τῆς συγκεντρώσεως αὐτῆς ὀργανίζων τὸν πόλεμον ἐπολλαπλασίαζε τὰς δυνάμεις τῆς Γαλλικῆς κοινωνίας διὰ τῆς ἄκρας ταχύτητος (α), τὴν ὁποίαν γεννᾷ ἡ συγκέντρωσις.

Εἰς τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα ἰδοῦ τι ἀντιθέτουσιν οἱ ἐναντίοι.

Ὁ δῆμος καὶ ἡ ἐπαρχία ἔχουσι χρέη πρὸς τὴν γενικὴν κοινωνίαν· ἀλλ' ἀφοῦ ἐκπληρώσωσι ταῦτα, ἀνάγκη νὰ μένωσιν ἐλεύθεροι ὡς πρὸς τὰς κινήσεις καὶ ἐνεργείας των.

Ἡ συγκέντρωσις διὰ τῆς διοικητικῆς ἐπιτηρήσεως ἐπιβάλλει τινὰ τάξιν κατ' ἐπιφάνειαν, ῥυθμίζει τοῦ κοινωνικοῦ σώματος τὰς κινήσεις πρὸς τὴν αὐτὴν ἀρμονίαν, ἀλλὰ καταστρέφει τὸ αὐθόρμητον τῆς ἐπαρχιακῆς καὶ δημοτικῆς κινήσεως. Ὄταν αἱ ἐπαρχίαι καὶ οἱ δῆμοι συνειθίσωσι νὰ λαμβάνωσιν αἰωνίως τὴν ὄθησιν ἀπὸ τὸν διοικητὴν ἢ ἀπὸ τὸν ὑπουργόν, ὅταν ἡ μικροτέρα πρᾶξις πρέπει νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἔγκρισίν των, ἀπομανθάνουσι πλέον νὰ συλλογίζωνται καὶ νὰ ἐνεργῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν· ἡ δὲ ἀτομικότης τὴν ὁποίαν ὑπόσχονται οἱ νόμοι εἰς τοὺς δῆμους εἶναι φαντασιώδης, ἐξαλειφομένη ἐνώπιον τῆς ἰσχυρᾶς καὶ κατακτητικῆς τοῦ Κράτους ἀτομικότητος.

Ὁ σκοπὸς τῆς κοινωνίας δὲν εἶναι ἡ ἐξωτερικὴ τάξις καὶ τὸ εὐρυθμον τῶν κοινωνικῶν κινήσεων, ἀλλ' ἡ ἀνάπτυξις, καὶ ἡ πρόοδος τοῦ πολίτου καὶ τῆς ομάδος.

Ἡ ἀμαθεσττέρα κοινότης γνωρίζει τὰ συμφέροντά της καλύτερον ἀπὸ διοικητὴν ἢ ὑπουργόν μεμακρυσμένον, ἀμαθῆ τῶν τοπικῶν περιστάσεων, πολλάκις περὶ τὴν ἔγκρισιν δημο-

(α) C'est une grande pensée que de faire converger toutes les forces du corps politique vers un centre commun, d'en combiner toutes les parties, de faire en sorte qu'elles secondassent reciproquement leur action; d'imprimer à tout un état la vie, d'un seul homme.

τικῆς αἰτήσεως ἐπιβραζόμενον ἀπὸ συμπαθείας ἢ ἀπὸ ἰσχυρόν τινα δημότην ἀντιπράττοντα κατὰ τοῦ δήμου, πρὸς τὸ ἴδιόν του συμφέρον. Ἀλλὰ χωρὶς ἀντιπράξεως, ἐὰν ὁ ὑπουργὸς ἢ ὁ διοικητὴς εἶναι ἀδρανῆς, αἱ ἐπαρχίαι καὶ οἱ δῆμοι βλέπουσι νεκρουμένας ὅλας τῶν τὰς ὑποθέσεις· ἐὰν ᾖναι διεφθαρμένος, ὁ δεκαστμὸς διαστρέφων τὰς πλέον δικαίας αἰτήσεις ἀνατρέπει τὸ δίκαιον. Τοιοῦτω τρόπῳ ἡ ἐξουσία συγκεντρωμένη εἰς χεῖρας ἀδίκων ἀρχόντων διὰ τεχνητῶν μέσων, δι' ἐπιτηρήσεως ἐνδελεχοῦς καὶ συγτόνου, διαχέει τῆς ἀδικίας τὸ φάρμακον καθ' ὅλον τὸ κράτος διὰ τῆς ἐπιδημίας τοῦ παραδείγματος ἢ διὰ τῆς κακωτικῆς ἐνεργείας.

Ἡ διοικητικὴ ἐνέργεια ὀρμωμένη πάντοτε ἀπὸ τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν καθιστᾷ τὴν διόρθωσιν τῆς ἀδικίας ἀδύνατον· διότι πρὸς ἐπανόρθωσιν, χρειάζεται δύναμις τόσον ἰσχυρὰ καὶ σύντονος ὅσον καὶ ἡ τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς. Διὰ τοῦτο τῶν διοικητῶν καὶ τῶν γραμματειῶν αἱ ἀποφάσεις εἶναι ἀνέκκλητοι μὴ ὑποβαλλόμενοι εἰς κἀνὲν ἐκδικικὸν μέσον.

Ὁ πόλεμος ὀργανίζεται εὐκόλως διὰ τῆς συγκεντρώσεως, διότι ἡ ταχύτης πολλαπλασιάζει τὴν δύναμιν· ἀλλ' εἶναι κινδυνῶδες εἰς μεγάλα κράτη νὰ θέτῃ εἰς χεῖρας φιλοπολέμου Μονάρχου ἰσχὺν τόσον ἀπέραντον καὶ νὰ ὑποθάλη τὰς κατακτητικὰς του ὀρέξεις. Ἡ κατάκτησις θεραπεύουσα πρὸς καιρὸν τὴν ἐθνικὴν ματαιοδοξίαν, ταπεινώνουσα τὰ ἄλλα ἔθνη καὶ ἐξάπτουσα τοῦ κατακτητοῦ λαοῦ τὴν φαντασίαν καὶ τὴν οἴησιν, ἐκθέτει αὐτὸν τελευταῖον εἰς ἐκδικήσεις στυγεράς καὶ εἰς πολέμους τοὺς ὁποίους ἀδιάρρηκτοι συμμαχίαι ὑποκινοῦσιν.

Τὸ διοικητικὸν σύστημα εἰς ἀρχαῖα πρὸ πάντων κράτη, πρέπει νὰ συντείνῃ μᾶλλον εἰς ἄμυναν παρά εἰς ἐπίθεσιν· ἡ δὲ ἄμυνα ἐξασθενεῖ διὰ τῆς συγκεντρώσεως· διότι καθὼς πέσει ἡ κεντρικὴ ἀρχὴ συγκαταργεῖται μαζὴ μὲ αὐτὴν καὶ πᾶσα

ἀντίστασις κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἐὰν ἡ Ἰσπανία διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς διαμελισμοῦ, δὲν εἶχε μυρίας ἐστίας ἀντιστάσεως καὶ πλείστους πατριωτισμοῦ κρατῆρας, πῶς ἤθελεν ἀνθέξει κατὰ τοῦ Νοπολέοντος, ὕστερον ἀπὸ τοῦ Μαδρίτου τὴν ἄλωσιν καὶ τόσας ἀλλεπαλλήλους ἤττας ;

Ἡ Ἑλλὰς αὐτὴ ἀντιθέσασα εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐπίθεσιν, ἀντίστασιν ἀκούραστον ἤθελε δουλωθῆ πολλάκις κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, ἐὰν πρὸς ἄμυναν περιέμενε τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς τὰς βοηθείας καὶ τὰς συμβουλὰς. Ἄλλ' ὑπῆρχον μυρίαί τοπικαὶ ἀντιστάσεις ποτὲ μὲν ἀνεχαιτίζουσαι τὴν ὄρμην τῆς ἐπιθέσεως, ἢ ἀποκρούουσαι αὐτήν, ποτὲ δὲ ἐπιβραδύνουσαι τὰς προόδους τῶν Τουρκικῶν ἐπιδρομῶν.

Τοιαῦτα εἶναι κεφαλαιωδῶς τὰ ἐπιχειρήματα τῶν δύο συστημάτων. Ἡμεῖς ἀνερσυνῶντες τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν, θέλομεν ἀνατρέξει ὀλίγον εἰς τὴν πρὸ τῆς συστάσεως τῆς Μοναρχίας ἐποχὴν.

Ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως δὲν ὑπῆρχε μήτε Κυβερνητικὴ μήτε διοικητικὴ συγκέντρωσις. Ἡ Κυβερνητικὴ συγκέντρωσις ἀναφαίνεται πρὸ πάντων περὶ τὴν δημιουργίαν τοῦ νόμου, περὶ τὴν ἀρχηγίαν καὶ κυβέρνησιν τῶν στρατευμάτων καὶ περὶ τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων. Ὁ νόμος ἐδημιουργεῖτο ἀπὸ κεντρικὴν τινα ἀρχὴν φέρουσαν τ' ὄνομα συνελεύσεως ἢ βουλευτικοῦ καὶ ἐκτελεστικοῦ, ἀλλὰ δυσκόλως ἐφηρμόζετο, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ νόμος ἦτον πρόσαγμα κυριαρχικὸν ἀνεκτέλεστον καὶ ἀνίσχυρον. Τὰ στρατεύματα ἐσχηματίζοντο ἀπὸ καπετάνους ἐπ' ἰδίῳ ὀνόματι καὶ ὄχι ἐπ' ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως στρατολογοῦντας. Τὸ ναυτικὸν ἐπίσης μὲ ἰδιωτικοὺς πόρους ἢ δημοσίους ὀπλιζόμενον, συνίστατο ἀπὸ ἰδιωτικὰ πλοῖα, κυβερνώμενα ἀπὸ

τούς ἰδιοκτητῆτας ἢ ἀπὸ πλοιάρχους διωρισμένους παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν.

Οἱ φόροι δὲν εἰσέῳρρον εἰς γενικὸν ταμεῖον εἰσπραττόμενοι ἀπὸ ὑπαλλήλους τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ προκρίτους ἰσχυροὺς τῆς ἐπαρχίας, ἀαπανῶντας τὰς εἰσπράξεις ταύτας ἀνεξετάστως εἰς τὰς δημοσίους ἀνάγκας.

Ἡ στέρησις τῆς Κυβερνητικῆς συγκεντρώσεως, ἦτο κατὰ τοῦτο συντελεστικὴ εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐπαναστάσεως, καθότι ὁ ἐχθρὸς παντοῦ ἀπήντα ἄμυναν αὐθόρμητον καὶ ἡ ἄμυνα αὕτη ἦτο τοσοῦτω μᾶλλον πολύτιμος, καθόσον ἡ κεντρικὴ ἀρχὴ εὐρίσκετο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἀδυναμίαν νὰ ὀργανίση καθ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ Κράτους τὸν πόλεμον· ἀλλὰ πόσαι ἐπιχειρήσεις ἀπέτυχον, ὁπόσαι ἐκστρατεῖαι ἐματαιώθησαν, διότι δὲν ὑπῆρχε κέντρον ἰσχυρὸν τὸ ὁποῖον ν' ἀπορρῳφήσῃ ὅλας τὰς ἀκτῖνας θελήσεων ἀνεξαρτήτων καὶ ἀντικρουομένων.

Ποσάκις ἡ εἰσπραξις τῶν προσόδων δὲν ἦτον ἀληθῆς ληστεία τῶν δημοσίων πόρων, ποσάκις ἡ στρατολογία δὲν ἦτον ὀνομαστικὴ μόνον ἐπὶ σκοπῶ πορισμοῦ μισθῶν καὶ τροφῶν γενομένη, καὶ ποσάκις ναυτικὰ κατορθώματα ἀπέτυχον διότι οἱ πλοῖάρχοι ἰδιοκτῆται τῶν μαχομένων πλοίων δὲν ἐτόλμουσαν νὰ καταστρέψωσι τὰ πλοῖα των, διὰ νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ ἀρχηγοῦ. Ἡ ἐπανάστασις μας ἤθελε θριαμβεύσει καθ' ὅλων τῶν δυσκολιῶν, ἤθελε σωθῆ χωρὶς τῆς ξενικῆς ἀντιλήψεως, συμπεριλαμβανουσα πλέον ἐκτεταμένην περιφέρειαν ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας, μόλις σκιάζουσαν ἤδη τὸ πέμπτον τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς, ἐὰν συνεκεντροῦτο εἰς ἓνα μόνον ἄνδρα ὁ ὁποῖος ὁ αὐτὸς καὶ στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς ἀρχηγὸς ὠργάνιζε τὴν Ἑλλάδα, κατεσίγαζε τὰς φατρίαις καὶ τὰ

πάθη, καὶ ἔφερον αὐτὴν θριαμβεύουσαν εἰς τὸ στάδιον τῆς μάχης.

Αἱ ἐπαναστάσεις περὶ τὴν ἀρχὴν τῶν κυβερνῶνται ἀπὸ πολλοῦς· διότι πᾶσα ἐπανάστασις γεννᾶται ἀπὸ ἔκρηξιν τῶν αἰσθημάτων πολλῶν· ἀλλ' ἡ ἀρχὴ πίπτουσα ὕστερον εἰς παραλυσίαν ἀπὸ τοὺς περισπασμοὺς ἀναλαμβάνεται ἀπὸ ἀρχηγόν τινα, ὁ ὁποῖος ταχτοποιεῖ καὶ ὑποβάλλει εἰς ἐνότητα τὰ ποικίλον τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν διατάξεων, τὰς ὁποίας ἡ νέα τῶν πραγμάτων κατὰστάσις ἐγέννησεν. Ὁ νόμος οὗτος τῆς ἱστορίας δὲν ἐξετελέσθη κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, διὰ λόγους τοὺς ὁποίους εἶναι ἀνοίκειον νὰ ἐκθέσω ἐντὸς τῆς στοιχειώδους ταύτης διοικητικῆς πραγματείας.

Ἡ Ἑλλάς ἀπέκτησε τὴν κυβερνητικὴν συγκέντρωσιν ὄχι ἐκ συνδυασμῶν τῆς ἐσωτερικῆς πάλης τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλ' ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς Μοναρχίας εἰς τοὺς κόλπους τῆς. Ἐχουσα τὴν κυβερνητικὴν συγκέντρωσιν ὀφείλει νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν διοικητικὴν; Γνωμοδοτῶ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι μου.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσέτι τὰ ἥθη, αἱ ἔξεις καὶ ἡ γλῶσσα δὲν εἶναι ὁμοιόμορφα· ἐὰν ἀφήσωμεν νὰ ὑπερισχύσῃ ἡ τάσις αὐτὴ εἰς τὴν διατήρησιν τῶν τοπικῶν ἠθῶν καὶ ἔξεων διὰ τῆς διαφορῆς τῶν νόμων ἐφαρμογῆς καὶ διοικήσεως θέλει ἀποτύχει ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ἐπαναστάσεως, προτιθέμενος συνένωσιν τοῦ Ἑλλ. ἔθνους εἰς μίαν θρησκείαν, εἰς ἓν Κράτος, εἰς μίαν γλῶσσαν, καὶ εἰς ἓν φρόνημα.

Διὰ τῆς ἀνευδότου ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, καὶ διὰ τῆς συγκεντρώσεως, θέλουν ἐξαλειφθῶσιν αἱ μικροπρεπεῖς τοπικαὶ ἐπιβροαὶ, αἱ ὁποῖαι ὠφελήσασαι ἴσως τὴν ἐπανάστασιν, ἐμπροδίζουσι τὴν τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀνα-

χαιτίζουσαι τὴν τάσιν τῆς πρὸς γενικὴν τινα μορφήν καὶ ἐνότητα.

Ἡ συγκέντρωσις θεωρουμένη, ὡς πρὸς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Κράτους, ἐνισχύει πάντοτε τὴν ἐπίθεσιν, ἐνίοτε ὁμῶς ἐξασθενεῖ τὴν ἀμυναν· διότι ἀπομανθάνουσιν αἱ ἐπαρχίαι καὶ οἱ δῆμοι τοῦ νὰ ὀργανίζωσι τὸν πόλεμον καὶ νὰ ἀνθίστανται ἀφ' ἑαυτῶν κατὰ τῶν πολεμίων χωρὶς τῆς βοήθειας τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς· ἀλλ' ἡ Ἑλλάς δὲν φοβεῖται τόσον νὰ ἀποκρούσῃ τὴν ἐπίθεσιν πολεμίων, ὅσον ἐλπίζει αὐτὴ ἢ ἰδία γινομένη ἐπιθετικῇ, νὰ φέρῃ τὸν πόλεμον ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς.

Κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν διὰ τῆς συγκεντρώσεως θέλουσιν ὀργανισθεῖ τὰ στρατεύματα, ἐφοδιασθεῖ μὲ ἀφθονίαν καὶ ὑποκύψει εἰς μίαν καὶ μόνην θέλησιν ἐπικρατοῦσαν ὅλων τῶν λοιπῶν θελήσεων καὶ ἐπιθυμιῶν. Τελευταῖον ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς συγκαταστρώσεως ἐπάγω τὸ ἐξῆς.

Αἱ ἀρχαῖαι καὶ πολιτισμέναι κοινωνίαι εἰμποροῦν νὰ προοδεύωσι χωρὶς τῆς συνεργείας τῆς κυβερνήσεώς των. Πρὸς αὐτὰς ἡ Κυβερνητικὴ ἐπέμβασις ἀντὶ νὰ ᾖναι πάροχος προόδου καὶ πολιτισμοῦ, γίνεται ἐνίοτε ἐμπόδιον εἰς τὴν πρόοδον. Ἄλλ' ὅπου τὰ πλούτη δὲν πλεονάζουσιν, ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον δὲν ἀνεπτύχθησαν εἰσέτι, οἱ πολῖται δὲν προσέλαβον ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν ἀρχαίων κοινωνικῶν ἕξεων ὅλην τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχει εἰσέτι διαδοχὴ πολυετῆς προσπαθειῶν καὶ πόνων ὑπὲρ τῆς προόδου, ἀνάγκη ἀφευκτος διοικητικῆς καθοδηγήσεως περὶ τὰ μικρὰ καθὼς καὶ περὶ τὰ μεγάλα πράγματα.

Ἐπειδὴ ἡ ἰσχὺς, ὁ ὀργανισμὸς καὶ τὸ εὐπολίτευτον δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἐξορμήσῃ πάντοτε ἀπὸ τὸν λαόν, πρέπει ἀπὸ τὴν κυ-

βέρνησιν νὰ ἀπορρέη αἰωνίως. Εἰς Ἀγγλίαν καὶ Ὀλλάνδαν πρὸς ὅλας σχεδὸν τὰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις εἶναι ἡ κυβέρνησις ξένη· καὶ εἰς ὅλα τὰ ἐλεύθερα κράτη καθ' ἃ ὁ λαὸς καὶ πλοῦτη ἔχει μεγάλα καὶ σύνεσιν διὰ νὰ τὰ μεταχειρίζεται ἐπὶ καλῶ, ἢ ἐπέμβασις τῆς Κυβερνήσεως καθίσταται σπανιωτέρα. Αἱ διέπουσαι ἀρτισυστάτους κοινωνίας κυβερνήσεις ἔχουσι μὲν καθήκοντα δυσκολώτερα, ἀναγκαζόμεναι νὰ ποδηγετῶσι τοὺς διοικουμένους καθ' ὅλους τοὺς νεωτερισμοὺς καὶ καθ' ὅλας τὰς τελειοποιήσεις, ἀλλ' ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ δόξα τῶν κυβερνήσεων αὐτῶν, αἰσθανομένων καὶ ἐκτελούσῶν τὰ σπουδαῖα χρέη των, εἶναι διαρκῆς καὶ ἀπέραντος.

Ἀποδεχόμεθα λοιπὸν τὴν διοικητικὴν συγκέντρωσιν κατὰ τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ταχείας τῶν υποθέσεων διεκπεραιώσεως· ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ ὅτι δὲν θέλουσι ἀνακαλῶνται, ἐπὶ λόγῳ ἐπιτηρήσεως, τὰ δημόσια πράγματα εἰς τὰ διοικητήρια ἢ εἰς τὰ ὑπουργεῖα διὰ νὰ λιμνάζωσιν εἰς τὰ γραφεῖα ἀνεξέταστα· ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ ὅτι ἡ ἐπιτήρησις θέλει εἶναι ἐσκεμμένη, σοφῆ, ὑπέκουσα εἰς γενικὸν σύστημα διοικήσεως, στηριζομένη εἰς σπουδὴν σύντονον τῆς ὑπαρχούσης νομοθεσίας, καὶ εἰς προνόησιν καὶ θεραπείαν τῶν ἀδιακόπως ἀναγεννωμένων ἀναγκῶν· ὑπὸ τὸν ὅρον τελευταῖον, τοῦ ὅτι ἡ ἐπιτήρησις θέλει ἀπορρέει ἀπὸ κυβέρνησιν ἰσχυρὰν, καὶ ἀξίαν νὰ κρατῆ τὰς διοικητικὰς ἡνίας ἔθνους ὀργῶντος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν πολιτισμόν.

Ἐὰν ὅμως οἱ ὅροι αὗτοι δὲν ἐκπληρῶνται, κάλλιον ν' ἀφειῶσιν αἱ κοινότητες καὶ τὰ ἄτομα εἰς τὴν ἀνετον ὑπαρξιν καὶ εἰς τὴν φυσικὴν των ἀνάπτυξιν, καὶ νὰ μὴ κατακρατῆται ἀνωφελῶς ἡ ἐλευθερία τῶν κοινοτήτων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἀπὸ διοικήσιν, ἧτις μῆτε θέλησιν ἔχει, μῆτε τὴν

δύναμιν νὰ προαγάγη τὴν κοινωνίαν εἰς τὸν προορισμὸν τῆς διὰ σοφῆς καὶ συντόνου διευθύνσεως.

Ὁμιλήσαντες περὶ διοικητικῆς κηδεμονίας καὶ ἐπιτηρήσεως ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐρμηνηίαν τῶν δύο ἄρθρων 15 καὶ 16.

Πᾶς δῆμος ἐκλέγει τὰς δημοτικὰς τοῦ ἀρχὰς μεταξὺ τῶν ἰδίων του μελῶν. Δι' αὐτῶν διαχειρίζει ἀνεξαρτήτως καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ δήμου τὰς ὑποθέσεις του, καὶ τὴν δημοτικὴν περιουσίαν καὶ τὴν τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων (α), μὴ ἀνηκόντων εἰς ἰδιαιτέραν θρησκευίαν· ἐν ὀνόματι δὲ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς τὴν τοπικὴν καὶ ἀγρονομικὴν ἀστυνομίαν ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ δήμου (β). Περὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων θέλομεν ὁμιλήσει ἐν οἰκείῳ τῷ τόπῳ.

Τὸ 16 ἄρθρον ὡς πρὸς τὴν διαχείρισιν τῆς δημοτικῆς περιουσίας ἀφομοιοῖ τοὺς Δήμους μὲ τοὺς ἰδιώτας· καὶ συγχωρεῖ ὅλα τὰ συναλλάγματα, ἐκτὸς ἐκείνων, ὅσα ῥητῶς παρὰ τοῦ νόμου εἰς τοὺς δήμους ἀπαγορευθέντα ἐπετρέπησαν εἰς τοὺς ἰδιώτας.

Ἐδίδαξα, ὅτι ὁ Νόμος ἐνταῦθα ἐννοεῖ, τὸ ἀναπαλλοτρίωτον ἐκείνων τῶν κτημάτων τοῦ δήμου, τὰ ὅποια εἰς δημόσιον τινα σκοπὸν χρησιμεύουσι, καὶ ἐν ὅτῳ διαρκεῖ ἡ δημοσία αὕτη χρῆσις, ἀλλὰ τὸ ἀνεκποίητον δὲν εἶναι σχετικὸν εἰς μόνους τοὺς δήμους, εἶναι ἐπίσης ὑποχρεωτικὸν καὶ πρὸς τοὺς ἰδιώτας.

(α) Ἴδε περὶ ἀστυνομικῆς διοικήσεως κεφ Α' τοῦ Μέρους 2 καὶ τὸ περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας Διάτ. ἀπὸ 21 Δεκεμβρίου 1836.

(β) Ἴδε Κεφάλαιον ΙΓ' τοῦ μέρους Ζ καὶ τὸν νόμον ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1836 περὶ διοικήσεως ἀγαθοεργῶν καταστημάτων.

Ὁ Νόμος ἐνταῦθα αἰνίττεται ἴσως τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ ἐμπορίου (α)· διότι ἡ δημοτικὴ Ἀρχὴ ἐμπορευομένη δύναται νὰ διακινδυνεύσῃ τοὺς πόρους τοῦ δήμου, νὰ ὑπεκφεύγῃ τὰς ὑποχρεώσεις, νὰ ὑποβάλλῃ εἰς μονοπώλιον τὰ προϊόντα τοῦ δήμου, καὶ νὰ παρεκτραπῆ ἀπὸ τὸν γενικὸν τῆς συγκοινωνίας του σκοπὸν. Δὲν θεωρεῖται ὅμως ἐμπορικὴ πρᾶξις ἡ πώλησις τῶν προϊόντων τῶν δημοτικῶν κτημάτων, ἢ ἡ ἀγορὰ ἐμπορευμάτων πρὸς δημοτικὴν τινα χρῆσιν.

Δωρεὰ ἐπίσης δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δῆμον· διότι κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς δωρεᾶς εἶναι τὸ ἄμισθον, ὁ δὲ δῆμος μισθοδοτεῖ τοὺς ὑπηρετοῦντας, δύναται ν' ἀνταμίψῃ τοὺς εὐεργετήσαντας αὐτὸν, ἀλλ' εἶναι τοῦ δημοτικοῦ σκοποῦ ἐνοίκειον τὸ δωρεῖσθαι. Ἐνίστε ἡ [δωρεὰ λαμβάνει μὲν χαρακτῆρα συναλλάγματος ὠφελίμου πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς συναλλαττομένους *donatio cum negotio mixta*, ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ τοιαῦτα συμβόλαια γίνονται ὠφελιμώτερα πρὸς τὸν δωροδόχον, ἐπίσης ἀπαγορεύονται. Ἐκ τούτου ὅμως δὲν ἐμποδίζεται ὁ δῆμος τοῦ νὰ λαμβάνῃ δωρεάς.

*Ἀρθρ. 17.

- « Ἀνατίθεται εἰς τοὺς δήμους ἡ ἀκριβοῆς ἐκτέλεσις ὅλων »
- » τῶν ὑποχρεώσεων, ὅσαι πηγάζουσιν ἢ ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ »
- » σκοποῦ τῶν ἢ ἐκ νομίμων εἰδικῶν λόγων.
- » Ἡ προεστῶσα πολιτικὴ Ἀρχή, ἐὰν ἤθελε παρατηρήσει

(α) Ὁ αὐτοκράτωρ Θεόφιλος ἰδὼν εἰς τὸν Βόσπορον προσερμισθὲν πλοῖον περιέχον ἐμπορεύματα τῆς συζύγου του Θεοδώρας διέταξε νὰ τὰ πυρπολήσωσιν. «Ἐγὼ αὐτοκράτωρ εἶπε πρὸς τὴν σύζυγόν του καὶ κατέστησάς με ναύκληρον» Ζωναρᾶς. Ἴδὲ καὶ Cod. II. 45 de recs. vend. lex. ultima. Ἀποδεικνύουσι ὅτι ἀσυμβιβαστος ἡ Ἀρχὴ μὲ τὸ ἐμπορικὸν ἐπιτήδευμα.

» ἀμελείαν κατὰ τοῦτο ἀπὸ μέρους των, ὀφείλει νὰ τοῦς πα-
» ραινῆ ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ ἐκπληρῶσι τὰ καθήκοντά των.»

Διτταὶ εἶναι αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις ἀνατίθεται εἰς τοὺς Δήμους α'. αἱ πηγάζουσαι ἐκ τοῦ κοι-
νωνικοῦ τῶν δήμων σκοποῦ· β' αἱ προκύπτουσαι ἐκ διατά-
ξεων τοῦ Νόμου· αἱ μὲν περιστρέφονται εἰς ἰδίως δημο-
τικά πράγματα· αἱ δὲ εἰς πράγματα τῆς ἐπικρατείας, ὡς
ἡ ἐκτέλεσις τοῦ περὶ στρατολογίας Νόμου κτλ.

Αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ὑποκείμεναι εἰς διοικητικὴν ἐπιτή-
ρησιν δὲν δύνανται νὰ ἀρνῶνται τῶν ὑποχρεώσεων τούτων
τὴν ἐκπλήρωσιν ἢ νὰ τὰς ἐκπληρῶσι ῥαθυμίως· διότι ἡ
διοικητικὴ ἀρχή, κατ' ἔγκλησιν τῶν βλαπτομένων ἀπὸ τὴν
ἀρνήσιν ἢ ῥαθυμίαν, ἢ καὶ αὐτεπαγγέλτως, δύναται ὄχι μόνον
νὰ πραινῆ ἀλλὰ καὶ ν' ἀναγκάζῃ τὰς ἀρχὰς πρὸς ἐκτέλεσιν
τῶν καθηκόντων των· περὶ δὲ τῶν ἀναγκαστικῶν μέσων θέλομεν
διεξέλθει, ὅταν ἰδίως περὶ δημοτικῶν ἀρχῶν ὁμιλήσωμεν.

Ἄρθρ. 18.

« Ὡς τοιαῦται ὑποχρεώσεις τῶν Δήμων κατὰ τὸ ἄρθρον 17
» θεωροῦνται πρὸ πάντων.

» α'. Ἡ ἀναγκαία δαπάνη πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς τοπικῆς
» καὶ ἀγρονομικῆς Ἀστυνομίας καὶ πρὸς σύστασιν καὶ διατή-
» ρησιν τῶν ἀπαιτούμενων Ἀστυνομικῶν καταστημάτων.

» β'. Ἡ ἀπόδοσις τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τὴν δημοτικὴν
» περιουσίαν φόρων καὶ παντὸς ἄλλου δημοσίου βάρους.

» γ'. Ἡ μισθοδοσία τῶν διὰ τὴν Δημοτικὴν ὑπηρεσίαν
» ἀναγκαίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν, ἢ ἀντιμισθία τοῦ
» Δημάρχου διὰ τὰς ὁποίας ὑποφέρει εἰς τὸ διάστημα τῆς
» ὑπηρεσίας του ἐκ τῆς παραμελήσεως τῶν ἰδιωτικῶν ὑπο-
» θέσεών του ζημίας καὶ ἔξοδα·

» δ'. Ἡ σύστασις καὶ διατήρησις τῶν προκαταρκτικῶν
» σχολείων·

» ε'. Ἡ οἰκοδόμησις ἢ ἐνοικίασις καὶ ἡ διατήρησις τῶν
» ἀναγκαίων δημοτικῶν καταστημάτων·

» ς'. Ἡ σύστασις καὶ διατήρησις τῶν δημοτικῶν ὁδῶν
» καὶ γεφυρῶν, τῶν ἀναγκαίων ὑδραγωγείων καὶ φρεάτων·

» ζ'. Ἡ τοποθέτησις καὶ διατήρησις τῶν ὀροθετικῶν ση-
» μείων τῶν ἀγρῶν τοῦ Δήμου·

» η'. Ἡ σύστασις καὶ διατήρησις τῶν κατὰ τὰς ὄχθας καὶ
» τὰ νερὰ ὑδραυλικῶν ἔργων, καθόσον ἢ περὶ τούτων φρον-
» τίς ἐναπόκειται εἰς τὸν Δῆμον·

» θ'. Ἡ δαπάνη διὰ τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς·

» ι'. Ἡ συμπλήρωσις τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων δι' ἐκεῖνα
» τὰ κατὰ τὸν τρόπον ἀγαθοεργῶν καταστήματα, τῶν ὁποίων ἡ
» δαπάνη, ἐν ἑλλείψει ἰδίας περιουσίας, ἢ ἐξαντληθέντων βαθ-
» μηδῶν τῶν κεφαλαίων των, πίπτει εἰς βᾶρος τοῦ Δήμου·

» ιά. Ὅλαί αἱ συνδρομαί, ἔσαι πηγάζουσιν ἀπὸ νομίμους
» μεταξὺ τῶν ἰδιωτῶν σχέσεις·

Ὁ Νόμος περιγράφων τὰς ὑποχρεώσεις ταύτας προέ-
θετο σκοπὸν νὰ προσδιορίσῃ ἔτι μᾶλλον τὰ καθήκοντα τῶν
δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ νὰ κανονίσῃ τὰς σχέσεις των μετα-
ξὺ διοικητικῆς καὶ δημοτικῆς ἀρχῆς. Ἄλλ' ἡ περιγραφή
αὕτη δὲν εἶναι ἀπολύτως περιοριστικὴ· διότι πᾶσα διάτα-
ξις πηγάζουσα ἀπὸ νόμον ἐπιβάλλει εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρ-
χὰς ἀναγκαίαν τινα ὑποχρέωσιν καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν διοι-
κητικῶν νόμων περιέχουσι τοιαύτας ὑποχρεώσεις. Ἐπὶ
ἐκπλήρωσιν αὐτῶν ὁ διοικητὴς ὀφείλει νὰ ἐπιτηρῇ αὐστη-
ρῶς, καὶ πολλάκις νὰ ἐπεμβαίη δι' ἀμέσου ἐνεργείας. Ἐάν
π. χ. ἐντὸς τοῦ δημοτικοῦ προϋπολογιστικοῦ δὲν καταχω-
ρηθῇ κεφάλαιον, σκοπεῦον τὴν ἐκπλήρωσιν μιᾶς τῶν παρὰ

τοῦ Νόμου διαταττομένων υποχρεώσεων, ὁ διοικητὴς χρεωστεῖ μεταρρυθμίζων τὸν προϋπολογισμὸν νὰ εἰσαγάγῃ τὸ κεφάλαιον τοῦτο· διότι πῶς ἤθελον βαδίσει τὰ δημοτικὰ ἢ τὰ δημόσια πράγματα, εἰάν αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ἀρνοῦνται τῶν δημοτικῶν ὑπηρετῶν τὴν μισθοδότησιν, τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐπιβαλλομένων φόρων εἰς τὴν δημοτικὴν περιουσίαν, ἢ τὴν χορήγησιν τῶν ἐξόδων πρὸς διατήρησιν τῆς τοπικῆς ἀστυνομίας;

Α'. Ἰδὲ ἄρθρ. 91 κ. ε.

Β'. Ἡ περιουσία τοῦ δήμου μένει ἐλευθέρᾳ δημοτικῆς φορολογίας, διότι εἶναι εὐκολώτερον νὰ διορισθῶσι τὰ προϊόντα τοῦ δήμου εἰς τὰς δημοσίους ἀνάγκας, παρά δι' ἐπιθέσεως φόρων, νὰ ἐπαυξάνωσιν ἀνωφελῶς τὰ τῆς εἰσπράξεως ἔξοδα· ἀλλὰ χωρὶς ἰδιαίτερας τοῦ φορολογικοῦ Νόμου εὐμενείας δὲν ἤμπορεῖ ὁ δήμος νὰ διατηρηθῇ ἀτελής τῶν γενικῶν φόρων καὶ ν' ἀπαλλαγθῇ ἄλλου τινος βάρους παρά τῶν νόμων ἐπιβαλλομένου. Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη προκύπτει ἐξ ἰδιαίτερων νομίμων λόγων (ἄρθρον 17.)

Γ'. Ἰδὲ Διατ. ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1837 περὶ μισθοδ. Δημάρχων καὶ τὴν ἐρμηνείαν ἄρθρων 41, 42, κ. ε.

Δ'. Ἡ σύστασις καὶ διατήρησις τῶν στοιχειωδῶν σχολείων εἶναι ὑποχρεωτικὴ πρὸς τοὺς δήμους· διότι ποῖον μέσον ἰσχυρότερον κοινωνικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀτομικῆς τῶν δημοτῶν ὠφελείας παρά ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις; διὰ τοῦτο ὄχι μόνον οἱ δήμοι ὑποχρεοῦνται εἰς διατήρησιν σχολείων, ἀλλὰ καὶ οἱ πατέρες αὐτοὶ διὰ προστίμων καταναγκάζονται εἰς ἀποστολὴν τῶν παιδῶν των εἰς τὰ σχολεῖα· ἰδὲ Ν. περὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Μήτε ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ, μήτε ἡ ἐκπαίδευσις, καὶ ἡ ἀστυνομία νὰ διοργανισθῶσι, μήτε οἱ ἀσθενεῖς

νά εύρίσκωσιν ἄσυλον, ἐάν δέν ὑπάρχωσι καταστήματα ἐν-
 τὸς τῶν ὁποίων αἱ ἀρχαὶ ἐργάζονται, τὰ δὲ παιδιά παι-
 δεύονται τὰ προκαταρκτικὰ μαθήματα· ἡ φροντίς τῆς δια-
 τηρήσεως, ὁσάκις ὁ δῆμος εὐπορεῖ τοιούτων καταστημά-
 των, ἀναπόκειται εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχάς, ἐπίσης καὶ ἡ
 ἐνοικίασις αὐτῶν καὶ ἡ οἰκοδομή. Οἱ ὀπωποῦν εὐποροὶ δῆ-
 μοι εἶναι εὐκταῖον ν' ἀναγείρωσι τοιαῦτα καταστήματα ἐκ-
 φράζοντα δι' ὑλικῶν καὶ φαινομένων σημείων, ὅτι εύρίσκον-
 ται ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ αἱ δημωφελεῖς ἰδέαι αἱ ὁποῖαι κα-
 τέστησαν ἀναγκαίαν τῶν δήμων τὴν συντήρησιν.

ζ'. Περὶ ὁδῶν δημοτικῶν, φρεάτων καὶ γεφυρῶν εἰδὲ τὸ
 Κεφ. περὶ δημοτικῆς περιουσίας.

Η'. Τὰ ὑδραυλικὰ ἔργα καὶ αἱ γέφυραι οἰκοδομοῦνται
 καὶ σώζονται δι' ἐξόδων τοῦ Δήμου ὅταν ἡ γεφυροποιία
 συνάπτῃ τὰς ὄχθας ῥυακὸς τινος, ἢ τὰ ὑδραυλικὰ ἔργα
 σκοπεύουσι νὰ ἀναχαιτίσωσι τὴν ὀρμὴν χειμάρων· διότι τὸ
 Κράτος ὀφείλει νὰ φροντίζῃ περὶ ποταμῶν ῥευστῶν ἢ πε-
 ρὶ γεφυρῶν, αἱ ὁποῖαι χρησιμεύουσι εἰς γενικωτέρας τοῦ
 Κράτους συγχοινωνίας.

Ι'. Τὰ ἀγαθοεργὰ καταστήματα συντηροῦνται ἐκ τῆς ἰ-
 δίας περιουσίας· ἀλλ' ὅταν αὕτη δέν ἐπαρκεῖ, εἶναι δίκαιον
 ἡ ὀλομέλεια τῶν δημοτῶν ἰδίως ὠφελουμένη ἐξ αὐτῶν ν'
 ἀναπληρῆ τῷ ἔλλειπον τῆς περιουσίας ταύτης· ἐξαιροῦν-
 ται ὅσα καταστήματα χρησιμεύοντα εἰς ἓν μέρος τῶν δη-
 μοτῶν πρέπει δι' ἐξόδων αὐτῶν νὰ διατηρῶνται. Οἱ δημόσιοι
 ὠφελοῦνται μὲν ἐν γένει ἐξ αὐτῶν, διότι πᾶν τὸ συντελοῦν εἰς
 ἠθικὴν διάπλασιν ἐνὸς μέρους τῶν δημοτῶν λυσιτελεῖ ὀλό-
 κληρον τὸν δῆμον, ἀλλ' ἐκτὸς ἰδιαιτέρας συμβάσεως μετα-
 ξὺ τῶν μελῶν του, εἶναι δίκαιον νὰ μὴ πίπτῃ τὸ βᾶρος
 ἑτεροδόξου τινος καταστήματος παρὰ εἰς τοὺς ὠφελουμέ-

· ἰ ἀμέσως καὶ εἰς τοὺς ὄπαδοὺς τῆς θρησκείας ἐκείνης
 ἡ ἄνηκει τὸ κατὰστημα. Πρὸς τούτοις τὰ θρησκευ-
 τικὰ πάθη, ὑποθαλπόμενα ἐντὸς μικροῦ τοπικοῦ ὀρίζοντος,
 θέλουν γίνῃ θερμώτερα καὶ διαρκέστερα, ἐὰν ὑποβληθῶσιν
 ἐντὸς νησιωτικῶν τινῶν δήμων, οἱ καθολικοὶ νὰ διατηρῶ-
 σι θρησκευτικὰ καταστήματα τῶν ὀρθοδόξων, καὶ ἐναλλάξ.

ΙΑ'. Ἡ μετάφρασις τοῦ ἄρθρου δὲν εἶναι ὀρθή· ἀλλὰ δὲν
 εἶναι ἀμφιβολία ὅτι τὸ ἐδάφην ἐννοεῖ τὴν συνδρομὴν τὴν ὀποίαν
 αἱ ἰδιωτικάι τῶν δημοτῶν ὑποχρεώσεις καθιστῶσιν ἀναγκαίαν
 π. γ. τυχούσης ἐκτελέσεως ἀποράσεως, πηγάζουσης ἀπὸ
 εὐθύνης τῶν δήμων, ἢ δι' ἀπόδοσιν χρεῶν.

ΜΕΡΟΣ Δ'

*Περὶ τῶν πόρων τῶν δήμων πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν
 δημοτικῶν ὑποχρεώσεων.*

Ἄρθ. 19.

» Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων, ὅσαι πηγάζουν
 » ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ σκοποῦ, ἢ ἐξ ἰδιαιτέρων νομίμων αἰ-
 » τιῶν, πορίζονται οἱ Δήμοι τὰ μέσα ἐκ τῶν προσόδων
 » τῆς δημοτικῆς περιουσίας, τῶν δι' ἀστυνομικὰς παρα-
 » θάσεις προστίμων, τῶν ἐμμέσων δημοτικῶν φόρων, τῶν
 » ἀμέσων ἐράνων, καὶ τῶν ἀμισθί γινομένων δημοτικῶν
 » ἐργασιῶν.

Ἡ δημοτικὴ καθὼς καὶ τοῦ Κράτους ἡ μηχανὴ δὲν
 ἠμπορεῖ νὰ κινήθῃ χωρὶς πόρους· ἀφοῦ ὁ νόμος ἔθεσεν
 ἀναγκαστικὴν τὴν ἐκπλήρωσιν ὑποχρεώσεων τινῶν, ἀφοῦ

ἐπρόκρινε τοὺς δῆμους μὲ δικαιώματα, καὶ ἐχορήγησεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐκλογὴν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, φυσικῶ τῷ λόγῳ ἔπρεπε νὰ ὑπάρξωσι πόροι πρὸς ἐκπλήρωσιν καὶ ἐνέργειαν τῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῶν δικαιωμάτων. Τὸ 19 ἄρθρον περιέχει ἀπαρίθμησίν τινα τῶν πόρων, ἀλλ' ἡ ἀπαρίθμησις δὲν εἶναι ἀκριβής, διότι μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Νόμου τούτου, προσετέθησαν νέοι δημοτικοὶ φόροι, τοὺς ὁποίους προχωροῦντες βαθμηδόν, θέλομεν ἐξετάσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ δημοτικῆς περιουσίας.

Ὁ Νόμος πραγματευόμενος περὶ δημοτικῆς περιουσίας, κατατάττει αὐτὴν ὡς τὸν πρῶτον καὶ κυριώτερον πόρον τῶν δήμων. Τοῦ Νόμου ἡ προσδοκία εἶναι ἐψευσμένη διότι οἱ δῆμοι τῆς Ἑλλάδος πτωχότατοι στεροῦνται οἱ πλείστοι ἰδιοκτησίας. Ἡ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ Δημοτικοῦ ὀργανισμοῦ ἐπιτροπὴ ἐγνωμοδότησε νὰ ἀφαιρεθῇ τὸ περὶ τῆς δημοτικῆς περιουσίας πραγματευόμενον Κεφάλαιον, ἐπὶ λόγῳ τοῦ ὅτι καθίσταται θεωρητικόν, μὴ ὑπαρχούσης περιουσίας δημοτικῆς. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἄριστα ποιούσα ἀπέρριψε τῆς ἐπιτροπῆς τὴν γνώμην.

Πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἀκόμη, αἱ κοινότητες περιλαμβάνουσαι ἐνίοτε καὶ τὴν φροντίδα τῶν κυβερνητικῶν πραγμάτων, εἶχον κτήματα, ποτὲ μὲν ἐπ' ἰδίῳ ὀνόματι, ποτὲ δὲ ὑποκρύπτουσαι ὑπὸ τὸ ὄνομα ἰδιωτῶν τὰς κινήτας ἢ ἀκινήτους κτήσεις των. Μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν δήμων, ἐγεννήθη εὐθὺς ἡ ἀνάγκη κτήσεως, καὶ τοῦλάχιστον ἡ ἀπόκτησις καταστήματός τινος ἢ κινήτων συντελούντων εἰς σκευα-

σίαν τῶν καταστημάτων, κατέστησεν ἀναγκαίως τὰς διατάξεις περὶ δημοτικῆς περιουσίας.

Ἡ ἐπικράτεια πλουτοῦσα ἀπεράντου ἐθνικῆς γῆς, ἔχι μόνον δὲν παρεχώρησεν μέχρι τοῦδε εἰς τοὺς δήμους τεμάχια τινα, ἀλλ' ἐστέρησε τινὰς νομῶν καὶ δασῶν, τὰ ὅποια πρὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν διακατεῖχον. Ἡ περιουσία εἶναι ἀναγκαία εἰς τοὺς δήμους, ὅχι μόνον διὰ νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς τὰς ἀνάγκας των, ἀλλὰ διὰ νὰ συσφίξωσι τὰς μεταξὺ τῶν δημοτῶν σχέσεις, καὶ ἐκ τῆς κοινῆς καρπώσεως ὠφελημάτων νὰ γεννηθῶσι κοιναὶ δημοτικαὶ ἔξεις, μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀνεγείρουσαι τὴν κοινότητα, τὴν ὁποίαν αἱ κακῶς ἐφαρμοσθεῖσαι περὶ συνενώσεως διατάξεις τοῦ δημοτικοῦ Νόμου κατεδάφισαν. Ἡ Κυβέρνησις θελήσασα νὰ σχηματίσῃ ὠραιοτέρους δήμους τῶν ὑπαρχόντων, μετεχειρίσθη τῆς Μηδείας τὰς δημιουργικὰς μεθόδους, καὶ ἀνέτρεψε πᾶσαν κοινοτικὴν σχέσιν ὑφίλει ἤδη νὰ δώσῃ ζωὴν εἰς τὰ πλάσματά της, νὰ συρράψῃ τὰ τεμάχια τὰ ὅποια εἰς δήμους συνήνωσε καὶ νὰ συνάψῃ τὰς μέχρι τοῦδε ἀσυνδέτους σχέσεις· διότι οὐδὲν συνεκτικώτερον τῶν μεταξὺ τῶν δημοτῶν δεσμῶν, τῆς κοινοκτησίας. Ἡ δοξασία μας αὕτη, θέλει ἔτι μᾶλλον ἀναπτυχθῆ εἰς τὰς ἐρμηνεύσας τῶν ἐπομένων ἄρθρων.

Ἄρθρ. 20.

» Ὅλη ἡ δημοτικὴ περιουσία, μηδενὸς αὐτῆς μέρους
» ἐξαιρουμένου, εἶναι ἰδιοκτησία τῆς ὀλομελείας τῶν δημοτῶν.

» Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγεται καὶ ἡ περιουσία
» τῶν κατὰ τόπον ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, καθ' ὅσον
» αὕτη εἰς συμμίχτους Δήμους δὲν ἀνήκει ἀποκλειστικῶς
» εἰς ἰδιαιτέραν θρησκείαν.

Τὸ ἀρθρ. 20 περιέχει ὑπὸ μορφήν διατάξεως, ὄρισμὸν τῆς δημοτικῆς περιουσίας, τῆς ὁποίας κύριος χαρακτήρ εἶναι τὸ ν' ἀνήκη εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῶν δημοτῶν· ἐκ τούτου ἀποκλείεται πᾶσα ἀξίωσις δημοτῶν τινῶν ἢ τοῦ κράτους ἐπὶ τὴν περιουσίαν ταύτην.

Κτήματα κοινότητος εἶναι τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ σύνολον ἀνθρώπων, ἀποτελούντων ἓν ἰδανικὸν πρόσωπον, καὶ οὐχὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰ ἄτομα, ἢ εἰς κοινότητά τινα. Ν. περὶ διακρίσεως κτημ. ἀπὸ 21 Ἰουνίου 1837 § 20 (α).

Πλησίον αὐτῶν τῶν ὀρισμῶν προσθέτομεν τὸν περιεχόμενον εἰς τὸν Γαλ. Νόμον ἀπὸ 10 Ἰουνίου 1793. *Les biens communaux sont ceux, sur la propriété ou le produit desquels tous les habitans d'une ou plusieurs communes ont un droit commun. Loi 10 Juin 1793, Κοινοτικά κτήματα εἶναι ἐκεῖνα εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἰδιοκτησίαν ἢ τὴν κάρπωσιν οἱ κάτοικοι μιᾶς ἢ πολλῶν κοινοτήτων ἔχουσι κοινὸν δικαίωμα. ἰδὲ καὶ ἀρθ. 542 τοῦ Γαλ. Πολ. κώδικος.*

Οἱ ὄρισμοὶ οὗτοι ἔχουν σκοπὸν πρὸ πάντων ν' ἀποσκορακίσωσι πᾶν ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἢ προνόμιον ἐπὶ τῶν δημοτικῶν κτημάτων. Ἀφοῦ πίπτουσιν ἐφ' ὅλους τοὺς δημοτάς τὰ δημοτικά βάρη, πρέπει ἀναγκαίως καὶ ὅλοι ν' ἀπολαμβάνωσι τῶν ὠφελημάτων προκυπόντων ἐκ τῆς δημοτικῆς περιουσίας.

Ἄλλοτε καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, τὸ δημοτικὸν

(*) Τῆς δὲ ομάδος οὐμὴν τῶν καθέκαστου, εἶναι τὰ ἐν ταῖς πόλεσιν ὄντα θέατρα, στάδια, δημοσία λουτρά, στοαί, ἢ εἴτινα ἄλλα κοινὰ ταῖς πόλεσιν εἰσιν. Θεοφ. περὶ πραγμάτων διακρ. Βιβ. Β. Τετ. Ν. § 6.

δικαίωμα περιορίζετο εἰς ὀλίγας τινὰς οἰκογενείας, ἐχούσας τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ νὰ καρπῶνται τὰ δημοτικὰ κτήματα. Οἱ νεώτεροι δημοτικοὶ νόμοι καταστήσαντες τὸ δημοτικὸν δικαίωμα προσιτὸν εἰς ὅλους τοὺς πολίτας, κατέλυσαν αὐτὰς τὰς διακρίσεις, καὶ τὰ δημοτικὰ ὠφελήματα ἐκήρυξαν κοινὴν τῶν δημοτῶν κτήσιν.

Ἄλλ' οἱ ὅρισμοὶ οὗτοι δὲν καταστρέφουσι τὸ δικαίωμα τῆς κτήσεως, τὸ ὁποῖον διαφυλάττουσιν αἱ ἀρχαῖαι κοινότητες ἢ δῆμοι συνενούμενοι εἰς ἓνα καὶ μόνον δῆμον. (ἰδὲ Δ. Ν. ἄρθ. 6).

Ὁ νόμος κηρύττει ἰδιοκτησίαν τῆς ὀλομελείας τῶν δημοτῶν τὴν περιουσίαν τῶν κατὰ τόπους ἀγαθοεργῶν καταστημάτων. Ἀγαθοεργὰ καταστήματα εἶναι τὰ συνιστάμενα ἐπὶ σκοπῷ ἀγαθοεργῷ, συντελοῦντι πρὸ πάντων πρὸς ὄφελος τοῦ δήμου, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου εὐρίσκονται ὅταν αὐτὰ συσταθέντα συντηροῦνται διὰ πόρων δημοτικῶν ἀποτελοῦσι μέρος τῆς δημοτικῆς περιουσίας, θεωρούμενα δικαίως ἰδιοκτησία τῆς ὀλομελείας τῶν δημοτῶν· ἀλλ' ὅταν αὐτὰ ἀνεγερθῶσι διὰ τῆς ἐλευθεριότητος τῶν πολιτῶν, ὑπάρχοντα πρὸ πολλοῦ, καὶ ἔχοντα ἰδίαν κτήσιν καὶ ἰδίαν ἀτομικότητα, ὠφελουσί μὲν τὴν ὀλομέλειαν τῶν δημοτῶν, ἀλλ' ἡ κτήσις ἀνήκει εἰς αὐτὸ τὸ ἀγαθοεργὸν κατάστημα. Ἐπομένως ὁ νόμος μὴ πραγματευόμενος ἐνταῦθα, παρὰ περὶ καταστημάτων συντηρουμένων δημοτικαῖς δαπάναις, δὲν καταστρέφει τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν ἀνεξαρτήτων καταστημάτων, καὶ ὅταν αὐτὰ μὴ ἐπαρκοῦντα εἰς τὴν διατήρησίν των, ἀναπληροῦσι τὰς ἐλλείψεις τῆς ἰδίας περιουσίας διὰ δημοτικῶν βοήθειων ἄρθ. 50 § 16. Δ. Ν.

Ἡ δημοτικὴ περιουσία περιέχουσα σκευή, ἐπιπλα τῶν δημοτικῶν καταστημάτων, Εἰρηνοδικείων κτλ. τὰ εἰς τοὺς δήμους

ἐφειλόμενα χρέη, ἀγωγὰς τεινούσας εἰς διεκδίκησιν κινητῶν ἢ ἀκινήτων πραγμάτων, δημαρχεῖα, ἐκκλησίας, σχολεῖα δημοτικά, θέατρα συσταθέντα παρὰ τοῦ δήμου, ἀγροὺς, νομάς, δουλείας, κ.τ.λ. δὲν ἀποκλείει καμμίαν τάξιν κτημάτων ἀφ' ὧσας περιγράφουσι τὸ ἄρθρ. 2, 3, καὶ 4 τοῦ Ν. ἀπὸ 21, Ἰουνίου 1837· ἐπομένως τὰ κτήματα ταῦτα εἶναι κινητὰ ἢ ἀκίνητα, ἐνσώματα, ἢ ἀσώματα καὶ δεκτικὰ ἢ ἀνεπίδεκτα ἀντικαταστάσεως. Ἄλλ' ἡ κυρία τῆς δημοτικῆς περιουσίας διάκρισις εἶναι ἢ εἰς ἰδιωτικὴν καὶ δημοσίαν, καὶ ἢ ἐκ ταύτης πηγάζουσα διαστολὴ εἰς ἀνεκποίητον ἢ ἐκποιοτήν. Τοῦτο θέλομεν ἐξετάσει κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον.

Ἄρθρ. 21.

» Ὅλη ἡ πρὸς ἄμεσον ἐπιτυχίαν τῶν δημοτικῶν σχολῶν διωρισμένη καὶ ἀπαραίτητος δι' αὐτὴν περιουσία τοῦ δήμου εἶναι ἀναπαλλοτρίωτος.

» Ἡ λοιπὴ περιουσία τοῦ δήμου εἴμφορεῖ

» Νὰ ἐκποιοθῆ.

» 1 Πρὸς ἐκπλήρωσιν δημοτικῶν ὑποχρεώσεων εἰς ἀναπόφρευκτον ἀνάγκην.

» 2 Πρὸς προφανῆ τοῦ δήμου ὠφέλειαν ἀπὸ οἰκονομικῶν λόγων, φυλαττομένων τῶν νομίμων τύπων· ἢ

» β'. Νὰ διαμοιρασθῆ πρὸς ἐπαύξησιν καλλιεργείας κατὰ τοὺς ἐπὶ τούτῳ νόμους.

Ὁ νόμος διαίρει τὴν δημοτικὴν περιουσίαν εἰς ἐκποιοτήν καὶ εἰς ἀναπαλλοτρίωτον, ἢ διαίρεσις αὕτη ἐξάγεται ἐκ τῆς διακρίσεως μεταξὺ δημοσίου καὶ ἰδιωτικῆς δημοτικῆς περιουσίας τοῦ δήμου.

Ἡ δημοσία ἔχει τι κοινὸν μὲ τὴν ἰδιωτικὴν περιουσίαν τοῦ δήμου, καθότι ἀμφότεραι ἀνήκουσιν ὅχι εἰς ἰδιώτην τινα, ὅχι εἰς τὸ κράτος, ἀλλ' εἰς τὸ ἠθικὸν καὶ πολλα-

πλοῦν τοῦ Δήμου ἄτομον· τῆς τελευταίας ὁμοίως τάξεως τὰ κτήματα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῶν δημοτῶν· πᾶς δὲ μὴ ἀνήκων εἰς τὸν δῆμον εἶναι ξένος πρὸς αὐτὰ, μὴ ἔχων μήτε καρπώσεως μήτε κτήσεως δικαίωμα· ἢ ἰδιοκτησία ὡς πρὸς τὸν δῆμον προσλαμβάνει τὸν ἀποκλειστικὸν χαρακτήρα τῆς ἰδιωτικῆς κτήσεως. Ὁ χαρακτήρ οὗτος δὲν εἶναι κοινὸς εἰς τὰ πράγματα, περιεχόμενα ἐντὸς τῆς δημοσίου περιουσίας· διότι αὐτῶν καθεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ νέμεται, καὶ αὐτοὶ οἱ ξένοι, οἱ ἐντὸς τοῦ δήμου εὐρισκόμενοι.

Ὁ δῆμος τὴν ἰδιωτικὴν περιουσίαν του διαχειρίζεται, καλλιεργεῖ καὶ διέπει ἐπ' ἰδίᾳ ὠφελείᾳ· ἐνῶ προστατεύει τὴν δημόσιον περιουσίαν ὄχι ὡς ἰδιοκτήτης, ἀλλ' ὡς ἀρχὴ διοικητικῆ, ἐπὶ σκοπῶ τοῦ νὰ καταστήσῃ τὰ κτήματα ταῦτα ὅσον τὸ δυνατόν ὠφέλιμα εἰς τοὺς πολίτας.

Τὰ τελευταῖα ταῦτα κτήματα δύνανται νὰ ὀνομασθῶσι πούβλικα δημόσια, διότι αὐτῶν ἡ δεσποτεία ἰδικὸν οὐκ ἐπιγράφεται δεσπότην, Θεοφ. ἐνῶ τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῶν δήμων ἰδιωτικῶς, ἤμποροῦν νὰ ὀνομασθῶσιν ἰδιωτικά. **Bona civitatis abusive publica dicta sunt.**

Τὰ κτήματα ταῦτα, ὄντα ἐκτὸς τῶν ἀνθρωπίνων συναλλαγῶν εἶναι ἀναπαλλοτρίωτα, διότι εἰς γενικὴν τινὰ ἀνάγκην χρησιμεύουσιν, ἐναντίον τῆς ὁποίας οὐδὲν ἰδιαιτέρον συμφέρον δύναται νὰ ἰσχύσῃ. Ὅντα δὲ ἀνεκποίητα δὲν δύνανται μήτε νὰ παραγραφῶσιν. **Prescriptio longae possessionis ad obtinenda loca, juris gentium, publica, concedi non solet.** I 45 lib 41, tit 111 de usurpatione et usucapione. Ἡ ἐκουσία ἐκποίησις καὶ ἡ παραγραφή διάφοροι κατὰ τὴν οὐσίαν, φέρουσιν τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα· διότι κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν διὰ τῆς θελήσεως τοῦ ἰδιοκτήτου, κατὰ

την δευτέραν, ἐπειδὴ αὐτὸς ὑπέφερε νὰ παραγραφῆ διὰ τῆς σιωπῆς του καὶ ὑπομονῆς, τὸ κτῆμα μεταβάλλει ἰδιοκτητήν.

Γὰ ἀντικείμενα ταῦτα εἶναι ἀνεκποίητα, καθὸ προσδιοριζόμενα ἀπὸ τὸν νόμον καὶ ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ δήμου εἰς δημόσιον ὑπηρεσίαν· καθὼς ὅμως ὁ δῆμος θελήσει νὰ μετατρέψῃ τὸν προσδιορισμὸν τοῦτον, ἢ καθὼς παύσει ἢ ἐπὶ δημοσίῳ σκοπῷ χρήσις τοῦ πράγματος παύει τὸ ἀνεκποίητον καὶ τὸ ἀπαράγραπτον. *Nihil tam naturale est quam eo genere quidque dissolvere, qua colligatum est, L. 35 de regulis juris.*

Ἐὰν ὅμως ἐκποιηθῆ τὸ κτῆμα πρὶν καταλυθῆ ῥητῶς ἢ πέσει εἰς ἀχρηστίαν ὁ δημόσιος προσδιορισμὸς, διαφυλάττει τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνεκποίητου καὶ ἀπαράγραπτου;

Τοῦτο εἶναι ἀναντίρρητον, ὡςάκις ἢ διοικήσεις ἢ ὁ δῆμος ἐκφρασθῆ περὶ τῆς καταλύσεως· ἀλλ' ὅταν ἢ ὑπηρεσία ἢ ἡ δημοσίως χρήσις κατελύθῃ δι' ἀχρηστίας, μεταβιβασθείσης εἰς ἄλλο μέρος τῆς ὑπηρεσίας, σιωπῶντος τοῦ δήμου, τότε εἴμπορεῖ νὰ καταστῆ ἐκποιητὸν τὸ κτῆμα καὶ νὰ γίνῃ ἰδιοκτησία τοῦ κατέχοντος διὰ τῆς παραγραφῆς, χωρὶς νὰ μεσολαβήσῃ διοικητικὴ διαταγὴ, καταλύουσα ῥητῶς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὸν προσδιορισμὸν του ;

Τὸ ζήτημα διαφιλονεικεῖται μεταξὺ τῶν νομοδιδασκάλων· ὁ *Pothier* (α) καὶ *Isambert* θεωροῦσιν ἀπαράγραπτα τὰ κτήματα ἀνήκοντα εἰς τὴν δημόσιον περιουσίαν τοῦ δήμου, ἐκτὸς ῥητῆς καταλύσεως· ἡμεῖς ἀποδεχόμεθα τὴν ἐναντίαν γνώμην τὴν ὁποίαν καὶ ὁ *K. Proudhon* εἰς τὸ σύγγραμμά του *sur le domaine public* ἀσπάζεται (γ).

(α) *Traité des prescription* N. 7.

(β) *Isambert traité de la Voirie* N. 374. x. é.

(γ) Τόμ. α. N. 212. x. é.

Κατὰ τὰς ἐπικρατούσας ἀρχάς, τὸ ἀνεκποίητον καὶ ἀπαράγραπτον, ἐξαίρεσις τοῦ γενικοῦ κανόνος, πρέπει νὰ περιορίζεται εἰς στενὰ σύνορα. Διατὶ τὰ τῆς δημοσίου περιουσίας κτήματα κηρύττονται ἀνεκποίητα καὶ ἀπαράγραπτα, διότι ἀ. χρησιμεύουσιν εἰς γενικὴν τινα ὑπηρεσίαν. β'. διότι ἡ γενικὴ χρῆσις εἶναι ἐπικρατεστέρα τῆς ἰδιωτικῆς. Ἄλλ' ὅταν τὰ εἰς τοῦτο χρησιμεύοντα μέρη καταστραφέντα ἢ ὅπωςδήποτε μεταβληθέντα, δὲν εἶναι ἐπιτήδεια πρὸς τὴν γενικὴν χρῆσιν, δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν κατίσχυσιν τοῦ γενικοῦ δικαιώματος πρὸς τὸ ἰδιωτικόν· ἤθελεν εἶναι βεβαίως δύσκολον τὸ νὰ προσδιορίσῃ τις τὴν ἐποχὴν ἀφότου ἔπαυσεν ἡ χρῆσις, ἀλλὰ τὸ πραγματικὸν τοῦτο συμβεβηκὸς δύναται νὰ λυθῇ ἀπὸ τοῦ δικαστοῦ τὴν ἐκτίμησιν, καὶ νὰ καταμετρηθῇ ὁ ἀναγκαῖος καιρὸς πρὸς παραγραφὴν.

Ὁ προσδιορισμὸς κτήματός τινος εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ παρὰ κάρπωσις, οὐσουφρούκτους, συνισταμένη πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου, ἢ ὅποια συναπόλλυται μὲ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καταστρεφόμενον. Θεοφ. Βιβ. 6' Τιτ. Δ. καὶ ὁ καρπωτὴς οὐδὲν διατηρεῖ δικαίωμα μετὰ τὴν καταστροφὴν· διατὶ λοιπὸν ὁ δῆμος νὰ διατηρήσῃ ἀνεκποίητον τὸ δικαίωμα ἐπὶ δημοσίου κτιρίου, τὸ ὅποσον γεγόμενον σεισμοῦ ἢ πυρὸς παρὰ νόμον, δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν· ἢ ἐπὶ δημοσίαν τινα ὁδὸν, ἢ ὅποια πρὸ δέκα εἴκοσι, ἢ τεσσαράκοντα ἐτῶν γεωργεῖται; Πρὸς τούτοις τὰ ἀστυκὰ δικαιώματα δὲν εἶναι αἰώνια καὶ εἶναι τόσον βέβαιον, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἀστυκοὶ νόμοι οἱ καθιεροῦντες αὐτὰς ὑπεκλύπτουσιν εἰς τὴν δι' ἀχρηστίας κατάλυσιν. Ἐπομένως λογίζομεθα ἀναμφισβήτητον, ὅτι τὰ ἀναγόμενα κτήματα εἰς τὴν δημοσίον περιουσίαν τοῦ δήμου δύναται νὰ παραγραφῶσιν ἐναντίον αὐτοῦ, εἴτε ὅταν κατελύθῃ διὰ

διοικητικῆς πράξεως ἢ δημόσιος προσδιορισμὸς, εἴτε ὅταν καὶ ἐκ περιστάσεως κατήντησαν ἄχρηστα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν προωρισμένα (α).

Ἄποδεχθέντες τὴν διάκρισιν ταύτην, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ διεξέλθωμεν ἐν λεπτομερείᾳ τὰ καθέκαστα ἐκάστης τάξεως τῆς περιουσίας τοῦ δήμου, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὴν περιφέρειαν ἢ ὁποία περιλαμβάνει αὐτὴν ὁλόκληρον.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ.

Περιφέρειαν ὀνομάζομεν ὅλην τὴν γῆν καὶ ὅλα τὰ ἀκίνητα περιλαμβανόμενα ἐντὸς τῶν συνόρων τοῦ δήμου. *Territorium est universitas agrorum intra fines jusque civitatis N. 239. § 8 de verb. significat.*

Ἡ περιφέρεια λοιπὸν δὲν ὑπόκειται εἰς κτῆσιν, μήτε ἢ ἐντὸς αὐτῆς περιεχομένη γῆ ἀνήκει εἰς τὸν δῆμον ἢ γῆ αὕτη διαιρεῖται εἰς ἰδιωτικούς ἀγρούς καὶ κτήσεις, καὶ ὁ δῆμος αὐτὸς δύναται νὰ ἔχῃ ἰδιοκτησίαν τινα ἐντὸς αὐτῆς, ἀλλὰ πᾶσα ἢ ἐκτὸς τῆς περιφερείας γῆ, ἢ μὴ ὑπέικουσα εἰς ἰδιωτικὴν κτῆσιν ἀνήκει εἰς τὸ κράτος καὶ ὄχι εἰς τὸν δῆμον.

Ἡ περιφέρεια λοιπὸν εἶναι διοικητικὸν ἀντικείμενον, χρησιμεύουσα εἰς τὸ νὰ κανονίσῃ τὴν ἔκτασιν ἐκάστου δήμου ὡς πρὸς τὴν δικαιοδοσίαν, διοίκησιν καὶ φορολογίαν· διὰ τοῦτο ἡ ὁροθέτησις καὶ ἡ συνένωσις τῶν δήμων, σκοπὸν ἔχουσαι τὸν προσδιορισμὸν, καὶ τὴν συστολήν ἢ ἐπέκτασιν τῆς περιφερείας, γίνονται διοικητικῶς. Ὁ δῆμος ὠφελεῖται ἢ βλάπτεται περιοριζομένης ἢ ἐκτεινομένης τῆς περιφερείας του, διότι οἱ φόροι καὶ οἱ ἔρανοι ὀλιγοσεύου-

(α) Τῆς ἐναντίας γνώμης εἶναι οἱ K. Macarel καὶ Boulantignier *De la fortune publique en France et de son administration. 1 pa. 83.*

ν ἢ αὐξάνουσιν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο, δὲν δύναται ν' ἀνακό-
 η τὴν διοικητικὴν πρᾶξιν ἐνώπιον οὐδεμιᾶς ἀρχῆς, κατὰ μεί-
 να λόγον ἐνώπιον δικαστικῆς, μὴ διαμφισβητουμένου δικαιώ-
 ατός τινος κατοχῆς ἢ ἰδιοκτησίας. Ἡ περιφέρεια συνιστα-
 ἔνη ἐπὶ δημοσίῳ ἢ διοικητικῷ σκοπῷ, δὲν ἔχει τί κρι-
 ν μὲ τὴν δημοτικὴν ἰδιοκτησίαν.

ΤΑ ΙΕΡΑ.

Μετὰ τὴν περιφέρειαν, θέτομεν ἐντὸς τῆς δημοσίου πε-
 ρουσίας τοῦ δήμου τὰ σάκρα καὶ τὰ ρελιζιόζα· ταῦτα εἰ-
 α ἀδέσποτα, διότι κατὰ τὸν Θεοφ. βιβ. β' Τιτ. Α § 7.
 ρως *divini juris* (τοῦ θείου δικαίου) ἐστὶ, τοῦτο ὑπ' οὐ-
 νός τελείαν δεσποτείαν.

Ποῖα δὲ τὰ ἱερὰ ταῦτα πράγματα ; ὅσα καθιερώθησαν
 τὸν Θεὸν διὰ τῶν ἱερέων καὶ διὰ τοῦ νενομισμένου τρό-
 ου, οἷον αἱ ἐκκλησίαι, τὰ μαρτύρια, τὰ εὐκτήρια, τὰ δῶ-
 καὶ τίμια κειμήλια. Ταῦτα ἀνεπίδεκτα ἐκποιήσεως ἐνε-
 ριάσεως καὶ ὑποθηκεύσεως, δύνανται γὰ ἐκποιηθῶσι, μό-
 ν ὅταν αἱ ἐκκλησίαι ἀποροῦσι τῶν ἀναγκαίων χρημάτων
 ὁς ἀπελευθέρωσιν αἰχμαλώτων.

Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι τὰ πράγματα καθίστανται ἀνεκ-
 ῖτητα προσλαμβάνοντα ἱερότητος χαρακτῆρα, ἔταν καθιε-
 ῖθῶσι κατὰ τὰ νόμιμα. π. γ. ἡ ἐκκλησία ἢ ἡ εἰκὼν δὲν
 ωροῦνται ἱεραὶ, πρὶν γίνῃ δι' αὐτὰς ἡ τῆς ἐγκαινιάσεως τε-
 ετή

Ἡ κατάταξις αὐτῶν εἰς τὴν δημόσιον τοῦ Δήμου πε-
 ρουσίαν πηγάζει ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἐκκλησία, ἡ εἰκὼν, τὰ εὐ-
 κτήρια κτλ. χρησιμεύουσιν εἰς τὴν γενικὴν λατρείαν, ἐπο-
 ἔνως πάντες οἱ ἰθαγενεῖς, ἀλλοδαποὶ καὶ δημόται τοῦ
 ἑαυτοῦ ἢ ἄλλου δήμου, συμμετέχουσι τῆς θρησκευτικῆς

χρήσεως. Πρὸς τούτοις τὸ ὀφειλόμενον σέβας εἰς τὸν περιβόλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γυμνούμενοι οἱ ἄνθρωποι τῶν ἐπιγείων ἰδεῶν, ἀνυψοῦνται εἰς αἰσθήματα οὐράνια, καὶ ἡ εὐλάβεια πρὸς τὰ ὄργανα τῆς θείας λειτουργίας, δὲν ἐπιτρέπει νὰ ὑποβάλωμεν ταῦτα εἰς τὰς καθημερινὰς τοῦ ἐμπορίου συναλλαγὰς (α).

Κατατάττοντες τὰ ἱερὰ πράγματα, ἐντὸς τῆς δημοσίου περιουσίας τοῦ Δήμου, δὲν ἐννοοῦμεν βεβαίως ὅτι τὸ Κράτος εἶναι ἀνεπίδεκτον νὰ ἔχη ἐκκλησίας καὶ ὅλα τὰ ἐν αὐταῖς ἱερὰ. Θεωροῦμεν μόνον ὅτι, κατὰ γενικὸν κανόνα, τὰ ἱερὰ ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς δήμους καὶ τοῦτο ὄχι μόνον κατὰ τοὺς ἐνυπάρχοντας νόμους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ ἀρχαία πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἔξεις, καθ' ἃς τὰ ἱερὰ ἀποκλειστικῶς ἀνήκον εἰς τὰς κοινότητας (α).

Τὰ ἱερὰ πράγματα δύνανται νὰ ὑποκύψωσιν εἰς ἰδιωτικὴν κτῆσιν διὰ παραγραφῆς ἢ διὰ τῆς κηρύξεως τῆς δικητικῆς ἐξουσίας, ὅτι ἔπαυσεν ὁ ἱερὸς προσδιορισμὸς; ὁ Θεόφιλος λέγει » εἰ δὲ συμβῆ ναὸν ἱερὸν, σεισμοῦ γενομένου καταπεσεῖν, ἢ καὶ ὑπὸ παλαιότητος κατενεχθῆναι, οὐδὲν ἦττον ὁ τόπος, ἐν ᾧ ὁ ναὸς ἐστήκει, σάκρος ἐστὶ καὶ ἀδέσποτος, ὡς ὁ Παπινιανὸς φησὶν, ὁ γὰρ γενόμενος σάκρος, οὐδενὶ τρόπῳ παύεται τοῦ εἶναι σάκρος. Βιβ. 6. Τιτ. Α' in finis.

Τὸ ἀνεκποίητον ἐπὶ ἱερῶν πραγμάτων δὲν εἶναι τόσον ἀπόλυτον κατὰ τὸ Βυζαντινὸν δίκαιον· ὑπάρχει τούλαχι-

(α) Μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.

(α) Περὶ τὴν διάλυσιν τῶν μοναστηρίων τὰ ἱερὰ σκεῦη τῶν διαλυθεισῶν μονῶν, θεωρηθέντα ὡς περιουσία τοῦ Κράτους βεβήλωσεν ἐπωλήθησαν ἐπὶ δημοπρασίας.

ον ἢ περίστασις τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν αἰχμαλώτων καιολογοῦσα αὐτῶν τὴν ἐκποίησην. Ἀλλὰ κατὰ γενικὸν νόμον ὀφείλομεν ν' ἀποδεχθῶμεν τὸ ἀνεκποίητον, ῥητῶς κρὰ τοῦ Νόμου κηρυττόμενον.

Ἡ ἐκ τοῦ χρόνου ἢ ἐξ ἄλλης περιστάσεως | κατεδάσις τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ἡ ἀχρηστία τῶν ἱερῶν πραγμάτων, δὲν ἀρκεῖ νὰ καταστήσῃ ταῦτα ἐμπορεύσιμα. Ἐπὶ τῶν λοιπῶν δημοσίων πραγμάτων ἀνεκποίητων, καθὼς ἡ διοικητικὴ ἢ δημοτικὴ ἀρχὴ κηρύξει ὅτι ἡ δημοσία χρῆσις ἔπαυσε, τὰ πράγματα καθίστανται ἐκποιητὰ ἐπὶ τῶν ἱερῶν ὅμως, ἀνάγκη νὰ ἐμφιλοχωρήσῃ νόμος, κηρύττων τὰ ἀπαλλοτριώσιμα· διότι μόνος ὁ Νόμος δύναται ν' ἀποτρέψῃ ὅ,τι ὁ Νόμος ἔθετεν.

Πλησίον τῶν αὐτῶν πραγμάτων, ὀφείλομεν νὰ θέσωμεν καὶ τὰ religiosa, οἷον τὰ κοιμητήρια. Εἶναι δίκαιον ἢ ἢ ὅπου οἱ νεκροὶ εὐρίσκουσι τὸ τελευταῖον των ἄσυλον, νὰ τὴν ὑπόκειται εἰς μεταβολὰς κτήσεως, καθυβριζούσας τὴν ἠλικίαν τῆς ἀνθρωπότητος ἀνάπαυσιν. Τὰ κοιμητήρια εἶναι δημοσιὰ καὶ εἰς τοὺς ξένους τοὺς εὐρισκομένους ἐντὸς δήμου· ὁ δῆμος δὲν ἔμπορεῖ ν' ἀρνηθῇ εἰς αὐτοὺς τελευταῖον καταφύγιον μετὰ θάνατον, καὶ ἤθελεν εἶναι ἐναντίον τῶν ἀστυνομικῶν κανόνων, τὸ νὰ θάπτονται νεκροὶ ἐντὸς τῶν κοιμητηρίων τὰ ὅποια ἐντὸς τῆς δημοσίου περιουσίας τοῦ δήμου ταττόμενα, διοικοῦνται ἀπὸ τὰς δημοτικὰς ἀρχάς, καθὼς ἐμφαίνεται ἀπὸ τὸν Νόμον τῆς 28 Φεβρουαρίου 1834 περὶ Νεκροταφείων.

Τὸ ἄρθρον 7 τοῦ Νόμου τούτου, ἐπιτρέπον τὴν παραχώρησιν κοιμητηρίων εἰς οἰκογενείας, λέγει ὅτι ὡς πρὸς τὸ πρῶτον πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν οἱ περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῆς ἀκινητοῦ κοινοτικῆς περιουσίας κακο-

ρισμοί· ἀλλ' ἐνταῦθα ὁ Δῆμος δὲν ἐκποιεῖ μέρος τοῦ κοιμητηρίου, μήτε μεταβάλλει τὸν προορισμὸν του, ἐπιτρέπει μόνον εἰς οἰκογένειάν τινα τὴν διαδοχικὴν χρῆσιν ἑνὸς μέρους τοῦ κοιμητηρίου. Τῆς ἀληθοῦς κτήτεως ἴδιον εἶναι τὸ χρᾶσθαι καὶ καταχρᾶσθαι τοῦ ἀποκτηθέντος πράγματος, κατὰ θέλησίν τοῦ ἰδιοκτῆτου· οἱ ἀγοράζοντες δὲ τὰ διαδοχικὰ ταῦτα κοιμητήρια, δὲν δύνανται νὰ κάμωσι ἄλλην χρῆσιν παρὰ τὴν προσδιωρισμένην. Γὰρ διδόμενα χρήματα εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν, πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς χρήσεως αὐτῆς δὲν εἶναι τίμημα ἀγορᾶς, ἀλλ' ἀντιμισθία πρὸς συντήρησιν τοῦ νεκροταφείου (α).

ΟΔΟΙ ΚΑΙ ΑΙ ΠΛΑΤΕΙΑΙ.

Αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ πλατεῖαι ἀνήκουσι βεβαίως εἰς τὴν δημόσιον περιουσίαν τοῦ δήμου συνάπτουσαι ἔλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς δημοσίου χρήσεως. *viae antem publicae solum publicum est, relictum ad directum certis finibus latitudinis, ab eo, qui jus publicandi habuit ut publice iretur, commearetur L. 2 § 21. Ne quid in loco publico lib. 43 tit. 8.* Ἀλλ' ἔλ' εἰ ὁδοὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δημοτικά. Δὲν ὑπάρχει μὲν νόμος διαιρῶν τὰς ὁδοὺς καὶ κατατάττων αὐτὰς εἰς διαφόρους τάξεις· ἀλλ' ἡ διάκρισις προκύπτει ἀπὸ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων· διότι ἡ ἰδιοκτησία αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὸ Κράτος, εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἢ εἰς τὸν δῆμον, κατὰ τὴν χρῆσιν

(α) Εἰς τὸ κανονικὸν δίκαιον τῆς Ῥώμης εὐρίσκεται περίεργον θέσπισμα τοῦ Γρηγορίου XIII ἀπαγορευὸν τὴν ἐπὶ μισθῷ χορήγησιν κοιμητηρίων. *Decr. de sepulturis lib. 3 tit. 28 cap. 13.*

τῶν διαφόρων ὁδῶν, καὶ τὴν ἐπιψήφισιν τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων πρὸς διατήρησιν αὐτῶν.

Αἱ ὁδοὶ διαιροῦνται εἰς ὁδοὺς τῆς ἐπικρατείας, εἰς ἐπαρχιακὰς καὶ δημοτικάς. Αἱ μὲν ὁδοὶ τοῦ Κράτους, χρησιμεύουσαι εἰς τὴν συγκοινωνίαν πολλῶν ἐπαρχιῶν, ἢ τοῦ Κράτους ὁλοκλήρου, ἀνήκουσιν εἰς τὸ Κράτος καὶ συντηροῦνται δι' ἐξόδων του.

Αἱ ἐπαρχιακαὶ χρησιμεύουσιν εἰς τὴν συγκοινωνίαν διαφόρων μερῶν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας πρὸς ἄλλας ἐπαρχίας, διατηρούμεναι καὶ ῥυμοτομούμεναι δι' ἐπαρχιακῶν ἐξόδων. (α) Αἱ δὲ πλατεῖαι καὶ αἱ ὁδοὶ τῶν πόλεων καὶ χωρίων χρησιμεύουσαι εἰς τῶν δημοτῶν τὴν συγκοινωνίαν, συντηρούμεναι δὲ διὰ δημοτικῶν ἐξόδων, ἀνήκουσιν εἰς τὴν δημόσιον τῶν δήμων ἰδιοκτησίαν (β).

Κατὰ τὸν Νόμον ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1836 περὶ ἐπιτηρήσεως τῶν δημοσίων ὁδῶν, ἡ ἀστυνομία αὐτῶν ὁποιασδήποτε φύσεως καὶ ἂν ᾖναι, ἀνατίθεται εἰς τὰς δημοτικάς ἀρχάς· καὶ τὸ ἐπιβαλλόμενον πρόστιμον εἰς τὰς παραβάσεις τῶν κανόνων τῆς ὁδονομίας, εἰσπράττεται πρὸς ὄφελος τοῦ δημοτικοῦ ταμείου· ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν πρέπει νὰ ἐξάγωμεν ὁ συμπέρασμα, ὅτι ὅλ' αἱ ὁδοὶ εἶναι ἰδιοκτησία τῶν δήμων· ἰδίᾳ ἢ ἐνέργεια τῆς ἀστυνομίας γενικῆς ἢ μερικῆς ἐναπέθεθι εἰς τὰς δημοτικάς ἀρχάς.

Εἶναι ἀληθές ὅτι τὰ δικαιώματα τῶν δήμων ἐπὶ τὰς ὁδοὺς δὲν ἀναγνωρίζονται δι' εἰδικοῦ τινὸς νόμου· ἀλλ' ἀπε-

(α) Ἰδὲ ἐπαρχιακὸν Νόμον.

(β) Ἴσως ἦτιον καλὸν νὰ ὀνομάσωμεν αὐτὰς λεωφόρους, ἀγυῖας ἢ ὁδοὺς.

δεικνύονται ταῦτα ἀπὸ διαφόρους διοικητικὰς διατάξεις, καὶ ἰδίως ἀπὸ τοὺς Νόμους τῆς 12 Νοεμβρίου 1836 καὶ 9 Ἀπριλίου 1836 περὶ σχεδίου τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν.

Τὰ ἄρθρα 22, 23 καὶ 24 προβλέποντα τὴν περίστασιν καθ' ἣν διὰ τῆς ἀνοίξεως ὁδοῦ ἢ ἀγυιάς, ἰδιοκτηταίτινες ἔχασαν ὀλόκληρον τὸ εἰκόπεδόν των, ἢ μέρος αὐτοῦ ἐπιβάλλουσιν τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀποζημιώσεως. α. εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν κατὰ πρόσωπον γειτονικῶν οἰκοπέδων. β. εἰς τὸν δῆμον αὐτὸν, καθόσον ἐν μὲν τῇ ὁδῷ τῆς Ἀθηνᾶς, ὑπερβαίνει τὸ πλάτος πέντε Β. πηχῶν ἑκατέρωθεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις πέραν τῶν 10 Β. πηχῶν καθ' ἕκαστον πλάγιον. ἄρθρα 23 καὶ 24.

Οἱ γειτνιαζόντες ὑπόκεινται εἰς μερικὴν ἀποζημίωσιν διότι μεταξὺ τῶν δημοτῶν αὐτοί, ὠφελοῦμενοι ἀπὸ τὴν δήμευσιν τῆς ἰδιοκτησίας τῶν γειτόνων των, τετραγωνίζουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ οἰκόπεδά των, καὶ ἀποκτῶσι πρόσωπον πρὸς τὴν ὁδὸν ἢ ἀγυίαν, ἀλλὰ διότι ἀποζημιώνουν, δὲν ἔχουσι δικαίωμα κτήσεως εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς πλατείας ἢ τῆς ὁδοῦ, διὰ τὰ ὁποῖα ἀπεζημιώσαν τοὺς στερηθέντας αὐτῶν ἰδιοκτητίας. Ὁ δὲ δῆμος ἀποζημιοῖ, καθ' ἰδιοκτητίης τῶν πλατειῶν καὶ ὁδῶν. (α)

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ.

Εἰς τὴν δημόσιον ἰδιοκτησίαν τῶν δήμων περιλαμβάνονται καὶ οἱ δημόσιοι περίπατοι καθὼς καὶ τὰ στολίζοντα.

(α) Νομίζω ὅτι τῆς κτήσεως τοῦ δήμου πρέπει νὰ ἐξαιρεθῶσιν οἱ ἐντὸς τῶν πόλεων συνεχιζόμεναι ἀγυιαί καὶ λεωφόροι καὶ πλατεῖαι ἀνοιγόμεναι πρὸς ὄφελος ἐκκλησίας τινος ἢ καταστήματος τοῦ Κράτους· διότι καὶ τὸ Κράτος ἀποζημιώνει τοὺς πολίτας στερημένους τῆς κτήσεώς των ἐπὶ τῇ δημοσίῳ ταύτῃ ὠφελείᾳ.

αὐτοὺς δένδρα· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ κλαδεύματος αὐτῶν ξύλα καθὼς καὶ οἱ καρποὶ τοὺς ὁποίους φέρουσιν ἀνάγονται εἰς τὴν ἰδιωτικὴν κτῆσιν τοῦ δήμου, καθὼς μὴ χρησιμεύοντα εἰς δημοσίαν τινα χρῆσιν.

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.

Διεξεληθόντες τὰ κυριώτερα ἀντικείμενα τῆς δημοσίου περιουσίας τοῦ δήμου, μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν.

Ὅλα τὰ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἰδιαιτέραν κάρπωσιν τῶν δημοτῶν, ἀποκλειόμενων ὅλων τῶν ξένων, κατατάττονται εἰς τὴν ἰδιωτικὴν περιουσίαν τοῦ δήμου.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνάγονται. α. τὰ κινητὰ τοῦ δήμου πράγματα, ἐπιπλα δημορχιῶν, εἰρηνοδικείων κτλ. ἐκτὸς τῶν ἱερῶν σκευῶν καὶ εἰκόνων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνεκποίητα. β. τὰ κτήματα προαγωγὰ καρπῶν, οἷον ἀμπέλωνες, ὑγρασιδότοποι, γῆ σιτοφόρος κτλ. γ. Αἱ νομαί, διότι εἰς αὐτὰς μόνοι οἱ δημόται ἔχουσι δικαίωμα νὰ καθοδηγῶσι τὰ ποίμνια καὶ τὰς ἀγέλας των, δ. τὰ δάση.

ΑΙ ΝΟΜΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΔΑΣΗ.

Εἰς Κράτος ἀρτιγενές ἔπου αἱ πόλεις εἶναι ὀλίγαι καὶ πολυπληθεῖς οἱ ἀγροτικοὶ δῆμοι, καθ' ὃ μάλιστα ὁ ποιμαντικὸς βίος ἀναπτύσσεται πολλάκις πρὸς βλάβην τῆς γεωργίας, οἱ δῆμοι ἔπρεπεν ἀναγκαίως νὰ ἔχωσι δάση καὶ νομάς πρὸς θεραπείαν τῶν δημοτικῶν ἀναγκῶν. Ἀλλὰ τὸ δημόσιον ἀντέτεινε πάντοτε ν' ἀναγνωρίσῃ δημόκτητα δάση καὶ νομάς. (α)

(α) Τὰ δημοτικὰ δάση ἀποτελοῦσι τὸ τρίτον περίπου τοῦ συνόλου τῶν Γαλλικῶν δασῶν κατέχοντα τὸ τριακοστὸν τῆς Γαλλικῆς γῆς. Rapport à la Ch. des pairs.

Πολλά! κοινότητες αντιποιούνται νομὰς καὶ δάση ἐντὸς τῆς περιουσίας των εὐρισκόμενα, ἀλλ' ὡς μόντην ἀπόδειξιν τοῦ δικαίωματός των προβάλλουσι τὴν πολυχρόνιον κατοχὴν, πάντοτε ἀξίαν εὐλκείας, ὅχι μόνον διότι φέρει εἰς ἰδιοκτησίαν διὰ τῆς παραγραφῆς, ἀλλὰ διότι ἐμόρφωσεν ἤδη ἕξεις δημοτικάς, καὶ ἐχορήγησε δικαίωματα τὰ ὅποια ἡ κυβέρνησις πρώτη πάντων ὀφείλει νὰ σέβεται.

Τὸ δημόσιον δύναται νὰ προτείνῃ ὅτι ὅλ' αἱ ἀφύτευτοι καὶ ἀνοικοδόμητοι γαῖαι ἀνήκον ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν Σουλτάνον τοῦ ὁποίου διάδοχος εἶναι ἡ κυβέρνησις, ὅτι παραχώρητις τοιούτων γαιῶν πρὸς νόμιμον κατοχὴν παρὰ τοῦ Σουλτάνου δὲν ἐγένετο παρὰ διὰ ταπίου, καὶ τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα εἶναι ἰσχυρά. (α)

Ἀλλ' ἐπέναντι τοῦ κανόνος τούτου, ἐὰν ἡ πολυχρόνιος κατοχὴ ἀποδεικνύεται, τοῦτο ἀναγγέλει ὅτι ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις, ἐπεικῶς φερομένη, ἀνείχετο τὴν παρὰ τῶν κοινοτήτων ἀπόλαυσιν τῶν δασῶν καὶ τῶν νομῶν. Ἡ δὲ διάδοχος αὐτῆς ἑλληνικὴ ἐξουσία δὲν δύναται, φαινομένη αὐστηροτέρα κυβερνήσεως ἀλλοθρήσκου, καὶ πηγαζούσης ἀπὸ κατὰκτησιν, νὰ στερῇ τοὺς δήμους τῆς ἀπολαύσεως ὠφελιμῶν πατροπαραδότων. Τὸ ζήτημα τοῦτο εὐρίσκεται ὑπὸ σκέψιν μὴ λαθὼν εἰσέτι οὐδεμίαν λύσιν· ἀλλ' ἤθελεν εἶναι ἐπεικέστερον ἀντὶ ν' ἀναγνωρισθῶσιν εἰς ὀλίγους τινας δήμους τοιαῦται κτήσεις, νὰ προικοδοτηθῶσιν ὅλ' οἱ δήμοι, εἰ δυνατόν ἀπὸ μικρὰν τινα ἕκτασιν δασῶν καὶ νομῶν. Σεβόμεθα τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας ἀνήκον εἰς ἰδιώτας ἢ

(α) Τὸ Διαιτ. ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου 1836 περὶ δασῶν, ὁμιλεῖ περὶ δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν δασῶν, δικτὶ σιωπῆ περὶ δημοτικῶν;

εἰς ομάδας· ἀλλὰ ἀφοῦ κατὰ τὸ δημόσιον Τουρκικὸν δίκαιον, καθίστανται ἀμφίβολα τὰ δικαιώματα ταῦτα, ἀφοῦ τόσα ἔτη ἤδη ἀπεκρούσθησαν παρὰ τοῦ δημοσίου, θεωροῦμεν κοινωνικώτερον τὸ νὰ προικοδοτηθῶσιν ἐξ' ἴσου ὅλ' αἱ κοινότητες, καὶ διὰ τῆς ἴτης καὶ δικαίας διανομῆς ὠφελιμάτων, νὰ ἀνωρθωθῇ κατὰ μικρὸν ἡ κοινότης, ἐκπεσοῦσα σήμερον εἰς κατὰστασιν διοικητικῆς περιφερείας.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ξυλεύεσθαι καὶ βόσκειν τὰ πρόβατα εἰς περιφέρειάν τινα, εἶναι ἀρχαῖον καὶ κοινὸν εἰς τοὺς δήμους πολλῶν ἐπικρατειῶν· εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπάρχει ἀνεκαθεν, καὶ μαρτυρίαι Ῥωμαϊκῶν νόμων ἀναγγέλλουσιν ὅτι εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν, αἱ πόλεις καὶ αἱ κοινότητες ἐνέμοντο τοῦ δικαιώματος τούτου. *Saltus communis, in quo municipes jus compascendi habent.* Ὀνομάζεται κοινὸν δάσος ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον οἱ δημόται ἔχουσι δικαίωμα τοῦ νέμειν τὰ ποιμνιά των. (α)

Ἡ κυβέρνησις προικοδοτοῦσα τοὺς δήμους δύναται νὰ μὴν ἀποξενωθῇ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν νομῶν καὶ δασῶν, ἀλλὰ νὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτοὺς δικαίωμα χρήσεως ἢ δουλείαν τινα ἐπὶ τὰ δημόσια δάση, καὶ ἐπὶ τὰς νομάς, θεραπεύουσα τὰς δημοτικὰς ἀνάγκας.

Ἡ παραχώρησις συνδέεται εὐκόλως μὲ σύστασιν ἀστυνομίας ἐντονωτέρας πρὸς τὰ δάση, ἀνατιθεμένης μέρους αὐτῆς εἰς τοὺς δήμους, ὑπὸ ἰδίαν των εὐθύνην· διότι ἡ Κυβέρνησις χρεωστεῖ νὰ μὴν ἀδιαφορήσῃ εἰς τὰς περιοδικῶς ἐπανερχομένας πυρπολήσεις τῶν δασῶν, τὰ ὁποῖα ἀντὶ νὰ συγκερῶσι μὲ σκιάν καὶ μὲ ὄμβρους τοῦ θέρους τὴν φλεγμονήν, καὶ νὰ προετοιμάζωσι τὴν φυτικὴν πλουσιό-

(α) Ἴδὲ καὶ *Henrion de Pansey des biens communaux.*

τητα τοῦ Κράτους, καταναλίσκονται ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς ὀλίγων ὥρῶν διάστημα. Τὸ δασονομικὸν σύστημα ἀτελές καὶ ἄτακτον περὶ τὴν νομοθεσίαν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν, ἤμπορεῖ ἴσως νὰ βελτιωθῇ διὰ τῆς συγχράσεως τῆς γενικῆς δασονομικῆς ἀστυνομίας μὲ τὴν δημοτικὴν καὶ ἐπιτόπιον.

Ὁ Νόμος θεωρεῖ ὡς δεκτικὴν ἐκποίησεως τὴν ἰδιωτικὴν τῶν δήμων περιουσίαν καὶ τῷ ὄντι ἡ ἐκποίησις εἶναι κανὼν ἀπαράβατος, ὁσάκις τὰ κτήματα δὲν προσρίζονται εἰς κοινὴν τινα χρῆσιν. Τὸ ἀνεκποίητον ἐνομοθετήθη πολλάκις ὡς ἐγγύμνησις συνταγματικὴ ἐναντίον τῆς σπατάλης τῆς δημοσίου περιουσίας, καὶ ἐπὶ ἐκείνων τῶν κτημάτων, τὰ ὅποια τὸ Κράτος ἢ ὁ δῆμος νέμονται ὡς ἰδιῶται· αὐτὰ ὁ νόμος θέλων νὰ διατηρήσῃ, περιέβαλε μὲ τοῦ ἀνεκποίητου τὴν γλαμύδα. Οἱ Νόμοι τῶν Συνελεύσεων μας κηρύξαντες τὰ ἐθνικὰ κτήματα ἀνεκποίητα, ἐπὶ σκοπῷ διατηρήσεως καὶ προφυλάξεως, ἀπὸ τῆς ἐπιτηρείας τῶν κυβερνήσεων, δὲν ἐσκόπευσαν νὰ δεσμεύωσιν αὐτὰ διὰ παντὸς εἰς χεῖρας τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ νὰ ὀφειμῶσι τὴν γῆν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἐλευθέρως, καὶ κατ' ἰσότητα, ἀξίαν ἔθνους τόσα παθόντος, καὶ τόσα ἀγωνισθέντος, καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος, ὡς ἄθλον τῆς ἐθνικῆς νίκης.

Τὸ ἀνεκποίητον ἐπὶ τοιούτων κτημάτων, βλάπτει τὴν πρόοδον τῆς γεωργίας, διότι διακρατεῖ ἄγωνα καὶ νεκρὰ κτήματα, τὰ ὅποια ἐκποιούμενα δύνανται νὰ προάγωσι πλούτη γεωργικὰ, νὰ προβιβάξωσι τοὺς ἰδιοκτῆτας εἰς πολιτικὴν ἱκανότητα, καὶ νὰ ἠθοποιήσωσι αὐτοὺς διὰ τῆς κτήσεως, ἣτις εἶναι ἀνάγκη τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου.

Γὰ κτήματα λοιπὸν ταῦτα ἐκποιητὰ ἐκ φύσεως, πρέπει ν' ἀπαλλοτριῶνται, ἀλλὰ πᾶσα ἀπαλλοτριώσις θεμελιούται. α'. ἐπὶ εὐλόγου αἰτίας. β'. ἐνεργεῖται διὰ τῶν νομίμων

τύπων, ἐγγυωμένων τὴν ὑπαρξίν τῶν εὐλόγων αἰτιῶν, καὶ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ δημοτικὴ περιουσία δὲν κατήναλῶθη ἐπὶ ματαίῳ. Ποῖοι οἱ νόμιμοι τύποι τοὺς ὁποίους τὸ ἄρθρον ἀπαιτεῖ; ἡ ἐπιψήφισις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, κατὰ τὸν § 4 τοῦ ἄρθρου 30 τοῦ Δ. Ν. ἡ προηγούμενη ἄδεια τοῦ διοικητοῦ, καὶ ἡ ὑπαρξίς τῶν περιπτώσεων ἐκείνων, προβλεπομένων ἀπὸ τὸ ἐρμηνευόμενον ἄρθρον.

Ἐντὸς τῶν περιπτώσεων τούτων, περιλαμβάνονται πάντες οἱ νόμιμοι τῆς ἐκποίησης λόγοι, διότι ἡ ἐκποίησις δύναται νὰ γίνῃ ἐπὶ σκοπῷ ὠφελείας, ἢ πρὸς ἀπότισιν χρεῶν, καὶ ἐκπλήρωσιν ἀναποφεύκτων ὑποχρεώσεων.

Τὰ δύο ταῦτα ἐδάφια τοῦ Δ. Ν. ἀντιγράφουσι σχεδὸν τὸν περίφημον νόμον τοῦ Λέοντος *de vendendis rebus civitatis C. XI L 31 § 3*. Ὁ νόμος αὐτὸς εἰς δύο μέρη διαιρεῖται· τὸ μὲν περιέχον τὰς ἀναγκαίας πρὸς ἐκποίησιν διατυπώσεις, εἶναι περιττὸν πρὸς ἡμᾶς· τὸ δεύτερον περιλαμβάνει τὰς ἀληθεῖς ἀρχὰς ἐπὶ τῶν ὁμοίων στηρίζεται ἡ ἐκποίησις τῶν δημοτικῶν κτημάτων. Κατ' ἀρχὰς ἀπαριθμεῖ κατὰ πότους τρόπους ἡ Ῥώμη ἢ αἱ λοιπαὶ πόλεις ἀποκτῶσιν οἰκίας καὶ ἄλλα οἰκοδομήματα, ταῦτα δύνανται νὰ πωληθῶσιν ἀλλὰ δι' εὐλόγους αἰτίας. *Ut summa pretii eundem collecta, ad renovanda et restauranda moenia publica dispensata proficiat.* Ἡ πώλησις πρέπει νὰ γίνῃ ὠφελίμος πρὸς τοὺς δημότας, οὔσα ἀπηλλαγμένη παντὸς δόλου, πάσης ἀπάτης, καὶ ἐπὶ τούτῳ ὁ Νόμος διατάττει τοὺς δημοτικούς ἄρχοντας νὰ ᾧσι προσεκτικοί. *Indefessam vero, curam prospicientes ne quis adversus civitatum commoda quidquam moliri possit.*

Ἐκποιήσεις τῆς ἰδιωτικῆς περιουσίας τοῦ δήμου γίνεται διὰ τῆς ἐναλλαγῆς, ἥτις καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ συνομολογηθῆ πρὸς προφανῆ τοῦ δήμου ὠφέλειαν, καὶ τηρουμένων τῶν νομίμων τύπων.

Σπουδαιότερα ὅμως ὄλων τῶν ἐκποιήσεων εἶναι ἡ διανομὴ τῆς γῆς πρὸς ἐπαύξησιν τῆς καλλιιεργείας· ἡ διάταξις αὕτη προϋποθέτει δήμους ἔχοντας γῆν ἀπέραντον, ὑπερβαίνουσαν τὰς ἀνάγκας τῆς δημοτικῆς κοινοκτησίας· ἐὰν ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐπαληθεύσῃ τὸ περιπλέον τῆς γῆς, ὠφελιμώτερον νὰ διανέμεται μεταξὺ τῶν δημοτῶν, οἵτινες καλλιεργεῦντες αὐτήν, πορίζουσι φόρους εἰς τοὺς δήμους, πλουτοῦντας ἐκ τῆς πλουσιότητος τῶν δημοτῶν. Εἶναι ἐπισηφάλης σύστημα τὸ νὰ γεωργηθῆ ἡ γῆ πρὸς ὄφελος τοῦ δήμου· διὰ τοῦτο ὁ νομοθέτης εἰς τὴν ἀτομικὴν δραστηριότητα ἐκάστου πολίτου ἐπροτίμησε νὰ ἀναθέσῃ τὴν καλλιέργειαν τῶν δημοτικῶν γαιῶν.

Ἡ διάταξις αὕτη δύναται νὰ ἐκτελεσθῆ, ὅταν δῆμός τις προικισθῆς κατὰ τὸ ἄρθρ. II τοῦ περὶ προικοδοτήσεως τῶν ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν Νόμου, διανείμῃ μεταξὺ τῶν ἰδίων του μελῶν τὰ ἐπὶ ἐκτιμῆσει ληφθέντα κτήματα· ἀλλὰ καὶ τοῦτο συμβαίνει σπανιώτατα, διότι μόνοι οἱ κάτοικοι ἐνὸς χωρίου συμβιβάζονται πρὸς διανομὴν κοινοῦ κτήματος, καὶ ὠφελοῦνται ἐκ τοιαύτης διανομῆς· ὁ δὲ νόμος εἰς μόνους τοὺς δήμους δίδει τὸ τῆς προικοδοτήσεως δικαίωμα, εἰς αὐτοὺς μένον περιττὸν καὶ ἀνερέργητον.

Νομίζομεν ἀνωφελές νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅτι ὅλ' οἱ νόμιμοι τύποι εἶναι ἀναγκαῖοι πρὸς τὴν τελειότητα τῆς διανομῆς.

Ἄρθρ. 23.

*Ὅσα μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὄλων τῶν δημοτικῶν ἀ-

»ναγκῶν περισσεύσουσι ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τῆς δημοτικῆς
 »περιουσίας, ἢ καταθέτονται ὡς κεφάλαια, ἢ χρησιμεύουσι
 »πρὸς σύστασιν νέων ὠφελίμων δημοτικῶν καταστημάτων·
 »δὲν ἐπιτρέπεται δὲ τὸ νὰ διανεμῶνται μεταξὺ τῶν μελῶν
 »τοῦ Δήμου.

Σπαίνιον ἴσως καὶ ἀδύνατον ἐν τῇ Ἑλλάδι, νὰ ὑπάρξῃ
 ὄμιλος συντηρούμενος ἐκ μόνῃς τῆς περιουσίας τοῦ χωρὶς
 ἐπιθέσεως φόρων, καὶ ἔχων συγχρόνως καὶ περισσεύματα·
 ἀλλὰ τούτου ὁρθέτως, τὰ περισσεύματα πρέπει φυσικῶς
 τῷ λόγῳ νὰ χρησιμεύσωσι, πρῶτον διὰ νὰ ἀποσβέσωσι
 τὰ χρέη τοῦ δήμου, ἔπειτα δὲ πρὸς σύστασιν κοινοφελῶν
 καταστημάτων, καὶ πρὸς τὴν νοσητικὴν καὶ ὑλικὴν τοῦ
 Δήμου ἀνάπτυξιν. Δὲν ἐπιτρέπεται κατὰ νόμον τὸ
 νὰ διανεμῶνται ταῦτα μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Δήμου, ἐξαιρουμένης
 τῆς πτωχοκομίας· διότι ὁ ὄμιλος, ὡς ἠθικὸν ὄν
 θεωρούμενον δὲν ὀφείλει νὰ προρίζῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν εἰς τοὺς δημότας,
 τοιοῦτον μὴ προτιθέμενος τῆς συστάσεώς του σκοπόν.

Διὰ τῆς τροφοδοτήσεως ἤθελε ναρκωθῆ ἢ ἀνθρώπινος
 δραστηριότης, καὶ ἐνθαρυνθῆ ἢ ἀδράνεια καὶ ἡ ἀργία τῶν
 δημοτῶν, ἐκ τῆς ἀνανεώσεως τῶν θεωρικῶν ἢ τῶν μισσι-
 λίων τῆς ἀρχαιότητος, διανεμομένων ὅχι ἀπὸ αὐτοκράτο-
 ρας ἢ ἀπὸ βασιλευούσας δημοκρατίας, ἀλλὰ ἀπὸ κοινοστι-
 κάς ἀρχάς.

Ἄρθρ. 24.

»Ὅσον μέρος τῆς δημοτικῆς περιουσίας εἶναι προσδιωρι-
 »σμένον διὰ νὰ δίδεται εἰς τοὺς δημότας πρὸς ἐπικαρπίαν,
 »ἀφαιρεῖται ἀπ' αὐτούς, ὅταν θεωρηθῆ ἀναγκαῖον διὰ τὰς
 »ἀνάγκας τοῦ Δήμου (ἄρθρ. 17 καὶ 18). Εἰς τοιαύτην πε-

»ρίπτωσιν ἢ δαπάνη, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἐπαρκοῦν τὰ εἰ-
 »σοδήματα τῆς λοιπῆς δημοτικῆς περιουσίας, ἐπιβάλλεται
 »ἀναλόγως εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν ἐπικαρπίαν δημότας, ἂν
 »δὲν προκρίνωσι νὰ παραιτήσωσι διόλου τὴν ἐπικαρπίαν
 »ταύτην.

Μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων τῆς ἰδιωτικῆς περιουσίας τοῦ
 δήμου κατετάξαμεν τὰς νομάς· αὐτὴ καὶ πᾶν ἄλλο διδόν-
 μενον εἰς δημότας πρὸς ἐπικαρπίαν ἀφαιρεῖται, ὅταν χρη-
 σιμεύῃ πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τοῦ Δήμου· ἀλλὰ πολ-
 λάκις συμφέρει ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ἐπικαρπίας, νὰ ἐ-
 πιβάλλεται φόρος ἀνάλογος ἐπὶ τοὺς καρπομένους· διότι
 κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, αἱ ἀνάγκαι τοῦ Δήμου θεραπεύον-
 ται χωρὶς νὰ παραβλαβῶσιν αἱ ἀρχαῖαι τῶν δημοτῶν ἔξεις.

Ἄρθρ. 25.

»Ἐκαστος Δήμος λαμβάνει διὰ τὰς δημοτικὰς ἀνάγκας
 »τὰ πρόστιμα, ὅσα ἐπιβάλλονται παρὰ τῶν ἀρμοδίων Δι-
 »καστικῶν Ἀρχῶν διὰ τὰς ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν Δή-
 »μων γενομένας παραβάσεις τῶν ὅρων τῆς τοπικῆς καὶ ἀ-
 »γρονομικῆς Ἀστυνομίας.

Τὰ πρόστιμα ἐπιβαλλόμενα διὰ τὰς ἀστυνομικὰς πα-
 ραβάσεις, κατατάττονται ἐντὸς τῆς τακτικῆς περιουσίας τοῦ
 δήμου· καὶ εἶναι δίκαιον τὸ νὰ εἰσπράττωνται πρὸς ὄφελος
 τοῦ δήμου, ἐνῶ ὁ δήμος καταβάλλει ὅλας τὰς δαπάνας τῆς
 ἀστυνομίας, καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα πρὸς διατήρησιν τῶν
 πταισματοδικῶν καταστημάτων.

Ἄρθρ. 26.

»Ἄν τὸ εἰσόδημα τῆς ὀλικῆς τοῦ Δήμου περιουσίας

καὶ τὰ διαληφθέντα πρόστιμα δὲν ἀρκῶσι πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν δημοτικῶν ἀναγκῶν, καὶ ὁ σκοπὸς δὲν δύναται νὰ κατορθωθῇ οὐδὲ διὰ κοινῆς ἐργασίας (προσωπικῶν δουλειῶν, *servitudes personnelles*), τὸ ἔλλειπον συμπληροῦται ἢ δι' ἐμμέσων φόρων, ἢ δι' ἀμέσων ἐργῶν τῶν δημοτῶν.

Τὸ 26 ἄρθρον προοιμιάζει τὰ περὶ δημοτικῶν φόρων διαταττόμενα, περὶ τῶν ὁποίων θέλομεν ἡδὴ πραγματευθῆ.

Τὴν δημοτικὴν περιουσίαν ἐθεωρήσαμεν ὡς ἓνα τῶν πόρων τοὺς ὁποίους ὁ νόμος προσδιορίζει, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων ὅσαι πηγάζουσιν ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ σκοποῦ. Ἄλλ' ὁ πόρος εἶναι ἀνεπαρκής, ὅχι μόνον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἡ δημοτικὴ περιουσία εἶναι ἀμφίβολος· ἀλλ' εἰς τὰς πλέον εὐτυχεῖς κοινότητας τῆς Εὐρώπης ἢ τῆς Ἀμερικῆς.

Περὶ τὸ 1836 ὁ δημοτικὸς ὀργανισμὸς ἐκινδύνευσε νὰ παραλύσῃ, ἅμα ἐφαρμοσθεῖς, ἐλλείψει πόρων τακτικῶν. Πολλῶν δημοτικῶν συμβουλίων μέλη ἤρηνοντο νὰ συναθροισθῶσι, διὰ ν' ἀπορύγῃσι τὴν ἐπίθεσιν φόρων ἐφ' ἑαυτοὺς καὶ ἐπὶ τοὺς συνδημῶτας των· ἀλλ' ἡ ἀντίστασις αὐτῆ ἐνικήθη διὰ τοῦ Νόμου ἀπὸ 26 Ἰουνίου 1836, καθιζοντος τὰς συνόδους τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, καὶ διὰ τῶν νόμων τῶν χορηγούντων εἰς τοὺς δήμους τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιβάλλειν καὶ εἰσπράττειν δημοτικοὺς φόρους. Ἰδὲ Νόμον ἀπὸ 29 Μαρτίου 1836 περὶ δημοτικῶν ὑποθέσεων.

Οἱ φόροι δὲν εἶναι μέτρον ἐπιβοηθητικὸν πορισμοῦ, καθὼς τὰ 26 καὶ τὰ 27 ἄρθρα τοῦ Νόμου ἀναφέρουσιν, ἀλλ' ὁ κυριώτερος τῶν δήμων πόρος. Ἴδου μ' ὅλον τοῦτο κατὰ ποῖον βαθμὸν τάττονται οἱ δημοτικοὶ πόροι.

Προηγούνται οί τακτικοί πόροι πηγάζοντες από τὰ προϊόντα τῆς δημοτικῆς περιουσίας, ἀπό τὰ ἐπιβαλλόμενα πρόστιμα παρὰ τοῦ πταισματοδίκου, τέλη στατῆρος κτλ. Μετ' αὐτούς ἔρχονται οί ἔκτακτοι πόροι. α. οί ἐξ ἐμμέσων καὶ β. οί ἐξ ἀμέσων φόρων πηγάζοντες.

Ἡ διαίρεσις αὕτη εἰς τακτικούς καὶ ἐκτάκτους πόρους, δὲν ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων κατάστασιν διότι οί μὲν τακτικοί δὲν ὑπάρχουσι κατὰ μέγα μέρος· οί δὲ ἔκτακτοι λεγόμενοι ἀποτελοῦν τὰς τακτικὰς τῶν δήμων προσόδους.

Ὁ Γαλλικὸς νόμος διαιρεῖ μὲν καὶ αὐτὸς εἰς τακτικούς καὶ ἐκτάκτους τοὺς πόρους τῶν δήμων, ἀλλὰ τοὺς τελευταίους περιορίζει. α. εἰς ἐράνους τινὰς ἐπιβαλλομένους ἐνίοτε ἐκτὸς τῶν συνήθων ἐμμέσων ἢ ἀμέσων φορολογιῶν. β. εἰς δωρεὰς καὶ κληροδοτήματα. γ. εἰς ἀπόδοσιν ἀρειλομένων εἰς τοὺς δήμους κεφαλαίων. (ιδεῖ ἄρθρ. 41 καὶ 32 τοῦ Νόμου ἀπὸ 18 Ἰουλίου 1837. *sur les attributions municipales*)· ὥστε ἡ διαίρεσις αὕτη, ἀντινὰ συγχέη τὰς ἐννοίας περὶ τῶν δημοτικῶν πραγμάτων, εὐκρινίζει αὐτὰς καὶ χρησιμεύει ὡς βᾶσις τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἀλλὰ πρὶν ἐμβωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν δημοτικῶν φόρων, ἃς ἰδῶμεν πρῶτον πόθεν προκύπτει τὸ εἰς τοὺς δήμους ἀποδιδόμενον δικαίωμα τοῦ ἐπιβάλλειν φόρους· διότι τοῦτο βεβαίως διαφέρει ἀπὸ τὸ δικαίωμα τῆς κτήσεως, δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἀπεδώκαμεν εἰς τοὺς δήμους, ὡς εἰς ἠθικὰ ὄντα.

Οί ἄνθρωποι συνδεόμενοι εἰς τὴν γενικὴν καὶ εἰς τὴν δημοτικὴν συγκοινωνίαν, ἐκτὸς τῶν ἀτομικῶν ἀναγκῶν ἔχουσι καὶ δημοσίας· ἡ σωτηρικὴ καὶ ἐξώτερικὴ ἀσφά-

λειχὴ ἡ διαχείρισις τῶν κτημάτων, ἡ νοσητικὴ καὶ ὑλικὴ εὐημερία καὶ ἀνάπτυξις, καθόσον ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν συνδρομὴν τῆς Κυβερνήσεως, ὁ διορισμὸς ἀρχόντων καὶ ἡ μισθοδοσίᾳ αὐτῶν, ἡ διατήρησις στρατιωτῶν, χωροφυλάκων ἢ ἀστυνομικῶν λειτουργῶν, καθιστῶσιν ἀναγκαίᾳς καταβολὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι τόσον ὑποχρεωτικαὶ εἰς τὰ μέλη τῆς Πολιτείας καὶ τοῦ δήμου, ὅσον καὶ αἱ δαπάναι τὰς ὁποίας ὡς μέλη οἰκογενείας καταβάλλουσιν. Τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶναι ἀναμφισβήτητον, καὶ μόνῃ ἡ χρῆσις τοῦ δικαιώματος δύναται νὰ ἀμφισβητηθῇ διὰ τοῦτο ἀπαντᾷ ἐντὸς τοῦ Νόμου περιορισμοὺς δικαιοτάτους. Οἱ φόροι ἐν γένει εἶναι ἀντάλλαγμα τῆς ἀσφαλείας καὶ εὐημερίας, τὴν ὁποίαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀπρλαμβάνομεν· ὁ δημοτικὸς ὀργανισμὸς συνέστη διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ λαοῦ, καὶ δὲν πρέπει νὰ γίνεται ἀφορμὴ πλουτισμοῦ ὀλίγων τινῶν, παχυνομένων ἀπὸ τὴν πτωχείαν τῶν πολλῶν, διὰ φορολογίας ἐπαχθοῦς, καταξηραίνουσης τὴν ἰκμάδα τῆς περιουσίας τῶν δημοτῶν.

Καταφερόμενοι κατὰ τῶν γενικῶν φόρων δὲν πρέπει ν' ἀνεχώμεθα τοὺς ἐπαρχιακοὺς καὶ τοὺς δημοτικοὺς, ὡσάκις ὑπερβζίνωσι τὰς ἀνάγκας ἢ τὰς δυνάμεις τῶν φορολογουμένων· διότι οἱ φόροι εἰσπραττόμενοι πρὸς ὄφελος τοῦ Κράτους, τῆς ἐπαρχίας ἢ τοῦ δήμου, ἐπιπίπτουσι πάντοτε ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἄτομα, τὰ μέλη τῆς αὐτῆς πολιτείας, τὰ ὁποῖα μόνις ἀπαλλαττόμενα ἀπὸ τὸν ἀμείλικτον ἐνοικιαστὴν, μεταπίπτουν εἰς χεῖρας τοῦ ἐπαρχιακοῦ ἢ δημοτικοῦ εἰσπράκτορος, βισανιζόμενοι τότε ἐν ὀνόματι τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐξελέξαντο.

Οἱ δημοτικοὶ φόροι ἀφομοιούμενοι μὲ τοὺς γενικοὺς τοῦ Κράτους, ἔχουν ἰδιαίτερά τινα χαρακτηριστικὰ, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἀναγκαιοτέραν τὴν οἰκονομίαν, περὶ τὴν ἐπίθεσιν κα

κατανάλωσιν. Αὐτοὶ καθὼς καὶ τὰ εἰσοδήματα οἰκογενείας τινος προωρίσθησαν νὰ ἐξοδεύωνται ἐντὸς μικρᾶς περιφερείας, εἰς πράγματα τὰ ὁποῖα ὀφείλουσαν τὰ στραφῶσιν ἀμέσως πρὸς ὄφελος αὐτῶν τῶν φορολογουμένων, καὶ ὑπὲρ τοὺς ὀφθαλμούς των ἐνῶ ὁ γενικὸς φόρος συρρέων ἀπανταχόθεν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Κράτους, ἐξέρχεται διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς γενικὴν τινα ἀνάγκην, τακτικὴν ἢ ἀπρονόητον, καὶ ὁ φορολογούμενος δὲν δύναται ν' ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ ἐπιβλέψῃ τὴν κατανάλωσιν. Διὰ ταῦτα αἱ Μεσόγειαι ἐπαρχίαι, δυσανασχετοῦσιν ὅταν τὰ δημόσια χρήματα δαπανῶνται εἰς κατασκευὴν λιμένων, πλοίων, καὶ ἄλλων πραγμάτων, μὴ παρεχόντων εἰς αὐτοὺς ἄμεσον ὠφέλειαν· καὶ ἐναλλάξ αἱ πηρύλαι ζηλοτυποῦν θεωροῦσαι ἀναλισκόμενας τὰς ἐθνικὰς προσόδους πρὸς ῥυμοτομίαν καὶ ἀνέγερσιν κεντρικῶν πόλεων. Οἱ δημοτικοὶ πόροι, μὴ ἔχοντες στάδιον τόσον εὐρὺ καταναλώσεως, δὲν ὑποκινούσι ζηλοτυπίας μεταξὺ τῶν διαφορῶν μερῶν δήμου τινός, ἀλλ' οἱ δημόται λυποῦνται δικαιοτέρον, γινόμενοι θεαταὶ τῆς σπατάλης τῶν δημοτικῶν πόρων, καὶ τῆς παρανόμου πλουσιότητος τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων, τυραννίσκων ἐφημέρων (α), τοὺς ὁποίους

(α) Ὁ Κ. Sismondi βεβαιώνει, ὅτι πρὸ τοῦ Καρόλου Πέμπτου (Charles Quint), ἐνῶ ἡ πολιτικὴ οἰκονομία ἦτον ἄγνωστος εἰσέτι μεταξὺ τῶν βασιλέων καὶ τῶν ὑπουργῶν των, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κοινότητων καὶ τῶν μικρῶν Πολιτειῶν, καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, ἄνδρες ἐργατικοὶ, πλουτίσαντες διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ διὰ τῆς αὐστηρᾶς διαχειρίσεως τῆς ἰδίας περιουσίας, ἔχοντες κανόνα τῆς δημοτικῆς διοικήσεως τὰς ἀρχὰς διὰ τῶν ὁποίων προήγαγον τὰ ἰδιαίτερα τῶν πράγματα, καὶ διοικοῦντες πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον, δὲν ἐγνώρισαν μὲν εἰσέτι τὰς θεωρητικὰς ἀρχὰς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας· ἀλλὰ κατανοοῦντες πρακτικῶς, τί δύναται νὰ βλάψῃ

ἡ ἐκλογὴ ὤπλισεν μὲ τῆς ἀϋθαιρεσίας τὸ βρόπαλον. Ὁ Νόμος διὰ τὴν ἐπίθεσιν φόρου, ἀπήτησε τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, τὴν ἄδειαν τῆς ἀνωτέρας ἀρχῆς, καὶ τὴν βεβαίωσιν ὅτι οἱ τακτικοὶ πόροι δὲν ἐξαρκουῖσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ δήμου· ἀλλ' αἱ ἐγγυήσεις αὐταὶ εἶναι μικραὶ καὶ ἀνεπαρκεῖς. Ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν δημοτικῶν πραγμάτων, μὴ ὑπαρχουσῶν εἰστέτι παραδόσεων καὶ ἔξεων αὐστηρᾶς οἰκονομίας, ἡ κυβέρνησις αὐτὴ ἐπιβλέπουσα τὴν γενικὴν τοῦ Νόμου ἐφαρμογὴν, καὶ ὅλας τὰς λεπτομερείας, ὁρεῖται πρὸ πάντων, νὰ ἀγρυπνῇ μήπως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καθιερωθῶσι δαπάναι ἀνωφελεῖς, ὡς ἀφρευκτοὶ ἀνάγκαι, καὶ γεννηθῶσιν ἔξαις ἄγενοι πολυτελείας, ὠφελουῖσαι μόνους τοὺς ἄρχοντας, καὶ γυμνώνουσαι τοὺς ἀρχομένους.

Εἶπομεν ὅτι ὁ Νόμος διήρесе τοὺς δημοτικοὺς φόρους εἰς ἐμμέσους καὶ ἀμέσους. Ἄμεσοι εἶναι οἱ κατ' εὐθείαν ἐπιτιθέμενοι ἐπὶ τὴν γῆν, ἢ ἐπὶ τὰ ἄτομα, καὶ εἰσπραττόμενοι κατ' ὄνομα ἀπὸ τοὺς φορολογουμένους αὐτούς· ὁ ἔγγυειος, ὁ ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἐπιτηδεύματων, κατατάττονται μεταξὺ τῶν ἀμέσων, διότι ἐφάπτονται τῆς ἀκινήτου κτήσεως, διὰ τῶν εἰσπραττομένων τελῶν ἀπὸ τὴν γεωργήσιμον γῆν, τὰς οἰκοδομὰς, καὶ τῆς κινή-

καὶ νὰ ὠφελήσῃ τοὺς συμπολίτας των, ἐδημιούργησαν τὴν εὐδαιμόνιαν τῶν διοικουμένων πολιτειῶν ἢ κοινοτήτων *Nouveaux principes d'economie politique* vol. 1 p. 24. Τὰ αὐτὰ δύναται τις νὰ εἰπῇ περὶ πολλῶν δημογερόντων καὶ προεστώτων πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως. Τί δυστύχημα μετὰ τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, νὰ ἀπαντῶνται τόσοι δημοτικῶν λῦκοι, κρυπτόμενοι ὑπὸ τοῦ ποιμένος τὴν λευκὴν φλοκάττα!

τῆς περιουσίας, ἀναφαινομένης διὰ τοῦ ἐπιτηδεύματος καὶ τῶν κεφαλαίων. Ἐμμεσοί, οἱ ἐπιβαλλόμενοι ἐπὶ τὰ ἀναλώσιμα, καὶ ἐπιπίπτοντες ἐπὶ τοὺς ἀναλωτάς, διὰ τῶν ἀναλισκομένων πραγμάτων. Οἱ μὲν εἶναι ὑποχρεωτικοί, ἀποδιδόμενοι κατ' ἔτος καὶ ἐπιβαλλόμενοι οἱ πλεῖστοι (α) δυνάμει Νόμου ἐνιαυσίως ἐπιψηφίζομένου· οἱ δὲ δυνητικοί, ἐπιθετόμενοι ἀπὸ τοὺς ἀναλωτάς ἐφ' ἑαυτοὺς, καθόσον διαπανῶσι τὰ φορολογούμενα πράγματα, δυνάμει Νόμου διαρκoῦς καὶ μὴ ἀνανεουμένου ἐτησίως.

Οἱ ἄμεσοί φόροι ὑποδιαιροῦνται εἰς φόρους ἀγνώστου ποσοῦ ἢ διανομῆς (repartition), καὶ εἰς ποσοῦ γνωστοῦ φόρους (quotité). Ὅταν τὸ ἔλον ποσὸν τοῦ εἰσπραχθησομένου φόρου εἶναι γνωστὸν, νομοθετικῶς ἐπιψηφισθέν, ἀγνώστον δὲ τὸ εἰς ἕκαστον φορολογούμενον ἐπιβληθησόμενον μέρος, ὀνομάζεται φόρος γνωστοῦ ποσοῦ ἢ διανομῆς. Εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ ἔγγειος φόρος, ὁ ἐπὶ τῶν θυρῶν καὶ παραθύρων, ὁ προσωπικὸς καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἐνοικίων φόρος, contribution personnelle et mobiliare (β), παρ' ἡμῶν δὲ

(α) Ἡ περιοδικὴ ἐπιψήφισις τῶν φόρων θέτει εἰς χεῖρας τῶν βουλῶν τὸ δικαίωμα τοῦ φορολογεῖν καὶ τοῦ ἐξετάζειν τὴν χρῆσιν τῶν φορολογημάτων παρ' ἡμῶν ἢ ἐνιαυσίως αὕτη νομοθέτησις βλάπτει μᾶλλον, διότι ταραττει ἀδιακόπως τὴν σχέσιν τοῦ φορολογουμένου καὶ φορολογουμένου, καὶ ἐπιβραδύνει τὰς φορολογικὰς ἐργασίας, ἐπὶ λόγῳ προόδου καὶ βελτιώσεως.

(β) Contribution personnelle ὀνομάζεται φόρος τῆς ἐφ' ἕκαστον πολίτην ἐπιβαλλόμενος, καὶ τοῦ ὁποῖου τὸ ποσοῦ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν ἀξίαν τριημέρου ἐργασίας. mobiliare ὀνομάζεται ὁ ἐπὶ τοῦ ἐνοικίου φόρος. Οἱ φόροι οὗτοι συνέστησαν ἐπὶ σκοπῶν τοῦ νὰ φορολογηθῇ ἡ κινητὴ περιουσία, δυσφορολόγητος καὶ διαφεύγουσα πάντοτε τὴν ἐπίθεσιν.

ὁ φόρος τῆς στρατολογίας, εἶναι φόρος διανομῆς. Τὸ ποσὸν τῶν στρατευσίμων προσδιορίζεται ἀπὸ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἡ ὁποία διανέμouσα αὐτοὺς εἰς τὰς ἐπαρχίας, διατάττει συγχρόνως νὰ διαμοιρασθῶσι μεταξὺ τῶν δήμων ἀπὸ τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια.

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο ἡ κυβέρνησις δὲν εἰσπράττει ἡ ἰδία· ἀλλ' ἐπεμβαίνει διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν ἀναλογωτέραν διανομὴν τοῦ φόρου, ὑποστηρίζουσα τὰς διανεμούσας ἀρχὰς ἰδίως τὴν δημοτικὴν, ἡ ὁποία πράττει τὰς τελευταίας καὶ σπουδαιότερας τῆς εἰσπράξεως ἐργασίας.

Ποσοῦ γνωστοῦ φόρου ἡ *impots de quotité* ὀνομάζονται, ὅταν προσδιορίζεται μὲν τὸ ἐπιβάλλον μέρος ἐκάστου φορολογουμένου, εἶναι δὲ ἄγνωστον τὸ ὀλίγον ποσὸν τῆς εἰσπράξεως, καθὼς ἐπὶ τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων (α). ἐπ' αὐτοῦ τοῦ φόρου δὲν ὑπάρχει πλέον διανομὴ ἀπὸ τὰς ἐπαρχιακὰς καὶ δημοτικὰς ἀρχὰς· ἀλλ' ἡ ἐξουσία αὐτὴ ἀπευθύνεται ἀμέσως πρὸς τὸν φορολογούμενον, καὶ ἀπαιτεῖ τὸ ἐπιβάλλον αὐτοῦ μέρος, συμπραττούσης μόνον τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ προσδιορισθῇ ἀκριβέστερον, ἡ ἀνάλογος κατάταξις τῶν φορολογουμένων.

Οἱ δημοτικοὶ φόροι μὴ διαφέροντες κατὰ τὴν φύσιν ἀπὸ τοὺς γενικοὺς, ὑπὸκεινται εἰς ὅλας τὰς ἐκτεθείσας διαιρέσεις, ἐξ ὧν τινὰς ὁ Νόμος αὐτὸς καθιερώνει· ἀλλ' ὁ δημοτικὸς φόρος ἔχει τι ἰδιαίτερον, διότι ἡ ἐπίθεσις γίνεται τακτικωτέρα καὶ σύμφωνος μὲ τὸς κανόνας τοῦ

(α) Ὅλ' οἱ φόροι τῆς Ἑλλάδος εἶναι ποσοῦ ἀγνωστοῦ· διὰ τοῦτο ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ εἰς βάσεις ἐθραίας.

Δημοσίου δικαίου. Τῷ ὄντι φόρος ἐν δύναται νὰ ἐπιτεθῆ εἰς τὰ συνταγματικά κράτη, παρὰ διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν ἀντιπροσώπων, παριστανόντων ὅλους τοὺς πολίτας· παρ' ἡμῖν δὲν ἀπαιτεῖται παρὰ ἢ ὑπαρξίς Νόμου ὑπογραφομένου παρ' ἕλων τῶν ὑπουργῶν, καὶ ἀκουσθείσης τῆς γνώμης τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, μὴ οὕσης ὑποχρεωτικῆς. Ἐπὶ τῶν δημοτικῶν φόρων ἀπαιτεῖται ἢ ἐπιψηφίσις τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου ἀντιπροσωπεύοντας τοὺς φορολογουμένους δημότας. (Δ. Ν. ἀρθρ. 50. § 24). Ἡ διατύπωσις αὕτη δὲν ἐκρίθη ἀρκετῆ· α'. διότι ὁ δῆμος αὐτὸς πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῆ ἐναντίον τῆς ἀπρονοησίας καὶ τῆς παρακαίρου ἐλευθερίότητος τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, β'. διότι οἱ φόροι δήμου τινος πρέπει νὰ συναρμόζωνται μὲ τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους, καὶ μὲ τὰς σχέσεις πρὸς τοὺς ἄλλους δήμους. Διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται ἢ ἔγκρισις τοῦ Βασιλέως, ἐπὶ ἐπιθέσεως φόρων, ἐπὶ ἀνανεώσεως αὐτῶν, ἐπὶ μεταβολῆς μεθόδου τῆς εἰσπράξεως, καὶ ὅταν ἢ προθεσμία δι' ἣν ἐπετροάπησαν ἔληξεν. (Δ. Ν. ἀρθρ. 120) Ἐὰν ἢ ἄδεια αὕτη δὲν ἦτον ἀναγκαῖα, αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ἐπιβάλλουσαι ὑπερόγκους φόρους, ἤθελον καταστήσει ἀδύνατον πᾶσαν ἄλλην φορολογίαν καὶ δημεύσει ὑπὲρ ἑαυτῶν τὰ δικαιώματα τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς ἐπικρατείας (α).

(α) Ἐν παράδειγμα μόνον θέλει καταστήσει καταληπτὴν τὴν ἰδίαν ταύτην· εἰν ἐντὸς δήμου τινος ὑπάρχει ἢ πρώτη ὕλη βιομηχανίας καθ' ὅλον τὸ Κράτος ἐκτεινομένης, ἀρκεῖ ὁ δῆμος νὰ ἐπιθέσῃ βαρὺ τέλος ἐξαγωγῆς ἐπὶ τὴν ὕλην ταύτην, διὰ νὰ φορολογήσῃ ὅλον τὸ Κράτος. Ὅρα καὶ τὸ κεφάλαιον περὶ διοικητικῆς ἐπιτηρήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῶν ἐμμέσων δημοτικῶν φόρων.

Ἄρθρ. 27.

» Διὰ τὴν ἐπιβληθῶν ἔμμεσοι δημοτικοὶ φόροι, ἀπαιτεῖται
» α. Νὰ ἀποδειχθῇ, ὅτι τὰ τακτικὰ τῶν Δήμων εἰσο-
» δήματα δὲν ἐξαρκοῦσι διὰ τὰς κατεπειγούσας καὶ ἐπωφε-
» λεῖς δημοτικὰς ἀνάγκας·

» β'. Νὰ γενῆ ἐκλογή ἐκείνων τῶν φόρων, τῶν ὑπολοίπων ἢ
» ἐπίθεσις εἶναι ὀλιγώτερον ἐνοχλητική·

» γ'. νὰ τεθῆ προθεσμία τὸ πολὺ 15 ἐτῶν, μετὰ πα-
» ρέλευσιν τῆς ὑποίας ὁ ἕκτακτος φόρος νὰ παύῃ, ἂν δὲν
» ἀνανεωθῇ ἐν τσοσούτῳ.

» Ὡς ἔμμεσοι δημοτικοὶ φόροι θεωροῦνται οἱ ἀπὸ ἀντικεί-
» μενα καταναλώσεως δασμοί, τὰ ἐκ τῆς ἐκδόσεως ἐπιστήμων
» ἐγγράφων δικαιώματα, τὰ διὰ τὰς γεφύρας καὶ τοὺς λιθο-
» στρώτους δρόμους διόδια, οἱ ἐκ τῶν πανηγύρεων καὶ τῶν
» κατ' αὐτὰς παραπηγμάτων (baraqués) πόροι, τὰ ἐκ τῶν
» στατήρων, τῶν ἀποθηκῶν, τῶν μακελλείων καὶ κρεοπω-
» λείων δικαιώματα.

Οἱ ἔμμεσοι δημοτικοὶ φόροι εἶναι οἱ αὐτοὶ κατὰ τὴν φύ-
σιν μὲ τὰ τελώνια τοῦ Κράτους· ἀλλ' οἱ μὲν εἰσπράττονται
ἐπὶ τῶν ἀναλωσίμων κατὰ τὴν εἴσοδόν των ἐντὸς δήμου τινος
καὶ πρὸς ὄφελός του· τὰ δὲ τέλη κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἐντὸς
τοῦ Κράτους καὶ πρὸς ὄφελος τῆς Κυβερνήσεως. Τὰ τελώ-
νια πρὸς τούτοις θεωροῦνται ἐνίοτε ὡς μέσα προστατευτικὰ
τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ἐσωτερικῆς προαγωγῆς, ἐνῶ οἱ ἔμ-
μεσοι δημοτικοὶ φόροι, μήτε προτίθενται μήτε προσποιῶν-
ται τοιοῦτόν τινα σκοπόν.

Ὁ νόμος τούτους ἐμμέτους φόρους θεωρήτας ὀλιγώτερον φορτικούς, πρώτους αὐτούς διέταξε νὰ ἐπιβληθῶσιν, ὅταν βεβαιωθῇ ὅτι ἡ τακτικὴ περιουσία εἶναι ἀνεπαρκής. Ἀλλ' ὡς πρὸς τοῦτο ἐνεωτέρισε· διότι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἀσυνηθέστεροι φόροι ἦσαν οἱ ἔμμεσοι, καὶ πρὸ πάντων προκειμένου λόγου περὶ κοινοτικῶν ἢ ἐπαρχιακῶν εἰσφορῶν. Εἰς ἐμπορικὰς τινὰς κοινότητας, εἰσεπράττετο μὲν συχρὰν 2 ἢ 3 ΟΙΘ ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ἐμποριῶν, ἢ ἐπὶ τῶν κερδῶν καθαρῶν ἢ ἀκαθαρίστων, πρὸς διατήρησιν σχολείου, νοσοκομείου ἢ καὶ πρὸς ὄφελος τῆς κοινότητος· ἀλλὰ διὰ τούτου, οἱ ἔμποροι καθίστων ἐκουσίως τὰ ἀγαθοεργὰ καταστήματα, ἢ τὰς κοινότητας μετόχους τῶν κερδῶν των. Οἱ νομοθέται λοιπὸν δὲν ἠκολούθησαν τὰς ἀρχαίας ἔξεις, κανονίζοντες τὰ τῶν δημοτικῶν φόρων, ἀλλὰ τὰς συνηθείας τῶν κοινοτήτων τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Εἰς τὰς ἐπικρατείας ταύτας ἀνέκαθεν, ὡσάκις ἡ τακτικὴ περιουσία τῶν πόλεων δὲν ἐξήρκει, μετεχειρίζοντο, εἰς πρόχειρον ἀναπλήρωσιν τῆς ἐλλείψεως, τοὺς ἐπὶ τῶν ἀναλωσίμων φόρους, εἰσπραττομένους μὲ τὸσῶν περισσοτέραν εὐκολίαν, καθόσον αἱ πόλεις ἀπανταχόθεν δι' ὀχυρωμάτων κλεισμέναι, ἐξ αἰτίας τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ μεσαιῶνος, εἶχον ὀλίγας τινὰς πύλας, εὐκόλως φρουρουμένας ἀπὸ τούτων φορολόγους.

Τὸ σύστημα τοῦτο τῶν φόρων κατ' ἀρχὰς καθιδρυθὲν ἐκ μόνης τῆς θελήσεως τῶν πόλεων, καθιερωθὲν ὕστερον διὰ τῆς ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως, ἐγένετο τόσον κοινὸν καὶ πάροχον τόσων καταχρήσεων, ἐν τῇ Γαλλίᾳ πρὸ πάντων, ὥστε περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789 κατηγορήθη καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν, καὶ ἀντεκαταστάθη διὰ τῶν ἀμέστων φόρων. (α) Δὲν ἀναφέρομεν τοῦτο διὰ νὰ εὐχαρι-

(α) Εἰς τὴν κατάργησιν ταύτην συνέτεινε καὶ ἡ ἐπικράτησις τοῦ

στήσωμεν τὴν περιέργειαν τῶν ἀναγνώστῶν μας, ἀλλὰ διὰ νὰ καταστήσωμεν προσεκτικούς τοὺς πράττοντας τὰ δημοτικά ὡς πρὸς τὴν ὑπέρογκον καὶ ἄτακτον ἐπίθεσιν τῶν ἐμμέσων φόρων. Κοινωνία περιέχουσα τριακοσίους ἢ τετρακοσίους δήμους, ἐξ ὧν ἕκαστος ὠπλισμένος μὲ τιμολόγιον ἐπὶ τῶν ἀναλωσίμων, ἀπωθεῖ τὰ προϊόντα τοῦ γειτονεύοντος δήμου, καὶ ἀπωθεῖται ἀμοιβαίως ἀπὸ αὐτόν· κοινωνία, ἣ ὁποῖα διατέμνεται ἀπὸ μυρίας τελωνιακὰς γραμμάς, σχηματίζουσας τείχη ἀδιάβατα, φυλακίζοντα ἢ ἀποκρούοντα τὴν ἐθνικὴν βιομηχανίαν, δὲν δύναται βεβαίως νὰ εὐδαιμονήσῃ· διότι ἀντὶ τοῦ νὰ ὑποβοηθῶνται αἱ προαγωγικαὶ δυνάμεις διὰ τῆς συκοινωνίας, οὐδετεροῦνται ἐκ τούναντίου, διὰ τοῦ ἐμφυλίου τελωνιακοῦ πολέμου ἐκχαυνούμεναι. Μὴ ἀξιωθέντες εἰσέτι τὴν κατάργησιν τοῦ τελωνείου τῶν διὰ θαλάσσης εἰσαγομένων προϊόντων, γελοιώδους λειψάνου τῆς τουρκοκρατίας, δὲν εἶναι δεινὸν νὰ βλέπωμεν ἀπαθῶς ἀναγειρόμενα ἀπειράριθμα τελώνια ἐσωτερικά, ἐμποδίζοντα τὴν κυκλοφορίαν τῶν προϊόντων, καὶ πωλεμοῦντα παντοῦτρόπως τὴν ἐθνικὴν βιομηχανίαν;

Πρὸς τούτοις ὁ φόρος αὐτὸς κατηγορεῖται, ἄ. ὡς ἀνί-

Οἰκονομικοῦ δόγματος τοῦ Quesney καθ' ὃ μόνη ἡ γῆ προάγουσα εἰσόδημα καθαρὸν, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἀντάλλαγμα προϋπάρχοντος πλοῦτου ἢ καταβολῆς, αὐτὴ μόνη ἔπρεπε νὰ φορολογηθῇ ἀμέσως· διότι ὅλ' οἱ φόροι, κατ' αὐτὸ τὸ δόγμα, ὑφ' ὁποιανδήποτε μορφῆν καὶ ἐὰν ἐπιτίθεντο, ἐπέπιπτον τελευταίου ἐπὶ τὸ εἰσόδημα τῆς γῆς· ἐκ τούτου ἡ ἀνάγκη ἐφαρμογῆς μονοειδοῦς φόρου. Τὸ σύστημα τοῦτο ἐγέννησε τὴν διαίρεσιν μεταξὺ ἐμμέσων καὶ ἀμέσων φόρων· διότι πάντα φόρον μὴ ἀμέσως ἐπὶ τὴν γῆν ἐπιβαλλόμενον, ἐθεώρουν ὡς ἐπιτιθέμενον πάλιν εἰς τὸ εἰσόδημα τῆς γῆς, ἀλλ' ἐμμέσως καὶ δι' ἀνωφελῶν περιδρόμων.

σως ἐπιπίπτων, ἐπὶ τοὺς πένητας μᾶλλον, παρὰ ἐπὶ τοὺς πλουσίους, διότι ἐπιβαλλόμενος ἐπίσης εἰς τὰ πολυτελῆ ἀναλώσιμα, καθὼς καὶ ἐπὶ τὰ τῆς πρώτης ἀνάγκης, φορολογεῖ τὸν οἶνον, τὸ ἄλας, καὶ τὸν τυρὸν, χωρὶς τοῦ ὁποίου δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ὁ πένης, καὶ τὰ λουκούλλια καρυκεύματα τὰ στολίζοντα τοῦ πλουσίου τὸ καθημερινὸν συμπόσιον. β'. διότι δὲν δύναται νὰ εἰσπραχθῇ παρὰ διὰ τῆς τυραννικωτέρως ἐπιβλέψεως, καὶ διὰ τῆς ἐξουσίας τοῦ φορολόγου, τοῦ νὰ ἀναμιγνύῃ καὶ νὰ ταραττῇ πάντα τὰ εἰσαγόμενα ἐντὸς πόλεως τινος.

Διὰ τῶν παρατηρήσεων τούτων δὲν συμβουλεύω τὴν ἀποφυγὴν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ Νόμου περὶ ἐμμέσων φόρων, ἀλλὰ τὴν μετρίαν καὶ σώφρονα ἐπίθεσιν.

Ἡ Γαλλία καταργήσασα πρὸς καιρὸν τὰ ἐπὶ τῶν ἀναλωσίμων φορολογήματα, ἐπανῆλθε πάλιν περὶ τὸ ἑβδομὸν ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως, ἐπὶ Ὑπάτου τοῦ Ναπολέοντος, διότι δὲν εὔρε πορισμὸν εὐχερέστερον πρὸς ἀπάντησιν δημοτικῶν ἀναγκῶν· ἐκανόνισε δὲ, τὰ περὶ δημοτικῶν φόρων, διὰ πολλῶν νόμων, ἐξ ὧν κυριώτερος εἶναι, τὸ Θέσπισμα ἀπὸ 17 Μαΐου 1809, περιλαμβάνον ἔλα τὰ καθήκοντα τῆς ὑπηρεσίας ταύτης. (α) Ὁ ἔμμεσος φόρος, παρὰ τὸ πρόχειρον

(α) Εἰς Γαλίαν ὑπάρχουν 1420 δημοτικὰ τελωνεῖα παράγοντα εἰσοδήματα 48,000 000 ἐκτὸς τοῦ τῶν Παρισίων φέροντος 27 ἑκατομμύρια· τὸ ὅλον 75 ἑκατομμύρια ἀποτελοῦντα τὸ δέκατον τέταρτον τῆς συνόλου τῶν Γαλλικῶν προσόδων, καὶ τὸ ἡμισυ μέρος τοῦ ὅλου τῶν δημοτικῶν εἰσοδημάτων συνισταμένων εἰς 135 ἑκατομμύρια. Ἐκ τῶν 75 ἑκατομμυρίων πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσι 25 περίπου ἑκατομμύρια, δι' ἐξοδα εἰσπράξεως καὶ 5, 300,000 πρὸς ἀπότισιν τῶν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰσπραττομένων 10 010 ἐπὶ τῶν γενικῶν προϊόντων τοῦ φόρου τούτου.

τῆς εἰσπράξεως, δύναται νὰ ἐπιτεθῆ εἰς τοὺς ἀστυχοὺς δήμους, οἱ ὅποιοι στερούμενοι ἀγροτικῆς περιφερείας, δὲν ἐπιθέτουσι ἀμέσους φόρους.

Τὸ ἄρθρον 120 τοῦ Δημοτικοῦ Νόμου ἀπαιτεῖ τὴν ἔγκρισιν τοῦ βασιλέως, ἐπὶ διορισμοῦ νέων ἐμμέσων ἢ ἀμέσων φόρων. Οἱ φόροι αὐτοὶ ἐνεκρίθησαν καὶ ἐπετέθησαν διὰ γενικῶν διαταγμάτων τὰ ὅποια ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν. Διατάγματα τοιαῦτα ἐξεδόθησαν μέχρι τοῦδε τέσσαρα.

Τὸ ἀπὸ 29 Μαΐου 10 Ἰουνίου 1836 ἰδίως περὶ ἀμέσων φόρον πραγματευόμενον. τὸ ἀπὸ 5 Δεκεμβρίου 1836 τὰ ἀπὸ 14—26 Ἰαννουαρίου 1838 καὶ ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1841 περὶ ἐμμέσων καὶ ἀμέσων φόρων. (α) Ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου ἐξάγεται, ὅτι ἐξεδόθησαν περὶ τὸ 1836 διάφορα Διατάγματα ἐγκρίνοντα ἀτομικῶς εἰς ἕκαστον δῆμον τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἐμμέσων φόρων.

Ἄς ἐξετάσωμεν τοῦ ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1841 Διατάγματος τὰ 5 ἄρθρα.

Ἄρθρ. 1.

» Ἀφ' οὗ ἀποδειχθῆ, ὅτι ἡ ἐκ τῆς δημοτικῆς πρόσδοδος, » τὰ πρόστιμα, τὰ μετρικὰ δικαιώματα, οἱ ἐκ τῶν πανηγύ-

(α) Τινὰ τῶν διαταγμάτων τούτων εἶναι ὑπογεγραμμένα [ἀφ' ὅλους τοὺς ὑπουργούς. τὰ σπουδαῖον τοῦτο ἀντικείμενον ὤφειλε νὰ συζητηθῆ βεβαίως ἐντὸς τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, κατὰ πρῶτην φορὰν ἐφαρμοζόμενον· ἀλλὰ δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ ὑπάρχωσιν ὡς ἐπὶ νόμου αἱ ὑπογραφαὶ ὅλων τῶν ὑπουργῶν· ὁ Δ. Ν. ἐπιτρέπει τὴν ἐπίθεσιν ἀπαιτῶν τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βασιλέως. Διατάγμα μὲ τὴν ὑπογραφὴν ἐνὸς μόνου ὑπουργοῦ ἐκδιδόμενον δύνα-

» ρεων πόροι, καὶ τὰ παραχωρηθέντα μερίδια τοῦ ἐπὶ τῶν
» οἰκοδομῶν, τῶν ἐπιτηδευμάτων, καὶ τῶν ἐσωτερικῶν δια-
» βατηρίων τέλους δὲν ἐξαρκοῦσιν εἰς τὰς κατεπειγούσας καὶ
» ἐπωφελεῖς τοῦ δήμου χρείας, τὰ δημοτικὰ Συμβούλια δύ-
» νανται νὰ ἐπιβάλωσιν ἔμμεσον φόρον ἐπὶ τῶν ἔξωθεν τοῦ
» δήμου, καὶ πρὸς ἐσωτερικὴν αὐτοῦ κατανάλωσιν, εἰσκομιζο-
» μένων ὠνίων, προτιμωμένων βαθμηδὸν ἐκείνων τῶν εἰδῶν,
» τῶν ὁποίων ἡ φορολογία εἶναι ὀλιγώτερον ἐπαισθητὴ πρὸ
» πάντων διὰ τὴν ἐνδεῆ τῶν κατοίκων κλάσιν.

Ἄρθρ. 2.

» Εἰς τὸν αὐτὸν φόρον ὑποβάλλονται τὰ εἰρημένα ὠνια,
» καὶ ὅταν παράγονται ἐντὸς τοῦ ὁποίου πωλῶνται δήμου, ἐάν
» δὲν εἴσεπράχθη δι' αὐτὰ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἕτερος δημοσι-
» κὸς φόρος.

Ἄρθρ. 3.

» Ὡς ὑπαγόμενα εἰς φόρον ὠνια κατὰ τὰ προηγούμενα
» ἄρθρα 1, 2 θεωροῦνται τὰ ἐδώδιμα, τὰ πνευματώδη ποτὰ
» καὶ τὰ λοιπὰ εἰς καθημερινὴν ἐντὸς τοῦ δήμου κατανάλωσιν
» προωρισμένα εἶδη.

Ἄρθρ. 4.

» Ὁ ἔμμεσος οὗτος φόρος δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὰ
» δύο τοῖς ἑκατὸν 2 010, ἐπὶ τῆς τιμῆς αὐτῶν, οὔτε νὰ ἐπεκ-
» τείνεται εἰς ἄλλα εἶδη ἄνευ τῆς Ἡμετέρας ἐγκρίσεως.

Ἄρθρ. 5.

» Ὅταν τὰ φορολογήσιμα ὠνια μεταφερόμενα διὰ τινος

ται νὰ ἐκτελέσῃ τὸν Νόμον. ἀλλὰ παρ' ἡμῖν ὅλα συγχέονται καὶ
δὲν ὑπάρχει ὀροθετικὴ γραμμὴ μεταξὺ Νόμου, Διατάγματος καὶ
ὑπουργικῆς διαταγῆς.

• δήμου, ἀποτίθενται προσωρινῶς εἰς αὐτὸν ἐπὶ σκοπῷ τοῦ
 » νὰ πωληθῶσι καὶ νὰ καταναλωθῶσιν εἰς ἄλλον, ὀφείλει ὁ
 » κομιστὴς αὐτῶν νὰ κοινοποιήσῃ ἀνυπερθέτως εἰς τὸν δημο-
 » τικὸν εἰσπράκτορα ἢ τὸν ἐνοικιαστὴν τοῦ φόρου ἀκριβῆ
 » σημείωσιν τοῦ εἴδους καὶ τοῦ ποσοῦ αὐτῶν, καὶ τοῦ μέ-
 » ρους ὅπου θέλει νὰ ἀποθέσῃ αὐτὰ, ὥστε νὰ γίνεταί παρ'
 » αὐτῶν ἡ ἐξέλεγχξις.

Ἄρθρ. 6.

• Τὸ περὶ ἐπιβολῆς τοῦ ἐμμέσου φόρου ψήφισμα τῶν
 » Δημοτικῶν Συμβουλίων, πρέπει νὰ ἐπαριθμηθῇ κατ' ὄνομα
 » τὰ εἰς τὸν φόρον ὑποβαλλόμενα εἶδη, προσδιωριζομένου
 » ταυτοχρόνως δι' εἰδικῆς διατιμῆσεως, καὶ τοῦ πληρωτέου
 » φόρου, δι' ἓν ἕκαστον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μέσου ὄρου τῆς
 » ἀγοραίας αὐτῶν τιμῆς.

Ἐκ τῶν δύο πρώτων ἄρθρων ἐξάγεται ὅτι δύναται νὰ
 ἐπιτεθῇ φόρος ἐπ' ἐκεῖνα τὰ ἀναλώσιμα ὦνια. α. τὰ εἰσκο-
 μιζόμενα ἔξωθεν τοῦ δήμου. β'. τὰ προαγόμενα ἐντὸς τοῦ
 δήμου μὴ ὑποκύψαντα εἰς καμμίαν ὁποιανδήποτε φορολο-
 γίαν, χρησιμεύοντα δὲ ἀμφοτέρω εἰς ἐσωτερικὴν τοῦ δήμου
 ἐξόδευσιν.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πρέπει νὰ προσδιορισθῶσι ποῖα τὰ
 ἀναλώσιμα ὦνια. Τὸ ἄρθρον 3 ἐξηγοῦν τὴν λέξιν, θεωρεῖ
 τοιαῦτα, τὰ ἐδώδιμα, τὰ πνευματώδη ποτὰ καὶ τὰ λοι-
 πὰ εἰς καθημερινὴν καὶ ἄμεσον κατανάλωσιν προσδιωρι-
 σμένα εἶδη. Τῶν ὑποτελῶν ὠνίων ἦτο καλῆτερον νὰ γίνῃ
 ἀκριβῆς προσδιορισμὸς διὰ καταλόγου, ἢ τοῦλάχιστον δι' ἀπα-
 ριθμῆσεως ἀκριβεστέρας ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ νόμου. (α)

(α) Εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ ἀπὸ 17 Μαΐου 1809, περιώρισεν οὕτως τὰ
 ἀναλώσιμα. 1. *Buissons et liquides* ποτὰ καὶ ῥευστά. 2. ἐδώδιμα co-

Ἡ λέξις κατανάλωσις τὴν ὁποίαν ὁ νόμος μεταχειρίζεται, εἶναι τόσον γενική, ὥστε αὐστηρῶς ἐρμηνευομένη δὲν ἀποκλείει καὶν ἐῖδος· καὶ ἐνῶ διὰ τῶν λέξεων ἐδώδιμα καὶ πνευματώδη ποτὰ, ἐξαιροῦνται τῆς φορολογίας καὶ αὐτὰ τὰ μὴ πνευματώδη, διὰ τῆς λέξεως κατανάλωσις, ἀνοίγεται ἀπέραντον στάδιον. Καὶ τῷ ὄντι ποῖα πράγματα δὲν ὑποκύπτουσιν εἰς κατανάλωσιν; καύσιμος καὶ οἰκοδομήσιμος ὕλη, ἵπποφορβή, τὰ πρὸς ἱματισμὸν χρήσιμα, ὅλα καταναλίσκονται, καὶ ἐπομένως ὅλα δύνανται νὰ ὑποκύψωσιν εἰς φόρον. Νομίζομεν ὅτι ἡ ἐπέκτασις αὕτη εἶναι προκριτοτέρα τοῦ περιορισμοῦ· διότι ὅσον περισσότερα τὰ φορολογούμενα εἶδη, τόσον ἐλαφρότερος ὁ εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἐπιβαλλόμενος φόρος, καὶ τόσον μένει μεγαλητέρα ἄδεια εἰς τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον, νὰ ἐκλέξῃ βαθμηδὸν ἐκεῖνα τὰ εἶδη τῶν ὁποίων ἡ φορολογία δὲν εἶναι ὀχληρά. (α) Τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ παρὰ διὰ τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς· διότι ἄλλοῦ μὲν τὰ τρόφιμα εὐωνότερα εἶναι πλέον εὐφορολόγητα· ἄλλοῦ τὰ λοιπὰ ἀναλώσιμα εὐκολώτερον δασμολογοῦνται, ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης ποιτικιλίας τῶν τοπικῶν περιστάσεων.

Πρὸς τούτοις κατὰ τὸ ἄρθρον 5 δὲν δύναται νὰ ἐπιψηφισθῇ φόρος παρὰ τοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου, μήτε νὰ προσδιορισθῶσι τὰ εἶδη χωρὶς τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ διοικητοῦ.

mestifles. 3. combustibles καύσιμος ὕλη. 4. fourrages ἵπποφορβή. 5. materiaux ὕλη οἰκοδομηῆς. Τὸ δὲ ἀπὸ 17 Μαΐου 1814 Διατ. καταριθμεῖ ποῖα πράγματα ὑπάγονται εἰς ἕκαστην αὐτῶν τῶν τάξεων καὶ ποῖα ἐξαιροῦνται. Ἵστερον δὲ ἄλλοῦ τινος Νόμου ἀπὸ 20 Ἀπριλίου 1816 μετέπεσεν εἰς τὸ ἀόριστον ἡ νομοθεσία.

(α) Ὁ Νόμος δι' αὐτῆς τῆς ἐκφράσεως ἐξαιρεῖ, φαίνεται, τὰ τρόφιμα τῆς πρώτης ἀνάγκης οἷον ἄρτον, τυρὸν κτλ.

(ιδὲ καὶ Δ. Ν. ἀρθρ. 109), ἐπομένως εἰς τοὺς διοικητὰς ἀπόκειται νὰ προσέχωσιν αὐστηρῶς, ὥστε τὰ ἐπιψηφίζόμενα τιμολόγια νὰ μὴ βλάβπτωσι τοὺς δημότας, καὶ νὰ μὴ λυμαίνωνται τὰ γενικά τοῦ Κράτους συμφέροντα, δι' ὑπερόγκων ἐπιθέσεων. Ἀναπαύεται ὁ Νόμος, εἰς τὴν φρόνησιν τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Μόνα τὰ προωρισμένα εἰς ἐξόδουσιν ἐσωτερικὴν ὤνια δασμολογοῦνται· ἐπομένως τὰ διαμετακομιζόμενα εἶδη, διαφύγουσι τὴν ἐπίθεσιν, καθὼ ὑποκύψοντα εἰς τὴν φορολογίαν τοῦ δήμου ὅπου θέλουσι καταναλωθῆ· καὶ ἤθελεν εἶναι γελοῖον, ἐὰν εἶδη μεταβιβαζόμενα ἀπὸ τὴν μίαν ἄκραν τοῦ Κράτους εἰς τὴν ἄλλην, κατεβαρύνοντο ἀφ' ὅλους τοὺς δήμους τοὺς ὁποίους διῆλθον. Ὁ φορολόγος τοῦ δήμου ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπαγρυπνῇ τὰ διαμετακομιζόμενα εἶδη, ἢ κατατιθέμενα (en entrepôt) διὰ νὰ μὴν ἀπατηθῆ· ἀλλὰ πέραν τούτου, πᾶν ἄλλο δικαίωμα ἐξαλείφεται. (ιδ. ἀρ. 5)

Ἐὰν ἐν τοῖς δήμοις ὑπάρχωσι δημόσiai παρακαταθῆκαι (entrepôts), ὅπου ταμιεύονται τὰ διαμετακομιζόμενα εἶδη, ἤμπορεῖ ἴσως νὰ εἰσπραχθῆ τέλος ἐπὶ τῶν ταμιευομένων εἰδῶν, πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν ἐξόδων τῆς ταμιεύσεως, ὅταν μάλιστα ἐκουσίως κατατίθενται, διότι ἡ κατάθεσις τότε γίνεται πρὸς ὄφελος τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ τοῦ δήμου· ἀλλὰ μὴ ὑπαρχουσῶν δημοτικῶν παρακαταθηκῶν, ἡ φορολογικὴ τοῦ δήμου ἀρχὴ, ὀφείλει νὰ ἐπιτρέπη πρὸς καιρὸν τὴν παρακατάθεσιν εἰς ἰδιωτικὰ μαγαζεῖα, λαμβάνουσα μόνον τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων της· διότι πρὸ πάντων ὀφείλομεν νὰ μὴ δημιουργῶμεν νέα ἐμπόδια εἰς τὴν κυκλοφορίαν τῶν προϊόντων, προσθέτοντες εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀνεγείρει τὸ ποικίλλον καὶ ἀρυμοτόμητον ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος.

Εἶναι αὐτοεξηγήτος ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 2 ὑποβάλλουσα εἰς δασμὸν τὰ προϊόντα δήμου τινος, καθόσον πωλοῦνται ἐντὸς τῆς περιφερείας του. Ὁ Νόμος καθάπτεται τῆς καταναλώσεως, καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἐὰν τὰ καταναλισκόμενα πράγματα γεννῶνται ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τοῦ δήμου· τότε μόνον ἐξαιροῦνται ὅταν ἐφορολογήθησαν ἤδη ἀμέσως, διότι εἶναι παράλογον τὸ αὐτὸ προϊόν, νὰ ὑποκύπτῃ εἰς εὖω φόρους, ἔχει μόνον διότι ἀντίκειται εἰς τὸν κανόνα τῆς ἐξ ἴσου διανομῆς τῶν φόρων, ἀλλὰ διότι ἀνωφελῶς θέλουν αὐξηθῆ τὰ τῆς εἰσπράξεως ἔξοδα, διὰ τῆς διπλῆς ἐπιθέσεως.

Ἐμμεσος φόρος δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῆ, παρὰ διὰ τῆς συστάσεως καταλόγου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καταριθμοῦνται ἀλφαβητικῶς, ἢ κατ' ἄλλην τινα μέθοδον τὰ τελωνιζόμενα εἶδη, καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ἐπιβαλλομένου τέλους. (ιδ. ἀρ. 6)

Ἐκαστος λοιπὸν δῆμος ὀφείλει νὰ συντάττῃ τιμολόγιον, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῆ, παρὰ διὰ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ διοικητοῦ. Ἄλλ' ὁ Νόμος δὲν ἄφησε τὰ δημοτικὰ συμβούλια, καὶ τοὺς διοικητὰς ἀνέτους νὰ δασμολογῶσιν ὑπερόγκως τὰ ἀναλώσιμα, καὶ καταβαρύνοντες τοὺς ἀναλωτὰς, νὰ ὑποτρέψωσι τὸ λαθρεμπόριον, αὐξανόμενον διὰ τῶν ἀπαγορεύσεων καὶ τῶν ὑπερμέτρων τελῶν· διὰ τοῦτο ἔθεσε μὲν μείζονά τινα ὄρον τὸ 2 010 τὸν ὁποῖον οὐδέποτε δύνανται νὰ ὑπερβῶσιν· εἶναι ἐλεύθερον ὁμως νὰ τιμολογῶσιν συγκαταβατικώτερον τὰ εἶδη, κατὰ τὰς τοπικὰς περιστάσεις ἐκάστου δήμου· τοῦτο βεβαίως ἐφίεται ὁ Νόμος.

Εἶναι ἀρχὴ ἀναντίρρητος, ὅτι τὰ τιμολόγια δὲν πρέπει κατ' οὐδὲν νὰ ἐφάπτωνται τῶν τελῶν καὶ δικαιωμάτων εἰσπραττομένων πρὸς ὄφελος τῆς Κράτους.

Πρὸς τούτοις ἐὰν τὸ Δ. Συμβούλιον ἀρνεῖται νὰ ἐπιθέσῃ φόρους εἰς τὸν δῆμον, εἶναι ἔργον τοῦ διοικητοῦ νὰ ἐξετάσῃ ἐὰν τὰ εἰσοδήματα τῆς κοινότητος ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς τακτικάς ἢ ἐκτάκτους δαπάνας καὶ εἰς τὰ καθυστεροῦντα ἔργα. Ἐὰν πεισθῇ περὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης, αὐθόρμητος ὁ διοικητὴς ἀναγκάζει τὰς δημοτικάς ἀρχάς νὰ ἐπιψηφίσωσι φόρους. Ἐπίσης ὁ διοικητὴς ἐπιβάλλει τὴν ἐπιψήφισιν, ἢ μᾶλλον καταχωρεῖ ἀναγκαστικῶς ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ τὸ ποσὸν τῶν εἰσπραχθησομένων φόρων, ὡσάκις τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἐπιθέτει φόρους ἀνεπαρκεῖς εἰς τὰς δημοτικάς ἀνάγκας· διότι δὲν πρέπει οἱ δῆμοι νὰ ὑπεκφεύγωσιν ἀτιμωρήτως τῶν ὑποχρεώσεων των τὴν ἐκπλήρωσιν, ἐπὶ λόγῳ στερήσεως προσόδων.

Τὸ 27 ἄρθρον προσδιορίζει εἰς δεκαπενταετίαν τὴν διάρκειαν τῶν ἐμμέσων φόρων, ἀλλ' οὗτοι κατ' ἔτος σχεδὸν διὰ διαταγμάτων ἀνανεοῦνται, ἐπομένως δὲν κινδυνεύουσι νὰ ὑποκύψωσι εἰς τὴν παραγραφὴν τοῦ ἔδαφ. γ'. τοῦ 27 ἄρθρου. (Δ. Ν.)

Ἐμμεσοὶ δημοτικοὶ φόροι θεωροῦνται καὶ τὰ ἐπιβαλλόμενα τέλη ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως ἐπισήμων ἐγγράφων, οἷον τὰ διαβατήρια, ἀλλὰ νομίζω καθόσον νόμος τις ἐπιθέτει τὸ τέλος τοῦτο, διότι χωρὶς νόμου δὲν ὑπάρχει φορολογία. Τὸ ἄρθρον 52 τοῦ περὶ ληξιαρχικῶν βιβλίων Ν. προσδιορίζει 25 λ. τέλος κατὰ τὴν σύνταξιν πιστοποιητικοῦ γεννήσεως καὶ 50 λ. κατὰ τὴν πιστοποίησιν γάμου ὑπὲρ τοῦ ληξιάρχου εἰσπραττόμενον, ἀλλ' ὄχι καὶ περὶ τὴν ἔκδοσιν. Ὅσάκις ὁ Νόμος δὲν ἐπιβάλλει φόρον, οἱ δημοτικοὶ ἄρχοντες ζητοῦσι μόνον τὴν προπληρωμὴν τοῦ χαρτοσήμου, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάγεται τὸ ἐκδιδόμενον ἔγγραφο (Ν. περὶ χαρτοσήμου ἄρθρ. 33). Ἐπομένως θεωροῦμεν ὡς παράνομον πᾶσαν ἀπαίτησιν τέλους ἢ ἀντιμισθίας, περὶ τὴν ἔκδοσιν

ὅποιοιδήποτε ἐγγράφου, μὴ στηριζομένης εἰς τὸν Νόμον.

Διόδια ἐπὶ τῶν γεφυρῶν καὶ λιθοστρώτων δρόμων. Οἱ δῆμοι ἔχοντες ἰδιοκτήτους γεφύρας δημοσυντηρήτους, δύνανται νὰ ἐπιβάλωσι δι' ἀδείας διοικητικῆς διόδια ἐπ' αὐτῶν. Ἐπίσης οἱ δῆμοι, ὡς καὶ οἱ ἰδιῶται αὐτοὶ γεφυροποιούντες ἤμποροῦν νὰ εἰσπράξωσι διόδια· αἱ συνδέουσαι γέφυραι τὸ Αἰτωλικὸν πρὸς τὴν Ἑπειρον, διατηροῦνται μὲ τοιαῦτα τέλη. Ἐπίσης ἐπιτρέπεται διόδιον ἐπὶ τῶν ὁδῶν λιθοστρώτων λέγει ὁ Ν. Αἱ ὁδοὶ δημόκνητοι ὄντες, διατηροῦνται καὶ ἐξασφαλίζονται διὰ τῆς δημοτικῆς ἀστυνομίας· ἐπὶ τῶν διαβατῶν δύνανται νὰ ἐπιτεθῶσι τέλη, ὅταν ὅμως λιθοστρωθῶσιν οἱ ὁδοί· ἀλλὰ τὴν λέξιν ταύτην ἐκληπτέον κατ' ἔννοιαν λίαν ἐκτεταμένην. Μέχρι τοῦδε διόδια δὲν ἐπετέθησαν ἐκτὸς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Ἀθηνῶν. (α)

Φόρος εἰσπράττεται κατὰ τὸ ψήφισμα τοῦ Κυβερνήτου ἀπὸ 4 Φεβρουαρίου 1830 ἐπὶ τὰ εἰσαγόμενα εἰς ἐμπορικὰς πανηγύρεις πράγματα, δύο μὲν φοίνικας ἐπὶ τὰ χονδρικά, τέσσαρας δὲ ἐπὶ τὰ ψιλικά. Οἱ μεταχειριζόμενοι τὰ παραπήγματα δὲν φορολογοῦνται ἀλλὰ λαμβάνεται παρ' αὐτῶν ἐνοίκιον, ἐὰν τὰ γήπεδα ἐφ' ὧν οἰκοδομοῦνται εἶναι δημοτικά. (β) Κατὰ τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν εἰσπράττεται ἐνοίκιον

(α) Ἄγνωσθ' διατι ἡ ὁδὸς αὕτη ἐκηρύχθη δημοτικὴ, ἐνῶ χρησιμεύουσα ὡς μέσον συγκοινωνίας μεταξὺ τοῦ λιμένος καὶ τῆς καθέδρας, εἶναι μάλιστα τῆς Ἐπικρατείας. Ἡ Κυβέρνησις ἐδύνατο εὐκολότερον βεβαίως νὰ διατηρήσῃ αὐτὴν εἰσπράττουσα τὰ διόδια, παρὰ νὰ ἐπιφορτίσῃ τὴν διατήρησιν εἰς δημοτικὰς ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι μέχρι τοῦδε δὲν ἔδωσαν δείγματα καλῆς καὶ ἀκεραίου χρήσεως τῆς δημοτικῆς περιουσίας.

(β) Ἡ διάκρισις αὕτη εἶναι σημαντικὴ ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς εἰσπράξεως.

καὶ ὅταν ἀνήκουσιν αὐτὰ εἰς ἰδιώτας· ἀλλὰ τοῦτο ἐξάγεται ἐξ ἰδιαιτέρων Νόμων καὶ περιστάσεων εἰδικῶν εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ὁ Νόμος ὁμιλεῖ περὶ τῶν παραπηγμάτων κατὰ τὰς πανηγύρεις ἐνοικιαζομένων· ἀλλ' οἱ δῆμοι πορίζονται ἐκ τῶν παραπηγμάτων ἐγειρομένων συνήθως κατὰ τὰς ὁδοὺς καὶ πλατείας. Τὸ ἐπὶ τῶν παραπηγμάτων τέλος ἀνάγεται εἰς τὴν διοίκησιν τῆς δημοτικῆς περιουσίας, ἢ θεωρεῖται φόρος διὰ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ ὁποίου εἶναι ἀναγκαῖα ἢ ἰδιαιτέρα τῆς Κυβερνήσεως ἄδεια; (Δ. Ν. ἄρθρ. 120) Ἡ Γαλλικὴ νομολογία εἶναι διηρημένη πρὸς τοῦτο, ἀλλ' ἀποδεχόμεθα τὰς ἀτιολογίας τῆς ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1823 ἀποφάσεως τοῦ ἀκυρωτικοῦ. *Attendu que le droit de place dans une hal- le ou sur le carreau d'un marché est une recette ordinaire, provenant de la location d'une propriété communale, laquelle, pour être établie et perçue n'a besoin que de l'approbation du prefet etc.* » Ἐπειδὴ τὸ δικαίωμα τοποθετήσεως ἐπὶ πλατείας τινος ἢ ἀγορᾶς εἶναι ἐκ τῶν τακτικῶν προσόδων, προερχομένη ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως δημοτικοῦ κτήματος, τὸ ὁποῖον διὰ τὴν εἰσπραχθῆ χρήζει μόνης τῆς ἀδείας τοῦ διοικητοῦ κτλ. » Οἱ ἐναντίοι λόγοι δὲν στηρίζονται ἐπὶ τῆς αὐστηρᾶς ἀρχῆς τῆς αὐτονόμου διοικήσεως τῶν δημοτικῶν κτημάτων παρὰ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν· ἀλλ' ἐπὶ προφάσεων ἐπισφαλῶν διοικητικῆς ἐποπτείας. Νομίζω ὅμως ὅτι ὅσάκις ὁ Δήμαρχος ἐπιβάλλει ἐνοίκιον τόσον βαρὺ, ὥστε καθίσταται ἀδύνατος ἢ φοίτησις τῶν ἀγορῶν, ὁ διοικητὴς ὡς ἀνώτατος τῆς ἀστυνομίας ἐπιτηρητὴς δύναται νὰ ἐπεμβῆ, ἢ κατὰ μείζονα λόγον νὰ μεταρρυθμίσῃ τὸ κεφάλαιον τοῦτο, ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ εὐρισκόμενον.

Ἐὰν ἐκ τῶν στατήρων δικαιώματα. Ὁ Ν. ἀπὸ 28 Σεπτεμβρίου 1836 ἐν τῷ ἄρθρῳ 13, ὑπόσχεται τὴν σύστασιν, ἐντὸς τῶν κοινοτήτων καταστημάτων, πρὸς στάθμησιν, μέτρησιν, καὶ πρὸς ἐξέτασιν τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν. Ἡ χρῆσις τῶν ἐπισήμων μέτρων καὶ σταθμῶν εἶναι προαιρετική, ἐκτὸς τυχούσης ἑριδος μεταξὺ πωλητοῦ καὶ ἀγοραστοῦ. Ὁ Νόμος οὗτος δὲν ἀναφέρει ποῦς θέλει προσδιορίσει τὸ ποσὸν τῆς πληρωμῆς. Ἀλλ' ἐννοεῖται ὅτι τὸ τίμημα τοῦτο ὑπάγεται εἰς τοὺς γενικοὺς περὶ δημοτικῶν φόρων κανόνας. (α)

Ἐπὶ τῶν ἀποθηκῶν, δικαιώματα εἶναι τὰ εἰσπραττόμενα ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῶν δημοτικῶν ἀποθηκῶν, κατὰ τὴν διαμετακόμισιν, ἢ καθ' ὅποιονδήποτε ἄλλην περιστασιν. Ἐπὶ τῶν μακελλείων καὶ κρεωπωλείων τέλη δὲν ὑπάρχουσι πρὸς τὸ παρὸν, διότι φορολογεῖται ἤδη τὸ ἐπιτήδευμα καὶ ἡ οἰκοδομή, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐνεργεῖται αὐτὸ, κατὰ τὸν περὶ ἐπιτηδευμάτων καὶ τῶν περὶ οἰκοδομῶν ἀπὸ 31 Ἰουλίου 1836 Νόμον.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην πρέπει νὰ τεθῆ καὶ ὁ ὁ φόρος πέντε δραχ. εἰσπραττόμενος ὑπὲρ τοῦ δήμου κατὰ τὴν ἔκδοσιν ἀδείας οἰκοδομῆς. Διατ. ἀπὸ 25 Φεβρ. 1836.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν ἀμέσων δημοτικῶν ἐράτων.

Ἄρθρ. 28.

» Ἄν, πρὸς ἀπάντησιν ἀναγκαίων καὶ ἐπωφελῶν τοῦ Δήμου ἐξόδων, δὲν ἐξαρχέσουσι οὔτε τὰ ἐκ τῆς δημοτικῆς

(α) Ἡ εἰσαγωγή τοῦ μετρικοῦ συστήματος δὲν ἐνεργήθη, εἰσέτι.

» περιουσίας εισοδήματα, οὔτε τὰ πρόστιμα, οὔτε οἱ ἔμμεσοι
» φόροι, δύνανται νὰ ἐπιβληθοῦν καὶ ἄμεσοι ἔρανοι.

Τοῦ Δ. Ν. ὡς πρὸς τοὺς ἀμέσους φόρους, ἡ ἐκτέλεσις ἐγένετο διὰ τῶν φορολογικῶν Νόμων ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, οἰκοδομῶν καὶ δι' εἰδικῶν διαταγμάτων ἐξ ὧν τελευταῖον εἶναι τὸ ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1841. Περὶ τούτων ἔλων θέλονάναφέρει ἐν τῇ παρούσῃ πραγματείᾳ.

Ἐν τῷ διατάγματι τούτῳ τέσσαρα ἄρθρα ἐνδιατρέβουσιν περὶ τοὺς ἀμέσους φόρους, καὶ εἰσάγουσι τρεῖς φόρους, τὸν ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς, τὸν ἐπὶ τῶν ζώων, καὶ τὸν ἐπὶ τῶν μελισσίων.

Ἐπὶ τοῦ δήμου, καθὼς καὶ τοῦ Κράτους, τὸ ἔγγειον εἰσόδημα εἶναι τὸ πλεόν εὐφορολόγητον· διότι α. δὲν δύναται νὰ ὑποκρυφθῆ, ἐκτιμώμενον ἀπὸ τὸν φορολόγον, χωρὶς τῆς βοθηθείας τοῦ ἰδιοκτῆτου ἢ τοῦ μισθωτοῦ· β'. διότι ἡμπορεῖ νὰ εἰσπραχθῆ, καθ' ὃν καιρὸν ἡ γῆ ἀμείβουσα τοὺς κόπους καὶ τὰς καταβολὰς τοῦ γεωργοῦ, συγχωρεῖ εἰς αὐτὸν εὐκόλως νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον.

Ἐπάρχουν δύο μέθοδοι εἰσπράξεως· ἡ ἀποδεκάτωσις, καὶ ἡ χωρογραφικὴ φορολογία· κατὰ τὴν πρώτην, εἰσπράττεται ἐν μέρος ἢ τὸ δέκατον τοῦ ἀκαθάριστου εἰσοδήματος εἰς εἶδη· κατὰ τὴν δευτέραν, φορολογεῖται τὸ ὑπολογιζόμενον καθαρὸν εἰσόδημα τοῦ ἰδιοκτῆτου, εἰς χρήματα. Καθαρὸν δὲ εἰσόδημα τῆς γῆς ἐννοοῦμεν, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μένει εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην, ἀφαιρουμένων τῶν ἐξόδων τῆς γεωργίας, σπορᾶς, θέρους καὶ διατηρήσεως· ἀκαθάριστον δὲ τὸ περιέχον τὰ διάφορα ταῦτα ἔξοδα. Τὴν μὲν χωρογραφικὴν φορολογίαν, ὑπεσχέθη πολλάκις ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰ προοίμια τῶν φορολογικῶν νόμων, ἀλλ' ἡ ὑπόσχεσις αὕτη δὲν ἐξεπληρώθη, μήτε εἶναι πιθανὸν νὰ ἐκπληρωθῆ ταχέως,

διὰ τὰς ἀπαιτουμένας πολυπληθεῖς ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι μῆτε ἤρξαντο εἰσέτι. Ἡ ἀποδεκάτωσις ἰσχύει παρ' ἡμῖν, διαμείνασα ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας. Τὰ φορολογικὰ τῶν δήμων διατάγματα, τὴν τελευταίαν αὐτὴν μέθοδον ἀποδέχονται, ἐπιβάλλοντα εἰσφορὰν, 2 010 τὸ πλεῖστον, ἐπὶ τῶν προϊόντων, τῶν ἐντὸς τῆς περιφερείας κειμένων κτημάτων. Ἄς ἐκτιμήσωμεν ἐν συνόψει τὰ ὠφελήματα καὶ τὰς ἀτοπίας τῆς μεθόδου ταύτης.

Ἡ ἀποδεκάτωσις εἶναι ἀρχαία, ἀνατρέχουσα εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ διατηρηθεῖσα ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀπὸ τὴν ἱερατικὴν ἐπιρροήν, πρὸς ὄφελος τῆς ὁποίας, ἀπεδεκατίζοντο ὅλα τὰ προϊόντα. Ἄλλ' ἡ ἀρχαιότης τῆς μεθόδου ταύτης, δὲν εἶναι λόγος διατηρήσεως ἐὰν ᾖ κακὴ καὶ τοῦτο ἀνεγνωρίσθη παρὰ πάντων.

Ὁ Κυβερνήτης Ἰω. Καποδίστριας, συγκαλῶν τὴν συνέλευσιν τοῦ Ἄργους, ὑπεσχέθη τὴν κατάργησιν τοῦ συστήματος τούτου· ἀλλὰ κατὰ πρότασιν τοῦ, ἡ συγκαλεσθεῖσα συνέλευσις, ἐθέσπισε νὰ πληρῶνωσιν οἱ φορολογούμενοι τὸ δέκατον εἰς χρήματα. Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης, κατηργήθη τὸ μεγαλύτερον ὠφέλημα τῆς δεκατώσεως· καθότι εἰς ἐπικρατέας πλουτούσας νομισμάτων, ἡ δημοσίου πίστεως, καὶ ἐχούσας ἄφθονα μέσα συγκοινωνίας, ἡ τιμὴ τῶν προϊόντων, εὐκόλως μεταβάλλεται εὐθὺς εἰς χρήματα· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν (καὶ μάλιστα περὶ τὸ 1829) ὁδοὶ δὲν ὑπάρχουν. ἡ δημοσίος πίστις κοιμᾶται εἰσέτι, καὶ αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις καὶ συναλλαγαὶ δὲν ἀνεπτύχθησαν ἐπομένως ἢ εἰς χρήματα ἀπαίτησις τοῦ φόρου, θέλει ἀναγκάσει τὸν ἰδιοκτήτην νὰ πωλήσῃ τὰ προϊόντα εἰς πενιχρὰν τιμὴν, καὶ θέλει κενώσῃ τὸ βαλάντιόν του, χωρὶς νὰ πληρώσῃ τὸ ταμεῖον. Ἡ ἀποδεκάτωσις παρ' ἡμῖν ἔχει τοῦτο

τὸ πλεονέκτημα, (α) τὸ ὅτι ἐπικρατοῦσα πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων συνωκείωσε, τρόπον τινα, τὸν λαὸν, καὶ μὲ αὐτὰ τὰ ἀτοπήματά της· ἐνῶ σύστημα νέον φορολογίας, καὶ τὸ τελειότερον, θέλει ἀναγκαίως ἐπιφέρει κλονισμούς.

Κατ' αὐτὸ τὸ σύστημα, ἡ κυβέρνητις δὲν ζητεῖ φόρον ἀπὸ τὸν μὴ γεωργήσαντα ἰδιοκτῆτην, ἐξ ἀσθενείας, πτωχίας ἢ καὶ ἀνηλικιότητος· ἀλλ' ἀπευθύνεται εἰς τὸν καλλιεργήσαντα, καὶ καθόσον ἡ γῆ ἀντήμειψε τὴν καλλιέργειαν, καὶ ἀπευθύνεται πρὶν ἀκόμη ὁ ἰδιοκτῆτης γίνῃ κάτοχος τῶν καρπῶν, καὶ ἀναγνωρισθῆ, τρόπον τινα, ἰδιοκτῆτης ποσοῦ τινός· ἢ ἀπότισις τότε εἶναι εὐκολος, ἀρκεῖ νὰ μὴ καταπιέζεται ἀπὸ τὴν δόλιον ἀπληστίαν τοῦ ἐνοικιαστοῦ. Διὰ τοῦτο ἔπιεικῶς εἰσπραττόμενος, καὶ πρὸ πάντων ἐφαρμοζόμενος εἰς τὰ προϊόντα, τῶν ὁποίων ἡ συγχόμισις ἀθρόα καὶ ὀλιγοχρόνιος, περιορίζει τὰς σχέσεις μεταξὺ τοῦ φορολόγου καὶ τοῦ φορολογουμένου εἰς μικρὸν διάστημα τοῦ ἔτους, σπανίως ἀνεγείρει παράπονα σπυδαῖα.

Ὁ φόρος αὐτὸς φαίνεται πρὸς τούτοις ἀπλοῦς, καὶ φέρει πρόσχημα ἰσότητος καὶ δικαίας διανομῆς, ἐφαπτόμενος ἐξ ἴσου ὅλων τῶν φορολογουμένων προϊόντων. Ἡ ἰσότης δὲν εἶναι ἀληθής· καθότι τὰ προϊόντα δὲν φύονται μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν· ἡ γῆ δὲν εἶναι ἐπίσης εὐφορος ἢ ἐπίσης ἄγονος· τὰ ἔξοδα τῆς γεωργίας δὲν εἶναι πάντοτε τὰ αὐτὰ, καὶ ὅλα τὰ ἔτη δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν γονιμότητα· ἀλλ' ὁ φόρος ἐπενεργεῖ ἀείποτε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἀποδεκατίζων τὰ κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ ἐποχὰς φυόμενα προϊόντα, ἀπὸ τὸν μὲν λαμβάνει τὸ τρίτον ἢ τὸ τέταρτον τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος, ἀπὸ

(α) Ὁ Κυβερνήτης ἀναγνωρίσας τὸ λάθος, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ σύστημα τῆς πληρωμῆς εἰς εἶδη.

τὸν δὲ, τὸ εἰκοστὸν, ἢ τεσσαρακοστὲν. Γῶ ὄντι κατὰ τὰ γόνιμα ἔτη καὶ εἰς εὐφορον γῆν, μικρὸν μέρος προϊόντων πληρώνει τοῦ γεωργοῦ τὰς καταβολάς, καὶ τὸ ἐπίλοιπον μένει εἰς αὐτὸν κέρδος· ἐκ τοῦναντίου, ὅταν ἡ γῆ φύσει ἄγονος, ξηρανθῆ ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τὴν δυσμένειαν τοῦ Οὐρανοῦ, ἢ ἀπὸ ἄλλας περιστάσεις, πολλάκις ὅλα τὰ συγκομισθέντα προϊόντα δὲν ἐξαρκούσιν ἂν ἀποζημιώσωσι τὸν γεωργὸν ἀπὸ τὰς καταβολάς του. Ἀλλὰ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ὁ φόρος δεκατίζει μόνας τὰς καταβολάς τοῦ γεωργοῦ καὶ ἡ ἀνισότης αὕτη εἶναι τοσοῦτω μᾶλλον ἀπεχθής, καθόσον ἐπιπίπτουσα πάντοτε ἐπὶ τὸν δυστυχῆ, ἀρπάζει ἀπὸ ἐκεῖνον μάλιστα, ὅστις εἶναι ἄξιός ἐλέους καὶ συμπαθείας.

Ἡ ἀποδεκάτωσις ἔχει πρὸς τούτοις, τὰ ἐλαττώματα τοῦ προοδευτικοῦ φόρου, ἀκολουθοῦσα κατὰ βῆμα τὴν πρόοδον τῆς προαγωγῆς, ἐνῶ κατὰ τὸν χωρογραφικὸν φόρον, ὁ γεωργὸς πληρώνει πολλά ἔτη τὴν αὐτὴν ποσότητα, μὴ λογιζομένης εἰς οὐδὲν τῆς αὐξήσεως τοῦ εἰσοδήματος, μέχρι τῆς μεταβολῆς τῶν φορολογικῶν πινάκων. Εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ γεωργὸς ἀπολαύων ὀλοσχεροῦς τῆς αὐξήσεως τοῦ εἰσοδήματός του, ὀρμαῖται θαρράλως εἰς νέας βελτιώσεις· ἐκ τοῦναντίου, κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἀποδεκατώσεως, καταδιωκόμενος ἀπὸ τὸν φόρον, δὲν τολμᾷ νὰ ἐμπιστευθῆ εἰς τὴν γῆν μεγάλα κεφάλαια, καὶ νὰ ἐπιχειρήσῃ πολυδαπάνους βελτιώσεις, διότι ὁ φόρος εἶναι ἕτοιμος νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ δέκατον τοῦ κέρδους ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας, καὶ νὰ καταστήσῃ βαρυτέραν τὴν δυστυχίαν, ἐὰν αἱ βελτιώσεις ἀποτύχωσιν. Πῶς δὲ ἡ γεωργία θέλει βελτιωθῆ, πῶς θέλει αὐξήσῃ ἡ ἰδιωτικὴ περιουσία, καὶ δι' αὐτῆς ἡ εὐδαιμονία τοῦ Κράτους, ὅταν δὲν καταβληθῶσιν εἰς τὴν γῆν κόποι καὶ κεφάλαια δυνάμενα νὰ τὴν γονιμοποιή-

σωσι; Ἐὰν αἰτία τὰ διακρατοῦντα τὴν γεωργίαν μας εἰς νηπιώδη κατάστασιν, εἶναι βεβαίως πολλὰ καὶ δυσίατα, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ κατατάξωμεν μεταξὺ αὐτῶν, καὶ τὸ φορολογικὸν μας σύστημα· ἡ ἀτοπία τοῦ συστήματος τούτου εἶναι τόσο αἰσθητὴ, ὥστε ὁσάκις ἰδιῶται λαμβάνουσιν ὠφελείας ἢ προνόμια παρὰ τοῦ δημοσίου, διὰ νὰ εἰσάγωσι τελειότεραν μεθοδὸν γεωργίας, ἢ καλλιέργειαν προϊόντος ξένου, ζητοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ πληρῶνωσι κατ' ἔτος ποσότητά τινα προσυμφωνηθεῖσαν, παρὰ νὰ δίδωσι δέκατον.

Ἐκθέσαντες ἐν συνόψει τὰ ἀτοπήματα καὶ τὰς ὠφελείας τῆς ἀποδεκατώσεως, ὀφείλομεν ἴσως νὰ δμιλήσωμεν ἐν συνόψει, καὶ περὶ τοῦ χωρογραφικοῦ φόρου· ἀλλ' ὁ φόρος αὐτὸς δὲν ἰσχύει παρ' ἡμῖν, καὶ ἰδίως εἰς τὸ δημοτικὸν σύστημα· ὑπάρχει δὲ τοιαύτη ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν δύο τούτων φόρων, ὥστε τοῦ ἑνὸς αἱ εὐεργετικαὶ ἰδιότητες πρὸς τὸν ἄλλον ἀντιθέτως θεωρούμεναι, ἀποβαίνουσιν ἐλαττώματα. Ὁ χωρογραφικὸς φόρος, ἐπιβάλλεται ὄχι ἐπὶ τὴν ἔκτασιν τῆς γῆς, ἢ ἐφ' ἄλλην τινα ἰδιότητα, ὑποπίπτουσιν εἰς τὰς αἰσθήσεις, ἀλλ' ἐπὶ τὴν τιμὴν τῆς γῆς, ἢ ὁποία εἶναι μεταβλητὴ καὶ ἄστατος. Διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἀκριβὴς φόρων διανομὴ, πρέπει ἀ. ὅλα τὰ κτήματα νὰ περιγραφῶσιν ἀκριβῶς, νὰ ἐκτιμηθῇ ἐκάστου αὐτῶν τὸ καθαρὸν εἰσόδημα, καὶ νὰ καταταχθῶσιν ἔπειτα εἰς τάξιν τινα, σχετικῶς ὡς πρὸς τὰ ἄλλα κτήματα τὰ ἐντὸς δήμου τινος περιεχόμενα. (α)

(α) Ὁ ἀπὸ 27 Νοεμβρίου 1936 Νόμος περὶ κτηματολογίου, ἀπαιτεῖ τὴν περιγραφὴν τῶν κτημάτων, καὶ τὴν ἐγγραφὴν αὐτῶν εἰς δημοσίου βιβλία, ἐπὶ σκοπῶ τοῦ νὰ εὐκολύνῃ τοὺς πολίτας περὶ τὸν ἐπὶ

Τούτων γινομένων, δύναται νὰ ἐπιτεθῆ δικαίως καὶ ἐπεικῶς ὁ φόρος ἐφ' ἐκάστην τάξιν κτημάτων. Ἡ περιγραφὴ ἀπαιτεῖ ἐργασίαν πολυετῆ καὶ σύντονον πολλῶν γαιωμετρῶν, καὶ συνδρομὴν ἰσχυρὰν ἀπὸ μέρους τῶν τοπικῶν ἀρχῶν· ἢ ἐκτίμησις, ἐκτὸς τῶν δύο τούτων ὄρων, ὀφείλει νὰ γίνῃ ὄχι ἐπὶ τῆς προαγωγῆς καὶ τοῦ εἰσοδήματος ἐνὸς ἢ δύο ἐτῶν, διότι τὰ δύο ἔτη ἀσυνήθως γόνιμα ἢ ἄγονα, δύνανται ν' ἀπατήσωσι τοὺς ἐκτιμητάς· ἀλλὰ διὰ νὰ προσδιορισθῆ ἡ τιμὴ ἐκάστου, ὀφείλει νὰ γίνῃ ἢ ἐκτίμησις ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ τοῦλάχιστον ἐτησίων εἰσοδημάτων. εἶναι δὲ δύσκολον νὰ εὐρίσκωνται βεβαιωμένα τὰ εἰσοδήματα ταῦτα ἐντὸς τῶν καταστίχων τῶν ἐνοικιαστῶν, εἰ ὅποιοι μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς αὐστηροὺς λογιστικὸς κανόνας, ἔχουσι πρὸς τούτοις συμφέρον νὰ ὑποκρύπτωσι τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῶν εἰσπράξεων, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ καταβιάσωσι τὴν τιμὴν τῶν προσόδων κατὰ τὸ ἐλευσόμενον ἔτος.

Ἡ μεταβολὴ τοῦ φορολογικοῦ συστήματος οὔσα λοιπὸν ἀδύνατος πρὸς τὸ παρὸν, καὶ ἐὰν βεβαιωθῆ ὅτι ἦναι ἐπωφελῆς καὶ ὅτι δύναται νὰ περαιωθῆ χωρὶς κλονισμοὺς, ἢ προσοχῆ τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ στραφῆ εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ τρόπου τῆς εἰσπράξεως· διότι ἐπ' αὐτοῦ νομί-

ὑποθήκη δανεισμόν. Ὁ πιστωτικὸς οὗτος Νόμος ἐκ τῶν δύο ἀπαιτουμένων, πρὸς σύστασιν τοῦ χωρογραφικοῦ φόρου εἰσάγει τὴν περιγραφὴν. Μέχρι τοῦδε ἔμεινε μὲν ἀνεκτέλεστος, ἀλλ' ἐάν ποτε ἐκτελεσθῆ, ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις ν' ἀπαιτήσῃ καὶ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἄλλου στοιχείου, τὴν ἐκτίμησιν τῶν γαιῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ ὑπολογίσῃ τὰ ὠφελήματα καὶ τὰς βλάβας προσγενητόμενα ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ φορολογικοῦ συστήματος.

ζομεν ὅτι ἡ μεταρρύθμισις εἶναι κατεπείγουσα καὶ εὐκα-
τώρθωτος. Ἀλλὰ τὴν περὶ τούτου γνώμην μας θέλομεν
ἐκθέσει, ὅταν ἰδίως ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν μέσων τῆς εἰς-
πράξεως.

Πρὸς τὸ παρὸν ἃς ἐξετάσωμεν τὸν ἀπὸ 14—26 Ἰαν-
νουαρίου 1841 Νόμον, πρὸς τὰς περὶ ἀμέσων ἐράνων δια-
τάξεις τοῦ *Δημοτικοῦ Νόμου*.

Τὸ 29 ἄρθρον περιέχει ἀρχὴν τινα ἀπόλυτον, τὴν ὁ-
ποίαν τὸ 7 τοῦ φορολογικοῦ Διατάγματος ἀναπτύσ-
σει καὶ σαφηνίζει. (α) Ἀλλ' ἡ ἀρχὴ ὑπάγεται εἰς ἐ-
ξαιρέσεις τινὰς ὑπὲρ τινῶν πραγμάτων καὶ ὑπὲρ τινῶν ἀ-
τόμων, πρὸς ὄφελος τοῦ δήμου.

1. Τὰ Μοναστήρια τῶν ὁποίων αἱ πρόσοδοι δὲν ἐξαρ-
κοῦσι πρὸς συντήρησιν των· διότι ὁ δῆμος δὲν ὑποχρεοῦται
μὲν νὰ συντηρήσῃ αὐτά· ὀφείλει δὲ νὰ τὰ εὐλαβῆται,
καὶ νὰ μὴ καταστρέφῃ τὴν ὑπαρξίν των διὰ τῆς φορολογίας.

(α) Ἄρθρ. 7. Ἐὰν μετὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ἐμμέσου φόρου ἀποδειχθῇ
ὅτι αἱ πρόσοδοι τοῦ δήμου δὲν θεραπεύουσι καὶ οὕτω τὰς ἀπαι-
τήτους ἀνάγκας αὐτοῦ, τότε ἀναλόγως τοῦ ἐλλείμματος, ἐπιβάλ-
λεται καὶ ἄμετος εἰσφορὰ ἐπὶ τῶν προϊόντων ὅλων τῶν ἐντὸς τοῦ
δήμου κειμένων κτημάτων, τῶν ὑπαγομένων εἰς τοὺς ἐγγείους δη-
μοσίους φόρους· ἀλλ' ἡ εἰσφορὰ αὕτη δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπερ-
βαίῃ τὸν ὅρον τῶν δύο τοῖς 010 ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, ἀφαιρου-
μένου ἐξ αὐτοῦ τοῦ δημοσίου καὶ ἐκκλησιαστικοῦ δεκάτου, καθὼς
καὶ τοῦ εἰς τὸ δημόσιον ἢ εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον ἀπο-
διδομένου ἐτησίου ἐνοικίου ἢ μισθώματος τῆς ἐπικαρπίας. Καθ'
ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐθνικὰ καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα, ὁ φόρος
οὗτος δίδεται ἀπὸ τοῦ καλλιεργητῆς. Τῆς ὑποχρέωσης ταύτης ἐ-
ξαιροῦνται τὰ μοναστήρια, τῶν ὁποίων αἱ πρόσοδοι δὲν ἐξαρ-
κοῦσιν εἰς τὰ πρὸς συντήρησιν των ἀναγκαῖα.

2. Ἡ δημοτικὴ περιουσία· διότι τὰ προϊόντα τῆς δημοτικῆς περιουσίας προορίζονται εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, εἰς τὸν ὁποῖον χρησιμεύουσι καὶ οἱ φόροι. Φορολογουμένων λοιπὸν τῶν προϊόντων, ὁ δῆμος ἐπιβαρύνεται μὲ ἔξοδα ἀνωφελεῖ εἰσπράξεως.

3. Ἡ περιουσία τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, εἰὰν τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν δὲν ἐξακοῦσιν εἰς τοὺς ἀγαθοεργοὺς σκοπούς των.

Τὰ καταστήματα ταῦτα εὐποιοῦσι πρὸ πάντων τοὺς κατοίκους τοῦ δήμου ἐντὸς τοῦ ὁποίου κεῖνται. Διὰ ταῦτα μήτε ἡ διοίκησις των εἶναι ξένη πρὸς τὸν δῆμον, μήτε ἡ χρηματικὴ των κατάστασις ἀδιάφορος. Τὸ ἄρθρον 50 § 16 προβλέπει τὴν περίστασιν καθ' ἣν ὁ δῆμος ἀναδέχεται εἰς βᾶρος τῆς δημοτικῆς περιουσίας, τὸ ἔλλειπον τῶν ἐξόδων τῶν καταστημάτων τούτων· ἐπομένως ὅταν τὰ εἰσοδήματά των εἶναι μικρὰ καὶ ἀνεπαρκῆ, λογικώτερον τὸ νὰ μὴ φορολογῶνται, παρὰ ν' ἀναπληροῦται ἡ ἔλλειψις· διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον προσθέτει πάλιν ὁ δῆμος τὰς δαπάνας τῆς εἰσπράξεως. (Δ. Ν. ἄρθρ. 30).

4. Τὰ κτήματα τοῦ Δημοσίου ὑπάγονται εἰς δημοτικὴν φορολογίαν; Ὅταν ἐπιστατῶνται μένουσιν ἀφορολόγητα διότι δὲν ὑπόκεινται μήτε εἰς τοὺς δημοσίους ἐγγεῖους φόρους· ἀλλ' ὅταν καλλιεργῶνται παρ' ἰδιωτῶν ἐπὶ ἀποδόσει 25. 010 εἰς τὸν δημόσιον, ὑπάγονται εἰς δημοτικὸν δεκατισμὸν καθὼ ὑποβαλλόμενα καὶ εἰς τὸ δημόσιον.

5. Δὲν ὑπόκεινται εἰς ἐράνους οἱ ἐφημέριοι καὶ δημόσιοι διδάσκαλοι, μήτε αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μήτε τὰ κτήματά των, (α)

(α) Ἴδε περὶ δημοτ. παιδείας Νόμον.

ἐάν διὰ τῆς ἐπιθέσεως ἤθελον ἐλαττωῦνται τὰ πρὸς συντήρησίν των ἀναγκαῖα. Οἱ ἐφημέριοι καὶ οἱ διδάσκαλοι εἶναι ὑπερέται τοῦ δήμου, καὶ ὁ δῆμος ὀφείλει νὰ φροντίζη περὶ τῆς διατηρήσεώς των, ἀντὶ νὰ ἐλαττώνη τὰ πρὸς τὴν ἕξιν χρήσιμα διὰ τῆς φορολογίας. Ὁ νόμος δὲν ἠθέλησε νὰ καθιερώσῃ προνόμιον ἀτομικόν, ἀλλὰ νὰ μὴν ἀφαιρέσῃ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀναγκάζεται νὰ δώσῃ διὰ τῆς ἄλλης.

Κατὰ τοὺς πλείονας δημοτικὸς Νόμους τῆς Γερμανίας, ἐξαιροῦνται τῆς δημοτικῆς φορολογίας οἱ στρατιωτικοί, δημόσιοι ὑπάλληλοι, χειρῶργοι, σύζυγοι τῶν μαιῶν κτλ. ἡ ἀτέλεια χορηγεῖται εἰς τοὺς μὲν, ἀπὸ προλήψεις κυβερνητικὰς ἀντικειμένας εἰς τὴν ἰσότητα, εἰς τοὺς δέ, ἐπὶ σκοπῶ ἐνθαρρύνσεως τῶν ἐλευθέρων τεχνῶν. Τοιαῦται ἀξιώσεις δημοτικῆς ἀτελείας, προτανθεῖται ἀπὸ μέρους ἐξισωματικῶν ἀπερρίφθησαν, διὰ τῆς ὑπ' ἀπ. 14, 531 ἐγκυκλίου τῆς Γραμματείας τῶν ἐσωτερικῶν.

Ἐὸ φορολογικὸν διάταγμα ἐπὶ τῶν ἀμέσων καὶ ἐμμέσων φόρων, ἀνώτατον ὄρον ἔθεσεν τὰ 2 010. Περιστὸν νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν τὰ αἷτια τῆς διατάξεως ταύτης. Ἐπὶ τῶν ἰδιοκτῆτων, ἐθνικῶν καλλιεργουμένων, μοναστηριακῶν καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου κτημάτων, ὁ δημοτικὸς φόρος ἐπιβάλλεται μὲν ἐπὶ τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα, πλὴν ἀφοῦ ἐκπεσθῇ ὁ γενικὸς φόρος, καὶ τὸ μίσθωμα τῆς ἐπικαρπίας ἐπιβαλλόμενον ἐπὶ τὰ ἐθνικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ καλλιεργούμενα κτήματα· διότι ὁ ἀναγκαιότατος φόρος εἶναι ὁ τῆς ἐπικρατείας, καὶ ἤθελε κολοβωθῇ ἐάν προηγουμένως εἰσπραττετο ὁ δημοτικὸς, πρὶν ἐκκαθαρισθῇ τοῦ δημοσίου τὸ δέκατον.

Ἐὸ ἄρθρον 8 (α) τοῦ αὐτοῦ διατάγματος θεωρεῖ πιθανὴν

(α) Ἄρθ. 8. Ὅπου οἱ δῆμοι δὲν κρίνουσι συμφέρον νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν

τὴν μὴ ἐπίθεσιν τῶν ἀμέσων φόρων· ἀλλ' οἱ τῶν ἀγρῶν ἰδιοκτῆται, μένοντες ἀφορολόγητοι, ὀφείλουσι τοῦλάχιστον νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς τὰ ἔξοδα τῆς ἀσφαλείας τῶν ἀγρῶν των, πληρῶνοντες κατὰ συνήθειαν, ἢ κατ' ἀναλογίαν τῶν ἀμέσων φόρων, καὶ μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Δ. Συμβουλίου τὰ τῆς ἀγροφυλακῆς ἔξοδα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΦΟΡΟΥ.

Ὁ Δημοτικὸς Νόμος, ἀπαιτῶν νὰ φορολογῶνται ὅλα τὰ ἐντὸς τοῦ δήμου εὐρισκόμενα πράγματα, δὲν ἐξαιρεῖ τὰ ζῶα καὶ τὰ φορολογικὰ Διατάγματα τῶν Δήμων, ῥητῶς τὰ κατατάττουσι μεταξὺ τῶν φορολογουμένων πραγμάτων. Ὁ ἐπὶ τῶν ζώων γενικὸς φόρος τοῦ Κράτους μέχρι τοῦ 1836, διηρεῖτο εἰς φόρον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ποιμενόντων ζώων, καὶ φόρον νομῆς, ἢ ἐνοικιάσεως τῶν ἐθνικῶν λειβαδίων. Διὰ τοῦ ἀπὸ 7—19 Αὐγούστου 1836 φορολογικοῦ Νόμου, ὁ ἐπὶ τῆς νομῆς φόρος κατηργήθη, καὶ τὰ ζῶα δὲν ὑπόκεινται πλέον, παρὰ εἰς τὸν ἐπὶ κεφαλῆς μοναδικὸν φόρον, ἀδιαφόρως ἂν ποιμένωσιν εἰς δημοτικά, ἰδιόκτητα ἢ ἐθνικὰ λειβάδια.

Ὁ φόρος οὗτος εἰς μὲν τὸ Κράτος προάγει τὸ τέταρτον τῶν εἰσοδημάτων του· εἰς πολλοὺς δὲ ἀγροτικούς

ἐπὶ τῶν πριόντων τῆς γῆς εἰσφοράν, τὰ ἔξοδα τῆς ἀγροφυλακῆς πληροῦνται παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἀγρῶν καὶ φυτειῶν, διανεμόμενα μεταξὺ αὐτῶν, κατὰ τὴν ἐγχώριον συνήθειαν, ἢ μὴ ὑπαρχούσης τοιαύτης, ἀναλόγως τῶν ἀμέσων δημοσίων φόρων· καὶ εἰς τὴν πρώτην δὲ καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν κατὰ προηγουμένην ἀπόφασιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου.

δήμους εἰσφέρει τὰς κυριωτέρας τῶν προσόδους. Ἡ ἐπίθεσις τοῦ εἶναι ἀνίσος κατὰ πολλοὺς λόγους. Μεταβληθέντων τῶν ἐπὶ τῆς βοσκῆς καὶ ἐπὶ τῶν ζώων φόρων, εἰς ἓνα μοναδικὸν τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐπίσης φορολογοῦνται τὰ ζῶα βόσκοντα εἰς ἔθνικὰς ἢ εἰς ἰδιοκτῆτους νομάς. Ἐκ τούτου προκύπτει ἡ ἀνισότης, διότι οἱ ἰδιῶται καὶ οἱ δήμοι ἔχοντες ἰδιοκτῆτους νομάς, οὐδόλως ὠφελοῦνται ἀπὸ τὰς ἰδιοκτησίας τῶν, διότι φορολογοῦνται ὁμοιομόρφως μὲ τὸν ξένον ποιμένα τὸν εἰσάγοντα ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς τὰ ποιμνιά του, καὶ τοποθετοῦντα αὐτὰ εἰς ἔθνικὰ λειβάδια.

Ἄλλ' ἐὰν ἐπεβάλλετο καὶ διάφορον ποσὸν εἰς τὰ βόσκοντα εἰς ἔθνικὰ ἢ εἰς ἰδιόκτητα λειβάδια, ἡ ἀνισότης ὑφίσταται εἰς τὴν φύσιν τοῦ φόρου. Τὸ φορολογικὸν διάταγμα τῶν δήμων, ἐπιθέτει τριάκοντα λεπτὰ ἐφ' ἕκαστον τῶν μεγάλων ζώων βοῶν, ἵππων κτλ. Ἀλλὰ τινες ἵπποι ἀξίζουσιν ἑκατὸν δραχμὰς, ἄλλοι πεντακοσίας· ἐπὶ βοῶν ἐπίσης, οἱ μὲν δίδουσι κρέας ἑκατὸν πενήκοντα μέχρι 200 ὀκάδων, ἐνῶ ἄλλοι ἱσχυροὶ καὶ ἀσθενεῖς μόλις ζυγίζουσιν ἐξήκοντα. Ἐνταῦθα ἡ ἀνισότης τοῦ φόρου προκύπτει ἐξ αὐτῆς τῆς ἰσότητος τῆς ἐπιθέσεως.

Ἄλλο ἀτόπημα τοῦ φόρου τούτου εἶναι τὸ δυσεἰσπρακτόν. Οἱ ποιμένες σπανίως κατοικοῦσι μονίμως εἰς δῆμόν τινα, ἀλλὰ βιοῦντες νομαδικὸν καὶ σκηνίτην βίον, ἀναγκάζονται νὰ μεταβάλωσι διαμονήν, ζητοῦντες ἄλλην βοσκὴν αὐτόφυτον κατὰ τὸ θέρος καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα· ἐξ αἰτίας τούτου ὁ φορολόγος ἀναγκάζεται ν' ἀκολουθῇ εἰς μακρυνὰ καὶ ἔρημα μέρη τὸν φορολογούμενον.

Ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τοῦ φόρου τούτου, οὕω ἐργασίαι χρειάζονται. α. ἡ καταμέτρησις τῶν ζώων· ἀλλ' αὐτῇ γί-

νεται (ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν προλεχθέντων) εἰς τοὺς θρυμοὺς καὶ εἰς τὰ ὄρη, μακρὰν πάσης ἐπιβλέψεως διοικητικῆς. Εἰς τοποθεσίας ἀποκέντρους, ποικιλλομένας ἀπὸ μυρίας τῆς φύσεως ἀνισότητος, ὁ φορολογούμενος δύναται ν' ἀποκρύψῃ τὰ ποιμνιά του· ὁ δὲ ἐπὶ τῆς φορολογίας ἐπιστάτης δολιεύεται ἀκινδύνως τὴν κυβέρνησιν, μὴν ἔχων μάρτυρας τῆς δολιότητος παρὰ αὐτοὺς τοὺς φορολογουμένους, εὐρίσκοντας ὠφέλιαν εἰς τὸ νὰ σιωπῶσιν ἐκ συνειδησέως. Δευτέρα ἐργασία εἶναι ἡ τοποθέτησις τῶν ποιμνίων εἰς τὰ ἐθνικὰ λειβάδια. Πρὸ τοῦ 1836 ἐγένετο αὐτῇ ἐμμίσθως· κατὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν τοῦ φόρου ἀμίσθως ἐνεργεῖται. Ἄλλὰ κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, ἡ τοποθέτησις γεννᾷ μυρίας δυσκολίας, καὶ εὐκολύνει τὰς καταχρήσεις. Καθὼς ἐξεθέσαμεν πραγματευόμενοι περὶ δημοτικῆς περιουσίας, αἱ κοινότητες ἐπὶ Τουρκῶν ἐνέμοντο τῶν βοσκησίμων γαιῶν, ἐντὸς τῆς δημοτικῆς περιοχῆς περιλαμβανομένων· ἀφοῦ τὸ δικαίωμα τῆς κατακτήσεως συνετρίβη μαζῇ μετὰ τὰ δεσμά μας, αἱ κοινότητες ἀπήτησαν ν' ἀναγνωρισθῶσιν κτήτορες τῶν βοσκησίμων γαιῶν. Ὑπάρχουν ἐπίσης ἰδιῶται, ἰδιοκτῆται νομῶν· ἀλλὰ τὰ δικαιώματα ταῦτα εἶναι ἀπροσδιόριστα εἰσέτι, καὶ ἀχώριστος ἡ ἔκτασις τῶν ἰδιοκτησιῶν ἐκάστου. Ἡ διαίρεσις μῆτε ἐπεχειρισθῆ μέχρι τοῦδε, τὰ δὲ κτήματα τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν δήμων, σποράδην πολλάκις κείμενα μεταξὺ γεωργησίμου ἢ ἀγεωργήτου ἐθνικῆς γῆς, καθιστῶσι συγκεχυμένην τὴν ἰδιωτικὴν γῆν μετὰ τὴν ἐθνικὴν, καὶ δυσχώριστον.

Κατὰ τὴν τοποθέτησιν λοιπὸν διοικητικῶς γινομένην, παραπονοῦνται ἀδιακόπως αἱ κοινότητες καὶ οἱ ἐγκάτοικοι ἰδιῶται, ὅτι καταπατοῦνται αἱ ἰδιοκτησίαι των, καὶ ὅτι τὸ Δημόσιον ἐπὶ χρηματισμῶ, προκρίνει τὴν τοποθέτησιν ἄλλο-

δαπῶν ποιμνίων, παρὰ τὴν νομὴν τῶν ἐντοπίων.

Ἄλλ' ἐπειδὴ μάλιστα τοιαῦται συγκρούσεις ἀναφύονται, καὶ αἱ νομαὶ γίνονται συχνὰ περιμάχηται ἀπὸ τοὺς μακρόθεν πρὸ πάντων ἐρχομένους ποιμένας, ἔχοντας ἄφευκτον ἀνάγκην νὰ καταστήσωσι τὰ ποιμνιά των, ἢ τοποθέτησις ἀγοράζεται μὲ χρυσόν. Ἐκ τούτου ἀναφαίνεται ἄλλο ἀτόπημα τοῦ φόρου, ἢ εὐχέρεια τῆς δωροδοκίας ἢ ὁποία εἶναι ὁ ἀπεχθέστερος φόρος, διότι ἐπιβαρύνει τὸν φορολογούμενον χωρὶς ὄφελος τοῦ δημοσίου, ἐξαχρειῶνων ἐνταυτῶ τὸν φορολογούμενον καὶ τὸν φορολόγον.

Πρὸς ἐμπόδισιν τῶν ἐκ τῆς καταμετρήσεως καταχρήσεων τῶν ἐπιστατῶν τοῦ δημοσίου, εἰσῆχθη ἡ δημοπράτησις τοῦ φόρου, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε θέλομεν ἐκτιμῆσαι τὰς ἐκ τῆς τοποθετήσεως δυσκολίας καὶ δωροληψίας, θέλει ἐλαττώσει πιθανῶς ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἐπὶ τῶν βοσκησίμων γαιῶν διαφόρων δικαιωμάτων, καὶ ἡ ὁρθότησις τῶν περιφερειῶν· ἀλλ' ἡ ὀλοτελής ἐξάλειψις τῶν ἀτοπημάτων εἶναι ἀδύνατος, διότι εἶναι ἔμφυτα τοῦ φόρου ἐλαττώματα.

Ἐξ αἰτίας τῶν ἀτοπημάτων τούτων, δὲν πρέπει ν' ἀρῆσωμεν ἀφορολόγητα τὰ ποιμνία· διότι τὸ φορολογικὸν σύστημα τότε πλησιάζει εἰς τὴν ἐντέλειαν, ὅταν διανέμη ἐπίσης τὰ βάρη τῆς φορολογίας εἰς ὅλα τὰ ἀντικείμενα τῆς ἰδιωτικῆς περιουσίας, καὶ δὲν ἐπιβαρύνει ἓν μόνον πρᾶγμα, ἀφῆνον ἐλεύθερα τὰ ἐπίλοιπα. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ κτηνοτροφία ἀναπτυσσομένη καθ' ἡμέραν, ἀποτελεῖ τὴν σημαντικωτέραν βιομηχανίαν, καὶ τοσούτω μᾶλλον εὐδοκιμεῖ, καθόσον ἡ γεωργία βραδέως προσδεύει. Πρὸς τούτοις ἡ ποιμαντικὴ ἀντιστοιχοῦσα εἰς τὰς ἕξεις νομαδικῶν τινῶν φυλῶν εὐρισκομένων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, δὲν δύναται νὰ ἐλαττωθῇ, παρὰ καθόσον αὐταὶ ἀναλάβωσι βίον μόνιμον, προσηλού-

μεναι εἰς τὴν γῆν διὰ τῆς γεωργίας, ἠθοποιούσης τοὺς ἀνθρώπους, καὶ συνδεούσης αὐτοὺς μὲ τὴν Πατρίδα. Εἶναι λοιπὸν δίκαιον ἢ κτηνοτροφία νὰ συμμερίζεται τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν φόρων ἀνιλεῶς πιπτόντων ἐπὶ τὴν γεωργίαν.

Τὸ φορολογικὸν Διάταγμα τὸ ὁποῖον ἐρμηνεύομεν ἐπιβάλλει (α) ὡς ἀνώτατον ὄρον τριάκοντα λεπτὰ ἐπὶ τὰ μεγάλα ζῶα καὶ ἑπτὰ ἐπὶ τὰ μικρὰ, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ εἰσοδήματός των. Δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη ν' ἀνήκωσι τὰ ποίμνια εἰς τὸν δῆμον, ἀλλ' ἀρκεῖ μόνον νὰ βόσκωσιν ἐντὸς τῆς περιφερείας του. Κατὰ τὸ ἄρθρον 8 (β) ὁσάκις τὰ ποίμνια ταῦτα μεταφέρονται ἀπὸ χειμερινὰς εἰς θερινὰς τροφὰς φορολογοῦνται κατὰ τὸ ἥμισυ παρ' ἑκατέρου τῶν δήμων τῶν παρεχόντων τὰς Νομάς. Οὐδέποτε ὁμως εἰσπράττεται φόρος παρὰ τῶν δήμων, διὰ τῆς περιφερείας τῶν ὁποίων διαβαίνουσι τὰ ποίμνια καὶ ἐντὸς τῆς ὁποίας διαμένουσι προσωρινῶς. Αἱ ἐξαιρέσεις τοῦ

(α) Ἄρθ. Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρ. 7 ἐπιβαλλομένη εἰσφορά ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ δήμου βόσκοντα ποίμνια κατὰ τοὺς ἐξῆς ὄρους.

α. Ἐφ' ἑκάστου τῶν μεγάλων ζῶων, οἷον βοῶν ἵππων κτλ. μέχρι 30 λεπτῶν. β'. Ἐπὶ τῶν μικρῶν, οἷον προβάτων, αἰγῶν κτλ. μέχρις ἑπτὰ λεπτῶν.

Ἐξαιροῦνται τὰ ἐργατικὰ ζῶα παντός εἶδους, τὰ θηλάζοντα νεογνά, καὶ οἱ μέχρι τριετοῦς ἡλικίας μόσχοι καὶ πῶλοι.

γ'. Ἐπὶ τῶν μελισσίων μέχρι πέντε λεπτῶν.

(β) Ἄρθρ. 8. Ὅσάκις μεταφέρονται τὰ ποίμνια ἐξ ἐνὸς εἰς ἄλλον δῆμον πρὸς νομὴν, ὃ εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον προσδιορισθεὶς ἀνώτατος ὄρος, διανέμεται ἐξ ἡμισείας εἰς τὰ θερινὰ καὶ χειμερινὰ λειβάδια. Τοῦτο δὲ τὸ ἥμισυ ἀποδιαιρεῖται ἀναλόγως μεταξὺ τῶν δήμων τῶν παραχωρούντων εἰς ποίμνιον τι, πρὸς σταθερὴν σάθμευσιν τοῦ αὐτοῦ εἶδους νομῆς, δηλαδὴ χειμεριῆν ἢ θερινήν.

διατάγματος ὡς πρὸς τὰ ἐργατικά καὶ τὰ νεογέννητα ζῶα εἶναι εὐληπτος. Ὁ Νόμος δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιβαρύνῃ τὰ ὄργανα τῆς ἐργασίας, μήτε ἐκεῖνα τὰ ζῶα τὰ ὅποια ἐκ τῆς ἡλικίας των ὄχι μόνον δὲν ὠφελοῦσι τὸν ἰδιοκτήτην, ἀλλὰ γίνονται πάροχα ἐξόδων εἰς αὐτόν.

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ.

Μετὰ τὸν ἐπὶ τῶν ζῶων φόρον, ἄλλος δασμὸς δημοτικός ἐπιβάλλεται ἐπὶ τὰ μελίσσια πρὸς ὄφελος τοῦ δήμου, ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται αἱ κυψέλαι τῶν μελισσῶν.

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΩΝ ὩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ.

Τὸ Κράτος ἀφοῦ ἐφορολόγησε τὰς κτήσεις, δὲν ἠθέλησε ν' ἀφήσῃ ἐλεύθερον βάρους τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν διότι τοῦτο ἀντέκειτο εἰς τὴν ἐξ ἴσου διανομὴν τῶν φόρων εἰς ὅλους τοὺς πολίτας. Ἐπομένως διὰ τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδεύματων εἰσπράττει ἢ ζητεῖ νὰ εἰσπράξῃ 5 010 ἐπὶ τοῦ ὑπολογιζομένου κέρδους ἐκάστου ἐπιτηδεύματος, ἀφαιρουμένου τοῦ ἐνοικίου τοῦ ἐργαστηρίου, τὸ ὁποῖον κατ' ἄλλον τρόπον φορολογεῖται, καὶ νὰ καταστήσῃ οὕτω τὸ Κράτος κοινῶν τῶν κερδῶν πηγαζόντων ἀπὸ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν. Ἄλλ' ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ τοῦ κέρδους τὸ ὁποῖον πιθανῶς δύναται νὰ δώσῃ τὸ ἐπιτήδευμα, καὶ τοῦ βεβαίου κέρδους τὸ ὁποῖον ἕκαστος βιομήχανος ἀληθῶς πορίζεται. Πολλάκις λοιπὸν ὁ φόρος ἀφαιρεῖ ὅ,τι ἐδύνατο νὰ κερδίσῃ καὶ δὲν ἐκέρδισεν ὁ βιομήχανος. Πρὸς ἀποφυγὴν τοιαύτης ἀτοπίας πρέπει νὰ ἔχῃ τις ἀκριβῆ πληροφορίαν τῶν κερδῶν ἐκά-

ετου. Ἄλλ' εἶναι ἀδύνατον νὰ πιστεύσῃ τις τὰς αὐθραμύτους ὁμολογίας τῶν βιομηχάνων, τῶν μὲν ἔχόντων συμφέρον νὰ ὑποκρύψωσι τὰ κέρδη των· τῶν δὲ, νὰ ὁμολογήσωσιν ὑπέρογκα κέρδη, διὰ νὰ ἐφελκύσωσι τὴν δημόσιον πίστιν φεύγουσαν αὐτούς. Ἐπίσης δύσκολον, ἢ καὶ δυσκολώτερον ἀπάντων εἶναι τὸ νὰ γνωρίσῃ αὐτὸ τὸ ἴδιον κράτος τὴν περιουσίαν ἐκάστου, καὶ νὰ παραβιάσῃ τὰ μυστήρια τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς, διὰ τυραννικῆς τινος ἐξετάσεως, ἣ ὁποία θέλει ὑποβάλλει εἰς ἀναγκαστικὴν δημοσιότητα τὴν ἰδίαν περιουσίαν, πολλάκις θεμελιουμένην εἰς τεχνητὰς βάσεις, καὶ φεύγουσαν τὴν δάδα τῆς δημοσιότητος.

Ὁ νόμος φοβούμενος ἐπίσης νὰ περιπέσῃ εἰς τὰς δύο ταύτας ἀτοπίας, παρέλαβε τὰς δημοτικὰς ἀρχάς, πρῶτον μὲν ὡς ὄργανα, ἤδη δὲ ὡς βοηθοὺς εἰσπράξεως, καὶ τὰς κατέστησε κοινωνοὺς 17 010 τοῦ κατὰ δῆμον συναχθησομένου ὀλικοῦ ποσοῦ (ἀρθ. 22 τοῦ περὶ ἐπιτηδευμάτων Νόμου).

Ἴδού εἰς τί συνίσταται τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν ἡ σύμπραξις. Ὁ οἰκονομικὸς ἐπίτροπος, ὁ διοικητὴς μετὰ τριῶν ἢ ἕξ ἐμπόρων, ἐκλεγομένων ἀπὸ τοὺς βιομηχάνους καὶ ἐμπόρους, ἐκτιμῶντες ἐκάστου τὰ κέρδη, καὶ διαιροῦντες κατὰ χειροτεχνίας καὶ ἐπιτηδεύματα, θέλουσιν κατατάξαι αὐτοὺς εἰς πέντε φορολογικὰς κλάσεις. Ἡ ἐργασία αὕτη καταγραφεῖσα εἰς πῖνακά τινα, κοινοποιεῖται εἰς τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον παραλαμβάνον δύο ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων ἐκάστης χειροτεχνίας, ἢ ἐπιτηδεύματος προσθέτει ἢ ἀφαιρεῖ, τροποποιῶν τὸν κατάλογον κατὰ τὰς τοπικὰς γνώσεις του περὶ ἐκάστου βιομηχάνου.

Ὁ κατάλογος δημοσιευθεὶς διὰ τοιχοκολλήσεως ἐν τῷ δημαρχείῳ, ἐπιθεωρεῖται παρά τινος ἐπιτροπῆς, συνισταμένης ἐκ τοῦ διοικητοῦ, τοῦ εἰρηνοδίκου τῆς πρωτευούσης τῆς ἐ-

παρχίας, και τοῦ Δημάρχου, ἢ ὁποῖα ἀποφασίζει ἐάν ὁ κατάλογος συνετάχθη συμφώνως μέ τόν νόμον, και ἐάν τὰ παραβαλλόμενα παρὰ τῶν φορολογουμένων παράπονα ἦναι ἀληθῆ και δίκαια. Μετά τήν ἀπόφασιν τῆς ἐπιτροπῆς περὶ ὧν τούτων, ὁ διοικητής κηρύττει ἐκτελεστόν τόν κατάλογον, ὁ ὁποῖος ἐκθέτεται εἰς τὸ δημαρχεῖον, και ἀναγγέλλεται ἐπ' ἐκκλησίας ἢ τοιχοκόλλησις. Δώδεκα ἡμέρας μετά τήν ἀγγελίαν ταύτην, πᾶν δικαίωμα ἐνστάσεως τῶν φορολογουμένων παραγράφεται.

Ἐκδίδεται παρὰ τοῦ Δημάρχου, και ἐν ὀνόματί τοῦ ἡ ἄδεια τῆς ἐνεργείας τοῦ ἐπιτηδεύματος. Τὰ ἐξόδα τῆς εἰσπράξεως και τῆς καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων λογίζονται εἰς βάρος τοῦ διοικητικοῦ ταμείου. (α)

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ.

Ἄλλος φόρος σκοπεύων νὰ ἐπαφθῆ τοῦ εἰσοδήματος εἶναι ὁ ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν, κατασταθεῖς ἀντὶ τῶν ἐπιτοπίων φόρων, εἰσαχθέντων δυνάμει τοῦ ἀπὸ 4 Φεβρουρίου 1830 ψηφίσματος τοῦ Κυβερνήτου. Ὁ φόρος οὗτος, ὡς πρὸς τὸν οἰκοδεσπότην θεωρούμενος, εἶναι ἄμεσος φόρος, ἀλλὰ λογιζόμενος ὡς πρὸς τὸν μισθωτὴν τῆς οἰκίας εἶναι φόρος ἐπὶ τῆς καταναλώσεως· διότι ἡ κατοικία εἶναι μὲν ἡ βραδυτέρα τῶν καταναλώσεων, ἀλλ' οὐχ ἥττον εἶναι κατανάλωσις.

Ὁ φόρος αὐτὸς ἐπιβάλλεται εἰς τὰς οἰκίας, ἢ εἰς τὰ μέρη τῶν οἰκιῶν τὰ ἐνοικιαζόμενα ἢ χρησιμεύοντα μὲν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, ἀλλὰ πρὸς ἐργασίαν τινὰ βιομηχανικὴν· ἐπὶ τῶν μὲν εἰσπράττεται φόρος 7 010 ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος·

(α) Ἴδὲ περὶ ἐπιτηδεύματων ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1837 και τὸν μεταβάλλοντα αὐτὸν ἀπὸ 12 Μαΐου 1842.

ἐπὶ τῶν δὲ, ποσὸν ἀναλογοῦν εἰς τὴν τρέχουσαν τιμὴν τῶν ἐνοικίων. ὁ δῆμος λαμβάνει 5 010 ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ χρησιμεύσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς συντήρησιν δημοτικῶν σχολείων.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΤΗΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ.

Ὁ τρόπος τῆς εἰσπράξεως εἶναι ἄξιον σπουδῆς καὶ μελέτης ἀντικείμενον· ὑπάρχουν τρεῖς μέθοδοι εἰσπράξεως, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὀφείλομεν ν' ἀποδεχθῶμεν τὴν ἐπιεικεστέραν· ἡ ἐπιστασία, ἐπιστασία ἔμμισθος καὶ ἐνοικίας διὰ δημοπρασίας.

Ἐπιστασίαν ἢ ἀπλὴν ἐπιστασίαν ὀνομάζομεν, ὅταν εἰσπράττεται ὁ ἔμμεσος ἢ ἄμεσος φόρος, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν δημάρχων δι' ἐπιστατῶν μισθωμένων ἀπὸ τὸν δῆμον.

Ἐμμισθον ἐπιστασίαν καλοῦμεν τὴν συμφωνίαν με ἐπιστάτην τινα, ὑποχρεούμενον νὰ δίδῃ ἐτήσιον τίμημα· ἀλλ' ὅσάκις ἡ εἰσπραξὶς ὑπερβῇ τὸ τίμημα τοῦτο, καὶ τὸ χορηγηθὲν ποσὸν διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἐπιστασίας, τὸ ὑπερβάλλον διαμοιράζεται μεταξὺ τοῦ δήμου καὶ τοῦ ἐπιστάτου, κατὰ συμφωνηθεῖσαν τινα ἀναλογίαν.

Ἐνοικίας εἶναι, ἡ πώλησις τῶν προϊόντων τῆς φορολογίας ἐπὶ ῥητῷ τιμήματι χωρὶς ἐπιχορήγησιν ποσοῦ διὰ τὰ ἔξοδα τῆς εἰσπράξεως, καὶ χωρὶς μερισμὸν τῶν ὠφελημάτων.

Μεταξὺ τῶν τριῶν αὐτῶν μεθόδων, δὲν ἀμφιβάλλομεν θεωρητικῶς τοῦλάχιστον ν' ἀποδεχθῶμεν τὴν ἐπιστασίαν. Διὰ τῆς ἐπιστασίας, ὁ δῆμος εἰσπράττων μὲ τάξιν καὶ οἰκονομίαν τὰ εἰσοδήματά του, εὕρισκεται ἀπέναντι τῶν φο-

ρολογουμένων, τούς οποίους, ποτέ μὲν μεταχειριζόμενος αὐστηρῶς, ὅταν δεικνύωσι κακὴν πίστιν καὶ δυστροπίαν, ποτέ δὲ μὲ πατρικὴν ἐπιείκειαν, ὅταν καθυστερῶσι περὶ τὴν ἀπόδοσιν ἀπὸ ἔνδειαν καὶ πενίαν, δὲν καταπιέζει τούς φορολογουμένους, μήτε δίδει ἀφορμὴν εἰς γέννησιν δικῶν καὶ καταδιώξεων, αἱ ὁποῖαι ἐπιβαρύνουσαι τούς δημότας, δὲν πλουτίζουν ὑλικῶς τὸν δῆμον, καὶ ἀπέκδύουσι τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὴν ἀγάπην τῶν ἀρχομένων. Διὰ τῆς ἐπιστασίας, τὰ χρήματα τῶν φορολογουμένων, ἀμέσως μεταβαίνουν εἰς τὸ ταμεῖον, καὶ ὅλ' αἱ προσγινόμεναι αὐξήσεις καὶ ὠφέλεια εἰσπράττονται πρὸς ὄφελος τοῦ δήμου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μὴ ἀποκρυπτομένου οὐδενὸς κέρδους, οἱ πόροι τοῦ δήμου γίνονται γνωστοί, συνίσταται λογιστικὸν αὐστηρῶς ἀκριβές, καὶ ἡ οἰκονομία προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀληθῆ γνῶσιν τοῦ δημοτικοῦ πλούτου, καὶ τὴν ἀνάλογον ἐπίθεσιν τῶν φόρων.

Ὁ ἐνοικιαστὴς ἐκ τούναντίου, θεωρῶν τούς φορολογουμένους ὑπὸ μόνην τὴν ἔποψιν τῆς κερδοσκοπίας, καὶ σκληρονόμος ἀπὸ τὴν μικροτέραν ἀντίστασιν ἢ καθυστέρησιν, βασανίζει αὐτούς, ἢ ἐφευρίσκει μυρίους τρόπους, διὰ νὰ τούς ἀπατήσῃ καὶ νὰ κορέσῃ τὴν ἀπληστίαν του, εἰσπράττον πέραν τῶν νενομισμένων.

Ὁ ἐνοικιαστὴς τῶν προσόδων δὲν εἶναι μόνος, ἀλλὰ διορίζει ὑπομίσθους ἐπιστάτας, ἢ παραχωρεῖ εἰς ὑπενοικιαστὰς ἓν μέρος τῆς περιφερείας του· ἡ ἀνάγκη λοιπὸν τοῦ κέρδους αὐξάνει, καθόσον αὐξάνουσι καὶ τὰ μεσολαβοῦντα τῆς εἰσπράξεως ὄργανα, καὶ καθόσον κατακερματίζεται ἡ φορολογικὴ δικαιοδοσία. Ἐπὶ τῆς ἐνοικιάσεως κέρδος προκύπτει ἀπὸ ἐργασίαν τινα, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἄγονος αὐτῇ καθεαυτῇ, διότι χωρὶς ἐνὸς ὁποιοῦδήποτε συστήματος εἰσ-

πράξεως, δὲν δύναται ὁ φόρος νὰ μετατεθῆ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ φορολογουμένου εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Κράτους ἢ τοῦ δήμου· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐργασία αὕτη τιμᾶται ὑπερμέτρως, καὶ δὲν κερδαίνεται ὀβολὸς παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ τὸν ὀποῖον δὲν χάνει ὁ φορολογούμενος, ὁ δῆμος ἢ τὸ κράτος ὑπὲρ τοῦ ὀποίου γίνεται ἡ φορολογία, ἡ μέθοδος εἶναι ἀναντιρρήτως κακὴ.

Τὸ μέγα ἀτόπημα τῆς φορολογικῆς ταύτης μεθόδου προέρχεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ τρόπου τῆς ἐνοικιάσεως διὰ δημοπρασίας. Ὁ πλειστηριασμὸς τῶν δημοσίων προσόδων εἶναι ἡ θλιβεροτέρα κερδοσκοπία, ἀφ' ὅσας γίνονται ἐντὸς Κράτους, ὑποτρέφουσα ἕξεις καὶ ὄρμᾶς τῶν ὀποίων πᾶσα Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ καταπολεμᾷ τὴν ἀνάπτυξιν. Ἐνῶ τὸ ἐμπόριον εὐεργετεῖ τὰ ἔθνη, ἰσορροποῦν τὰς μεταξὺ ἔθνων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ αὐτοῦ Κράτους ἀνάγκας, καὶ ἀναπληρῶνον τὰς ἀμοιβαίας ἐλλείψεις· ἐνῶ ἡ βιομηχανία κατεργαζομένη τὰς πρώτας ὕλας, προσθέτει εἰς αὐτὰς ἀξίαν, διότι τὰς καθιστᾷ χρησίμους εἰς τὰς χρεῖας τῶν ἀνθρώπων, ἢ ἐπὶ τῶν προσόδων ἐπιχείρησις κερδοσκοπεῖ ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τῶν δημοσίων ὑποχρεώσεων. Οἱ ἐνοικιασταὶ ἀγοράζουσι παρὰ τῆς κυβερνήσεως τὸ δικαίωμα τοῦ φορολογεῖν, ἐναποτεθὲν εἰς αὐτὴν ὡς ὄργανον κοινωνικῆς εὐημερίας, καὶ ὄχι ὡς μέσον καταπίεσεως. Ἡ Κυβέρνησις παραχωροῦσα δικαίωμα ἀναπαλλοτρίωτον, ἐγκαθιστᾷ ἀντ' αὐτῆς ὄχι τὸν ἱκανότερον καὶ τὸν ἐπιεικέστερον περὶ τὸ φορολογεῖν· ἀλλὰ τὸν πλείονα διδόντα πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ὁ ὀποῖος καταριθμεῖ μεταξὺ τῶν στοιχείων τοῦ μέλλοντος κέρδους τὴν σκληρότητα περὶ τὸ φορολογεῖν. (α)

(α) Κατὰ τὰς ἐποχὰς τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν εἰς ἐπαρχίας

Οἱ πλειοδοτοῦντες εἰς τὰς πωλήσεις τῶν προσόδων δὲν εἶναι πολλοί· διότι πρὸς τοῦτο ὀφείλει τις νὰ ἔχη πίστιν (credit) ἢ περιουσίαν ἀνάλογον, καὶ περιοριζομένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλειοδοτούντων εἶναι εὐκολοὶ αἱ συνεννοήσεις, ἐπὶ σκοπῷ μειώσεως τῆς τιμῆς. Ἡ δημοπρασία τῶν δημοσίων προσόδων, γίνεται ποτὲ μὲν στάδιον τοιούτων συνεννοήσεων ἀπαγορευομένων παρὰ τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, καὶ ὑποχωρήσεων τῶν ἀσθενεστέρων ἐνοικιαστῶν ἀγοραζομένων ἀπὸ τοὺς ἰσχυροτέρους, ποτὲ δὲ ἐστὶα ἐξάψευον καὶ παθῶν, τὰ ὁποῖα ἐξατμιζόμενα διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἐχθρικῆς πλειοδοτήσεως, ἀναβιβάζουσι συχνὰ τὰς δημοσίους προσόδους εἰς τιμὴν ὑπέρογκον, ὑποβάλλοντα τοὺς ἐνοικιαστάς εἰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἀδυνατοῦντες νὰ ἐκπληρώσωσιν, ὑποκύπτουσι εἰς καταδιώξεις καταστρεπτικὰς, ἢ εἰς μέσα ἄτιμα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐξοφλήσεως τῶν χρεῶντων. Τὰ συμβεβηκότα ταῦτα καθημέραν ἐπαναλαμβάνονται καὶ καθιερῶνται διὰ τῆς παρουσίας τῶν δημοσίων λειτουργῶν, οἵτινες ἀνίσχυροι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, πρὸς ἀπαγόρευσιν, προσθέτουσι ἐνίοτε εἰς τὰ ἀτοπήματα ταῦτα διὰ τῆς ἀπειρίας, καὶ ἴσως ἐνίοτε διὰ τῆς ἐμμίσθου συμπράξεώς των.

Ὅταν τοιαῦτα ἀτοπήματα ἀσχημίζουσι τὸ σύστημα τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων μας, δὲν εἶναι δυνατὸν ἐπὶ τούτου τοῦλάχιστον νὰ γίνῃ τις μεταβολὴ καὶ νὰ συγγραφῆ τὸ ἀ-

τινας φατριαζομένας καὶ διχονοούσας, τὰ κόμματα πληστηριάζουσι μὲ ἐνθουσιασμόν τὰς δημοσίους προσόδους, διὰ νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν ἐξουσίαν τὴν ὁποῖαν ἡ φορολογία χορηγεῖ, πρὸς ἐπιτυχίαν εἰς τὰς δημοτικὰς ἀναλογάς. Τὴν φορολογικὴν κερδοσκοπίαν μεταχειρίζονται διὰ νὰ ἐκπορθήσωσι τὰς δημοτικὰς ἀρχάς, καὶ τὰς δημοτικὰς ἀρχάς διὰ νὰ κερδοσκοπήσωσιν ἐπὶ ἄλλων πραγμάτων.

ποινές τῆς ἀποδεκατώσεως μὲ ἐπιεικεστέραν μέθοδον εἰσπράξεως;

Ὁ Μοντεσκιού λέγει (α) ὅτι ὁσάκις εἰσαχθῆ νέος φόρος εἶναι ὠφελιμώτερον νὰ δίδεται εἰς ἐνοίκιον· διότι οἱ ἐνοικιασταὶ κινούμενοι ἀπὸ τὴν ἐλπίδα τοῦ κέρδους, ἐφευρίσκουσι μέσα εἰσπράξεως, τὰ ὅποια ὁ ἐπιστάτης δὲν δύναται εὐκόλως νὰ ἐπινοήσῃ· μετὰ τὴν πρώτην δὲ ἐπίθεσιν ἤμπορεῖ ὁ φόρος νὰ ἀνατεθῆ εἰς ἐπιστάτας. Ὁ Σαίι (β) ἀποκρούει τὴν γνώμην ταύτην, ὡς ἀξίαν δημοβόρων ἀρχόντων. Παρ' ἡμῶν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς συστάσεως τακτικοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος, ἐπεστάτου τοῦς φόρους διὰ νὰ δημοπρατηθῶσιν ὕστερον ἐν γνώσει, καὶ νὰ προσδιορισθῆ καταλλήλως ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῆς δημοπρατήσεως.

Ἄλλ' εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἡ πολυετής τῶν φόρων ἐνοικίασις, ἐχορήγησεν ἤδη εἰς τὴν κυβέρνησιν πληροφορίας ἀκριβεῖς περὶ ἐκάστης ἐπαρχίας καὶ περὶ ἐκάστου δήμου τοῦ Κράτους· ἐπομένως ἐὰν ἡ ἐπιστασία εἰσαχθῆ, ἐπειδὴ τὸ δυσκολώτερον ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ συστήματος τούτου, εἶναι ἡ ἐμπόδισις τῶν καταχρήσεων τῶν ἐπιστατῶν, αἱ κεντρικαὶ ἀρχαὶ ἤμποροῦσιν εὐκολώτερον, νὰ καταστέλωσιν αὐτάς καὶ νὰ τὰς τιμωρῶσιν, ὀρμώμενα ἀπὸ πολυετεῖς πληροφορίας, αἱ ὅποιαὶ κατέστησαν γνωστὴν τὴν φορολογικὴν κατάστασιν τῶν ἐπαρχιῶν, κατὰ τὰ γόνιμα, ἄγονα ἢ μέτρια ἔτη.

Δὲν νομίζω δὲ ἀδύνατον νὰ εἰσαχθῆ μεταρρύθμισις τις γενικωτέρα ὡς πρὸς τὴν εἰσπραξιν ἐπὶ τὸ Γαλλικώτερον.

(α) *Esprit des lois.*

(β) *Cours complet d'économie pratique tome 6 p. 91 ed. de Paris.*

Εἰς τὴν Γαλλίαν, ὁ ἔγγειος φόρος προσδιοριζόμενος πρῶτον, ὡς πρὸς τὸ ποσόν του, διανέμεται παρὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας μεταξὺ τῶν Νομῶν· ἀπὸ τὰ νομαρχιακὰ συμβούλια μεταξὺ τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ ἀπὸ τὰ ἐπαρχιακὰ μεταξὺ τῶν δήμων. Ἡ δ' ἐπίθεσις ἐπὶ τοὺς φορολογουμένους γίνεται, ἀπὸ τὸν ὑπάλληλον ἐπὶ τῶν ἀμέσων φόρων, ἀφοῦ ἤδη τὸ κτῆμα ἐκάστου περιεγράφη ἀπὸ τοὺς γαιωμέτρας καὶ ἐξετιμήθη ἀπὸ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον.

Δὲν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ὄργανα φορολογικὰ ἐπίσης ἐπιτήδεια, τὰ ὁποῖα ἀποστεροῦνται τῆς κυριωτέρας τῶν λειτουργίας;

Ἐν ὅσῳ χηρεύομεν τακτικωτέρας νομοθετικῆς ἐξουσίας τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας δύναται νὰ προσδιορίζη τὸ ποσόν, καὶ νὰ διανέμη αὐτὸ μεταξὺ τῶν ἐπαρχιῶν· τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια μεταξὺ τῶν δήμων· ὁ δήμαρχος δὲ μετὰ οἰκονομικοῦ τινος ὑπαλλήλου, νὰ συλλέγη τὸ δέκακατον κατ' ἀναλογίαν τοῦ ποσοῦ, τοῦ διανεμηθέντος εἰς ἕκαστον δήμον. Ἐνταῦθα ἄλλη δυσκολία ἀναφύεται· ἡ κυβέρνησις εἰσπράττουσα τὸν φόρον εἰς καρπούς, πρέπει νὰ γίνῃ ἔμπορος, καὶ νὰ πορισθῇ χρήματα ἐκ τῆς φορολογίας τῶν δεκατισθέντων προϊόντων. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ εἰσπραξις νὰ γίνεται εἰς χρήματα; Ἐπὶ τοῦ συστήματος τῶν ἐνοικιάσεων, ὁ ἐνοικιαστὴς γινόμενος αὐτὸς πρῶτος κάτοχος τῶν καρπῶν, πωλεῖ καὶ πρῶτος, καὶ δὲν ἀφήνει καιρὸν εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν, νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῶν πρώτων πωλήσεων· ἀλλ' ὅταν λείψῃ ὁ πλεόν ἐπικίνδυνος συναγωνιστῆς, ὁ φορολογούμενος ἠμπορεῖ εὐκόλως, νὰ πορισθῇ ὀλίγα τινα χρήματα ἐκ τῆς εἰσπράξεως τῶν καρπῶν, διὰ ν' ἀποτίσῃ τὸν φόρον του.

Τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι δύσκολον ἴσως νὰ ἐπιβληθῇ

ἐπὶ τῆς φορολογίας ὅλων τῶν προϊόντων. Τῶν δημητριακῶν ὅμως καρπῶν, ἡ φορολογία εἶναι ἀθρόα· ἐπομένως εὐκολώτερον, δύνανται νὰ ἐπιστατηθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἐμμέσους φόρους, οἱ ὅποιοι δὲν περιορίζονται ἐντὸς μικροῦ διαστήματος χρόνου, ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Τοιοῦτον φορολογικὸν σύστημα χρησιμεῖον ὡς μετάβασις εἰς ἄλλο κανονικώτερον, θέλει μετριάσει ἴσως τὰ ἀτοπήματα τοῦ δεκατισμοῦ, ἀναλογουμένων τῶν φόρων κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς γονιμότητος καὶ τῆς καλλιεργείας τοῦ δήμου ἢ τῆς ἐπαρχίας, καὶ καταργουμένου τοῦ μεσοτείχου μεταξὺ φορολογουμένων καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἐκποιούσα διὰ τῆς ἐνοικιάσεως τὸ δικαίωμα τοῦ ἀμέσως φορολογεῖν, συνεκποιεῖ καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ φέρεται συμπαθῶς καὶ ἐπεικῶς πρὸς τοὺς φορολογουμένους, ὅταν ἡ ἐπιείκεια ᾖναι ἀνάγκη Κυβερνητική.

Ἐξετάζοντες τὰς ἐκτεθείσας ἀρχὰς ὡς πρὸς τοὺς δημοτικούς φόρους, ἀπαντῶμεν τὴν ἀπὸ 3 Ἰαννουαρίου 1842 ἐγκύκλιον τῆς Γραμματείας τῶν ἐσωτερικῶν, διατάττουσαν τὰς δημοτικάς ἀρχὰς νὰ ἐνοικιάζωσι τὰς ἐμμέσους καὶ ἀμέσους δημοτικούς φόρους. Νομίζομεν ὅτι ἀνάγκη διακρίσεως. Οἱ ἄμεσοι φόροι εὐκόλως δύνανται νὰ ἐπιστατηθῶσι, διότι ἡ φορολογικὴ ἐργασία περιορίζεται εἰς μικρὸν χρόνον διάστημα· ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ γνωρίζει ὡς ἔγγιστα ἐκάστου τὴν ποσότητα τῶν προϊόντων, καὶ ἐν ἀμφιβολίᾳ προστρέχει εἰς τοῦ ἐνοικιαστοῦ ἢ τοῦ δημοσίου ἐπιστάτου τὰ κατάστιχα, ἐξάγουσα ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς τὸ ἀληθὲς ποσὸν τῶν δημοτικῶν φόρων. Ἡ εἴσπραξις ἐκ τούναντίου, τῶν ἐμμέσων φόρων, ἐπεκτεινομένη καθ' ὅλον τὸ ἔτος, δυσκολώτερον νὰ ἐπιστατηθῇ. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἐλληνικῶν δήμων μὴ δυνάμενοι νὰ χορηγῶσιν εἰς ἐπιστά-

τας, παρὰ μικρὰν ἀντιμισθίαν, δὲν ἐλπίζουσιν ἐξ αὐτῶν ζῆλον καὶ δραστηριότητα περὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν χρεῶν των· τὸ δὲ λαθρεμπόριον παρεisdύει ἀνεμποδίστως, εὐρίσκον ἀνοικτὰς τὰς θύρας. (α)

Ἡ εἰσπραξις τῶν ἀμέσων φόρων, ἐξελέγχεται ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως τοῦ δεκατισμοῦ τοῦ δημοσίου· ἀλλὰ μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν δὲν ἐξετάζεται καὶ ἡ ἔμμεσος φορολογία, μὴ ὑπάρχοντος ὄρου παραθέσεως, καθὼς ἐπὶ τῶν ἀμέσων.

Ἡ ἐνοικίασις καθιστῶσα τὰς δημοτικὰς προσόδους μοιμωτέρας, ἀπαλλάττει τοὺς προϋπολογισμοὺς ἀπὸ τὰς ἀνισοροπίας γεννωμένας συνήθως ἐκ τῆς ἐλλείψεως περὶ τὰς εἰσπράξεις ἀντὶ τῶν προϋπολογισθέντων περισσευμάτων.

(α) Ἡ εἰσπραξις τῶν ἐν Γαλλίᾳ δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν φόρων συνδέεται, τὸ πλεῖστον, μὲ τῶν δημοσίων. Ἐπὶ τῶν ἐμμέσων, ἐκτὸς τῶν τριῶν μεθόδων τῆς εἰσπράξεως, ὁ δῆμος δύναται νὰ συνομολογήσῃ συμφωνίαν μὲ τὴν Διεύθυνσιν τῶν ἐμμέσων φόρων, διὰ τῆς ὁποίας, οἱ συνήθεις εἰσπράκτορες τῶν γενικῶν φόρων, λαμβάνοντες τὰ δημοτικὰ τέλη μαζὴ μὲ τὰ δημόσια, τὰ ἐναποθέτουσιν εἰς τὸν δημοτικὸν ταμεῖον· καὶ τοῦτο ὀνομάζεται *abonnement avec la regie des contributions indirectes*.

Οἱ συνήθεις ἄμεσοι δημοτικοὶ φόροι ψηφιζόμενοι παρὰ τοῦ ἐνιουσίου φορολογικοῦ Νόμου εἰσπράττονται παρὰ τῶν Ὁργάνων τῆς συνήθους φορολογίας, καὶ ἀποδίδονται εἰς τοὺς δήμους. Πρὸς τούτοις ὁ αὐτὸς φορολογικὸς νόμος διατάττει τὰ νομαρχιακὰ Συμβούλια νὰ ψηφίσωσιν ἐτησίως πρόσθετον τινα φορολογίαν, δι' ἐπαρχιακὰς καὶ δημοτικὰς δαπάνας. Πάντες οὗτοι οἱ φόροι ὀνομάζονται *centimes additionels*. Ἐκτὸς τούτων, οἱ δῆμοι ἔχουσι δικαίωμα νὰ φορολογῶσι τοὺς δημότας, διὰ τὰ ἐξοδα τῆς ἀγροφυλακῆς, ὁδοποιίας κτλ. Παρ' ἡμῖν μεταξὺ τῶν δημοτικῶν φόρων, μόνος ὁ τῶν ἐπιτηθευμάτων καὶ οἰκοδομῶν ψηφίζεται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ λόγος αὐτὸς ἐφαρμόζεται μὲν καὶ ἐπὶ τῶν δύο φόρων· ἀλλ' εὐκολώτερον νομίζομεν τὸ νὰ προϋπολογισθῇ ἀκριβῶς τὸ εἰσπραχθησόμενον ποσὸν ἐκ τῶν ἀμέσων παρὰ ἐκ τῶν ἐμμέσων φόρων.

Ἡ ἐνοικίασις τῶν δημοτικῶν ἀμέσων φόρων, χωριζομένη ἀπὸ τοὺς γενικοὺς τοῦ Κράτους, εἶναι ἀδύνατος καὶ ἐκ τῆς μικρότητός των. Θεωροῦμεν πρὸς τούτοις ὡς ἀντίφασιν τὸ νὰ θέτῃ ἡ ἐγκύκλιος ὡς γενικὸν κανόνα τὴν ἐνοικίασιν, ἐνῶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος οἱ γενικοὶ φορολογικοὶ νόμοι ἐπροσπάθησαν νὰ ἐπεκτείνωσι τὴν ἐπιστάσιαν, εἰς εἶδη μέχρι τοῦδε ἐνοικιαζόμενα.

Ἡ αὐτὴ ἐγκύκλιος κηρύττει ὑποχρεωτικοὺς τοὺς τύπους τῶν δημοπρασιῶν τοῦ Κράτους εἰς τὰς ἐνοικιάσεις τῶν δημοτικῶν προσόδων. Εἶναι τολμηρὸν νομίζομεν τὸ νὰ μεταφέρωνται δι' ἐγκυκλίου διατάξεις νομοθετικαί, ἀπὸ ἐν εἰς ἄλλο ἀντικείμενον· ἀλλὰ καὶ χωρὶς τούτου, οἱ ὅρισμοὶ τοῦ περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς Νόμου, εἶναι οἱ πλεῖστοι ἀνεφάρμοστοι ἐπὶ τῶν δήμων, καὶ ἀνάγονται ἰδίως εἰς τὴν ἐνοικίασιν τῶν ἀμέσων φόρων· οὐδεὶς δὲ λόγος γίνεται περὶ τῶν ἐμμέσων. Τὸ σπουδαῖον τοῦτο κεφάλαιον ἀκανόνιστον ἀκόμη, χρήζει ἰδιαίτερας προσοχῆς τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, καὶ τῆς διοικητικῆς προνοίας τῆς ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν Γραμματείας. Ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῇ κανονισμὸς προσδιορίζων· α. τὴν ἐποχὴν τῆς μισθώσεως· β. τὴν ἐνοικίασιν διὰ δημοπρασίας, καὶ ποίου εἴδους δημοπρασίας· γ. τὴν προηγουμένην κοινοποίησιν τῆς ἡμέρας, ὥρας καὶ τοῦ τόπου τῆς δημοπρασίας. δ. τὴν δημοσιότητα τῆς δημοπρατήσεως. ε. διὰ ποίων μέσων προλαμβάνονται αἱ μεταξὺ τῶν ἐνοικιαστῶν δόλιαι συνεννοήσεις. ς. ποῖοι δεκτοὶ εἰς τὰς ἐνοικιάσεις. ζ. ποῖοι οἱ ἀρμόδιοι νὰ φραντίσωσι

περὶ τὴν δημοπράτησιν. ἡ. Πρακτικὰ καὶ ὁ τρόπος τῆς συντάξεως. Θ'. κατὰ ποίας ἐποχὰς καὶ καθ' ὅποσας δόσεις τὸ μίσθωμα ἀποδίδεται. ι. Πότε ἐπιτρέπεται ἀναπλειστηριασμός. ιά. Διὰ ποίου τρόπου ἐμποδίζεται ἢ ἀπὸ μέρους τοῦ ἐνοικιαστοῦ ἀπόκρυψις τῶν εἰσοδημάτων. Τὴν ἔλλειψιν τοῦ κανονισμοῦ τούτου κεραλαιωδῶς θέλομεν ἀναπληρώσει.

Α'. Τρεῖς μῆνας τουλάχιστον πρὸ τῆς λήξεως τῆς ὑπαρχούσης ἐνοικιάσεως πρέπει νὰ γίνεται ἡ τῆς ἐρχομένης περιόδου μίσθωσις, ἀμφισβητήσεις περὶ αὐτὴν ἢμποροῦν ν' ἀναφυῶσιν, διότι ἡ ἐνοικίασις δύναται ν' ἀκυρωθῆ. Διὰ τοῦτο τρίμηνον τουλάχιστον διάστημα, εἶναι ἀναγκαῖον, διὰ ν' ἀναλάβῃ ἐν καιρῷ ὁ ἐνοικιαστὴς τὴν διαχείρισιν. Ἄλλ' ἐὰν κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς περιόδου δὲν εἶναι ἔτοιμα τὰ πάντα, ὁ ἔμμεσος δημοτικὸς φόρος ἐπιστατεῖται προσωρινῶς.

Β'. Οἱ δῆμοι θέλουσι μεταχειρισθῆ τὴν συνήθη δημοπράτησιν, μὴ δοκιμασθείσης εἰσέτι τῆς διὰ κλειστῶν γραμματίων.

Γ'. Δύω ἢ τρεῖς κοινοποιήσεις ἐπ' ἐκκλησίας, τοιχοκόλλησις εἰς τὰ δημορχεῖα καὶ παρεδρεῖα, καὶ δημοσίευσις εἰς τὴν καθέδραν τῆς διοικήσεως ἀρκοῦσι. Τόπος τῆς δημοπρατήσεως ἐπιτήδειος εἶναι, ἡ πρωτεύουσα τοῦ δήμου, καθ' ἡμέραν ἐορτάσιμον, καὶ καθ' ὥραν ἀμέσως ἐπομένην τῆς ἀπολύσεως τῆς ἐκκλησίας.

Δ'. Ἡ δημοσιότης ἐξασφαλίζεται γινομένης τῆς δημοπρατήσεως εἰς ὑπαίθρον, κατὰ τὸ πολυπληθέστερον τῆς πρωτεύουσης μέρος, καὶ περιεχομένων ἐντὸς τῶν πρακτικῶν τῶν περιστάσεων τούτων.

Ε'. Αἱ τῶν ἐνοικιαστῶν συνεννοήσεις προλαμβάνονται διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ ἐλαχίστου τινος ὄρου, διὰ τῆς ἀπειλῆς

τοῦ ἔπι ὁ δῆμος θέλει ἀναλάβει τὴν ἐπιστάτησιν τοῦ φόρου καὶ διὰ τῆς ἀναβολῆς τοῦ πλειστηριασμοῦ.

ς'. Οἱ δήμαρχοι, πάρεδροι, δημοτικοὶ σύμβουλοι, καὶ ἐν γένει οἱ δημοτικοὶ λειτουργοὶ δὲν λαμβάνουσι μέρος εἰς τὰς δημοπρασίας, μῆτε ἀπ' εὐθείας μῆτε ἐκ πλαγίου. | ἔγκ. ἀπὸ 3 Ἰαν. 1844. Ἰδὲ ἄρθρα 464, 465, 493 τοῦ Ποιν. Ν. διότι οἱ αὐτοὶ δὲν ἤμποροῦν νὰ ᾔναι ἐξελεγχοντες καὶ ἐξελεγχόμενοι. Πρὸς τούτοις οἱ ἐπὶ τῶν δημοπρασιῶν ὑπάλληλοι ὀφείλουσι ν' ἀπομακρύνωσι τοὺς ὀφειλέτας τοῦ δήμου, τοὺς γνωστούς ἐπὶ κακοθηεῖα, καὶ τοὺς μὴ ἀξιοχρέους.

Ζ'. Ἀρμόδιοι περὶ τὴν δημοπράτησιν εἶναι οἱ δήμαρχοι καὶ οἱ πάρεδροι.

Η'. Τὰ πρακτικὰ, ὑπογραφόμενα παρὰ τῆς ἐπὶ τῆς ἐνοικιάσεως ἀρχῆς, τῶν ἐνοικιαστῶν καὶ ἐγγυητῶν, | πρέπει νὰ περιέχωσι τὰ σπουδαιότερα συμβεβηκότα, καὶ ἰδίως ὅσα ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ἐπὶ ποιῆ ἀκυρότητος. π. χ. ἐν τοῖς πρακτικοῖς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐνοικιαστοῦ πρέπει νὰ περιγράφεται, διὰ ν' ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ δημοτικοὶ λειτουργοὶ εἶναι ἀμέτοχοι τῶν ἐνοικιάσεων.

Θ'. Τὸ μίσθωμα πρέπει ν' ἀποδίδεται κατὰ τρεῖς τοῦλάχιστον δόσεις, συνδυαζομένας μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ προὔπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων.

Υ'. Ἀναπλειστηριασμός ἐπιτρέπεται, ὡσάκις ὁ διοικητὴς ἀκυρώσῃ τὴν δημοπράσιαν, καὶ ὡσάκις ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς δημοπρασίας γίνῃ προσφορά μὴ κατώτερα τῶν 5 010.

ΙΑ'. Ἡ ἀπόκρυψις τῶν εἰσοδημάτων γινομένη ἀπὸ μέρος τῶν ἐνοικιαστῶν εἶναι ἐπιζήμιος πρὸς τοὺς δήμους, διότι ἐπιφέρει τὴν ἔκπτωσιν τῆς τιμῆς κατὰ τὰς ἐπερχομένας δημοπρατήσεις· διὰ τοῦτο ὁ ἐνοικιαστὴς ὑποχρεοῦ-

ται νὰ ἐγγράφη, καθημέραν, εἰς διπλότυπον ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τὸν Δήμαρχον, ὅλας τὰς εἰσπράξεις χωρὶς διακοπὰς καὶ παρεισγραφάς.

Ἡ φορολογικὴ περιφέρεια ἐξομοιοῦται μὲ τὴν δημοτικὴν ἐν γένει ὀρθότησιν· ἀλλὰ τυχούσης διενέξεως μεταξὺ δύο ἐνοικιαστῶν περὶ αὐτῆς ἀποφασίζει ὁ διοικητής. Οἱ τῶν ἐμμέσων φόρων περιφέρεια δὲν ἐπεκτείνεται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ δήμου· (α) ἀλλ' εἰσπράττεται συνήθως τὸ τέλος περὶ τὴν εἴσοδον τῶν πόλεων καὶ κωμῶν· ὁ διορισμὸς τῆς περιφερείας ταύτης γίνεται ἀπὸ τὸν δήμαρχον· ἀλλ' ἐὰν ἀδικῆται ὁ ἐνοικιαστὴς δύναται νὰ προσφύγῃ εἰς τὸν διοικητὴν πρὸς μεταρρυθμισιν.

Ὅσάκις ὑπάρχει δυσκολία περὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ φορολογικοῦ τῶν Δήμων Διατάγματος, καὶ ἀναφανῆ ἀνάγκη γενικῆς ἐρμηνείας· ἡ ἐρμηνεία πρέπει νὰ προκύψῃ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐκδώσασαν τὸ διάταγμα ἀρχὴν, κατὰ τὸ ἀξίωμα, ὅτι ἴδιον τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἐκδίδειν καὶ ἐρμηνεύειν τὰ Διατάγματα.

Ἄρθρ. 29.

• Ὅλοι οἱ δημόται καὶ ὅλα τὰ ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ
 • Δήμου εἰς φόρον ὑποκείμενα πράγματα καθυποβάλλονται
 • εἰς τὴν ἀναλογίαν τῶν δημοτικῶν ἐράνων. (6)

(α) Εἰς νησιωτικούς τινες δήμους συμβαίνει συχνὰ τὸ ἐναντίον.

(6) Ὑπῆρξαν παράπονά τινα κατὰ τῆς φοροθεσίας εἰς ὅλα τὰ κτήματα τὰ ἐντὸς τοῦ δήμου περιεχόμενα, ἀπὸ ὀρεινοῦς τινες δήμους, τῶν ὁποίων οἱ δημόται κέκτηνται καὶ καλλιεργοῦσι κτήματα ἀνήκοντα εἰς πεδινὰς κοινότητας πλησιοχώρους. Τὰ παράπονα ταῦτα ἐὰν εἰσηκούοντο, ἤθελε διατμηθῆ ἡ ἐνότης ἐκάστου δήμου· πρὸς

» Η συνεισφορά αὕτη κανονίζεται κατ' ἀναλογίαν τῶν
 » ἀμέσων φόρων. Ἀπόκειται δὲ εἰς τὰς Δημοτικὰς Ἀρχὰς
 » νὰ ἐκλέξωσιν ἄλλο καταλληλότερον περὶ τῆς ἀναλογίας
 » τῆς συνεισφορᾶς μέτρον.

» Ἡ συνεισφορά δημοτῶν, τῶν μὴ ἐχόντων ἰδιοκτησίαν
 » ὑποκειμένην εἰς φόρον ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ Δήμου,
 » μῆτε μετερχομένων ἐν αὐτῷ φορολογούμενόν τι ἐπιτήδευμα,
 » κανονίζεται ἐκάστοτε δι' ἰδιαιτέρων ἀποφάσεων τῆς Δημο-
 » τικῆς Ἀρχῆς.

Περὶ τῆς ἐρμηνείας τοῦ ἄρθρου τούτου ἰδὲ τὰς προη-
 γουμένας σελίδας 229 καὶ 230.

Κτήματα τοῦ στέμματος δὲν ὑπάρχουσιν εἰσέτι· ἀλλ'
 ἐὰν ὑπῆρχον ἤθελον ὑπόκεισθαι εἰς τοὺς δημοτικούς ἐρά-
 νους; Θεωρῶ τοῦτο ἀναμφίβολον· διότι τὰ τοῦ στέμμα-
 τος κτήματα, ποριζόμενα ὅλα τὰ ὠφελήματα τῆς ἀγρονο-
 μίας καὶ μὴ ἐξαιρούμενα παρὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου δὲν
 ἀπαλλάττονται τῆς δημοτικῆς φορολογίας.

Ὁ νόμος ἀφήνει ἐλευθέρους τοὺς δήμους νὰ ἐπιβάλωσι
 καταλληλότερον μέτρον συνεισφορᾶς, τοῦ ἀναλογουμέ-
 νου πρὸς τοὺς ἀμέσους ἐράνους. Ὁ νόμος ὑπέθεσεν ἴσως
 ὅτι ἢ κατὰ κεφαλὴν εἰσφορὰ, συνήθης ἐπὶ τουρκοκρατίας
 ἐδύνατο νὰ φανῆ εὐκολωτέρα εἰς δήμους τινάς. Ὡς βάσις
 δημοτικῆς φορολογίας ἦτον δυνατὸν νὰ ληφθῆ ἢ προσγε-

τούτοις εἶναι ἄδικον τὸ νὰ εἰσπράττεται φόρος δημοτικός ὑπὲρ
 ἐκείνων τῶν δήμων, οἱ ὅποιοι μῆτε τὰ ἐξόδα τῆς ἀγρονομίας ὑπο-
 φέρουσι, μῆτε ἐξασφαλίζουσι τοὺς γαιοκτήτας κατὰ τὴν καλλιέρ-
 γειαν καὶ κάρπωσιν τῶν γαιῶν των· Ἡ πεδιάς προσκαλεῖ τοὺς ὄρει-
 νούς εἰς ἐνοίκισιν ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς· διατὶ δὲν ἀφήνουσι πλέον
 τὰς κρημνώδεις φωλεάς των ;

νομένη ὠφέλεια εἰς ἕκαστον δημότην; Ἡ βᾶσις ἤθελεν εἶ-
 ναι ὀρθή ἀλλ' ἀκατώρθωτος καὶ ἐπιβλαβῆς εἰς τοὺς πέ-
 νητας. Ἀκατώρθωτος, διότι ἀδύνατον νὰ καταμετρηθῆ ἡ
 ὠφέλεια ἐκάστου· ἐπιβλαβῆς εἰς τοὺς πένητας, διότι αὐτοὶ
 μάλιστα ὠφελούμενοι περισσότερον ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖον, ἀπὸ
 τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, καὶ ἀπὸ τὴν χορηγουμένην προ-
 στασίαν παρὰ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, ἤθελον συνεισφέρει
 βαρύτερον τῶν πλουσίων. Οἱ δῆμοι δὲν μετεχειρίσθησαν εἰ-
 σέτι, τὴν χορηγουμένην αὐτὴν ἐλευθερίαν τοῦ νεωτερισμοῦ
 περὶ τοὺς φόρους· ἴσως ὁ περὶ τὴν εἰσπραξίν νεωτερισμὸς
 εἶναι πιθανώτερος. Διὰ τῆς τελευταίας διατάξεως, ὁ νόμος
 ἠθήλησε νὰ μὴν ἀφήσῃ ἀφορολόγητον καμμίαν τάξιν ἀν-
 θρώπων· διότι ὑπάρχουν ἀκτήμονες μὴ ἐπαγγελλόμενοι
 κἀνὲν ἐπιτήδευμα, ἢ μὴ καταγινόμενοι εἰς ἐπιτήδευμα φο-
 ρολογούμενον, καθὼς οἱ ζωγράφοι, ἀγαλματοποιοὶ, γλύ-
 πται κτλ. οἵτινες ὑποβάλλονται εἰς ἰδιαιτέρον τινα φόρον
 κατ' ἔγκρισιν τοῦ Δ. Συμβουλίου· διότι ὁ νόμος δὲν ἀποδέ-
 χεται ἀτομικὰς ἐξαιρέσεις ἐκτὸς τῶν περιεχομένων εἰς τὸ ἐ-
 πόρενον ἄρθρον.

Ἄρθ. 30.

» Δὲν ὑπόκεινται εἰς τοὺς ἐράνους

» α. Οἱ ἐφημέριοι καὶ οἱ δημόσιοι διδάσκαλοι, ἂν διὰ
 » τούτου ἤθελεν ἐλαττοῦσθαι πρὸς συντήρησίν των ἀναγκαῖα·

» β'. Ἡ δημοτικὴ περιουσία·

» γ'. Ἡ περιουσία τῶν ὑπ' ἄρθρ. 17 διαληφθέντων ἀγα-
 » θοεργῶν καταστημάτων, ἐὰν τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν δὲν ἐ-
 » ξαρκῶσι διὰ τοὺς ἀγαθοεργοὺς αὐτῶν σκοπούς.

Ἰδὲ σ. 230 καὶ 231.

"Αρθρ. 31.

» Οὐδείς τῶν δημοτῶν ὑποχρεοῦται νὰ συνεισφέρῃ εἰς
 » ἔρανον προσδιωρισμένον διὰ τὰς ἀνάγκας ἐκκλησιῶν καὶ
 » σχολείων ἄλλης παρ' εἰς ἣν ὑπάγεται θρησκευείας, ἐὰν ἢ ἐκ
 » τούτων ὠφέλεια δέν ἦναι κοινή, ἢ ἂν δέν ὑπάρχῃ ἰδιαίτερα
 τις νόμιμος περίστασις.

Ἴδὲ σ. 176 καὶ 177.

Περὶ δικαιοδοσίας εἰς ἣν οἱ δημοτικοὶ φόροι ὑπάγονται. (α)

"Αρθρ. 33.

» Τὰ παράπονα ὡς πρὸς τοὺς δημοτικούς ἐράνους ἐν
 » γένει θεωροῦνται διὰ τῆς διοικητικῆς ὁδοῦ, καὶ ἀποφασίζον-
 » κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

(α) Οἱ Γαλλικοὶ νόμοι ἐπὶ δικαιοδοσίας δημοτικῶν φόρων, ἀκολουθοῦσι μᾶλλον τὸ σύστημα τοῦ παρ' ἡμῖν Δ. Ν. ἐνῶ μάλιστα οἱ πλείονες φόροι εἶναι μικτοὶ τοῦ δήμου ἐν ταῦτάῃ καὶ τῆς ἐπικρατείας. Οἱ ἔμμεσοι φόροι ὑπάγονται ποτὲ μὲν εἰς τὴν τακτικὴν, ποτὲ δὲ εἰς τὴν διοικητικὴν δικαιοδοσίαν. Αἱ διενέξεις μεταξὺ τῶν δήμου καὶ τῶν ἐπιστατῶν ἢ ἐνοικιαστῶν, περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἐνοικιαστηρίου διακίζονται ἀπὸ τὸν διοικητὴν, αἱ λοιπαὶ διαφοραὶ ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια. Τὰ περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ τιμολογίου ζητήματα μεταξὺ ἰδιωτῶν καὶ ἐνοικιαστοῦ διακίζονται ἀπὸ τὸν εἰρηνοδίκην, ὁποῖον καὶ ἂν ἦναι τὸ ποσόν. ("Αρθ. 21 τοῦ περὶ εἰρηνοδικῶν Ν. ἀπὸ 25 Μαΐου 1838). Οἱ ἄμεσοι δημοτικοὶ φόροι οἱ πλείονες ἐπιψηφίζόμενοι ἀπὸ τὴν νομοθετικὴν ἀρχὴν ὡς ἔδομεν ἀνωτέρω, ὑπὸ τὴν μορφήν centimes additionnels ἀκολουθοῦσι τὴν δικαιοδοσίαν τῶν δημοσίων φόρων. Οἱ ἰδίως δημοτικοὶ φόροι centimes extraordinaires, taxes d'affouage, de paturage κτλ. ἐπιψηφίζόμενοι παρὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ὑπάγονται

Ὁ Νόμος ὑπάγει τὰς περὶ δημοτικῶν φόρων διενέξεις εἰς τὴν διοικητικὴν δικαιοδοσίαν, ἀλλ' ὅχι ὅλας, διότι ἐν τούτῳ τῷ ἄρθρῳ ὁμιλεῖ περὶ ἐράνων· ὁ δημοτικὸς δὲ νόμος ἐράνους ὀνομάζει τοὺς ἀμέσους φόρους. Ἐκ τούτου ἐξάγεται ὅτι ὑπέβαλεν εἰς τὴν τακτικὴν δικαιοδοσίαν τὰ περὶ τῶν ἐμμέσων φόρων παράπονα.

Τὸ Διάταγμα ἀπὸ 7 Μαΐου 1837 περὶ ἀρμοδιότητος (ἢ μᾶλλον περὶ ἀναρμοδιότητος) τῶν τακτικῶν δικαστηρίων ὡς πρὸς τὰς ἀμφισβητούμενας ὑποθέσεις ἀφῆρσεν ὅλας τὰς διενέξεις προκυπτούσας ἀπὸ ἐμμέσους ἢ ἀμέσους φόρους, ἀπὸ τὴν τακτικὴν δικαιοδοσίαν, καταργοῦν τὴν διάκρισιν τὴν ὁποίαν ὁ Δ. Ν. ἔθεσεν.

Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο· ἀλλ' ὁ περὶ διοικητικῶν δικαστηρίων Ν. ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1838 δὲν τὰς ὑπάγει εἰς τὴν συσταθεῖσαν διοικητικὴν δικαιοδοσίαν· ἐκ τούτου προκύπτει ἀληθῆς δικαιοσύνης ἄρνησις ὡς πρὸς ὅλας ταύτας τὰς διενέξεις.

Ἡ μὴ ὑπαρξίς διοικητικοῦ δικαστηρίου ἀρμοδίου, πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν ἐπιτρέπει τὴν αὐθαίρετον ἐπέμβασιν τῆς ἐνεργοῦ διοικήσεως εἰς τὰ ἀμφισβητούμενα ἀντικείμενα· ἡ ἔλλειψις αὕτη εἶναι σπουδαῖα καὶ ἐλπίζεται ταχεῖα ἢ ἀναπλήρωσις.

Μεταξὺ τοῦ δήμου καὶ τοῦ ἐνοικιαστοῦ τῶν ἐμμέσων φόρων, εἶναι εὐκόλον ν' ἀναφυῇ διένεξις καὶ αἴτησις περὶ ἀποζημιώσεως. Κατὰ γενικὸν κανόνα ὁ ἐνοικιαστὴς δὲν ἔχει δικαίωμα ἀποζημιώσεως· διότι τὸ συνάλλαγμα τῆς

καὶ αὐτοὶ κατὰ γενικὸν κανόνα εἰς τὴν διοικητικὴν δικαιοδοσίαν. ἰδὲ Serrigny πραγματείαν περὶ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ vol. I. p. 505 καὶ 548.

ἐνοικιάσεως φόρων κατὰ φύσιν τυχηρὸν, ὑποβάλλει τὸν μετὰ τοῦ δήμου συμβαλλόμενον εἰς πιθανὰς ζημίας. Αἱ ἀποζημιώσεις δύνανται γὰρ εἶναι νόμιμοι, ὡσάκις ὑπάρξη τιμολογίου μερική ἢ ὀλοτελής μεταβολή. Αἱ αἰτήσεις αὐτὰι ὑπάγονται εἰς τὴν διοικητικὴν δικαιοδοσίαν, τοῦ νόμου οὐδεμίαν θέτοντος ἐξαίρεσιν.

Ἄρθρ. 32.

» Οἱ δήμοι ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν, χρείας τυχούσης γὰρ εἰσπράττωσι διὰ τῆς βίας τοὺς ἐράνους.

» Ἡ βαθμολογία τῆς τοιαύτης βιαίας εἰσπράξεως εἶναι ἡ ἐξῆς:

» α. Ἄν ὁ φορολογούμενος δὲν ἐπλήρωσεν εἰς προσδιωρισμένην ἡμέραν, ἀποστέλλεται τὴν ὀγδόην μηνυτῆς πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ δίδεται νέα προθεσμία ὀκτὼ ἡμερῶν.

» β. Παρελθούσης δὲ ἀπρακτῆ καὶ τῆς προθεσμίας αὐτῆς ἀποστέλλεται ποινήτωρ πρὸς αὐτὸν, ὅστις προμηνύει τὴν βιαίαν εἰσπραξιν. Διαμένει δὲ οὗτος παρὰ τῷ φορολογουμένῳ τρεῖς μόνον ἡμέρας.

» γ. Ἐὰν δὲ καὶ τοιουτοτρόπως δὲν ἐνεργηθῆ ἡ πληρωμή, μεσεγγυῶνται καὶ πωλοῦνται τὰ κινητὰ κτήματα τοῦ χρεώστου, καὶ ἐὰν αὐτὰ δὲν ἐξαρκῶσι, πωλοῦνται καὶ τὰ ἀκίνητα κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς τῶν ὑπαρχόντων περὶ βιαίας εἰσπράξεως τῶν δημοσίων φόρων νόμων καὶ διαταγμάτων.

» Ὡς δὲ πρὸς τὰ δικαιώμα τῶν διὰ τὴν βιαίαν εἰσπραξιν τῶν δημοτικῶν ἐράνων ἀναγκαίων μηνυτῶν καὶ ποινητόρων θέλει ἰσχύει ὁ ἐξῆς κανονισμὸς.

» Ἄν ὁ μηνυτῆς σταλῆ πρὸς ἓνα δημότην, ὁ ὁποῖος κατοικεῖ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ὅπου ἐδρεύει τὸ Δημαρχεῖον, λαμ-

»βάνει 15 λεπτά παρὰ τοῦ μηνυθέντος μέλους, ἐὰν δὲ στέλ-
 »λεται ἐν τέταρτον τῆς ὥρας μακρὰν τοῦ χωρίου τούτου,
 »λαμβάνει λεπτά 30, ἐὰν δὲ ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν, 45
 λεπτά, ἐὰν δὲ μίαν ὥραν, 60 λεπτά. Ἐὰν ὁ μηνυθεὶς κατοική
 »ἀκόμη μακρύτερα ἀπὸ τὸ Δημαρχεῖον, πληρῶνει δι' ἕκαστον
 »τέταρτον τῆς ὥρας 15 λεπτά περισσότερον.

»Ὁ δὲ ποινητῶρ λαμβάνει, ἐκτὸς τῶν ἄνω ῥηθέντων πο-
 »δοκοπίων, καὶ ἄλλα 60 λεπτά τὸ πολὺ τὴν ἡμέραν.

Τὸ δικαίωμα τοῦ φορολογεῖν ἤθελεν εἶναι ἀνωφελές εἰς χεῖ-
 ρας τῶν δήμων, ἐὰν δὲν ἐχορηγεῖτο συγχρόνως καὶ τὸ δικαίω-
 μα τοῦ εἰσπράττειν ἀναγκαστικῶς τοὺς δημοτικούς φόρους.
 Τὸ 32 ἄρθρον ἐκπληροῖ τὴν ἀνάγκην ταύτην. Ἄλλα παρα-
 τηρητέον ὅτι ὁμιλεῖ περὶ ἐράνων μόνων, ἐπομένως ἢ εἰς-
 πραξίς τῶν ὀφειλομένων ἀπὸ ἐμμέσους φόρους, ἢ ἀπὸ ἐ-
 νοικίαςιν δημοτικῶν κτημάτων, γίνεται διὰ τῶν συνήθων
 καὶ τακτικῶν μέσων ἐκτελέσεως. Τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὴν
 ἀρχὴν τοῦ περὶ καταδιώξεως Νόμου, ὁ ὁποῖος ὑπάγει ἀνε-
 ξαιρέτως τὴν εἰσπραξίν τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων, ἀφ'
 ὁποιανδήποτε πηγῆν ὀρμωμένων, εἰς διοικητικὴν καταδίω-
 ξιν. (ἰδὲ προσίμιον τοῦ Ν. ἀπὸ 30 Ἰαννουαρίου 1835 καὶ
 τὴν λέξιν εἰσοδήματα).

Ἄλλ' ἢ διάκρισις αὕτη τοῦ Δ. Ν. δὲν δύναται νὰ ἰσχύ-
 σῃ ἀπέναντι τῶν γενικῶν ἐκφράσεων τοῦ ἀπὸ 7 Μαΐου
 1837 Ν. »πᾶσα περὶ ἀμέσων ἢ ἐμμέσων φόρων διαφορά.»
 ἤθελεν δὲ εἶναι ἄτοπον, ἀποφάσεις παρὰ διοικητικῶν δικαστη-
 ρίων ἐκδιδόμεναι περὶ φόρων, νὰ ἐκτελῶνται δικαστικῶς.

Τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ 32 ἄρθρου εἶναι τὰ
 ἐξῆς. Μετὰ ὀκταήμερον καθυστέρησιν ἀποστέλλεται μηνυ-
 τὴς πρὸς τὸν καθυστεροῦντα, καὶ δίδεται προθεσμία ὀκτῶ
 ἡμερῶν, τῆς ὁποίας ἀνωφελῶς ἐκπνευσάσης, ἀποστέλλεται

ποινήτωρ· τὰ τῶν μηνυτόρων καὶ ποινήτορων τέλη περιγράφονται ἐν τῷ παραγράφῳ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ τοῦ § γ'.

Ἐὰν δὲ καὶ τοιοῦτωτρόπως δὲν ἐνεργηθῇ ἡ πληρωμή, πωλοῦνται κινητὰ τοῦ χρεώστου κτήματα, καὶ ἐὰν δὲν ἐξαρκῶσι ταῦτα, τὰ ἀκίνητα, κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς τῶν ὑπαρχόντων περὶ βιαίας εἰσπράξεως τῶν δημοσίων φόρων νόμων καὶ διαταγμάτων. (λέγει τὸ 32 ἄρθ.) Οἱ περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων γενικοὶ Νόμοι, ἐφαρμόζονται λοιπὸν ἐπὶ τῶν δημοτικῶν φόρων.

Οἱ κυριώτεροι εἶναι δύο, ὁ ἀπὸ 7 Φεβρουαρίου 1835, καὶ ὁ ἀπὸ 14 Ἰουνίου 1837. Αὐτοὶ δὲν ἐφαρμόζονται παρὰ μεταποιούμενοι ὁπωσοῦν, καὶ ἀναλαμβάνοντος τοῦ Δημάρχου τὴν διεύθυνσιν τῆς καταδιώξεως ἀντὶ τοῦ διοικητοῦ. (α) Τὰ ἄρθρα 4, 5, 6, 7, 8, ἐνεργοῦνται ἐπὶ δημοτικῆς εἰσπράξεως. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ὁ Νόμος ἀπαιτεῖ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Δικαστηρίου, προκειμένης κατασχέσεως ἀκινήτων κτημάτων. Ὁ δὲ ἀπὸ 23 Ἰουνίου 1838 Ν. περὶ ἀναγκαστικῆς ἐκποιήσεως ἀκινήτων ἐπὶ κυθυστερήσει πρὸς τὸ δημόσιον, περιγράφει τὴν διαδικασίαν δι' ἧς γίνεται ἡ ἀπαλλοτριώσις αὕτη. Τὸ δημόσιον ἀπευθύνεται εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ πρωτοδικείου ἐν ᾧ κεῖται κτῆμα, ὅστις προσδιορίζει κλητῆρα τινα ἐνεργοῦντα κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Πολ. Δικ., μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι αἱ προθεσμίαι καὶ αἱ κοινοποιή-

(α) Ἡ Γραμματεία τῶν ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ἀπὸ 18 Νοεμβρίου ἐγκυκλίου τῆς θεωρεῖ μόνον τὸν Δήμαρχον ἀρμόδιον καὶ δικαίως ὁ δημοτικὸς εἰσπράκτωρ μόνος, παρ' οὐδενὸς νόμου ἔλαβε τοιοῦτον δικαίωμα· ἐξ ἀναλογίας καθηκόντων χορήγησις δὲν ἐπιτρέπεται· ἴδε τὸ 3 ἄρθρ. τοῦ ἀπὸ 14 Ἰουνίου 1837 Ν.

σεις συντέμνονται ὡς πρὸς τὸ ἥμισυ. περισσοτέρας λεπτομερείας ἰδὲ ἐν αὐτῷ τῷ Νόμῳ.

Θεωροῦμεν ἀνεφαρμόστους τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 14 Ἰουνίου 1837 Ν. διότι ἡ παραπομπή εἰς τοὺς Νόμους τούτους, πρέπει αὐστηρῶς νὰ περιορισθῇ εἰς τὰ ἀντικείμενα ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐγένετο, δηλ. διὰ μόνην τὴν κατάσχεσιν τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων· ἐπομένως μῆτε προσωρινὴ κράτησις ἐπιτρέπεται, μῆτε ὁ εἰσπράκτωρ ἔχει τὴν ἐλευθερίαν (ἄρθ. 9) νὰ μεταχειρίζεται ὁποιοδήποτε μέσον καταδιώξεως θέλει, μῆτε δύναται νὰ ἐπιτεθῇ διοικητικῶς κατάσχεσις ἐπὶ τρίτον (α) ὀφείλοντα πρὸς τὸν καθυστεροῦντα. Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Νόμου τούτου ἐδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐρμηνεῖα τοῦ περὶ μηνυτορικῶν καὶ ποινητορικῶν τελῶν κανονισμοῦ, περιεχομένου ἐντὸς τοῦ ἄρθρου 32. διότι ὁμιλεῖ τοῦτο περὶ ἐνὸς ἐκάστου καθυστεροῦντος, καὶ διότι τὸ καταναγκαστικὸν μέσον τῆς ἀποστολῆς ποινητόρων καὶ μηνυτόρων ἤθελεν ἀποβῆ ἀνεπαρκές, ἐὰν ἡ ζημία διενέμετο μεταξὺ πολλῶν καθυστερούντων. Ἀλλὰ τὸ τῆς ἀποστολῆς ποινητόρων μέτρον εἶναι τόσον ἀποινές, ὥστε κάλλιον νὰ ἀποκρούεται πᾶσα ἐπέκτασις.

Ἡ Γραμματεία τῶν ἐσωτερικῶν δι' ἄλλεπαλλήλων δύο

(α) Τὸ ἄρθρον 9 τοῦ ἀναφερομένου Ν. ἐπιτρέπει τὴν μεσεγγυήσιν τῶν ὅσα ἔχει ὁ ὀφειλέτης νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τρίτους· δὲν προκύπτει ἐκ τούτου τὸ δικαίωμα τῆς κατασχέσεως, ἀλλὰ τῆς διὰ δικαστικῆς ὁδοῦ μεσεγγυήσεως. Οἱ περὶ καταδιώξεως Νόμοι ρυθμίζουσι τὰς σχέσεις μεταξὺ Δημοσίου καὶ τῶν ὀφειλετῶν του· περὶ τρίτων δὲν ἀναφέρεται, παρὰ ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐπεκτείνωμεν τὴν διοικητικὴν καταδίωξιν ἐπ' ἐμφιλόλοις.

διαταγῶν ἐπέτρεψεν εἰς τὰς δημοτικάς ἀρχάς νὰ μεταχειρίζωνται τὴν χωροφυλακὴν ὡς ὄργανον εἰσπράξεως τῶν μὴ ἀποδιδομένων ἐράνων. Ἡ διαταγὴ αὕτη περιέχει ἀδικαιολόγητον παρανομίαν, διότι εἰσάγεται δι' ἐγκυκλίου μέσον καταδιώξεως, τὸ ὁποῖον ἐντὸς οὐδενὸς νόμου περιέχεται. Ἐὰν ὅμως ἡ Γραμματεία διὰ τῆς ἐγκυκλίου ταύτης ἐπιτρέπη εἰς τὰς δημοτικάς ἀρχάς νὰ μεταχειρίζονται τοὺς χωροφύλακας ὡς ποινήτορας, ἡ διαταγὴ αὕτη δὲν ἤθελε συγχωρεῖ καταδιώξιμον πράξιν, διότι ἴδιον τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς τὸ νὰ διορίζη τὸν ποινήτορα, ἀλλ' εἶναι ἐπιλήψιμος, καθὰ ἀναθέτουςα εἰς ἐνόπλους τοιαῦτα καθήκοντα, ἐπιρρέπεις νὰ καταχρῶνται τῆς ἐξουσίας, ἐπαυξάνουσα τοιοῦτοτρόπως τῆς μεθόδου τὸ αὐστηρὸν καὶ ἀνένδοτον. (α)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῶν δημοτικῶν ἐργασιῶν.

Ἄρθρ. 34.

»Οἱ δημόται ὀφείλουσι νὰ ἐργάζωνται πρὸς σύστασιν καὶ ἐπισκευὴν τῶν ἀναγκαίων δημοτικῶν καὶ διδασκτικῶν

(α) Εἶναι ἄξιον μελέτης ἀντικείμενον ἡ ἀποσκορμάσις ἀπὸ τοῦς περὶ καταδιώξεως νόμους τῆς χρήσεως τῶν ποινητόρων· ὅποσαι εἰσβολαὶ ἐντὸς οἰκιῶν, ὅποσαι διαρπαγαὶ καὶ διαπληκτισμοὶ καθ' ἡμέραν συμβαίνουσαι ἐξ αἰτίας τούτου. Ἐὰν ἐγένετο ἀκριβῆς καταριθμησις τῶν πληρωνομένων ποινητορικῶν τελῶν, ἤθελεν ἀποτελέσει ποσὸν προσθετόμενον εἰς τὰ χρέη τῶν πλέον καταχρέων καὶ ἀνικάνων νὰ πληρῶνωσι τὰς κυρίας τῶν ὀφειλῶν.

» καταστημάτων, τῶν φρεάτων, τῶν ὁδῶν, τῶν γεφυρῶν,
 » τῶν κατὰ τὰ παράλια καὶ ὕδατα ὑδραυλικῶν ἔργων,
 » καθ' ὅσον ἢ περὶ αὐτῶν φροντίς ἀπόκειται εἰς τὸν Δῆμον,
 » ἔτι δὲ πρὸς διατήρησιν τοῦ δημοσίου ἀσφαλείας, καθ' ὅσον
 » δὲν ἔγεινεν ἄλλως πως φροντίς περὶ τούτου.

» Ἐκαστος ἔχει ὁμῶς τὸ ἐλεύθερον ν' ἀντικαταστήσῃ ἄλλον.

Ἡ ἐργασία εἶναι φόρος ἰδιαίτερος τῆς δημοτικῆς ὑπηρεσίας, ἔχων ὁμοιότητά τινα μὲ τὴν ἀγκαρίαν, τὴν ὁποίαν ἡ ἐπανάστασις κατέλυσε. Ἄλλ' ἡ ἀγκαρία ἐπεβάρυνε τοὺς δημότας πρὸς ὄφελος τοῦ Κράτους ἢ πρὸς ἀρέσκειαν προσωπικὴν τῶν δορυκτικῶν, ἐνῶ ἡ ἐργασία ἐντὸς τοῦ δήμου κυρίως περιοριζομένη σκοπεύει τὴν σύστασιν καὶ διατήρησιν καταστημάτων, ὁδῶν καὶ ἔργων τεινόντων ὅλων πρὸς ὠφέλειαν καὶ ἀσφάλειαν τῶν δημοτῶν, οἵτινες εἰς τοὺς ἀγροτικοὺς μάλιστα δήμους, προκρίνουσι γὰρ προσφέρωσιν ἐργασίαν ἀντὶ χρημάτων.

Ἡ προσωπικὴ αὕτη εἰσφορὰ στηρίζεται εἰς δύο συμβεβηκότα. α. εἰς τὴν βλάβην τὴν προσγινομένην εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ τὰ καταστήματα ἐκ τῆς χρήσεως τῶν δημοτῶν. β'. εἰς τὰς ὠφελείας τὰς προκυπτούσας ἀπὸ τὴν καλὴν κατάστασιν τῶν ὁδῶν, οἰκοδομῶν, καὶ ἄλλων τοῦ δήμου πραγμάτων. Ἐπομένως ἐπειδὴ ἡ χρῆσις καὶ ἡ ὠφέλεια εἶναι κοινὴ εἰς τοὺς δημότας, ὅλοι ἀφείλουσι γὰρ συντελεῶσι πρὸς τοῦτο. Τὸ ἀρθρον 34 λέγει οἱ δημόται, καὶ τὸ 36 ὅλ' οἱ δημόται, ἀλλὰ ναμίζομεν ἀκυριόλεκτον τὴν φράσιν, διότι οἱ κάτοικοι καὶ οἱ μὴ δημόται ὠφελούμενοι ἐπίσης, πρέπει γὰρ ὑπάγωνται εἰς τὴν ἐργασίαν, ἐκτὸς ἐὰν ὑποβάλλωνται ἐν ἄλλῳ τινι δήμῳ, διότι ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ διπλὴν φοροδοσίαν, ἀλλὰ τὴν κατάλυσιν τῶν ἀδίκων ἀπαλλαγῶν.

Οἱ δημόται ἀφείλουσι γὰρ ἐργάζωνται, καθάσον ἢ φροντίς

τῶν ὁδῶν, φρεάτων κτλ. ἐναπόκειται εἰς τὸν δῆμον, ἐπομένως δὲν ἤμποροῦν νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς ἐργασίαν ἄλλην πρὸς συντήρησιν ἀγυιῶν καὶ λεωφόρων τοῦ Κράτους, διότι πρὸς τοῦτο χρειάζεται διατάξεις ῥητοῦ νόμου.

Τὸ 34 ἄρθρον ἐπιτρέπει εἰς καθένα νὰ ἀντικαταστήσῃ ἄλλον, ἦτον καλὸν νὰ ἐσυγχωρεῖτο εἰς καθένα ν' ἀγοράζῃ καὶ δι' ἀντιμισθίας ἀποδιδομένης εἰς τὸν Δῆμον τὴν ἰδίαν ἐργασίαν· καὶ τοῦτο εἶναι τοσοῦτω μᾶλλον σύμφωνον μὲ τὰς ὑγιεῖς ἀρχάς, καθόσον ἐὰν ὑπάρξῃ ἀμφισβήτησις καὶ ἄρνησις χορηγήσεως τῆς ἐργασίας, δὲν δύναται νὰ ἀναγκασθῇ ὁ ἀρνούμενος εἰς ἐργασίαν, ἀλλ' εἰς ἀπόδοσιν τοῦ τιμήματος τῆς ἐργασίας του (α). ἡ ἀρχὴ αὕτη τῆς ἀντικαταστάσεως μοι φαίνεται ἐπισφαλῆς θεωρουμένη ὡς βάσις διατάξεως περὶ ἐθνοφυλακῆς· (β) διότι ἡ σύμπραξις πρὸς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν, πρέπει νὰ ᾖναι προσωπικὴ καὶ ὄχι ἀργυρώνητος.

Παρατηρητέον ὅμως ὅτι περὶ τὴν ἐργασίαν αἱ οἰκογένειαι δὲν ἀντιπροσωπεύονται, ἀλλ' ἕκαστον μέλος προσωπικῶς ὀφείλει νὰ ἐργασθῇ.

Ἄρθ. 35.

»Ὅταν ἡ ἐργασία μέλλῃ νὰ γενῆ μὲ ὑποζύγια ἢ φορητὰ ζῶα, οἱ κύριοι αὐτῶν ὑποχρεοῦνται εἰς τοῦτο κατ' ἀναλογίαν τῶν ζευγῶν, καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φορη-

(α) Κατὰ πᾶσαν περίστασιν ἡ τιμὴ τῆς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ὑποζυγίων, προσδιορίζεται ἀπὸ ἕκαστον Δ. Συμβούλιον· διότι μεταβάλλεται κατὰ τόπον καὶ καιρὸν.

(β) Περὶ ἐθνοφυλακῆς ἰδὲ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Μέρους Ζ' Κεφ. Α'.

» γῶν ζώων. Διὰ τὰς τοιαύτας ὁμῶς ἐργασίας λαμβάνουν
 » ἢ ἐκ τοῦ δημοτικοῦ ταμείου, ἢ δι' ἐράνων ἀποζημίωσιν
 » τινα, τῆς ὁποίας τὸ πρῶτον προσδιορίζεται κατ' ἐκτίμησιν.
 » Συγχωρεῖται δὲ εἰς τὰς Δημοτικὰς Ἀρχὰς νὰ παύσωσι
 » διόλου τὰς τοιαύτας ἐργασίας, ἀναθέτουσαι τὴν φροντίδα
 » τῶν μετακομίσεων ἢ διοικήσεων ἐπὶ δημοπρασίας εἰς τὸν
 » ἀναδεχόμενον αὐτὴν, μὲ τὴν μικροτέραν πληρωμὴν.

Ὁ φόρος τῆς ἐργασίας εἶναι κυρίως ἄμεσος, διότι ἐφαρ-
 μόζεται ἐφ' ἕκαστον δημότην, ἀλλ' ἐνίοτε προσλαμβάνει χα-
 ρακτῆρα ἐμμέσου, ἐπιβαλλόμενος εἰς τοὺς δημότας, κατὰ
 λόγον τῆς κτήσεώς των, ζευγῶν καὶ φορτηγῶν ζώων, ὅταν
 ἡ ἐργασία μέλλῃ νὰ γίνῃ μὲ ὑποζύγια καὶ φορτηγά· καὶ
 εἶναι δίκαιον ὡς πρὸς τὴν ἔδοποιάν, ἐκεῖνοι μάλιστα νὰ
 συντελῶσιν εἰς τὴν καλὴν τῶν ὁδῶν κατάστασιν, ὅσοι ὠ-
 φελούμενοι περισσότερον διαφθείρουσιν αὐτὰς διὰ τῆς χρή-
 σεως.

Ὁ νόμος ἀπαιτεῖ νὰ φορολογῶνται οἱ κύριοι τῶν φορ-
 τηγῶν καὶ ὑποζυγίων, ἐπομένως ἐξαιροῦνται τὰ χρησι-
 μεύοντα ζῶα εἰς ἐμπόριον, ἢ τὰ κτηνοτροφούμενα παρά
 τινι ἰδιοκτῆτη, ἢ αἱ ἄμαξαι καὶ οἱ ἵπποι διατηρούμενοι ἐπὶ πο-
 λυτελείᾳ.

Ἐὰν ἐπιτεθῇ συγχρόνως ἐργασία προσωπική, καὶ ἐργα-
 σία τῶν ζώων, ὁ κύριος τῶν φορτηγῶν ζώων καὶ ὑποζυ-
 γίων, ἀπαλλάττεται ἡνιοχῶν τὴν ἄμαξάν του, ἢ καθοδη-
 γῶν τὰ ζῶα· ὁ νόμος ἀπαιτῶν παρ' ἐκάστου ἐργασίαν προ-
 σωπικὴν καὶ τῶν φορτηγῶν του, δὲν λογαριάζει διηρημένως
 τὴν ἐργασίαν ταύτην.

Τὰ νέα ζῶα καὶ τὰ λίαν γεροντικά, μὴ χρησιμεύοντα
 πλέον εἰς ἐργασίαν, πρέπει νὰ ἐξαιρεθῶσι τῆς φορολογίας.
 Ἡ ἐργασία τῶν ζώων δὲν εἶναι ὀλοτελῶς ἄμισθος· ὁ νό-

μος θεωρῶν ἄδικον νὰ πίπτῃ ὅλον τὸ βάρος εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας ζῶων ἐπιτρέπει ν' ἀποζημιῶνται κατ' ἐκτίμησιν τοῦ Ἡμερομισθίου γινομένην παρὰ τοῦ Δ. Συμβουλίου.

Ὅσάκις ὁμως ὁ Δῆμος εὐπορεῖ, τὰ φορτηγὰ ζῶα εἶναι σπάνια, καὶ ἡ ἀτομικὴ ἐργασία γίνεται ἐπαχθῆς, ἡ Δημοτικὴ ἀρχὴ δημοπρατεῖ τὴν ἐργασίαν εἰς τὸν μειοδοτοῦντα, καὶ περὶ τούτου πραγματεύεται ὁ τελευταῖος παράγραφος τοῦ ἄρθρου τούτου.

Ἄρθ. 36.

»Ὅλοι οἱ δημόται ὑπόκεινται εἰς τὰς διὰ τῶν χειρῶν ἐργασίας· μόνος ὁ Δήμαρχος καὶ οἱ Πάρεδροι εἶναι ἐλεύθεροι τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης.

»Ἡ διανομὴ γίνεται κατὰ κεφαλὴν, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται καμμία ἀντιμισθίας ἀπαίτησις.

Εἶπομεν ὅτι ὅλ' οἱ δημόται ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐργασίαν, ὅτι αἱ οἰκογένειαι δὲν ἀντιπροσωπεύονται, ἀλλὰ λαμβάνονται ἐξ αὐτῶν ὅλα τὰ μέλη, καὶ τοῦτο ἐννοεῖ τὸ παρὸν ἄρθρον διὰ τῆς φράσεως ἡ διανομὴ γίνεται κατὰ κεφαλὴν· τὰς ἐξαιρέσεις παραλείψαμεν μέχρι τοῦδε.

Ὁ Ν. λέγει ὅτι μόνος ὁ Δήμαρχος καὶ οἱ Πάρεδροι εἶναι ἐλεύθεροι τῆς ὑποχρεώσεως, διότι πράττοντες τὰ δημοτικὰ πράγματα ἀμίσθως, ἀπαλλάττονται τούτου τοῦ βάρους. Μ' ὅλον ὅτι ὁ νόμος φαίνεται αὐστηρὸς, διὰ τῆς λέξεως μόνος ἐκφραζόμενος, νομίζομεν ὅτι αἱ ἐξαιρέσεις πρέπει νὰ ἐκτανθῶσιν.

α. Οἱ γέροντες, τὸ ἐξηκοστὸν τῆς ἡλικίας ὑπερβάντες καὶ οἱ ἔφηβοι μὴ φθάσαντες εἰσέτι εἰς τὸ δέκατον ἔκτον πρέπει νὰ μένωσιν ἐλεύθεροι ὡς μὴ ἐπιτήδαιοι περὶ τὴν ἐργασίαν.

β'. Οἱ δημοτικοὶ διδάσκαλοι καὶ οἱ ἐφημέριοι, ἀσχολούμενοι εἰς πνευματικὰς ἐργασίας, καὶ στεροῦντες τοὺς παῖδας διδασκαλίας, ὡς ἂν ἐνδιατρίβωσιν εἰς βάνανυσα ἔργα, πρέπει ἐπίσης νὰ ἐξαιρῶνται.

γ'. Αἱ γυναῖκες, ὡς ἂν προεξάρχουσιν οἰκογενειῶν, ὑπάγονται εἰς ἐξαίρεσιν; Δὲν εἶναι περὶ τούτου ἀμφιβολία· ἀλλ' ἡ ἐξαίρεσις δὲν περιλαμβάνει τὰ φορτηγὰ καὶ ὑποζύγια.

δ'. Τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ἀπὸ 20 Μαΐου 1834 Ν. περὶ ἀριστείου, ἀπαλλάττει τοὺς ἀριστείουχοὺς πάσης σωματικῆς ἐργασίας, διὰ τὰς γενικὰς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους, καὶ διὰ δημόσια καταστήματα. Ὁ νομοθέτης ἠθέλησε πιθανώτατα ν' ἀπαλλάξῃ καὶ τῆς δημοτικῆς ἐργασίας τοὺς ἀριστείουχοὺς, ἀλλ' ἐπειδὴ ῥητῶς δὲν περιέχεται ἐντὸς τοῦ νόμου, ἡ ἀναπλήρωσις ἠθέλεν εἶναι ἄδικος· ἡ ἐργασία πρὸς τούτοις ὑπὲρ δημοσίου σκοποῦ, τιμᾷ ἀντὶ νὰ ταπεινώσῃ τὸν ἀγωνισθέντα ὑπὲρ πατρίδος.

Ἄρθ. 37.

• Εἰς τὰς δημοτικὰς ὑποχρεώσεις (α) καταριθμεῖται καὶ «ἡ χορήγησις καταλυμάτων εἰς τοὺς διερχομένους ἢ σταθμευομένους στρατιώτας· ἡ διανομὴ δὲ γίνεται κατ' ἀναλογίαν τῶν τοπικῶν φόρων, ἐνόσω δὲν προσδιορισθῇ ἄλλο καταλληλότερον μέτρον.

Ἡ ὄδουσις καὶ στάθμευσις τῶν στρατευμάτων δὲν ἀφομοιοῦται μὲ τὴν διάβασιν καὶ κατάλυσιν τῶν ἀπλῶν ὁδοιπόρων· διότι οἱ στρατιῶται ὁδοιποροῦντες κατὰ σώματα ἢ ἀποσπάσματα, ἢ καὶ μοναδικῶς, δι' ὑπηρεσίαν δημοσίου

(α) Τὸ Γερμ. κείμενον εἰσφοράς.

κινδυνεύουσι νὰ καταλύωσι ἐν ὑπαίθρῳ, καὶ νὰ πεινώσιν ἐὰν ἡ χορηγήσις καταλυμάτων, καὶ ἡ στάθμευσις δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς ἀναγκαστική. Ἡ ὑποχρέωσις καθιεροῦται ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ, ἀλλ' ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ νόμου, ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἢ δι' ἄλλου Νόμου, ἢ τοῦλάχιστον διὰ τινος Διατάγματος γενικοῦ· διότι κατὰ γενικὸν κανόνα, ὑποχρεώσεις δὲν ἢμποροῦν νὰ τεθῶσι δι' ἐγκυκλίων καὶ ἄλλων ὑπουργικῶν διατάξεων.

Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου, ἔχοντες τινὰς ἐγκυκλίους τῆς Γραμματείας τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ μίαν τῶν στρατιωτικῶν, θέλομεν ἀναλύσει τὸ περιεχόμενον. (α)

Ὁ νόμος διακρίνει μεταξὺ σταθμεύσεως καὶ διελεύσεως, καὶ στάθμευσιν μὲν ἐννοεῖ τὴν μόνιμον ἢ προσωρινὴν διαμονὴν μέρους τοῦ στρατοῦ, ἐντὸς δήμου τινος, διέλευσιν δὲ ὅταν τὰ στρατεύματα ὁδοιποροῦντα καταλύωσιν ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ. Ἐκ τῶν δύο διαφορῶν περιστάσεων, γεννῶνται καὶ διάφοροι ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἐν συνόψει θέλομεν περιγράψαι.

Οἱ δῆμοι δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ χορηγήσωσι καταλύματα καὶ ἄλλας ὠφελείας, παρὰ ὅσας τις τὰ ἀποσπάσματα, ἢ οἱ μοναδικῶς ταξιδεύοντες στρατιῶται ἔχουσιν ὁδοιπορικὰ φύλλα· διότι χωρὶς τούτου θέλουν φιλοξενῶνται φυγάδες καὶ στασιάζοντες στρατιῶται.

(α) Δι' ἐγκυκλίου αὐταὶ εἶναι αἱ ἐξῆς·

Ἐγκ. Γραμ. ἐσωτ. 18 Ἀπριλ. 1840. Ἀποσπ. διατ. Γραμ. ἐσωτ. περὶ ἰπποφορβῆς. Ἐγκ. Γραμ. ἐσωτ. ἀπὸ 28 Ἰαν. 1839. περὶ ἐπίπλων. Ἐγκ. Γραμ. ἐσωτ. ἀπὸ 20 Μαΐου 1840 περὶ καταλυμάτων χωροφυλακῆς. Ἐγκ. ἀπὸ 2 Ἰουνίου 1840 περὶ ἐνοικίου. Ἀπαντ. πρὸς διοικ. Λακεδαιμόνου ἀπὸ 30 Ἰουλίου 1840.

Ἡ διοίκησις ἀπέφυγεν ὅσον τὸ δυνατόν νὰ θέσῃ εἰς προσαφῆν τοὺς στρατιώτας μὲ τοὺς δημότας· ἐπομένως ὅπου μὲν ὑπάρχουσιν ὄψοπωλεῖα, οἱ στρατιῶται ὑποχρεοῦνται νὰ ἀγοράζωσιν ἐξ αὐτῶν τὰ ἀναγκαῖα τρόφιμα· ὅπου δὲ εἶναι στέρησις, τὰ στρατεύματα ζητοῦσι παρὰ τοῦ Δημάρχου ἢ παρέδρου τὰ ἀναγκαῖα καὶ πληρώνουσιν εἰς αὐτὸν τὴν τιμὴν των. Ἐὰν δὲ ἀρνηθῶσι τὴν πληρωμὴν, οἱ δήμαρχοι ἀναφέρονται εἰς τὸν διοικητὴν, συνοδεύοντες τὰς ἀναφορὰς των μὲ μαρτυρίας δύο ἢ τριῶν δημοτῶν, καὶ οὕτως ἀποζημιοῦνται. Οἱ δημόται ὑποχρεοῦνται πρὸς τούτοις νὰ δίδωσι κατάλυμα, ξύλα καὶ φῶς δωρεὰν, καὶ ἵπποτροφήν εἰς τοὺς ἐνωματάρχας καὶ ἵππεῖς χωροφύλακας ἀνὰ 48 λ. τὴν μερίδα.

Πρὸς τούτοις ὑποχρεοῦνται νὰ προμηθεύωσι τὰ ἀναγκαῖα φορτηγὰ ζῶα, πληρωνόμενα τρεῖς δρ. τὴν ἡμέραν, εὐθὺς μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁδοιπορείας· καὶ ὅχι δι' ἐνδείξεων εἰς τὰ σχετικὰ ταμεῖα.. Εἰς τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ὑπόκεινται ὅλα τὰ ζῶα κατὰ σειράν· ὅταν δέσυμπέσῃ τὰ ζῶα τῶν ὁποίων ἔφθασεν ἡ σειρά νὰ ἦναι ἀπόντα, οἱ ἰδιοκτῆται τῶν ἀποστελλομένων, ἀποζημιοῦνται πρὸς μίαν δρ. τὴν ἡμέραν.

Τὸ ἀπὸ 20 Ἰουνίου 1833 Διατ. περὶ συστάσεως χωροφυλακῆς, θέτει κανόνας τινὰς περὶ τῶν ὑποχρεώσεων πρὸς τοὺς χωροφύλακας. Τὸ ἄρθ. 28 διατάττει νὰ χορηγῶσι δωρεὰν οἱ δῆμοι εἰς τοὺς ἐνωματάρχας, καὶ ἀπλοῦς χωροφύλακας οἶκημα καὶ σταύλους, ἵπποφορβὴν δὲ πρὸς 48 λ. τὴν μερίδα· οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς δὲν συμμετέχουσιν αὐτῶν τῶν ὠφελημάτων.

Τὰ λοιπὰ στρατιωτικὰ σώματα σταθμεύοντα δὲν ἔχουσι δικαίωμα ν' ἀπαιτῶσι τὰς χορηγήσεις ταύτας· ἀλλ' ὅταν στέλλωνται δι' ὑπηρεσίαν εἰς τινὰ δῆμον, εἰς μὲν τοὺς στρα-

τιώτας χορηγείται ἄμισθον οἶκημα κατὰ διάρκειαν τῆς ὑπη-
 ρεσίας· εἰς δὲ τοὺς ἀξιωματικούς καὶ ὑπαξιωματικούς διὰ
 15 μόνον ἡμέρας κατάλυμα, ἀλλ' ὄχι ἔπιπλα καὶ σκεύη.
 (ἰδὲ ἐγκύκλ. ἀπὸ 2 Ἰουνίου 1840 καὶ τὴν περιέεργον
 αἰτιολογίαν περὶ τούτου.)

ΜΕΡΟΣ Ε'

Περὶ τῶν Δημοτικῶν Ἀρχῶν.

Ὁ νόμος ἀσχοληθεὶς κατ' ἀρχὰς περὶ τοῦ σχηματισμοῦ
 καὶ διαιρέσεως τῶν δήμων, ἢ δι' ἄλλης λέξεως περὶ τῆς
 περιληπτικῆς ἀτομικότητος τῶν δήμων, καὶ προσδιορίσας
 τὸν χαρακτῆρα τοῦ δημότου, ἐνησχολήθη εἰς τὴν περι-
 γραφὴν τῶν πόρων, πηγαζόντων ἀπὸ τὴν ἰδίαν τοῦ δήμου
 περιουσίαν, ἢ ἀπὸ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιβάλλειν φό-
 ρους. Ἀφοῦ συνεκροτήθη ὁ δῆμος, καὶ ἐνοικίσθη ἀπὸ δη-
 μότας, ἀφοῦ εὐρέθησαν οἱ πόροι τῆς ὑπάρξεώς του, καὶ
 τὰ μέσα τῆς εἰσπράξεως αὐτοῦ, ἦτον καιρὸς νὰ γίνῃ φρον-
 τὴς περὶ τῆς κυβερνήσεώς του.

Ἄρθ. 38.

»Οἱ Δῆμοι θέλουν ἐνεργεῖ τὰ εἰς τὸ γ' μέρος τοῦ πα-
 »ρόντος νόμου διαλαμβανόμενα δικαιώματα δι' ἐκλεγομέ-
 »νων Δημοτικῶν Ἀρχῶν.

»Αἱ Ἀρχαὶ αὗται ἐκλέγονται συνεργομέκων ἐπὶ τούτω

» τῶν ἐχόντων δικαίωμα ἐκλογῆς δημοτῶν. Συνελεύσεις
 » δὲ τῆς ὀλομελείας τῶν δημοτῶν, πρὸς σύσκεψιν καὶ
 » ἀπόφασιν περὶ δημοτικῶν ἢ ἄλλων ὑποθέσεων δὲν ἐπιτρέ-
 » πονται.

Ἡ κυβέρνησις τοῦ δήμου συνίσταται διὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐχόντων ψῆφον δημοτῶν. Ἄλλ' ἀφοῦ ἅπαξ οἱ δημόται διὰ τῆς καταθέσεως τῶν ψήφων των, ἐμόρφωσαν ἀρχὰς ἀντιπροσωπευούσας αὐτοὺς, ἐξήντησαν τὸ δικαίωμα τῆς δημοσίου ἐνεργείας των, ὀφείλουσαν ν' ἀμεριμνῶσι πλέον, καὶ νὰ μὴ ζητῶσι νὰ συνέλθωσιν εἰς συνελεύσεις πρὸς σύσκεψιν καὶ ἀπόφασιν περὶ δημοτικῶν ἢ ἄλλων δημοσίων πραγμάτων· ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἐσκόπευσε πρὸ πάντων νὰ ἐμποδίσῃ τὰς θορυβώδεις ἐκείνας συνελεύσεις τῆς ἀρχαιότητος, καθ' ὃν καιρὸν ἡ ἀντιπροσώπευσις ἦτον ἄγνωστος, καὶ νὰ προλάβῃ τὰς συγκρούσεις, μεταξὺ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ὀλομελείας τῶν δημοτῶν. (α)

Εἰς τὴν Ἀρκτώαν Ἀμερικὴν, κατὰ γενικὸν κανόνα, ὁ *Select-men* ἢ δήμαρχος ὁσάκις αὐτὸς ἢ δέκα δημόται κτηματῆται ἐπιθυμοῦσι νὰ εἰσαγάγωσι νεωτερισμὸν τινα εἰς τὰ καθεστῶτα τοῦ δήμου, συγκαλοῦσι γενικὴν τοῦ δήμου συνέλευσιν. Οἱ Γάλλοι ἀπεδέχθησαν μέσον τινα ὄρον μεταξὺ τῆς ἀπολύτου ταύτης ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἄκρου περιορισμοῦ· διὰ τοῦτο ὁσάκις τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον πρόκειται νὰ ψηφίσῃ περὶ ἐκτάκτων δημοτικῶν ἐράνων, προσκαλοῦνται ἐντὸς αὐτοῦ οἱ μᾶλλον φορολογούμενοι, διὰ νὰ συνεπιψηφίσωσι περὶ αὐτῶν.

(α) Ἴδὲ τὰ λεγόμενα εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ δημοτικῶν Συμβουλίων.

Ἄλλ' ἢ ἀπαγόρευσις τοῦ Νόμου μας δὲν εἶναι τόσο ἀπόλυτος καὶ αὐστηρὰ, ὥστε νὰ ἐμποδίζη καὶ τὴν ἐνεργειαν τῶν ἀτυκῶν δικαιωμάτων τῶν δήμων. Οἱ φορολογικοὶ Νόμοι π. χ. διατέμνοντες τὰς φορολογικὰς περιφερείας ἐπ' ἄπειρον, ἐπιτρέπουσιν εἰς τὰ χωρία νὰ γίνωσιν ἐνοικιασταὶ τῶν προσόδων τῆς περιφερείας των. Ἐπίσης ὅταν τὰ τμήματα τῶν δήμων κέκτῃνται ἰδίαν τινα περιουσίαν χρήζουσαν διαχειρίσεως, ἢ διενέξεις ἐχούσας ἀνάγκην διεξαγωγῆς ἐνώπιον δικαστηρίων, διὰ νὰ διορισθῶσιν ἀντιπρόσωποι τῶν χωρίων ἢ ἐπιμεληταὶ τῆς μερικῆς αὐτῆς περιουσίας, ἀνάγκη ἀφευκτος νὰ συνέλθωσιν εἰς συνέλευσιν οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἢ τοῦ τμήματος τοῦ δήμου. Αἱ συναθροίσεις αὗται δὲν δύνανται ν' ἀπαγορευθῶσι, διότι ἀφοῦ ἅπαξ ὁ Νόμος ἐχορήγησε δικαιώματα, ἀναγκαίως πρέπει νὰ χορηγήσῃ καὶ τὰ μετὰ τῆς ἐνεργείας τούτου τοῦ δικαιώματος.

Ἄρθρ. 39.

» Ἡ Δημοτικὴ Ἀρχὴ σύγκειται ὡς ἐφεξῆς:

» α'. Εἰς μὲν τοὺς Δήμους α' τάξεως ἀπὸ ἑνα Δήμαρχον, τέσσαρας ἕως ἕξ Παρέδρους, καὶ ἀπὸ ἑν Δημοτικὸν Συμβούλιον δεκαοκτὼ μελῶν·

» β'. Εἰς τοὺς Δήμους β' τάξεως ἀπὸ τὸν Δήμαρχον, ἀπὸ δύο ἕως τέσσαρας Παρέδρους, καὶ ἀπὸ ἑν Δημοτικὸν Συμβούλιον δώδεκα μελῶν·

» γ'. Εἰς δὲ τοὺς Δήμους γ' τάξεως ἀπὸ ἑνα Δήμαρχον, ἑνα Πάρεδρον καὶ ἑν Δημοτικὸν Συμβούλιον ἕξ μελῶν.

» Ἐνωθέντων πλειοτέρων χωρίων εἰς ἑνα καὶ τὸν αὐτὸν Δήμον, διορίζετχι εἰς Πάρεδρος δι' ἕκαστον χωρίον, τοῦ

»οποίου ἡ ὑπηρεσία ἀπαιτεῖ τὸν τοιοῦτον διορισμὸν κατὰ τὴν γνώμην τῆς πολιτικῆς Ἀρχῆς τοῦ Νομοῦ.

Ἡ ἐξουσία ἡ διέπουσα τὰ τοῦ δήμου, διαιρεῖται εἰς ἐκτελεστικὴν καὶ βουλευτικὴν ἀρχήν· ἡ μὲν ἀνατίθεται εἰς τὸν Δήμαρχον καὶ εἰς τοὺς παρέδρους· ἡ δὲ εἰς τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον δεκαοκτὼ μελῶν ἐπὶ τῶν δήμων πρώτης τάξεως. Οἱ τῆς δευτέρας δύο ἕως τέσσαρας παρέδρους ἔχουσι καὶ δωδεκαμελὲς συμβούλιον. Οἱ τῆς τρίτης συμβούλιον ἑξαμελὲς καὶ ἓνα πάρεδρον. Ἡ κατάταξις τῶν δήμων θεμελιούται εἰς τὸν πληθυσμὸν τῶν κατοίκων ὡς εἶναι γνωστὸν (ἄρθ. 7). Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογία προσδιορίζεται καὶ τῶν δημοτικῶν συμβούλων ὁ ἀριθμὸς, διότι ὅσον πλείονες οἱ δημόται, τόσοσπερροὶ αὐτῶν ὀφείλουσι νὰ συμμετέχωσι τῆς διοικήσεως τοῦ δήμου. Διὰ τῆς πληθύος τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων, ἐξελεγχόντων καὶ διευθυνόντων τὰς πράξεις τοῦ Δημάρχου, αἱ ἀποφάσεις τῶν δημοτικῶν συμβουλίων ἐνισχύονται, καὶ τὰ δημοτικὰ πράγματα γίνονται περισπούδαστα, ὅταν πολλοὶ οἱ συντελοῦντες εἰς τὴν διαχείρισίν των. Πρὸς τούτοις διὰ τῆς πληθύος τῶν Συμβούλων, δὲν κινδυνεύουσι τὰ δημοτικὰ πράγματα νὰ συγκεντρωθῶσιν ὀλοτελῶς εἰς χεῖρας οἰκογενείας ἰσχυρᾶς, ἢ φατρίας τινος δημοτικῆς· τὰ δὲ ἡττηθέντα κατὰ τὰς ἐκλογὰς κόμματα, εἰσάγουσιν εὐκολώτερον συμβούλους τινας, ἐν μειοψηφίᾳ μὲν εὕρισχομένους, πλὴν ἐπωφελῶς κατεξετάζοντας τὰς πράξεις τῶν ἰσχυρῶν συνδημοτῶν των. (α)

(α) Κατὰ τὸν Βελγικὸν Νόμον, αἱ κοινότητες ἔχουσαι ὀλιγωτέρους τῶν χιλίων κατοίκων, διέπονται ἀπὸ ἑπταμε-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ τοῦ Δημάρχου.

Ἄρθ. 40.

» Ὁ Δήμαρχος εἶναι ἡ πρώτη ἐκτελεστικὴ τοῦ Δήμου
 » Ἀρχή, ἐνεργοῦσα καὶ διεκπεραιουῦσα ὅλας τὰς δημοτικὰς
 » ὑποθέσεις. Αὐτὸς ἐνεργεῖ τὰ τῆς ἐπιτοπίου ἀστυνομίας
 » καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ Δήμου κατὰ τοὺς καθεστῶτας νό-
 » μους, καὶ ἐκτελεῖ ἐνταυτῷ ὅσα οἱ νόμοι καὶ τὰ διατάγ-
 » ματα ἐπιβάλλουσιν εἰς τὰς Δημοτικὰς Ἀρχὰς τῶν Δήμων
 » περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως (*état civil*), περὶ τῆς
 » εἰσπράξεως τῶν δημοσίων φόρων, καὶ περὶ στρατιωτικῶν
 » ὑποθέσεων. Αὐτὸς ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ ἀκριβῶς ὅλας τὰς
 » παρὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ἐντὸς τῆς ἀρμοδιότη-
 » τός του ἐκδιδόμενας νομίμους ἀποφάσεις. Εἰς αὐτὸν ὑπό-
 » κειται ὅλον τὸ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δήμου διωρισμένον
 » προσωπικόν. Ὅφειλει δὲ πρὸ πάντων νὰ ἐλέγχει τὰ ἀφο-

λὲς συμβούλιον, τὸ ὁποῖον αὐξάνων μὲ τὸν πληθυσμὸν
 τῶν κατοίκων, φθάνει μέχρι τριάκοντα ἐνὸς συμβούλου,
 ὅταν ὁ δῆμος ἔχει ἐβδομήκοντα χιλιάδας κατοίκους, ἢ ὑ-
 περβῆ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον. Εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν ὁ μείζων
 ἔρος τῶν συμβούλων ἀναβαίνει εἰς τριάκοντα ἕξ, ὡσάκισ ὁ
 δῆμος φθάσῃ ἢ ὑπερβῆ τὰς τριάκοντα χιλιάδας κατοίκους
 καὶ καταβαίνει μέχρι τῶν δέκα, ὅταν ὁ δῆμος περιέχη
 500 δημότας ἢ ὀλιγωτέρους. (α)

(α) Ἰδὲ τὸ ἄρθ. 4 τοῦ Βελγικοῦ Νόμου καὶ τοῦ Γαλ. ἄρθ. 2

• ρῶντα τὸ ταμείον τοῦ δημοτικοῦ εἰσπράκτορος, καὶ νὰ
 » ἐξετάζη ἐπ' αὐτῷ τούτῳ περιοδικῶς τὴν πραγματικὴν
 • χρηματικὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου, κατὰ τὰς περὶ τού-
 • του ἰδιαιτέρας ὁδηγίας.

Ὁ Δήμαρχος ὁ κυριώτερος τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων, εἶναι ἐκτελεστής καὶ περαιωτὴς ὅλων τῶν ὑποθέσεων τοῦ Δήμου, τῶν νομίμων ἀποφάσεων τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, καὶ συγχρόνως ὅσων γενικῶν νόμων καὶ διαταγμάτων ἢ ἐφαρμογῇ ἐπιβάλλεται εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχάς. Εἶναι κανὼν ἐπὶ κυβερνητικοῦ καὶ διοικητικοῦ ὀργανισμοῦ, ὅτι ἡ μὲν σκέψις ἀπαιτεῖ συνδρομὴν πολλῶν, ἐκθετόντων γνώμας αἱ ὁποῖαι καθαρίζονται διὰ τῆς ἀμοιβαίας συγκρούσεως καὶ συζητήσεως· ἀλλὰ καθὼς ἡ συζήτησις παύσῃ καὶ συγκεφαλαιωθῇ εἰς ἀπόφασίν τινα, πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς, χρειάζεται εἰς καὶ μόνος ἐκτελεστής, διότι ἡ ἐνέργεια χαννοῦται διασπωμένη ἀπὸ πολλὰς θελήσεις καὶ διαφόρους ἐρμηνείας, στερουμένη τοῦ κυριωτέρου αὐτῆς προσόντος, τῆς δραστηριότητος. Ἐκ τούτου ὁ κανὼν ὅτι, » τὸ σκέπτεσθαι ἔργον πολλῶν καὶ ἐκτελεῖν ἔργον ἑνός, » κανὼν εὐρίσκων καθ' ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς διοικήσεως τὴν ἐφαρμογὴν του. Ὁ Βασιλεὺς μόνος ἐκτελεστής, ἔχει παραλλήλως διασκεπτόμενον τὸ Συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας· ἕκαστος τῶν ὑπουργῶν περιστοιχεῖται ἀπὸ συμβούλια συγκροτούμενα ἀπὸ τοὺς ἐσωτερικοὺς ἐπικουρικοὺς συμβούλους, ἢ συγκείμενα ἀπὸ ἄλλους λειτουργοὺς καθὼς τὸ τῆς βιομηχανίας, τὸ ἀκαδημαϊκόν, τὸ ἐπὶ τῆς νομοθεσίας κτλ. Ὁ διοικητὴς φωτίζεται καὶ ἐξελέγχεται ἐν ταυτῷ ἀπὸ τὰ ἐπαρχιακὰ Συμβούλια· ὁ δήμαρχος εἰς τὴν τελευταίαν βαθμίδα τῆς Κυβερνητικῆς κλίμακος εὐρισκόμενος, εἶναι μοναδικὸς ἐκτελεστής τῶν

ἀποφάσεων τοῦ Δ. Συμβουλίου, καὶ τῶν λοιπῶν Νόμων καὶ διαταγμάτων. (ἰδὲ περὶ τούτου καὶ ἔκτ. τῆς ἀντιβ. σ.

Ὁ δήμαρχος εἶναι διφυῆς, ὄργανον τῆς δημοτικῆς κυβερνήσεως, καὶ ἐνταυτῷ μέσον ἐκτελέσεως τῶν νόμων καὶ διατάξεων τοῦ Κράτους. Ἡ συνένωσις τῶν δύο λειτουργιῶν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, κατεκρίθη ἀφ' ὅσους ἐπιθυμοῦσι κοινότητος ὅλως αὐτονόμους, φοβουμένους μήπως ὁ Δήμαρχος ὑπέικων εἰς τὰς διατάξας τοῦ διοικητοῦ ὡς πρὸς τὰ γενικὰ πράγματα, εἰσαγάγη ἔξεις πειθηριότητος καὶ ὑποταγῆς πρὸς αὐτόν, ὡς ἅκις διαχειριζόμενος δημοτικὰ πράγματα, ἔχει ἀνάγκην θάρσους καὶ ἀνεξαρτησίας, διὰ νὰ διεξαγάγη αὐτὰ πρὸς συμφέρον τοῦ Δήμου· ἡ δημοτικὴ διοίκησις, προβάλλουσι, ἀποχωρίζεται τῆς γενικῆς διοικήσεως τοῦ δὲ Κράτους τὸ εὐκυβέρνητον, στηρίζεται μάλιστα εἰς τὸν χωρισμὸν καὶ τὴν ἀντιστάθμισιν τῶν ἐξουσιῶν ὅταν δὲ δύο ἐξουσίαι ἄντιοι κατὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ σθένος σύγχεονται ἐνεργούμεναι ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἄτομον, ἡ ἰσχυρότερα καταπνίγει τὴν ἀσθενῆ, καὶ ἀμφοτέραι διαφθείρονται ἐκ τῆς ἑτερογεννοῦς ταύτης συνουσίας. Τί ὠφελεῖ ἡ χορηγηθεῖσα δύναμις εἰς τὰ δημοτικὰ Συμβούλια τοῦ νὰ συσκέπτονται καὶ ν' ἀποφασίζωσιν, ὅταν αἱ ἀποφάσεις των νεκρόνωνται εἰς χεῖρας τοῦ Δημάρχου, δυναμένου τὰ πάντα ἀλλ' ἀρνούμενου τὴν σύμπραξίν του, ὡς ἅκις τὸ συμφέρον ἢ τὸ δίκαιωμα τοῦ Δήμου, ἀπειναντιοῦται ὅπως οὖν πρὸς τὰ δικαιώματα ἢ τὰς ἀξιώσεις τῆς ἐπικρατείας. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει δικαίωμα ἐποπτείας καὶ μεταρρυθμίσεως ἐπὶ τὰς δημοτικὰς πράξεις, ὅταν προσκρούουσαι τὰ δικαιώματα τῆς πολιτείας, ἀποξενοῦνται τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τῶν γενικῶν Νόμων, καὶ τείνουσιν εἰς διάλυσιν τῆς κοινωνικῆς ἀρμονίας δι' ἀτομικῶν προσπαθειῶν καὶ δι' ἀντι-

ποιήσεων προσβαλλουσῶν τοῦ Κράτους τὴν ἐνότητα· ἀλλὰ πέραν τοῦ δικαιώματος τούτου, ἡ ἐνέργεια τοῦ Κράτους παύει· ἡ δ' ἐποπτεία καὶ κηδεμονία τῶν δημοτικῶν συμφερόντων καὶ δικαιωμάτων, δύναται νὰ ἐνεργηθῇ δι' ἰδιαιτέρου λειτουργοῦ τῆς ἐπικρατείας.

Τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα δὲν ἴσχυσαν πρὸς χωρισμὸν τῶν δύο λειτουργιῶν, καὶ οἱ περισσότεροι δημοτικοὶ νόμοι ἀπεδέχθησαν τὸν Δήμαρχον ὡς ἄρχοντα τοῦ δήμου, καὶ διοικητικὸν ἐνταυτῷ λειτουργόν.

Αἱ δύο ἐξουσίαι εἶναι μὲν κατὰ θεωρίαν χωρισμέναι ἀλλήλων, ἀλλὰ περὶ τὴν πράξιν συνάπτονται· καὶ περιπλεκόμενων πολλάκις τῶν δημοτικῶν καὶ τῶν τοῦ Κράτους δικαιωμάτων καὶ συμφερόντων, ὁ Δήμαρχος διὰ τῆς αὐτῆς πράξεως πράττει τὰ τοῦ Κράτους καὶ τὰ τοῦ δήμου πράγματα. Ὅταν λοιπὸν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τεθῇ ὀρθοθετικὴ γραμμὴ μεταξὺ τῶν δύο λειτουργιῶν, διατί ν' ἀποκρούωμεν αὐτῶν τὴν συνένωσιν εἰς τὰς αὐτὰς χεῖρας;

Ἦτον ἐπιθυμητὸν βεβαίως νὰ ἐνεργῇ τὸ Κράτος τὸ τῆς κηδεμονίας καὶ ἐποπτείας δικαίωμα διὰ χωριστῶν διοικητικῶν λειτουργῶν· ἐὰν δὲ καὶ εὐρεθῶσι τόσοι ἄνδρες ἱκανοὶ πρὸς τὰς λειτουργίας ταύτας, ἢ πληθὺς τῶν ὑπαλλήλων δὲν ἐπιφέρει δαπάνας ἐπιπιπτούσας ἐπὶ τοὺς δημότας;

Ἐὰν ὑπάρχη κίνδυνος μήπως ὁ Δήμαρχος λησμονήσῃ τὰ πρὸς τὸν δῆμον χρέη του, γινόμενος δοῦλος τῆς ἐξουσίας, δὲν εἶναι ἐπίσης ἐπίφοβον μήπως ὁ αὐτὸς ἄρχων ἐνθυμούμενος τὴν δημοτικὴν του ἐντολήν, παραμελήσῃ τὰ τῆς κυβερνήσεως πράγματα; Ὁ δῆμος ἐντὸς τοῦ Κράτους εὐρισκόμενος, ὀφείλει νὰ ὑποκύπτῃ εἰς τὸ γενικώτερον τοῦ Κράτους συμφέρον, ὁ Δήμαρχος ἐκλεγόμενος ἐνταυτῷ παρὰ τῶν συνδημοτῶν του, καὶ διοριζόμενος παρὰ

τῆς Κυβερνήσεως, πρὸς μὲν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δημοτικῶν ἀποφάσεων, καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν δημοτικῶν πραγμάτων, προσλαμβάνει ἰσχὺν ἐκ τῶν σχέσεών του πρὸς τὴν κυβέρνησιν πρὸς δὲ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἔργων τῆς γενικῆς διοικήσεως, μεταχειρίζεται τὸ δημοτικὸν καὶ φιλόλαον τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς, πρὸς εὐκόλον ἐκτέλεσιν τῶν νόμων.

Ὁ Δήμαρχος, λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ ἀκριβῶς ὅλας τὰς παρὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἐντὸς τῆς ἀρμοδιότητός του ἐκδιδόμενας νομίμως ἀποφάσεις. Αἱ ἐκφράσεις τοῦ Νόμου ἐμφαίνουσιν ὅτι ὁ Δήμαρχος δὲν χρεωστεῖ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἀποφάσεις, παρὰ καθόσον εἶναι νόμιμοι ἐντὸς τῆς ἀρμοδιότητος αὐτῶν ἐκδοθεῖσαι, δηλαδὴ ὑπαγόμεναι εἰς μίαν τῶν περιπτώσεων τοῦ ἄρθρου 50, διότι ὁ Δήμαρχος δὲν εἶναι ἄψυχον ὄργανον ἐκτελέσεως, ἀλλ' ἐξουσία ἔλλογος σκεπτομένη περὶ τῶν ἰδίων τῆς ἐνεργειῶν.

Τὰ ἄρθρα 56 καὶ 57 π. χ. κηρύττουσιν ἀκύρους ἀποφάσεις μὴ ληφθείσας ἐντὸς τῆς ἀρμοδιότητος, καὶ ἀπὸ συμβούλους ὀλιγωτέρους τῶν δύο τρίτων· δύναται ὁ Δήμαρχος νὰ ἐκτελέσῃ αὐτάς; Ἡμπορεῖ τις ἴσως νὰ προβάλλῃ ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἀκυρώσεως ἐδόθη εἰς τοὺς διοικητὰς πρὸς κατάργησιν τοιούτων ἀποφάσεων, ἐπομένως ἀποβαίνει περιττὴ ἢ ἄρνησις τοῦ Δημάρχου· ἀλλὰ νομίζομεν ἴδιον σπουδαίας διοικήσεως, νὰ προλαμβάνῃ τὴν ἐκτέλεσιν ἀκύρων ἀποφάσεων, παρὰ ἐκτελουμένας ν' ἀκυρώνη.

Ἐὰν ὅμως τὸ Συμβούλιον βλέπῃ νεκρουμένην τὴν διοίκησιν τοῦ δήμου ἐκ τῆς παραλόγου ἀρνήσεως τοῦ Δημάρχου, δύναται ν' ἀναφερθῇ πρὸς τὸν διοικητὴν.

Τὸ 28 ἄρθρον τῆς Ποιν. Δικ. ἀπαγορεύει τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν διοικητικῶν ὑπαλλήλων, δι' ἀδίκημα κατὰ τὴν

ὑπηρεσίαν πραχθὲν, ἄνευ ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως· τὸ δὲ 43 τοῦ περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας Ν. ἀπὸ 18 Σεπτεμβρίου 1835, καταχωρεῖ μεταξὺ τῶν καθηκόντων τοῦ Συμβουλίου τὴν ἀδειαν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς. Ὁ Δήμαρχος διφυῆς, καθὼς εἶπομεν, ἀπολαμβάνει τὸ πλεονέκτημα τοῦτο, ἐφευρεθὲν ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν, ὄχι μόνον πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀσπίς τῶν δημοσίων λειτουργῶν, ἐναντίον τῆς δυσμενείας τῶν διοικουμένων, καὶ τῆς ἀναιτιολογήτου ὀργῆς τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς.

Ὁ Δήμαρχος ἔχων πολλὰ καὶ ποικίλλα καθήκοντα, ἐνεργεῖ ποτὲ μὲν ὡς ἐπιτετραμμένος τὰς δημοτικὰς ὑποθέσεις, ποτὲ δὲ ὡς ὑπάλληλος διοικητικὸς, καὶ ἄλλοτε ὡς ὄργανον τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας· ὁ νομοθέτης ἠθέλησε νὰ περιφρουρήσῃ διὰ τοῦ προνομίου τούτου τοὺς διοικητικοὺς λειτουργοὺς, οἵτινες τόσον ὑπόκεινται εἰς τὴν κυβέρνησιν, ὥστε δὲν ἤμποροῦν περὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν χρεῶν τῶν νὰ παρεκτραπῶσι τῶν διαταγῶν τὰς ὁποίας παρ' αὐτῆς λαμβάνουσιν.

Ὅταν λοιπὸν εἰ δήμαρχοι ἐνεργῶσι τοιαῦτα καθήκοντα, ἐκτελοῦντες τοὺς νόμους τῆς ἐπικρατείας καὶ τὰ γενικὰ διατάγματα, δὲν ἤμποροῦν νὰ καταδιωχθῶσι παρὰ μετὰ προηγουμένην ἀδειαν τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας. Ἄλλ' ὅταν προανακρίνωσιν ἀδικήματα, ὅταν πράττωσιν ἔργα ἰδίᾳ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, π.χ. εἰσπράττοντες δημοτ. φόρους ἢ ὅταν ὡς ἀπλοῖ ἰδιῶται ἀμαρτάνωσι καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ταύτην καταστῶσιν ἔνοχοι ἀδικήματός τινος, τότε δὲν εἶναι βεβαίως ἀνάγκη τῆς ἀδείας. Ἡ διάκρισις αὕτη εἶναι ἀποτελεσμα πολλῶν δικαστικῶν συζητήσεων ἐν τῇ Γαλλίᾳ γενομένων, καὶ ὀφείλομεν νὰ τὴν ἀποδεχθῶμεν ὡς κατὰ

πάντα σύμφωνον μὲ τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τῆς διοικήσεως.

* Ἄρθρ. 41.

» Τὸ δημαρχικὸν ἀξίωμα δίδεται τιμῆς χάριν. Ἐπομένως ὁ Δήμαρχος οὔτε σταθερὸν μισθὸν λαμβάνει, οὔτε ἀπὸ τὰ ἐπὶ τῆς περιουσίας ἐπιβαλλόμενα βάρη τῶν Δήμων εἶναι ἐλεύθερος· μόλον τοῦτο θέλει δοθῆ εἰς αὐτὸν κατ' ἔτος προσδιωρισμένη τις ποσότης χρημάτων πρὸς ἀμοιβὴν τῶν κόπων του, διὰ μισθοδοσίαν τοῦ ἀναγκαίου εἰς τὸ γραφεῖον προσωπικοῦ καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας τοῦ γραφείου, κατὰ τὴν ἔκτασιν τῶν ἐργασιῶν καὶ κατὰ τὸ ποσὸν τῆς δημοτικῆς περιουσίας, χωρὶς νὰ ἦναι ὑπόχρεως νὰ δώσῃ λόγον διὰ τὴν διαχείρισιν τῆς ἄνω ποσότητος.

» Ὅσακις ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας ἀπαιτήσῃ τὸ νὰ ἐξέλθῃ ὁ Δήμαρχος τῶν ὁρίων τοῦ Δήμου, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν δι' ἰδιαιτέρων κανονισμῶν διορισθῆσομένην ἀντιμισθίαν.

Ὁ Ν. κηρύττει ἄμισθον τὴν θέσιν τῶν δημάρχων· τὸ ζήτημα τῆς ἀμισθοῦ λειτουργίας εἶναι σπουδαῖον, διότι λαμβάνει διαφόρους λύσεις κατὰ τὰς διαφόρους καταστάσεις τῶν ἐπικρατειῶν. Εἰς τὴν Ῥώμην οἱ ἄρχοντες τῶν πόλεων ἔπραττον ἀμισθως τὰ δημόσια πράγματα, καὶ ὁ Μοντεσχιού θεωρεῖ τὴν ἀφιλοκέρδειαν ταύτην, ὡς μίαν τῶν αἰτιῶν τῆς δόξης καὶ τῆς μεγαλοπραγμοσύνης τῶν Ῥωμαίων. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν οἱ ἄριστοι κατέχουσι τὰς θέσεις ταύτας ἀμισθως· ἐκ τούναντίου εἰς τὰ δημοκρατικὰ κράτη ἐπιζητοῦσι τοὺς μισθοὺς, ἀποκρούοντες τὸν περιορι-

σμὸν τῆς ἀρχῆς εἰς χεῖρας τῶν πλουσίων. Ὁ Δ. Ν. ἐπι-
τρέπει ἀμοιβὴν τῶν κόπων, ἀλλ' ἡ ἀμοιβὴ αὕτη ἐδίδετο στα-
θερῶς καὶ πολλάκις μὲ χεῖρα ἀσώτως ἐλευθέριον ἀπὸ τὰ
Δ. Συμβούλια, ἡ δ' ἀσώτευσις αὕτη κατέστησεν ἀναγκαίαν
τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1837 Διατ. περὶ μισθοδ.
Δημάρχων, τὸ ὁποῖον καταχωροῦμεν ὀλόκληρον. (α)

Εἰς τοὺς δήμους α'. τάξεως ἡ ἐτησίᾳ ἀντιμισθία τοῦ
δημάρχου, δὲν ἤμπορεῖ νὰ ὑπερβαίνῃ τὰς δύο χιλιάδας τε-
τρακοσίας (2,400) δραχμάς, ἐκτὸς εἰς τὴν πρωτεύουσαν
τοῦ Βασιλείου, ὅπου ἔμπορεῖ νὰ φθάσῃ ἕως εἰς τρεῖς χι-
λιάδας (3,000) δραχμάς.

Εἰς τοὺς δήμους β'. τάξεως προσδιορίζεται ὁ μέγιστος
ὅρος τῆς ἀντιμισθίας κατὰ τὴν ἐξῆς ἀναλογίαν.

Εἰς δραχ. 600, διὰ τοὺς ἔχοντας ἀπὸ 2,000 ἕως
2,500 κατοίκους.—Εἰς δραχ. 780 διὰ τοὺς ἔχοντας μέχρι
τῶν 5,000.—Εἰς 1,000, διὰ τοὺς ὅσοι ἔχουν μέχρι τῶν
7,500.—Εἰς 1,500, διὰ τοὺς ὅσοι ἔχουν ὑπὲρ τοὺς 7,500
κατοίκους.

3. Εἰς τοὺς δήμους τῆς γ' τάξεως ὁ μέγιστος ὅρος τῆς

(α) Ἐγκύκλιος τῆς Γραμ. ἰσωτ. ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1837 πε-
ρὶ μισθοδοσίας δημάρχων, περιέχει τὰ ἐξῆς. »Νὰ φροντίζετε,
α'. ὅταν τὰ εἰσοδήματα τοῦ δήμου ᾖναι μικρὰ καὶ ἡ ἐργασία ὀ-
λίγη, νὰ προσδιορίζεται μισθὸς μικρότερος τοῦ μεγίστου ὅρου
ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τοῦ δήμου. β'. ὥστε οἱ μισθοὶ τοῦ
λοιποῦ προσωπικοῦ νὰ προσδιορίζωνται ὅσον τὸ δυνατόν οἰκονο-
μικώτερον. Εἰς τὴν μισθοδοσίαν τῶν γραμματέων ἤμπορεῖ νὰ
μὴ διατηρηθῇ οἰκονομία αὐστηρὰ, ὅταν οὗτοι εἶναι ἀξιοί, καὶ
δεν εἶναι δυνατόν νὰ εὐρεθῶσιν ἄλλοι μὲ μιτριώτερον μισθὸν
ἔχοντες τὴν αὐτὴν ἱκανότητα. Τὰ περισσεύματα νὰ χρησιμεύσω-
σιν εἰς διατήρησιν δημοτ. σχολείων.

ἀντιμισθίας προσδιορίζεται ἐπίσης ὡς ἐφεξῆς. Εἰς δραχ. 200, διὰ τοὺς δήμους τοὺς συνισταμένους ἀπὸ 300 μέχρι τῶν 500 κατοίκων. Εἰς 300, διὰ τοὺς ἔχοντας ἀπὸ 500 μέχρι 750. Εἰς 400, διὰ τοὺς ἔχοντας ἀπὸ 750 μέχρι 1,000. Εἰς 500, διὰ τοὺς ἔχοντας ἀπὸ 1,000 μέχρι 1,500, καὶ εἰς 600 δι' ἐκείνους τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ὑπερβαίνει τοὺς 1,500. (α)

4. Ἡ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων προσδιορισμένη ποσότης ὡς μέγιστος ὄρος τῆς ἀντιμισθίας ἐνὸς δημάρχου δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ἐλάχιστος ὄρος τῆς ἀντιμισθίας τοῦ δημάρχου, ἐνὸς κατὰ τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν τῶν κατοίκων ἀμέσως ἀκολουθοῦντος δήμου.

5. Εἰς τὴν ἀντιμισθίαν ταύτην δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ ἔξοδα τοῦ γραφείου, τὰ διὰ τὴν ἀντιμισθίαν τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ, καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας τοῦ γραφείου, ἀλλὰ ταῦτα θέλουν δίδεσθαι χωριστὰ, προσδιοριζόμενα παρὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. (β)

(α) Ὁ Ν. ἔθετε μέγιστον ὄρον, μέχρι τοῦ ὁποίου δύναται νὰ αὐξηθῇ ὁ μισθὸς τοῦ δημάρχου· ἄφησε δὲ ἀόριστον τὸν ἐλάχιστον. Ἐγκυκλ. Γραμ. ἐσ. ἀπὸ 12 Ἀπριλίου 1839.

(β) Πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεως τοῦ ἀρθοῦ 5 τοῦ Διατ. σῆς δίδαμεν τὴν ἀληθῆ του ἔννοιαν.

Δὲν ἔμπορεῖ νὰ προσδιορισθῇ ὡς ἐλάχιστος ὄρος τῆς μισθοδοσίας δημάρχου ἡ ποσότης ἐκεῖνη, ἣτις δίδεται ὡς μέγιστος ὄρος εἰς τὸν δήμαρχον ἐνὸς δήμου ἔχοντος ὀλιγωτέρους κατοίκους ἀπὸ τὸν ἀμέσως προηγούμενον αὐτοῦ δήμον, π. χ. εἰς 200 δρ. προσδιορίζεται ἡ ἀντιμισθία τοῦ δημάρχου τοῦ δήμου, ὅστις σύγκειται ἀπὸ 300 μέχρι 500 κατοίκων· ἀλλ' ἡ αὐτὴ ποσότης τῶν 200 δρ. δὲν πρέπει νὰ δοθῇ ὡς ἐλάχιστος ὄρος εἰς τὸν δήμαρχον τοῦ δήμου, ὅστις ἔχει ἀπὸ 500—750 κατοίκους, διὰ τὸν ὁποῖον προσδιορίζεται ὡς μέγιστος ὄρος 300 δρ. ἀλλὰ πρέπει

6. Ἡ ἀντιμισθία αὕτη ἐμπορεῖ νὰ πληρῶνεται καὶ κατὰ μῆνα ἀναλόγως.

Τὸ 41 ἄρθρον ἐπιτρέπει νὰ δοθῆ εἰς τὸν δήμαρχον ὠρισμένον ποσόν, δι' ἔξοδα γραφείου, μισθοδοσίαν ὑπαλλήλων, καὶ πρὸς ἰδίαν ἀμοιβὴν τῶν κόπων του, διὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ ὁποίου δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ δώσῃ λόγον· τὸ ποσὸν τοῦτο προσδιοριζόμενον ἀπὸ τὸ Δ. Συμβούλιον (ἄρθ. 50 § 10 καὶ 11. Δ. Ν.) δὲν εἶναι τόσον ἀσήμαντον, ὥστε νὰ ἀπαλλάττεται ὁ διαχειρίζων πάσης λογοδοσίας. Προκρίνω ἐπὶ δημοσίου λειτουργίας, ἀντιμισθίαν εἰλικρινῆ παρὰ κεκρυμμένα κέρδη. Περὶ ἀποζημιώσεως, ὅσάκις ὁ Δήμαρχος ἐξέλεθῃ τῆς περιφερείας τοῦ Δήμου, δὲν ἐξεδόθη εἰσέτι κανονισμὸς, ἀλλ' ἐκάστοτε δύναται νὰ προσδιορισθῆ παρὰ τοῦ Δ. Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 42.

• Ὁ Δήμαρχος διορίζει τοὺς ὑπαλλήλους τῆς δημοτικῆς ὑπηρεσίας, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸ εἰς τὸ γραφεῖον ἀναγκαῖον ὑποσωπικόν· ἀλλὰ δὲν ἔχει τὴν ἀδειαν νὰ κάμῃ μονίμους διορισμούς.

• Ὁ διορισμὸς τῶν Ἀστυνόμων ἐναπόκειται εἰς τὸν Βασιλέα· γίνεται δὲ κατὰ γνωμοδότησιν τοῦ Δημάρχου.

• Ὁ Δήμαρχος ἔχει ὅλην τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων καὶ Διαταγμάτων καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ αὐτὸς μόνος εἶναι ὑπεύθυνος πρὸς τὸ Κράτος καὶ πρὸς

νὰ ᾖναι ὁ ἐλάχιστος ἄρος τῆς μισθοδοσίας μεγαλύτερος τῶν 200 δρ. ἐγγλ. Γραμ. ἔσωτ. ἀπὸ 19 Αὐγ. 1837 περὶ μισθοῦ Δημάρχων.

τὸν δῆμον τῆς καλῆς διαχειρίσεως τῶν πραγμάτων τοῦ Δήμου, καὶ ὅσων ὑποθέσεων τὸ Κράτος εἰς αὐτὸν ἀνέθεσεν. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἄρχων δὲν ἐνεργεῖ παρά μὲ τὴν σύμπραξιν ὑπαλλήλων τινῶν, ἐργαζομένων ὑπὸ τὰς διαταγὰς του καὶ τῆς διαγωγῆς τῶν ὁποίων εἶναι ἐπίσης ὑπεύθυνος. Οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι εἰάν παρ' ἄλλης ἀρχῆς διοριζόμενοι ἦσαν ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τὸν δήμαρχον, ἀπεναντιούμενοι εἰς τοὺς σκοπούς του, καὶ στασιάζοντες ἤθελον ἐμποδίζεαι τὴν πορείαν τῆς διοικήσεως, τῆς ὁποίας μόνος ὁ δήμαρχος εἶναι ὑπεύθυνος. Ἐκ τούτου ὁ Δ. Ν. ἐχορήγησεν εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ διορίζεαι τοὺς ὑπαλλήλους τῆς δημοτικῆς ὑπηρεσίας, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸ εἰς τὸ γραφεῖον ἀναγκαῖον προσωπικόν.

Ὁ κυριώτερος τοῦ Δημάρχου ὑπάλληλος εἶναι ὁ Γραμματεὺς, ὁ ὁποῖος μὴ ἀναφερόμενος εἰς κανὲν μέρος τοῦ Νόμου, δὲν ἔχει νόμιμόν τινα ὕπαρξιν· ἀλλ' ἡ σιωπὴ τοῦ νόμου δὲν ἀποστερεῖ αὐτὸν τῆς ἀπεράντου ἐπιρροῆς εἰς τὰ Δημοτικὰ πράγματα, αὐξανομένης κατὰ δυστυχίαν ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν τῶν περισσοτέρων Δημάρχων. (α) Εἰς τοὺς πλείονας δήμους ὁ γραμματεὺς μόνος γνωρίζει τοὺς νόμους, καὶ αὐτὸς ἄγει καὶ φέρει ἀνευθύνως τὴν

(α) Διάταγμα ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ὑγραμμάτους δημάρχους νὰ θέτωσι σφραγίδα τινα ἐγχαραγμένον ἔχουσαν τ' ὄνομά των. Τὸ Διάταγμα τοῦτο εἶναι μνημεῖον τῆς ἐπικρατοῦσης ἀμαθείας εἰς τινὰς δήμους. Θεωροῦμεν ἀφευκτον νὰ χορηγηθῆ διὰ Νόμου προθεσμία, μετὰ τὴν ἐκπνευσιν τῆς ὁποίας, πᾶς ὁ ἀμέτοχος τοῦ γράφειν καὶ ἀναγινώσκειν, ἀποκλείεται τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ ἰδίως τῆς δημαρχίας. Πῶς εἶναι δυνατόν ὑγράμματοι νὰ διαχειρίζονται ἐν γνώσει πράγματα διοικητικὰ τέσον πολύπλοκα.

διοίκησιν, ἐνῶ ὁ δήμαρχος περιορίζεται εἰς τὴν ἀντιπροσω-
 πευσιν τῆς ἀρχῆς καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ἐπισήμων
 σχέσεων. Τὸ ἀτόπημα τοῦτο ἀναφαίνεται μὲν συχνὰ εἰς
 τὴν διοίκησιν, καὶ εἰς ἀνωτέρας τῆς διοικήσεως ἀρχάς,
 ἀλλὰ σπανιώτερον, καὶ πολλάκις τὸ ὀγκῶδες τῶν ἀρχῶν
 τούτων, ὑποκρύπτει τὴν παντοδυναμίαν τοῦ γραμματέως,
 ὅστις ἐντὸς τῆς κοινωνίας μας, κατὰ δυστυχίαν, εἶναι ὁ
 κυριώτερος μοχλὸς τῆς διοικητικῆς ἐνεργείας. Διὰ ταῦτα
 μάλιστα οἱ Δήμαρχοι συναισθανόμενοι τὴν ἴδιαν μετριότη-
 τα ὀφείλουν νὰ ἐκλέγωσι νέους χρηστοθήεις καὶ πε-
 παιδευμένους, οἱ δὲ διοικηταὶ νὰ γίνωνται αὐστηροὶ ἐπιτηρη-
 ταὶ τῆς διαγωγῆς αὐτῶν.

Τὸ σύστημα τοῦ ἀμέσου παρὰ τοῦ Δημάρχου διορισμοῦ
 δὲν εἶναι ἄνευ ἐξαιρέσεως· διότι τὸν διορισμὸν τινῶν δημοτικῶν
 λειτουργῶν διὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐργασιῶν των, ἰδίως μὲ
 τὰ κυβερνητικὰ πράγματα συνεχομένων, ἢ διότι προκειμέ-
 νου τοῦ λόγου περὶ διαχειρίσεως χρηματικῆς, ὁ νόμος ἠ-
 θέλησε νὰ θέσῃ ἔλεγχόν τινα ἐπὶ τὸν Δήμαρχον, ἀνέθεσεν
 εἰς ἄλλας ἀρχάς.

Ἡ ἀστυνομία, καθὼς θέλομεν ἰδῆ, ἐνεργεῖται μὲν ἀπὸ
 τὸν Δήμαρχον, ἀλλ' ἐπ' ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως, διατη-
 ρούσης ἐπιβρόσῃν ἰσχυρὰν ἐπ' αὐτὴν, διὰ τοῦτο ὁ διορισμὸς γί-
 νεται παρὰ τοῦ Βασιλέως, ἐπιτρεπομένου εἰς τὸν Δήμαρχον
 τοῦ δικαιώματος τῆς προτάσεως. (ἰδὲ ἀρθ. 91)

Οἱ δημοτικοὶ εἰσπράκτορες καὶ οἱ Οἰκονόμοι τῶν ἀγα-
 θοεργῶν κτημάτων, ἐκλέγονται καὶ αὐτοὶ παρὰ τοῦ Βασι-
 λέως, κατὰ πρότασιν τοῦ Δ. Συμβουλίου, ἀντιπροσωπεύον-
 τος ἰδίως τοὺς φορολογουμένους, μεθ' ὧν εὐρίσκονται εἰς ἀδιάκο-
 πον ἐπαφὴν· ὁ δὲ Δήμαρχος δὲν ἐπενεργεῖ ἐπὶ τὸν διορισμὸν των,
 παρὰ καθόσον παρευρίσκειται ἐντὸς τοῦ Δ. Συμβουλίου (Δ. Ν.

ἄρθ. 50 § 12). Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι διορισμοὶ πρὸς τοὺς δ-
ποίους δὲ δήμαρχος εἶναι ξένος. Ὁ Ν. ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1836
περὶ διοικήσεως ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, σχηματίζει
ἀδελφάτα συγκείμενα ἀπὸ τὸν Δήμαρχον καὶ ἀπὸ δύο ἢ
τέσσαρας δημότας παρὰ τοῦ Δ. Συμβουλίου ἐκλεγομένους.
ἐπίσης ὁ Ν. ἀπὸ 6 Φεβρουαρίου 1836 περὶ Δημοτικῶν
σχολείων, συνιστᾷ πρὸς ἐπιθεώρησιν αὐτῶν ἐπιτόπιον ἐπι-
τροπὴν συνισταμένην παρὰ τοῦ Δημάρχου, ἐκ τοῦ ἑφημερίου,
ἐνὸς ἰερέως διοριζομένου παρὰ τοῦ Διοικητοῦ καὶ 2—4
δημοτῶν παρὰ τοῦ Δ. Συμβουλίου ἐκλεγομένων. (ἴδὲ τοῦ
Ν. τούτου ἄρθ. 35).

Οἱ ἀγροφύλακες ὀφείλοντες νὰ ἀπολαμβάνωσι πλήρη
τῶν δημοτῶν τὴν ἐμπιστοσύνην, καθὼ ἐμπειπιστευμένοι τὴν
διατήρησιν τῶν πολυτιμοτέρων κτημάτων των, διορίζονται
καὶ καύονται παρὰ τοῦ Δημάρχου. (α)

Ἀπαγορεύεται εἰς τὸν Δήμαρχον νὰ κάμῃ μονίμους
διορισμοὺς, διότι πῶς εἶναι δυνατόν προσωρινὸς ἄρχων νὰ
διαρῖξῃ λειτουργοὺς διαρκούντας πέραν τῆς διαρκείας τῆς ἀρχῆς
του; (β) Ἄλλ' οἱ παρὰ τοῦ Βασιλέως διοριζόμενοι δημοτικοὶ ἄρ-
χοντες εἶναι μόνιμοι; Νομίζω ὅτι καὶ αὐτοὶ πρέπει ν' ἀ-
νανεῶνται κατὰ τὴν τριετὴ μεταβολὴν τοῦ Δημάρχου· διότι
διοριζόμενοι κατὰ πρότασιν τοῦ Δημάρχου, ἢ τοῦ Δ. Συμ-
βουλίου συνεργοῦντος ἐκείνου, ἀνήκουσιν εἰς ἄλλην ἐποχὴν
διοικητικὴν· ὁ Δήμαρχος εὐρίσκεται μεμονωμένος, μεταξὺ
δημοτικῶν λειτουργῶν ξένων πρὸς αὐτὸν, καὶ βαθυμούντων

(α) Ἰδὲ Δ. ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1836 περὶ προσταξέως σπαρ-
τῶν καὶ δεινδροφυτειῶν.

(β) Εἰς Λονδίνου ὁ Lord-maire διορίζει μονίμους ἄρχοντας.

νά συμπράξωσι εἰς τὴν διοίκησιν· τὸ δὲ δικαίωμα τῆς προτάσεως νεκροῦται μὴ ἐνεργούμενον περιοδικῶς ἀλλὰ κατὰ περίστασιν.

Ἄρθ. 43.

Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Δημάρχου διαρκεῖ τρία ἔτη. Ἄν δὲ ἐν τῷ μεταξὺ παύσουν αἱ ιδιότητες, δυνάμει τῶν ὁποίων ἔγεινεν ἡ ἐκλογή, ἢ ἂν συμβῶσι περιστάσεις τοιαῦται, (α) αἱ ὁποῖαι ἤθελον ἐμποδίσαι τὴν ἐκλογὴν, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως, εἰς δὲ τὴν δευτέραν δύναται νὰ παύσῃ ἡ ὑπηρεσία τοῦ Δημάρχου, καὶ πρὶν παρέλθῃ ὁ ἄνω προσδιωρισμένος καιρὸς.

Τὰ δημοτικὰ συμβούλια ἀνανεοῦνται κατὰ τριετίαν ὡς πρὸς τὸ τρίτον τῶν μελῶν των· ἡ διάρκεια τῆς Δημαρχικῆς ἐξουσίας συνδυάζεται μὲ τὴν τοῦ Δ. Συμβουλίου, καὶ κατὰ τριετίαν ἐκλέγεται νέος Δήμαρχος. Τὸ τριετές διάστημα ἐπιτρέπει εἰς τὸν Δ. ἄρχοντα ν' ἀποκτήσῃ πείραν, ἢ ἂν προηγουμένως ἐσκέφθῃ περὶ δημοτικῶν πραγμάτων ν' ἀναπτύξῃ τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον περὶ αὐτῶν ἐμόρφωσε καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς σχεδιασθείσας βελτιώσεις. Ἐπειδὴ δὲ αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ διὰ τῆς ἐκλογῆς προάγονται, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο διαμείνον ἐπὶ πολὺ ἀνεργητον καταργεῖται, ὁ νομοθέτης εἰς τριετίαν μόνον περιέσειλε τοῦ δημάρχου τὴν ἐξουσίαν, μεταφέρων μετὰ ταῦτα τὴν ἀρχὴν εἰς ἄλλου χεῖρας, καὶ ὑποθάλπων τὴν ἄμιλλαν μετὰ τῶν σπουδαρχούντων, καὶ τὴν δραστηριότητα πρὸς

(α) Τὸ Γερ. κ. λέγει δικαιολογοῦσαι τὴν ἀποποίησην τῆς ἐκλογῆς· ἀλλῶς ἀκατάληκτος ἡ ἔννοια.

τὴν διοικητικὴν ἐνέργειαν διὰ τῆς περιοδικῆς ἀνανεώσεως. Ὁ Δήμαρχος δὲν ἐκλέγεται παρὰ ὅταν κέκτηται τὰς ἰδιότητας ἐν τῷ ἄρθρῳ 13 περιγραφομένης, ἢ ὅταν δὲν ὑπόκειται εἰς τὰς ἐξαιρέσεις αὐτοῦ· ἀλλ' ὅταν ἡ ἀνικανότης ἐπέλθῃ μετὰ τὴν ἐκλογὴν, ἐπιφέρει ἀφεύκτως τὴν παῦσιν τοῦ Δημάρχου, κηρυττομένην παρὰ τοῦ Βασιλέως κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον. Ἐπίσης παύεται ὁ Δήμαρχος ὅταν δεχθῇ λειτουργίαν τινα ἀσυμβίβαστον μὲ τὰ καθήκοντα τοῦ Δημάρχου (ἰδὲ ἄρθ. 77), καθότι ἐδύνατο ν' ἀρνηθῇ, ἀλλ' ἀφοῦ ἐπροτίμησε καὶ ἠσπάσθη αὐτήν, σιωπηλῶς παρητήθη ὁ ἴδιος, δημιουργήσας τοὺς λόγους τῆς παύσεώς του. Ἐὰν δ' ἐμμένῃ κατέχων ἀμφοτέρας τὰς ἀσυμβιβάστους λειτουργίας, καὶ ὁ διοικητὴς βραθυμῇ νὰ προκαλέσῃ τὴν παῦσιν του, πᾶς δημότης, καὶ ἰδίως τὸ Δ. Συμβούλιον ὀφείλουσι νὰ ζητήσωσι τὴν ἀνάκλησίν του παρὰ τοῦ διοικητοῦ ἢ τῆς ἀνωτέρας αὐτοῦ ἀρχῆς.

Ἐπάρχουσι λόγοι ἐξαιρέσεως, οἱ ὅποιοι προβαλλόμενοι ἀπαλλάττουσι τῆς ἀρχῆς τὸν ἤδη ἐκλεχθέντα· ἐξήκονταετῆς ἡλικία, σωματικὴ ἢ νοητικὴ ἀνικανότης, λειτουργίαι δημόσιαι ἀπατιοῦσαι ὀλόκληρον τὴν εἰς αὐτὰς ἀφοσίωσιν (Δ. Ν. 64 καὶ 78)· οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἠμποροῦν νὰ προταθῶσι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀρχῆς, ἐκτὸς τῶν ἐπελθόντων μετὰ τὴν ἀποδοχὴν, καθὼς ἡ σωματικὴ καὶ νοητικὴ ἀνικανότης. Ἡ ἐκπλήρωσις τῆς αὐτῆς ἀρχῆς κατὰ δύο προηγουμένας περιόδους δὲν εἶναι λόγοι παραιτήσεως, διότι δὲν ἐγεννήθη μεταγενέστερον, καὶ μὴ προταθεῖς, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκλογὴν, ἐκαλύφθη. Ὁ νομοθέτης θεωρήσας τὸ ἀξίωμα τοῦτο ὡς δημόσιον βᾶρος, περιέστειλε τοὺς λόγους τῆς μὴ ἀποδοχῆς καὶ παραιτήσεως, ἀλλὰ δὲν ἐνίσχυσε τὸν περιορισμὸν μὲ τὴν κύρωσιν κολάσεως. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ κατα-

ναγκασθῆ ὁ δήμαρχος εἰς διατήρησιν τῆς θέσεώς του, πρέπει νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τοὺς γενικοὺς περὶ παραιτήσεων κανόνας. Πᾶς δημόσιος λειτουργὸς εἶναι κύριος νὰ παραιτηθῆ· ἀλλ' ἡ ἀνωτάτη ἀρχὴ δύναται ν' ἀναβάλῃ τὴν ἀποδοχὴν αὐτῆς ἐὰν προσφέρεται παρακαίρως, ἐν ᾧ ὁ δήμος εὐρίσκεται εἰς κατάστασιν στάσεως, ἢ ἐὰν ὁ δήμαρχος διακόψῃ διὰ τῆς παραιτήσεως κατεπείγουσαν καὶ σπουδαίαν τινα ὑπόθεσιν ἀνεπίδεκτον ἀναβολῆς. Ἐὰν κατὰ τριαύτας περιστάσεις ἐπιμένῃ ν' ἀρνήται ὑπηρεσίας ἐνέργειαν, ὑποκύπτει εἰς ἐγκληματικὰς καταδιώξεις συμφώνως μὲ τὸ 480 τοῦ Ποιν. Ν. ἐπίσης καταδιώκεται ἐὰν συνεννοηθῆς μὲ πολλοὺς ἄλλους δημοσίους λειτουργοὺς παραιτηθῆ, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ βλάβῃ τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν. (451 Ποιν. Ν.) Οἱ παραιτούμενοι διαμένουσιν εἰς τὰς ἐργασίας των, μέχρι τοῦ διορισμοῦ ἢ τῆς ἀφίξεως τοῦ διαδόχου των. Συγκεφαλαιεῦντες τὸν λόγον ἀποφαινόμεθα ὅτι ἡ παραιτησις πολλάκις εἶναι ἄτοπος, δυναμένη νὰ ἐπιφέρῃ καὶ ποινικὰς συνεπειάς· ἀλλὰ πολλάκις εἶναι καθῆκον ἱερὸν πρὸς πάντα εὐσυνείδητον δημότην, ὡσάκις ἀδυνατῶν νὰ δώσῃ προοδευτικὴν ῥοπὴν εἰς τὰ τοῦ δήμου πράγματα, γίνεται ὄργανον, διὰ τῆς διαμονῆς του εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀδίκων ἀξιώσεων, ἢ ἀνεπιτηδείου διαχειρίσεως ἀναξίου τινος διοικητοῦ.

Ἄρθ. 44.

Ἡ παῦσις τοῦ Δημάρχου ἐνεργεῖται μόνον δι' ἀποφάσεως τοῦ Βασιλέως, ἀκούσαντος τὴν γνώμην τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου, ἢ δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ὁ Νομάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παύῃ εἰς κατεπείγουσας περιπτώσεις προσωρινῶς τὸν Δήμαρχον· ὀφείλει

» δὲ νὰ ἀναφέρῃ τοῦτο ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἀρμο-
 » δίαν Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας, ἐκθέτων τὰς αἰτίας
 » τῆς τριαύτης παύσεως, καὶ ἐπισυνάπτων καὶ τὰς περὶ
 » τούτου πράξεις.

» Ἡ Γραμματεία ὀφείλει ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀκοῦ λάβῃ
 » τὴν ἀναφορὰν τοῦ Νομάρχου, ἢ νὰ διατάξῃ τὴν ἀποκατά-
 » στασιν τοῦ προσωρινῶς πεπαυμένου Δημάρχου, ἢ νὰ προ-
 » βάλλῃ τὴν ἀποβολὴν αὐτοῦ εἰς τὸν Βασιλέα.

Τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ ἐπάγει τὸ δικαίωμα τῆς
 παύσεως ὡς ἀναγκαῖον παρακολούθημα. Ἐὰν ὁ δήμαρχος
 ἐξελέγετο ἀπὸ τοὺς δημότας, ἤθελεν εἶναι ἀδύνατος ἢ
 παῦσις του παρὰ τοῦ Βασιλέως ἐνεργουμένη. Διοριζόμενος
 παρ' αὐτοῦ εὐλόγως καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου παύεται. Ἀλλὰ τοῦ
 διορισμοῦ τούτου συμμετέχουσι καὶ οἱ δημόται διὰ τῆς προ-
 τάσεως τριῶν ὑποψηφίων· διὰ τοῦτο ὑπέβλήθη εἰς τύπους
 τινὰς τὸ δικαίωμα τῆς παύσεως, καὶ ἀπήτησαν νὰ ἀκου-
 σθῇ προηγουμένως ἡ γνώμη τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου,
 ἐκτὸς ὅταν δικαστικὴ ἀπόφασις κηρύξῃ τὸν δήμαρχον ἀ-
 νίκανσιν νὰ ἐνεργῇ τὰ καθήκοντά του, δι' ἀδίκημαπραχθέν
 κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἢ ὅταν δι' οἷονδῆποτε ἄλλο ἀδίκημα,
 κατεδικάσθη εἰς ποινὴν τοῦλάχιστον ἐνιαύσιον. Ἀλλ' ὁσά-
 κισ ἢ καταψηφισθεῖσα στέρησις τῶν πολιτικῶν δικαιωμά-
 των παρέλθη πρὸ τῆς λήξεως τῆς τριετίας, καθ' ἣν διαρ-
 κεῖ ἡ δημαρχικὴ ἐξουσία, ὁ δήμαρχος ἀναλαμβάνει τὰς
 ἐργασίας του, ἐὰν δὲν ἐκηρύχθη ἤδη πεπαυμένος δι' ἀπο-
 φάσεως βασιλικῆς· διότι εἶναι ἀνάξιος νὰ πράττῃ τὰ δη-
 μόσια πράγματα, ὁ μὴ σεβασθεὶς τὴν ἰδιοκτησίαν ἢ τὴν
 τιμὴν τῶν συμπολιτῶν του, (ἰδὲ ἄρθ. 21, 22, 24 τὸ
 ἀπὸ 20 Μαΐου 1836 Διατ. καὶ 493 τοῦ Π. Ν.)

Ἄλλη ἐγγύησις ὑπὲρ τῶν δημοτικῶν τούτων ἀρχόντων

πρέπει νὰ εἰσαχθῆ, ἡ αἰτιολογία τῶν διαταγμάτων δι' ἣν παύεται ὁ δήμαρχος, διότι ἡ ἐξουσία ἀναστέλλεται πολ-
λάκις νὰ αὐθαιρετήσῃ, μὴ δυναμένη νὰ δώσῃ εὐσχημον
λόγον τῆς αὐθαιρεσίας της, ἢ τιμωρεῖται τοῦλάχιστον
αὐτῆ ἡ ἴδια ἀναδεικνύουσα εἰς Διάταγμα, τοὺς ἀτόπους
λόγους δι' οὓς ἀπεστέρησε τοὺς διοικουμένους ἱκανοῦ καὶ
ἄξιου ἄρχοντος.

Παρά τὴν παῦσιν, ἄλλο δικαίωμα ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ
τῆς προσωρινῆς παύσεως, τὸ ὁποῖον ἐνεργῶν ὁ διοικητῆς
εἰς κατεπειγούσας περιπτώσεις, ὡσάκις π. χ. ὁ δήμος στα-
σιάζει καὶ ὁ δήμαρχος βοηθεῖ ἢ δὲν σπεύδει νὰ καταπαύ-
σῃ τὴν στάσιν, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀναφέρεται εἰς τὴν Γραμ-
ματεῖαν τῶν ἐσωτερικῶν, ἢ ὁποῖα αὐτῷ μὴτὼς ἀποκαθιστᾷ
τὸν προσωρινῶς παυθέντα, ἢ προτείνει εἰς τὸν Βασιλέα,
ἐν τῷ ὑπουργικῷ του συμβουλίῳ, τὴν ὀριστικὴν παῦσιν του.
Ὁ Νόμος περιέχει ἔλλειψιν μὴ ἀπαιτῶν ν' ἀκουσθῆ πρό-
τερον ὁ δήμαρχος, διότι πολλάκις διαπληκτισμοὶ παιδα-
ριώδεις μεταξὺ τοῦ διοικητοῦ καὶ αὐτοῦ, ἢ σφάλμα μὴ
ἀντάξιον τοιαύτης αὐστηρότητος, φέρει τὸν διοικητὴν εἰς τὴν
χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου. Ἄλλ' ἡ ἔλλειψις αὕτη ἀνα-
πληροῦται εὐκόλως δι' ἐγκυκλίου διαταγῆς τῆς Γραμμα-
τείας, ἢ ὁποῖα διὰ τῆς ἀντιπαραβολῆς τῶν δύο ἀντιθέτων
ἐκθέσεων, ἀνεურίσκουσα τὴν ἀλήθειαν, γνωμοδοτεῖ ἐν γνώσει
περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου συμβεβηκότος. (ἰδὲ ἄρθ. 56 τοῦ
Βελγικοῦ Δ. Ν.)

Ὁ Δήμαρχος θεωρεῖται, ὡς προεῖρηται, ποτὲ μὲν ὡς
δημοτικὸς λειτουργὸς, ποτὲ δὲ ὡς ὄργανον τῆς κεντρικῆς
ἐξουσίας· ὑπὸ τὰς δύο ταύτας ἐπόψεις θεωρούμενος ἔχει
πάμπολλα καθήκοντα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται διεσπαρμένα

καθ' ὅλους τοὺς διοικητικοὺς νόμους. Ὁ Δ. Ν. δὲν ἐδύνατο νὰ συμπεριλάβῃ ὅλας τὰς διατάξεις ταύτας, διότι ἄλλας μὲν δὲν ἐξεδόθησαν ἀκόμη κατὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ· τὰς δὲ ἐκδοθείσας ἤδη κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ὁ νομοθέτης ἄριστα ποιῶν, δὲν ἠθέλησε νὰ νομοθετήσῃ δεύτερον, εἰς-βιβάζων αὐτοὺς ἐντὸς τοῦ περὶ δήμων νόμου. Ἐὰν κατὰ τὴν σύνταξιν νέου τινος νόμου, ὅλ' αἱ ἀναφερόμεναι ἢ ἔχουσαι οἰανδήποτε σχέσιν διατάξεις εἰσῆγοντο ἐντὸς αὐτοῦ, ἢ ἀδιάκοπος αὕτη κωδικοποιήσις ὅχι μόνον ἠθέληεν ἀποτελέσει δύσκολον τὴν νομοθεσίαν, ἀλλ' ἠθέληεν ἀδιακόπως διαφθείρει τοὺς νόμους, τῶν ὁποίων κύριος χαρακτήρ εἶναι ἡ μονιμότης. Γὰρ δημοτικὰ τοῦ δημάρχου καθήκοντα, ἀναφέρονται σποράδην ἐν τῇ παρουσίᾳ πραγματεία. Αἱ λειτουργίαι κατ' ἐντολὴν τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς ἐνεργούμεναι, ὑπάγονται εἰς τρεῖς κυρίως τάξεις. Τὴν μίαν τάξιν παρ' αὐτοῦ τοῦ Νόμου παραλαμβάνει, τὸ νὰ συντάττῃ πράξεις πιστοποιούσας τὴν ἀστυκὴν τῶν πολιτῶν κατάστασιν· τὴν δευτέραν ἐνεργεῖ κατ' ἐντολὴν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, ὡς τὰ περὶ στρατολογίας, καταδιώξεως τῶν πρὸς τὸ δημόσιον καθυστερούντων κτλ. Ἡ τρίτη τάξις ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν ὑπάγεται, ὡς τὰ τῆς προανακρίσεως ἔργα. Περὶ τῶν τελευταίων ἐν τῷ κεφαλαίῳ Α' τοῦ Μέρους Ζ θέλομεν ὁμιλήσει. Ἄς διεξέλθωμεν ἤδη τ' ἀναγόμενα ἰδίως εἰς τὴν πρώτην τάξιν.

Ὁ Δήμαρχος ὡς Ληξίαρχος.

Ὁ δήμαρχος ὡς πατὴρ τοῦ δήμου, ὀφείλει νὰ συντάττῃ τὰς ληξιαρχικὰς πράξεις, διὰ τῶν ὁποίων πιστοποιοῦνται αἱ τρεῖς τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἐποχαί, ἡ γέννησις, ὁ γάμος καὶ ἡ ἀποβίωσις, καθ' ἃς ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾷ δι-

καιωματα και αναλαμβάνει υποχρεώσεις. Ὁ Νόμος διὰ τοῦτο λαμβάνει ὅλας τὰς προφυλάξεις διὰ νὰ ὑπάρχη, ὅσον ἔνεστι, βεβαιότης εἰς τὰς πιστοποιήσεις ταύτας.

Τρία εἶδη προσώπων συντρέχουν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ληξιαρχικῶν πράξεων, ὁ δήμαρχος, οἱ μάρτυρες καὶ οἱ συγγενεῖς, ἢ ἄλλοι ἔχοντες συμφέρον. Ὁ μὲν δήμαρχος βεβαιοῖ ὅτι ἐγένοντο πρὸς αὐτὸν δηλοποιήσεις, καὶ συνέβησαν τινὰ συμβεβηκότα, τὰ ὁποῖα ὑποχρεοῦται νὰ πιστοποιῇ ὡς αὐτόπτης, οἱ μάρτυρες ἐπιβεβαιοῦν τὴν πράξιν τοῦ δημάρχου· οἱ δὲ συγγενεῖς καὶ ἄλλοι ἐνεχόμενοι, προσάγουσι τὰς δηλοποιήσεις.

Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν τούτων, ὁ δήμαρχος ὀφείλει νὰ κρατῇ βιβλίον εἰς τρία διηρημένον, ἢ εἰς πολυπληθεῖς δήμους τρία βιβλία, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων καταγράφει χωριστὰ τὰς γεννήσεις, τοὺς γάμους καὶ τὰς ἀποβιώσεις ἰδ. ἄρθ. 2. τοῦ ἀπὸ 20 Ὀκτωβρίου 1836 Ν. περὶ ληξ. βιβλ.

Εἰς τὰς ληξιαρχικὰς πράξεις, ὡς εἰς πᾶσαν ἐπίσημον πράξιν, ὁ δήμαρχος σημειοῖ τὸ ἔτος, τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τῆς συντάξεώς των, τὸ ὄνομα καὶ παρώνυμον, τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπάγγελμα, καὶ τὴν κατοικίαν ὅλων τῶν ἐν αὐτοῖς ἀναφερομένων, κατὰ τὰς γενομένας πρὸς αὐτὸν δηλοποιήσεις ἀπὸ τὰ μέρη, χωρὶς ποτὲ νὰ προσθέτῃ ἰδίας του παρατηρήσεις, καὶ ἀφοῦ τὰς ἀναγνώσει εἰς ἐπήκοον ὅλων, υπογράφονται παρ' αὐτοῦ καὶ παρὰ τῶν μερῶν ἄρθ. 5, 6, 9 καὶ 10 τοῦ εἰρημένου Ν.

Αἱ πιστοποιήσεις γράφονται εἰς τὰ βιβλία κατὰ συνέχειαν, καὶ χωρὶς ν' ἀφίναται κενὸς τόπος. Τὰ σβύσματα καὶ αἱ παραπομπαὶ υπογράφονται, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ κυ-

ρία πράξεις. Αί συγκοπαι δὲν συγχωροῦνται, αἱ δὲ χρονολογίαι γράφονται ὀλόγραφοι ἰδ. ἄρθ. 12 εἴρημ. Ν.

Τὰ ἔχοντα συμφέρον μέρη δὲν εἶναι πάντοτε ὑπόχρεα νὰ ἐμφανίζονται αὐτοπροσώπως, ἀλλὰ δι' ἐπιτρόπου, φέροντος εἰδικὸν καὶ ἐπίσημον πληρεξουσιότητος ἔγγραφον τὸ ὁποῖον ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν πράξιν· 7 ἄρθ.

Οἱ προσερχόμενοι μάρτυρες εἶναι ἄρρενες, ἐνήλικες συγγενεῖς ἢ μὴ, ἐκλεγόμενοι παρὰ τῶν μερῶν. Ὁ νόμος ἐνταῦθα συγκαταβατικώτερον φέρεται παρὰ εἰς ἄλλας περυστάσεις, καθ' ἃς συγγενεῖς δὲν μαρτυροῦν ὑπὲρ συγγενῶν ἰδ. ἄρθ. 8.

Ἡ κοινωνία ἔχει μέγιστον συμφέρον νὰ γνωρίζῃ τὴν οἰκογενιακὴν στάσιν ἐκάστου. Διὰ τοῦτο ὁ νόμος βεβαιοῖ τὴν δημοσίευσιν τῶν ληξιαρχικῶν πράξεων· διὰ τοῦτο ἐπιβάλλεται καὶ ἡ ὑποχρέωσις εἰς τὸν ληξίαρχον νὰ ἐκδίδῃ εἰς τοὺς αἰτοῦντας ἀντίγραφα, παρέχοντα πλήρη πίστιν μεχριστοῦ κατηγορηθῶσιν ὡς πλαστὰ ἢ νενοθευμένα. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται δύο τινα ἀ. νὰ ἐκδοθῶσι κατὰ τοὺς νομίμους τύπους· 6'. νὰ ἐπικρωθῶσιν ἀπὸ τὸν πρόεδρον τῶν πρωτοδικῶν. ἄρθ. 16

Αὗται εἶναι αἱ διατυπώσεις τῶν ληξιαρχικῶν πράξεων, ὡς πρὸς τὴν τήρησιν τῶν ὁποίων ὁ νόμος δὲν λέγει ἐὰν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατάττωνται. Τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου εὐρίσκομεν εἰς τὸν Ποιν. Ν. ἄρθρον 365, καθ' ὃ πᾶσα παραβίασις τῶν ἀνωτέρω διατυπώσεων, πᾶσα ἀταξία εἰς τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία ἀνακαλυφθεῖσα τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἢ μὲ πρόστιμον. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν ἐπιβάλλεται εἰς τὸν Ληξίαρχον πρόστιμον ἀπὸ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, καὶ τοῦτο κατ' ἐξαίρεσιν τῆς

ἀρχῆς, ὅτι τὸ πολιτικὸν δικαστήριον οὐδέποτε ἐπιβάλλει ποινάς.

Εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἐνιαυτοῦ ὁ δήμαρχος κλείων τὰ βιβλία ταῦτα, παραδίδει τὸ μὲν εἰς τὸ πρωτοδικεῖον, τὸ δὲ μένει εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ δήμου. Ἴδε ἄρθ. 13.

Ὁ δήμαρχος φύλαξ τῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων, εἶναι πολιτικῶς ὑπεύθυνος διὰ τὴν παραφθορὰν καὶ ἀπώλειαν αὐτῶν, μὴ δυνάμενος ἐν τούτοις νὰ κάμῃ κάμμίαν μεταβολὴν ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἀντιγραφομένης παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ περιθώριον, ἐπίτηδες ἀφινόμενον εὐρῦ, διὰ νὰ καταχωρίζονται καὶ ἄλλαι πράξεις. ἄρθ. 18 συνδ. μὲ τὸ 15. Κατὰ μείζονα λόγον ληξίαρχος δύναται νὰ καταδιώξῃ τὸν αὐτουργὸν τῆς παραφθορᾶς τῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων. Ἴδε ἄρθ. 18.

Ἐὰν γίνῃ χρεῖα εἰς τὸ περιθώριον τινὸς πράξεως καταχωρημένης ἤδη εἰς τὸ βιβλίον, νὰ σημειωθῇ ἄλλη πράξις, ἢ σημείωσις αὕτη γίνεται κατ' αἴτησιν τῶν μερῶν παρὰ μὲν τοῦ ληξίαρχου ἐπὶ τοῦ ἤδη ἐν χρήσει ἢ τοῦ ἐν τῷ δημαρχεῖῳ παρακατατεθειμένου βιβλίου, παρὰ δὲ τοῦ γραμματέως τῶν πρωτοδικῶν, ἐπὶ τῶν ἐν τῷ δικαστικῷ γραφείῳ παρακατατεθέντων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ ληξίαρχος χρεωστεῖ νὰ εἰδοποιήσῃ, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, τὸν παρὰ τῷ εἰρημένῳ δικαστηρίῳ εἰσαγγελέα, ὅστις φροντίζει νὰ γενῆ ἢ σημείωσις ἀκριβῶς ὁμοία καὶ εἰς τὰ δύο βιβλία. Ἴδε ἄρθ. 17.

Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις εἶναι κοιναὶ εἰς τὰς γεννήσεις, τοὺς γάμους καὶ τὰς ἀποβιώσεις. Ἦδη θέλομεν ἐκθέσει τὰς ἰδιαιτέρας ἐφ' ἐκάστης τούτων τεθείσας.

Γεννητήρια.

Διὰ τοῦ γεννητηρίου βεβαιοῦται ἡ ἐποχὴ καὶ ὁ τόπος τῆς γεννήσεως, καὶ καθόσον εἶναι δυνατὸν, ἡ γνησιότης τοῦ τέκνου· χρησιμεύει πρὸς τούτοις καὶ εἰς βεβαίωσιν τῆς ἀτομικότητος ἐκάστου·

Ἄμα γεννηθῆ παιδίον τι ὀφείλει ὁ πατήρ, ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ ἡ μαῖα, ἢ ὅποιος ἄλλος παρευρεθῆ εἰς τὴν γέννησιν νὰ τὴν φανερώσῃ εἰς τὸν δήμαρχον ἐντὸς πέντε ἡμερῶν. Ἄν δὲ ἡ μήτηρ γεννήσῃ εἰς ξένην οἰκίαν, ὁ οἰκοδεσπότης ὀφείλει νὰ κάμῃ τὴν δήλωσιν πρὸς τὸν ληξίαρχον. ἴδε ἀρθ. 19.

Ὁ ληξίαρχος, βλέπων ἰδίους ὀφθαλμοῖς τὸ νεογέννητον ὀφείλει παραχρῆμα νὰ συντάξῃ τὸ γεννητήριον, ἐν ᾧ παρόντων δύο μαρτύρων, σημειῶι τὴν ἡμέραν, τὸν μῆνα, τὸ ἔτος, τὴν ὥραν, καὶ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως, τὸ γένος τοῦ παιδίου καὶ τὸ ὄνομά του, ἂν ἔχῃ ἤδη ὄνομα, τὸ ὄνομα καὶ παρώνυμον, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ πατρὸς, τῆς μητρὸς καὶ τῶν μαρτύρων. Ἄν τὸ παιδίον δὲν εἶχεν ἤδη ὄνομα, καθ' ὃν καιρὸν συνετάχθη ἡ πιστοποιήσις, προστίθεται τοῦτο μετὰ τὴν βάπτισίν του παρὰ τοῦ δημάρχου εἰς τὸ περιθώριον τοῦ βιβλίου ἐπὶ τῇ δηλοποιήσει τοῦ πατρὸς καὶ ἑφημερίου τοῦ τελέσαντος τὴν βάπτισιν. ἀρθ. 201.

Ὁ Νόμος διαγράφει ἰδιαιτέρους κανόνας περὶ δύο ἐκτάκτων περιπτώσεων.

Ἡ πρώτη ἀναφέρεται εἰς τὰ ἔκθετα παδία· ὁ εὐρῶν ὀφείλει νὰ κάμῃ τὴν δήλωσίν του εἰς τὸν δήμαρχον τοῦ τόπου ἔνθα εὐρέθησαν, ὅστις λαμβάνων πρόνοιαν περὶ τοῦ παιδίου, συντάσσει τὴν πιστοποιήσιν τῆς

γεννήσεώς του, ἐκθέτων λεπτομερῶς τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὗρέθη τὸ τέκνον, τὸν τόπον, χρόνον, τὰ περι-
 τυλίσσοντα ὀθῶνια, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναφέρεται ἡ εἰκα-
 ζομένη ἡλικία τοῦ παιδίου, τὸ γένος του, τὸ ὄνομα, ἡ πο-
 λιτικὴ ἀρχή, εἰς ἣν θέλει παραδοθῆ ἄρθ. 22.

Ἡ δευτέρα περίπτωσις ἀφορᾷ τὸ κατὰ θαλασσοπο-
 ρεῖαν γεννηθὲν παιδίον, ὁπότε συντάττει τὴν ληξιαρχικὴν
 πράξιν ὁ πλοίαρχος, τὴν ὁποίαν εἰς οἰονδήποτε λιμένα καὶ
 ἂν ἀράξῃ, καταθέτει εἰς τὸ λιμεναρχεῖον, ἢ ἐκτὸς τοῦ
 κράτους προσορμισθεὶς, εἰς τὸ προξενεῖον· ἐντεῦθεν ὁ λιμε-
 νάρχης ἢ ὁ πρόξενος στέλλει πρὸς τὸν Γραμματέα τῶν
 Ναυτικῶν ἀντίγραφον τοῦ γεννητηρίου, ὃ δὲ γραμματεὺς
 τῶν ναυτικῶν εἰς τὸν δήμαρχον τῆς κατοικίας τοῦ πατρὸς
 τοῦ παιδίου, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ πατὴρ εἰς τὴν τῆς μη-
 τρὸς, καὶ καταχωρίζεται εἰς τὰ βιβλία αὐτοῦ. ἄρθ. 24—26.

Πᾶσα πιστοποιήσις νομιμοποιήσεως παιδίου καταχωρί-
 ζεται εἰς τὸ ληξιαρχικὸν βιβλίον κατὰ τὴν χρονολογικὴν
 τάξιν τῆς, καὶ γίνεται μνεῖα αὐτῆς εἰς τὸ περιθώριον τῆς
 πιστοποιήσεως τῆς γεννήσεως, ἂν ὑπάρχῃ.

Ὁ δήμαρχος ὑπόκειται εἰς ποινικὴν καταδίωξιν καὶ τι-
 μωρούμενος ὡς κακοῦργος μὲ εἰρκτὴν 355 Ποιν. ἂν κατὰ
 τὴν σύνταξιν τοῦ γεννητηρίου ἐγγράφου ἀνατρέψῃ ἢ μεταβά-
 λῃ τὴν οἰκογενειακὴν στάσιν τινος.

Γαμικὸν ἔγγραφον.

Ἄμα εἰδοποιηθῆ ὁ δήμαρχος περὶ τῆς τελέσεως τοῦ
 γάμου ὀφείλει νὰ συντάξῃ τὸ γαμικὸν ἔγγραφον ἐπὶ πα-
 ρουσία τῶν συζύγων, τοῦ τελέσαντος αὐτὸν ἑφημερίου καὶ
 δύο μαρτύρων. ἄρθ: 281.

Εἰς τὸ γαμικὸν ἔγγραφον ὁ δήμαρχος σημειοῖ ἄ. τὸ ἄ-

νομα καὶ ἐπώνυμον, τὸ ἐπάγγελμα, τὴν ἡλικίαν, τὸν τόπον τῆς γεννήσεως καὶ τὴν κατοικίαν τῶν συζύγων. β'. τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, τὸ ἐπάγγελμα, τὴν κατοικίαν καὶ τὴν συγκατάθεσιν τῶν γονέων. γ'. τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν κατοικίαν τῶν μαρτύρων, καὶ τὴν δηλοποίησιν ἂν ἦναι ἀγχιστεῖς τῶν μερῶν κατὰ τινα γραμμὴν καὶ βαθμόν. δ'. τὴν γενομένην παρὰ τοῦ ἐφημερίου εὐλόγησιν τοῦ γάμου καὶ τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν καθ' ἣν ἐτελέσθη ὁ γάμος. ἴδε ἄρθ. 29.

Ἀποβιωτήριο.

Ἀφοῦ ὁ δήμαρχος αὐτοπροσώπως ἐπισκεφθῆ τὸν νεκρὸν συντάττει ἐπὶ παρουσίᾳ δύο μαρτύρων (λαμβάνομένων μάλιστα ἐκ τῶν συγγενῶν) τὸ ἀποβιωτήριο, ἐν ᾧ σημειοῦται ἡ ἡμέρα καὶ ὥρα τοῦ θανάτου, ἐὰν ἦναι ἔγγαμος ἢ μὴ, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ ἄλλου συζύγου, καθὼς τὸ ὄνομα καὶ παρώνυμον, τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν κατοικίαν τῶν μαρτύρων. Προσέτι καθόσον δυνατὸν, σημειοῦνται τὸ ὄνομα, ἐπάγγελμα, κατοικία τῶν γονέων τοῦ θανόντος καὶ ὁ τῆς γεννήσεώς του τόπος. ἄρθ. 32.

Ἐὰν ὁμοίως ὁ ληξιαρχος εὔρη παιδίον νεκρὸν ὀφείλει νὰ πιστοποιήσῃ μόνον ὅτι δὲν τὸ εὔρε ζωντανὸν, ἀναφέρων τὴν ὥραν καθ' ἣν ἐξῆλθε τῆς κοιλίας τῆς μητρός του. 33.

Ἐν περιπτώσει βιαίου θανάτου, θανατικῆς ἐκτελέσεως, ἢ ἀποβιώσεως συμβάσεως ἐντὸς φυλακῆς ἢ εἰρκτῆς, δὲν γείνεται μνεῖα περὶ τούτου εἰς τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία, ἀλλὰ μόνον σημειοῦνται τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα. ἄρθ. 34.

Ἐν περιπτώσει φόνου ὁ δήμαρχος σημειοῖ ὅσας πληροφορίας συνέλεξεν ὡς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, καὶ στέλλει ἀντίγραφον τούτου εἰς τὸν ἐφημέριον τῆς κατοικίας τοῦ φονευθέντος. ἄρθ. 35—36. ληξ. Ν.

Ἐκτὸς τούτων ὁ δήμαρχος ἔχει καὶ εἰδικώτερα καθήκοντα, ὡς ληξιαρχος· Καθότι ὀφείλει νὰ συντάττη κατὰ πάντα Ἰαννουάριον πίνακα ὄλων τῶν γεννήσεων, γάμων καὶ ἀποβιώσεων τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ νὰ τὸν πέμπῃ εἰς τὸν διοικητὴν.

Ὁ δήμαρχος δι' ἐκάστην ληξιαρχικὴν πράξιν γεννήσεως καὶ ἀποβιώσεως λαμβάνει 25 λεπτά, διὰ δὲ τὸ γαμικὸν ἔγγραφο λαμβάνει 50.

Σύμπραξις τοῦ δημάρχου εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν νόμων.

Ὁ δήμαρχος ὀφείλει νὰ δημοσιεύῃ τὸν νόμον εἰς τοὺς συνδημότας του δι' ἀναγνώσεως εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ διὰ διακηρύξεως εἰς τὰ καταφανέστερα μέρη τῆς πόλεως. Δ. ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου 1833. (α)

(α) Μέχρι δὲ τοῦ ὀριστικοῦ κανονισμοῦ, διορίζοντος τὸν τρόπον καθ' ὃν θέλουν δημοσιεύεσθαι εἰς τοὺς κατοίκους οἱ νόμοι καὶ τὰ Β. διατάγματα, σὰς προσκαλοῦμεν νὰ διατάξετε τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς ἅμα φθάσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ φύλλον τῆς ἐφημερίδος, περιέχον νόμους ἢ διατάγματα, νὰ φροντίζωσι νὰ ἀναγιγνώσκωνται ταῦτα ἐπ' ἐκκλησίας εἰς ἐπήκοον πάντων τὴν πρώτην κυριακὴν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ εὐαγγελίου καὶ μετὰ τοῦτο νὰ ἀποστέλλωνται ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὰ λοιπὰ χωρία τοῦ δήμου, διὰ νὰ ἀναγιγνώσκωνται καὶ ἐκεῖ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Πρὸς βεβαίωσιν δὲ τοῦ ὅτι ἡ δημοσίευσιν νόμου τινὸς ἢ διατάγματος ἐγένετο πραγματικῶς ἐγκαίρως, θέλετε διατάξει τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς, ὥστε ἅμα γίνεται ἐπ' ἐκκλησίας ἡ ἀνάγνωσιν τοῦ προκειμένου νόμου ἢ διατάγματος νὰ συντάττεται πᾶρ αὐτῶν πρωτόκολλον διαλαμβάνον ὅτι ὁθεῖνα νόμος κτλ. καταχωρημένος εἰς τὸν ἀριθμὸν Ν. Ν. τῆς ἐφημερίδος τῆς κυβερνήσεως, ἀνεγνώσθη σήμερον Κυριακὴν τὴν Ν. Ν. τοῦ μηνὸς Ν. Ν. ἐπ' ἐκκλη-

Στρατολογία·

Τὸ πρῶτιστον διὰ τὴν στρατολογίαν καθήκον τοῦ δημάρχου, ὡς προεξάρχοντος τοῦ δήμου, εἶναι ἡ ἐμφύχωσις τῆς ἀπογραφῆς τοῦ στρατοῦ. Πρὸς τοῦτο ὀφείλουν νὰ ἐκδώσωσιν προκηρύξεις προτρεπτικὰς εἰς ἐθελούσιον ἀπογραφὴν, εἰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνεται ῥητῶς τὸ ἐδάφιον τοῦ ἄρθ. 5 τοῦ περὶ ἀπογραφῆς καὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ νόμου. Κρατοῦν δὲ ἰδιαιτέρα βιβλία, εἰς τὰ ὁποῖα καταγράφουν τὰς ἐθελούσιους ἀπογραφὰς μὲ τὴν σημείωσιν τοῦ ὀνόματος, τοῦ ἐπωνύμου, τῆς ἡλικίας τοῦ ἐπαγγέλματος, τοῦ μεγέθους τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως καὶ διαμονῆς καὶ τὴν χαρακτηριστικὴν τοῦ ἀπογραφομένου ἐθελοντοῦ. Καὶ μετὰ τοῦτο συντάττει τοὺς στρατολογικοὺς πίνακας.

Ὁ τρόπος δὲ τῆς συντάξεως τοῦ στρατολογικοῦ πίνακος εἶναι ὁ ἐφεξῆς. Διαιρεῖται ὁ πίναξ πρὸς εὐχέρειαν τῆς ἐργασίας εἰς ἕξ στήλας ὀριζοντίως. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρῶτην στήλην τίθεται ὁ αὐξων ἀριθμὸς, ὑπὸ τὸν ὁποῖον εἶναι ἕκαστος τεταγμένος· εἰς τὴν δευτέραν τὸ ὄνομα καὶ

σίας εἰς ἐπήκοον πάντων παρὰ τοῦ δεῖνος. Τὸ πρωτόκολλον τοῦτο θέλει ὑπογράφεσθαι παρὰ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐκκλησίας καὶ δύο δημοτῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ προκειμένου νόμου ἢ διατάγματος καὶ λαμβανομένων ἐκτὸς τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον θέλει γίνεσθαι ἡ ἔκθεσις εἰς τὸ αὐτὸ πρωτόκολλον περὶ τῆς γινομένης ἀναγνώσεως εἰς ἕκαστον τῶν λοιπῶν χωρίων τοῦ Δήμου· μετὰ ταῦτα θέλει διευθύνεσθαι τοῦτο ἐν πρωτοτύπῳ εἰς τὴν διοίκησιν ἢ ὑποδιοίησιν, διὰ νὰ φυλάττεται εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς. Ἐγκ. Γρ. Ἐσωτ.

ἐπώνυμον αὐτοῦ, εἰς τὴν τρίτην τὴν ἡλικίαν, εἰς τὴν τετάρτην ἂν εἶναι ἔγγαμοι ἢ χηρεύοντες πατέρες οἰκογενειῶν, ἢ δὲν ὑπανδρεύθησαν μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ νόμου, εἰς τὴν πέμπτην ἐκ ποίας ἐποχῆς ἔχει τὴν σταθερὰν διαμονὴν του εἰς τὸν δῆμον, καὶ τέλος εἰς τὴν ἕκτην, ποῖον τὸ ἐπιτήδευμά του.

Ἄφου οὕτω συντάξει ὁ δήμαρχος τοὺς στρατολογικοὺς πίνακας, ὀφείλει νὰ τοὺς δημοσιεύσῃ εἰς ὅλους τοὺς συνδημότητας του διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τὸ δημαρχεῖον, εἰς δὲ τὰ χωρία καὶ τὰ καταστήματα τῶν προέδρων, ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρας. Συγχρόνως δὲ μὲ τὴν δημοσίευσιν τῶν στρατολογικῶν πινάκων δημοσιεύει καὶ πρόγραμμα, εἰς τὸ ὁποῖον προσδιορίζεται ὁ τόπος, ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα, καθ' ἣν θέλει γείνη ἡ ἐξέτασις τῶν εἰς στρατολογικοὺς πίνακας ἐγγεγραμμένων. Ἡ δὲ τάξις, καθ' ἣν πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐξέτασις προσδιορίζεται ἀπὸ τὸν δήμαρχον, ὅστις ἀναγινώσκων μεγαλοφώνως εἰς τὸν τόπον τῆς συναθροίσεως τὸν στρατολογικὸν πίνακα τοῦ δήμου, ἐρωτᾷ τοὺς παρευρεθέντας ἂν ἔχῃ τις τῶν δημοτῶν παράπονα ἢ ἐνστάσεις κατὰ τοῦ πίνακος, καὶ τοὺς προσκαλεῖ νὰ φέρωσι τὰς ἀποδείξεις των.

Ἐπὶ τῶν ἐνστάσεων καὶ παραπόνων ἀκροᾶται τὴν γνώμην τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, διοριζομένης ἀπὸ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἐκ τῶν μελῶν του, ἀποφασίζει αἰτιολογουμένως περὶ τῶν ἐνστάσεων καὶ παραπόνων, καὶ κατὰ συνέπειαν διορθώνει τοὺς στρατολογικοὺς πίνακας.

Τὰς ἐφέσεις κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων τοῦ δημάρχου πέμπει ὁ δήμαρχος εἰς τὸν διοικητὴν. Ἄμα δὲ λάβει τὰς ἀποφάσεις τοῦ διοικητοῦ, τὰς γνωστοποιεῖ εἰς ὄσους ἀφορῶσι.

Ὁ δήμαρχος ἔχει ἡτοιμασμένον τὸν πίνακα τῆς κληρώσεως τοῦ δήμου κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον. Ἡ κλήρωσις γίνεται διὰ ψηφοδελτίων ὁμοιομόρφων ἐντύπων ἢ γραπτῶν, ἕκαστον τῶν ὁποίων φέρει ἀνὰ ἓνα ἀριθμόν. Εἰς ἕκαστον τῶν ψηφοδελτίων ὑπάρχει διάφορος ἀριθμὸς, ὥστε τὸ ὅλον τῶν ψηφοδελτίων νὰ σχηματίζη συνεχῆ σειρὰν ἀριθμῶν, ἴσων μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὅσοι ἔχουν νὰ λάβουν κληρὸν. Ὁ δήμαρχος βεβαιοῦται περὶ τῆς ἰσότητος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψηφοδελτίων μὴ τοὺς κληρούχους.

Ὁ ἀπὸ 30 Μαρτίου 1841 Ν. περὶ ἀσφαλείας τοῦ τῆς ὑποθήκης δικαιώματος τῆς τραπέζης χορηγεῖ ἄλλα καθήκοντα εἰς τοὺς Δημάρχους. Κατ' αὐτὸν, ἀφοῦ ἡ αἴτησις δημοσιευθῆ διὰ τοῦ φύλλου τῆς Κυβερνήσεως παραδίδεται εἰς τὸν διοικητὴν ὁ ὁποῖος διατάττει τὴν δημοσίευσιν.

Ὁ Νόμος λέγει, ὅτι ἡ αἴτησις πρέπει νὰ δημοσιεῦται εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν ἐντὸς τῆς Διοικήσεως καὶ τῶν Ὑποδιοικήσεων περιεχομένων δήμων, ἀλλ' εἰς τὸν δήμον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ κτῆμα, ἢ τὰ κτήματα τὰ προσφερόμενα εἰς ὑποθήκην, ἡ δημοσίευσις πρέπει νὰ γίνῃ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ χωρία, διότι ἐντὸς αὐτῶν συνήθως ἐνοικοῦσιν οἱ ἔχοντες συμφέρον καὶ δικαίωμα νὰ κάμωσιν ἐνστάσεις.

Ὁ Νόμος δύο δημοσιεύσεις καθιερώνει, τὴν διὰ τοῦ δημάρχου, καὶ τὴν διὰ τῶν Ἱερέων· ἀμφοτέραι δὲ θέλουσι πιστοποιοῦνται δι' ἐκθέσεων ἀκριβῶς καὶ εὐαναγνώστως γεγραμμένων. Ὁ δήμαρχος ὀφείλει νὰ ἐπιτρέπη τὴν ἀνάγνωσιν τῶν αἰτήσεων εἰς ὄντινα τὴν ζητήσῃ δημότην ἢ μὴ, καὶ νὰ τοιχοκολλᾷ αὐτὰς εἰς τὸ ἐπιφανέστερον μέρος τῆς πρωτευούσης τοῦ δήμου του· θέλει δὲ συντάττει κατὰ τὸν ἐφεξῆς τύπον τὴν ἐκθεσὶν του.

Ἐγὼ ὁ Δήμαρχος (ἡ Πάρεδρος) τοῦ
χωρίου περιλαμβανομένου ἐντὸς τοῦ δήμου
πιστοποιῶ ὅτι ἐπέτρεψα εἰς τοὺς αἰτήσαντας τὴν ἀνάγνωσιν
τοῦ ἀριθμ. τοῦ παραρτήματος τῆς Ἐφημερίδος τῆς
Κυβερνήσεως ἀπὸ 184
περιέχοντος τὴν περὶ δανείου αἴτησιν τοῦ
ἐτοιχοκόλλησα αὐτὴν ἐπὶ τοῦ τοίχους τῆς ἐκκλησίας
ἢ τοῦ Δημαρχείου) τὴν 184
καὶ διέταξα τὴν ἐπ' ἐκκλησίας ἀνάγνωσιν.

Ἐν τὴν 184
(Τ, Σ.) Ὁ Δήμαρχος
(ἡ Πάρεδρος)

Οἱ δὲ Ἱερεῖς ὀφείλουσι νὰ ἀναγινώσκωσι τὴν αἴτησιν ἐκ-
κλησίας τρεῖς Κυριακὰς κατὰ συνέχειαν· ἐπομένως δὲν
πρέπει νὰ νομίζωσιν, ὅτι ἐκπληροῦται ἡ διάταξις τοῦ Νό-
μου, δι' ἀναγνώσεως κατ' ἄλλην ἑορτὴν. ἡ ἔκθεσις δὲ τοῦ
Ἱερέως θέλει γίνεσθαι εὐθύς, μεθ' ἐκάστην ἀνάγνωσιν κα-
τὰ τὸν ἐφεξῆς τύπον.

Ἐγὼ Προεστῶς (ἡ ἐφημέριος)
ἡς ἐκκλησίας (ὄνομα τῆς ἐκκλησίας)
τοῦ χωρίου (ὄνομα τοῦ χωρίου κωμοπόλεως ἢ πόλεως) πιστοποιῶ
ὅτι ἀνέγνωσα ἐπ' ἐκκλησίας
• τὴν (ἡμερομηνία) ἡμέραν κυριακὴν
• τὴν (ἡμερομηνία) ἡμέραν κυριακὴν
• τὴν (ἡμερομηνία) ἡμέραν κυριακὴν
εἰς ἐπήκοον τῶν Χριστιανῶν, τὸν ἀριθ.
τοῦ παραρτήματος τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ
(ἡμερομηνία)

περιέχοντος περί ἐνυποθήκου δανείου αἴτησιν τοῦ (ὄνομα τοῦ
 αἰτούντος) ἀπὸ (ἡμερομηνία τῆς αἰτήσεως)

Ἐν

τὴν

184

Ὁ ἱερεὺς

Αἱ τρεῖς δὲ ἐκθέσεις θέλουν γράφεσθαι ἐν τῷ αὐτῷ φύλ-
 λῳ συναπταί, χωρὶς σβυσίματα καὶ περιγραφάς, ὥστε νὰ
 μὴ γεννᾶται δικαία ὑπόνοια, ὅτι ὑπέκυψαν εἰς μεταποιήσεις.

Νομίζομεν, ὅτι ὁ Νόμος διατάττων νὰ γίνεται δημο-
 σίευσις καὶ εἰς αὐτὰ τὰ χωρία τοῦ δήμου, ἐντὸς τοῦ ὁ-
 ποίου κεῖται τὸ κτῆμα, ἀπαιτεῖ νὰ γίνηται πλήρης ἡ δη-
 μοσίευσις, ἐπομένως ὄχι μόνον οἱ ἱερεῖς θέλουν ἀναγινώ-
 σκει ἐπ' ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ οἱ πάρεδροι θέλουν δημο-
 σιεύει τὸ φύλλον, κατὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον δημο-
 σιεύεται καὶ πιστοποιεῖται ἡ δημοσίευσις, παρὰ τῶν Δη-
 μάρχων.

Πρὸ πάντων δὲ εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἱερέων καὶ τῶν
 Δημάρχων πρέπει νὰ περιέχεται ῥητῶς, ποῖον φύλλον τοῦ
 παραρτήματος ἀνεγνώσθη, περιγραφόμενον ἀπὸ τὸν ἀριθ-
 μὸν καὶ ἀπὸ τὴν ἡμερομηνίαν· διότι δι' αὐτῆς τῆς περι-
 γραφῆς μόνον θέλει πείθεσθαι ἕκαστος, ὅτι τῶντι ἐγνώ-
 σθη καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν ἡ μέλλουσα ὑποθήκευσις τοῦ
 κτήματος, καὶ θέλει εἶναι δυνατὸν εἰς τοὺς ἔχοντας νὰ
 ἀντιτάξωσιν ἐνστάσεις κατὰ τῆς ὑποθηκεύσεως, νὰ τὰς ἐ-
 νεργήσωσιν.

Ἄφου ἡ διττὴ αὕτη δημοσίευσις ἐνεργηθῆ, ἕκαστος Δή-
 μαρχος συλλέγων τὰς τῶν ἱερέων καὶ τοῦ παρέδρου ἐκθέ-
 σεσις, πιστοποιεῖ εἰς τὴν ἀναφορὰν του πρὸς τὸν Διοι-
 κητὴν, ὅτι ἀνεγνώσθησαν καθ' ὅλας τὰς ἐκκλησίας, κατὰ
 τὰς ὁποίας γίνεται συνήθως ἡ θεία λειτουργία· καὶ ὁ πά-

ρεδρος τοῦ χωρίου ἐν τῷ ὁποίῳ κεῖται τὸ κτῆμα, δίδει τὴν αὐτὴν πιστοποιήσιν εἰς τὸν δήμαρχον διὰ νὰ μὴν αἰτιᾶται κανεὶς ὕστερον, ὅτι εἰς ἐκκλησίας τινὰς παρελείφθη ἢ ἀνάγνωσις, καὶ ἐπὶ τῆς παραλείψεως ταύτης νὰ στηρίξῃ ἀκυρότητα ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων.

Ὁ Δικ. Ὁργανισμὸς διατάττει τοὺς διοικητὰς νὰ συντάττωσι κατάλογον ὄλων τῶν ἱκανῶν εἰς ἐκπλήρωσιν καθηκόντων ἐνόρκου. Οἱ κατάλογοι ἐκτίθενται παρὰ τοῦ Δημάρχου τὴν 4.ῃ Μαρτίου ἐκάστου ἔτους εἰς τὸ Δημαρχεῖον πρὸς γνῶσιν πάντων, ἐπὶ δέκα τοῦλάχιστον ἡμέρας. Μετὰ ταῦτα ἐπιστρέφονται εἰς τὸν Διοικητὴν μετὰ τῶν παρατηρήσεων τὰς ὁποίας οἱ δημόται τυχὸν ἔκαμον περὶ τῆς ἱκανότητος, ἢ ἀνικανότητος τῶν περιεχομένων. Ὁ κατάλογος οὗτος ὀριστικὸς γενόμενος μετὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ Διοικητοῦ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῶν κατ' ἔφεσιν ἀποφάσεων τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, δημοσιεύεται πάλιν κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον· ἐξ αὐτοῦ δέ, τὸ ἐπαρχιακὸν συμβούλιον ἐκλέγει δέκα ἄλλους καὶ δέκα προσθέτει ὁ Διοικητής. Ἰδὲ Δικ. Ὁ. ἄρθ. 50, 51. κ. ε. καὶ τὸ Δ. ἀπὸ 12 Ὀκτωβρ. 1836 περὶ ἐκλογῆς ὀρκωτῶν.

Ὁ Δήμαρχος ἐπίσης γίνεται ὄργανον τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἐκλογῶν τῶν αἰρεσίμων εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια κατὰ τὸ ἄρθ. 24 τοῦ περὶ ἐπαρχ. Συμβ. Ν. ἀπὸ 18 Δερεμβρίου 1836.

Ὁ Δήμαρχος συμπράττει εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν καθυστερούντων, καθὼς λειτουργὸς τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς· ἴδε Ν. περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων ἀπὸ 30 Ἰανουαρίου 1835 καὶ 14 Ἰουνίου 1837.

Ἀφοῦ ὁ διοικητὴς ἀποστείλας ποινήτορα εἰς τὸν καθυ-

σθεροῦντα δὲν κατορθώσει τὴν εἴσπραξιν τὴν εἰς τὸ δημόσιον ὀφειλομένην ὁ Δήμαρχος διορίζει δημοτικόν τινα ὑπάλληλον, ὀφείλοντα νὰ συμπράξῃ εἰς τὴν ἀπογραφὴν τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ χρεώστου, καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κατασχέσεως. Ἐὰν ὁ Δήμαρχος ἀρνηθῇ τὸν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἔργων τούτων διορισμὸν τοῦ δημοτικοῦ ὑπαλλήλου εἶναι ὑπεύθυνος ἀρνήσεως ὑπηρεσίας κατὰ τὸ ἄρθρον 480 τοῦ πειν. Νόμου, καὶ πρὸς τούτοις δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημιώσεις πρὸς τὸ δημόσιον, ἐὰν ἐκ τῆς ἀρνήσεώς του ταύτης προέκυψε ζημία. Ἴδε ἄρθρον 5 τοῦ ἀπὸ 30 Ἰαννουαρίου 1835 Νόμον 8^{ον} τοῦ ἀπὸ 14 Ἰουνίου 1837.

Ὅταν ὁ ὀφειλέτης ᾖναι ἀκτήμων πιστοποιεῖ ὁ Δήμαρχος μετὰ τοῦ ἱερέως τοῦ τόπου τὴν ἀκτημοσύνην του. Ἀμρότεροι δὲ εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς πιστοποιήσεως ταύτης, ἐπιφερούσης τὴν παῦσιν τῆς καταδιώξεως. Ἡ εὐθύνη δὲ αὕτη ἐπισύρει ποτέ μὲν ποινικὰς συνεπειάς, ποτέ δε πολιτικὰς μόνον. Ποινικὰς ὅταν ἀποδειχθῇ ὅτι οἱ δημόσιοι οὗτοι λειτουργοὶ παρέστησαν ἐν γνώσει ψευδῆ γεγονότα, ἢ ἀπέκρυψαν ἀληθῆ ἐπὶ σκοπῶν νὰ βλάβωσι τὸ δημόσιον ἢ τὸν ἐνοικιαστήν, καὶ νὰ περιποιήσωσιν ἑαυτοῖς ἀθέμιτον ὄφελος. Πολιτικὰς δὲ μόνον ἐὰν ὑπάρχῃ ἀσύγγνωστος ἀμέλεια ὡς πρὸς τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα πιστοποιοῦν. Ἴδε ἄρθ. 8 τοῦ ἀπὸ 7 Ἰαννουαρίου 1835 Ν. καὶ 10 τοῦ ἀπὸ 14 Ἰουνίου 1837.

Προσέτι ὁ δήμαρχος ὀφείλει νὰ παρέχῃ πᾶσαν συνδρομὴν εἰς τὸν ποινήτορα ὡς πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν του. Ἴδε ἄρθρ. 9 τοῦ ἀπὸ 30 Ἰαννουαρίου 1835 Νόμου.

Τὸ 220 ἄρθ. τῆς Π. Δικ. ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ἐνδεεῖς προσωρινὴν ἀτέλειαν χαρτοσήμου καὶ δικαστικῶν ἐξόδων ἀλλὰ πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς ἀτελείας, ἀπαιτεῖ τὴν ἐπίδειξιν ἀποδεικτικῶν πενίας τὰ ὁποῖα οἱ δήμαρχοι ἐκδίδωσιν.

Ἡ κυριώτερα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Δημάρχου εἶναι βεβαίως ἡ ἔκδοσις διατάξεων ἢ διοικητικῶν κανονισμῶν *reglements d' administration*. Ἡ ἐργασία αὕτη, ὄργανον τῆς ἐνεργείας τῶν διοικητικῶν καθηκόντων, εἶναι τὸ σπουδαιότερον μέσον ἐκτέλεσεως, μὴ ἀποταμιευόμενον εἰς μόνον τὸν Δήμαρχον ἀλλ' εἰς ὅλους τοὺς ἐκτελεστάς τῶν νόμων. Διὰ ταῦτα τὸν ὑπουργὸν καὶ τὸν διοικητὴν βλέπομεν ὀπλισμένους ἐπίσης μὲ τὸ αὐτὸ μέσον ἐκτελέσεως, ἐκτεινόμενον ὅμως εἰς μεγαλητέραν περιφέρειαν.

Πόθεν προκύπτει ἡ ἀνάγκη αὕτη καὶ ποῖα ἡ φύσις τοῦ κανονισμοῦ, θέλομεν ἐξετάσει.

Ὁ νόμος περιέχει τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις ἐκάστου πολίτου, ἀλλὰ τὰ περιλαμβάνει μὲ τρόπον γενικὸν καὶ μόνιμον, προνοῶν τὸ μέλλον καὶ εἰς αὐτὸ ἀπευθυνόμενος, μὴ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τοὺς διαφόρους τόπους, καὶ τὰ διάφορα ἄτομα ἐφ' ἃ θέλει ἐκτελεσθῆ. Διὰ τὴν ἐφαρμοσθῆ λοιπὸν εἰς τὰς στιγμιαίας καὶ μεταβλητὰς ἀνάγκας, εἰς τὰς τοπικὰς περιστάσεις καὶ νὰ ἐνεργηθῶσιν ὅλ' αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐκτελέσεως, ἔχει ἀνάγκην νὰ στηριχθῆ ὁ Νόμος εἰς διατάξεις τινὰς ἢ κανονισμοὺς, οἱ ὁποῖοι τοσοῦτον ἀποχωρίζονται καὶ διακρίνονται ἀπὸ αὐτὸν ὅσον καὶ ἡ νομοθεσία ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν.

Αἱ διατάξεις καὶ οἱ κανονισμοὶ ἐξάγονται ἐκ τοῦ νόμου μὴ δυνάμενοι νὰ ἐναντιωθῶσιν εἰς τὸν νόμον ἢ εἰς τὸ ῥῆμα αὐτοῦ· πολλάκις δὲ ὁ νόμος αὐτὸς προβλέπει

τὴν περίστασιν καθ' ἣν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῆ καὶ νὰ συμπληρωθῆ διὰ διατάξεων ἢ κανονισμῶν;

Ὁ ὑπουργὸς μόνος, ἢ μεταχειριζόμενος τὴν σύμπραξιν τοῦ Βασιλέως ἐκδίδει κανονιστικὰ διατάγματα, ὑποχρεωτικὰ πρὸς ὅλον ἢ ἐν μέρος τοῦ Κράτους. Ὁ διοικητὴς κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ ἢ καὶ αὐθορμήτως, ἐκδίδει καὶ αὐτὸς διατάξεις ἐπενεργούσας εἰς τὴν διοικητικὴν περιφέρειαν ἢ εἰς ἐν μέρος τῆς διοικητικῆς περιφερείας. Ὁ δήμαρχος τελευταῖος αὐτῶν, ἐκτελεῖ τοὺς νόμους μὲ διατάξεις ὑποχρεωτικὰς καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ Δήμου ἢ καθ' ἐν μέρος αὐτῆς.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκδίδειν διατάξεις πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων, ἐχορηγήθη εἰς ὅλους τοὺς δήμους τοὺς ὀπωσοῦν αὐτονόμως διοικουμένους, ἀπὸ τοὺς νεωτέρους δημοτικούς θεσμούς· ἀλλὰ πρὸ αὐτῶν, ἐνεργεῖτο τὸ δικαίωμα τοῦτο εὐρύτατον ἀπὸ τὰς κοινότητας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, καθ' ἃς πολλάκις περιελάμβανε καὶ αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν τοῦ νομοθετεῖν περὶ ἀσυνομικῶν καὶ ἐπιτοπίων πραγμάτων. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐλάμβανε τὴν αὐτὴν ἔκτασιν εἰς μερικὰς κοινότητας Ἑλληνικὰς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως· ἀλλ' ἤδη ὑπαρχούσης νομοθετικῆς ἐξουσίας διακεκριμένης, καὶ διοικήσεως ἀνωτέρας ἐφορευούσης τὰς κοινότητας, τὸ δικαίωμα πρέπει νὰ περισταλῆ εἰς στενότερα σύνορα ἐκτελέσεως τῶν νόμων, ἐντὸς τῆς δημοτικῆς περιφερείας.

Αἱ διατάξεις αὗται α'. πρέπει νὰ δημοσιεύωνται προηγουμένως διὰ τοιχοκολλήσεως ἢ δι' ἀναγνώσεως ἐπ' ἐκκλησίας ἢ διὰ τυπώσεως εἰς ἐφημερίδα τινα, ἢ δι' ἀτομικῆς κοινοποιήσεως πρὸς τὸν ἐνεχόμενον, ἄλλως δὲν ἔχουσιν ὑποχρεωτικὴν δύναμιν β'. πρέπει νὰ μὴν ἀντί-

κεινται εἰς τοὺς νόμους ἢ νὰ μὴ καταργῶσι γενικώ-
τερον κανονιστικὸν διάταγμα· γ'. δὲν πρέπει νὰ περι-
στρέφονται περὶ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα οὐδαμῶς διὰ νόμου
ἐκانونίσθησαν, μῆτε νὰ περιέχῃσι ποινὴν μὴ ῥητῶς περιλαμ-
βανομένην ἐντὸς νόμου τινός· δ'. δὲν πρέπει νὰ καταργῶσιν ἄλ-
λας προγενεστέραις διατάξεις ἐπὶ τῶν ὁποίων καθιερώθησαν δι-
καιώματα διὰ πολυχρονίου χρήσεως ἢ δι' ἀποφάσεων δικα-
στικῶν· ε'. Οὐδέποτε πρέπει νὰ ἐπεκτείνωνται πέραν τῆς ἁρ-
μοδιότητος τοῦ Δημάρχου ἢ τῆς περιφερείας τοῦ δήμου·
ς'. Δὲν πρέπει ν' ἀκυρώσῃ ὁ Δήμαρχος διάταξιν προκα-
τόχου του, ἢ νὰ ἐμποδίξῃ τὴν ἐκτέλεσίν της, πρὶν λάβῃ
τὴν περὶ τούτου ἔγκρισιν τοῦ Διοικητοῦ ἢ ὑποδιοικητοῦ· ζ'.
Ἡ κατὰ τῶν διατάξεων αὐτῶν ἔφεσις ἐνώπιον τοῦ Διοι-
κητοῦ παρ' ἰδιωτῶν ἢ παρ' ἀρχῆς γινομένη, δὲν ἀναστέλ-
λει τὴν ἐκτέλεσιν.

Αἱ διατάξεις αὗται περιστρεφόμεναι εἰς ἀντικείμενα γενι-
κῆς καὶ δημοτικῆς διοικήσεως, εἰσὶ πολλαὶ καὶ ἐπ' ἅπει-
ρον ποικίλαι, διαιρούμεναι κυρίως εἰς μονίμους καὶ ἐφη-
μέρους. Αἱ ἐφήμεραι διατάξεις ἐκδιδόμεναι ἐξ αἰτίας ἰδιαιτέρων
καὶ προσκαιρῶν τινων περιστάσεων, ἐφαρμόζονται εἰς πράγ-
ματα πρόσκαιρα καὶ πολλάκις ἀτομικά· τοιαῦτα εἶναι
ἡ προαγγελία καὶ κανονισμὸς δημοσίου τινός ἐορτῆς, ἁστυ-
νομικαὶ διαταγαὶ διδόμεναι δι' ὠρισμένον τι συμβεβηκός, ἢ
διαταγὴ πρὸς δημότην διὰ ν' ἀπέχῃ πράξεώς τινος ἢ νὰ
ὑποβληθῇ εἰς αὐτήν.

Αἱ μόνιμοι διατάξεις ἐφαρμόζονται εἰς γενικὰς καὶ διαρ-
χεῖς περιστάσεις, διαμένουσαι μέχρις ἀκυρώσεως, μεταρρύ-
θμισεως ἢ ὀλοτελοῦς ἀχρηστίας.

Ὡς πρὸς τοὺς κανονισμοὺς τούτους ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ

δὲν μένει ξένη καὶ ἀδιάφορος· ἀλλὰ κατὰ τὸς πλείονας δημοτικούς Νόμους διαφυλάττει δικαίωμα μεταρρυθμίσεως ἢ ἐγκρίσεως, διὰ τὸς λόγους τὸς ὁποίους ἐν ἐκτάσει ἐξεθέσαμεν, ὅταν ἰδίως ὠμιλήσαμεν περὶ δημοτικῆς κηδεμονίας. Ὁ τύπος τῆς διοικητικῆς ἐνεργείας ἐπὶ τὰς διατάξεις διαφέρει, διότι οἱ μὲν ἀπαιτοῦσι προηγουμένην ἐγκρισιν τοῦ διοικητοῦ, ὥστε νὰ μὴν ἐκτελεῖται οὐδεμίαν διάταξιν, πρὶν ληρθεῖσα ὑπ' ὄψιν παρὰ τοῦ διοικητοῦ ἐγκριθῆ, ὡς μὴ ἀντιβαίνουσα εἰς κανένα Νόμον, ἢ εἰάν ἦναι ὠφέλιμος εἰς τὸν δῆμον. Οἱ δὲ θεωροῦντες ὡς ἀνοίκειον πρὸς τὴν αὐτονομίαν τῶν δήμων τὴν προηγουμένην ἐπιθεώρησιν καὶ ἐγκρισιν, διότι δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου ὁ Διοικητὴς ἐπεμβαίνει εἰς τὰ δημοτικὰ πράγματα καὶ ἐνεργεῖ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὰ τοῦ Δημάρχου καθήκοντα, ὀπλιζοῦσι τὴν διοίκησιν μὲ μόνον τὸ δικαίωμα τῆς ἀκυρώσεως, ὡςάκις αἱ διατάξεις αὗται ἀντίκεινται εἰς τὸς Νόμους καὶ τὰ Διατάγματα τοῦ Βασιλείου. Ἡ ἀκύρωσις θεωρεῖται μᾶλλον ὡς ἴδιον τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας μὴ ἐχούσης τὸ δικαίωμα νὰ προεξετάζη τὰς πράξεις, ἀλλὰ νὰ ἐγκρίνη, ἢ ν' ἀκυρώνη αὐτὰς ὡς προσβαλλούσας συμφέροντα ἢ δικαιώματα, ἐν ᾧ ἔργον τῆς διοικήσεως εἶναι ἢ πρόνοια καὶ ἢ ἐμπόδισις τῆς ἀδικίας καὶ τοῦ ἀτοπήματος πρὶν ἀκόμη τελεσθῆ. Τὸ 118 ἄρθ. τοῦ Δ. Ν. ἐπὶ ἀποφάσεων τοῦ Δ. Συμβουλίου ἀπαιτοῦν τὴν ἐπιθεώρησιν παρὰ τοῦ διοικητοῦ πρὶν εἰσέτι ἐκτελεσθῶσιν, ἀποδέχεται πιθανῶς τὸ τῆς προηγουμένης ἐγκρίσεως σύστημα. Αἱ ἀποφάσεις τῶν δημοτικῶν συμβουλίων περιέχουσι μὲν ἐν ἑνὶ κανονιστικὰς διατάξεις, ἀλλ' ὁ Δήμαρχος εἶναι ἐκτελεστής αὐτῶν, ἐνῶ ἐκδίδων διατάξεις ἐνεργεῖ αὐθορμητῶς τὰ τοῦ Δημάρ-

χου καθήκοντα. Περί προηγουμένης ἢ μεταγενεστεράς ἐγκρίσεως τῶν διατάξεων δὲν περιέχεται ῥητὸς καὶ ἀπ' εὐθείας ὀρισμὸς τοῦ Δ. Νόμου. Εἰς δὲ δύο νόμους συνεχομένους μὲ αὐτὸν, τὸν περὶ δημοτικῆς Ἀστυνομίας ἀπὸ 3 Δεκεμβρίου 1836, καὶ τὸν ἀπὸ 6 Ἀπριλίου 1835 περὶ ἀγορανομίας εὐρίσκωμεν δύο ἀντιφατικὰς περὶ τούτου διατάξεις.

Τὸ ἄρθ. 2 περὶ Δημοτ. Ἀστυνομίας ἀναθέτει « εἰς τοὺς
 » διοικητὰς καὶ ὑποδιοικητὰς τὴν διαταγὴν πρὸς ἀναίρε-
 » σιν τῶν ἀντικειμένων εἰς τοὺς νόμους, εἰς τὰ διατάγ-
 » ματα καὶ τὰς γενικὰς ὁδηγίας, διατάξεις τῶν ἐπιτοπίων
 » καὶ ἀστυνομικῶν ἀρχῶν κατ' οὐδένα λόγον ὁμοίως
 » τὴν ἀμεσον ἐκτέλεσιν τῆς Ἀστυνομίας ». Ἡ φράσις δια-
 » ταγὴ πρὸς ἀναίρεσιν τῶν διατάξεων, ἐννοεῖ ἀναντιρρήτως
 τὴν ἀκύρωσιν αὐτῶν καὶ συνδυαζομένη αὕτη μὲ τὴν ἀπα-
 γόρευσιν τοῦ νὰ ἐκτελῶσιν οἱ διοικηταὶ ἀμέσως τὰ τῆς ἀσυ-
 νομίας, ἐμφαίνει τοῦ νομοθέτου τὴν θέλησιν τοῦ νὰ μὴ ὑπο-
 βάλῳνται αἱ διατάξεις εἰς προηγουμένην ἔγκρισιν. Τὸ ἄρ-
 θρον 12 τὸ περὶ ἀγορανομίας λέγει « Αἱ ἀγορανο-
 » μικαὶ διατάξεις δὲν πρέπει νὰ περιέχωσιν οὐδένα ὀρι-
 » σμὸν ἀντιβαίνοντα εἰς τὰ ἐνταῦθα διαταττόμενα. Καὶ
 » τούτου ἕνεκεν, θέλουσιν καθυποβάλεσθαι αὐταὶ εἰς τὴν ἐπι-
 » θεώρησιν τῶν ἐπαρχιακῶν ἀρχῶν ». Ἡ λέξις ἐπιθεώ-
 ρησις δὲν εἶναι σαφής· ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι ἐμφαίνει προη-
 γουμένην μᾶλλον ἔγκρισιν, παρὰ μεταγενεστερὰν ἀκύρω-
 σιν. Ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ Νομοθέτης δὲν ἔθεσε
 μόνιμον κανόνα, μήτε ἐμελέτησεν ἴσως μετ' ἐπιστασίας τὴν
 διάκρισιν μεταξὺ τῶν δύο μεθόδων τῆς διοικητικῆς ἐπι-
 τηρήσεως. Ὁ περὶ ἀστυνομίας Ν. εἶναι γενικώτερος τοῦ

περὶ ἀγορανομίας, ἡ ὁποία δὲν εἶναι παρὰ κλάδος τῆς γενικῆς ἀστυνομίας· ἐντὸς δὲ αὐτῆς περιέχονται ἀντικείμενα χρῆζοντα περισσοτέρας σπουδῆς καὶ μελέτης περὶ τὸν κανονισμόν των. Διατὶ τὴν προηγουμένην ἐπιθεώρησιν νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς εἰδικώτατα ἀντικείμενα τῆς ἀγορανομίας; δὲν εὐρίσκομεν κανένα ἄλλον λόγον παρὰ τὴν στέρησιν πuzziδος περὶ τὴν νομοθέτησιν. Μὴ ἔχοντες δὲ κανόνα ἀκριβῆ, πρέπει ἀναγκαίως ὁδηγούμενοι ἀπὸ τοὺς ἐνυπάρχοντας, καὶ τοὶ ἀντιφατικοὺς, νὰ θεωρήσωμεν ἐπὶ μὲν τῆς Ἀστυνομίας ἐν γένει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀντικειμένων ἰσχύουσαν τὴν μεταγενεστέραν ἀκύρωσιν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀγορανομικῶν διατάξεων ἀναγκαίαν τὴν προηγουμένην ἔγκρισιν. Ἀντὶ τοῦ συστήματος τούτου προκριτότερον βεβαίως τὸ τοῦ Γαλλικοῦ Νόμου, ἀπαιτοῦντος προηγουμένην ἔγκρισιν, ὡσάκισ σπουδαῖόν τι ἀντικείμενον ἀπαιτεῖ τὴν ἔκδοσιν μονίμου κανονισμοῦ, ὡσάκισ ὅμως πρόκειται περὶ ἐκδόσεως ἡμετέρου ἢ ἀτομικοῦ κανονισμοῦ, ἡ ἀκύρωσις ἀρκεῖ εἰς τὸν διοικητὴν πρὸς καταστολὴν τῆς παρανομίας. Ἴδὲ καὶ τὸ περὶ Ἀστυνομ. Κεφ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῶν Παρέδρων.

Ἄρθρ. 45.

»Οἱ Παρέδροι εἶναι βοηθοὶ τοῦ Δημάρχου εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ· θέλουσι δὲ ἐνεργεῖν κατὰ τὰς παραγγελίας του.

Τὰ καθήκοντα τῶν παρέδρων εἶναι ἀπαράλλακτα μὲ τὰ τῶν Δημάρχων, ἐνεργούμενα κατὰ παραγγελίαν αὐτῶν, ὡς ἴσως ὁ πάρεδρος δὲν ἀναπληροῖ τὸν δήμαρχον ἀπόντα, ἀσθενοῦντα ἢ ἀποθανοῦντα, διότι ἀναλαμβάνει κατ' αὐτὰς τὰς περιπτώσεις τὴν ἐλευθερίαν του. Ὁ δήμαρχος διευθύνει καὶ διοικεῖ ὅλα τὰ τοῦ δήμου πράγματα· ἀλλὰ μὴ δυνάμενος νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς πολυπληθεῖς ἐργασίας ἢ νὰ διοικῆ γωρῖα μεμακρυσμένα, παραλαμβάνει ὡς βοηθοὺς τοὺς παρέδρους, οἱ ὅποιοι διὰ τὴν ἐνότητα τῆς ὑπηρεσίας καὶ διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῆς εὐθύνης, ὑπάγονται ὀλοτελῶς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ. Οἱ πάρεδροι ἀρνούμενοι ν' ἀναλάβωσι τὴν δημαρχικὴν ὑπηρεσίαν, ἐν περιπτώσει κωλύματος τοῦ Δημάρχου, θεωροῦνται ὡς παραιτημένοι, ὡς ἴσως δὲν προτείνωσι νομίμους δικαιολογίας, καὶ ἀφοῦ προσκληθῶσι παρὰ τοῦ διοικητοῦ ν' ἀποφασίσωσιν ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας.

Ἄρθ. 46.

- Ἰδὲ τὰ εἰς τὰ 43 καὶ 44 ἄρθ. περὶ τοῦ Δημάρχου διατεταγμένα.

Ἄρθ. 47.

- Ἄν τύχη εἰς τὸν Δήμαρχον ἐμπόδιόν τι, ὁ Πάρεδρος τοῦ μέρους ὅπου διαμένει ὁ Δήμαρχος, τὸν διαδέχεται, Ἄν δὲ ἦναι περισσότεροι Πάρεδροι εἰς τὸν αὐτὸν δήμον, ἢ προτίμησις δίδεται κατὰ τὴν προσδιωρισθεῖσαν παρὰ τοῦ Βασιλέως σειράν.

Ἡ προτεραιότης τῶν παρέδρων προκύπτει ἀπὸ τὴν τάξιν καθ' ἣν εὐρίσκονται τεταγμένοι ἐν τῷ Β. διατάγματι, ἢ ἐν τῇ διοικητικῇ διαταγῇ τοῦ διορισμοῦ· ἦτον λογικώ-

περον ἴσως ἡ τάξις αὕτη νὰ κανονίζεται, προταττομένων τῶν πλείονας ψήφους λαχόντων· ἀλλ' ἐκρίθη παρὰ τοῦ Νόμου, ὅτι κατὰ τὴν ἐπίμικτον ἐκλογὴν τῶν παρέδρων, ὁ διορισμὸς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἐπικρατέστερος, καὶ δι' αὐτοῦ κατατάττονται εὐστοχώτερον οἱ πάρεδροι κατὰ τὴν ἱκανότητά των καὶ τὸν βαθμὸν τῆς παιδείας των. Ἡ κατάταξις αὕτη διαφυλάττεται, καὶ ὅταν τυχοῦσης παύσεως ἢ θανάτου τοῦ παρέδρου διορισθῇ ἄλλος ἀντ' αὐτοῦ. Ὁ Βασιλεὺς ἢ ὁ διοικητὴς προσδιορίζοντες τὴν τάξιν, δὲν ἤμποροῦσι νὰ τὴν μετατρέψωσι διὰ μεταγενεστέρων πράξεων· ἢ δὲ κατάταξις αὕτη καθιεροῦσα δικαιώματα προτεραιότητος, περιλαμβάνει ἀναντιρρήτως τὴν παῦσιν καὶ τὸν θάνατον· διότι ὁ νόμος δὲν διαστέλλει, καὶ σιωπῶντος αὐτοῦ, δὲν ἤμποροῦμεν ν' ἀποδεχθῶμεν τῶν καθιερωθέντων δικαιωμάτων τὴν παραβίασιν.

Κατὰ μείζονα λόγον, οἱ δήμαρχοι δὲν δύνανται νὰ μεταβάλωσι τὴν τάξιν ταύτην, ἀναθέτοντες εἰς ἄλλον πάρεδρον τὰ καθήκοντά των. εὐθύς καθὼς ἀναφανῆ κώλυμα οἶον· δήποτε, ὁ πρῶτος κατὰ τὴν τάξιν πάρεδρος ἀναλαμβάνει αὐτοδικαίως τὰς δημαρχικὰς ἐργασίας. Ἐὰν δὲ ὁ Δήμαρχος ἐπιμένῃ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀρχὴν εἰς ἄλλους παρὰ τοὺς προσκαλουμένους ἀπὸ τὴν τάξιν τοῦ διορισμοῦ των, αὐτοὶ ἀναφερόμενοι εἰς τὸν διοικητὴν ἐπανορθοῦσι, διὰ τῆς ἐπεμβάσεώς του, τὴν ἀδικίαν.

Οἱ πάρεδροι καθὼς καὶ οἱ δήμαρχοι διαρκοῦσι τρία ἔτη· ἀλλ' ὅταν διαδεχθῶσιν ἀποθανόντα τινὰ ἢ παραιτηθέντα δὲν παρατείνουσι τὴν ἀρχὴν των πέραν τῆς τριετίας, τὴν ὁποίαν ἤρχισεν ὁ προκάτοχός των· διότι εἶναι γενικὴ ἀρχὴ ἐπὶ τῶν περιοδικῶς ἀνανευμένων ἐξουσιῶν, ὅτι οἱ διο-

ρισθέντες ἐν τῷ μεταξὺ διαστήματι δύο ἀνανεώσιμων, διατρέχουσι τὸν καιρὸν τῆς διαρκείας τοῦ προκατόχου των, παύοντες κατὰ τὰς προσεχεῖς ἀρχαιεσίας.

Ἄρθρ. 48.

» Οἱ Πάρεδροι ὑπηρετοῦν ἀμισθί· τότε δὲ μόνον λαμβάνουν τὴν δι' ἰδιαιτέρων διαταγῶν διορισθησομένην ἀντιμισθίαν, ὡσάκις ἐξέλθωσι τῶν ὀρίων τοῦ Δήμου δι' ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας των. Κατὰ δὲ τὴν εἰς τὸ 47 ἄρθ. ἀναφερομένην περίπτωσιν ὁ τοποτηρητὴς τοῦ Δημάρχου λαμβάνει τὴν κατὰ τὸ 41 ἄρθ. ἀριθ. 2 διορισμένην εἰς τὸν Δήμαρχον ἀντιμισθίαν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 49.

Κατὰ τὸν κανόνα « ὅτι τὸ μὲν σκέπτεσθαι ἔργον πολλῶν τὸ δ' ἐκτελεῖν ἔργον ἑνός » ἢ περὶ τῶν δημοτικῶν πραγμάτων σκέψις ἀνατίθεται εἰς συμβούλιον διὰ τῆς ἐκλογῆς σχηματιζόμενον. Οἱ δημοτικοὶ λοιπὸν σύμβουλοι ἀντιπροσωπεύοντες ἰδίως τοὺς δημότας καθιστῶσι περιττὰς τὰς συνελεύσεις τῆς ὀλομελείας τῶν δημοτῶν, ἐν χρήσει εἰς τινὰς ὁήμους τῆς Ἀρκτώας Ἀμερικῆς, παραλαβόντας τὴν ἕξιν τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιῶν, τὰς ὁποίας κατέστησεν ἀχρήστους ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἢ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως

ἐφεύρασις, τὰ ἄπειρα τῆς συγκοινωνίας καὶ δημοσιότητος μέ-
σα καταργοῦντα τὰς ἀποστάσεις, καὶ παρεισάγοντα εἰς τὰς
συσκέψεις τῶν βουλευτηρίων, καὶ τῶν τοπικῶν συμβου-
λίων τοὺς πλεόν' ἀπωχισμένους πολίτας.

Εἰς πολλὰ Γερμανικὰ κράτη, ἰδίως εἰς Βάδην, Πρου-
σίαν, καὶ ἐκλογικὴν Ἑσθον, ἐκτὸς τοῦ δημοτικοῦ συμβου-
λίου, τὸ ὁποῖον πολλαχοῦ ἐπικυροῦμενον κατὰ τὸν διορι-
σμόν του ἀπὸ τὸν Βασιλέα, συμμετέχει μέρους τῆς διοι-
κήσεως, συγκροτεῖται τρίτη ἀρχή, τὸ συμβούλιον τῶν ἀπε-
σταλμένων διὰ τῆς ἐκλογῆς σχηματιζόμενον, τὸ ὁποῖον
ἰδίως τὴν κοινότητα ἀντιπροσωπεῦον προσπαθεῖ νὰ ἐξελέγ-
χῃ καὶ ἀντισταθμίξῃ τοῦ δημ. Συμβουλίου τὴν ἐξουσίαν,
καὶ νὰ ἐμποδίξῃ πᾶσαν παρεκτροπὴν τῆς ἀρχῆς εἰς ἀλλό-
τρια καθήκοντα, γνωμοδοτοῦν πρὸς τοῦτοις εἰς τὰς σπου-
δαιότερα δημοτικὰ πράγματα.

Θεωροῦμεν περιττὴν τὴν πολυτέλειαν ταύτην τοῦ δημο-
τικοῦ οἰκοδομήματος· διὰ τὸ εὐδιόικητον τῶν δήμων ἀνά-
γκη νὰ ὑπάρχῃ διοίκησις δραστήριος παρὰ τοῦ Δημάρ-
χου ἀντιπροσωπευομένη, καὶ ἀρχὴ βουλευομένη περὶ τῶν
συμφερόντων τοῦ δήμου καὶ κατεξελέγχουσα τὰς τοῦ δη-
μάρχου πράξεις. Αἱ δύο αὗται ἀνάγκαι ἐκπληροῦνται ἄριστα
διὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ τοῦ δημάρχου· ἐκτὸς ἐὰν
ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ δημοτ. Συμβούλ. γινόμενον ἰδίως διοικήσεως
ὄργανον, ἔχει ἀνάγκην καὶ αὐτὸ κατεξετάσεως καὶ διευ-
θύνσεως.

Τὸ δημοτ. Συμβούλιον ἐλευθέρως ἐκλεγόμενον ἀπὸ πολ-
λοὺς καὶ διαφόρων τάξεων ἐκλογεῖς, παραλαμβάνον κατὰ
τὸ Γαλλικὸν τρόπον, μᾶλλον φορολογουμένους ὁσάκις πρό-
κειται περὶ ἐκτάκτων εἰσφορῶν ἢ περὶ μεγάλων τοῦ δή-
μου συμφερόντων, ὠργανισμένον ἐσωτερικῶς μὲ τρόπον ἐγ-

γυώμενον τὴν ἀνετον συζήτησιν, ἐξασφαλίξει πληρέστατα τὸν δῆμον ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν καὶ προστασίαν τῶν δικαιομάτων του.

Ἡ σύμπραξις τοῦ Δ. Συμβουλίου οὔσα ἀναγκαστικὴ εἰς τὰ τοῦ Δήμου πράγματα, ἢ μὴ συνάθροισις ἐπιφέρει πλήρη ἀδράνειαν τοῦ δημοτικοῦ συστήματος. χωρὶς αὐτοῦ, πῶς θέλει ἐπιψηφισθῆ ὁ δημοτικὸς προϋπολογισμὸς, πῶς θέλουσιν ἐνεργηθῆ τόσαι πράξεις ἀπαιτοῦσαι τὴν ἔγκρισιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ δήμου ; Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ Δ. Νόμου πολλὰ συμβούλια ἀντέτεινον γὰρ συνέλθωσι φοβούμενα τὰς εἰσαγομένους καινοτομίας ἐπὶ κοινοτικῶν πραγμάτων καὶ μὴ θέλοντα γὰρ ἐπιθέσωσι φόρους· αἱ δυσκολίαι αὗται ἀνήγγειλον τὴν ἀνάγκην ἰδιαίτερου τινὸς Νόμου, κανονίζοντος τὰς συνόδους τῶν συμβουλίων τούτων. Διὰ ταῦτα ἐξεδόθη ὁ ἀπὸ 26 Ἰουνίου 1836 Ν. ὀνομαζόμενος προσωρινός, ἀλλὰ περιέχων διατάξεις μονίμους, ἐκτὸς τῶν ἄρθρων 7 καὶ 8 κανονιζόντων ἐφήμερά τινα πράγματα τῆς πρώτης ἐφαρμογῆς.

Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον δις συνέρχονται τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰ Συμβούλια εἰς τακτικὰς συνελεύσεις, διαρκούσας συνήθως δέκα ἕως εἴκοσι ἡμέρας· πέραν δὲ τοῦ διαστήματος τούτου, ἐὰν δὲν ἐκπεραιωθῆ ἢ ἐξέτασις τοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ ἀπολογισμοῦ, ἰδίως διαφερόντων τούς φορολογουμένους. Ἐκτάκτως τὰ συμβούλια συναθροίζονται, ὡσάκις τὸ τριτημόριον τῶν μελῶν ζητήσῃ, ἢ ὡσάκις ὁ δήμαρχος ἀπαιτήσῃ τὴν συγκάλεσίν του πρὸς συζήτησιν καὶ ἀπόφασιν σπουδαίων καὶ ὠρισμένων ἀντικειμένων.

Ἡ συγκάλεσις ἤθελε ματαιοῦσθαι, ἐὰν οἱ σύμβουλοι δὲν ἤναγκάζοντο γὰρ προσέρχωνται διὰ τοῦτο ἐτέθησαν ποιναὶ

προστίμου, διαφέροντος ὡς πρὸς τὸ ποσὸν κατὰ τὴν τάξιν τῶν δῆμων, καὶ ποινὴ ἀντικαταστάσεως παρὰ τοῦ ἀμέσως μετ' αὐτὸν ἐπιλαχόντος, ἐὰν τρεῖς δὲν συνέλθῃ τὸ αὐτὸ μέλος, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχωσι νόμιμα κωλύματα. Γὰρ δὲ κωλύματα ἐκτιμῶνται καὶ αἱ ποιναὶ ἐπιβάλλονται, κατ' εἰσαγγελίαν τοῦ Δημάρχου ἀπὸ τὸν διοικητῆν.

Τὰ δημοτικὰ συμβούλια συνεργόμενα, ἀσχολοῦνται περὶ τὰ ἔργα τῶν κατὰ τὸν βαθμὸν τῶν γνώσεων καὶ ἰκανότητός τωγ' ἀλλ' αἱ ἐργασίαι τῶνδὲν ρυθμίζονται δι' ἐσωτερικοῦ τινος κανονισμοῦ τῶν συζητήσεων, ἀπλοῦ καὶ εὐλήπτου, ἐμποδίζοντος τὰς παρεκτροπὰς περὶ τὰς συζητήσεις καὶ εὐκολύνοντος τὰς σπουδαίας αὐτῶν ἐνασχολήσεις, αἱ ὁποῖαι πολλάκις γίνονται δυσχερέστεραι ἀπὸ τὸ ἄτακτον καὶ ἀκατάλληλον τῆς διεξαγωγῆς. Ἐκαστον μὲν συμβούλιον ἔχει δικαίωμα νὰ συντάτῃ τοιοῦτους κανονισμοὺς, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις, ἐπὶ δημοτικῶν μάλιστα πραγμάτων ὀφείλει ὄχι μόνον νὰ διοικῆ, ἀλλὰ καὶ νὰ χειραγωγῆ περὶ τὴν διοίκησιν τοὺς δημοτικοὺς ἄρχοντας, αὐτὴ ἡ ἰδία ὄφειλε νὰ ἐκδώσῃ κανονισμὸν προσαρμολόμενον συγχρόνως εἰς τὰς πολυπλόκους ἀνάγκας τῶν δημοτικῶν συμβουλίῶν τῶν πόλεων, καὶ εἰς τὰς ἀπλὰς καὶ ἀφελεῖς ἐργασίας τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων.

Τὰ δημοτικὰ Συμβούλια συζητοῦσι χωρὶς δημοσιότητος μήτε ἀπαγορευομένης μητ' ἐπιτρεπομένης ἀπὸ τὸν νόμον. Κατὰ γενικὸν κανόνα πᾶν ὅ,τι δὲν ἀπαγορεύεται ἐπιτρέπεται. Παρ' ἡμῖν, τὰ συμβούλια μὴ ἀσπασθέντα τὸν κανόνα τοῦτον σπανίως ἐπὶ διοικητικῶν ἐφαρμοζόμενον, συνεδριάζουσι κεκλεισμένων τῶν θυρῶν. Ἐπειδὴ ἡ δημοσιότης εἶναι σπουδαιοτάτη ἐγγύησις, ἄξιον συζητήσεως καθίσταται ἐὰν αἱ συνεδριάσεις τῶν Δ. συμβ. πρέπει νὰ ᾧσι δημόσια. Ἡ δημοσιότης διαφέ-

ρει ἐπὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν ἀγρῶν. Εἰς τοὺς πρώτους, σπανίως τις δύναται νὰ εὕρῃ ἀκροατήριον, ἐκτὸς τῶν κυριακῶν, καὶ αὐτὸ συγκροτούμενον ἀπὸ ἀνθρώπους ἀμαθεῖς καὶ κάμνοντας σπανίως χρῆσιν τοῦ δικαιώματος. Εἰς τὰς πόλεις ἐκ τούναντίου, ἀκροαταὶ εὐρίσκονται πάντοτε καὶ ἄξιοι νὰ ἐπικρίνωσι τὰς συζητήσεις τῶν συμβούλων. Οἱ ἀποκρούοντες τὴν δημοσιότητα προτείνουσι ὅτι τὰ Δ. Συμβούλια δημοσίως συζητοῦντα περὶ πραγμάτων τοπικῶν, ποτὲ μὲν δὲν θέλουν τολμᾶ νὰ ἐκφράζωσι τὴν γνώμην των φοβούμενα μήπως προσκρούσωσι εἰς γνώμας καὶ συμφέροντα ἰσχυρά· ποτὲ δὲ σύμβουλοι τινὲς παραμελοῦντες τὴν χρησιμότητα τῶν σπουδαίων ζητημάτων καὶ τῶν ἐσκεμμένων συζητήσεων, θέλουν ἀποβλέπει εἰς μόνην τὴν ἀρέσκειαν τῶν ἀκροωμένων ἢ εἰς τὸν ἀναρῶριπισμὸν παθῶν καὶ κομματικῶν ἐξάψεων. Αἱ νομοθετικαὶ βουλαὶ ἐκ τῆς γενικότητος τῶν πραγμάτων ἐφ' ἃ ἀσχολοῦνται, καὶ ἐκ τῶν ἐγγυήσεων μὲ τὰς ὁποίας περιβάλλονται, σπανίως φοβοῦνται ἐξωτερικὰς ἐπενεργείας. Ἄλλὰ τὰ Δ. συμβούλια εὐρίσκονται εἰς περιστάσεις ὅλως ἀντιθέτους. Μ' ὅλον τοῦτο ἐντὸς αὐτῶν συζητοῦνται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τοπικὰ πράγματα περὶ τὰ ὁποῖα σπανίως διαφωνοῦσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀσπόνδως ἀνταγωνισθέντες κατὰ τὴν ἐκλογικὴν πάλην εἶναι τόση ἀνάγκη νὰ δαπανῶνται οἱ δημοτικοὶ φόροι πρὸς ὄφελος τῶν δημοτῶν, ὥστε πᾶσα ἐξέτασις ἐπὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἐπιβαλλομένη εἶναι δικαία καὶ νόμιμος. Ὁ νόμος ἀπαγορεύων τὰς γενικὰς συνελεύσεις, διὰ τῆς δημοσιότητος τοῦλάχιστον ὄφειλε νὰ κάμῃ τοὺς πολλοὺς συμμετόχους τῆς διαχειρίσεως τῶν δημοτικῶν πραγμάτων. Τῆς δημοσίου ζητήσεως ἠμποροῦν νὰ ἐξαιρεθῶσι τὰ ζητήματα περὶ ὧν γνωμογοτοῦσι τὰ συμβ. κατ' αἴτησιν τῆς Κυβερνήσεως. Ἄλ-

λά τὰ δημοτικά ζητήματα καὶ ἰδίως τὰ περὶ τοὺς προϋπολογισμοὺς, καὶ ἀπολογισμοὺς περὶστρεφόμενα, ἀπαιτοῦνται μάλιστα δημοσιότητα χωρὶς τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχει δημοσία πίστις δύνανται νὰ συζητῶνται ἀνεωγμένων τῶν θυρῶν.

Ἄρθ. 50.

• Ἡ σκέψις καὶ ἀπόφασις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου
• ἀπαιτεῖται ὡσάκις πρόκειται λόγος :

• 1. Περὶ τοῦ κατὰ ψηφοφορίαν ἑτησίου προϋπολογισμοῦ τῶν τακτικῶν ἐξόδων τοῦ Δήμου καὶ τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐνδεχομένης ἐκτάκτου δαπάνης·

• 2. Περὶ ἐξετάσεως καὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δήμου καὶ τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, ἔτι δὲ καὶ περὶ ἐλέγχου τῆς διοικητικῆς διαχειρήσεως τοῦ Δημάρχου·

• 3. Περὶ συντάξεως χρεωλυτικοῦ σχεδίου·

• 4. Περὶ ἐκποιήσεως, ἐνεχυριάσεως, ἢ ἐπιβαρύνσεως κατ' ἄλλον τρόπον τῶν ἀκινήτων κτημάτων ἢ πραγματικῶν δικαιωμάτων τοῦ Δήμου ἢ τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων·

• 5. Περὶ προσκλήσεως καὶ ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς ἐνοικιάσεως κτημάτων κινητῶν, ἢ δικαιωμάτων·

• 6. Περὶ οὐσιώδους μεταρρυθμίσεως τοῦ τρόπου τῆς ἐπικαρπίας, ἢ τῆς οἰκονομίας τῶν ἀνηχόντων εἰς τὸν Δήμον ἢ εἰς τὰ ἀγαθοεργὰ καταστήματα κτημάτων·

• 7. Περὶ νέων οἰκοδομῶν καὶ ἐκτάκτων ἐπισκευῶν·

• 8. Περὶ δανείων δοθησομένων ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ
• Δήμου ἢ τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, ἢ περὶ δανείων
• ληφθησομένων εἰς βάρος τοῦ Δήμου·

• 9. Περὶ συμφωνιῶν καὶ συνενοήσεων, ἀναγομένων εἰς
• τὴν ἀνάθεσιν τῶν δημοτικῶν ἐργασιῶν·

• 10. Περὶ προσδιορισμοῦ τῆς εἰς ἀντιμισθίαν τοῦ Δη-
• μάρχου ἀναγκαίας ποσότητος·

• 11. Περὶ κανονισμοῦ τῆς μισθοδοσίας τῶν εἰς τὰς
• δημοτικὰς ὑπηρεσίας εὐρισκομένων, καὶ περὶ συστάσεως
• νέων δημοτικῶν ὑπηρεσιῶν·

• 12. Περὶ προτάσεως ὑποψηφίων διὰ τὴν θέσιν δημο-
• τικοῦ εἰσπράκτορος, ἢ οἰκονόμου τῶν ἀγαθοεργῶν κα-
• ταστημάτων·

• Δι' ἐκάστην αὐτῶν τῶν θέσεων προβάλλονται τρεῖς
• ὑποψήφιοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκλέγει ὁ Βασιλεὺς.

• 13. Περὶ συστάσεως νέων ἀγαθοεργῶν καταστημάτων,
• ἢ προσδιορισμοῦ εἰσοδημάτων δι' αὐτά·

• 14. Περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν δημοτικῶν εἰσοδημάτων ἢ
• δικαιωμάτων ἀπὸ τὰς ὑποθήκας, καὶ τῶν κτημάτων τοῦ
• δήμου ἢ τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων ἀπὸ τὰ ἐπι-
• κείμενα βάρη·

• 15. Περὶ διαιρέσεως τῆς εἰς πολλοὺς Δήμους ἢ ἀγα-
• θοεργὰ καταστήματα κοινῆς περιουσίας·

• 16. Περὶ ἀποδοχῆς εἰς βάρος τῆς δημοτικῆς περι-
• ουσίας τοῦ εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἐξόδων ἀγαθοεργοῦ
• τινος καταστήματος ἐλλείποντος (déficit)·

• 17. Περὶ συστάσεως νέων δημοτικῶν καταστημάτων·

• 18. Περὶ ἐνεργείας ἀντιπροσωπικῶν δικαιωμάτων τοῦ
• Δήμου, ἢ περὶ δημοτικῶν μισθοδοτήσεων·

» 19. Περί διαφορᾶς ἀναγομένης εἰς τὰ Δικαστήρια, καὶ
» περὶ διορισμοῦ συνηγόρων ἢ νομοσυμβούλων·

» 20 Περί ἀποστολῆς ἀντιπροσώπων τοῦ Δήμου·

» 21 Περί συγκαταβάσεως εἰς πληρωμὰς καὶ περὶ χο-
» ρηγῆσεως ἀμοιβῶν καὶ δώρων·

» 22. Περί κανονισμοῦ τῶν δημοτικῶν ἐργασιῶν καὶ
» περὶ ἀποφάσεως τῆς δι' ὑποζηγίων καὶ φορτηγῶν ζώων
» ἐργασίας.

» 23 Περί κανονισμοῦ τῶν δημοτικῶν ἐράνων καὶ περὶ
» εἰσαγωγῆς μέτρου συνεισφορᾶς διαφέροντος τοῦ συνή-
» θους·

» 24. Περί ἐπιθέσεως ἐμμέσων δημοτικῶν φόρων, καὶ
» περὶ ἀνανεώσεως τῆς ἀφορώσης τὴν εἴσπραξιν αὐτῶν ἐγ-
» κρίσεως.

Ἡ σύσκεψις καὶ ἀπόφασις τοῦ Δ. Συμβουλίου ἀπαι-
τεῖται ἐφ' ὄλων τῶν ἀντικειμένων τῶν συνεχομένων μὲ τὰ
συμφέροντα καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ Δήμου. Ἀλλὰ τὰ ἀν-
τικείμενα ταῦτα μὴ ὄντα ἐπίσης σπουδαῖα ὁ νόμος δια-
κρίνει εἰς δύο τάξεις· ὡς πρὸς τὴν μίαν τάξιν ἀπαιτεῖται
ἢ τοῦ διοικητοῦ ἔγκρισις ὡς πρὸς τὴν ἄλλην, τὸ γὰρ
κοινοποιῆται εἰς τὸν Διοικητὴν ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς καὶ
γὰρ ἐκτελεῖται ἢ ἀπόφασις, ἐὰν δεκαπέντε ἡμέρας μετὰ τὴν
κοινοποίησιν δὲν ἐκδοθῇ διαταγὴ ἐμποδίζουσα τῆς ἀποφά-
σεως τὴν ἐκτέλεσιν. Ἡ διμερὴς αὕτη διαίρεσις θεμελιού-
ται εἰς τὸ ὅτι τινὲς μὲν ἀποφάσεις περιστρέφονται εἰς
πράγματα ἀπλῆς διοικήσεως, ὡς ἡ ἐνοικίασις κτημάτων
βραχυτέρα τῶν ἐννέα ἐτῶν, ἢ εἰς δικαιώματι συνενωμέ-
νον μὲ τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν, καθὼς περὶ προτάσεως ὑπο-

ψηφίων διὰ τὴν θέσιν δημοτικοῦ εἰσπράκτορος ἢ οἰκονόμου ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, ἢ περὶ ἀποστολῆς ἀντιπροσώπων τοῦ δήμου· αὐτὰ χρήσουσιν ἀπλῆς ἐπιθεωρήσεως παρὰ τοῦ διοικητοῦ, ἐπὶ σκοπῶ τοῦ νὰ γνωρίζῃ αὐτὸς τὰ γινόμενα καὶ νὰ ἀπαγορεύῃ διὰ τῆς ἐμποδίσσεως ἢ ἀκυρώσεως τῶν πράξεων, τὴν παρεκτροπὴν ἐκ τῶν καθηκόντων, ῥητῶς ἐντὸς τοῦ Νόμου διαγεγραμμένων: Ἄλλὰ τὰ περὶ προϋπολογισμῶν, δανείων, οἰκοδομῶν, ἐκποιήσεως ἢ ἐνεχυριάσεως δημοτικῆς περιουσίας κτλ. ζητήματα, ἀπαιτοῦντα τὴν ὄριμον τοῦ διοικητοῦ σκέψιν καὶ τὴν προσοχὴν, μήπως αἱ ἀρχαὶ τῶν δήμων καταναλίσκωσιν ὅλους τοὺς πόρους τοῦ παρόντος διὰ τῆς κακῆς διαχειρίσεώς των, ὀφείλουσι νὰ ἐγκριθῶσι διὰ ῥητῆς διαταγῆς τοῦ διοικητοῦ.

Ἐκ τῆς διαιρέσεως ταύτης προκύπτει ἡ ἀνάγκη συνδυασμοῦ τοῦ ἄρθρ. 50 μὴ τὰ 117, 118 καὶ {119· ἀλλ' ἦτον εὐκταῖον ἐὰν τὰ ἄρθρα ταῦτα συνεδυάζοντο ἐν αὐτῷ τῷ νόμῳ· διότι κατὰ τὴν τωρινὴν κατάστασιν, δὲν εὐρίσκεται ἀκριβῆς ἀντιστοίχισις μεταξὺ αὐτῶν, καὶ γεννᾶται σύγχυσις, μὴ σαφηνιζομένου ἀκριβῶς, ποῖαι διατάξεις τοῦ ἄρθρου 50 ἔχουσιν ἀνάγκην ῥητῆς τοῦ Διοικητοῦ ἐγκρίσεως. Πρὸς τούτοις παραλείπεται τάξις τις καθηκόντων γνωμοδοτικῶν, ὁσάκις ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμοῦσα νὰ μάθῃ τὴν δοξασίαν τοῦ λαοῦ περὶ σπουδαίων πραγμάτων, ἐρωτᾷ τὴν γνώμην τῶν Συμβουλίων. Νομίζομεν ὅμως ὅτι ἡ σιωπὴ τοῦ Νόμου, δὲν ἐμποδίζει τὴν Κυβέρνησιν νὰ συλλέγῃ πληροφορίας πρὸς δημοσυργίαν ἢ μεταρρύθμισιν νόμων, ἢ περὶ ἄλλων πραγμάτων ἐρωτῶσα τὴν γνώμην τῶν Δ. συμβουλίων.

Τὰ συμβούλια ταῦτα, τυχούσης ἐφαρμογῆς γενικοῦ διανεμητικοῦ συστήματος φόρων, καὶ ἐπὶ τῶν ἤδη διανεμο-

μένων, δὲν ἔχουσι δικαίωμα ν' ἀπευθύνωσι παράπονα ἐναντίον τῆς ἀδίκου διανομῆς. Τὰ διοικητικὰ Συμβούλια εἶναι κυρίως φοροθεσίας ὄργανα· τὰ ἐπαρχιακὰ διανέμουσι μεταξὺ τῶν κοινοτήτων τοὺς στρατευσίμους· ἀλλὰ τὸ δημοτικὸν μὴ ἔχον δικαίωμα νὰ παραπονεθῆ ἐναντίον τῆς ἐπιθέσεως, ἐὰν ᾗναι ὑπέρογκος καὶ δυσανάλογος πρὸς τὸ ἐπιβληθὲν ποσὸν εἰς ἄλλους δήμους, σφερεῖται σπουδαίας καὶ ἐπωφελοῦς λειτουργίας.

Κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς, τὰ διοικητικὰ συμβούλια δὲν ἔχουσιν ὑποχρεωτικὴν γνώμη. Τὸ Δ. ὅμως συμβούλιον δὲν περιορίζεται εἰς μόνον γνωμοδοτικὰ καθήκοντα, καθὼς τὸ συμβούλιον τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸ Ἐπαρχιακὸν πρὸς τὸν διοικητὴν· ἀλλ' ἀντιπροσωπεῦον τὰ δικαιώματα κτήσεως, κατοχῆς καὶ φορολογίας τοῦ δήμου, συμπράττει εἰς τὴν διοίκησιν, κανονίζον τὰ περισσότερα τῶν δημοτικῶν ἀντικειμένων· ὁ δὲ Δήμαρχος ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις ὑπὸ τοὺς τεθέντας ὅρους ἐν τῷ περὶ Δημάρχου κεφαλαίῳ.

Τὸ 50 ἄρθρον περιγράφει τινὰ τῶν καθηκόντων τοῦ Δ. Συμβουλίου, ἣ προσδιορίζει τὴν ἀρμοδιότητα αὐτοῦ ἀποκλεῖον πᾶσαν ἄλλην λειτουργίαν, μὴ ἐν αὐτῷ περιλαμβανομένην; Θεωροῦμεν περιοριστικὴν τοῦ ἄρθρου τούτου τὴν δύναμιν, ἐκτὸς τῶν δι' ἄλλων Νόμων ἀποδιδомένων καθηκόντων· διότι ἴδιον τῶν διοικητικῶν Συμβουλίων, τὸ νὰ μὴ παρεκτείνωνται πέραν τῶν διαγεγραμμένων παρὰ τῶν Νόμων ὁρίων· ἐὰν ὑπερβῶσι τὴν τεθεῖσαν ὁροθετικὴν γραμμὴν, μὴ ὑπάρχοντος κίνενδός ἐμποδίου, ἐμβαίνουσιν εἰς στάδιον ἀχανές καὶ ἡμποροῦν ἀκωλύτως νὰ περιλαμβάνωσι καθήκοντα γενικῆς διοικήσεως καὶ νομοθεσίας, πρὸς τὰ συμβούλια ταῦτα, ἀλλότρια. Ἡ ἐπέκτασις δὲ αὕτη νο-

μοθετικῶς ἀποκρουομένη δὲν πρέπει νὰ γίνῃ διὰ τῆς κα-
κῆς ἐρμηνείας τοῦ προκειμένου ἄρθρου. Τινὰ συμβούλια
ἐξ ἀμαθείας, ἢ ἐκ παραφόρου ἔρωτος τοῦ δημοσίου συμ-
φέροντος, παρεγνώρισαν τὸ ἀξίωμα τοῦτο τῆς ἐρμηνευτικῆς,
καὶ ἀντιποιούμενα δικαιώματα ἐπικρίσεως καὶ ἀπωθήσεως τῶν
γενικῶν νόμων, ἀπέκρουσαν διὰ ψηφισμάτων τοὺς φορολο-
γικοὺς νόμους τοῦ 1836. Εὐκταῖον βεβαίως εἶναι νὰ εἰσα-
χθῶσιν ἐντὸς τοῦ Κράτους θεσμοὶ γενικοὶ, διὰ τῶν ὁποίων
τὰ ἀναφαίρετα δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων θέλουν λάβῃ
πραγματοποιήσιν· ἀλλ' ἀπωθοῦμεν τὴν παράνομον ἐπέμβα-
σιν τῶν δημοτικῶν συμβουλίων εἰς καθήκοντα γενικά, παρεκ-
τρεπόμενα τῆς σφαίρας των· διότι ἡ παρανομία προσκαλεῖ
ἄλλην παρανομίαν, καὶ διότι εἰς μίαν αὐθόρμητον καὶ γενναί-
αν ἐκφώνησιν ἔθνικῶν ἐπιθυμιῶν, ἀντιτάττονται συνήθως
πολλαὶ θορυβῶδεις τῆς τυραννίδος φωνασκίαι. (Δ. Ν. 59.

Ἐὰ πλείονα τῶν καθηκόντων κατατάττονται ἐντὸς τοῦ Δ.
νόμου ἢ ἄλλων διατάξεων ἐρμηνευθειῶν ἢ ἀνερμηνεύτων
ἀκόμῃ.

1, 2, *Περὶ προϋπολογισμῶν ἢ λογαριασμῶν ἀπο-
λογισμῶν καὶ ἐκκαθαρίσεως αὐτῶν* ἰδὲ ἄρθρον 105 μέχρις
III τοῦ Δ. Ν.

3. *Περὶ συντάξεως χρεωλυτικοῦ σχεδίου.* Ὁμιλήσαντες
περὶ περιουσίας τῶν δήμων ἐλησμονήσαμεν νὰ κατατά-
ξωμεν ἐντὸς αὐτῆς, καὶ τὰ περὶ χρεῶν ἀρχαίων καὶ νέων·
νέα μὲν ὀνομάζομεν τὰ μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Βασι-
λέως χρέη, ἀρχαῖα δὲ τὰ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὰ
κατὰ τὴν ἐπανάστασιν γενόμενα Ἐὰ ἀρχαῖα κατὰ τὸ ς'.
ψήφισμα τῆς ἐν Ἀργεὶ συνελεύσεως ἀνεδέχθη ἡ Κυβέρνη-
σις, ὥστε εἶναι ἔργον αὐτῆς νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς λύσεώς

των· (α) τὰ δὲ νεώτερα, διαιροῦνται εἰς χρέη γενόμενα μετὰ τὴν σύστασιν τῆς Μοναρχίας καὶ πρὸ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν δήμων· καὶ εἰς χρέη μεταγενέστερα τοῦ σχηματισμοῦ·

(α) Τὸ 5'. ψήφισμα τῆς ἐν Ἄργει Δ. ἐθνικῆς συνελεύσεως ἀνατίθησιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ ἐπαρχιῶν, πόλεων, καὶ χωρίων συμφωνηθέντα κοινὰ χρέη· μὴ ὑπαρχούσης δὲ μεταγενεστέρως νομοθετικῆς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πράξεως, εἴτε πρὸς μεταρρύθμισιν, εἴτε πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς εἰρημένης διατάξεως, συναίγεται ὅτι μέχρι τῆς ἐκδόσεως εἰδικοῦ περὶ τούτου Νόμου, δὲν δύνανται αἱ κοινότητες νὰ ἀναγνωρίζωσι, οὔτε νὰ ἐξοφλῶσιν οἴκοθεν τοιαῦτα χρέη, ἐπὶ ποιῆ ἀκυρότητος τῶν πράξεων των.

2. Ὅσακις δὲ ἄγωνται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων αἱ κοινότητες διὰ τοιαῦτα χρέη, δύνανται μὲν καὶ ὀφείλουσι κατὰ νόμον νὰ παρίστανται εἰς αὐτὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαίων των, ἀλλ' ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ὤρηνθῶσιν ἀπὸ τὰς ὁποίας παρέχει εἰς αὐτὰς νομίμους ἐνστάσεις τὸ ἄνωτέρω εἰρημένον 5'. ψήφισμα, δυνάμει τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ἀναβάλλεται ὄχι μόνον ἡ ἀπόδοσις, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκκαθάρσις τῶν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως κοινοτικῶν χρεῶν.

Πρὸ πάντων δὲ κρίνομεν ἀναγκαῖον, νὰ σᾶς προσκαλέσωμεν, Κύριε Διοικητὰ, νὰ ἐπαγρυπνήτε εἰς τὴν περὶ ταῦτα διαγωγὴν τῶν Δημοτικῶν Ἀρχῶν, διότι τινὲς μεταξὺ αὐτῶν θεωροῦσιν τὸ δημόσιον ὡς πραγματικὸν καὶ μόνον ὀφειλέτην, ὄχι μόνον παραδέχονται μὲ ἀδιαφορίαν τὰς αἰτήσεις τῶν ὡς δανειστῶν παρισταμένων, ἀλλὰ καὶ συντελοῦσιν εἰς κατασκευὰς πλαστῶν χρεῶν· ὅθεν πρέπει νὰ προλαμβάνητε τὰς τοιαύτας καταχρήσεις, εἴτε ἐξ ἀμελείας, εἴτε ἐκ κακῆς πίστεως προέρχονται, καὶ τῶν ὁποίων τὰ ἀποτελέσματα δὲν θέλουσιν ἐπιβαρύνει τοὺς δήμους, ἀλλ' αὐτοὺς προσωπικῶς τοὺς ἐν ταῖς δημοτικαῖς ἀρχαῖς διατελοῦντας, κατὰ τὸ ἄρθρον 113 τοῦ περὶ δήμων νόμου. Ἐγ. Γραμ. Ἐσ. 24 Μαΐου 1839.

τὴν εἰσπραξίν τῶν πρώτων κανονίζει· δ' ἀπὸ 23 Ἰουνίου 1837
Νόμος (6)

Τὸ Συμβούλιον περὶ μόνων τῶν νεωτέρων χρεῶν σκέπτεται καὶ ἀποφασίζει τίνι τρόπῳ λύονται· ἐπειδὴ δὲ ἡ λῦσις αὐτῶν δὲν γίνεται παρὰ διὰ τῆς ὀλοσχεροῦς ἢ τμηματι-

(6) Ν. 23 Ἰουνίου (5 Ἰουλίου) 1837.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσ. Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῶν χρηματικῶν πόρων τῶν Δήμων τοῦ κράτους, καὶ θέλοντες νὰ συμβιδάσωμεν ὡς πρὸς τὰ χρέη τῶν κοινοτήτων τὰ γενόμενα ἐπὶ τῆς Β. Κυβερνήσεως, καὶ μέχρι τῆς εἰς Δήμους μετασχηματίσεως αὐτῶν τὰς ἀπαιτήσεις τῶν δανειστῶν μετὰ τὴν σημερινὴν τῶν Δήμων ἔνδειαν.

Λαβόντες τὴν γνώμην τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματέως, καὶ τὴν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς.

1. Τὰ χρήματα τῶν ἐτησίων ὑπολογισμῶν τῶν Δήμων δὲν ὑπέκεινται εἰς δικαστικὰ κατασχέσεις διὰ χρέη αὐτῶν προγενέστερα τῆς συστάσεώς των, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τοῖς κατωτέρω ἄρθροις τροπολογιῶν.

2. Ὅταν τὰ χρέη τῶν κοινοτήτων τὰ ἐπὶ τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως, καὶ μέχρι τῆς εἰς Δήμους μετασχηματίσεώς των γενόμενα, εἶναι ἀναμφισβύτητα, ἢ ἀφοῦ δικαστικῶς διακριθῶσιν, αἱ κοινότητες ὑποχρεοῦνται νὰ πληρῶνσι, καθ' ἕκαστον ἔτος, τὸ πεμπτημόριον τοῦ ὅλου χρέους των εἰς ὅλους τοὺς πιστωτὰς ἀνεξαιρέτως, ἀναλόγως τοῦ χρέους των.

3. Ἄν ἡ κοινότης ἔχουσα τοιαῦτα χρέη δὲν ἐκπληρώσῃ παντελῶς ἢ ἐκπληρώσῃ μόνον ἐν μέρει τὰ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ διαλαμβανόμενα, οἱ δανεισταὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ κάμωσιν ἐπὶ τοῦ Δημοτικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ἔτους κατάσχεσιν τοσαύτης ποσότητ χρημάτων, ὅση ἐξισοῦται μετὰ τὸ πεμπτημόριον τοῦ ὀλικῆ χρέους των, διὰ νὰ ἐκβιάσωσιν οὕτω τὴν ἐν μέρει ἀπόληψιν τῶν εἰς αὐτοὺς ὀφειλομένων.

κῆς ἀποτίσεως διὰ χρημάτων, διὰ δανείων, δι' ἐκτάκτου φορολογίας, ἢ δι' ἐκποιήσεως δημοτικῶν κτημάτων ἀναγκαῖον νὰ προηγηθῆ ἢ ἀπόφασις τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ ἢ τοῦ Διοικητοῦ ἔγκρισις. Ἰδὲ Ν. περὶ Ἐπαρχ. Συμβ. ἄρθ. 31 καὶ περὶ ἀρμοδιότητος τῶν τακτικῶν δικαστηρίων Ν. ἀπὸ 7 Μαΐου 1837 ἄρθ. 1 § 6.

4. Περὶ ἐκποιήσεως, ἐνεχυριάσεως, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον ἐπιβαρύνσεως κ. λ. Ἰδὲ ἄνω σελ. 196 197. Ἀντὶ ἐνεχυριάσεως θετέον ὑποθηκεύσεως, γινομένης ἐπὶ σκοπῶν δανείου κατὰ τὸ ἄρθρον 7 ἢ πρὸς ἐξασφάλισιν δανειστῶν ἀπαιτούτων ἄμεσον τὴν πληρωμὴν τῶν ὀφειλομένων. Ἐπιβάρυνσις κατ' ἄλλον τρόπον τῶν ἀκινήτων τοῦ δήμου γίνεται, 1^{ον} διὰ δουλείας χορηγουμένης ἀπὸ τὸν δῆμον πρὸς ὄφελος ἄλλης τινὸς οἰκίας ἢ κτήματος γειτνιαζόντων, διὰ τῆς χορηγήσεως δικαιώματος καρπώσεως (οὔσουφρούκτου) ἐπὶ δημοτικὸν κτῆμα. 3^{ον} διὰ παραχωρήσεως δικαιωμάτων ἐπὶ ἀκινήτων, δηλαδὴ δουλείας ἢ δικαιωμάτων οἰκίσεως ἢ καρπώσεως τὰ ὁποῖα ἔχοντα τὰ ἀγαθοεργὰ καταστήματα, ἢ ὁ Δῆμος, ἐκποιοῦσιν, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον ἐπιβαρύνουσιν. Τὸ ἐδάφιον τοῦτο ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸν § Γ' τοῦ 119 ἄρθρου.

5. Ὁ νόμος ὁμιλήσας περὶ ἀκινήτων, πραγματεύεται ἤδη περὶ προσκτήσεως ἢ ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς ἐνοικιάσεως δηλ. περὶ μισθώσεως ἢ ἐκμισθώσεως, ὅχι δὲ καὶ περὶ πωλήσεως κινητῶν, ἀλλὰ κατὰ μείζονα λόγον ἀπαιτεῖται περὶ τούτου ἢ τοῦ συμβουλίου σύσκεψις. Περὶ οὐδενὸς δὲ τούτων ἢ ῥητῆ τοῦ διοικητοῦ ἔγκρισις, ὅτε μάλιστα ἢ πρόσκτησις ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ περιέχεται. Ὅταν ἢ ἀγορὰ τῶν κινητῶν εἶναι πολυέξοδος ἀνάγκη νὰ γίνεται διὰ μειοδοσίας προκηρυσσόμενης.

6. Οὐσιώδεις μεταρρυθμίσεις περί τοῦ τρόπου τῆς ἐπικαρπίας τῶν κτημάτων εἶναι ὁσάκις ἀμέσως ἐπιστατεῖται ἡ γεωργία δημοτικῶν κτημάτων ἀντί τῆς μέχρι τοῦδε ἐνοικιάσεως· ἡ ὁσάκις ἡ κάρπωσις ἐραιοῖται ἀπὸ τοὺς δημότας, ὅταν αἱ ἀνάγκαι τοῦ δήμου ἀπαιτῶσι τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 24. ἡ ὁσάκις πρὸς ἐπαύξησιν τῆς καλλιεργείας διαμοιρασθῆ μεταξὺ τῶν δημοτῶν, διατηρουμένου ὅμως τοῦ τῆς ἰδιοκτησίας δικαιώματος εἰς τοὺς δήμους. Ἐνταῦθα ἐφαρμόζονται οἱ περί γεωργίας νόμοι ἐν τῷ ἄρθρῳ 21 ἀναφερόμενοι, οἵτινες δὲν ὑπάρχουσι παρὸ ἡμῖν παρὰ ἐπὶ δασῶν τῶν ὁποίων ἡ ἀποκοπὴ κανονίζεται.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ὑπάγεται καὶ ἡ ἐμφύτευσις συνισταμένη εἰς τὴν πολυετῆ ἢ καὶ αἰώνιον παραχώρησιν τῆς καρπώσεως, ὑπὸ τὸν ὅρον ἀποδόσεως μισθώματος εἰς τὸν ἰδιοκτήτην. Ἀλλὰ τὸ συνάλλαγμα τοῦτο ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέραν προσοχὴν ἀπὸ μέρους τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ ἐπιτηρούντων αὐτὰς διοικητῶν, ἐξ αἰτίας τῶν πολυχρονίων δαίων συνεπειῶν τὰς ὁποίας ἐπιφέρει.

Ὁ νόμος δὲν διακρίνει καθὼς οἱ Γαλλικοὶ, μεταξὺ ἐνοικιάσεως ἀγροτικῶν καὶ ἀστυκῶν κτημάτων, μ' ὅλον ὅτι ἡ διάκρισις στηρίζεται εἰς τὴν διαφορὰν τῆς ἀξίας καὶ τοῦ τρόπου τῆς καρπώσεως τῶν κτημάτων τούτων· ἀλλὰ διαιρεῖ εἰς ἐνοικιάσεις ὀλιγοχρονιωτέρας τῶν ἐννέα ἐτῶν καὶ διαρκεστέρας αὐτῶν, ἐπὶ τῶν μὲν ἀπαιτῶν, ἀπλή· εἰς τοὺς διοικητὰς κοινοποίησιν κατὰ τὸ ἄρθρον 118, ἐπὶ τῶν δὲ, τὴν ῥητὴν ἔγκρισιν.

7. Αἱ ἐπισκευαὶ καὶ μικραὶ οἰκοδομαὶ συντείνουσαι εἰς συντήρησιν τῶν ὑπαρχόντων οἰκοδομῶν καὶ κτιρίων δὲν χρῆζουσιν ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου· ἀρκεῖ μόνον νὰ

εὐρίσχεται πρὸς προεψηφισμένον ἐντὸς τοῦ προῦπολογισμοῦ. Ἄλλ' ἢ ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου εἶναι ἀναγκαιοτάτη, ὅσάκις πρόκειται περὶ οἰκοδομιῶν ἢ ἐπισκευῶν ἐκτάκτων, σκοπευουσῶν νὰ μεταβάλωσι τὴν χρῆσιν τῶν ὑπαρχόντων κτιρίων. Οἱ δήμαρχοι ἐπιθυμοῦντες πολλάκις νὰ συνδέσωσι τὴν ἐνθύμησιν τῆς διοικητικῆς τῶν μὲ οἰκοδομὴν πολυτελεῆ, ἢ διὰ λόγους κερδοσκοπίας περὶ τὰς ἐπιχειρήσεις οἰκοδομῶν, παραφέρονται εὐκόλως εἰς τὴν ἀνέγερσιν κτιρίων, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη ν' ἀναστέλλεται ἡ προθυμία τῶν. Ἡ ῥυμοτομία καὶ ὁ σχηματισμὸς πλατειῶν ἀπαιτοῦντα πολλάκις κατεδαφίσεις κτιρίων ἢ ἐπισκευὰς, χρῆζουσιν ἐπίσης ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου.

8. Οἱ δῆμοι ἐπιχειροῦντες δημόσια ἔργα, κατεπειγόμενοι νὰ ἀποτίσωσι χρέη, ἢ κύπτοντες ὑπὸ τὸ βάρος ὑπερόγκων φόρων, ἀναγκάζονται ἐνίοτε νὰ δανεισθῶσιν. Ἐν τῇ Ἑλλάδι, εἰς τὴν παροῦσαν τῶν δήμων καὶ τῆς δημοσίου πίστεως κατάστασιν, εἶναι δύσκολον νὰ συνομολογηθῶσι τοιαῦτα δάνεια, σπανιώτερον δὲν εἶναι ἢ μᾶλλον ἀδύνατον οἱ δῆμοι νὰ εὐρίσκωνται εἰς τόσῃν εὐπορίαν ὥστε νὰ δανείζωσιν. Ἄλλ' ἐὰν τοῦτο συμπέσῃ, ἐπειδὴ κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν τὰ δάνεια ἐλαφρύνοντα τὸ παρὸν τῶν δήμων, καταβαρύνουσι τὰς ἐπερχομένας γενεὰς, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, οἱ διαχειρισταὶ δύνανται νὰ ἀσωτεύσωσι τὰ ἐνεργὰ τῶν δήμων κεφάλαια, δανείζοντες εἰς μὴ ἀξιοχρέους πολίτας, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐκδώσῃ ἐπὶ τούτων ἀπόφασιν τὸ συμβούλιον καὶ νὰ ἐγκρίνη ῥητῶς ὁ διοικητὴς, ἀφοῦ ἀμφότεραι αἱ ἀρχαὶ μελετήσωσι τὴν χρηματικὴν τοῦ δήμου κατάκτασιν, ἀντιπαραβάλλουσαι τὰ ἔξοδα πρὸς τὰ ἔσοδα καὶ ἀνερευνῶσαι πρότερον ἐὰν ᾔνοι δυνατόν νὰ θεραπευθῇ ἡ

δημοτική ανάγκη δι' ἄλλου τινός μέσου. Οἱ αὐτοὶ κανόνες ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων.

9. Οἰκοδομαί, ἡ ἕκτακτοι καὶ συνήθεις ἐπισκευαὶ ἀπαιτοῦσι τὴν ἐπιστάσιαν τῆς Δ. ἀρχῆς, ἢ τὴν ἀνάθεσιν εἰς ἐπιχειρητάς· περὶ τοῦ καταλληλοτέρου τρόπου τῆς ἐκτελέσεως σκέπτονται τὰ Δ. Συμβούλια (ἰδὲ ἀριθ. 112 Δ. Ν.)

10 καὶ 11 Τὸ Δ. Συμβούλιον ἰδίως ἀντιπροσωπεῦον τοὺς φορολογουμένους προσδιορίζει τὰς μισθοδοσίας καὶ ἐπιτρέπει νέων ἀρχῶν σύστασιν, καὶ ὅταν ἡ σύστασις αὕτη δὲν ἐπιφέρει, (ὅπερ ἀδύνατον σχεδόν) αὐξησὶν ἐξόδων· διότι ἡ μηχανὴ τῆς διοικήσεως δὲν πρέπει ἀνωφελῶς νὰ περιπλέκεται διὰ τῆς προσθήκης νέων λειτουργῶν, διατεμνομένων τῆς λειτουργίας καὶ τῆς εὐθύνης τῶν ἀρχόντων.

12. Ἰδὲ σ. 283.

13. Ἰδὲ Δ. Ν. ἀρθ. 114. . . 14. Ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν ὑποθηκῶν ἐπὶ τὰ δημοτικὰ κτήματα καὶ τῶν μεσεγγυάσεων ἐπὶ τὰ εἰσοδήματα, εἶναι τόσο ἀναγκαῖα, ὥστε πρέπει νὰ γίνεταί, καθ' ὅλας τὰς συνόδους φροντίς καὶ σκέψις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

15. Ἀρχὴ τοῦ δικαίου θεμελιώδης εἶναι, ὅτι πᾶς κοινοκτῆτης ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήτῃ τὴν διανομὴν τῶν ἀδικαιρέτων κτημάτων. Ἀναγκαῖόν ἐστὶ τὸ τὰ ἐπίκοινα διαιροῦν δικαστήριον Βασίς. βιβ. XII Τιτ. 1. Ν. Α. Ἡ διανομὴ γίνεταί ἐκούσια καὶ ἐξώδικος ὅταν οἱ δῆμοι εἶναι σύμφωνοι πρὸς τούτω, ἢ ἀναγκαστικῆ, διὰ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ δικαστηρίου. (Πολ. Δ. ἀρθ. 1087, 1088, 1089 κ. ἐ.) Ἡ διανομὴ παρ' ἡμῶν ἔχει σπουδαῖα ἀποτελέσματα καθότι αὕτη ἀποτελεῖ ἰδιοκτῆτας τοὺς διανέμοντας. Μέχρι τοῦδε οἱ κοι-

νοκτῆται εἶχον δικαίωμα ἀόριστον ἐφ' ὅλα τὰ κοινόκτητα κτήματα· διὰ τῆς διανομῆς ἐκποιρῶντες τὸ γενικὸν δικαίωμα ἀποκτῶσι, κατὰ πρώτην φορὰν, κτήτιν ὀρισμένην. Τοῦτο ἐννοοῦσιν οἱ Γάλλοι λέγοντες ὅτι παρ' αὐτοῖς *le partage est declaratif de propriété* διότι θεωροῦνται καὶ πρὸ τῆς διανομῆς ἰδιοκτῆται ὅσων διὰ τῆς διανομῆς ἔλαβον· ἐνῶ παρὰ Ῥωμαίοις ἡ διανομὴ εἶναι *attributive de propriété* δηλ. χορηγεῖ κατὰ πρῶτον δικαίωμα κτήσεως ἐπὶ τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον διὰ τῆς διανομῆς ἀπεκτήθη.

ὑπὸ τὸ πρέσχημα διανομῆς οἱ Δ. ἄρχοντες δὲν πρέπει ν' ἀποξενώσωσι τὴν δημοτικὴν περιουσίαν, ἀλλὰ νὰ περιορίζωσι τὴν διανομὴν εἰς τὰ κοινόκτητα πράγματα, γινομένην ἀκριβῶς κατὰ τὰ ὑπάρχοντα δικαίωματα κτήσεως ἢ κατοχῆς. Ἐὰν ὅμως ταῦτα εἶναι δυσγνώριστα, καὶ γενῶνται ἀντικρουόμενα ἀπαιτήσεις, οἱ διοικηταὶ εἶναι εὐκταῖον νὰ φέρωσιν εἰς συμβιβασμὸν τοὺς ἀμφισθητοῦντας καὶ νὰ κατωρθώσωσι διανομὴν, θεμελιουμένην εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν δήμων, ἐκφραζομένας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διὰ τοῦ πληθυσμοῦ ἢ μᾶλλον διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκογενειῶν. Νομίζομεν ὅτι ἐπειδὴ παρ' ἡμῖν πᾶσα διανομὴ περιέχει ἐν ἑαυτῇ ἐναλλαγὴν καὶ ἐκποίησην, πολλάκις δυναμένη νὰ ὑποκρύψῃ ἐπιβλαβεῖς παραχωρήσεις, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ῥητὴ τοῦ διοικητοῦ ἔγκρισις.

16. Ἴδὲ ἄρθ. 114 κ. ε. . . 17. Ἡ σύστασις σχολείου, νοσοκομείου, ἢ ἄλλου τινὸς δημοτικοῦ καταστήματος ἐπιφέρουσα χρημάτων καταβολὴν, ἀνάγεται εἰς τὴν σύσκεψιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Δ. Συμβουλίου· πρὸς τούτοις αὐτοῦ ἔργον εἶναι ν' ἀποφασίσῃ ἐὰν ἡ προσθήκη σχολίου ἢ

ἄλλου τινὸς καταστάματος εἶναι ἀναγκαῖα διότι ὁ πλεονασμὸς, καθὼς καὶ ἡ στέρησις αὐτῶν, ἐπίσης ἀξιόμμεπτα.

18 Ἀντὶ ἐνεργείας δικαιομάτων προτάσεως, ὁ μεταφραστὴς ἔθεσε τὴν φράσιν ἀντιπροσωπικὰ δικαιώματα. Τὸ ἄρθρον 12 ἀναφέρει περὶ ποίων ἀρχόντων ἔχει δικαίωμα προτάσεως τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον· τὸ 18 ἐπαναλαμβάνει τὸ δικαίωμα τοῦτο γενικώτερον, προσθέτων τὸ περὶ μισθοδοτήσεων, χορηγουμένων ἴσως, εἰς ἐνδεεῖς μαθητὰς τεχνῶν ἢ γραμμάτων. Πιθανὸν εἰς τὴν λέξιν ταύτην νὰ ὑπάγωνται καὶ διάφοροι συντάξεις χορηγούμεναι εἰς ἀρχαίους ὑπηρέτας τοῦ Δήμου. Τὰ Δ. συμβούλια ὀφείλουσι νὰ ἦναι λίαν φειδωλὰ περὶ τοιαύτας χορηγήσεις, αἱ ὁποῖαι δικαιολογοῦνται μόνον ὅταν συμφωνῶσι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δημοτικῆς συγκοινωνίας. Ὁ δῆμος ἢμπορεῖ νὰ μισθοδοτήσῃ νέον ἢ νεάνιδά τινα διὰ νὰ παιδευθῇ εἰς τὰ διδασκαλεῖα ἐπὶ ὑποσχέσει νὰ γίνωσιν ὠφέλιμοι πρὸς τὸν δῆμον, διδάσκοντες ἐντὸς αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν μαθημάτων. Ἀλλ' ὑπερβαίνουσιν τὴν ἐντολὴν των οἱ Σύμβουλοι, καὶ οἱ διοικητὰὶ παρανομοῦσιν, ὅταν οἱ μὲν ἐπιψηφίζουσιν ἐντὸς τοῦ Δ. προὔπολογισμοῦ, οἱ δὲ ἀποδέχονται ποσὰ, ἔχοντα σκοπὸν ἀποστολὰς νέων εἰς ξένα πανεπιστημεῖα, ἐνῶ ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις παραμελεῖται, καὶ τὰ τῶν δημοτῶν παιδία περιστρέφονται εἰς τὰς ἀγυιάς στερούμενα τῶν πλέον στοιχειωδῶν καὶ ἀφεύκτων γνώσεων.

19. Οἱ δῆμοι κεκτημένοι κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν ἐνάγουσι καὶ ἐνάγονται περὶ αὐτῆς ἐνώπιον τῶν συνήθων ἢ καὶ τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων, ἐξ αἰτίας διαφορῶν πρὸς ἰδιώτας, πρὸς τὸ Δημόσιον, πρὸς ἄλλους δή-

μους ἢ καὶ πρὸς τὰ συνενωθέντα τμήματα τοῦ αὐτοῦ Δήμου. Διαχειριζόμενοι τὴν ἰδίαν περιουσίαν ὑπὸ διοικητικὴν κηδεμονίαν, ἀποφασίζουσι πρῶτον ἐὰν εἶναι δίκαιον καὶ συμφέρον νὰ δικασθῶσιν· ἢ δὲ ἀπόφασις αὕτη ὑποβάλλεται παρὰ τοῦ δημάρχου εἰς τὸν διοικητὴν ἰδὲ § 119 τοῦ ἄρθ. 119 καὶ τὰ περὶ τούτου ἐρμηνευόμενα.

20. Ὁ δήμος πέμπει ἀντιπροσώπους ἢ μᾶλλον ἀποστόλους εἰς τὸν διοικητὴν, εἰς τὸν ὑπουργὸν ἢ εἰς ἄλλας ἀρχὰς πρὸς διεξαγωγὴν δημοτικῶν ὑποθέσεων, πρὸς ὄρισμὸν συνόρων κατὰ τὰς περὶ τούτου ὁδηγίας, πρὸς πλειστηριασμὸν τῶν προσόδων τῆς περιφερείας του. Ἡ περὶ τούτου ἕξις ἀρχαῖα, συνήθης καὶ παρ' αὐταῖς ταῖς Ῥωμαϊκαῖς ἀποικίαις.

21. Ἡ ἐπιείκεια πρὸς τοὺς ὀφειλέτας εἶναι ὄχι μόνον φιλάνθρωπος ἀλλ' ἐνίοτε σύμφωνος μὲ τὰ συμφέροντα τῶν δανειστῶν· πᾶσα ὁμῶς συγκατάβασις περὶ τὴν πληρωμὴν, περιέχει συμβιβασμὸν καὶ ἐπομένως δικαιωμάτων ἐκποίησησιν, ἣτις κατὰ τὸν κανόνα ὅτι πᾶν ἔργον ὑπερβαῖνον τὴν ἀπλὴν διαχείρισιν δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐνεργηθῇ παρὰ διὰ τῆς ἀδείας τοῦ κηδεμόνου, ἦτον εὐκταῖον ν' ἀπαιτῆται ἢ ῥητὴ τοῦ διοικητοῦ ἔγκρισις. Ἐπίσης ἐπὶ ἀμοιβῶν καὶ δώρων διδομένων διὰ νὰ κινηθῇ ὁ ζῆλος τῶν δημοτικῶν λειτουργῶν.

22. Εἰς τὸ ἄρθρ. 34 ἴδομεν ὅτι ἐν εἶδος φορολογίας εἶναι ἡ δημοτικὴ ἐργασία ποτὲ μὲν ἐκτελουμένη διὰ τῆς προσωπικῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοτῶν, ποτὲ δὲ ἀναθετομένη ἐπὶ μειοδοσίᾳ εἰς ἀναλαμβάνοντάς αὐτὴν ἐργολάβους. Ἰδὲ σ. 263 καὶ 264.

23, 24. Ἰδὲ τὰ περὶ δημοτικῶν φόρων.

Τὰ Δ. Συμβούλια, ἐκτὸς τῶν ἀπαριθμηθέντων καθηκόντων, διορίζουσι μετὰ τοῦ δημάρχου καὶ παύουσι τοὺς ἀγροφύλακας κατὰ τὸν ἀπὸ 31 1836 Ν. Κατὰ τὸν ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1838 περὶ προφυλάξεως τῶν δενδροφυτειῶν Νόμον, ὑποβάλλουσιν εἰς ἐγγύησιν τοὺς ὑπόπτους ἐπὶ ἀδικήματι κατὰ τῶν δενδροφυτειῶν. Κατὰ τὸ ἀπὸ 28 Νοεμβρίου 1837 Ν. περὶ ἀπογραφῆς ἄρθ. 12 δικάζουσι πρωτοδίκως τὰ παράπονα ὅσων νομίζουσιν ὅτι κατετάχθησαν παρανόμως μεταξὺ τῶν στρατευσίμων κτλ. Ἰδὲ σ. 284 κ. λ. καὶ ἐν γένει ἐνδιατρίβουσι τὰ συμβούλια εἰς ὅσας λειτουργίας προσδιώρισεν ὁ παρὼν ἢ ἄλλος τις Νόμος.

Ἄρθρ. 51.

- Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον λαμβάνει μέρος εἰς τὰς
- » Δημοτικὰς ἐκλογὰς, καὶ εἰς τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν, κατὰ
- τοὺς παραιτέρω εἰς τὸ ἕκτον μέρος ἐκτεθησομένους ὁ-
- ρισμούς. Ἰδὲ τὰ περὶ ἐκλογῶν.

Ἄρθ. 52.

- Κατὰ πᾶσαν τριετίαν τὰ μέλη τοῦ Δημοτικοῦ συμ-
- βουλίου θέλουσιν ἐκλέγει ἐξ αὐτῶν ἓνα Πρόεδρον καὶ
- ἓνα πρωτοκολλιστήν.
- Τὰ χρέη τοῦ Προέδρου εἶναι:
- Νὰ συγκαλῆ τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον εἰς συνεδρία-
- σιν καὶ νὰ διευθύνῃ αὐτό. Θέλει δὲ συνεννοεῖσθαι προ-
- φορικῶς μὲ τὸν Δήμαρχον, καὶ, γρῆρας καλούσης, θέ-
- λει θεωρεῖ τὰ πρακτικὰ τῆς ὑπηρεσίας, διὰ νὰ γνω-
- ρίζῃ πάντοτε ὅλας τὰς σπουδαίας ὑποθέσεις καὶ τὰ

» συμβεβηκότα, ὅσα ἀφορῶσι τὰ συμφέροντα τοῦ δήμου.

Τὰ Δ. συμβούλια δι' ἐννεαετίαν ἐκλεγόμενα μεταβάλλονται κατὰ τριετίαν ὡς πρὸς τὸ τριτημόριον· διὰ ταῦτα ἀνά τρία ἔτη ἐκλέγεται ὁ Πρόεδρος, διὰ τὰ συνεργῶσιν ὅλ' οἱ προεδρευόμενοι εἰς τὴν ἐκλογὴν του. Πρὸς τούτοις ὁ αὐτὸς Σύμβουλος δὲν δύναται καθ' ὅλην τὴν ἐννεαετίαν νὰ προεδρεύῃ· καθότι καὶ ἐὰν συμπέσῃ, νὰ ἐξέλθῃ μὲ τὸ τελευταῖον τριτημόριον, μεταξὺ τῶν ὕστερον ἐλθόντων εὐρίσκονται ἴσως ἰκανώτεροι νὰ διευθύνωσι τῶν Δ. συμβούλων τὰς ἐργασίας.

Ὅταν συμπέσῃ, θάνατος ἢ παραίτησις τοῦ προέδρου, κατὰ νόμον τινὰ περὶ τὸ 1838 συνταχθέντα, προεδρεύει ὁ πλείονας λαχὼν ψήφους· ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι δύο ἢ πλείονες ἰσόψηφοι ὁ πρεσβύτερος ἀναλαμβάνει τὴν προεδρίαν.

Ἐντὸς τοῦ ἄρθρου τούτου, περιγράφονται τινὰ τῶν τοῦ προέδρου καθηκόντων, τὰ ὁποῖα ὅμως ἐντὸς κανονισμοῦ ἔπρεπε ν' ἀναπτυχθῶσιν. Ἰδ. Ν. ἀπὸ 26 Ἰουνίου 1836.

Ἄρθρον 53.

» Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον συγκαλεῖται εἰς συνεδριά-
» σιν, ὡσάκις ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ προσκληθῆ εἰς τοῦτο παρὰ
» τοῦ δημάρχου, κατὰ τὰς εἰς τὸ ἄρθρον 52 ἀναφερομέ-
» νας περιπτώσεις, ἢ ὡσάκις τὸ νομίσῃ ἀναγκαῖον πρὸς
» συζήτησιν σπουδαίας τινὸς ὑποθέσεως τοῦ Δήμου. ἰδ.
» ἄρθ. 57.

Ἄρθρ. 54.

» Εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου πρέ-
» πει νὰ προσκαλεῖται ἐκάστοτε ὁ Δήμαρχος, ἢ ὁ ἀντι-

- πρόσωπος αὐτοῦ, καί, ὡς ἄκις πρόκειται λόγος περὶ ὑ-
- ποθέσεων, αἱ ὁποῖαι ἀφορῶσι τὴν διαχείρισιν τῶν ἀνη-
- κόντων εἰς ἐκκλησιαστικά, ἐκπαιδευτικά ἢ φιλανθρωπικά
- καταστήματα χρημάτων πρέπει νὰ προσκαλῆται ὁ ἐφη-
- μέριος τοῦ τόπου, ἐκτὸς μόνον ὅταν ἡ σύσκεψις ἀφορᾷ
- κατηγορίαν κατὰ τοῦ προσκλημένου.

Ὁ Δημ. τῆς Ἑλλάδος νόμος διακρίνει ἀκριβῶς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Δήμου εἰς ἐνεργὴν καὶ βουλευομένην, μὴ ἐπιτρέπων εἰς τὸν Δήμαρχον νὰ ἐπεμβαίη εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ Δ. συμβουλίου· διὰ τοῦτο τὴν πρεεδρίαν ἀνατιθεμένην εἰς ἄλλα Κράτη εἰς τὸν Δήμαρχον, ὁ ἡμέτερος νόμος ἀφιέρωσεν εἰς χεῖρας προέδρου χειροτονουμένου ἀπὸ αὐτὸ τὸ Δ. Συμβούλιον. Ἄλλ' ὁ Δήμαρχος οἱ πάρεδροι ἢ καὶ ὁ ἐφημέριος τοῦ τόπου (ὡς ἄκις πρόκειται περὶ διαχειρίσεως ἀναγομένων εἰς ἐκκλησιαστικά, φιλανθρωπικά ἢ ἐκπαιδευτικά καταστήματα χρημάτων) προσκαλοῦνται ἐκάστοτε εἰς τὰς συνεδριάσεις· διότι γνωρίζοντες αὐτοὶ τὰς ὑποθέσεις περὶ ὧν γενήσεται συζήτησις, ἠξεύροντες ὅλας τῆς ὑπηρεσίας τὰς λεπτομερείας, ἀνάγκη νὰ παρευρίσκωνται διὰ νὰ εἰσαγάωσι τὰ τῆς συσκέψεως ἀντικείμενα, νὰ δίδωσιν ὅλας τὰς διασαφήσεις καὶ δι' αὐτῶν νὰ λαμβάνωσιν αἱ συζητήσεις πρακτικὴν τινὰ τάσιν, ἀπομακρυνομένην ἀπὸ ἰδέας ἀνεφαρμόστους καὶ ἀπὸ παράπονα γινόμενα πολλάκις ἀπὸ ἀγνοίαν τῆς δημοτικῆς διοικήσεως. Οἱ δήμαρχοι, οἱ πάρεδροι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐφημέριοι ἐξελέγχονται καὶ δικάζονται ὡς πρὸς τὰς πράξεις των εἶναι δίκαιον λοιπὸν παρευρισκόμενοι νὰ γορηγῶσιν ὅλας τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας τεινούσας εἰς τὴν δικαιωτέραν τῶν ἐργασιῶν των ἐκτίμησιν.

Ὁ Ν. λέγει ὁ Δήμαρχος καὶ οἱ πάρεδροι, ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι, οἱ πάρεδροι ὅλοι τῶν χωρίων καὶ ὅσοι κατὰ παραγγελίαν τοῦ Δημάρχου ἐκπληροῦσιν ἰδιαίτερα καθήκοντα, ὡς ἐνεργοῦντες τὴν ἐκτελεστικὴν τοῦ Δήμου ἀρχὴν, ἔχουσιν ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον ἐντὸς τοῦ Συμβουλίου.

Ὁ Δήμαρχος, οἱ πάρεδροι καὶ ὁ ἐφημέριος μὴ συντελοῦντες διὰ τῶν ψήφων των εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ἀποφάσεων, καὶ ὀφείλοντες μάλιστα ν' ἀποχωρῶσι κατὰ τὴν τὴν ψηφισομένην, ἀπευθύνουσι παρατηρήσεις εἰς τὸν Διοικητὴν, ὅσάκις βλάπτονται δι' αὐτῶν, τὰ τοῦ δήμου δικαιώματα καὶ συμφέροντα, διὰ νὰ σπουδάσῃ περὶ τοῦ νομίμου καὶ ἐπωφελοῦς τῶν ἀποφάσεων, κατ' ἀντιμωλίαν τρόπον τινα ἀκροαζόμενος, τὰ ἐπιχειρήματα τῶν δύο διαμαχομένων μερῶν.

Ἄρθρ. 56.

» Διὰ νὰ ἔχη κῦρος ἡ ἀπόφασις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοῦλάχιστον τῶν δύο τρίτων τῶν μελῶν του, καὶ ἡ ἀπόλυτος πλειοψηφία τῶν παρόντων.

» Ἴσοψηφίας τυχούσης, ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου ἀποφασίζει.

Ὁ νόμος δὲν ἄφητεν εἰς τὸ συμβούλιον αὐτὸ ν' ἀποφασίσῃ ὅποσα μέλη παρόντα ἀπαρτίζουν τὸ νόμιμον τῶν συνεδριάσεων, διότι πᾶσα ὁμήγορις ἐκφράζεται διὰ τῆς πλειοψηφίας καὶ ὄχι δι' ὀλίγων τινῶν ἐν μειοψηφίᾳ εὐρισκομένων καὶ ἀπαρτιζόντων τῶν πλειόνων τὰ δικαιώματα. Ἐπομένως ὄρισε νὰ ἀναγκαῖον ἀριθμὸν πρὸς νόμιμον τοῦ Συμβουλίου ἀπαρτισμὸν τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν.

Τὰ δύο τρίτα προσδιορίζονται κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐνεργειᾶ μελῶν, ἢ τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ, καὶ ἂν αὐτὸς ἐλατ-

τώθη ἀπὸ θάνατον, παῦσιν παραίτησθ· ὁ νόμος λέγει με-
 λῶν, μὴ προσθέτων κἀνὲν ἐπίθετον, ἐπομένως τὸν ὄλον ἀρι-
 θμὸν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν. Παρὰ τὴν σιωπὴν τοῦ νόμου, θε-
 ωρῶ ἄτοπον τὸ νὰ ἐλαττοῦνται ἐπ' ἄπειρον οἱ συνεδριάζον-
 τες σύμβουλοι, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν, πρὸς ὑπολογισμὸν
 αὐτῶν, τὰ παύσαντα τοῦ Συμβουλίου μέλη, καὶ τοιοῦτω
 τρόπῳ νὰ παραδίδονται τὰ τοῦ δήμου συμφέροντα εἰς μει-
 οψηφίαν τινα. Πλειονοψηφία ἀπαιτεῖται ἀπόλυτος δηλ. τὸ
 ἥμισυ τῶν παρόντων μελῶν, προστιθεμένου τοῦλάχιστον
 ἑνός. Τυχούσης ἰσοψηφίας ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου νικᾷ, ὅχι
 διότι ἔχει ὑπερτεροῦσαν γνώμην, ἀλλὰ διότι πρέπει νὰ λυ-
 θῆ τὸ ἀναποφάσιστον τῆς ἰσοψηφίας. Ὁ νόμος δὲν λέγει
 ἐὰν τὰ συμβούλια ἀποδέχωνται τὴν μυστικὴν ἢ φανεράν ψη-
 φηφορίαν. Σιωπῶντος τοῦ νόμου, τὸ Δ. Συμβούλιον δύναται
 κατὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν ὑποθέσεων, νὰ μεταχειρίζε-
 ται τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην μέθοδον· ἡ μυστικὴ ὅμως ψηφη-
 φορία ἰδίως ἀναγκαῖα, ὡσάκις ἐκλέγονται ὑποψήφιοι διὰ τὴν
 θέσιν εἰσπράκτορος ἢ οἰκονόμου ἀγαθοεργῶν καταστημάτων·
 ἐνταῦθα πάλιν ἀναφαίνεται ἡ στέρησις ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ.

Ἄρθ. 57.

• Πᾶσα ἀπόφασις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ἀφορῶσα
 » ἀντικείμενον ἐκτὸς τῆς ἀρμοδιότητός του, εἶναι ἄκυρος.

Ὁ δημοτικὸς καὶ ἄλλοι τινες νόμοι περιέγραψαν τὰ ἀντι-
 κείμενα ἀφ' ἃ τὰ δημοτικὰ συμβούλια ἐνδιατρίβουσιν· ἐ-
 ξερχόμενα τοῦ νομίμου αὐτοῦ κύκλου, ἐκδίδουσιν ἄ-
 κύρους ἀποφάσεις. Τὸ ἄρθρον τοῦτο σκοπεύει μάλιστα νὰ
 ἐμποδίσῃ τὴν ἐπασχόλησιν τῶν διοικητικῶν τούτων συμ-
 βουλίων εἰς νομοθετικὰ ἢ κυβερνητικὰ πράγματα, καὶ τὴν

ἐνὶ δρυσιν ἐντὸς παντὸς δήμου, ἐξουσίας κυβερνητικῆς ἀνθισταμένης ἐναντίον τῆς γενικῆς κυβερνήσεως. (ἰδὲ τὰ λεχθέντα περὶ διοικητικῆς κηδεμονίας καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος Κεφ.) Αἱ ἀναρμοδίως ἐκδιδόμεναι αὗται ἀποφάσεις ἀκυροῦνται παρὰ τοῦ διοικητοῦ ἐν παντὶ καιρῷ, μὴ θεωρούμεναι ὑποχρεωτικαὶ πρὸς τοὺς πολίτας, ὡς ἅκις παραβιάζουσιν ἀπόλυτόν τι δικαίωμα κτήσεως ἢ ἐλευθερίας, νομοθετοῦσι περὶ αὐτῶν ἢ ἐπιβάλλουσι δημοσίους φόρους. Ἡ ἀκυρότης τοιούτων ἀποφάσεων προκύπτει ὄχι μόνον ἀπὸ τὸ παρὸν ἄρθρον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ 225 τοῦ Ποιν. Ν. τιμωροῦν μὲ φυλάκισιν καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν, τὰ δημοσία σωματεῖα, ἐκδίδοντα δηλοποιήσεις ἢ διατάγματα περὶ ἀντικειμένων ἀλλοτρίων τῆς ἀρμοδιότητός των, συντάττοντα αὐτογνωμόνως νέους θεσμοὺς, μεταβάλλοντα τοὺς προτεταγμένους, ἐνεργοῦντα πράξεις ἀνοικείου δικαιοδοσίας καὶ εἰσπράττοντα ἀσυγχωρήτους φόρους ἢ ἐράνους.

Ἐναντίον τῆς ἀκυρώσεως τοῦ διοικητοῦ δὲν ὑπάρχει ἄλλη προσφυγὴ παρὰ ἐνώπιον τῆς Γραμματείας τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ Βασιλέως· διότι ἡ ἀκύρωσις, οὔσα ἔργον ἰδίως διοικητικόν, δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν διοικητικὴν δικαιοσίαν· κατὰ μείζονα λόγον εἰς δικαστικὰς ἀρχάς, οἷα δὴποτε δικαίωμα καὶ συμφέροντα ἐὰν προσβάλλῃ.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν Συμβουλίων εἶναι ἀκυρώσιμοι, ἐὰν αὐτὰ συναθροισθῶσιν εἰς ἄλλους τόπους, εἰς ἄλλους χρόνους, ὑπὸ ἄλλου τύπου ἢ πρὸς ἄλλους σκοποὺς παρὰ τοὺς διὰ νόμου, κανονισμοῦ, ἢ ἰδιαιτέρας ἀδείας ἀρχῆς συγχωρηθέντας· διότι συναθροιζόμενα εἰς συνέλευσιν κατ' ἐποχὰς ἐκτάκτους μὴ ὀριζόμενας ἀπὸ τὸ 53 ἄρθρ. καὶ ἀπὸ τὸν εἰδικὸν περὶ δημοτικῶν συνόδων νόμον, καὶ ἀποκρύ-

πτοντα εἰς τὸ σκοτός τῆς νυκτός ἢ εἰς ἔρημα μέρη τὰς συνεδριάσεις των, ἐναντίον τοῦ 224 τοῦ Ποιν. Ν. καὶ ἐπὶ σκοπῷ ἀπορρήτῳ ἢ ἐγκληματικῷ, δὲν ἤμποροῦν νὰ ἐκδώσωσι νόμιμον ἀπόφασιν, καὶ ἂν ἐκδοθῇ αὕτη ἐντὸς τῆς ἀρμοδιότητός των. Ὁ νόμος δὲν κηρύττει αὐτὰς ἀκύρους· διότι ἀφίνει εἰς τὸν διοικητὴν τὸ δικαίωμα νὰ ἐξελέγῃ καὶ ν' ἀκυρώσῃ αὐτὰς, ὅταν περιέχωσι τωόντι: ἐπιβλαβεῖς ἢ ἀναρμοδίους διατάξεις, ἢ ὅταν ἀποδεικνύεται ὁ ἐγκληματικὸς σκοπός. Αἱ ἀποφάσεις ὅμως αὗται παρὰ τοῦ δημάρχου ἐκτελούμεναι εἶναι ὑποχρεωτικαὶ πρὸς τοὺς πολίτας, ὡς δὲν περιέχωσι διάταξιν ἐκτὸς τῆς ἀρμοδιότητος τῶν συμβουλίων, μέχρις ἀκυρώσεως· διότι δὲν εἶναι ἔργον ἐκάστου πολίτου νὰ ἐξετάζῃ τὸν τρόπον τῆς ἐσωτερικῆς κατασκευῆς τῶν ἀποφάσεων.

Αἱ πράξεις τῶν συμβουλίων εἶναι ἄκυροι ἢ ἀκυρώσιμοι, ὡςάκις τὰ μέλη αὐτῶν συνέλθωσι χωρὶς νὰ προσκληθῶσι παρὰ τοῦ Προέδρου, κατὰ τὸ ἄρθρον 53 τοῦ Ν.; Νομίζω ὅτι ἀνάγκη διακρίσεως μεταξὺ ἐκτάκτων συνεδριάσεων καὶ τῶν τακτικῶν, διοριζομένων παρὰ τοῦ Ν. ἀπὸ 26 Ἰουνίου 1836, περὶ τὴν 15 Σεπτεμβρίου καὶ 1 Ἀπριλίου. Κατὰ τὰς τελευταίας, ἐπειδὴ ὁ νόμος αὐτὸς ὀρίζει τὴν ἐποχὴν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῶν συζητήσεων, τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου χωρὶς προσκλήσεως συνερχόμενα, καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ προέδρου, παρὰ τοῦ ἀνιπροέδρου ἢ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν συμβούλων προεδρευόμενα, ἔχουσι δικαίωμα νὰ συζητήσωσι καὶ νὰ διεξαγάγωσι δημοτικὰς ὑποθέσεις· ἢ ἐπιβαλλομένη ποινὴ κατὰ τοῦ προέδρου ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ ρηθέντος νόμου δὲν πολεμᾷ, ἐνισχύει μάλιστα τὴν ἰδέαν ταύτην. Κατὰ τὰς ἐκτάκτους ὅμως συνεδριάσεις, ἐπειδὴ ἡ συνάθροισις καὶ ὁ τῆς συναθροίσεως

σκοπὸς ἄγνωστα, πρέπει νὰ προηγηθῆ πρόσκλησις ἀπὸ μέρους τοῦ προέδρου, διὰ νὰ ὑπάρχη νομιμότης τῆς συζήτησεως καὶ τῶν πράξεων τοῦ συμβουλίου.

Ἐπὶ τῆς ὑπάρχει ἀκυρότης, ὡς ἀπὸ τὰ Δ. συμβούλια, ἄνευ διατάξεως τοῦ Νόμου, ἢ ἀδείας τῆς ἀρχῆς, συνδέονται καὶ σχετίζονται δι' ἀλληλογραφίας, ἀποτελοῦντα κοινὸν σύνδεσμον, διότι δὲν δύνανται νὰ σκέπτονται περὶ τῶν γενικῶν τῆς κοινωνίας συμφερόντων, ἀλλὰ περὶ μόνων τῶν τοπικῶν τοῦ δήμου. Αἱ πράξεις ἐξ αὐτῆς τῆς συνενώσεως προκύπτουσαι εἶναι ἄκυροι, διότι πᾶν ὅτι ὁ Ποιν. νόμος ἀπαγορεύει, τοῦτο πρακτόμενον δὲν ἔχει οἰονδήποτε κῦρος. ἄρθ. 224 Ποιν. Ν.

Κατὰ τὸ 52 ἄρθρ. τοῦ Δ. Ν. μετὰ τὸν πρόεδρον ἐκλέγεται καὶ πρωτοκολλιστὴς κατὰ τριετίαν ἐκ τῶν ἰδίων συμβούλων. Ἐπὶ τῆς ὑπάρχει ἀκυρότης τῶν πράξεων ἐὰν παραληφθῆ γραμματεὺς ἐκτὸς τοῦ συμβουλίου;

Τὸ ζήτημα σπουδαῖον παρ' ἡμῶν διότι ἐντὸς συμβουλίων δημοτικῶν δὲν εὐρίσκεται πολλάκις σύμβουλος ἱκανὸς νὰ συντάττῃ πρακτικὰ ἢ καὶ ἐὰν εὐρεθῆ, ἡμπορεῖ νὰ μὴ δεχθῆ τὴν λειτουργίαν ταύτην παρὰ τῶν συναδελφῶν του χορηγουμένην. Τοῦ νόμου κατὰ τῆς ἀρνήσεως οὐδεμίαν ἐπιβάλλοντος ποινὴν, ὁ διοικητὴς δὲν ἡμπορεῖ νὰ μεταχειρισθῆ ἄλλα καταναγκαστικὰ μέσα παρὰ τὴν ἀπειλὴν τῆς διαλύσεως ἣτις εἶναι ἀνίσχυρος, πρὸ πάντων ὅταν δὲν εὐρίσκωνται σύμβουλοι ἔχοντες τοῦ γράφειν τὴν εὐκολίαν. Ἡ μὴ κύρωσις τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ νόμου διὰ ποινῆς, ἀναγγέλει ὅτι ὁ Νόμος δὲν περιάπτει τόσην σπουδαιότητα, ὥστε νὰ θεωρῶνται ἄκυροι αἱ πράξεις τοῦ Συμβουλίου. Ἡ παρουσία ἐντὸς τῶν συνεδριάσεων ξένου τινὸς δημότου, δὲν

ἀντίκειται εἰς τὸν νόμον· διότι ἐὰν δὲν ἐπιτρέπεται παρ' αὐ-
 τοῦ ἢ δημοσιότης τῶν συνεδριάσεων τοῦ συμβουλίου, δὲν
 ἀπαγορεύεται τοῦλάχιστον· μήτε ἢ παρουσία ἐνὸς μόνου
 ἀποτελεῖ τὴν δημοσιότητα, ἀπαιτοῦσαν τὴν ἐλευθέραν εἴσο-
 δον παντὸς πολίτου εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ ἀκροατηρίου. Ὁ
 διοικητὴς πρέπει νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὸ νὰ ἐκτελεῖται ὁ νόμος,
 ἀλλ' ἐὰν δὲν εὑρίσκεται ὁ θέλων ἢ ὁ δυνάμενος νὰ ἐκτε-
 λήσῃ τὰ τοῦ γραμματέως καθήκοντα, πρέπει νὰ εἰσάγε-
 ται ἔξωθεν ὁ δημοδιδάσκαλος ἢ ἄλλος τις, διὰ νὰ κρατῇ
 τὰ πρακτικά, τῶν ὁποίων ὄχι μόνον ἢ σύνταξις ἀλλὰ καὶ
 ἢ κοινοποιήσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἄρθ. 25. Κατὰ τοὺς
 κανόνας τῆς ἔρμηνευτικῆς, ὁ νόμος ἐξηγεῖται πάντοτε κατ'
 ἔννοιάν τινά μὴ ἀποτελούσαν ἀδύνατον τὴν ἐκπλήρωσίν του.
 Ἐπομένως ἀποφάσεις ληφθεῖσαι ἐντὸς συμβουλίου, ἐκτε-
 λοῦντος χρέη γραμματέως δημότου μὴ συμβούλου, δὲν θεω-
 ροῦνται κατ' ἐμὲ ἄκυροι.

Ἄρθ. 58.

- » Τὰ μέλη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐκλέγονται δι-
- » ἔννεαετίαν. Δὲν εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὸν διορισμὸν τῶν ἢ
- » ἐπικύρωτις τῆς προεστῶσης Ἀρχῆς.
- » Κατὰ τριετίαν ἐξέρχεται μὲν τὸ ἀρχαιότερον τρίτον,
- » γίνεται δὲ ἢ ἀντικατάστασις διὰ νέων ἐκλογῶν.
- » Σχηματισθέντος ὅλου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου διὰ
- » συγχρόνου ἐκλογῆς, προσδιορίζεται διὰ τοῦ κλήρου ἢ σει-
- » ρὰ τῆς ἐξελεύσεως.
- » Δὲν συγχωρεῖται νὰ ἐξέλθῃ μέλος τι πρὸ τοῦ προσ-
- » διορισμένου καιροῦ, ἐκτὸς τῶν εἰς τὸ ἄρθρον 43 ἀνα-
- » φερομένων περιπτώσεων.

» Συμπεσοῦσης μιᾶς ἐξ αὐτῶν, ἢ ἀποβιώσαντος ἐνὸς
 » μέλους εἰσέρχεται τὸ πλησιέστερον συμπληρωτικὸν μέ-
 » λος, τὸ ὁποῖον χρεωστεῖ νὰ διαμένῃ εἰς τὸ Συμβούλιον
 » ὅσον καιρὸν ἤθελε διαμένει εἰσέτι τὸ ἐξελθὼν ἢ τὸ ἀπο-
 » θανὸν μέλος.

Αἱ διὰ τῆς ἐκλογῆς διοριζόμεναι ἀρχαὶ πρέπει νὰ ὑπο-
 βάλλωνται εἰς συγχὴν ἀνανέωσιν, διὰ νὰ εὐρίσκωνται εἰς ἀ-
 διάκοπον μετὰ τῶν ἐκλογέων σχέσιν, ν' ἀντιπροσωπεύωσι
 τὰς παρούσας τοῦ δήμου ἀνάγκας καὶ νὰ βαπτίζωνται συ-
 χυὰ εἰς τὴν πηγὴν ἀφ' ἧς ἀναβρῦουσιν. Τοῦτο μάλιστα
 ἀληθέστατον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀδιακόπως μεταβαλλομένην
 ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν νέων ἰδεῶν καὶ τὴν ἐνέργειαν νέων συμ-
 βεθηκότων. Μὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην δὲν συμβιβάζεται ἡ ἐν-
 νεαετῆς διάρκεια τῶν Δ. συμβουλίων ἣτις δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπερ-
 βαίνη τετραετίαν ἢ ἑξαετίαν τὸ πλεῖστον. Ἡ διάρκεια ὅμως
 αὕτη δὲν εἶναι τόσον ἀπόλυτος· διότι μὲ τὴν μονιμότητα
 συνάπτεται ἡ κίνησις ἐκφραζομένη διὰ τῆς κατὰ τριετίαν
 ἐξόδου τοῦ ἀρχαιοτέρου τρίτου τῶν συμβούλων, καὶ τῆς
 ἀναπληρώσεως διὰ μέσου νέων ἐκλογῶν· τοιοῦτω τρόπῳ ἐντὸς
 τοῦ Συμβουλίου διαμένουσι μέλη ἐξησκημένα περὶ τὴν δημοτι-
 κὴν διοίκησιν, καὶ συγχρόνως εἰσέρχονται ἄλλα γνωρίζοντα
 τὰς νεωτάτας τοῦ δήμου ἀνάγκας καὶ ἐπιθυμίας. Τὸ τρί-
 τον δὲ ἐξερχόμενον, περιλαμβάνει ὄχι μόνον τοὺς τακτικοὺς
 συμβούλους, ἀλλὰ καὶ τοὺς συμπληρωματικοὺς, οἵτινες εἶναι
 οἱ μετ' αὐτοὺς λαβόντες περισσοτέρας ψήφους. (ἄρθ. 70) (α).

(α) Ἐγκί. Γρ. Ἐσωτερ. ἀπὸ 9 86ρίου 1840

Περὶ τῆς διὰ κλήρου ἐξελεύσεως τοῦ τριτημορίου
 τῶν Δ. συμβουλίων.

Ἡ ἐργασία, διευθυνομένη παρὰ τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, συγκειμένης

Ἐάν συμπέση ἀποβίωσις τινὸς συμβούλου, παραίτησις ἢ παῦσις δι' ἀποφάσεως δικαστικῆς, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐξόδου, πρὶν ἐνεργηθῆ ἢ διὰ κλήρου ἐξέλευσις πρέπει νὰ πληρωθῆ πρότερον ἢ χηρεύσασα θέσις (Ἐγκ. Γραμ. Ἐσωτ. ἔσωτ. 148 ἐπὶ 1840) διότι εὐθὺς μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ συμβούλου ἐγεννήθη ὑπὲρ τοῦ πλησιεστέρου συμ-συμπληρωτικοῦ μέλους, τὸ δικαίωμα τῆς εἰσόδου ἐντὸς τοῦ συμβουλίου. Ὑπάρχει ἐν τούτοις ἀπόφασις τοῦ Γαλ. συμβουλ. τῆς Ἐπικρ. ἀπὸ 9 Μαρτ. 1836 ἐναντιουμένη εἰς τὴν γνώμην ταύτην.

ἐκ τοῦ δημαιρεσιάρχου, τοῦ προέδρου τοῦ δημοτικοῦ συμβ., καὶ ἐνὸς δημοτικοῦ συμβούλου ἐκλεγομένου παρὰ τοῦ Δ. συμβουλίου ἐνεργεῖται ἐπὶ πλήρους συνεδριάσεως αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Παρασκευάζονται ἰσομεγέθη ψηφοδέλτια τόσα, ὅσα εἶναι τὰ μέλη ἐκ τῶν ὁποίων σύγκειται τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, τὰ ὁποῖα σημειούμενα με αὔξοντας ἀριθμούς 1, 2, 3. κτλ. καθαρῶς γεγραμμένους, καὶ τυλισσόμενα τίθενται ἐντὸς κάλπης· συγχρόνως ἐγγράφονται τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν μελῶν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, κατὰ σειρὰν εἰς πρωτόκολλον ἐπὶ τούτῳ ἠτοιμασμένον· ἡ ἐπιτροπὴ διορίζει παῖδα, ὅστις, εἰς πᾶσαν ἐκφώνησιν ὀνόματος Δ. συμβούλου γινομένην παρὰ τοῦ προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς, ἐκτείνει τὴν χεῖρα εἰς τὴν κάλπην καὶ ἐξάγει ἀνὰ ἐν ψηφοδέλτον, τὸ ὁποῖον θέλει παραδίδει εἰς χεῖρας τῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ παραλαμβάνουσα ἕκαστον ψηφοδέλτιον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ παιδὸς ἐκφωνεῖ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ψηφοδέλτιου, καὶ τὸν καταχωρεῖ ὀλόγραφον εἰς τὸ πρωτόκολλον, ἀπέναντι τοῦ ὀνόματος, διὰ λογαριασμὸν τοῦ ὁποίου ἐξήχθη. Μετὰ τὴν ἐξαγωγήν ὅλων τῶν ψηφοδελτίων, κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον, ἀναγινώσκεται τὸ ἀποτέλεσμα καὶ ὅποιοι ἐκ τῶν δημοτικῶν συμβούλων ἔλαβον τοὺς πρώτους ἀριθμούς εἰς τὴν κλήρωσιν, ἦτοι τοὺς ἀριθμούς 1, 2, 3. κτλ. οὗτοι θέλουν σημειωθῆ εἰς τὸ πρωτόκολλον ὡς ἐξεληθέντες τοῦ δημοτικοῦ

Ὁ νόμος προσδιορίζων τὰς περιστάσεις καθ' ἃς αἱ χηρεύουσαι θέσεις ἀναπληροῦνται παρὰ τῶν συμπληρωματικῶν μελῶν, ἀποκλείει τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς ἐνὸς ἢ πολλῶν συμβούλων· διότι ἡ ἀναπλήρωσις προϋποθέτει ὑπαρξιν· μὴ ὑπάρξας δὲ ὡς σύμβουλος, ἐκεῖνος τοῦ ὁποῦ ἠκυρώθη ἡ ἐκλογή, ὑποβάλλεται εἰς νέαν ἐκλογήν. (ἴδε 86).

Ἐπειδὴ τὰ ἐξερχόμενα μέλη ἢμποροῦν κατὰ δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῶσι δεύτερον, ἡ κλήρωσις τοῦ ἐξερχομένου τρίτου τῶν συμβούλων πρέπει νὰ προηγήται τῆς ἐκλογῆς (Ἐγκ. Γραμ. Ἐσωτ. ἀπὸ 29 Ὀβρίου 1840) ἀλλ' αὐτοὶ θέλουν ἐνεργῆ καθήκοντα συμβούλου μέχρι τῆς ἐκλογῆς, διὰ νὰ μὴ μένη ἀδιοίκητος ὁ δῆμος, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκλογῆς πολλάκις παρατεινόμενον.

Τὰ συμπληρωματικὰ μέλη ἀντικαθιστῶσιν τοὺς παύοντας ἢ ἀποθνήσκοντας συμβούλους. Ἄλλὰ τί συμβαίνει ἐὰν δὲν μείνωσι συμπληρωματικὰ μέλη; Ἡ Γραμματ. τῶν ἐσωτερικῶν συμπεσοῦσης τοιαύτης περιστάσεως, διέταξε νὰ λαμβάνωσι τὸν τόπον τῶν τὰ μᾶλλον ἐπιλαχόντων· ἡ πρόχειρος αὕτη λύσις τοῦ ζητήματος, μοὶ φαίνεται ἀμφισβητήσιμος, διότι ὁ νόμος διορίσας ἅπαξ ἀριθμὸν τινα συμ-

συμβουλίου· μετὰ ταῦτα δημοσιεύεται τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἀμέσως διὰ προγράμματος εἰς τὸ δημοτικὸν ἀρχεῖον, κοινοποιούμενον ἰδιαιτέρως εἰς ἕκαστον τῶν δημοτικῶν συμβούλων ἐξεληθόντων καὶ μὴ, δι' ἐγγράφου εἰδοποιήσεως τῆς ἐπιτροπῆς. Τὸ δὲ πρωτόκολλον ὑπογραφόμενον παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, θέλει διευθύνεσθαι εἰς τὸν ἀρμόδιον Διοικητὴν, καὶ ἐπικυρούμενον παρ' αὐτοῦ θέλει ἐπιστρέφεσθαι εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν, διὰ νὰ μὴ παρακαταθεθῆναι εἰς τὰ ἀρχεῖά της.

πληρωτικῶν, ἠθέλησε πιθανῶς οἱ μετ' αὐτοὺς ἐπιλαχόντες νὰ μὴ ᾧσι δεκτοὶ ἐντὸς τοῦ συμβουλίου, μὴ πιστευόμενος τὴν διαχείρισιν τῶν δημοτικῶν συμφερόντων εἰς πολίτας, μόλις ἀπολαύσαντας ὑλίγας ψήφους οἰκείων καὶ φίλων των. Ὅταν δὲ ἀποδεχθῶμεν ἐντὸς τοῦ συμβουλίου ὑπὲρ τὸ τρίτον τῶν συμπληρωματικῶν, θέλουσιν ἀντιπροσωπεύει τὸν δῆμον οἱ τῆς μειοψηφίας ἐντολοδόχοι. Εἶναι εὐκταῖον νὰ μὴ καταβαρύνωνται οἱ ἐκλογεῖς διὰ συχνῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογικῶν καθηκόντων· ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν περίπτωσιν, ἡ ἐκλογή πρέπει ν' ἀναπληρῶσιν τὰς ἐλλείψεις.

Ὁ Νόμος, εἰς τὸ τελευταῖον § τοῦ παρόντος ἄρθρου, προσκαλεῖ τὸ πλησιέστερον συμπληρωτικὸν μέλος, δηλ. τὸ μετὰ τοὺς συμβούλους λαβὸν περισσοτέρας ψήφους. Ἡ ἐκτέλεσις εἶναι εὐκόλος κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογήν· ἀλλ' ὅταν κατὰ τὴν ἕξοδον τοῦ τρίτου τῶν συμβούλων εἰσέλθωσι μέλη τακτικὰ καὶ συμπληρωτικὰ, ἐὰν τὰ τελευταῖον ἔλθοντα συμπληρωτικὰ ἔχωσι περισσοτέρας ψήφους τῶν ἀρχαιοτέρων συμπληρωτικῶν, θέλουσι προηγεῖσθαι αὐτῶν; Ὁ νόμος προσδιορίζων ποῖα τὰ συμπληρωτικὰ μέλη ἔλαβεν ὡς μέτρον τὴν πλειονοψηφίαν, καὶ ὄχι τὴν ἀρχαιότητα τῶν ἐπιλαχόντων· ἐπομένως τὰ ὕστερον ἐκλεχθέντα συμπληρωτικὰ, ἐὰν ὑπερτερῶσι τὰ πρῶτα, κατὰ τοὺς ψήφους, προτάττονται, προσκαλούμενα εἰς τὸ Συμβούλιον χηρευσάσης τυχὸν θέσεώς τινος. Οἱ ἀρχαιότεροι δὲν ἤμποροῦσι νὰ προβάλουν ὅτι ἀπέκτησαν ἤδη δικαίωμα· διότι τὸ δικαίωμα διὰ μόνης τῆς πλειονοψηφίας ἀποκτᾶται.

Πρὸς τακτικὴν ἀναπλήρωσιν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ συντάττεται, καθ' ἐκάστην ἐκλογήν, ἀκριβὴς κατάλογος τῶν

συμβούλων καὶ τῶν συμπληρωτικῶν μελῶν, καὶ νὰ διορθοῦται καθ' ἑκάστην ἀνανέωσιν τοῦ τρίτου τῶν μελῶν, ἐὰν εἰσαχθῶσι συμπληρωματικοί, μᾶλλον ἐπιλαχόντες τῶν παρόντων συμπληρωματικῶν.

Ἄρθρ. 59.

» Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὸ δημο-
» τικὸν συμβούλιον.

» Τούτου δὲ γενομένου, πρέπει νὰ γενῆ νέα ἐκλογή
» ἐντὸς τεσσάρων ἐβδομάδων.

Τὰ πολυμελῆ σώματα παρεκτρεπόμενα τῶν καθηκόντων τῶν εἶναι κινδυνωδέστερα ἀπὸ τὰ ἄτομα· καθότι ἡ τόλμη καὶ ἡ παραφορά τῶν αὐξάνουσι ἐκ τῆς ἀμοιβαίας προτροπῆς καὶ ἐξάψεως, καὶ κατὰ λόγον τῆς μικροτέρας εὐθύνης τὴν δοποῖαν ἕκαστον μέλος ἀναλαμβάνει, ὑποκρύπτει τὴν ἰδίαν ἐνοχλήν εἰς τὴν γενικὴν τοῦ σώματος. Ἡ ἀκύρωσις τῶν πράξεων εἶναι ἀνίσχυρον ὄπλον, πολλάκις μεταχειριζόμενον, καὶ καθ' ἃς μάλιστα περιπτώσεις δὲν πρόκειται περὶ διοικητικῶν τινῶν πράξεων· ἀλλὰ περὶ συνδέσμων παρανόμων μὲ ἄλλα ὁμοφυῆ σώματα, περὶ ἀπειθείας διαρκοῦς, καὶ περὶ ἀντιπολιτεύσεως στασιώδους κατὰ τῶν καθεστώτων, ἢ διοργανίσεως ἀνταρσίας κατὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ Κράτους. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις, τιμωρουμένας τὰς πλείστας ἀπὸ τὸν Ποιν. Νόμον, ὁ Βασιλεὺς καθὼς ἀρχηγὸς ὄλων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ ζυγιστάτης τῶν διαφόρων ἐξουσιῶν, διαλύων τὸ συμβούλιον προσκαλεῖ τοὺς ἐκλογεῖς νὰ στείλωσιν ἄλλους ἀντιπροσώπους τοῦ δήμου. Ἄλλ' ὁ νόμος φοβούμενος μήπως διαλυθὲν τὸ συμβούλιον μείνῃ ἀσυγκάλεστον, καὶ πάθωσι κατ'

αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ συμφέροντα τοῦ δήμου, ἔθεσε προθεσμίαν τεσσάρων ἐβδομάδων ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ προσκαλέσῃ τὸ Συμβούλιον. Εἰς Προυσίαν ὁ Βασιλεὺς δύναται νὰ κηρύξῃ μετὰ τὴν διάλυσιν, τοὺς συμβούλους πρὸς καιρὸν ἢ διαπαντὸς ἐκπτώτους τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγεσθαι· ἀλλ' ἡ ὑπέρογκος αὕτη δύναμις τοῦ δικάζειν περὶ τῆς ἰκανότητος τῶν πολιτῶν εἶναι τοσοῦτον μᾶλλον παράλογος, καθόσον πολλάκις γίνεται κατάχρησις τοῦ δικαιώματος τῆς διαλύσεως· ἡ δὲ κυβέρνησις θέλει εὐκολώτερον πα.ασύρεται εἰς τὰς ἀδίκους διαλύσεις, ὅταν ἤμπορῇ συγχρόνως νὰ νεκρώσῃ τὴν πολιτικὴν ἰκανότητα τῶν ἀντιπάλων τῆς.

Μέχρι τοῦδε ἔν μόνον διάταγμα ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 15 Ιανουαρίου 1842 διαλῦσον τὸ Δ. Συμβούλιον Ἀθηγῶν. Θεωροῦμεν ἀναγκαιότατον τὰ διατάγματα ταῦτα νὰ ἐκδίδωνται μὲ ἀκριβεῖς αἰτιολογίας.

Ἄρθρ. 60.

» Τὰ μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ὑπηρετοῦν ἀμισθί,
 » ἐκτὸς τῆς ἀντιμισθίας, τὴν ὁποίαν λαμβάνουν, ὁσάκις δι' ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας ἐξέλθουν τῆς περιφερείας τοῦ δήμου.

Τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου δὲν μισθοῦνται διότι δὲν ὑποβάλλονται εἰς ἀδιάκοπον ὡς ὁ δήμαρχος ἐργασίαν, καὶ διότι ἡ δημοτικὴ ἐντολὴ ἐξευγενίζεται, μένουσα ἄμισθος καὶ ἐνεργουμένη ἐπὶ δημοσίῳ συμφέροντι. Ὁ νόμος δὲν λέγει ὅτι ἀπαγορεύεται νὰ δοθῇ ἔμμισθος λειτουργία εἰς Δ. σύμβουλον, ὡς ῥητῶς ἀποφαίνεται ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία ἐκ τούτου δῆλον, ὅτι Δ. σύμβουλοι ἐκτελοῦντες ἔργα δημοδιδασκάλου καὶ ἱατροῦ δύνανται νὰ μισθωθῶσιν. ἴδε ἄρθρον 63.

ΜΕΡΟΣ Γ΄.

Περὶ Δημαιφεσιῶν.

ΚΕΦΑΛ. Α΄.

Περὶ ἐκλογῆς τῶν Δημοτικῶν Συμβουλιῶν.

Ὁ δῆμος ἀναγνωρισθεὶς παρὰ τῶν Νόμων τῆς Ἐπικρατείας ὡς συγκοινωνία ἰδιαιτέρα, ἔχουσα συμφέροντα ἴδια καὶ ἴδιαν ζωὴν, ὀφείλει ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ ἀρύεται πᾶν τὸ συντελοῦν εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῶν δικαιωμάτων του, καὶ εἰς τὴν διευθέτησιν τῶν συμφερόντων του. Ἐκ τούτου αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ διορίζονται διὰ τῆς ἐκλογῆς, ἡ ὁποία χρησιμεύει καὶ ὡς μέσον διορισμοῦ τελειότερον, διότι φέρονται εἰς τὰ πράγματα οἱ ἰκανότεροι καὶ τιμιώτεροι πολῖται· καὶ διότι διὰ τῆς ἐκλογῆς ἐνεργοῦνται τὰ πολιτικὰ δικαιώματα.

Ποῖαι δὲ αἱ μέθοδοι τῆς ἐκλογῆς, καὶ ποίαν μεταχειρίζεται ὁ νομοθέτης πρὸς σύστασιν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν τοῦτο θέλομεν ἐξετάσει. Ἐπὶ τῶν μερικῶν θεσμῶν τῆς ἐπαρχίας ἢ τοῦ Δήμου, καὶ ἐπὶ τῶν γενικῶν τοῦ Κράτους, ἡ ἐξέτασις περὶ τῶν ἐπικρατουσῶν μεθόδων ἐκλογῆς, περιλαμβάνει καὶ αὐτὴν τὴν ἐξέτασιν τοῦ θεσμοῦ, ἐὰν θεμελιούται ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος, ἢ ἐὰν σκοπεύη νὰ διατηρήσῃ τὴν ὑπερτέρησιν τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς, ἢ τῆς τάξεως τινὸς προνομιακῆς. Ἡ ἱστορία τῶν μεταβολῶν τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος καθ' ὅλα τὰ ἐλεύθερα Κράτη, περιέχει αὐτὴν τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῶν Κυβερνήσεων.

Κατὰ γενικὸν κανόνα, δύο εἰσὶν αἱ μέθοδοι ἐκλο-

γῆς· ἡ ἔμμεσος καὶ ἡ ἄμεσος· καὶ ἡ μὲν εἶναι πολλάκις δίδβαθμος ἢ τρίβαθμος· ἡ δὲ ἐκ φύσεώς τῆς μονόβαθμος. Ἐμμεσον ἐκλογὴν ὀνομάζομεν ὅταν οἱ ἐκλογεῖς δὲν διορίζουσιν ἀμέσως καὶ κατ' εὐθείαν τὸν ἀντιπρόσωπον ἢ τὸν Δημοτικὸν καὶ Ἐπαρχιακὸν Σύμβουλον, ἀλλ' ἐκλέγουσιν ἄλλους ἐκλογεῖς, παραγγέλλοντες εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐκλέξωσι τὸν Ἄρχοντα. Ἄμεσον δὲ, ὅταν οἱ ἐκλογεῖς κατ' εὐθείαν ἐκλέγουσι τὸν ἄρχοντα. Κατὰ τὴν ἄμεσον ἐκλογὴν δὲν ὑπάρχει βαθμὸς μεσολαβῶν μεταξὺ τῶν ἐκλογέων καὶ τοῦ ἐκλεγομένου· κατὰ δὲ τὴν ἔμμεσον, εἰς μόνος βαθμὸς τοῦλάχιστον μεσολαβεῖ ἀναγκαίως μεταξὺ τοῦ ἄρχοντος καὶ τῶν ἐκλογέων του. Εἰς τὸν δημοτικὸν μας ὄργανισμόν, διὰ τῆς ἀμέσου διορίζονται οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι· διὰ συστήματος δὲ συμμίκτου ἀμέσου καὶ ἔμμεσου ἐκλογῆς, ἐκλέγονται οἱ ὑποψήφιοι τῆς Δημαρχίας.

Ἡ ἔμμεσος ἐκλογὴ χρησιμεύει πρὸ πάντων κατὰ τὸν διὰ ψήφων διορισμὸν ἀντιπροσώπων, ὅταν πρόκειται πολλοὶ πολῖται διεσπαρμένοι εἰς μεγάλην ἔκτασιν γῆς, νὰ συμμεθέξωσιν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων· ἐπειδὴ ὅλ' οἱ πολῖται ἐκλογικῆς τινος περιφερείας δὲν δύνανται νὰ συνέλθωσιν εἰς συνέλευσιν, δίδουσιν ἐντολὴν ἐκλογῆς, εἰς τινὰς συνερχομένους ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας. Διὰ τοῦτο οἱ θεωροῦντες τὴν πάνδημον ψηφηφορίαν (vote universel) ὡς ἀναγκαίαν, ἀποδέχονται ὡς ἄφευκτον ἐπακολούθημα τὴν ἔμμεσον ἐκλογὴν. Αὐτὴν μετεχειρίζοντο εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν τῆς ἐπαρχίας δημογερόντων, ὡς ἴδομεν ἐν τῇ προεισαγωγῇ, αὐτὴν ἀπεδέχθησαν τὰ ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως πολιτεύματα πρὸς διορισμὸν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους.

Κατὰ τῆς ἐμμέσου ἐκλογῆς ὑπάρχουσι πολλὰ τὰ ἐπιχειρήματα· καὶ ἐπειδὴ ἐπεκράτησε παρ' ἡμῖν τόσον, καιρὸν καὶ ἐπικρατεῖ ἤδη ἐπὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ Δημάρχου, ἄς ὁμιλήσωμεν περὶ τούτου ἐν βραχυλογίᾳ·

Πᾶς πολίτης ὢν μέλος τῆς κοινωνίας ἐντὸς τῆς ὁποίας ζῆ, χρεωστεῖ νὰ φροντίζη καὶ νὰ κήδεται περὶ αὐτῆς, καὶ ἔχει δικαίωμα νὰ τὴν προστατεύῃ διὰ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὰ δημότια πράγματα. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἕκαστος δὲν δύναται νὰ προστατεύσῃ αὐτὴν ὁ ἴδιος, καθὼς εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, διορίζει ἀντιπρόσωπόν του εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων πραγμάτων τοῦ Κράτους ἢ εἰς τὴν μερικὴν τοῦ δήμου καὶ τῆς ἐπαρχίας. Ἄλλὰ τὸ προσωπικὸν τοῦτο δικαίωμα δύναται ν' ἀνατεθῇ εἰς ἄλλον; δύναται τις νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς συμπολίτην του, τὴν ἐκλογὴν ἐκείνου τὸν ὁποῖον θεωρεῖ ἱκανὸν νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύσῃ, ὡς πρὸς τὴν προσασίαν τῶν δημοσίων συμφερόντων; Ὅχι βεβαίως· διότι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνεκποίητον, καθὼς τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα τῆς ἰδιοκτησίας, τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας, προστατευόμενα διὰ τοῦ πρώτου, καὶ διότι διὰ τῆς ἐκποίησεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκλογῆς, συναπόλλυται μὲ τὸ αὐτοθέλητον τοῦ πολίτου ἢ ἐλευθερία καὶ ἡ ἀνεξαρτησία του. Ὁ λαὸς διὰ τῆς ἐμμέσου ἐκλογῆς ἀποκληροῦται τῶν δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι ἐνεργεῖ. Παραχωρῶν αὐτὸς εἰς ἄλλους τὴν ἐνέργειάν των, μὴ δυνάμενος νὰ παραπονεθῇ ὅτι τοῦ ἀφρηπάγησαν καὶ νὰ τὰ διεκδικήσῃ ὡς ἀρπαγέντα, γεννᾷ ὁ ἴδιος ἐκλογικὴν τινὰ ἀριστοκρατίαν ἐκπαιδῶσαν ἔνοπλον ἀπὸ τὴν κάλπην, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐναπέθεσεν τὴν ψῆφον του. Ἡ ἀτοπία τῆς ἀρχῆς ἔτι μᾶλλον ἐπαυξάνεται κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Ὁ ἐκλογεὺς ψηφιστορεῖ ὑπὲρ

ἐκείνου τὸν ὁποῖον θεωρεῖ δμόφρονά του, καὶ δίδοντα τὰ πιστὰ, ὅτι θέλει ὑπερασπίσει τὰ κοινὰ τοῦ Δήμου ἢ τοῦ Κράτους συμφέροντα καθὼς ἐπιθυμεῖ νὰ ὑπερασπισθῶσιν. Ἄλλ' ἐπὶ τῆς ἐμμέστου ἐκλογῆς, οἱ ἐκλογεῖς τοῦ πρώτου βαθμοῦ δὲν εὐρίσκονται εἰς οὐδεμίαν σχέσιν πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον ἢ τὸν ἐπαρχιακὸν καὶ Δ. σύμβουλον. Καθ' ὃν καιρὸν ψηφηφοροῦσιν ὑπὲρ τοῦ ἐκλογέως ἐνεργοῦντες τὰ πολιτικά των δικαιώματα, ὁ ἀντιπρόσωπος ἢ ὁ δημοτικὸς σύμβουλος δὲν ὑπάρχει εἰσέτι, εἶναι ἄγνωστον καὶ ἰδανικὸν πρόσωπον. Οἱ τοῦ πρώτου βαθμοῦ ἐκλογεῖς δὲν δύνανται νὰ παραγγείλωσι τοὺς ἐκλεχθέντας νὰ ψηφηφορήσωσιν ὑπὲρ πολίτου τινός, διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς δὲν μετατίθεται, διαμῆνον εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους πολίτας, οἱ ὁποῖοι κατ' ἐπιφάνειαν τὸ παραγγέλλουσιν εἰς ἄλλους. Δὲν ἤμποροῦν νὰ ἐλπίσωσιν ὅτι οἱ διοριζόμενοι ἐκλογεῖς θέλουσιν ἐκλέξει ἀντιπρόσωπον τῆς ἐμπιστοσύνης των αᾶ διότι αὐτοὶ, ἅπαξ ἐκλεχθέντες κατὰ συνείδησιν, δ-φείλουσι νὰ ἐνεργήσωσι τὰ καθήκοντά των· βᾶ διότι οἱ πρωτόβαθμοι ἐκλογεῖς εἶναι πολλοί, διαχωρίζονται εἰς ποικίλας καὶ πολυειδεῖς δοξασίας· ποίαν δοξασίαν λοιπὸν θέλουσιν ἀκολουθήσει ἐκεῖνοι, ἐὰν θεωρήσωσιν ὑποχρεωτικὴν τῶν ἐκλογέων των τὴν ἐντολήν; Ἡ πληθὺς τῶν ἐκλογέων καθιστᾶ ἀδύνατον τῆς ἐντολῆς ταύτης τὴν ἐκπλήρωσιν καὶ ὅσον εἶναι περισσότεροι, τόσον ἐξασθενεῖ ἢ θέλησίς των διαβιβαζομένη πρὸς τοὺς ἐντολοδόχους των. Αἱ τῶν πρώτων καὶ ἀμέσων ἐκλογέων συνελεύσεις, συνεργοῦσαι διὰ μικρᾶς καὶ ἐξιτήλου συνεργείας εἰς τὰ δημόσια πράγματα, ἀγνοοῦσαι τὰ γενικά τῆς κοινωνίας συμφέροντα, κύπτουσι τὸν αὐχένα εἰς ἐπιρροὰς τῶν ἰσχυρῶν, καὶ ἢ διὰ τῆς ἐκ-

λογῆς διαβιβαζομένη ἐντολή δὲν εἶναι μήτε εἰλικρινῆς μήτ' ἐλευθέρᾳ, ἀλλὰ πιστὸν ἀντήχημα τῆς ἐπικρατούσης κατὰ τόπους θρησκευτικῆς ἢ πολιτικῆς θελήσεως ἰσχυρῶν τινῶν ἀτόμων.

Τὰ ἀτοπήματα ταῦτα ἔπεισαν τοὺς νομοθέτας νὰ προκρίνωσιν τὴν ἄμεσον ἐκλογὴν μὴ οὔσαν ἀνεπίληπτον, ἀλλὰ μὴ παραβιάζουσιν τὴν ἀρχὴν τοῦ δικαιώματος διὰ τῆς ἐκποιήσεως, καὶ λογικωτέραν ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἡ ἄμεσος αὕτη ἐκλογὴ, λαμβάνει πολλὰς ἀλλοιώσεις κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν, μεταβαλλομένη κατὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐννοεῖ ἕκαστον σύστημα τὴν ἐκλογικὴν ἱκανότητα. Οἱ μὲν ὀπαδοὶ τῆς πανδημοῦ ψηφηρορίας, θεωροῦσι κατὰ δικαίωμα ἐκλογέα, πάντα πολίτην ἐνήλικα, μὴ καταδικασθέντα εἰς ποινὴν ἐπιφέρουσιν τὴν στέρησιν τῶν πολιτικῶν καὶ ἀστυκῶν δικαιωμάτων, μὴ ὑποκείμενον διὰ τῆς θεραπείας (*domesticité*) εἰς κύριον τινα, καὶ ἔχοντα πλήρη τὴν ἐνέργειαν τοῦ λογικοῦ του. Αὐτοὶ, κατὰ τινὰς ἀρχαίας πολιτείας, τιμῶσιν ὡς τέλειον πολίτην, πάντα ἄνθρωπον μὴ ξένον, μὴ δοῦλον-

Οἱ δὲ προτείνοντες ὅτι τὸ ἐκλέγειν δὲν εἶναι δικαίωμα ἀτομικόν, ἀλλὰ καθήκον ἐνεργούμενον πρὸς ὄφελος τῆς κοινωνίας ὁλοκλήρου, ἀπαιτοῦσιν ἐγγυήσεις διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος τούτου, πρὸς τὸν κοινωνικὸν σκοπὸν πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκπληροῦται.

Ἐκ τούτου ἡ ἀνάγκη τιμῆματος, ποσοῦ τινος φόρων διδομένων εἰς τὸ κράτος, καὶ περιουσίας τινος, ἢ ὁποῖα βεβαιώνει ὅτι ὁ συντελῶν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων ἔχει συμφέρον νὰ μὴ γίνωσι κοινωνικαὶ ἀνατροπαί. Τὰ πλούτη βεβαίως δὲν χορηγοῦσι δικαιώματα πολιτικά, δὲν εἶναι ὁ

τίτλος τῆς ἐκλογικῆς ἱκανότητος, ἀλλ' ὁ ἔχων περιουσίαν τινα, δίδει ἐγγυήσεις ὅτι ἐπιθυμεῖ τῶν καθεστῶτων τὴν διατήρησιν· καὶ ἡ κτῆσις αὐτῆ νῖναι νόμιμον τεκμήριον ὅτι ὁ πολίτης εἶναι ἱκανὸς πρὸς ἐκπλήρωσιν πολιτικῶν δικαιωμάτων. Ἐὰν μὲν ὁ ἴδιος ἐδημιούργησε τὴν περιουσίαν του, βεβαιούται ὅτι ὁ δόκιμος περὶ τὰ ἰδιωτικά, θέλει εὐδοκίμησει καὶ περὶ τὰ δημόσια· ἐὰν δὲ παρὰ τοῦ πατρὸς παρέλαβε τὴν περιουσίαν, φέρεται παρὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ του συμφέροντος εἰς τὸ νὰ προσπαθῇ ὑπὲρ τῆς κοινωνίας, μετὰ τῆς ὁποίας συνδέεται ἡ διατήρησις τοῦ ἰδιωτικοῦ του πλούτου. Τὸ τίμημα ὑπὸ ἄλλην μορφήν καὶ ὑπ' ἄλλο ὄνομα ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἀποδεχομένοις καὶ αὐτοῖς τὴν ἰδιοκτησίαν, ὡς μέτρον τῆς πολιτικῆς ἱκανότητος.

Τὸ σύστημα τοῦτο ὑποδιαιρεῖται εἰς διάφορα ἄλλα συστήματα· διότι οἱ μὲν ἀπαιτοῦντες ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τίμημα ὑπέρογκον, περιορίζουσι τὴν ἐκλογικὴν ἱκανότητα εἰς ὀλίγους καὶ ἐκ τούτου σχηματίζουσι ὀλιγαρχίαν· οἱ δὲ καταβιβάζοντες τὸ τίμημα εἰς μικροτάτην ἀξίαν, εἰσάγουσιν ἐντὸς τοῦ ἐκλογικοῦ συλλόγου, τὸ μέγα πλῆθος τῶν πολιτῶν, ἀφήνοντες ἐκτὸς, μόνους τοὺς πένητας καὶ θητεύοντας. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄκρων, ὑπάρχουσι μεσαῖα τινα συστήματα, ἀποδεχόμενα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπέκτασιν ἢ συστολήν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων.

Ὅποια καὶ ἀνῆναι τὰ συστήματα ταῦτα, ἀποδέχονται ὅλα, ὅτι τὸ τίμημα πρέπει ν' ἀκολουθῇ τὰς μεταβολὰς τὰς ὁποίας ἡ ἰδιοκτησία ὑφίσταται, μὴ προσηλούμενον εἰς μόνην τὴν ἀκίνητον περιουσίαν, ἀλλὰ περιλαμβάνον ὅλα τὰ εὐμετάτρεπτα καὶ πολυειδῆ στοιχεῖα τῆς κινητῆς καὶ ἐφαπτόμενον καὶ αὐτῆς τῆς νοητικῆς κτήσεως· διότι εἶναι πα-

ράλογον τὸ νὰ θεωρῆται ἐν μόνον εἶδος κτήσεως προνομιοῦχον, συνιστῶν αὐτὸ μόνον τὸ τίμημα, καὶ αὐτὸ μόνον δαψιλεῦον τὴν ἐκλογικὴν ἰκανότητα, ἐνῶ ὅλα τὰ εἶδη τῆς κτήσεως ἐμπνέουσι συντηρητικὰς ὀρέξεις καὶ ἡ ἀπόκτησις αὐτῆς ἐμφαίνει τὸ δραστήριον καὶ τὸ φιλόπονον τοῦ ἀποκτήσαντος. Ἡ ἀκίνητος περιουσία θεωρεῖται ὡς εὐγενεστέρα καὶ οἱ γαιοκτῆται ὡς συντηρητικώτεροι· ἀλλὰ καὶ ἡ κινητὴ κινήσις δὲν εἶναι τοσοῦτω μᾶλλον συνδεδεμένη μὲ τὴν διαρκῆ ἡσυχίαν τῆς ἐπικρατείας, καὶ μὲ τὸ εὐκυβέρνητον αὐτῆς, καθόσον τὰ κινητὰ πλούτη διαρπάζονται εὐκολώτερον, καὶ διαρπαζόμενα ἀφήνουν· ὀλιγώτερα γνωρίσματα τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἀρπαγῆς.

Ὅρμώμενοι ἀπὸ τὰς στοιχειώδεις ταύτας ἰδέας ἄς ἐξετάσωμεν τὸ ἐπικρατοῦν ἐπὶ τῶν δήμων σύστημα τῆς ἐκλογῆς.

Τὸ 62 ἄρθρον, θέτει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, διάκρισιν τινα μεταξὺ ἐχόντων τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφισοῦν καὶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δικαίωματος τούτου. Τὸ 13 ἄρθρον ἀπονέμει τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς εἰκοσιπενταετείς, ὀρκισθέντας τὸν ὄρκον τῆς ὑποταγῆς, ζῶντας ἀνεξαρτήτως, διαμένοντας εἰς τὸν δῆμον καὶ μὴ ὑποκύψαντας εἰς νομικὴν τινα ἀνικανότητα.

Τὸ 62 ἄρθρον περιορίζει τὴν ἐκλογικὴν ἰκανότητα εἰς σχετικὸν τινα ἀριθμὸν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφισοῦν. Τὸ σύστημα τοῦ σχετικοῦ τιμήματος θέλομεν ἐξετάσει· ἀλλὰ διατὶ ὁ Νόμος ἐροβήθη νὰ χορηγήσῃ τὸ δικαίωμα εἰς ὅλους τοὺς ἐν τῷ ἄρθρῳ 13 περιλαμβανομένους, καὶ κάμνει διάκρισιν μεταξὺ τῶν δικαίωματος καὶ ἐνεργείας ἐκλογέων; Περὶ τὴν πρώτην ἐνέργειαν τοῦ Δημοτικοῦ Ὄργανισμοῦ ὑπῆρξεν ὁ πρωτογενὴς νόμος ἀπὸ 24 Ἀπριλίου 1834, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ

ἄρθρου 2 κατέστρεφε κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογὴν, τὴν διάκρισιν ταύτην καὶ προσεκάλει εἰς τὰ ἐκλογικὰ δικαιώματα ὅλους τοὺς πολίτας. Διατί ἡ προσωρινὴ αὕτη διάταξις νὰ μὴ καταστῆ μόνιμος κανὼν, καὶ ὁ νόμος νὰ φοβηθῆ τὸ πάνδημον τῆς ἐκλογῆς, ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν ;

Πρὸ τῆς ἐπαναναστάσεως ὅλοι συνετέλουν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν δημογεροντιῶν· ἡ ἐπανάστασις ἔλθοῦσα νὰ συμπληρῶσθαι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, καὶ ὅχι νὰ καταλύσθαι αὐτὰ, κατέστησεν ἀνιχνάτους τοὺς ἐλευθερωθέντας πολίτας! Οἱ δημογέροντες καὶ οἱ προεστῶτες εἶχον καθήκοντα πολλὰ σπουδαιότερα τῶν τωρινῶν δημοτικῶν ἀρχῶν· δια τί οἱ πολλοὶ ν' ἀποκλεισθῶσι σήμερον τῆς ψηφηφορίας, κατ' ἀντίστροφον λόγον τῆς σπουδαιότητος τῶν καθηκόντων τῶν ἐκλεγομένων ἀρχόντων ;

Προκειμένου λόγου περὶ ἐκλογῆς ἀντιπροσώπων, ὁ ἀποκλεισμός εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤτον νόμιμος· διότι ἐν τῇ Εὐρώπῃ τοῦλάχιστον δὲν ἴσχυσαν εἰσέτι τὰ ἐκλογικὰ συστήματα, καθιεροῦντα τὴν πάνδημον ψηφηφορίαν. Ἄλλ' ὁ δημοτικὸς ἐκλογεὺς δὲν διορίζει νομοθέτην, δὲν ἐκλέγει ἐταστὴν τῆς ἀνωτάτης διαχειρίσεως τῶν κοινωνικῶν πραγμάτων· ἀλλ' ἀναθέτει διὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν τοπικῶν πραγμάτων τὴν διοίκησιν, τὴν φροντίδα τῆς ῥυμοτομίας, τῆς ἀγορανομίας, τῆς διαχειρίσεως τῶν κτημάτων τοῦ δήμου ἢ τοῦ φιλανθρωπικοῦ καταστήματος. Ἡ παρὰ τοῦ ἐκλογέως δεδομένη εἰς τὸν δημοτικὸν ἄρχοντα ἐντολὴ εἶναι διφυῆς· διότι δὲν δημιουργεῖ μόνον ἄρχοντα ἀλλὰ καὶ διαχειριστὴν τῆς δημοτικῆς περιουσίας, τῆς ὁποίας μάλιστα ἔχει ἀνάγκη ὁ πένης, ὁ ὁποῖος περὶ πλείστου ποιεῖται τὴν ἄμισθον διδασ-

καλίαν τοῦ τέκνου του, ἢ τοῦ ζώου του τὴν νομὴν ἐντὸς δημοτικοῦ λειβαδίου, καὶ ὅστις μάλιστα ἔχει ἀνάγκην περισσοτέραν τοῦ φιλανθρωπικοῦ καταστήματος, ὅπου θέλει σεγάσει ποτὲ ἀσθένειαν διαρκῆ, ἢ γῆρας ἔσχατον καὶ τυξημαλές.

Ἰπὲρ τὸν δῆμον εὐρίσκεται ἡ ἐπαρχία ἔχουσα καὶ αὐτὴ ἐκλογάς· ὑπὲρ τὴν ἐπαρχίαν ὑφίσταται τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον θέλει πλουτίσει ποτὲ, θεσμῶν καὶ ἐκλογῶν πρὸς ἀποστολὴν ἀντιπροσώπων εἰς βουλευτήριον. Κατ' αὐτὰς τὰς ἐκλογάς, ὁ περιορισμὸς τοῦ δικαιώματος τοῦ ψηφισοῦν καὶ ἡ διαστολὴ μεταξὺ ἐνεργεία καὶ δικαιώματι ἐκλογέων εἶναι εὐδικοιολόγητος· ἀλλὰ διότι μάλιστα ἀποκλείονται οἱ πολίται ἀπὸ τὰς ἐκλογάς ταύτας, πρέπει νὰ συμμετέχωσι τῶν δημοτικῶν. Εἶναι ἄδικον τὸ νὰ περιέχη ἡ κοινωνία θήτας καὶ ἀπόλιδας.

Ὅταν δὲ κατὰ δυστυχίαν, ὁ νομοθέτης ἀναγκάζεται νὰ περιστείλῃ τὴν ἐκλογικὴν ἰκανότητα περὶ τὴν κορυφὴν τοῦ πολιτεύματος, περὶ τὴν βᾶσιν πρέπει νὰ ᾔῃναι εὐρύτατον τὸ δικαίωμα ταῦτο· διότι βᾶσις παντὸς δικαίου πολιτεύματος εἶναι ὁ λαὸς, καὶ ὄχι σύλλογος τις τεχνητὸς πολιτῶν προνομιοῦχων.

Ἐντὸς τοῦ 62 ἄρθρου ἀναπτύσσεται τὸ περὶ ἐκλογῆς σύστημα τοῦ Νομοθέτου. Μεταξὺ ἀπολύτου καὶ σχετικοῦ τιμήματος ὁ νόμος ἐπρόκρινε τὸ σχετικόν.

Ἀπόλυτον ὀνομάζεται τὸ τίμημα, ὅταν ὁ νόμος προσδίδῃ μονίμως τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐκλογικῆς ἰκανότητος, ἀποκλείει πάντα μὴ πληρῶνοντα τὸ ποσὸν τοῦτο, ἀδιαφορῶν ὅπως τῶν ἐκλογέων ὁ ἀριθμὸς. Σχετικὸν τίμημα καλεῖται, ὅταν ὁ νομοθέτης προσδιορίζῃ μὲν

ποσὸν ἀναγκαῖον πρὸς ἀπάρτισιν ἐκλογικῆς ἰκανότητος, ἀλλὰ τὸ ποσὸν τοῦτο, μεταβλητὸν, ὀλιγοστεύει ὡσάκις δὲν εὐρεθῆ, ἐντὸς τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας ἀριθμὸς τις ἐκλογέων, ὄρισθεις πρὸς σύστασιν τοῦ ἐκλογικοῦ συλλόγου, ἀναλογούμενος πρὸς τὸν πληθυσμὸν καὶ τὰ πλοῦτη ἐκάστης ἐπαρχίας ἢ δήμου. Κατ' αὐτὸ τὸ σύστημα ὁ νόμος θέτει ἐλάχιστον τινα ὄρον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀναγκαίως εὐρίσκεται ἡ ἐκλογικὴ ἰκανότης.

Ἐπὶ τοῦ ἀπολύτου τιμήματος, τὸ δικαίωμα ἐκάστου πολίτου εἶναι ἐδραῖον, εὐγνώριστον καὶ διατηρούμενον ἐν ὄσῳ δὲν ἐλαττωθῆ ἢ τοῦ πολίτου περιουσία, καὶ ἐκ τούτου μειωθῆ τὸ τίμημα· ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ, ἐκ τούναντίου, τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς εἶναι ἀβέβαιον, κινδυνεῦον ν' ἀπωλεσθῆ ὄχι ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἐκλογέως, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς περιουσίας ἄλλου τινος, ἀμετόχου μέχρι τούδε ἐκλογῆς, ὁ ὁποῖος ὑπερέβη ὡς πρὸς τὴν φορολογίαν, τοὺς τελευταίους ἐγγεγραμμένους εἰς τὸν ἐκλογικὸν κατάλογον.

Ἐκ τούτου ἡ μεγάλη δυσκολία περὶ τὴν σύνταξιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, ἀδιακόπως ὑποκειμένων εἰς μεταβολὰς, καὶ ὁ κίνδυνος τῆς παρεισφρήσεως δόλου, κατὰ τὰς ἐκτεταμένας μάλιστα περιφερείας, καθ' ἃς οἱ ἐκλογεῖς διεσπαρμένοι εἰς μεγάλην ἔκτασιν τόπου, εἶναι ἄσχετοι πρὸς ἀλλήλους· καὶ ἐκ τούτου ἡ ἐξέλεξις τῆς ἀπάτης γίνεται δυσκολωτέρα.

Τὸ ἀπόλυτον τίμημα διατηρεῖ μὲν ἐδραιότερα τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, ὁ ἐκλογεὺς ἀπαξ ἀποκτήσας τὴν ἐκλογικὴν ἰκανότητα, δικαίωζει αὐτὴν, μέχρι τῆς ἐλαττώσεως τῆς περιουσίας του· ἀλλ' ὑπάρχει τί ἀυθαίρετον, διότι εἰς ἐκλο-

γικήν περιφέρειαν πτωχὴν, οἱ ἔχοντες τὸ ἀπαιτούμενον τίμημα, εἶναι ὀλίγιστοι· καὶ εἰς αὐτάς, τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν θέλει περιπέσει εἰς χεῖρας ὀλίγων τινων, ἀντιπροσωπευόντων μόνον τὰ ἄτομά των, καὶ ὄχι πλέον ὅλους τοὺς συμπολίτας, ἐντὸς τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας εὐρισκομένους. Αἱ ἴδιαί των ἀνάγκαι καὶ γινώμαι θέλουν ἀντηχεῖ εἰς τὰς ἐκλογικὰς πράξεις, καὶ ὄχι πλέον αἱ ἀνάγκαι καὶ αἱ δοξασίαι αἱ ἰσχύουσαι εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἢ εἰς τὸν δῆμον. Ἐκ τοῦναντίου, εἰς τὰς πλουσίας περιφερείας, οἱ ἐκλογεῖς πολλοὶ τὸν ἀριθμὸν, θέλουν ἀποτελεῖ ἄλλον ἐκλογικὸν σύλλογον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οἱ ἀμέτοχοι ἐκλογικῶν δικαιωμάτων, εὐρίσκουσιν ἀνάγκας καὶ γνώμας ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὰς ἰδικὰς των. Ὁ ἀληθὴς χαρακτήρ τοῦ ἐκλογικοῦ συλλόγου συνίσταται, εἰς τὸ νὰ παριστάνη ἐν μικρογραφίᾳ, τὰ πάθη, τὰς δοξασίας καὶ τὰς χρείας τὰς ἐντὸς ὁλοκλήρου ἐκλογικῆς περιφερείας εὐρισκομένας

Τὸ σχετικὸν τίμημα θεραπεύει τὸ ἀτόπημα τοῦτο· ὑπάρχει μὲν τις ἀνιότης διότι εἰς τοὺς πολυπληθεῖς καὶ πλουσίους δήμους, ὁ ἐλάχιστος ὅρος τοῦ τιμήματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιέχεται ἡ ἐκλογικὴ ἰκανότης, εἶναι πολλῶν μείζων τοῦ ἐλαχίστου ὅρου εὐρισκομένου εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ὀλιγανθρώπους· ἀλλ ἡ ἀνομοιότης αὕτη δικαιολογεῖται διότι ἡ διαχείρισις τῶν δημοτικῶν πραγμάτων εἰς τοὺς μεγάλους δήμους, οὔσα δυσκολωτέρα, ἀπαιτεῖ περισσοτέραν πείραν, περισσοτέραν προσήλωσιν εἰς τὰ δημόσια πράγματα, περισσοτέραν ἰκανότητα· καὶ διὰ τοῦτο τὸ τίμημα ἀναλογίζεται πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια οἱ ἐκλογεῖς παραγγέλλουσιν εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχάς.

Ποῖος δὲ εἶναι κατὰ τὸ 62 ἄρθρον ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐν-

τὸς τοῦ ὁποίου ἀναγκαίως εὐρίσκεται ἡ ἐκλογικὴ ἰκανότης. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος μεταβάλλεται κατὰ τὴν τάξιν τῶν δήμων. Εἰς μὲν τρίτης τάξεως τοὺς δήμους ἐξισοῦται μὲ τὸ ὄγδοον μέρος τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν γυναικῶν καὶ παιδῶν· εἰς δευτέρας, αὐξάνει ἀνά ἕξ ἐκλογεῖς διὰ πᾶσαν ἑκατοντάδα, ἐπέκεινα τῶν δύο χιλιάδων κατοίκων· εἰς δὲ τοὺς δήμους πρώτης τάξεως, προβαίνει αὐξάνων κατὰ πέντε, εἰς ἐκάστην ἑκατοντάδα ὑπερτεροῦσαν τοὺς διςχιλίους κατοίκους. Τοῦ ἐντέχνου αὐτοῦ καὶ πολυπλόκου ὑπολογισμοῦ ὑπάρχει τις ἐξάιρεσις, ὅσακις τὸ ὄγδοον μέρος τῶν κατοίκων ἑνὸς δήμου δὲν ἀποτελεῖ τριάκοντα ἐκλογεῖς· τότε πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου, πρέπει νὰ προσκληθῶσι δημόται, ἔχοντες τὸ δικαίωμα τῆς ψηφηφορίας, κατὰ τὸ ἄρθρ. 13 καὶ ὑπαγόμενοι εἰς ἄμεσον φορολογίαν.

Αἱ λέξεις *συγκαλοῦνται καὶ συνέρχονται* εἰς τὸ 62 ἄρθρον εὐρισκόμεναι εἶναι ἀκυριόλεκτοι· οἱ ἐκλογεῖς προσέρχονται κατὰ δικαίωμα, καθὼς γίνῃ τῆς ἐκλογῆς ἢ ἔναρξις ἀλλὰ δὲν συνέρχονται εἰς ψηφηφορίαν· διότι καθεὶς προσερχόμενος σιωπηλῶς ἐναποθέτει εἰς τὴν κάλπην, τὴν ἔγγραφον ψηφηφορίαν του. Κατὰ τὸ ἡμέτερον σύστημα τῶν ἐκλογῶν, δὲν ὑπάρχει κυρίως ἐκλογικὴ συνέλευσις, ἀλλ' ἐκλογεῖς ἀτομικῶς ψηφηφοροῦντες.

Ὁ λογισμὸς τῶν κατοίκων εἶναι ἀντικείμενον σπουδαῖον, καὶ πρέπει νὰ καταβληθῇ σπουδὴ σύντονος, διὰ νὰ μὴ παρεξηγηθῇ τοῦ νομοθέτου ἡ θέλησις, πρέπει νὰ στηρίζεται οὗτος εἰς τοὺς τελευταίους στατιστικοὺς πίνακας, ἢ εἰάν δὲν ὑπάρχωσιν, εἰς τὰς ἀκριβεστέρας πληροφορίας. Ὁ μείζων ὄρος ἐκάστου δήμου θεωρεῖται ὡς ἐλάχιστος τοῦ ἀμέσως ὑπερτέρου.

Οἱ δῆμοι τρίτης τάξεως ἔχουσιν ὀλιγωτέρους τῶν δισχιλίων κατοίκων· δισχίλιοι δὲ κάτοικοι εἶναι ὁ ἐλάχιστος τῶν τῆς δευτέρας τάξεως δήμων, οἱ ὅποιοι φθάνουσιν εἰς τὸ ποσὸν τῶν δέκα χιλιάδων κατοίκων, ἀποτελοῦν καὶ αὐτὸ τὸν ἐλάχιστον ὄρον τῶν δήμων πρώτης τάξεως.

Ὁ ὑπολογισμὸς τῶν δήμων τρίτης τάξεως εἶναι ἀνεπίδεκτος παρεξηγήσεως· διότι ἀρκεῖ μόνον νὰ ληφθῆ τὸ ὄγδοον τοῦ ὄλου πληθυσμοῦ, μὴ ὑπερβαίνοντος τὰς δύο χιλιάδας. Ὁ νόμος ὁσάκις ὑπερβῆ ὁ ἀριθμὸς οὗτος, ἀπήτησε νὰ προστίθενται, ἐπὶ μὲν τῶν δήμων δευτέρας τάξεως ἀνὰ ἕξ διὰ πᾶσαν ἑκατοντάδα· ἐπὶ δὲ τῶν τῆς πρώτης, ἀνὰ πέντε.

Ἄλλ' ἐπὶ μὲν τῶν δήμων β^ας τάξεως λαμβάνεται ὡς ὀρηκτήριον τῆς αὐξήσεως οἱ δισχίλιοι μόνον κάτοικοι· ἐπὶ δὲ τῶν τῆς πρώτης τάξεως, οἱ δισχίλιοι, προστιθεμένης καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ἕξ τοῖς ἑκατὸν ἀνὰ ἑκάστην ἑκατοντάδα· διότι ἐὰν ἐλαμβάνοντο οἱ δισχίλιοι μόνον καὶ ἐπὶ τῶν δήμων τῆς πρώτης τάξεως, καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας, ἤθελε συμπίπτει εἰς τοὺς δήμους τῆς β^ας τάξεως πλησιάζοντας εἰς τὸν μείζονά των ὄρον, νὰ εὐρίσκωνται περισσότεροι ἐκλογεῖς τῶν τῆς πρώτης, προσεγγιζόντων εἰς τὸν ἐλάχιστον ὄρον των. Αὐτὴ ἡ ἐρμηνεῖα ἀντίκειται ἴσως εἰς τὸ ρῆμα τοῦ Νόμου· ἀλλὰ συμφωνεῖ μὲ τὸ πνεῦμά του, διότι βεβαίως ἠθέλησεν, ὅσον οἱ δῆμοι εἶναι πολυπληθέστεροι, τόσον νὰ συναυξάνωνται ὁ τῶν ἐκλογέων ἀριθμὸς, καὶ τὸ ποσὸν τοῦ τιμήματος. (α)

(α) Εἰς τοὺς δήμους δευτέρας καὶ πρώτης τάξεως τὸ ὄγδοον, περὶ οὗ διαλαμβάνει τὸ ἀριθ. 62 τοῦ περὶ δήμων νόμου, δεῖν

Ἄλλὰ πότε ἡ ἑκατοντάς ὑπάρχει, ὅταν ἤρχισεν ἡ ἀφοῦ συνεπληρώθη ; Ἐπὶ ἐκλογικῶν δικαιωμάτων πρέπει νὰ ἐρμηνεύεται ὁ νόμος ἐλευθέρως· διὰ ταῦτα προστίθενται ἀνὰ πέντε ἢ ἕξ ἐκλογεῖς, καθὼς ἀρχίσει ἡ ἑκατοντάς· διότι καὶ ὁ νόμος ἀποδέχεται ὡς ἀναγκαίαν τὴν προσθήκην αὐτῶν, εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπέρβασιν τῶν δισχιλίων. (α)

Ἄφοῦ προσδιωρίσθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλογέων, ἀνάγκη νὰ γνωρίσωμεν ποῖοι φόροι ἀπαιτοῦνται πρὸς σύστασιν τοῦ τμήματος, καὶ τίνι τρόπῳ τὸ ποσὸν τῶν φόρων τούτων γνωρίζεται. Οἱ ἄμεσοι φόροι, κατὰ τὸν νόμον, συνίστῶσι τὸ τίμημα, διότι οἱ ἔμμεσοι εἰσπραττόμενοι κατὰ τὴν κατανάλωσιν τῶν φορολογουμένων πραγμάτων, δὲν ἐμφαίνουσι τῆς ἰδιοκτησίας τὴν ὑπαρξίν, μήτε εἶναι δυνατόν νὰ γνωρισθῶσι ποῖοι οἱ καταναλίσκοντες ὑποτελῆ πράγ-

θέλει ληφθῆ εἰμὴ ἐπὶ τῶν δύο μόνον χιλιάδων, εἰς πᾶσαν δὲ ἐπέκεινα τῶν δύο χιλιάδων ἑκατηντάδα θέλει αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς εἰς μὲν τοὺς δήμους τῆς δευτέρας τάξεως ἀνὰ ἕξ, εἰς δὲ τοὺς τῆς Α'. ἀνὰ ἕξ μέχρι τῶν δέκα χιλιάδων, καὶ ἀνὰ πέντε ἀπὸ τῶν δέκα χιλιάδων καὶ ἐπέκεινα. Ἐὰν ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθ. τούτου, ἦτο νὰ λογισθῆ τὸ ὄγδοον ἐφ' ὄλων τῶν κατοίκων τῶν δήμων τῆς δευτέρας καὶ πρώτης τάξεως, ἢ ἐπὶ τῶε δέκα χιλιάδων διὰ τοὺς τῆς πρώτης, ὄχι μόνον δὲν ἤθελε φυλαχθῆ ἡ ἀπαιτουμένη ἀνηλογία μεταξὺ τῶν δήμων καὶ τῶν τριῶν τάξεων, ἀλλὰ καὶ αἰετικτικὴ συναθροίσεις εἰς τοὺς δήμους τῆς δευτέρας καὶ τῆς πρώτης τάξεως ἤθελον γίνεαι πολυπληθεῖς. Ἐγ. Γραμ. Ἐσωτ. ἀρ. 14, § 92.

(α) Ἴδὲ ἐγκύκλιον Γρ. Ἐσ. δίδουσαν σύμφωνον μὲ τὴν γνώμην μας λύσιν· ἀλλ' ἡ αἰτιολογία ταύτης ἀτελής καὶ ἐσφαλμένη· ἡ ἐκδῶσασα τὴν ἐγκύκλιον ἀρχὴ ἔδωκε τὴν τοιαύτην λύσιν κατὰ τύχην καὶ ἐξ ἀγνοίας ἠὲδοκίμησεν.

ματα. (α) Εἶναι ἀδιάφορον ὅμως ἐὰν οἱ ἄμεσοι οὗτοι φόροι εἶναι δημοτικοὶ ἢ τῆς ἐπικρατείας· διότι ἔλοι ἐπιμετροῦνται πρὸς σύστασιν τοῦ τιμήματος. ἄρκεϊ νὰ πληρῶνται ἐντὸς τοῦ δήμου. Καθόσον ἀφορᾷ τὸν ποιμνιακὸν φόρον κατ' ἐγκύκλιον τῆς Γραμ. Ἐσωτ. ὑπ' ἀρ. λογίζεται ὡς πληρωθεὶς εἰς τὸν δῆμον ὅπου κατεμετρήθησαν τὰ ζῶα.

Κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν τῆς φορολογίας σύστημα τοῦ δεκατισμοῦ, τὰ δέκατα εἰσπράττονται αὐτούσια· κατὰ ποῖον τρόπον θέλει γίνῃ αὐτῶν ἡ ἐκτίμησις; Ἡ Γραμματεία τῶν ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 14, 193 § 4 δύο μέσα συστήνει εἰς τοὺς διοικητὰς αὐτῶν τὸ νὰ γίνεσθαι ἡ ἐκτίμησις τῶν προϊόντων καθ' ἣν τιμὴν ἐπωλήθησαν ἐν καιρῶ τῆς συγκομιδῆς των· ὅπου τὸ νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν τὰ κατάστιχα τῶν δημοτικῶν εἰσπρατόρων ὅπου ὁ δημοτικὸς φόρος ἐπεστατήθη καὶ δὲν ἐνοικιάσθη. Τὰ δύο ταῦτα μέσα συνταυτίζονται ὀλοτελῶς, διότι προκειμένης τῆς ἐξακριβώσεως τῆς τιμῆς τῶν προϊόντων, ὅπου ὁ φόρος εἰσπρατῆται εἰς χρήματα, θέλουσιν ἀναντιρρήτως ἐξετασθῆ τὰ κατάστιχα τῶν εἰσπρακτόρων. Ἄλλ' ἡ εἰσπραξις εἰς χρήματα συμβαίνει σπανιώτατα, καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς τιμῆς ἐξ ἐνθυμήσεως, εἶναι κινδυνώδης· διὰ τοῦτο ἀνάγκη πᾶσα, νὰ διαταχθῇ καὶ δι' αὐτὴν καὶ δι' ἄλλας περιστάσεις ἢ παρὰ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν σύνταξις τιμολογίων (mercuriales) (β) μὴ ὑπαρχόντων δὲ τούτων, εἶναι ἀ-

(α) Ποῖοι οἱ ἄμεσοι φόροι καὶ πῶς διακρίνονται ἀπὸ τοὺς ἐμμέσους. ἴδε τὴν περὶ φόρων πραγματείαν.

(β) Τὰ τιμολόγια ταῦτα χρησιμεύουσι κυρίως εἰς προσδιορισ-

ναγκαῖον νὰ προσδιορίζεται τις ἐπίσημος τιμὴ τῶν προϊόντων, κατ' ἀκριβεῖς ἐξετάσεις γινομένας παρὰ τοῦ δημάρχου καὶ ἐπικυρουμένη παρὰ τοῦ διοικητοῦ, ὁ ὁποῖος ἀποδεχόμενος μίαν τιμὴν καθ' ὅλην τὴν διοίκησιν (ἐντὸς δὲ τῆς αὐτῆς διοικήσεως σπανίως ὑπάρχει τιμῶν ποικιλία) δίδει κοινὸν μέτρον πρὸς καταμέτρησιν τῆς ἐκλογικῆς ἱκανότητος.

Ὁ νόμος ἐκτὸς φορολογουμένων δὲν ἀποδέχεται ἄλλο εἶδος ἐκλογέων· ἐπομένως οἱ ὀρκωτοὶ προσκαλούμενοι νὰ δικάσωσι, διδάσκαλοι, προλῦται, μέλη Ἑλληνικῆς ἀκαδημίας (κατὰ τὸ ἄρθ. 45 τοῦ Δικ. Ὁργ.) ἀποκλείονται τῆς δ. ἐκλογῆς καὶ αἵρεσιμότητος, ὅταν δὲν εἶναι μᾶλλον φορολογούμενοι. Τὸ τίμημα ἀποδέχεται ὁ νόμος ὡς ἐμφαῖνον τὴν ἱκανότητα· ἀλλ' οἱ ἔχοντες ἱκανότητα νοητικὴν, ἀποδεικνυμένην διὰ τοῦ διπλώματος τοῦ προλῦτου, ἢ δι' ἐπαγγέλματος ἐλευθερίου, δὲν συντελοῦσιν εἰς τὸ εὔ εἶναι τῆς κοινωνίας, ἠθοποιοῦντες αὐτὴν διὰ τῆς λογικῆς ἐπενεργείας; Τὸ μέγα πλῆθος τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθ. 45 τοῦ Δικ. Ὁργ. συμμετέχει τῶν ἐκλογῶν· ἀλλ' ὡς φορολογούμενοι διὰ τὴν κτῆσίν των ἢ διὰ τὸ ὁποῖον μετέρχονται ἐπιτήδευμα, ὡς ἰατροὶ ἢ ὀικηγόροι π. χ. Ἐντὸς τοῦ Δ. Νόμου δὲν περιέχεται ἡ ἐκτίμησις αὕτη τῆς νοητικῆς ἐπιβρόης ἢ ὁποία εἶναι εὐγενεστέρα τῶν ἐπιβρόων.

Ἐκτὸς τῶν φορολογουμένων ἐκλογέων, τὸ ἀπὸ 20

μὸν τῆς τιμῆς τῶν τροφίμων τῆς πρώτης ἀνάγκης· ἴδε τὰ ἄρθρα 26, 45 καὶ 59 τοῦ ἀπὸ 6 Ἀπριλίου 1835 Ν. περὶ ἀγορανομικῶν διατάξεων. Συντάττονται λαμβανομένου τοῦ μέσου ὄρου τῆς τιμῆς τοῦπροϊόντος, καθ' ἣν ἐπωλύθη εἰς διάστημα χρόνου τινος.

Μαΐου 1834 Διατ. περί χορηγήσεως ἀριστείου εἰς τοὺς προμάχους τῆς πατρίδος, χορηγεῖ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ πρωτεύωσιν εἰς τὰς ἐκλογὰς τῶν Δ. Συμβουλίων, καὶ τῶν Δημάρχων καὶ παρέδρων, ἐὰν ἔχωσι τὰ παρὰ τοῦ 13 ἄρθρ. ἀπαιτούμενα. Νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις δύναται ν' ἀμείψῃ διὰ χρημάτων ἢ τιμῶν τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀριστεύσαντας, ἀλλ' ὅχι νὰ δημιουργῇ ἐκλογικὴν ἀριστοκρατίαν, πρὸς ὄφελος τῶν πολεμησάντων ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος. Τὸ προνόμιον τοῦτο θέλει καταλυθῆ μετὰ τὴν παρῶσαν γενεάν· ἀλλ' ἐπειδὴ καθιερώθη διὰ νόμου, νομίζομεν παράνομον νὰ καταστρέφεται τοῦτο δι' ἐγκυκλίου ὡς ἐπεχειρήθη διὰ τῆς ἐκδοθείσης περὶ τὸ 1840. Δικαιώματα διὰ νόμου ἀποκτώμενα δὲν καταργοῦνται δι' ἐγκυκλίων.

Ἄρθρ. 63.

» Πᾶς δημότης, ἔχων τὰς κατὰ τὸ ἄρθρ. 13 ἰδιότη-
» τητας, δύναται νὰ ἐκλεχθῆ.

» Πρέπει ὅμως τοῦλάχιστον τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν
» τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου νὰ ἐκλέγονται ἐκ τῶν λαμ-
» βανόντων μέρος εἰς τὴν συνέλευσιν.

Ἡ αἵρεσιμότης διακρίνεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ὁ νομοθέτης ἀπαιτήσας ἐγγυήσεις ἀπὸ τοὺς ἐκλογεῖς καὶ περιορίσας τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, ἄφησεν ἐλευθέραν τὴν ἐκλογὴν τῶν νὰ ἐκτείνεται καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς μὴ ἔχοντας τὴν ἐνέργειαν τοῦ δικαιώματος τοῦ ψηφισοῦν· ἀλλ' ἡ ἄδεια αὕτη ὑπόκειται εἰς περιορισμὸν· διότι κατὰ τὸ ἐπόμενον ἐδάφιον, τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἐκλέγονται μετὰ τῶν ἔχόντων ἐνεργὸν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς. Ὁ περιορισμὸς οὗτος ἐτέθη

διότι τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ψηφίζον περὶ φόρων πρέπει νὰ συμπεριλαμβάνη ἀφεύκτως, τοὺς πληρώνοντας περιττοτέρους φόρους. Ἴδομεν ὅτι εἰς Βέλγιον καὶ εἰς Γαλλίαν σεβόμενοι τὰ συμφέροντα τῶν μᾶλλον φορολογουμένων προσκαλοῦσιν αὐτοὺς, ἐντὸς τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ὡσάκις πρόκειται περὶ ἐκτάκτων εἰσφορῶν· τὸ σύστημα τοῦτο ἤθελε συμβιβάσει καλῆτερον τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκλογῆς μὲ τὴν προστασίαν τῶν συμφερόντων τῶν μᾶλλον φορολογουμένων. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ § τούτου εἶναι δύσκολος· ἀγνοῶ ἐὰν μέχρι τοῦδε ἐθεωρήθη τοῦτο ὡς λόγος ἀκυρώσεως τῶν ἐκλογῶν· ἀλλ' ὁ νόμος διὰ τῆς λέξεως, πρέπει, ἀποφαίνεται προστακτικῶς, καὶ ἤθελεν ἦναι ἐπικίνδυνος ἢ ἀπίθεια εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ νόμου. Διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον, εἰς τὰ τυπωμένα ψηφοδέλτια τὰ προσφερόμενα εἰς τοὺς ἐκλογεῖς, νὰ σημειοῦται, ὅτι τὰ δύο τρίτα τῶν συμβούλων πρέπει νὰ ἐκλεχθῶσι μεταξύ τῶν ἐκλογέων.

Πᾶς δημότης δύναται νὰ ἐκλεχθῆ Δ. σύμβουλος· ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουσι δημόσιαι ἢ δημοτικαὶ λειτουργίαι ἀσυμβίβασται μὲ τὴν τοῦ Δ. συμβούλου; Κατὰ γενικὸν κανόνα, τὸ ἀσυμβίβαστον δὲν ἀναπληροῦται σιωπῶντος τοῦ Νόμου, διότι πᾶσα ἐξαίρεσις πρέπει νὰ ἐκφράζεται παρὰ τοῦ νόμου, καὶ διότι τὸ ἀσυμβίβαστον ὑποθέτει δυσπιστίαν τοῦ νόμου κατὰ τινῶν ἀτόμων καὶ περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐκλογέων ὡς πρὸς τὴν ψηφηφορίαν των. Ἀποδεχόμενοι τὸ ἀπόλυτον τοῦ κανόνος τούτου, ὀφείλομεν νὰ τὸ συνδέσωμεν μὲ τὴν φύσιν τῆς λειτουργίας τοῦ Συμβούλου. Ὁ νόμος δὲν κηρύττει ἀσυμβιβάστους τὰς θέσεις τοῦ δικητοῦ, τοῦ δημάρχου, παρέδρου καὶ τοῦ γραμματέως των,

(ἴδε ἀρθ. 77) τῶν ἐντὸς τοῦ δήμου ἐν ἐνεργείᾳ μοιράρχων καὶ ὑπομοιράρχων κτλ. ἀλλὰ νομίζομεν τὰς θέσεις ταύτας ἀσυμβιβάστους μὲ τὴν τοῦ Δ. Συμβούλου· διότι ἡ διοικητικὴ ἐνέργεια, ἡ διαχείρησις, καὶ ἡ καταδίωξις, δὲν συμβιβάζονται μὲ τὰ καθήκοντα τῆς σκέψεως καὶ ἐξελέγξεως τοῦ Δ. Συμβούλου. Ὑπάρχουσι δὲ τινὰ ἀσυμβίβαστα παρὰ τοῦ Νόμου ὁμολογούμενα. Ὁ ἀπὸ 13 Μαρτίου 1835 ἀποκλείει τοὺς μοναχοὺς καὶ ἱερομονάχους τοῦ δικαίωματος τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι. Τὸ ἀρθ. 100 τοῦ Δ. Ν. θεωρεῖ ἀσυμβίβαστον τὴν τοῦ εἰσπράκτορος θέσιν μὲ τὴν τοῦ Δ. Συμβούλου. (ἴδε ἀρθ. 100).

Ἄρθ. 64.

- Ἐχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἀποποιηθῶσι τὴν ἐκλογὴν :
- 1. Ὅσοι δις ἤδη ἐξετέλεσαν δημοτικὴν ὑπηρεσίαν.
- » 2. Ὅσοι ἀποδείξουν, ὅτι ἔχουν σωματικὴν ἢ νοερὰν ἀνικανότητα, ἢ ὅτι συμπλήρωσαν τὸ ἐξηκαστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των.
- » 3. Ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεργεῖα στρατιωτικοί, ἱερεῖς, καὶ δηδάσκαλοι σχολείων.

Ὁ νόμος φειδωλὸς περὶ τὴν διακλήρουξιν τῶν ἀσυμβιβάστων, ἀφήνει ἐλευθέρους, αἰὲν τοὺς ἐκπληρώσαντας τὸ πρὸς τὸν Δῆμον χρέη των δι' ὑπηρεσίας δις ἐπαναληφθείσης· βῶν τοὺς ὑποκύπτοντας εἰς γῆρας ἢ εἰς νοερὰν καὶ σωματικὴν ἀνικανότητα, γον τοὺς λειτουργοὺς στρατιωτικοὺς καὶ πολιτικοὺς τοῦ Κράτους, ν' ἀποποιῶνται τὰς θέσεις ταύτας, ὡσάκως δὲν ἡμποροῦν διαμερίζοντες τὴν προσοχὴν των νὰ ἐκπληρῶσιν ἐπαξίως τὰς θέσεις ταύτας.

Ἄρθρον 65.

• Ἐκάστη ἐκλογή δημοσιεύεται τοῦλάχιστον δέκα πέν-
 • τε ἡμέρας πρότερον παρά τοῦ δημάρχου, καὶ προσδιορί-
 • ζεται ἐν ταυτῷ ἡ διάρκεια τῆς περὶ ἐκλογῆς πράξεως· συγ-
 • χρόνως δὲ ἐκτίθεται εἰς τὸ δημαρχεῖον πρὸς γνῶσιν
 • τοῦ κοινού, κατάλογος ὄλων τῶν μελῶν τοῦ Δήμου τῶν
 • ἐχόντων κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρ. 13 τὸ δικαί-
 • ωμα τοῦ ψηφιοῦν ἢ τοῦ ἐκλέγεσθαι.

• Εἰς τὸν κατάλογον τοῦτον προηγοῦνται οἱ εἰς τοὺς
 • ἀμέσους φόρους ὑποκείμενοι δημότιι κατὰ τὴν βαθμο-
 • λογίαν τῆς φορολογίας, καὶ, ἐκτιθεμένου τοῦ ὅλου ἀρι-
 • θμοῦ τῶν κατοίκων σημειόνονται ἐκεῖνοι, ὅσοι πρόκειται
 • νὰ συγκροτήσουν τὴν συνέλευσιν.

Ἐμβαίνομεν ἤδη εἰς τὰς περιπλόκους διατάξεις τῆς ἐκ-
 τελέσεως τοῦ περὶ ἐκλογῆς συστήματος, διατάξεις αἱ δποῖ-
 αι συμπληροῦνται καὶ σαφηνίζονται ἀπὸ τὰς περὶ ἐκλογῆς
 νομοθετικὰς ὁδηγίας τοῦ 8 (20) Ἰουνίου 1834. Ὁ Δήμαρχος
 παρά τοῦ διοικητοῦ λαμβάνων τὴν περὶ δημαιρεσίας πρόσ-
 κλησιν ἀναγγέλλει τοῦτο διὰ προγράμματος; Τί τὸ
 πρόγραμμα περιέχει; Τί ἐπισυνάπτεται εἰς αὐτό; Ὁ κα-
 τάλογος πῶς καὶ ποῦ προσβάλλεται κτλ. ἰδὲ ἀρθ. 4 5,
 6, 7. Ὅδηγιῶν περὶ δημαιρεσίας.

Ἡ διάρκεια τῆς περὶ ἐκλογῆς πράξεως προσδιορίζεται
 διὰ νὰ σπεύσωσιν οἱ πολῖται νὰ ἐνεργήσωσι τὰ πολιτικά των
 δικαιώματα· ἀλλ' ὁ προσδιορισμὸς τῆς προθεσμίας δὲν εἶ-
 ναι ἀνατρεπτικὸς, καὶ ἐὰν ἐντὸς αὐτῆς, δὲν ψηφιοῦσιν
 τὰ δύο τρίτα τῶν ἐκλογέων, χορηγεῖται παράτασις προ-
 θεσμίας κατὰ τὸ 71 τοῦ Δ. Ν. — Ὁ κατάλογος ἐκτίθε-

ται ὄχι μόνον εἰς τὸ Δημαρχεῖον ἀλλὰ κατὰ τινὰ ἐγκύκλιον, καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τῶν ἐκλογῶν, εἰς ὅλα τὰ χωρία ὅπου εὐρίσκεται τὶς πάρεδρος. Ἡ μὴ ἐκπλήρωσις τοῦ ὅρου τούτου δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀκύρωσιν, τοῦ δημάρχου δυναμένου ἐπίτηδες νὰ μὴ δημοσιεύσῃ εἰς χωρία, ὅθεν δὲν ἐλπίζει ψήφους εὐνοϊκᾶς.

Τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐκλογῆς εἶναι ὁ κατάλογος ὄλων τῶν μελῶν τοῦ Δήμου ἐχόντων τὸ τῆς ψηφηφορίας δικαίωμα. Τὸ κατάλογος οὗτος περιέχει, ἀπαριθμεῖται ἐντὸς τοῦ 5 ἄρθρου τῶν Ὁδηγιῶν.

Συντάκτης τοῦ καταλόγου τούτου εἶναι μόνος ὁ δήμαρχος κατὰ τὸν νόμον· ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι εἶναι ἀνεπαρκῆς πρὸς τελείαν τοῦ ἔργου περαίωσιν· κατὰ τῶν ἀτελειῶν ὑπάρχουσιν ἔνδικα μέσα ἐξασφαλίζοντα τῶν πολιτῶν τὰ δικαιώματα· ἀλλ' ἴδιον φρονίμου διοικήσεως, τὸ νὰ προλαμβάνῃ τὰ ἀμαρτήματα παρὰ νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν βραδείαν καὶ ἐπίπονον παρὰ τῶν ἰδιωτῶν διώρθωσιν. Τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα συνίσταται ἀπὸ τὸ τίμημα, τὸ δὲ τίμημα σχηματίζεται ἀπὸ ποσὸν τι φόρων δημοτικῶν καὶ γενικῶν τῆς ἐπικρατείας· ποῖος δὲ ἀρμοδιώτερος νὰ καταμετρήσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο, παρὰ ὁ δημοτικὸς εἰσπράκτωρ, γνωρίζων τὴν φορολογικὴν εἰσφορὰν ἐκάστου πολίτου καὶ δυνάμενος νὰ ὑπολογίσῃ τὸ σύνολον τῆς φορολογίας ; ἡ ἀτέλεια τῶν γνώσεων τοῦ δημάρχου δὲν ἀποτελεῖ μόνον, ἀνεπαρκῆ τὴν ἐργασίαν του. Ἡ καθημερινὴ πείρα ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ Δήμαρχοι διὰ τῆς συντάξεως τοῦ καταλόγου μάλιστα, προετοιμάζουσι τὴν ὑπερίσχυσιν ἑαυτῶν ἢ τῶν φίλων των, καὶ ἡ μεροληψία περὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐκλογῶν ἀρχίζει ἀπὸ τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον· διατί δὲ ν' ἀπαιτήσωμεν ἀπάθειαν

περὶ τὴν σύνταξιν τοῦ καταλόγου, ὅταν αὐτὸς αὐτοσχεδιάζε-
ται μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐκλογῆς, καθ' ὃν καιρὸν ὄλος ὁ
δῆμος συγκλονεῖται καὶ ἐκβακχεύεται ἀπὸ τὴν μέθην τῆς
δημοτικῆς σπουδαρχίας. Ὁ νόμος δὲν ὁμιλεῖ περὶ τῆς μο-
νιμότητος τῶν καταλόγων, καὶ ἡ μονιμότης εἶναι δύσκολος
μέτ' τὸ σύστημα τοῦ σχετικοῦ τιμήματος. διότι πᾶσα με-
ταβολὴ περὶ τὴν περιουσίαν ἐκάστου φορολογουμένου,
μεταλλάσσει τὴν ἀναλογίαν τοῦ τιμήματος καὶ ἀπαιτεῖ
διόρθωσιν τοῦ καταλόγου, ἀλλὰ τὸ ἀτύπημα τοῦτο διορ-
θοῦται διὰ τῶν ἐτησίων ἐπιθεωρήσεων, ἡ δὲ σιωπὴ τοῦ
νόμου δύναται ν' ἀναπληρωθῇ διὰ τῆς ἐρμηνείας.

Ὁ δήμαρχος συντάττων ἢ ἐπιθεωρῶν κατάλογον ὁποῖ-
ος μετὰ καιρὸν θέλει χρησιμεύσει, ἐργάζεται ἀπαθέστερον,
δὲν ὑπόκειται εἰς τὰς ἐλπίδας καὶ εἰς τοὺς φόβους ἀμέ-
σου ἐκλογῆς καὶ γίνεται δίκαιος καὶ ἀπαθὴς περὶ τὴν ἐρ-
γασίαν του· κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ταύτην δυνάμεθα νὰ ζη-
τήσωμεν τὴν σύμπραξιν δύο συμβούλων, κατ' ἔτος ἀπὸ τοῦ
δημοτικὸν συμβούλιον ἐπὶ τούτῳ διαριζομένων, καὶ τὴν ἐπι-
κύρωσιν τοῦ διοικητοῦ, ὅστις καθ' ὅλας τὰς μεταβολὰς
δύναται νὰ ζητῇ λόγον ἀκριβῆ περὶ αὐτῶν.

Ὁ κατάλογος περιέχει ὄλους τοὺς ἔχοντας δικαίωμα
ἐκλογῆς καὶ αἰρεσιμότητος δημότας· διότι κατ' αὐτὸν τὸν
τρόπον γίνεται εὐκολώτερον ἢ ἐξέτασις τοῦ καταλόγου ὡς
πρὸς τὴν παράλειψιν ἰκανῶν, καὶ καταχώρισιν ἀνικάνων·
πρὸς τούτοις οἱ ἐκλογεῖς μανθάνοντες ποῖοι οἱ αἰρέσιμοι ἐν
γνώσει ψηφισοῦσι νομίζω μάλιστα ὅτι οἱ μὴ ἐγγεγραμ-
μένοι ὄχι μόνον δὲν δύνανται νὰ ἐκλέξωσιν ἀλλὰ μήτε νὰ
ἐκλεχθῶσι· διότι ὑπάρχει ἡ νομικὴ πρόληψις ὅτι δὲν εἶναι
μέλη τοῦ Δήμου. ἴδε ὁδηγ. ἀρθ. 15 § 5.

Ἡ ἀπὸ 9 Σεβρίου 1840 ἐγκρ. τῆς Γραμ. τῶν Ἐσωτερ. (α) θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ᾧσιν ἔνορκοι αἱ παρουσιαζόμεναι μαρτυριαί, πρὸς ὑποστήριξιν ἀξιώσεων κατὰ τοῦ καταλόγου, ὁ δὲ ὄρκος νὰ δίδεται ἐνώπιον τοῦ Δημαιορσιάρχου καὶ τῆς ἐπὶ τῶν παραπόνων ἐπιτροπῆς κατ' ἄλλην τινα ἐγκ. ἀπὸ 11 Μαρτίου 1841.

Ἡ δὲ ὄρκου βεβαίωσις ἀξιώσεως τινος εἶναι ὑποχρέωσις σπουδαῖα, ἣτις δὲν ἤμπορεῖ παρὰ διὰ νόμου νὰ διαταχθῆ· ἡ ἐγκύκλιος ἐπιβάλλουσα αὐτήν, παρανομεῖ καὶ συγχρόνως περιστελλεῖ τὸ δικαίωμα τῶν παραπόνων, περιβάλλον αὐτὸ μὲ περιοριστικὰς διατάξεις, μὴ περιεχομένας ἐντὸς τοῦ Νόμου ἐπίτηδες, διὰ νὰ καταστήσῃ συχνότερα τὰ παράπονα καὶ νὰ προστατεύεται τοιοῦτω τρόπῳ, τὸ ἀνόθευτον τοῦ καταλόγου. Τίς θέλει ὑποβληθῆ εἰς ὄρκον δι' ἐλάχιστον δημόσιον συμφέρον; Πρὸς τούτοις ἡ ἐγκύκλιος αὕτη ἀπειλεῖ τοὺς ψευδορκοῦντας μὲ τὴν ποινὴν περιεχομένην ἐντὸς 270 ἄρθρου· πρὸς ἔφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου τούτου ἀνάγκη νὰ διατάττεται προηγουμένως ὁ ὄρκος παρὰ νόμου τινος. Εἰς τὰς ἀνόρκως διδομένας ψευδομαρτυρίας ἐνώπιον ἀρχῆς ἐφαρμόζεται τὸ 271 ἄρθ. τοῦ Ποιν. Ν.

(α) Αἱ παρουσιαζόμεναι μαρτυρίαι πρὸς ὑποστήριξιν ἀξιώσεων κατὰ τοῦ καταλόγου θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ ᾧσιν ἔνορκοι· καὶ εἰ μὲν ὑπάρχει εἰρηνοδικεῖον ἐντὸς τοῦ δήμου νὰ δίδωνται ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικείου, ἄλλως δὲ νὰ δίδωνται ἐνώπιον τοῦ Δημαιορσιάρχου καὶ τῆς ἐπὶ τῶν παραπόνων ἐπιτροπῆς, γινομένης τῆς παρατηρήσεως, εἰς τοὺς μαρτυροῦντας, ὅτι ἂν δώσωτι ψευδῆ μαρτυρίαν, θίλουν καταδιωχθῆ ποινικῶς ὑποβαλλόμενοι εἰς τὰς ποινὰς τοῦ ἄρ. 271 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ἐγκ.

Ἄρθ. 66.

• Πᾶς δημότης, ἔχων δικαίωμα ψήφου, εἴμπορεῖ νὰ
 » παραπονεθῆ, ἂν εἰς τὸν ἐκτεθειμένον κατάλογον παρε-
 • λείφθησαν ἱκανοὶ ἢ κατεχωρήθησαν ἀνίκανοι.

• Ὁ Δήμαρχος ἀκούων τὴν γνώμην τριμελοῦς ἐπι-
 • τροπῆς, διοριζομένης παρὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου,
 • καὶ λαμβανομένης ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ μελῶν, κρίνει
 • εὐθὺς παράπονα, καὶ δηλοποιεῖ τὴν ἀπόφασίν του εἰς
 • τοὺς παραπονεθέντας ἐντὸς 24 ὥρῶν.

• Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Δημάρχου δύνανται νὰ ἐκκαλε-
 • σθῶσιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὸν Νομάρχην.

• Γενομένης τῆς ἐκκλήσεως, ὁ Δήμαρχος ὑποβάλλει
 • ἄνευ ἀναβολῆς τὰ πρακτικὰ εἰς τὸν Νομάρχην, ὅστις
 • ἀποφασίζει ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν.

• Αἱ ἐκ τῆς τριαύτης ἀποφάσεως πηγάζουσαι τρο-
 • πολογίαι τοῦ καταλόγου τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου
 • δημοτῶν καταχωροῦνται εἰς αὐτὸν, ἄνευ ἀναβολῆς, παρὰ
 • τοῦ Δημάρχου.

Ὁ νόμος ἐχορήγησε τὸ δικαίωμα τοῦ παραπονεῖσθαι εἰς
 πάντα δημότην καὶ μὴ ἔχοντα ἐνεργὸν τὴν ἐκλογικὴν δύ-
 ναμιν, δηλ. κεκτημένον τὰς ιδιότητας ἐντὸς τοῦ 13 ἄρθ.
 περιλαμβανομένης, καὶ μὴ ὑποκείμενον εἰς τὰς ἐξαιρέσεις
 αὐτοῦ· διότι πᾶς δημότης ἔχει συμφέρον εἰς τὴν εἰλικρινῆ
 μόρφωσιν τοῦ καταλόγου, ἀφοῦ οἱ ἐν αὐτῷ ἐκλογεῖς
 δημιουργοῦσι τὰς δημοτικὰς ἀρχάς· ἀλλὰ τὸ δικαί-
 ωμα τοῦ παραπόνου δὲν ἐκτείνεται πέραν τῶν παρὰ τοῦ
 νόμου τεθειμένων ὁρίων· ἐπομένως πᾶς δημότης δὲν δύ-

ναται νά παραπονεθῆ περὶ τῆς γενικῆς συντάξεως τοῦ καταλόγου, ἢ περὶ παραλείψεως τύπου τινος, ἀλλὰ μόνος ὁ ἐκ τούτου βλαβεῖς.

Ἐνώπιον ποίας ἀρχῆς προσάγονται τὰ παράπονα; Ὁ Δήμαρχος, συντάττων τὸν κατάλογον δικάζει πρωτοδίκως τὰ κατὰ τοῦ καταλόγου παράπονα, ἀκούων τὴν γνώμην τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ Δ. Συμβουλῶν παρὰ τοῦ Δ. Συμβουλίου ἐπὶ τούτῳ ἐκλεγομένων. Ὁ Δήμαρχος, καθὸ δικαστῆς καὶ συντάκτης τοῦ καταλόγου φέρει ὅλην τὴν εὐθύνην, διότι ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἀπλῶς γνωμοδοτεῖ, μὴ ἔχουσα ὑποχρεωτικὴν τὴν ψῆφον. Ἐπειδὴ ἡ ἐκλογή ἀπαιτεῖ ταχύτητα, ὁ Δήμαρχος κρίνει εὐθύς, χωρὶς μακρὰν διαδικασίαν, καὶ ἐντὸς 24 ὥρῶν κοινοποιεῖ εἰς τοὺς παραπονεθέντας τὴν ἀπόφασίν του, διὰ τῶν δημαρχικῶν κλητῆρων ἢ ἀγραυλάκων μιμνουμένων ὅσον τὸ δυνατόν τοὺς τύπους τῆς δικαστικῆς ἐπιδόσεως. Οἱ μὴ εὐχαριστούμενοι ἀπὸ τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπίδοσεως ἐκκαλοῦσιν αὐτὴν εἰς τὸν διοικητὴν, ὅστις μόνος δικάζει κατ' ἐκκλησίαν ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων. Αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ χρησιμεύουσιν πρὸς νέαν διώρθωσιν τοῦ καταλόγου. Ἰδὲ περὶ τούτου τὰ περὶ ἐκλογῶν ζητήματα, εἰς τὰς Ὁδηγ. τόμ. Β'.

Ἄρθρ. 67.

- Αἱ ἐκλογαὶ διευθύνονται παρὰ τοῦ Δημάρχου ἢ παρ'
- ἑνὸς Παρέδρου, καὶ παρὰ μιᾶς διμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἐκ-
- λεγομένης διὰ ψήφου ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ
- Συμβουλίου. Ὁ γραμματεὺς τῆς Δημαρχίας, ἢ, ὅπου
- δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος, ὁ διδάσκαλος τοῦ τόπου κρατεῖ
- τὸ πρωτόκολον.
- Ὁ Ἐπαρχος ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ νά συμπαρευρί-

σχηται εἰς τὰς δημαιρεσίας, ὡςάκις τὸ κρίνει εὐλογον.

Αἱ ἐκλογαὶ διευθύνονται παρὰ τοῦ Δημάρχου ἢ κωλυομένου αὐτοῦ παρὰ τοῦ Παρέδρου· ἐγκύκλιος τῆς Γραμ. τῶν Ἐσωτ. διατάττει τοὺς διοικητὰς εἰς τοὺς παρέδρους ν' ἀναθέτωσι τὰ τῆς ἐκλογῆς, ὡςάκις οἱ δήμαρχοι γίνονται ὑποπτοὶ ἐπὶ ραδιουργίᾳ καὶ δολιότητι. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει τὴν μετάθεσιν ταύτην τῆς διευθύνσεως, οἱ διοικηταὶ ὀφείλουσι προηγουμένως νὰ παύσωσι προσωπικῶς τοὺς Δημάρχους κατὰ τὸ 44 ἄρθρον. Ὁ Δήμαρχος μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ καταλόγου ὀριστικοῦ πράττει μετὰ διμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἄλλης παρὰ τὴν τριμελεῖ, εἰς τὸ 66 ἄρθρον ἀναφερομένην, ἣ ὁποία συνδιευθύνει καὶ συνδικάζει με' αὐτὸν ὅλας τὰς ἀναφυομένας κατὰ τὴν ἐκλογὴν διενέξεις καὶ δυσκολίας. Ἀμφότεραι αἱ ἐπιτροπαὶ παρὰ τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ ἐντὸς αὐτοῦ διορίζονται· εἶναι δὲ ἀναμφίβολον ὅτι τὰ αὐτὰ μέλη ἤμποροῦν νὰ διορισθῶσιν ἀλληλοδιαδόχως καὶ εἰς τὰς δύο ἐπιτροπὰς, μὴ ὑπάρχοντας ἀσυμβιβάστου.

Κατὰ τὴν ἐκλογὴν Δήμων συγχωνευομένων ὁ Ν. περὶ Δημαιρεσιῶν τοῦ 1840 διατάττει, αἱ κατὰ τὰ ἄρθ. 66 καὶ 67 ἐπιτροπαὶ νὰ περιέχωσι τόσα μέλη, ὅσοι καὶ οἱ συνενούμενοι δῆμοι. Ἐὰν αὐτοὶ εἶναι δύο μόνον, ἢ τριμελεῖς γνωμοδοτικὴ ἐπιτροπὴ δὲν πρέπει νὰ ἐλαττοῦται· διότι ὁ νομοθέτης ἠθέλησε ν' αὐξήσῃ τὴν ἐντὸς τῶν ἐπιτροπῶν ἀντιπροσώπευσιν τῶν δήμων, καθόσον ἠῤῥξανεν ὁ ἀριθμὸς των, ὅχι δὲ νὰ ἐλαττώσῃ τὰ ὑπάρχοντα μέλη· ποῖον δὲ τῶν Δ. συμβουλίων ἐκλέγει τὸ τρίτον μέλος, διὰ κλήρου πρέπει ν' ἀποφασίζεται.

Τὰ ἔργα τοῦ πρωτοκollιστοῦ ἐκτελοῦνται κατὰ προτί-

μησιν παρὰ τοῦ γραμματέως τοῦ δημαρχείου, ἢ τοῦ δημοδιδασκάλου· ἀλλὰ πᾶς ἄλλος εἶναι δεκτός. Αὐτός δὲν ἠμπορεῖ νὰ μεθεξῆ τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐπιτροπῆς, ἐὰν κἀνὲν μέλος τῆς εἶναι ἀπόν· ἀλλ' ἢ ταχύτης περὶ τὰς ἐκλογικὰς ἐργασίας ἀπαιτεῖ, ὥστε ἡ ἀπουσία ἐνὸς μόνου μέλους νὰ μὴν ἐμποδίζῃ τὰ δύο ἄλλα νὰ προχωρῶσιν εἰς τὰ ἔργα των, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ διαφωνήτωσι, διότι δὲν δύναται νὰ ἐκδοθῇ ἀπόφασις.

Ὁ ἑπαρχος παρευρισκόμενος εἰς τὴν δημαιρεσιακὴν πρᾶξιν δίδει ὁδηγίας εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ, μῆτε διακόπτει τὴν συνέχειαν τῆς ἐκλογικῆς πράξεως. (Ὁδ. 33).

Ἄρθ. 68.

- Δῆμοι πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως διαιροῦνται πρὸς
- ἐκτέλεσιν τῶν ἐκλογῶν, εἰς δύο ἢ καὶ πλείοτερα τμήματα δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων σχηματίζεται ἰδιαίτερα
- δημαιρεσιακὴ ἐπιτροπὴ, ἔχουσα ἴδιον πρωτοκολλιστὴν,
- καὶ προεδρευομένη παρ' ἐνὸς Παρέδρου.

- Ἡ γεννησομένη διαίρεσις θέλει σημειωφῆ ἀκριβῶς εἰς τὸν ἐκτεθησόμενον κατάλογον τῶν ἐχόντων δικαίωμα
- ψήφου δημοτῶν. (ἄρθ. 65).

Ἴδὲ Ὁδ. 25 καὶ 26. Ἡ εἰς τμήματα διαίρεσις τοῦ δήμου γίνεται, ὅπου ὑπάρχει πολὺ πλῆθος ἐκλογέων ἢ κατὰ τοὺς ἐκτεταμένους δήμους διὰ νὰ εὐκολυνθῇ τὸ τῆς ἐκλογῆς ἔργον· ἡ συγχώνευσις κατέστησε τὴν διαίρεσιν ἀναγκαίαν εἰς τοὺς πλείονας τῶν δήμων. Ὁ διοικητὴς λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰ συμβεβηκότα πληθυσμοῦ ἢ ἐκτάσεως,

διαίρει εἰς τμήματα καὶ ἡ διαίρεσις αὕτη εἶναι ὑποχρεωτική πρὸς τοὺς δήμους. Ἀλλὰ δὲν διαίρειται διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ἡ ἐκλογικὴ περιφέρεια, ὥστε νὰ ὑπάρχη ἀκυρότης, εἰάν τινες τῶν ἐκλογέων ἀνήκοντες ἐκ τῆς κατοικίας των εἰς ἓν τμήμα, ἐψηφηφόρησαν εἰς τὸ ἄλλο. Ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς προκύπτει, ὅτι αἱ ψῆφοι ἐκάστου τῶν τμημάτων συνενούμεναι ἀποτελοῦσι τὸ σύνολον τῆς ἐκλογικῆς ἐργασίας. ('Οδ. 27, 28).

Ἄρθ. 69.

- Περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου συντάσσεται ἀκριβὲς πρωτόκολλον.
- Ἡ ἐκλογή διὰ ψηφοδελτίων προπαρασκευασμένων ἐπ' αὐτῷ τούτῳ; καὶ σημειωμένων μὲ ἀΰξοντας ἀριθμούς, τὰ ὅποια, ἀνακατωθέντα, διανέμονται εἰς τοὺς συγχροτούντας τὴν συνέλευσιν.
- Ἐκαστος ἐκλογεὺς καταγράφει, ἢ ὁ ἴδιος ἢ δι' ἄλλου εἰς τὸ ψηφοδέλιόν του ὅσους τῶν δημοτῶν κρίνει ἀξίους ἐκλογῆς, σημειόνων τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, καὶ τὸ ἐπιτήδευμα ἢ ἐπάγγελμα αὐτῶν, καὶ παραδίδει αὐτὸ ἰδιοχείρως ἐσφραγισμένον ἢ διπλωμένον εἰς τὸν πρόεδρον τῆς Δημαιορειακῆς Ἐπιτροπῆς.
- Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ᾖναι ὑπογεγραμμένον τὸ ψηφοδέλιον.
- Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημαιορειακῆς Ἐπιτροπῆς φροντίζει νὰ καταχωρισθῇ ἀμέσως εἰς τὸ πρωτόκολλον τὸ ὄνομα τοῦ παραδόσαντος τὸ ψηφοδέλιον, τὸ ὅποιον ῥίπτει χωρὶς νὰ τὸ ἀνοίξῃ, παρόντος τοῦ ἐκλογέως, εἰς ἐπίτηδες προετοιμασμένην καὶ ἐσφραγισμένην κάλπην.
- Ἡ σύνταξις πρωτοκόλλου εἶναι ἀναγκαῖα, διότι ἐντὸς

αὐτοῦ καταγράφονται ὅλα τὰ γεγονότα κατὰ τὴν ἐκλογὴν, σημειοῦνται τὰ παράπονα τῶν ἐκλογέων, καὶ αἱ ἀποφάσεις τῆς Δημαιορειακῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ ἔλλειψις μνείας ἐντὸς αὐτῶν, ὅτι διετηρήθησαν ὅλ' αἱ διατυπώσεις οὐσιώδεις κατὰ τὸν νόμον, ἢ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διαταττόμεναι ἐπιφέρουσι τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς· ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἐκπλήρωσις αὐτῶν δι' ἄλλου μέσου ἀποδειχθῇ ἀναντιρρήτως. Μὴ ὑπάρχοντος πρωτοκόλλου, οἱ διοικηταὶ δὲν ἤμποροῦσι νὰ ἐφορεύσωσι τὰς Δημαιορειακὰς καὶ ἐν γνώσει ν' ἀποφασίσωσι περὶ τοῦ κύρους τῶν ἐπομένως ἢ μὴ ὑπαρξίς πρωτοκόλλου ἀποτελεῖ ἄκυρον τὴν ἐκλογὴν. Τὰ πρακτικὰ πιστεύονται, καθ' ὅλα τὰ περιεχόμενα, μέχρι τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου. Πρὸς τὴν ἀπόδειξιν ταύτην, δὲν νομίζομεν ἀναγκαῖαν τὴν ἐπὶ πλαστογραφία κατηγορίαν· ὁ γραμματεὺς ἢ τὰ μέλη τῆς δημοκρασιακῆς ἐπιτροπῆς, ἤμποροῦν μὲν νὰ κατηγορηθῶσιν ἐπὶ νοθεύσει ἢ πλαστογραφίᾳ τῶν πρακτικῶν· ἀλλὰ δύναται τις ν' ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον τῶν περιεχομένων, χωρὶς τοιαύτης κατηγορίας· διότι δὲν ὑπάρχει νόμος, καθὼς ἐπὶ τῶν δικαστικῶν πρακτικῶν, θεωρῶν ὑποχρεωτικὴν τὴν εἰς αὐτὰ ἀποδιδόμενην πίστιν, μέχρι κατηγορίας ἐπὶ πλαστογραφία.

Τὰ πρακτικὰ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς, πρέπει νὰ ὑπογραφῶσιν παρὰ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ πρωτοκόλοιστοῦ διὰ νὰ ἔχωσι κύρος· ἢ να βεβαιοῦται ἐντὸς αὐτῶν ὅτι μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἀγνοοῦσι τὴν τέχνην τοῦ γράφειν. Ἡ ἐκλογὴ θεωρεῖται ἄκυρος ἐὰν μετὰ τὴν δημοσίευσιν ἐν μέλος ἢ ὅλα ἀρνηθῶσι νὰ ὑπογράψωσι τὰ πρακτικὰ; Δὲν φρονοῦμεν τοῦτο· διότι ἠθέλαμεν δώσει εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὸ δικαίωμα νὰ καταργῇ

τάς ἐκλογάς, ὅσας δὲν ἀποβαίνουνσι κατὰ τὴν θέλησίν της· ἡ ἀποχὴ μάλιστα τοῦ ὑπογράψαι ἡμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ, κατὰ τινὰς περιστάσεις, ὡς ἄρνησις ὑπηρεσίας, τιμωρητέα ἀπὸ τὸν νόμον. (Ποιν. Ν. 480)

Ἡ ἐκλογὴ γίνεται διὰ μυστικῆς ψηφηφορίας ἐγγραφόντων τῶν ἐκλογέων εἰς ψηφοδέλτια ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένα καὶ ἡριθμημένα, τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων. ἡ ἀρίθμησις ἀπαιτεῖται διὰ νὰ μὴ παρεισάγη κατὰ τὴν ψηφηφορίαν ὁ ἐκλογεὺς, ψηφοδέλτια περισσότερα τοῦ ἑνός. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν νομολογίαν, ἡ ἀρίθμησις θεωρεῖται ὡς λόγος ἀκυρώσεως τοῦ ψηφοδελτίου ἢ καὶ τῆς ἐκλογῆς, ἐὰν τὰ ψηφοδέλτια ἐπενήργησαν εἰς τῆς πλειοψηφίας τὴν μόρφωσιν. Διότι ὁ προϊστάμενος τῆς Δημαιορειακῆς ἐπιτροπῆς ἐγχειρίζων ψηφοδέλτιον ἡριθμημένον εἰς τὸν ἐκλογέα, ἐνθυμούμενος τὸν ἀριθμὸν τοῦ ψηφοδελτίου, γνωρίζει ὑπὲρ ποίων αὐτὸς ἐψηφηφόρησε καὶ παραβιάζεται τὸ ἀπόρρητον τῆς ψηφηφορίας. Διὰ νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ ἀτόπημα τοῦτο, ὁ νόμος διατάττει ν' ἀνακατώνωνται τὰ ψηφοδέλτια, καθ' ὃν καιρὸν ἐγχειρίζονται εἰς τὸν ἐκλογέα. Τὸ ἀπόρρητον τῆς ψηφηφορίας ἀπαιτεῖ ὥστε, οἱ ἀγράμματοι νὰ γεμίζωσι τὰ ψηφοδέλτιά των δι' ἐμπιστευμένων πρὸς αὐτοὺς ἀτόμων. Ἐκ τούτου, δὲν εἶναι ἄχυρος ἡ ἐκλογὴ, ἐὰν τὰ μέλη ἢ μέλος τῆς δημαιορειακῆς ἐπιτροπῆς γράψωσι τὰ ὀνόματα κατὰ παράκλησιν τοῦ ἐκλογέως. Ἡ ὑπ' ἀρ. 16, 210 ἐγκ. τῆς Γραμ. τῶν Ἐσωτερικῶν § β'. διατάττει τοὺς δημαιορειαρχὰς νὰ προτρέπωσι τοὺς ἀγράμματοὺς ἐκλογεῖς νὰ παραλαμβάνωσι γραφέα ἐμπειπιστευμένον καὶ μάρτυρας ἐπιτηροῦντας τὸν γραφέα. Ἡ προτροπὴ αὕτη καταστρέφει τὸ ἀπόρρητον τῆς ἐκλογῆς. Ναί

μὲν ὁ ἐκλογεὺς ὁσάκις θέλει, παραιτεῖται τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας, ἐπιταττομένης παρὰ τοῦ νόμου διὰ νὰ προστατευθῇ ἡ ἀνεξαρτησία του· ἀλλ' εἶναι ἄτοπον, αὐτὴ ἡ ἀρχὴ νὰ δίδῃ παραινέσεις ἐναντιουμένας εἰς τὸν νόμον, ἐπὶ σκοπῶ τοῦ νὰ προσαχθῶσι μάρτυρες ἐκείνης τῆς ἐνεργείας, τὴν ὑπόειν ὁ νόμος ἐπιθυμεῖ νὰ διατηρηῆται κεκρυμμένη.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρασιακῆς ἐπιτροπῆς ἤμπορεῖ ἐν ἀπουσία αὐτῆς νὰ παραλάβῃ τὸ ψηφοδέλτιον; Καθ' ἡμᾶς δὲν ὑπάρχει ἀκυρότης· τὸ δύσκολον ἔργον εἶναι ἡ παράδοσις ψηφοδελτίου εἰς τὸν ἐκλογέα· καθότι πρέπει νὰ γίνῃ ἀναγνώρισις, ἐὰν τῶ ὄντι εἶναι ἐκλογεὺς ὁ προσερχόμενος, νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν ἕν μόνον ψηφοδέλτιον, νὰ τῶ χορηγηθῶσιν ὁδηγίαι σύμφωνοι μὲ τὸν νόμον, ἐὰν αὐτὸς ζητήσῃ. Ἀλλὰ περὶ τὴν ἀπόδοσιν, σπανίως δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ ὁλόως, ἐπομένως ἡ ἀταξία αὐτῆ δὲν ἐπιφέρει ἀκύρωσιν.

Ἐπὶ ἐκτιμήσεως ψηφοδελτίων, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ τεθῇ κανὼν σταθερὸς, ὅτι τότε μόνον ἡ ἀκυρότης αὐτῶν ἐπιφέρει τῆς γενικῆς ἐκλογῆς ἢ τῆς μερικῆς μέλους τινος τὴν ἀκύρωσιν, ὅταν κατὰ τινὰ τρόπον ἐπενήργησέν εἰς τῆς πλειονοψηφίας τὴν μόρφωσιν· ἐὰν δὲ αὕτη ἐσχηματίσθῃ ἀσχετῶς πρὸς τὸ ἄκυρον ψηφοδέλτιον, ἡ ἐκλογὴ ἔρρωται.

Ἡ ἐγγραφή ἐντὸς τοῦ ψηφοδελτίου περισσοτέρων ὀνομάτων παρὰ τὸν νόμιμον ἀριθμὸν τῶν ἐκλεχθησομένων συμβούλων, δὲν ἀποτελεῖ ἄκυρον τὸ ψηφοδέλτιον, ἀλλὰ μόνον ἀφαιροῦνται τὰ περὶ τὸ τέλος εὐρισκόμενα περιττὰ ὀνόματα· διότι συμπεραίνεται, ὅτι τὰ ἐντὸς τοῦ νομίμου ἀ-

ριθμοῦ ἐγγραφεύμενα ἐκφράζουσι τοῦ ἐκλογέως τὴν θέλησιν. Ἐπίσης θεωρῶ περιττὴν τὴν τοῦ ψηφοδελτίου ἀκύρωσιν, ἐὰν ἐνεγράφησαν παρὰ τοῦ ἐκλογέως ὀλιγώτερα ὀνόματα ἀπὸ τ' ἀπαιτούμενα παρὰ τοῦ νόμου πρὸς ἐκλογὴν τοῦ Δ. συμβουλίου· διότι ὁ ἐκλογεὺς, εἰς μόνους τοὺς σημειωθέντας πιστευόμενος τὰ τοῦ δήμου πράγματα, δὲν ἤμπορεῖ νὰ καταναγκασθῇ εἰς πληρεστέραν θελήσεως ἔκφρασιν. Ἐὰν ὀνόματα τινῶν αἰρέσιμων κατεγράφησαν ἐντὸς ψηφοδελτίου εἰλικρινῶς καὶ ἀδόλως, διατὶ νὰ μὴ καταλογισθῶσιν ὑπὲρ αὐτῶν περὶ τὴν καταμέτρησιν τῶν ψήφων; Ἡ γνώμη ὅμως αὕτη ἀμφισβητήσιμος· διότι ἐὰν ὅλ' οἱ ἐκλογεῖς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐψηφηθόρου, πᾶν ἐκλογικὸν ἀποτέλεσμα ἤθελε καταστῆ ἀδύνατον.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἐὰν ἐντὸς ψηφοδελτίου περιέχωνται ὀνόματα μὴ δημοτῶν, ἢ τὸ ψηφοδέλτιον ὀλόκληρον πληροῦται ἀπὸ μέλη ξένα πρὸς τὴν ἐκλογικὴν συνέλευσιν κτλ ἢ ὑπὲρ αὐτῶν ψηφηθῶσιν θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρξασα, ἀλλὰ λογίζεται ὡς ἔγκυρος ὡς πρὸς τὰ ὀνόματα νομίμως σημειωθέντα.

Ὅσακις ὀνόματα εἶναι κακῶς ἐγγεγραμμένα, ἐσβεσμένα καὶ δυσανάγνωστα, ἢ ἐφαρμοζόμενα εἰς δύο ἄτομα, ἢ Δημαιορειακὴ Ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν σπουδὴν, διὰ νὰ μαντεύσῃ τοῦ ἐκλογέως τὴν θέλησιν. Ἐπομένως ἐντὸς ψηφοδελτίου σημειοῦται αἰρέσιμος διὰ τοῦ ὀνόματος καὶ παρονόματος· τὸ ὄνομα ἐσβέσθη παρὰ τοῦ ἐκλογέως ἢ ψῆφος καταμετρηθῆται ὑπὲρ τοῦ γνωριζομένου διὰ τοῦ παρονόματος, μ' ὅλον ὅτι ἐὰν τὸ ὄνομα ἔμενεν ἄσβεστον, ἢ ψῆφος ἤθελε χορηγηθῆ εἰς ἄλλον τινα αἰρέσιμον (ἀποφ. τοῦ

Γαλ. Συμβ. τῆς Ἐπιτρ.) διότι ἡ διαγραφή τοῦ ὀνόματος, ἐκφράζει τὴν μεταβολὴν τῆς θελήσεως τοῦ ἐκλογέως.

Ἡ ἀρχὴ αὕτη τῆς μαντεύσεως τῆς θελήσεως τοῦ ἐκλογέως πρέπει νὰ συνδυασθῇ μὲ ἄλλην τινὰ ἀρχὴν, ὅτι ἡ Δημαιορειακὴ ἐπιτροπὴ ἢ ὁ Διοικητὴς, πρέπει νὰ ἐξετάζωσιν εὐνοϊκῶς τὰ ψηφοδέλτια, ὁρμώμενοι ἀπὸ τὴν νομικὴν πρόληψιν, ὅτι ὁ ἐκλογεὺς ἐβωλήθη νὰ ἐκφράσῃ θέλησιν τινὰ, καὶ θέλησιν ἔγκυρον· ἐπομένως ἐὰν ἐντὸς ψηφοδέλτιου αἰρέσιμός τις σημειοῦται διὰ τινος παρωνυμίου (παρσιζούκλι) καὶ ἐὰν βεβαιωθῇ ὅτι οὐδεὶς ἄλλος αἰρέσιμος φέρει τοιοῦτον, καταλογίζεται ὑπὲρ ἐκείνου τοῦ ἀτόμου, ἢ ψηφός. (ἀπόφ. τοῦ Γ. Συμβ. τῆς Ἐπιτρ.).

Ἐπίσης ἐὰν τὸ ψηφοδέλτιον περιέχῃ παρόνομά τι χωρὶς ὀνόματος κυρίου, ἐφαρμοζόμενον εἰς πολλοὺς αἰρεσίμους, καταλογίζεται ἢ ψηφός ὑπὲρ τοῦ αἰτουῦντος, ἐὰν δὲν ὑπάρξῃ ἐναντίωσις, καὶ πολλαὶ πιθανότητες ὑπὲρ τοῦ αἰτουῦντος συνηγοροῦσιν. Ἐὰν δὲ προταθῇ ἐναντίωσις, ἢ ἀμφιβολία οἰαδῆποτε ἀνεγερθῇ, ἢ ψηφός ἀκυροῦται. Ἄλλ' ἢ ἐπιμέτρησις, ὑπὲρ ἐνὸς αὐτῶν παρανόμως γενομένη παρὰ τῆς Δημαιορειακῆς Ἐπιτροπῆς, δὲν ἐπιφέρει τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς, ἐὰν ὁ μὲν αὐτῶν ἐξελέχθη διὰ ψήφων περισσοτέρων ἀφ' ὅσας χρειάζονται πρὸς ἀπαρτισμὸν τῆς πλειανοψηφίας· οἱ δὲ, δὲν ἐξελέχθησαν.

Τὸ ψηφοδέλτιον δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ ὑπογεγραμμένον· ἢ ὑπογραφή ὅμως αὐτοῦ δὲν ἐπιφέρει ἀκύρωσιν· διότι τὸ ἀπόρρητον τῆς ψηφηφορίας προστατεύει τὸν ψηφηφοροῦντα κατὰ τῶν ἐπιρροῶν φόβου καὶ συμπαθείας. Ἐκλογεῖς γενναῖοι μὴ ἔχοντες ἀνάγκην τῆς ὑπερασπίσεως ταύτης, ἀπρο-

καλύπτως ἐρμηνεύουσι διὰ τῆς ψηφορορίας τὰς συμπαθείας των καὶ τὰ φρονήματά των.

Ἄρθ. 70.

- Εἰς τὰς ἐκλογὰς τῶν Δ. Συμβούλων ἕκαστος τῶν ψηφορορούντων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ.
 - α' Εἰς τοὺς δήμους α' τάξεως 1. Ἐὰν μὲν τὸ Δ. συμβούλιον πρὺκειται νὰ σχηματισθῇ πρώτην φοράν 27 ὑποψηφίους. 2. ἐὰν δὲ μέλλῃ ν' ἀνανεωθῆ κατὰ τὸ τριτημῶριον (ἄρθ. 58) ἑννέα.
 - β' Εἰς τοὺς δήμους β. τάξεως 1. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν δέκα ὀκτώ. 2. Κατὰ τὴν δευτέραν ἕξ.
 - γ'. Εἰς τοὺς δήμους γ. τάξεως. 1. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν ἑννέα. 1. Κατὰ τὴν δευτέραν, τρεῖς.
 - Οἱ ἀμμέσως μετὰ τὰ ἐκλεχθέντα μέλη τοῦ Δ. συμβουλίου λαβόντες τὰς περισσοτέρας ψήφους γίνονται συμπληρωτικὰ μέλη.
 - Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι. 1. Εἰς μὲν τοὺς δήμους πρώτης τάξεως ἑννέα. 2. Εἰς δὲ τοὺς δήμους δευτέρας τάξεως ἕξ. 3. Εἰς δὲ τοὺς δήμους τρίτης τάξεως τρεῖς.
- Ὁ διοικητὴς προσδιορίζων τὴν τάξιν ἐκάστου δήμου, εἶναι ἀρμόδιος νὰ ὀρίσῃ τῶν Δ. συμβούλων τὸν ἀριθμὸν, ὁποῖος εἶναι συνέπεια τῆς κατατάξεως. Ἐναντίον τοῦ προσδιορισμοῦ τούτου, ἐνώπιον τῆς Γραμ. τῶν Ἐσωτερ. μόνον, δύναται νὰ γίνῃ προσφυγή, διότι εἶναι τῆς ἐνεργοῦ διοικήσεως ἀντικείμενον. Ἐὰν μάλιστα ἐκλογικὴ συνέλευσις ἐπιμένῃ νὰ ἐκλέξῃ πλείονας Δ. συμβούλους, τῶν παρὰ τοῦ

νόμου ὀριζομένων, εἶναι ἄκυρος ἡ ἐκλογὴ ἰδὲ (Corm. Quest du droit adm. élections municipales).

Δύναται τις νὰ εἰπῆ ἴσως, ὅτι ἄρκει νὰ θεωρηθῶσιν οἱ πλεονάζοντες ὡς ἀναπληρωματικοί, ἀλλ' ὁ διοικητὴς ἤμπορεῖ ν' ἀκυρώσῃ ἐκλογὴν ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ μεταρρυθμίσῃ, θέτων τὴν ἰδίαν του θέλησιν, ἀντὶ τῆς βουλήσεως τῶν ἐκλογέων. τὸ 16 τῶν 'Οδηγιῶν.

Οἱ μᾶλλον ἐπιλαχόντες δὲν ἔχουσι βεβαίως τὴν πλειονοψηφίαν· πλησιάσαντες εἰς αὐτὴν ἀπέτυχον τοῦ νὰ συνάψωσιν ὑπὲρ αὐτῶν ὅσας ψήφους ἀπαιτεῖ ὁ νόμος, διὰ ν' ἀπαρτισθῇ ἡ πλειονοψηφία μόνη ἐκφοράζουσα τὴν θέλησιν τοῦ ἐκλογικοῦ τυλλόγου. Ἄλλ' ἐπειδὴ, κατὰ τὸ μεταξὺ δύο ἐκλογῶν διάστημα, ἤμπορεῖ νὰ συμβῇ θάνατος, ἢ καταδίκη, ἢ ἄλλος λόγος ἀποτελῶν ἀναγκαίαν τὴν ἀναπλήρωσιν, τὸ σύστημα τῶν συμπληρωτικῶν θεραπεύει τὰς ἐλλείψεις ταύτας· διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος ἤθελε καταστῆ ἐπαχθὴς, ἐὰν κατ' ἔτος ἢ καὶ πολλάκις αὐτοῦ, προσεκαλοῦντο οἱ ἐκλογεῖς νὰ μορφώσωσιν ἀρχάς.

Ἄρθρον 71.

- Διὰ νὰ ἔχη κῦρος μία πρᾶξις ἐκλογῆς, ἀπαιτεῖται
- νὰ ψηφηφορήσωσι τοῦλάχιστον τὰ δύο τρίτα τῶν ἐκλογέων. Δὲν συγχωρεῖται δὲ ἡ δι' ἀντιπροσώπων ψηφηφορία.
- Ἄν διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τῶν πρὸς ψηφηφορίαν συνελθόντων δημοτῶν, ἡ ἐκλογὴ δὲν δύναται νὰ ἐκπεραιωθῇ ἐντὸς τῆς προθεσμίας προσκα-

- λούνται ιδιαίτέρως οί Δημόται, όσοι, χωρίς να ήναι έμ-
- ποδισμένοι από άσθένειαν ή άπουσίαν, δέν παρρευρέθησαν
- εις τας έκλογάς. Τα έκ τής προσκλήσεως και άναβο-
- λής τής έκλογής προκύπτοντα έξοδα, πίπτουν εις βά-
- ρος των.

Η δι' αντιπροσώπων ψηφορορία έμποδίσθη· διότι παραγ-
 γέλλων τις τήν έκτέλεσιν τών έκλογικών καθοκόντων, έκ-
 ποιεί τó δικαίωμα του, τó όποϊον δέν ήμπορεϊ παρά άτο-
 μικώς να ενεργηθῆ· είδόμενῃ δία τής αντιπροσωπεύσεως ήθέ-
 λαμεν μεταπέσει εις τας άτοπίας τής έμμέσου έκλογής
 από τας όποιας άπεμακρύνθη ό νομοθέτης. (ιδε τó περι
 τούτου κεφάλαιον).

Τά καθήκοντα του έκλογέως παρά του νόμου χορηγη-
 θέντα πρέπει να εκπληρῶνται ακριβώς· διότι ίδιον καλού
 πολίτου, τό να κήδετα περι τών συμφερόντων τής κοινωνίας
 εντός τής όποιας ζῆ· άλλ' έπειδή όλοι δέν εινα ακριβεϊς
 περι τήν εκπλήρωσιν τών καθηκόντων τούτων, πολλάκις δέ
 κωλύονται από άσθένειαν ή κατεπειγούσας ύποθέσεις, ό νό-
 μος δέν έθεώρητε τήν άπουσίαν του ενός τρίτου τών έκ-
 λογέων, ίσχυρόν λόγον προς έμπόδισιν τής έκλογής· δια
 τούτο ήρκέσθη εις τά δύο τρίτα τών έκλογέων εκφράζοντα
 άποχρώντως τής πλειονοψηφίας τήν θέλησιν. 'Οσάκις
 όμως τόσοι έκλογεϊς δέν συνέλθωσι, γίνονται άτομικα· εις
 τούς καθυστεροῦντας προσκλήσεις, επιψηφιζομένων εις αυ-
 τούς τών έξόδων τής άναβολής τής έκλογικῆς έργασίας
 και τής προσκλήσεως. 'Ο νόμος, άλλο καταναγκαστικόν
 μέσον δέν μεταχειρίζεται, προς εκπλήρωσιν τής ύπο-
 χρεώσεως ταύτης· δια τούτο, εάν ή άρνησις έξακολου-
 θούσα διαωνίζη τήν άναβολήν, ή Γραμ. τών Έσωτερικών

ὀρθῶς ἀπεφάνηατο ὅτι πρέπει νὰ προσκληθῶσιν οἱ μετὰ τοὺς ἐκλογεῖς εἰς τὸν κατάλογον ἐρχόμενοι· διότι ἡ ἄρνησις αὐτῶν δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίξῃ τὴν διὰ τῆς ἐκλογῆς μὲρ-ρωσιν ἀρχῶν.

Ἄρθρ. 72.

- Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἀνοίγεται ἡ κάλπη καὶ τὰ
- ἐν αὐτῇ ψηφοδέλτια, ἕκαστον τῶν ὁποίων καταχωρεῖται
- εἰς τὸ περὶ ἐκλογῆς πρωτόκολλον ὑπὸ τὸν ὁποῖον
- φέρει ἀριθμὸν, διὰ νὰ πληροφορηθοῦν οἱ ἐκλογεῖς ὅτι αἱ
- ψῆφοι τῶν ἦσαν τῶ ὄντι καταγεγραμμένοι.
- Ἄφοῦ καταχωρηθῶσιν ὅλα τὰ ψηφοδέλτια, ἐξάγεται
- καὶ δημοσιεύεται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς, εἰς δὲ
- τοὺς ἐκλεγθέντας κοινοποιεῖται ἰδιαιτέρως.
- Ἄν κατὰ τὸ ἄρθρον 68 ἔγινεν ἡ ἐκλογὴ ἀντιπαρα-
- βάλλονται πρῶτον τὰ ἀποτελέσματα τῶν τμηματικῶν
- πρωτοκόλλων, καὶ ἐντεῦθεν ἐξάγεται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς
- ἐκλογῆς.

Ἡ ἀνοιξὶς τῆς κάλπης πρέπει νὰ γίνεταί ἀνεωγμένων τῶν θυρῶν καὶ μ' ὄλην τὴν δυνατὴν δημοσιότητα. Ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ δημαιορειακὴ ἐπιτροπὴ ἐνήργησε κρυφίως τὴν ἀνοιξιν, ἀπομακρύνων τοὺς παρόντας ἢ μὴ ἀνοίγων τὰς θύρας κατ' αὐτήν, ὑπάρχει λόγος ἀκυρώσεως τῶν ἐκλογῶν· διότι ὁ δόλος ἀποδεικνύεται ἐξ αὐτῆς τῆς ἀποκρύψεως. (ἴδὲ Ὀδηγ. 21, 22, καὶ 29).

Ἄρθρον 73

- Διὰ νὰ ἔχη κῦρος ἡ ἐκλογὴ, ἀρκεῖ ἡ σχετικὴ πλει-

» φοψηφία· ἰσοψηφίας δὲ τυχούσης ἀποφασίζει ὁ λαχόνδς.

Ὅλ' οἱ περὶ ἐκλογῆς κανόνες, πᾶσαι αἱ προπαρασκευαί καταναυτοῦσι τελευταῖον εἰς τὴν ψηφηφόρησιν· ἡ δὲ ψηφηφόρησις εἶναι τελεσιουργός, ὅταν μορφοῦται πλειονοψηφία τις. Μεταξὺ τῆς ἀπολύτου πλειονοψηφίας, ὑπαρχούσης ὡσάκις ψηφηφορήσωσιν ὑπὲρ ἑνὸς *πλειονες* τοῦ ἡμίσεως ἀριθμοῦ τῶν ἐκλογέων, καὶ τῆς σχετικῆς, σχηματιζομένης αἰείποτε διὰ τῆς ἀπλῆς ὑπερτερήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψήφων, ὁ νόμος ἀπεδέχθη τὴν σχετικὴν, καίτοι μὴ ἐκφράζουσιν, ὅσον ἡ ἀπόλυτος, τοῦ ἐκλογικοῦ συλλόγου τὴν θέλησιν· διότι ἐθεώρησε δύσκολον τὸ νὰ γεννᾶται ἡ ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ἀτόμου σύμπτωσις τόσων ψήφων, προκειμένου λόγου περὶ ἐκλογῆς πολλῶν συμβούλων.

Ἄρθρον 74.

» Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς, μένουσιν τὰ πρωτόκολλα τρεῖς ἡμέρας ἐκτεθειμένα
 » εἰς τὸ Δημαρχεῖον, διὰ νὰ δυνηθῶσιν, οἱ μὲν ἔχοντες
 » δικαίωμα ψήφου δημόται νὰ λάβωσι γινῶσιν τῶν ἐν αὐ-
 » τοῖς, καὶ νὰ ἀναφέρωσι τὰς ἐνδεχομένας ἐναντίον τῆς
 » ἐκλογῆς ἐνστάσεις τῶν εἰς τὸν Δήμαρχον, οἱ δὲ ἐκλεχ-
 » θέντες νὰ αἰτήσωσι τὰς αἰτίας τῆς παραιτήσεώς των, ἂν
 » τυχόν τὴν ζητήσουν.

Ὁ νόμος μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς, δίδει δικαίωμα εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι, κατὰ τὸ ἄρθ. 66, δύναται νὰ πρόσβάλωσι τὸν ἐκλογικὸν κατάλογον, νὰ ἐρευνῶσι τὰ πρακτικὰ κατὰ τριήμερον διάστημα, καὶ νὰ παραπονωῶνται ἐνώπιον τοῦ Δημάρχου ὡς Δη-

μαιρεσιάρχου, ἐναντίον τῶν γενομένων ἀταξιῶν καὶ ἀκουροτήτων, κατὰ τὴν ἐκλογήν· ἡ κατεξέτασις τῶν καταλόγων εἶναι προηγουμένη ἐγγύησις τοῦ ἀνοθεύτου τῆς ἐκλογῆς· ἡ μεταγενεσττέρα αὕτη ἔρευνα καὶ ἡ τριήμερος ἔκθεσις χορηγοῦσι νέας ἐγγυήσεις, περὶ τῆς ἀπαρabiάστου ἐκφράσεως τῆς ἐκλογικῆς θελήσεως.

Ὁ Δημαιρεσιάρχης, ἢ ἐν μέλος τῆς Δημαιρεσιακῆς ἐπιτροπῆς, παραλαμβάνων τὰς ἐνστάσεις, δὲν δικάζει αὐτάς, ἀλλ' ἀποστέλλει μετὰ τῶν προκτικῶν εἰς τὸν διοικητὴν, κατὰ τὸ ἄρθρον 86. Μετὰ τὴν περάτωσιν τῆς ἐκλογῆς, πᾶσα ἐνέργεια τῆς Δημαιρεσιακῆς Ἐπιτροπῆς παύει ἐπομένως, ὅσον ἄτακτον καὶ παράνομον ἂν προκύψῃ τὸ ἀποτέλεσμα, εἶναι ἔργον τοῦ διοικητοῦ κατ' αἴτησιν ἢ αὐτεπαγγέλτως ν' ἀκυρώσῃ αὐτὸ καὶ νὰ διατάξῃ νέαν ἐκλογήν. Οἱ ἐκλεχθέντες δὲν ἀποκλείονται τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐνίστασθαι, ὡς τινες ἀνοικείως ἐνόμισαν· διοικεῖν ἂν κέκτηνται τὴν ἰκανότητα ταύτην οἱ ἔχοντες τὸ δικαίωμα ψήρου, κατὰ μείζονα λόγον οἱ ἐκλογεῖς καὶ οἱ συνάπτοντες ἐνταυτῷ τὰ δικαιώματα τῆς ἐκλογῆς καὶ αἰρεσιμότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ ἐκλογῆς τῶν Δημάρχων καὶ τῶν Παρέδρων.

Ἄρθρον. 75.

- Διὰ πᾶσαν θέσιν Δημάρχου ἐκλέγονται τρεῖς ὑποψήφιοι· διὰ πᾶσαν δὲ Παρέδρου, εἷς μόνος.
- Ἡ ἐκλογή τούτων ἀνατίθεται εἰς ἰδιαιτέρον Δημαιρεσιακὸν Συμβούλιον.

Ἄρθρον 76

- Τὸ Δημαιορειακὸν τοῦτο Συμβούλιον σύγκριται: 1.
- ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ 2. ἐξ
- ἴσου ἀριθμοῦ τῶν πλέον φορολογουμένων καὶ ἐχόντων
- κατὰ τὸ ἄρθρον 13 τὸ δικαίωμα τῆς ψηρηφορίας δη-
- μοτῶν.

Ὁ νόμος δὲν μεταχειρίζεται τὴν αὐτὴν μέθοδον ἐπὶ ἐκλογῆς Δ. συμβούλων, Δημάρχων καὶ Παρέδρων. Ἐπὶ τῶν μὲν, ἡ ἄμεσος ἐκλογή ἰσχύει· ἐπὶ τῶν δὲ, ἐπικρατεῖ σύμμικτόν τι σύστημα ἐμμέσου καὶ ἀμέσου, φέρον εἰς ἐκλογὴν ὑποψηφίων διὰ τὰς θέσεις ταύτας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐκλέγει ὁ Βασιλεὺς ἢ ὁ διοικητὴς κατὰ τὸ ἄρθ. 87.

Μεταχειρίσθη δὲ διαφόρους μεθόδους ὁ νόμος, διότι οἱ μὲν Δήμαρχοι καὶ πάρεδροι εἶναι ἐκτελεσταί, οἱ δὲ σύμβουλοι, ἀποτελοῦσι βουλευομένην ἀρχήν· οἱ μὲν εἶναι δημοτικοὶ ἄρχοντες ἐνταυτῶ καὶ διοικητικοὶ λειτουργοί, καθὼ ὄργανα τῆς ἐκτελέσεως τῶν γενικῶν νόμων· οἱ δὲ περιορίζονται εἰς σύσκεψιν καὶ κανονισμόν δημοτικῶν πραγμάτων. Διὰ ταῦτα μορφοῦται ἰδιαίτερον Δημαιορειακὸν συμβούλιον συγκείμενον ἐκ τῶν Δ. Συμβούλων ἀτομικῶς, καὶ ὄχι ὡς σῶμα ἐνεργούντων, ἐξ ἰσαριθμῶν μᾶλλον φορολογουμένων, λαμβανομένων παρὰ τοῦ διοικητοῦ μεταξὺ τῶν ἐχόντων ἐνεργὸν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι κατὰ τὸν ἀνώτερον βαθμὸν τῆς φορολογίας των, καὶ ἐκ τῶν ἀριστειούχων κατὰ τὸν Νόμον ἀπὸ 20 Μαΐου 1834.

Ἡ ἀποδοχὴ δύο διαφόρων ἐκλογικῶν μεθόδων δὲν αἰτιολογεῖται ἀποχρώντως· ὁ νόμος ἐπιθυμῶν νὰ συμμετέχη ἢ τῶν ἐκλογέων θέλησις εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ δημάρ-

χου καὶ παρέδρων, ὄφειλε νὰ μὴ περιπλέξη τὰ πράγματα, εἰσάγων διὰ τῶν Δ. συμβούλων τὸ σύστημα τῆς ἐμμέσου ἐκλογῆς, τὸ ὁποῖον ἀπέκρυτε κατὰ τὴν μὀρφωσιν τοῦ Δ. Συμβουλίου, καὶ περιορίζων εἰς τινὰς μᾶλλον φορολογουμένους τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν. Ἡ ἐκλογὴ αὕτη δὲν φέρει εἰς ἄμεσον διορισμὸν δημάρχων καὶ παρέδρων· ἀλλ' ὑποψηφίων τῆς δημαρχίας, ἐπομένως ὁ τῶν ὑποψηφίων διορισμὸς, πρέπει τοῦλάχιστον νὰ ἦναι εἰλικρινῆς, ἀπορρόεων ἀπὸ τοὺς ἰδίους ἐκλογεῖς, καὶ ὄχι ἀπὸ ἀντιπροσώπους τοῦ ἐκλογικοῦ συλλόγου, ἐμμέσως, ἢ ἀμέσως εἰς τὴν ἐκλογὴν προσερχομένους. Ἐπὶ μορφώσεως ἀρχῶν προκρίνομεν τὴν ὀλοτελῆ στέρησιν ἐκλογῆς, παρὰ τὴν ἀποδοχὴν συστημάτων νόθων, ὑποκρινομένων χορήγησιν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἀποταμιεύουσιν εἰς μόνην τὴν ἐξουσίαν. Ἰδὲ σ. 274 κ. ε. καὶ ἄρθρ. 87.

Διατί κατὰ τὸ ἄρθρ. 75 διὰ μὲν τὴν θέσιν τῶν δημάρχων διορίζονται τρεῖς ὑποψήφιοι, διὰ δὲ τῶν παρέδρων εἰς μόνος; Δὲν περιστέλλεται τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βασιλέως· διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 88 μετὰ τὸν διορισμὸν τοῦ δημάρχου, οἱ δύο μένοντες ὑποψήφιοι δύνανται νὰ διορίζωνται πάρεδροι.

Ἐσυζητήθη ἐὰν τὸ Δημαιορεσιακὸν συμβούλιον ἤμπορῇ νὰ ἐκλέξη ὡς ὑποψήφιον πολίτην τινὰ, ἀπόντα τοῦ δήμου. Ἡ Γραμματεία τῶν Ἐσωτερικῶν δι' ἐγγράφου της, πρὸς τὸν διοικητὴν Λακεδαίμονος, ἐθεώρησεν τὴν ἐκτὸς τοῦ κράτους διατριβὴν ὡς λόγον ἀνικανότητος, διότι περιορίζεται δὴθεν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ λύσις δὲν εἶναι ἀναντιρρόητως σύμφωνος μὲ τὸν νόμον. Ὁ Δήμαρ-

χος κατά τὸ ἄρθρον 3, πρέπει νὰ ἔχῃ μόνιμον τὴν διαμονήν του ἐντὸς τοῦ Δήμου· ἀλλ' ἡ προσωρινὴ διατριβὴ ἐντὸς ἄλλου δήμου ἢ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, μὴ ἐμφαίνουσα μεταβολὴν κατοικίας δὲν ἀποτελεῖ αὐτὸν ἀνίκανον. Πᾶσα ἀνικανότης κηρύττεται παρὰ τοῦ νόμου, μὴ ἀναπληρομένου πρὸς τοῦτο διὰ τῆς ἐρμηνείας. Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἢ ὁ διοικητὴς, θεωρήσωσιν ἀπίθανον τὴν προσεχῆ ἐπιστροφὴν τοῦ ὑποψηφίου, δύνανται νὰ ἐκλέξωσιν ἄλλον τινα, μεταξὺ τῶν τριῶν ὑποψηφίων· ἐὰν ὅμως ἡ ἐπιστροφή του εἶναι προσεχῆς, τότε ἐκλέγεται καὶ προσωρινῶς ἀναπληροῦται παρὰ τοῦ Προέδρου· ἡ ἐκλογή τριῶν ὑποψηφίων ἐνομοθετήθη ὄχι μόνον διὰ νὰ διορίζεται ὁ ἰκανότερος μεταξὺ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ δυνάμενος νὰ καθέξῃ Δημάρχου ἢ παρέδρου θέσιν.

Ἄρθ. 77.

» Ἐκαστος δημότης, ἔχων τὰ κατὰ τὸ ἄρθρ. 13 χαρακτηριστικὰ, καὶ μὴ ἐξαιρούμενος δι' ὅποιανδήποτε τῶν ἐκεῖ ἐκτεθειμένων αἰτιῶν, ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι.

» Εἰς τὴν θέσιν Δημάρχου καὶ Παρέδρων δὲν δύνανται νὰ ἐκλεχθοῦν·

» I Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, καὶ οἱ ἐνεργεῖα στρατιωτικοί.

» Οἱ ἱερεῖς, καὶ δημόσιοι διδάσκαλοι·

Ἐν τῷ νόμῳ ἀπαιτήτας ἀυστηρᾶς ἐγγυήσεις ἀπὸ τοὺς ἐκλογεῖς, καὶ περιορίσας τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν εἰς ὀλίγους τινας ἐμπιστευμένους τοῦ δήμου, ἢ ἰσχυροὺς ἰδιοκτῆτας, ἄφησεν

ελεύθερον αὐτῶν τὴν ἐκλογὴν, κηρύξας αἰρεσίμους διὰ τὰς ἀρχάς τοῦ Δημάρχου καὶ παρέδρου ὅλους τοὺς ἔχοντας τὰς ιδιότητας τοῦ 13 ἄρθρ. Διότι τινὲς στεροῦνται περιουσίας, ὁ δῆμος δὲν πρέπει νὰ χηρεύσῃ διὰ τοῦτο τῆς ἐπωφελοῦς ὑπηρεσίας των.

Οἱ Δ. Σύμβουλοι, βουλευόμενοι μᾶλλον παρά ἐνεργοῦντες, καὶ ἐκ διαλειμάτων ἀσχολούμετοι περὶ τὰ πράγματα τοῦ δήμου, ἠμπόρουν νὰ συμβιβάσωσι τὰς θέσεις των μετὰ πάσης σχεδὸν ἄλλης λειτουργίας· διὰ τοῦτο ὁ νόμος (ἄρθ. 64) ἐχορήγησε μόνον τὸ δικαίωμα τῆς ἀποποιήσεως· ἀλλὰ τὸ Δημαρχικὸν ἀξίωμα ἀπαιτοῦν σύντονον ἐργασίαν, καὶ περιλαμβάνον καθήκοντα διοικητικὰ σπουδαῖα, θεωρεῖται ἀσυμβίβαστον μὲ πᾶσαν δημόσιον ὑπηρεσίαν. Ἐκτὸς τοῦ γενικοῦ τούτου λόγου ὑπάρχουσι ἄλλοι ἰδιαιτέροι τοῦ ἀσυμβίβαστου. Ὁ δικαστικὸς ὀργανισμὸς, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς διαιρέσεως μεταξὺ δικαστικῆς καὶ διοικητικῆς ἐξουσίας, θεωρεῖ ἀνικάνους τοὺς δικαστικοὺς ὑπαλλήλους πρὸς πᾶσαν ἄλλην λειτουργίαν καὶ ἰδίως διοικητικὴν. Πῶς λοιπὸν ὁ δικαστὴς θέλει ἀναλάβῃ Δημάρχου καθήκοντα ἐκ φύσεως διοικητικά; Πρὸς τούτοις ὁ δήμαρχος ἐφορεύεται ἀπὸ τὸν διοικητὴν ὑπαγόμενον καὶ αὐτὸν εἰς ὅλας τὰς ἀνωτάτας ἀρχάς· πῶς δύναται συγχρόνως νὰ ᾔῃαι ἐφορεύων καὶ ἐφορευόμενος; Διὰ ταῦτα ὁ νόμος ἐκήρυξε τὴν θέσιν τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ἀσύμφωνον καὶ ἀσυμβίβαστον μὲ τὴν τοῦ Δημάρχου. Δημόσιοι δὲ ὑπάλληλοι ὀνομάζονται οἱ ἐνεργοῦντες λειτουργίαν τινα, διορισθέντες ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ τὸν βασιλέα ἢ ἀπὸ τινα ὑποδεεστέραν ἀρχὴν ἔχουσαν τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὀρκισθέντας καὶ μισθουμένους παρὰ τοῦ Κράτους.

Οἱ πάρεδροι τῶν δικαστηρίων θεωροῦνται ὑπάλληλοι. Αὐτοὶ λαμβάνουσι τὸν διορισμὸν τῶν παρὰ τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἔμμισθοι μήτε ἡ ἐνέργειά τῶν εἶναι μόνιμος· διὰ τοῦτο θεωρῶ, ὑπὸ τὴν ἔσφιν τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, τοὺς δικαστικoὺς παρέδρους ἰκανοὺς νὰ ἐνεργήσωσι τὰ τοῦ δημάρχου καθήκοντα· ἀλλ' ἡ δικαστικὴ ὑπηρεσία ἀποκρούει τὴν συνένωσιν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς μὲ οἰανδήποτε διοικητικὴν. Εἰς τὴν τῶν παρέδρων τάξιν κατατάττομεν καὶ τοὺς ἐμποροδίκας.

Ἐκτὸς τῶν δημοσίων τούτων ὑπαλλήλων ὑπάρχουσιν οἱ δημόσιοι ὑπηρεταὶ ἢ οἱ δημόσιοι ἀξιωματικοὶ (officiers ministeriels) περιβαλλόμενοι μὲ δημοσίον χαρακτῆρα ἀπὸ τὸν Νόμον, διὰ νὰ βοηθῶσι τοὺς πολίτας κατὰ τινὰς περιστάσεις καὶ νὰ δίδωσιν ἐπιστημότητα εἰς τινὰς πράξεις. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, κλητῆρες, μεσίται καὶ κολλυβισταὶ (Ἐμ.π. Ν. 74). Αὐτοὶ διορίζονται μὲν παρὰ τοῦ Βασιλέως, ὀνομάζονται οἱ δύο πρῶτοι δημόσιοι ὑπάλληλοι παρὰ τοῦ Δ. ὀργανισμοῦ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν θεωρῶ ἀσυμβίβαστον τὴν λειτουργίαν τῶν, μὲ τὴν τοῦ δημάρχου. Ἡ Γραμματεία τῶν Ἐσωτερικῶν ἐθεώρησε τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα ἀσύμφωνον πρὸς τὸ δημαρχικόν, στηριζομένη ὡς φαίνεται, εἰς τὸ ῥῆμα τοῦ Δικ. Ὀργ. δημοσίου ὑπαλλήλους αὐτοὺς ἀποκαλοῦντος. Ἄλλ' ἡ δικηγορία εἶναι ἐπιτήδευμα ἰδιωτικόν, ὑποβαλλόμενον εἰς φόρον, ὡς ὅλα τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν μεταβάλλει φύσιν διότι παραδόξως πως ἐμφιλοχωρεῖ ὁ διορισμὸς τῆς Κυβερνήσεως. Θεωροῦμεν ἐν γένει ἐπικίνδυνον νὰ δημιουργῶμεν ἀσυμβίβαστα διὰ τῆς ἔρμηνείας, περιορίζοντες τοιοῦτω τρόπῳ τὴν

ἀριθμὸν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι δύνανται ν' ἀναδεχθῶσι τὰ δημοκρατικὰ καθήκοντα, τοσούτω μᾶλλον, καθόσον οἱ ἀσχολούμενοι περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων, εἶναι οἱ ἱκανότεροι νὰ διαχειρίζωσι τὰ δημοτικὰ πράγματα. Οἱ ἐνεργεῖα στρατιωτικοὶ ἀποκλείονται τῆς δημαρχίας, πρῶτον διότι αἱ πολιτικαὶ ἀρχαὶ δὲν πρέπει ν' ἀναθέτῶνται εἰς ἐνόπλους, καὶ νὰ συγγέεται ἡ εἰρηνοποιὸς καὶ πατριαρχικὴ ἀρχὴ τοῦ Δημάρχου μὲ τὸ ἴταμὸν καὶ βίαιον τῶν ὄπλων. Δεύτερον, διότι ἡ αὐστηρὰ ἀκρίβεια τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας δὲν συμφωνεῖ μὲ ἄλλας λειτουργίας. Οἱ στρατιωτικοὶ νόμοι τρεῖς καταστάσεις ἀποδέχονται τῶν ἀξιωματικῶν, ἐνέργειαν, διαθεσιμότητα καὶ ἄρεσιν· ὁ νόμος ἐνταῦθα τὴν ἐνέργειαν ἀναφέρει, ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ διαθεσίμου διαφορεῖ πρὸς τὴν λειτουργίαν τοῦ Δημάρχου. Ὁ διαθεσίμος δὲν ἐνεργεῖ, ἀλλ' ὑπὸ τὴν χεῖρα τῆς Κυβερνήσεως εὐρισκόμενος καθημέραν δύναται νὰ προσκληθῆ ν' ἀναλάβῃ ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν· πῶς ἡ προσδοκία αὕτη καὶ ἡ προσωρινότης συνδυάζονται μὲ τὸ δημοκρατικὸν ἀξίωμα. Πρὸς τούτοις ὁ στρατιωτικὸς, ἀπεκδυόμενος ἐνὸς μέρους τῆς ἐλευθερίας τοῦ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας, δὲν εἶναι πρόσφορος νὰ προστατεύσῃ τὰ δημοτικὰ συμφέροντα καὶ δικαιώματα. Οἱ φαλαγγῖται ὑπαγόμενοι εἰς τὴν τελευταίαν τάξιν εἶναι αἰρέσιμοι. Περὶ ἐφορέων ἰδὲ Ν. ἀναπληρωτικὸν τοῦ περὶ Δήμων ἀπὸ 31 Μαρτίου 1835. Οἱ διδάσκαλοι ὀφείλοντες ν' ἀφοσιῶσιν ὅλην τὴν ζωὴν των εἰς τὴν διάπλασιν τῆς νεολαίας, ἀναγκάζονται ν' ἀπέχωσι πάσης ἄλλης λειτουργίας. Οἱ Δήμαρχοι ἤμποροῦν νὰ διορισθῶσι Ἐπαρχιακοὶ Σύμβουλοι, καὶ τὸ ἀνάπαλιν. (Ν. περὶ Ἐπαρχ. Συμβ. ἀρθρ. 8) Ἐὰ συμβούλια ταῦτα ἐφορεύουσι τὰ τῶν Δή-

μων· ἀλλ' ὅταν οἱ δήμαρχοι εἶναι διαχειρισταὶ καὶ ἔφοροι συγχρόνως τῆς διαχειρίσεως, δὲν οὐδετεροῦται ἡ περιμενομένη ὠφέλεια ἀπὸ τῆν ἀπχθῆ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων ἐποπτεΐαν; Ὁ δήμαρχος δὲν ἤμπορεῖ νὰ ᾔῃαι καὶ Δ. Σύμβουλος. Ὁ νόμος σιωπᾷ περὶ τούτου, ἐξάγεται ὁμως προφανέστατα ἐκ τῆς ἐννοίας του. Τὰ ἀσυμβίβαστα τοῦ 77 ἄρθρου ἐφαρμόζονται ἐπίσης ἐπὶ τῶν παρέδρων.

Ἄρθρ. 78.

» Ἐχουσι δὲ τὸ δικαίωμα νὰ ἀποποιηθοῦν τῆν ἐκλογ-
 » γῆν ὅλοι ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἐφαρμόζονται τὰ εἰς
 » τὸ ἄρθρον 65 ἀριθ. 1 καὶ 2 ἐνδιαλαμβανόμενα.
 Ἴδὲ ἄρθρ. 64.

Ἄρθρον 79.

» Τὸ Δημαιορειακὸν Συμβούλιον συνέρχεται κατ' ἔγ-
 » γραφον πρόσκλησιν τοῦ Ἐπάρχου εἰς ἡμέραν προσδιο-
 » ριζομένην ῥητῶς παρ' αὐτοῦ.

Ὁ διοικητῆς καθὼς πρόεδρος τῆς Δημαιορειακῆς ἐπιτροπῆς προσκαλεῖ τοὺς ἐκλογεῖς δι' ἀτομικῶν, εἰς ἕκαστον αὐτῶν, πρόσκλησεων, ἐν ἧ προσδιορίζεται ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα τῆς συνελεύσεως καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς. Ἴδ. ἄρθρον 36, 37.

Ἄρθρον 80.

» Λί ἐκλογαὶ διευθύνονται παρὰ Δημαιορειακῆς Ἐπι-
 » τροπῆς, συγκειμένης ἀπὸ ἓνα Πρόεδρον καὶ δύο μέλη τοῦ
 » Δημαιορειακοῦ συμβουλίου.

» Ὁ Ἐπάρχος εἶναι Πρόεδρος τῆς Δημαιορειακῆς Ἐπι-
 » τροπῆς· δύναται νὰ παραχωρήσῃ τῆν προεδρίαν εἰς ἓν
 » μέλος τοῦ Δημαιορειακοῦ Συμβουλίου.

• Τα δύο μέλη τῆς Δημαιορειακῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλέγονται παρά τοῦ Δημαιορειακοῦ Συμβουλίου.

• Διὰ νά ἔχη κῦρος ἡ ἐκλογή αὕτη, ἀρκεῖ ἡ σχετικὴ πλειοψηφία.

Ὁ Νόμος διέταξε νά ἐκλέγωσι τὰ μέλη τοῦ Δημαιορειακοῦ Συμβουλίου, τὴν Δημαιορειακὴν ἐπιτροπὴν, ἀλλ' ἀπειταμίευσε τὴν κατὰ δικαίωμα προεδρίαν εἰς τὸν διοικητὴν ἢ ὑποδιοικητὴν· καὶ τοῦτο, διότι ἐνόμισεν ἀναγκαῖον ὁ διοικητὴς νά ἐποπτεύῃ αὐστηρῶς καὶ νά ἐπενεργῇ ἐπὶ τὸ ἐκλογικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον θέλει συνεργῆσει εἰς τὴν ἐκλογήν τοῦ δημάρχου, ἐκτελοῦντος καθήκοντα διοικητικά. Ἀναντιρρήτως τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς ἐλευθέρων ἐκλογῶν, ἀλλὰ παρά νόμου διατάσσεται. Συμφῶνως μὲ τὴν αὐστηρὰν ταύτην ἀρχήν, εἰς τὸν διοικητὴν ἐναπόκειται νά παραχωρήσῃ τὴν προεδρίαν, εἰς ὅποιον μέλος θέλει τοῦ Δημαιορειακοῦ Συμβουλίου, ἐνῶ ἡ θέλησις αὐτοῦ πρέπει νά ἐκφραστῇ περὶ τῶν ἱκανοτέρων νά διεξαράγῃ τὰ τῆς ἐκλογῆς. Ἐκ τῆς ἐλευθερίας ταύτης διδομένης παρά τοῦ νόμου προκύπτει ἀδιστακτικῶς, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀκυρότης, ὡς ἡ Γραμματεία τῶν Ἐσωτερικῶν ἐνόμισεν, ἐὰν ἡ προεδρεία ἀνατεθῇ εἰς τὸν Δημαιορειαρχὴν.

Ἄρθρον 81.

• Εἰς τὸ διὰ τὰς δημαιορειακὰς διωρισμένον κατάστημα
• πρέπει νά ᾔηαι ἐκτεθειμένος, ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 65 κα-
• τάλογος, ὅλων τῶν ἐχόντων δικαίωμα ἐκλογῆς δημοτῶν,
• διὰ νά τὸν λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τὰ μέλη τοῦ Δημαιορειακοῦ
• Συμβουλίου.

Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀπλῶς κανονιστικόν, ἐνοικείως ἐτέθη ἐντὸς τοῦ νόμου· ἡ παράβασίς του δὲν ἐπιφέρει ἀκύρωσιν. Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὸ ἄρθρ. 77, ὅλ' οἱ ἔχοντες τὰ κατὰ τὸ ἄρθρ. 13 χαρακτηριστικὰ δύνανται νὰ ἐκλεχθῶσι Δήμαρχοι, καταλληλότερον τὸ νὰ ἐκτίθεται ὁ γενικὸς κατάλογος.

Ἄρθρον 82.

» Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δημαιορκειᾶς, ἕκαστον τῶν με-
 » λῶν τοῦ Δημαιορκειᾶκοῦ Συμβουλίου ὀρκίζεται ἐνώπιον
 » τοῦ ἀνήκοντος ἐφημερίου τὸν ἐξῆς ὄρκον:

« Ὁμνύω εἰς τὴν Ὑπεραγίαν καὶ Ἀδιαίρετον Τριάδα
 » καὶ εἰς τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὅτι θέλω δώσει τὴν ψῆφόν
 » μου κατὰ συνείδησιν, καὶ ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν μόνον τὰ
 » πρὸς τὸν Βασιλέα μου, πρὸς τὴν Πατρίδα, καὶ πρὸς τὸν
 » Δῆμόν μου χρέη, ἐλεύθερος ἀπὸ πᾶσαν ξένην ἐπιβρόχην,
 » κατ' ἰδίαν μου πεποιθῆσιν, καὶ ὅτι δὲν ἐδέχθην, οὔτε θέ-
 » λω δεχθῆ ποτε ἐπὶ τούτῳ δῶρα ἢ ὑποσχέσεις ἀμέσως
 » ἢ ἑμμέσως. »

Ἡ κύρωσις τοῦ ὄρκου ἐπὶ τῆς ἐνεργείας τῶν πολιτικῶν καθη-
 κόντων, παρεδέχθη ἀπὸ τὸν νομοθέτην μας κατὰ πολλὰς περι-
 στάσεις. (ἰδ. 13 90. Δ. Ν.) Ἐπὶ ἐκλογῆς τῶν Δ. Συμβούλων
 ἠρκέσθη μὲ τὸν ὄρκον τῆς ὑποταγῆς, χωρὶς τοῦ ὁποῦ δὲν
 δύναται νὰ ἔχη τις μῆτε δικαίωμα, μῆτε τὴν ἐνέργειαν τῶν
 δημοτικῶν δικαιωμάτων· ἀλλὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Δημάρχου
 καὶ Παρέδρου θεωρήσας ὁ νόμος σπουδαιοτέραν, ἀπήτησε
 ὀρκισιν ἰδιαίτερου τινὸς ὄρκου, καὶ ἡ ἀπαίτησις αὕτη ἐπὶ
 ποινῇ ἀκυρότητος διατάσσεται. Ὁ νόμος λέγει πρὸ τῆς
 ἐνάρξεως τῆς Δημαιορκειᾶς· ἀλλ' ἐὰν ἡ ὀρκισις γίνῃ μετὰ

τὴν ἐγγραφὴν τῶν ψηφοδελτίων καὶ πρὸ τῆς ἐναποθέσεως αὐτῶν εἰς τὴν κάλπην, δὲν ὑπάρχει λόγος ἀκυρότητος, διότι ἡ ψηφηφορία θεωρεῖται περαιωμένη καὶ ἀμετάκλητος, ἀφοῦ ἐναποτεθῆ τὸ ψηφοδέλιον εἰς τὴν κάλπην.

Ἄλλ ὁ ὅρκος πρέπει νὰ προφέρηται ἀμετάβλητος καὶ ἐὰν βεβαιωῦται ὅτι οἱ ἐκλογεῖς ἐπὶ σκοπῷ μετέβαλον ἢ συνέτεμον μέρη τινὰ τοῦ ὅρκου, ὑπάρχει ἀναντιρρήτως λόγος ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς.

Ὁ νόμος ἀπήτησε νὰ δίδεται ὁ ὅρκος ἐνώπιον τοῦ ἐφημερίου, τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία ἐγγυᾶται τὸ ἄδολον καὶ ἀληθές τῆς ὀρκοδοσίας· ἀλλ' ἐὰν κατὰ περίστασιν δὲν παρευρεθῆ ἱερεὺς δὲν θεωρῶ ἀκυρώσιμον τὴν ἐκλογὴν· διότι ἡ παρουσία τοῦ ἱερέως δὲν ἀποτελεῖ τὴν ὀρκισιν, ἀλλ' ἡ τοῦ ὅρκου ἀκεραιότης.

Ἄρθρον 83

» Μετὰ τὸν ὅρκον τοῦτον γίνεται ἑναρξίς τῆς ἐκλογῆς,
 » περὶ τῆς ὁποίας πρέπει νὰ καταστρωθῆ ἀκριβές πρωτό-
 » κολλον. Αἱ ψηφοὶ δίδονται δι' ἐγγράφων ψηφοδελτίων,
 » ὑπογεγραμμένων παρὰ τοῦ ἐκλογέως.

» Εἰς δὲ τὴν εἰς τὸ πρωτόκολλον καταχώρησιν παραλεί-
 » πεται τὸ ὄνομα τοῦ ἐκλογέως, καὶ σημειοῦται ὁ αὖξων
 » ἀριθμὸς, τὸν ὁποῖον φέρει τὸ ψηφοδέλιον.

Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Δημάρχων καὶ παρέδρων, ὁ νόμος ἀπεδέχθη αὐστηρότητά τινα, τῆς ὁποίας ἀπέχει κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν Δημοτικῶν Συμβούλων. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο ἀπαιτεῖται πρῶτον κατάστρωσις ἀκριβοῦς πρωτοκόλλου,

ἐπομένως αἱ περὶ τὰ πρακτικὰ ἀταξίαι, καὶ ἡ μὴ καταχώριστις ἐντὸς αὐτῶν, τῶν οὐσιωδῶν διατυπώσεων, τιμωροῦνται μὲ ἀκύρωσιν.

Τὰ ψηφοδέλτια ὑπογράφονται, ἀλλ' εἰς τὰ πρακτικὰ παραλείπεται τοῦ ἐκλογέως τ' ὄνομα. Εἶναι δύσκολον τὸ νὰ δώκῃ τις εὐλογον δικαιολόγησιν τῆς διατάξεως ταύτης, παρὰ ὅταν ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ νόμος ἠθέλησε νὰ ἐκφοβήσῃ τοὺς ἐκλογεῖς, θέτων ὡς Δημαιορειαρχὴν τὸν διοικητὴν, καὶ καθιστῶν αὐτὸν ἐπόπτην καὶ ἐπιτηρητὴν τῆς ψηφηφορήσεως ἐκάστου ἐκλογέως. Ἡ ψηφηφορία μυστικὴ πρὸς ὅλους τοὺς ἄλλους, πρὸς μόνην τὴν δημαιορειακὴν ἐπιτροπὴν ἀποκαλύπτεται. Ἐκ τούτου θεωροῦμεν δύσκολον τὴν ἀνεξαρτησίαν περὶ τὴν ψηφηφορίαν.

Ἄρθ. 84.

• Διὰ νὰ ἔγῃ κῆρυξ ἡ ἐκλογὴ, ἀπαιτεῖται τοὐλάχιστον
 • ἡ παρουσία τῶν τριῶν τετάρτων τοῦ Δημαιορειακοῦ
 • Συμβουλίου, καὶ ἡ ἀπόλυτος πλειοψηφία ἰσοψηφίας δὲ
 » τυχούσης, ἀποφασίζει ὁ λαχνός.

Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Δημάρχου καὶ Παρέδρων ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τῶν τριῶν τετάρτων καὶ ἡ ἀπόλυτος τῶν παρόντων πλειονοψηφία, ἀντὶ σχετικῆς πλειονοψηφίας, καὶ ἀντὶ τῆς παρουσίας τῶν δύο τρίτων τῶν ἐκλογέων, ἀπαιτουμένων ἐπὶ ἐκλογῆς Δ. Συμβούλων. Ἐπ' αὐτῆς, τὴν ἰσοψηφίαν λύει ἡ ἡλικία, ἐπὶ τῆς παρούσης ὁ λαχνός ἀποφασίζει ποῖος τῶν ἰσοψηφηφορηθέντων κηρυχθήσεται ὑποψήριος· ἐπειδὴ ὁ Δ. νόμος ἀπαιτεῖ τὴν παρουσίαν τῶν τριῶν τετάρτων, ἄλλος νόμος συμπληρωτικὸς ἀπὸ 9 Ἰανουαρίου

1835 (α) διατάττει τὴν ἔκπτωσιν τῶν μὲν Δ. Συμβούλων ἐκ τοῦ Δ. Συμβουλίου, τῶν δὲ μᾶλλον φορολογουμένων τοῦ δικαιώματος τοῦ εἶναι μέλη τοῦ δημοκρασιακοῦ Συμβουλίου. Ὁ νόμος οὗτος συνταχθεὶς πρὸς ἐπιτάχυνσιν τοῦ σχηματισμοῦ τῶν Δ. ἀρχῶν, καὶ ἐπὶ σκοπῶ τοῦ νὰ λυθῇ τὸ ἐμπόδιον τῆς ἐκλογῆς, ὡσάκις οἱ μειοψηφοῦντες τῶν ἐκλογέων δὲν προσέρχονται ἐπίτηδες διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τῆς δημοκρασίας τὴν ἀποπεράτωσιν, εἶναι λίαν αὐστηρὸς ἐφαρμοζόμενος εἰς τοὺς Δ. Συμβούλους, οἱ ὁποῖοι ἤθελον προτρέπεσθαι ἀρκούντως νὰ συνέρχωνται, ἐὰν ἐπέκειτο ἐπ' αὐτοὺς ἡ ἀπειλὴ τοῦ Νόμου περὶ συνόδων τῶν Δ. Συμβουλίων (ἰδ. σ. 315).

Κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, ἡ συμπλήρωσις γίνεται τότε μόνον, ὅταν ἡ σύστασις τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου καθίσα-

(α) Ἀκούσαντες τὴν γνώμην τοῦ ὑπουργικοῦ μας συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἐφεξῆς πρὸς ἀναπλήρωσιν καὶ ὡς προσθήκην εἰς τὸ ἄρθρον 84 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου.

Ἐὰν μέλη τινὰ τοῦ δημοκρασιακοῦ συνεδρίου ἀπαρνῶνται ἄνευ αἰτίας, ἀποχρώσης νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ χρέη, τὰ ὅποια εἰς αὐτοὺς ἐπιβάλλει ὁ νόμος διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Δημάρχου, θέλουσιν στερηθῆ τοῦ δικαιώματος τούτου τῆς ἐκλογῆς, ἐὰν ἴναι ἐκ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 76 μᾶλλον φορολογουμένων τῶν προσκαλουμένων διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Δημάρχου· ἐὰν δὲ ἔχωσι δικαίωμα ψήφου ὡς μέλη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, τότε ἀποβάλλονται ἀπὸ τοῦτο, καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν θέλουσιν ἀντικατασταθῆ ἐκ τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου οἱ μετ' αὐτοὺς μᾶλλον φορολογούμενοι, εἰς δὲ τὴν δευτέραν οἱ μετὰ τούτους τὰς πλειοτέρας ψήφους λαβόντες ὑπὲρ αὐτῶν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου.

ται αδύνατος ἐκ τῆς πρῶσελεύσεως ὀλιγωτέρων τῶν τριῶν τετάρτων. Τὸ ῥῆμα τοῦ Νόμου ὑποδεικνύει ἴσως ἄλλην ἔννοιαν, ἀλλ' ὁ νόμος αὐτὸς δὲν ἔχει ἄλλον σκοπὸν, παρὰ τὴν κατάργησιν τῶν ἐμποδίων τῆς ἐνεργείας τῆς ἐκλογῆς· διατί λοιπὸν νὰ ἐπιτεθῶσι ποιναὶ ἀνωφελεῖς, μὴ ἀναφαινομένης αὐτῆς τῆς ἀνάγκης; Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Δημ. Συμβούλων, ὅταν ἡ καθυστέρησις τῶν ἐκλογέων ἐμποδίζει τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς, διευθύνεται δι' ἐξόδων τῶν καθυσερούτων ἀτομικαὶ πρὸς αὐτοὺς προσκλήσεις. Ἡ ἐρμηνεῖα αὕτη περιστέλλει τὴν αὐστηρότητα καὶ τὰς πολυειδεῖς ἀτοπίας τοῦ Νόμου.

Ὁ Νόμος ἀπαιτεῖ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν Δημ. Συμβούλων ἀπὸ τοὺς μᾶλλον ἐπιλαχόντας· ἀλλὰ τί θέλει συμβῆ, ἐὰν ἐκ τῶν Δ. Συμβούλων οἱ ἀρνούμενοι νὰ προσέλθωσιν, ὑπερβῶσι τὸν ἀριθμὸν τῶν συμπληρωτικῶν; Ἀνάγκη νὰ γίνῃ νέα Δ. Συμβούλων ἐκλογὴ, διότι δὲν πρέπει νὰ ἀντιπροσωπεύωσι τὸν Δῆμιον οἱ μειοψηφοῦντες. Ὁ νόμος λοιπὸν, διὰ νὰ εὐκολύνῃ τῶν Δημάρχων καὶ τῶν Παρέδρων τὴν ἐκλογὴν, ἐκθέτει εἰς ὅλας τὰς περιπλοκάς νέας ἐκλογῆς Δ. Συμβούλων.

Ἄρθ. 85.

- Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐκλογῆς, δημοσιεύεται
- ἀμέσως τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ κοινοποιεῖται ἰδιαιτέρως εἰς
- τοὺς ἐκλεχθέντας· τὰ δὲ τοῦ πρωτοκόλλου γίνονται ὡς
- εἰς τὸ ἄρθ. 74.

Ὁ νόμος ἀπαιτεῖ δημοσίευσιν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀτομικὴν κοινοποίησιν πρὸς τοὺς ἐκλεχθέντας.

Ἡ δημοσίευσίς γίνεται διὰ τοιχοκολλήσεως τῶν ὀνομάτων τῶν ἐκλεγθέντων καὶ διὰ δημοσιεύσεως τῶν πρακτικῶν κατὰ τὸ ἀρθ. 74, ἐκτὸς τῶν ψηφοδέλτιων τῶν ὁποίων τὴν ἔμπρησιν συστήνει τὸ 45 ἀρ. τῶν ὁδηγ.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

Περὶ τῶν μετὰ τὴν ἐκλογὴν πραττομένων.

Ἄρθρ. 86.

• Μετὰ τὴν ἀποπεράττωσιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, καὶ τὴν ἀμέσως μετ' ἐκείνην γεννησομένην ἐκλογὴν τῶν ὑποψηφίων διὰ τὰς θέσεις τοῦ Δημάρχου καὶ τῶν Παρέδρων, καὶ μετὰ παρέλευσιν τῶν διὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν προτοκόλλων τῆς ἐκλογῆς διωρισμένων τριῶν ἡμερῶν, διευθύνονται τὰ προτόκολλα τῆς ἐκλογῆς εἰς τὸ Ἐπαρχεῖον, ὅπου ἐξετάζεται, ἂν ἡ πρᾶξις τῆς ἐκλογῆς ἔγεινε κατὰ τοὺς νομικοὺς τύπους, ἂν οἱ ἐκλεγθέντες εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι, καὶ ἂν ἦναι παραδεκταὶ εἰς προβαλλόμενα αἰτιολογία τῶν ἐπιθυμούντων νὰ παραιτηθῶσι. Τούτων γενομένων, τὸ Ἐπαρχεῖον ἀναφέρει περὶ πάντων εἰς τὴν Νομαρχίαν, ἣτις, ἢ ἐπικυροῖ τὴν πρᾶξιν τῆς ἐκλογῆς, ἢ διορίζει νέαν ἐκλογὴν, ἀναφέρουσα τὰς αἰτίας τῆς μὴ ἐπικυρώσεως. Οἱ αὐτοὶ τύποι φυλάττονται καὶ ὅταν πρόκηται λόγος περὶ ἐκλογῆς ἐνὸς μόνοῦ ὑποψηφίου.

• Ἡ ἀπόφασίς τῆς Νομαρχίας κοινοποιεῖται εἰς τὴν Δημοκρασιακὴν Ἐπιτροπὴν, ἣτις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκκαλῆ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματεῖαν τῆς

» Ἐπικρατείας, ἂν ἡ Νομαρχία δὲν ἐπικυρώσῃ τὴν πρᾶ-
 » ξιν τῆς ἐκλογῆς. Ἡ περὶ τούτου ἀναφορά παραπέμπε-
 » ται ἀναγκαίως ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὸν Ἐπαρχον,
 » ὅστις ἄνευ ἀναβολῆς τὴν διευθύνει εἰς τὴν Νομαρχίαν
 » μετὰ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐκλογῆς, καὶ διὰ τῆς Νο-
 » μαρχίας καθυποβάλλεται ἔπειτα εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσω-
 » τερικῶν Γραμματεῖαν.

Ἡ ἐκλογικὴ ἐργασία ὑπόκειται εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν
 τῆς ἐφορευοῦσης διοικητικῆς ἀρχῆς, μὴ δυναμένη νὰ φέρῃ ἀπο-
 τέλεσμα, παρὰ ἀφοῦ ἐγκριθῇ καὶ κηρυχθῇ ὡς νόμιμος
 παρὰ τοῦ διοικητοῦ. Κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα ἐπὶ τῆς
 ἐκδόσεως τοῦ Δ. Ν., ἡ κατεξέτασις τῆς ἐκλογῆς ἐγένετο
 ἀπὸ τὸν ἔπαρχον καὶ τὸν Νομάρχην, δηλαδὴ ἀπὸ δύο
 βαθμοὺς διοικητικῆς δικαιοδοσίας. Μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ
 Κράτους εἰς διοικήσεις, ἡ ἐφορεία αὕτη κατέστη μονόβαθ-
 μος. Ὁ διοικητὴς ἐπιλαμβάνεται συνάμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ
 Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς τῶν Δημάρχων καὶ παρέ-
 ὄρων, ἐπειδὴ ἡ τῆς ἐκλογῆς πρᾶξις εἶναι μία καὶ ἀδιαίρε-
 τος. Ἐξετάζει δὲ ἅ., ἐὰν ἔγινεν αὕτη κατὰ τοὺς νομί-
 μους τύπους. Πρῶτοι δὲ οἱ νόμιμοι τύποι τῶν ὁποίων ἡ
 παραβίασις ἐπιφέρει ἀκύρωσιν ὁ νόμος δὲν προσδιορίζει
 ἐνταῦθα. ἀλλὰ προκρίπτει ἐκ τῶν προλεχθέντων, ὅτι ἡ ἀ-
 κύρωσις ἐπακολουθεῖ, ὡσάκις διατύπωσις τις διετάχθη ἐπὶ
 ποιῆ ἀκυρότητος ἢ προστατεύει οὐσιωδῶς τὸ τῆς ἐκλογῆς
 δικαίωμα β'. ἐὰν οἱ ἐκλεχθέντες εἶχον τῆς αἰρεσιμότητος δικαί-
 ωμα, καὶ ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι ἀποκλείεται ἡ ἐξέτασις τῆς
 ἱκανότητος τῶν ἐκλογέων θεωρουμένου πλέον ὀριστικοῦ
 τοῦ καταλόγου. ἀφοῦ συνεπληρώθησαν αἱ διατάξεις τοῦ

66 άρθρου. (α) γ'. Ἐξετάζει τὸ νόμιμον τῶν πάραιτήσεων.

Ὁ Διοικητὴς ἐκδίδει ἀπόφασίν τινα, ἡ ὁποία πρέπει νὰ περιέχῃ αἰτιολογίας, ἐὰν ᾖναι ἀκυρωτικὴ τῆς ἐκλογῆς, διότι ἡ κατάλυσις τῆς περὶ ἐκλογῆς πράξεως, οὔσα πράγμα σπουδαῖον, ὀφείλει νὰ στηρίζεται εἰς ἰσχυροὺς λόγους, καὶ αὐτοὺς ἐκφραζομένους ἐντὸς τῆς ἀποφάσεως, διὰ νὰ πειθωνται οἱ διοικούμενοι, ὅτι νόμιμῶς καὶ ὄχι αὐθαριέτως ἐγένετο ἡ ἀκύρωσις.

Ἡ ἀπόφασις κωδικοποιεῖται εἰς τὴν Δημαιορειακὴν Ἐπιτροπὴν, ἣτις ἔχει τὸ τῆς ἐκκαλέσεως δικαίωμα ἐνώπιον τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας. Περιορίζεται ἐπομένως τὸ τῆς ἐφέσεως δικαίωμα εἰς μόνην τὴν δημαιορειακὴν Ἐπιτροπὴν, ἀντιπροσωπεύουσιν τοὺς Δημότας· ἀλλ' ὁ περιορισμὸς οὗτος ἀδικος· διότι ἡ δημαιορειακὴ Ἐπιτροπὴ εὐκόλως δελεάζεται, ἡ ὑποπίπτει εἰς σφάλματα ἐπιβλαβῆ πρὸς τοὺς δημότας, τοὺς ὁποίους ἀντιπροσωπεύει τσοῦτω μᾶλλον ἀτελῶς, καθόσον προεδρευομένη ἀπὸ τὸν Διοικητὴν, σπανίως θέλει παραπονεῖται δι' ἐφέσεως κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Διοικητοῦ.

Ὁ Νόμος ὁμιλῶν περὶ Δημαιορειακῆς Ἐπιστροφῆς δὲν διακρίνει ποίαν ἐννοεῖ, τὴν ἐφορευομένην εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν Δ. Συμβούλων, ἢ τὴν ἐπιστατοῦσαν τὴν ἐκλογὴν τῶν Παρέδρων καὶ τῶν Δημάρχων κατὰ τὸ ἄρθρ. 80. Ἡ Γραμματεία τῶν Ἐσωτερικῶν ἐθεώρησεν αὐτὴν μόνην ἀρμοδίαν νὰ ἐνεργῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως, καὶ τὴν ἐρμηνεῖαν ταύτην καθιέρωσεν ἡ ἕξις. Ἀλλὰ νομίζομεν, ὅτι ἡ Γραμματεία δὲν ἤθελε παρανομήσει, ἐὰν διέταττε τὴν

(α) Ἴδὲ τὰ περὶ ἐκλογῆς ζητήματα εἰς τὸν

κοινοποιήσιν τῆς διοικητικῆς ἀποφάσεως, καὶ εἰς τὰς δύο δημαιορειακὰς Ἐπιτροπὰς, καὶ ἐὰν παρ' ἀμφοτέρων ἀπεδέχετο ἐφέσεις ἐνώπιόν τῆς προσαγομένης· διότι ἀμφότεραι ἐφορεύεσθαι τὰς ἐκλογὰς γνωρίζουσι τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐκλογικῆς διαδικασίας, καὶ προσβάλλονται τρόπον τινα διὰ τῆς ἀκυρώσεως τῆς πράξεως. Τὸ ῥῆμα τοῦ Νόμου ἐμποδίζει ἴσως τοιαύτην ἐρμηνείαν· δὲν εἶναι ὁμῶς ἀποκλειστικόν, ἀναφέρον μίαν μόνην Δημαιορειακὴν Ἐπιτροπὴν, ἀλλ' ἀπολύτως λέγει τὴν Δημαιορειακὴν Ἐπιτροπὴν, δηλαδή τὴν ἀρμοδίαν· ἀμφότεραι δὲ ἀρμοδίαι ὡς πρὸς ἐκάστην τῶν ἐκλογῶν. Προκειμένου λόγου περὶ ἐκτάσεως ἐκλογικῶν δικαιωμάτων, εἶναι λογικωτάτη αὐτὴ ἡ ἐρμηνεία, καθὼ συμβιβασομένη μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ νομοθέτου, καὶ μὴ ἀπευθείας ἐναντιουμένη εἰς τὴν φράσιν τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη.

Ἡ Γραμματεία τῶν Ἐσωτερικῶν, κατὰ τὸν Δ. Νόμον, εἶναι ἀρχὴ ἐκκλητος, ἐνεργουσα ἀληθῆ καὶ σπουδαίαν δικαιοδοσίαν ἐπὶ ἐκλογῶν. Ἄλλ' ἐπρέσβευσα πάντοτε ὅτι ἡ Γραμματεία αὕτη δὲν δύναται αὐθορμητῶς ἐπεμβαίνουσα, χωρὶς ἐφέσεως, ν' ἀκυρώνη ἢ νὰ ἐνισχύη τὰς ἀκύρους ἐκλογὰς. Ἴδιον πάσης ἀρχῆς ἐνεργούσης δικαιοδοσίαν τινα, τὸ νὰ περιμένη τῶν δικαζομένων τὴν προσφυγὴν, καὶ νὰ μὴ προλαμβάνη αὐτὴν, δι' αὐτεπαγγέλτου ἐπιλήψεως τῶν ἀμφισβητουμένων ὑποθέσεων. Κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν, ἡ Γραμματεία, ὡς προεξάρχουσα τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, δύναται καὶ ὀφείλει νὰ ἐπιβλέπη, νὰ κανονίζῃ καὶ νὰ διευθετῇ· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐκλογῶν, δικαιώματα ἤδη ὑπῆρξαν καὶ καθιερώθησαν, ἡ δὲ Γραμματεία, ἀποβαλοῦσα πλέον τὸν χαρακτῆρα τῆς Διοικητικῆς ἀρχῆς ἐνδουθεῖσα δικαστοῦ καθήκοντα καὶ ἐνέργειαν, ἀναγκάζεται

νά διατηρήσῃ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς τὰς ἕξεις καὶ διατυπώσεις. Ὁ νόμος ἀνέθεσεν εἰς τὴν Γραμματείαν τῶν Ἐσωτερικῶν τὸ δικαίωμα τοῦ δικάζειν κατ' ἔφεσιν· ἀλλ' ἐδύνατο ἐπίσης ν' ἀναθέσῃ τοῦτο, εἰς διοικητικόν τι δικαστήριον, τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελε βεβαίως ἔχει τὴν ἀξίωσιν τῆς αὐθαρμῆτου ἐπεμβάσεως εἰς τὰ τῆς ἐκλογῆς. Οἱ Γραμματεῖς τῶν Ἐσωτερικῶν, παραγνωρίσαντες τὴν φύσιν τῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἐνήρψουν, ἀνεμίχθησαν εἰς τὰ περὶ δημοτικῶν ἐκλογῶν κατὰ τὰς τρεῖς ἐκλογικὰς περιόδους· ἀλλ' εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι αἱ θεμελιώδεις βάσεις τοῦ Δ. Νόμου καὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ἀπεναντιοῦνται εἰς τὴν ἐπέμβασεν ταύτην.

Ἄρθρ. 87.

» Ἐπικυρωθεῖσαι δὲ τῆς πράξεως τῆς ἐκλογῆς, γίνε-
 » ται ὁ διορισμὸς τῶν Δημάρχων καὶ τῶν Παρέδρων.
 » Οἱ Δήμαρχοι καὶ οἱ πάρεδροι διορίζονται, εἰς μὲν
 » τοὺς Δήμους α' καὶ β' τάξεως παρὰ τοῦ Βασιλέως, εἰς
 » δὲ τοὺς δήμους γ' τάξεως, παρὰ τῆς Νομαρχίας, λαμ-
 » βανούσης ἐπὶ τούτῳ πληρεξουσιότητα παρὰ τοῦ Βα-
 » σιλέως.

Ἡ ἐπικύρωσις ἅπαξ ἐπενεχθεῖσα παρὰ τοῦ Διοικητικοῦ ἀποκαθιστᾷ ὀριστικὴν καὶ ἀπρόσβλητον τὴν πράξιν τῆς ἐκλογῆς. Κατὰ τὰς προεκτεθείσας ἀρχὰς μῆτε αὐτὴ ἡ Γραμματεία δύναται νὰ κατηργήσῃ ἐκλογὴν τινὰ ἅπαξ γενομένην ὀριστικὴν· καὶ τοῦτο ἐφίεται ὁ νόμος λέγων ὅτι, ἐπικυρωθείσης τῆς πράξεως γίνεται ὁ διορισμὸς. Οἱ διοικηταὶ προσλαμβάνοντες τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ σύμφυτον μὲ τὴν ὁποίαν ἐνεργοῦσι λειτουργίαν, δὲν ἔχουσιν

ανάγκην ἰδιαιτέρας πληρεξουσιότητος, ἀλλ' ἐνεργοῦσι τὸ ἡγεμονικὸν τοῦτο δικαίωμα κατ' ἐντολήν περιλαμβανομένην εἰς αὐτὸ τὸ διοικητικὸν ἀξίωμα.

Ἄρθρ. 89.

- Ἄν θέσις Δημάρχου ἢ Παρέδρου χηρεύσῃ ἐν τῷ διαστήματι τῆς τριετοῦς περιόδου, γίνεται εὐθὺς νέα ἐκλογή.
- Ὁ νεοδιορισθεὶς ἐνεργεῖ τὰ τῆς ὑπηρεσίας του δι' ὅσον μόνον καιρὸν ἔπρεπε νὰ διαρκέσῃ ἡ ὑπηρεσία τοῦ προκατόχου του.

Οἱ Παρέδροι ἀναπληροῦσι κωλυωμένους τοὺς Δημάρχους· ἀλλ' ὡσάντις ὑπάρξει θάνατος φυσικῆς ἢ πολιτικῆς, παραίτησις ἢ παῦσις δι' ἐποιοιδήποτε λόγον, ἀνάγκη πᾶσα νὰ γίνεταί ἄμεσος συγκάλεσις τοῦ Δημοκρασιακοῦ Συμβουλίου πρὸς νέαν ἐκλογήν. Ὁ διορισθεὶς διατηρεῖται ὅσον καιρὸν ἤθελε διαρκέσει ἢ τοῦ προκατόχου τοῦ ὑπηρεσία. Οἱ ἐκλέξαντες αὐτὸν ἐκλογεῖς εἶναι ἀναρμόδιοι νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν μακροτέραν ἐντολήν, διότι μετὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ τριτημορίου τῶν Δ. Συμβούλων, ἄλλοι Σύμβουλοι ἀντὶ τῶν παρόντων θέλουσι μορφώσῃ τὸ Δημοκρασιακὸν Συμβούλιον. Πρὸς τούτοις ὁ θάνατος ἢ ἡ παῦσις τοῦ Δημάρχου δὲν πρέπει νὰ φέρῃ ἀταξίαν εἰς τὴν ὠρισμένην περιοδικὴν ἀνανέωσιν τῶν Δ. ἀρχῶν

Ἄρθρ 90.

- Ἐπικυρωθείσης τῆς πράξεως τῆς ἐκλογῆς, καὶ γενομένου τοῦ διορισμοῦ τῶν Δημάρχων καὶ τῶν Παρέδρων, ἔπεται ἡ διὰ τοῦ Ἐπάρχου ἐγκαθίδρυσις καὶ ὀργάνωσις αὐτῶν τε καὶ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἐγκαθίδρυσις γίνεται ἐν τῷ Δημοτικῷ καταστήματι παρόντος τοῦ διοικητοῦ καὶ ὑποδιοικητοῦ ἐνώπιον τοῦ δικαίου δίδεται ὁ ὄρκος. Ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως λογίζεται ἡ ἔναρξις τῆς περιόδου τῶν Δ. ἀρχῶν, διότι κατὰ γενικὸν κανόνα οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ ἀπὸ τῆς ὀρκοδοσίας θεωροῦνται ὡς ἀναλαβόντες τὰ δημόσια καθήκοντα. (α)

(α) Εἰς τὸν Β. τόμον θέλομεν καταχωρίσει πραγματείαν περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ὡς πρὸς τὰς ἐκλογικὰς διενέξεις, καὶ πίνακα τῶν περὶ ἐκλογῆς ζητημάτων ὅσα δὲν ἐλύθησαν ἤδη κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν περὶ ἐκλογῆς διατάξεων τοῦ Νόμου.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

900

Π Ι Ν Α Ξ.

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ: ΠΡΩΤΩ: ΤΟΜΩ: ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

	Σελίς.
Εἰσαγωγή.	1
Περὶ Δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν θεσμῶν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως.	13
Μεσολαβούσα ἐποχὴ, περὶ τῶν θεσμῶν τούτων κατὰ τὴν ἐπανάστασιν.	43
Ὁδηγίαι τῆς Ἀντιβασιλείας πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἑσωτ. Γραμματεῖαν περὶ πολιτείας καὶ διοικήσεως τῶν Δήμων.	56
Γινῶμαι τῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τῶν Δήμων ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς.	∞
ΜΕΡΟΣ Αον.	
Περὶ σχηματισμοῦ καὶ διαιρέσεως τῶν Δήμων.	101
ΜΕΡΟΣ Βον.	
Περὶ Δημοτῶν.	125
ΜΕΡΟΣ Γον.	
Περὶ τῶν Δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τῶν Δήμων.	159
Περὶ διοικητικῆς κηδεμονίας.	153
Περὶ διοικητικῆς ἐπιτηρήσεως.	158
Περὶ συγκεντρώσεως Κυβερνητικῆς καὶ Διοι- κητικῆς.	160

ΜΕΡΟΣ Δον.

Περὶ τὸν πόρων τῶν δήμων πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν δημοτικῶν ὑποχρεώσεων.	177
--	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ δημοτικῆς περιουσίας.	178
Περιφέρεια.	186
Τὰ Ἱερά.	187
Ὅδοι καὶ πλατεῖαι.	190
Δημόσιοι περίπατοι.	192
Ἰδιωτικὴ περιουσία τοῦ Δήμου. Αἱ νομαὶ καὶ τὰ δάση.	193

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῶν ἐμμέσων δημοτικῶν φόρων.	209
--	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Περὶ τῶν ἀμέσων δημοτικῶν ἐράνων.	222
Περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων δημοτικοῦ φόρου. Φόρος ἐπὶ τῶν μελισσῶν. Φόρος ἐπιτηδευμάτων ὡς πρὸς τοὺς Δήμους.	232
Φόρος ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν.	237
Περὶ τοῦ τρόπου τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων. Περὶ δικαιοδοσίας εἰς ἣν ὑπάγονται οἱ Δ. φόροι.	239
	240
	254

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ δημοτικῶν ἐργασιῶν.	260
----------------------------------	-----

ΜΕΡΟΣ Εον.

Περὶ τῶν Δημοτικῶν ἀρχῶν.	268
-----------------------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ τοῦ δημάρχου.	272
Ὁ Δήμαρχος ὡς Ληξίαρχος.	290

Γαμικὸν ἔγγραφον.	295
Ἀποβιωτήρια.	296
Σύμπραξις τοῦ δημάρχου εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν Νόμων.	297
Στρατολογία.	298

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῶν Παρέδρων.	310
----------------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Περὶ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου.	313
--	-----

ΜΕΡΟΣ ζον.

Περὶ Δημαιορεσιῶν.	348
----------------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ ἐκλογῆς τῶν δημοτικῶν συμβουλίων.	348
Περὶ διαφόρων μεθόδων ἐκλογῆς.	347
Περὶ ἐμμέσου καὶ ἀμέσου ἐκλογῆς.	348
Περὶ σχετικοῦ καὶ ἀπολύτου τμήματος.	ξ59
Περὶ συντάξεως τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου.	368
Περὶ ψηφοδελτίων	376

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς ἐκλογῆς Δημάρχων καὶ Παρέδρων.	385
---	-----

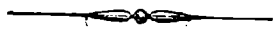
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Περὶ τῶν μετὰ τὴν ἐκλογὴν Πραττομένων.	399
--	-----

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ ΤΟΥ Α΄. ΤΟΜΟΥ

Π Α Ρ Ο Ρ Α Μ Α Τ Α .

Σελ.	Στ.	—	ἀντί	γράφε
3	2	κατιῶν	1[80	7[8
13	2	κατιῶν	τῆς ἐπαναστατικῆς	τῆς ἐπαναστάσεως
				τῆς
14	5	κατιῶν	σύγχισιν	σύγχυσιν
15	11	ἀνιῶν	Mueiceps	Municipium
16	4	ἀνιῶν	κόσμου	κόσμου.
—	—	—	καὶ κατὰ τὴν μαρτυρίαν	κατὰ τὴν μαρτυρίαν
16	4	ἀνιῶν	municeps	Municipium
20	10	ἀνιῶν	κατακτήσεως	κατακτήσεως τῆς
				Τουρκίας
23	1	κατιῶν	ὁ ἐπίπτων	ὁ ἐπιπίπτων
34	6	ἀνιῶν	τὰ ὀποῖ ἀνοιγόμενα	μετὰ τὴν ἐκσφρά- γησιν τῶν ὀποίων εὐρίσκοντο τὰ μὲν ..
36	9	—	γὰ κρίνη	γὰ κρίνη τις
39	11	κατιῶν	ἐλευθερότεροι	ἐλευθερώτεροι
42	16	κατιῶν	εἰς Τουρκίαν	ἐπὶ Τουρκοκρα- τίας
46	6	ἀνιῶν	περὶ τὴν κορυφὴν ἢ κεντρικὴ Κυβέρνησις κτλ.	περὶ τὴν κορυφὴν τὴν κεντρικὴν Κυ- βέρνησιν, ἢ Γερου- σίαν
48	10	ἀνιῶν	τυχαῖα	τυχαία
50	6	ἀνιῶν	πληρώνοντες	πληρώνουσι
51	9	κατιῶν	οἱ δύο	ἢ οἱ δύο
—	12	κατιῶν	διαιρουμένη	διαιρεῖται
—	12	κατιῶν	τὸ μὲν	καὶ τὸ μὲν
52	10	ἀνιῶν	τὴν 18—18	τὴν 18

Σελ.	Στ.	ἀντί	γράφει
—	5	ἀνιῶν αὐτοτονίαν	αὐτοκτονίαν
56	3	ἀνιῶν συνοδευμένων	συνοδευμένον
57	3	ἀνιῶν τὰ περί αὐτῆς	τὸ περί αὐτῆς
59	6	κατιῶν περιορισμέναι	περιορισμένη
67	6	κατιῶν εἰς τὰ βάρη	τὰ βάρη
68	11	κατιῶν καὶ ἐκ τῶν τοιούτων	καὶ αἱ ἐκ τῶν τοι- ούτων
69	8	κατιῶν ἰσχυρότερος	ἰσχυρώτερος
—	6	ἀνιῶν ἐκφράττου	ἐκφράζου
74	6	ἀνιῶν ἐπιτραπέισαν	ἐπιτραπεῖσαν
91	9	ἀνιῶν μὴ ἔχόντων	μὴ ἔχοντα
91	8	— τῶν χωρίων	τὰ χωρία
93	1	κατιῶν ἀπλᾶς	ἀπλᾶς
—	13	κατιῶν ὁποίου	ὁπαίους
—	14	— νόμους	Νομοὺς
97	7	ἀνιῶν ὁ τύπος	ὁ τύπος
110	7	κατιῶν παρομοίωτα	ἀπαρραμείωτα
118	2	ἀνιῶν bes antorités	des autorités
121	14-15	κατ. διεκδίκησις	διεκδίκασις
126	7	κατιῶν ὁ ἰδιώτης	ἡ ἰδιότης τοῦ δη- μότου
126	8 (Σημ.)	ἀν. μεταναστατεύσεως	μεταναστεύσεως
—	6 (Σημ.)	ἀν. μεταναστάτευσις	μετανάστευσις
127	4	κατιῶν τῆς συγχίσεως	τῆς συγχύσεως
—	6	κατιῶν αὐτὰς ἐνέδυσσε	ἐνέδυσεν αὐτὰς
—	10	ἀνιῶν καὶ ὁ παῖς δὲν ἔχει	καὶ αὐτὰ δὲν ἔχουσι
—	9	ἀνιῶν ἀναγνωρίζεται δημότης	ἀναγνωρίζονται δη- μόται
128	15	ἀνιῶν ἀπεστέρησαν	ἀπεστέρησεν
—	9	ἀνιῶν δυνάμενα	δυνάμεναι
133	2	ἀνιῶν καταργῆται	καταργεῖται
135	11	κατιῶν μεταναστάτευσις	μετανάστευσις
—	15	κατιῶν προπετείας	περιπετείας

Σελ.	Στ.	ἄντι	γράφει
145	10	ἀνιῶν ἐπὶ τῶν πλημμελη- μάτων	ἐπὶ πλημμελημά- των
150	1	κατιῶν ΜΕΡΟΣ Β.'	ΜΕΡΟΣ Γ'
156	11	ἀνιῶν ἐφαρμόζονται	ἐφαρμοζόμενα
160	4	ἀνιῶν συνδεομένας	συνδεόμενα
167	16	κατιῶν καὶ ἀντικρουομένων	καὶ ἀντικρουομένων;
169	13	κατιῶν ὀργανισθεῖς . . . ἐφο- διασθεῖ	ὀργανισθῆ . . . ὀ- διασθῆ
169	16	κατιῶν ὑπὲρ τῆς συγκατα- στρώσεως	ὑπὲρ τῆς συγκεν- τρώσεως
172	13	κατιῶν ἐνοίκειον	ἀνοίκειον
194	5	ἀνιῶν λύσιν	λύσιν
195	6	κατιῶν νὰ ἀνωρθωθῆ	νὰ ἀνωρθωθῆ
203	1	ἀνιῶν περὶ τὴν ἐπίθεσιν κα	περὶ τὴν ἐπίθεσιν καὶ
207	9	κατιῶν ἡ ὁποῖα	ἡ ὁποῖα
208	5	ἀνιῶν ἀναγκαῖα	ἀναγκαῖα
211	2	ἀνιῶν βιομηχανίαν .	βιομηχανίαν
212	7	ἀνιῶν ἑβδομον	ἑβδομον
213	2	ἀνιῶν ἡ ἐκ τῆς δημοτικῆς	ἡ ἐκ τῆς δημοτικῆς
215—		πρόσοδος	περιουσίας πρόσο- δος
216	1	Σημ. ἀν. Comestibles	Comestibles
219	1	κατιῶν ἀρνῆται	ἀρνῆται
221	12	ἀνιῶν προερχομένη	προερχόμενον
230	4	ἀνιῶν εἰς τὸν δημόσιον	εἰς τὸ δημόσιον
—	8	ἀνιῶν ἐκκλησιαστικοῦ	ἐκκλησιαστικοῦ
232	8	ἀνιῶν ποιμενόντων	βοσκόντων
238	15	κατιῶν 17 0[0	7 0[0
241	13	κατιῶν συνίσταται	συνίσταται
—	10	ἀνιῶν εἰσπράττου	εἰσπράττων
—	1	ἀνιῶν καθεαυτῆ	καθεαυτῆν
—	10	κατιῶν θλιβερότερα	θλιβερωτέρα

ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

002000076122

